

Inc. 1532

WVL
20.

Niniejszy inkrustat wyrestaurował zakład inkrustatorski Roberta Jahody w r. 1941.
Oprawa zewnętrzna pozostała niewiele w pierwotnym stanie (za wyjątkiem prze-
szycia pionowego, które wykonano według dawnego; nowe jest również „kryte szycie”
w grzbiecie, który skutkiem tego jest dzisiaj ściśle zespólny z blokiem księzkowym,
niezależnie to było dawniej). Dodano nowe wystąpienie grzbieta (pas pergaminowy pio-
nowy) i nowe karty ochronne. Odkryto natomiast dwa skrawki pergaminowe,
przy pomocy których oprawa została nie dawniej (u góry i u dołu) z blokiem księzkowym.
Okazały się one wspaniałymi dokumentami następującej treści: NV. generalis commissarius
patris vicarii Ordinis Fratrum Minorum de Observantia in partibus Poloniae, Russiae
etc. przyjął jakiegoś niewiastę (jakiegoś klasztor Bernardynek?) do udziału w duchow-
nych zasługach Zakonu. [Datum in edibus] S. Bernhardini extra muros Crac. a. D.
die ... mensis Septembris. Te wspaniałe przesłania do zbioru dokumentów (świade-
ctwa, że ta interesująca oprawa powstała w Krakowie).

147.7

WILKOM

Suollubetum Stoli

Inven. 1532

Tristitia

BIBLIOTHECA
VNI. MAGELL.
GRACVIENSIS

Wolkpers

In te res dif- ficiles

ait Salom. Ec. i.
7 cui intelligat et
difficiles subdit

non potest eas homo explicare sermone
Secundum igitur distinctionem rerum potest
accipi distinctio difficultum quoniam. Res
autem prima sui divisione dividi potest in re
creata et increata. siue in re a se et in
re ab alio habentem esse. siue in re neces-
saria et re possibile. siue in re finita et
infinita. Res autem increata. infinita. et
necessaria. est. Res autem creata possibi-
lis et finita eodem nomine dicitur creatura. De
utraq; re posite sunt alique quoniam. Itē
in divinis res accipit essentialiter. et
notionaliter. in illud Augustinus primo de doc-
trina christiana. c. 2. res quod fructus est sunt pater et
filius. et sanctus. eademque trinitas. una quedam
summa res cōis oibus fructibus ea.
In prima parte auctoris accipit res per-
sonaliter. In 2. essentialiter. Suerit igitur ali-
qua quesita in divinis et essentialiter ali-
qua et notionaliter siue personaliter. unicum
autem quesitum erat de ordine essentialium
ad notionalia. Illud unicum per ponit ut
potest ex cuius solutione patebit ordo prece-
di circa alia quesita.

Est igitur prima questio.

Primum in

divinis essentialia sunt
immediata essentia di-
vine. vel notionalia et
notionalia probatur. que

constitunt supposita alie nature. sunt
immediata ipsi nature. quia illa que sunt per-
sonaliter nature. notionalia autem in divinis
constitunt supposita nature divine. essen-
tialia non. sed sunt quasi proprietates illius
nature igitur 2. probatio prima. nam immediate se
habent ad sua suppositum proprius. quia de
illo dicitur in primo dicens per se. non autem
de aliqua proprietate. nec e converso. sed tamen

ut cum habet natura per se
non potest per se habere naturam
ut deo per se est homo
et in hoc est per se

2. igitur illud quo suppositum constituitur
formaliter. immediatum se habet ad naturam que
proprietates aliqua. probatur minoris. essentialia
sunt cōis tribus personis et per personam per
nullum essentialiter constituitur suppositum. igitur
per notionale. sunt etiam essentialia proprie-
tates nature secundum Damascenum. c. 2. si bonum
ingit si iustum si sapiens si quodcumque aliud
dicas non naturam dicitur. sed que cir-
ca naturam. Et Augustinus. is. de tri. c. 5. vel. 9.
Si dicam eternum. immortalis. iustum. bonum
beatus spiritus. horum omnium novissimum
quod posui videtur significare subiecta cetera
vero huius subiecta qualitates. Ad oppositum.
ipsi essentialiter immediata sunt illa que se
perfectioes simpliciter. que non sunt beati.
essentialia sunt perfectioes simpliciter. noto-
nalia non. et 2. probatio prima. prime perfectio-
ni immediata sunt illa que magis habent
rationem perfectiois simpliciter quam illa que
non sunt perfectioes simpliciter. probatur mi-
noris. An. mono. is. essentialiter est in quo-
libet melius ipsius quam non ipsius. sed tale di-
citur perfectio simpliciter. notionaliter non est beatus.
quia cum quolibet persona careat aliquo
notionali. careret aliquo quod esset in quo
libet melius ipsius quam non ipsius. et ita que
libet persona non esset simpliciter perfecta. quod
est inconueniens. Ad 2. per ad intellectum
quoniam sunt aliqua necessaria premis-
tenda. 2. questio solvenda. 2. contra so-
lutionem questionis dubia occurrentia
excludenda.

De primo hic que

rit de ordine imediationis istorum duo-
rum essentialium et notionalium. in paratione
ad essentialia divina. Videatur quod primo in-
tellectus istorum quatuor terminorum qui
ponuntur in titulo. scilicet essentialiter. notio-
nale. et immediatus. De primo in divinis ne-
cessario est aliqua entitas realis. siue ex
natura rei. et hoc in existia actuali aliqn
nihil esset ibi reale in actu. Illa entitas
realis actualis siue ponatur unica siue po-
natur aliquo distinctio rei. vel rationis.
semper erit ibi ponere de necessitate aliqua
entitate realem primam unicam que non pre-
erigat aliquam potestatem. Si. n. quod per
geret potestatem. nulla esset prima. et per personam non
aliqua alia esset posterior. Illa est prima

Essentia claretur in anima

quia dicitur in actum
quod est in actum
quod est in actum
quod est in actum
quod est in actum
quod est in actum
quod est in actum
quod est in actum

entitate o3 eē absolutā. siue ad se. q2 b
 Aug. 7. de tri. c. 2. vl. 6. ois eēntia q re-
 latine dī ē aliqd ex cepto relatio. Et b3
 ip3 ibidē in pñ. 3. si nō ē aliqd ad se. n
 ē oio qd relatiō dicat. **U**ter q ista 2.
 q i dñis o3 ponē aliquā entitatē rea-
 lē in exñia actuali 7 aliq3 vnica pma
 7 illā eē ad se. **I**sta real' eēntas i xō
 cuz sit pā rō eēndi simplr. rōnabit a
 scis vocat eēntia. vñ Aug. 7. de tri. c.
 4. qd ē sapie sapē. 7 qd ē potētie posse
 7 eternitati eternū eē. 7 iusticie iustū eē
 b ē eēntie ip3 eē. 7. i. c. 2. vl. 6. ab eo qd
 ē eē appellat eēntia. ppter qd eus ipe
 cui ppi3 siue 7 vñ siue puenit eē. vñ si
 me dī eēntia. 7 b p. dicēte Aug. ibidē
 c. 8. vl. 12. **M**anifestū ē eēnti abusive vo-
 cari subaz. vt nō vñtatiōi intelligat
 eēntia. qd vñ ac ppiē dī. ita vt fortal
 se solū eēnti opteat dici eēntia. Est. n.
 de solū. q2 icōmutabil. idq3 nom suū
 suo famulo enūciat mōysi. cuz dixit
 ego su3 q su3. Sz tñ siue eēntia dicat.
 qd ppiē dī. siue suba qd abusive dī
 vñtū ad se dī. nō relatiō ad aliqd. b
 ille. **D**e ista eēntia siue mi' ppiē suba
 bē ibidē. c. 9. vl. 4. suba pñ ipe pñ ē
 q pñ ē. sz q ē. b ille. 7 itelligit q eēntia nō
 ē rō formalis pñ i eēndi pñ. sz eēndi
 simplr. hñc pcorat Dam. c. 9. dicē
 sic vñ qd pñcipali' oīum q xō dī
 nōmīnāt eēntia: eē q est. 7 hoc pbat p illud
 Ero. 3. q ē. 22. 7 subdit. totū. n. in se pñ
 bēdens. b3 eē velut qdā pelag' sube
 infinitū. 7 infinitatū. b ille. **R**ecte q i di-
 vñis in ppatōe ad eēntiā tanq3 ad en-
 titatē simplr pñā 7 absolutā. pñdera-
 tur ois ordo cuiuscūq3 siue qñcūq3
 q in dñis sī. **C**ontra ista q dca sūt xō
 isto tñmo eēntia. pōt obijci dupl'r pñ. sic.
 p antez Dam. adducta totū i se 22. g
 b3 istā antez eēntia icludīt totā pñ
 eēntē dīnā. sz tota pñ dīnā pñsistit i
 oī pñctōe simplr. q2 qñcūq3 nō iclusa
 nō bē total' pñctō. nō g eēntia ē pñse
 ista pma entitas distincta. qñcūq3 pñ
 eēntialia. imo ē vñ total' entitas vñ
 tūne icludēs oīa eēntialia cui vñ pcor
 dare illud vocabulū qd dīc pelag' p
 pter imensitatē pñctē vñtū. **H**oc
 pñmat p illud Aug. xñf ē quo mai'

excogitari nō pōt. Sz quacūq3 vnica
 pñctōe simplr nō icludēt oēs pñctōz
 simplr. pōt aliqd mai' excogitari. vt
 puta entitas aliq3 oēs pñctōz pñctens
 vñtū. g eēntia dīnā est tal' eēntas. idu
 dēs oēs pñctōz simplr. **C**2 ad idē ar-
 gnū sic. In oī creatura eēntia eo' quo
 distinguit ab exñtia. vñ eē pñ illa. sic
 potēntiale 7 susceptū. est pñ actu susce-
 pto. g vñ sūt in xō. sz fm dca Aug. 7
 Dam. iā adducta. eēntia accipit pro
 exñtia actuali. sic apparet p illā antez
 exodi. q abo vtunt q ē. 22. g fm istas
 antez exñtia ē pma entitas 7 nō eēntia.
 vt eēntia. vel saltē ille antez b nō
 osidunt. **A**d pñā qre sup pñm dīc.
 8. q. 4. **A**liē dī bīc ista rō. si qd vñ
 vñ eē illud. qd. q. supponit. f. aliqua
 imediatōem eēntialis ad eēntiā 7 que
 rit qsta. p isto aut supposito ar. q2 ois
 pñctō simplr. ē simplr simplr pbat si
 ē aliquo' resolubil' in distincta. sint. a.
 7. b. neutz pōt eē pñctō simplr simplr
 q2 tē vñ nō faceret p se vñ cū reliq.
 q2 nō ē p se vñ ex quibuscūq3 distin-
 ctis nñ vñ sit act' 7 ali3 sic potēntia

De altero terio

S. eēntiale duplex distinctō vñ. vñ a q
 aliē vtunt cōiter b noīe eēntiale pñ. 7
 aliē theologū spāl' in dñis. nā i pñia
 accipit cōiter eēntiale vt distinguit
 accēntiale. pñ accēntiale pñctet sub se oē
 accēs p accēs siue accēs cōē. 7 accēs
 p se siue pñtū. vñ ibi eēntiale dī qd p
 se icludīt in eēntia. quēadmo' in cō-
 pōito reali mā 7 forma dīcūt sibi eēn-
 tialia. 7 in pōsito rōnis vñ in ipō dīc-
 fūito. gen' 7 dīa dicunt pñes essen-
 tiales rōis siue rei diffinitē. **T**heologi
 aliē vtunt b noīe eēntiale i dñis. f. si
 eēntia sit oīo pñ vt iā dēs ē. 7 sūt
 eēntia cōitate reali. q2 dī xō qñlibz pñ
 xō oib' singularit. qd cūq3 ē ali3 pñ
 dicet sili mō in dñis dī eēntiale. q2
 sile eēntie in mō pñctādī. siue i cōi-
 tate reali. **E**t p oppo' notionale dī
 ill3 qd nec sic pñctat. nec b3 talē cōi-
 tatē. sz q pñctet ad notitiā distinctōis
 pñonaz. sic g distinguit theolog' essen-
 tiale p notionale. xō b Aug. 5. de tri. c. 5

hinc no' thue quo h' pñ
 no pñ pñat

In reb⁹ creatis atq³ mutabilib⁹ q³ si
sz subaz d^r. restat vt sz accis dicat^r
In d^o aut³ nihil sz accis dicat^r. nec n^o
oe q³ d^r sz subam d^r. d^r. n. ad aliqd
sic p^r ad filiu. 7 fili⁹ ad p^rez h⁹ ille. Vlt⁹
q³ in creatur⁹ distinguit^r eⁿtiale 7
accitale. In d^ois aut³ n° 7 accitale.
sz 7 relatiu⁹ ad itra. q³. s. d^r r^oez p^o
ad p^ona 7 p^ois p^oinet ad distincta
notitia p^o a p^o. 7 io vt dat^r regla ibi. c
4. de d^ois de d^oo subali 7 relasie c^oiter
d^r not^oale. l. 3. Aug⁹. h⁹ vocabulo n^o eⁿ
v^ous. sz sit v^ous vocabulo relati v^o ad
aliqd. Ex isto 2° p³ b^oic^o de 2° voca
bulo. qd sit not^oale. q³ o^o not^oale eⁿ
relatiu⁹ ad int⁹. 7 eⁿ eⁿtiale aut³ n^o eⁿ
relatiu⁹ ad itra. q³ t^uc eⁿ c^oe 7 n^o c^oe
2^a distinctio h⁹ vocabuli q³ eⁿtiale
put^r in d^ois sp^oali⁹ accipit^r. p^ot pon^r
tal. q³ aliqd eⁿtiale q³ ip^onat resse
cti ad eⁿ 7 aliqd n^o. Ist⁹ distinctiois
p^o p^onu m^oby exponat^r. postea 2^a p^o
bat. q³ forsit⁹ ab aliqb⁹ posset nega
ri. de p^o certu⁹ eⁿ q³ si de dicat^r relasie ad
eⁿ oz q³ illa re^o p^oeniat deo sz aliqd
fundam^oti p^oriu q³ n^o p^opat de^o ad
eⁿ nisi sz aliqd intrinseci sibi. 7 illud
p^ot dici fundam^oti. Ex isto intrinseci
cu sit reale 7 resp^o ad eⁿ cu sit r^onis
n^o p^ot eⁿ aliqd h⁹is p^oceptu p^o se vnu
q³ si aliqd nome sit ip^onat ill⁹ itrin
secu deo q³ est fundam^oti p^opatois ad
eⁿ. 7 cu h⁹ significabit illa p^opatois ad
eⁿ. ill⁹ nome v^o n^o significabit p^oem
p^o se vnu. v^o n^o significabit abo illa. sz
t^uc alter significabit alter p^onotabit.
eⁿtiale q³ in d^ois q³. sz p^oceptu p^o se
vnu si includit fil⁹ 7 p^o se absolutu 7 re
spectu ad eⁿ. 7 p^ois si includat resse
cti ad eⁿ non p^o se illu includit. sz p^o
cipali 7 p^o p^o se includit abso^o q³ eⁿ fil
dam^oti. illu aut³ respectu notado in
cludit. 7 hoc mo itell^r p^onu m^oby h⁹
distinctiois. de 2^a m^oby h⁹ distinctiois
dices forte. q³ n^o eⁿtiale si includ^r
respectu ad eⁿ sz sola eⁿtiale eⁿ h⁹. q³
ennq³ aut³ ali⁹ c^oe trib⁹ v^o eⁿ respect⁹
ad eⁿ v^o includ^r respectu ad eⁿ.
Quia vo solo q³is rep^odz ab ista di
stinctoe eⁿtial⁹ pus posita. q³. s. aliqb⁹
eⁿtiale eⁿ abso^o ad itra. aliqb⁹ vo dic

respectu ad eⁿ io. p^obo 2^m m^oby q³
negadu forsit⁹ alicui videret^r. s. q³ ali
q³ eⁿtiale n^o includit aliqu⁹ resp^octm
ad eⁿ. p^o p^o r^oz fundata i aucte ex r^oe
simpl^r p^ocois. 2° p^o r^oem sup^ota ex r^oe
d^one eⁿtiale. 2° p^o r^oez sup^ota ex r^oe in
tellect⁹ d^oni. 4° ex r^oe p^o vel op^onis
d^one. B^oia r^o tal⁹ eⁿ q³ eⁿ p^ocois simpl^r
n^o includit p^o se r^oez ad creatur⁹. sed
aliqb⁹ eⁿtiale i d^ois est p^ofectio simp^o
q³ 2^a. p^obo ma. p^ocois simpl^r n^o includit
aliqd p^o se cui repugnat p^o se r^o p^ocois
simpl^r. q³ t^uc n^o eⁿ in q³z mel⁹. cu in
cludat aliqd cui repug^r r^o p^ocois sim
plr. sz r^o ad creatur⁹ repug^r q³ sit p^o
cois simpl^r cu sit ad finuz ip^osa 7 p^o
t^oale. q³ aut³ n^o eⁿ co^oerigit aliqb⁹ en⁹
pot^oale eo⁹ q³ r^o co^oerigit finuz tanq³
s. aliqd sec^o fil⁹ n^o vel p^ori. illud sic co
eriges n^o eⁿ simpl^r n^o eⁿuz. nec p^ois
simpl^r p^osa. b^o p^o ex intentioe An⁹.
mono. is. vbi ponit tal⁹ distinctioez. q³
qd eⁿ p^oter relatiua aut³ eⁿ tale vt oio me
li⁹ sit ip^oz q³ n^o ip^oz. aut³ tale vt n^o ip^om
in aliq sit mel⁹ q³ ip^oz. Et expoita 7 de
clata ista distinctioe p^ocludit sic nefas
est putare vt suba sume n^o sit aliqd q³
mel⁹ sit aliquo⁹ n^o ip^om q³ ip^om. sic ne
cess^o eⁿ vt sit oio q³qd mel⁹ eⁿ ip^om q³ si
ip^om. Et postea infert i sp^oali qd n^o est.
Ad eⁿ q³ ingt corp⁹ nec aliqd corp⁹ que
corp⁹ sensus discernit. Et p^o subdit in
sp^oali qd vel q³le est. q³re ingt n^o eⁿ ip^oz
eⁿ vinet⁹. sapient⁹. oio pot^ore. v^oz. iust⁹.
etnuz. 7 q³quid abso^o eⁿ mel⁹ ip^oz q³ si
ip^om. Planuz est aut³ q³ mlt⁹ istoz sit
eⁿtialia in d^ois. p^oetur q³ ista minor
q³ aliqb⁹ eⁿtiale i d^ois eⁿ p^ocois simp^o.
q³ mel⁹ eⁿ in quolz ip^oz q³ n^o ip^oz. Ist⁹
sua An⁹. vt posse accipi ab Aug⁹. is.
de tri. c. 4. v^ol. 5. vinetia n^o vinetib⁹ itel
ligetia n^o intelligetib⁹. iust⁹. iust⁹. b^ota
mis⁹ p^ofereda indicam⁹. ac p^o h⁹ reb⁹us
creatis creator⁹ sine dubitaoe p^oponi
mus. oz vt cu sume vinet⁹ 7 c^octa itelli
gere instig⁹ 7 benigniss⁹ 7 b^oissim⁹
fateamur. hec ille. Tenet aut³ h⁹ p^oia p^o
p^ocoez hac. n^o eⁿ eⁿ vt creator sit q³qd
in entib⁹ p^ofer⁹ ip^om n^o ip^o. v^ol. vt An⁹.
dic^r mel⁹ eⁿ ip^oz q³ n^o ip^oz. Pro ista
sua p^ot adduci billari⁹. iz. de tri. c. p^o.
a 3

Prud^o p^olang aliq⁹ ess^o le
ad extra:
p^ofectio

12

Esse^ontia

Hand

beta

Terna eo q
 bag aliq esse
 tale ad extra
 i na po se
 forma iura
 ut essentiale
 in dicit et h
 in effyus m
 postat po q
 ma va in q
 ducta q ut
 aliq essentiale
 in dicit q
 iuy in postat
 inq inq m
 q qm ra

actu ppar qd cūz itinfeci ad qd cūz
alind ad qd pōt itelligē ppari. 7 per
pns ppa. cuiuscūq tal' ad qd cūz ta
le. hz ē sūi actuale p actū ite. dīni cō
pand. nō dico qd cūz ppa. h^o ad h. qz
nō formatr illa q ite. creat. pparit. s3
aliq ppa. h^o extremi ad h extremuz.
Ex h vltieri. p3 2^a ps minori. s. q ppa
ratō alic' itinfeci ad aliqē exfiscen3
h3 sūi p^m ē it 7 ppiū p illō itelligē. qz
illud itelligē ē p^m itelligē respectu h^o
obi. 7 pmitate cēntiali siue pfcōis. 7 p
mitate duratiōis qz etnuz. nec. n. ē sū
pfcōe cū itelligē creato nec posterius.
qz vtroqz mō seqt q esset limitatuz 7
mēuratū. nec ē sū nec posterio duratō
ne quocūz itelligē creato. qz tūc seque
ret q itelligē i deo vt itelligē eēt nouū
vl' sic. n^a po^a h3 sūi pmi esse p opera
tōez snā. h3 p3 de se. qz nihil seips pduc
ad eē vt sit. p de tri. nec p pns aliq po^a
p opōez q ē ab ipa. accipit sūi eē pmi
s3 oē itelligē ē opa. inte. vt inte. g ite
vt inte. nō h3 p^m eē in deo p opōnem
suā. s3 qd ē in deo p pparatōez ad ex
tra inq^m bi. h3 sūi eē p ite. opōnem
siue intellectōez. qz eē ei. pssit i pside
ratōe inte. cū sit eē rōis rōis g 2^e.
4^a rō sūmū. ex pre opatōis sey actus
itelligēdi 7 h sic. Act. i^o q d^o pphen
dit cēntiā suā vt ob3 btificū sub rōne
q tal. ē i deo ex nā rei. s3 d^o p itelligere
vt itelligē pphēdit cēntiā suā vt ob3
btificū. g a^o pbat. qz ifinitas itēfina
n ppetit alicui eni rōis s3 solū ēi reali
q ar. qz oē ens rōis ē sola re. rōis. s3
nulli rōni ifinitas ppetit ēi reali. vt pa
tebit. i. q. s. Illō aut q d^o pphēdit cēn
tiā suā vt ifinitā sub rōe q ē pphēsi^o.
ē ifinitū. qz ifinitū ob3 vt ifinitū. pphē
di nō pōt aliq actu nisi ifinito vt in
finito. g cū ifinitū simplr i pfcōe non
iccludit p^e aliqd cui itinfecce repugēt in
finitas. seqt q ifinitū simplr nō ē ens
rōis nec iccludit p se p ens ratiōis.
Istas ppos expōsitas 7 pbatas cō
iungēdo loco maioris 7 mi. in ipso^{mo}
arguit sic. illō qd ē eēn^e oīne idē eēn
tiāl. ē actu i deo mē ex nā rei. s3 intel
lectualitas siue vita itellectual' ē bi. g
ē i deo mē ex nā rei. Ex h vltierius.

2ta ro p^{ra}g aliq essēti
ad extra:—

eēn aliqd notōale. 7 h loquē de ime
 2° h pbat. qz tale eēntiale nō pūit
 ipi deo nisi p opōez inte^o opanti ad eē
 notōale aut pūit eēn ex nā rei absq
 oī ppoē inte^o ad eē. g min^o requir^o me
 diū int eēntiā 7 notōale. qz int eēntiā
 7 tale eēntiale. 2° 2° e. oī notōali ē
 aliqd eēntiale ime^o eēntie vtroqz mō
 immediatōis. hoc pbat dūp^o. p sic. qlis
 ordo p^o real^o eēt int aliq si eēt distin
 cta real^o tal^o p^o ordo ē int i^o corādēs
 illi distinctōi quā hnt. vtpote rōis. si di
 stinguat rōe. 7 h hū rōe supra ex pre
 rei sine mē cāta p actū int^o. nūc at si
 eēt distin^o real^o int ista. eēntia. mēoria
 pscā. 7 dīcē pscā. mēoria eēt p^o i ordi
 ne reali immediatōr ipi eēn^o qz dīcē. g 7
 mō quocūqz sit distinctō int illa eo^o ē
 immediatō corādēs. a^o pbat a poste
 riori sic. vbi ē distinctō rōis sine vno^o
 ne alio accipiēdo rōez. ibi pcludimur
 ordinē sic distinctōr ex hq illa sic di
 stincta hērent talē ordinē realem vbi
 eēt distincta real^o. nec ista maior in
 uenit^o hēre instātiā. nisi forte in aliq qd
 nō ē ad ppo^o. 7 illud sufficiēt excludit^o
 p exceptōez istā si addat^o i maiori sic.
 qlis ē ordo real^o tal^o 7 rōis. nisi forte i
 distinctōe real^o illō qd ē poster^o aliq
 i distinctōe minori hēret veri^o eē illo.
 7 illo qd sibi corādēt. 2° pbat a
 pōri illa a^o. p^o ordinē intelligo q ē ex
 p^o rōnib^o extremoz. 7 h accipien^o p^o
 rōez eēntiales siue qdditātiā nō tē
 minā^o illō e^o ē rō ad eē i re v^o in itelle
 ctu. Ex h p^o a^o. nā vbi manet p se rō
 filis ordi^o ibi manet filis ordo. 7 ist
 distinct^o i tali v^o i tali eē manet p^o ead
 rō p^o filis ordi^o. qz rō qdditātiā. a. 7
 rō qdditātiā. b. g 2°. nō. n. eē i intelle
 ctu dat ipi. a. rōez qdditātiā. b^o. p^o.
 qz si illa ibi posita eēt real^o distincta
 eēt talis ordo real^o. qd qz eēt eēntia nā
 itellectual^o pscā iō hēret ite^o pscā. 7
 vltēri^o hēret v^o hēre posset obz actu in
 telligibile pportōabili sibi p^ois. 7 v°.
 iō eēt vel eē posset mēoria pscā. nā h ē
 rō memo^o pscē. int^o hns obz itelligi
 bile pportōant actu sibi p^ois. 7 ex hoc
 vltēri^o ipa esset v^o eē posset supposito
 hnti eā pscē p^o expmēdi. g expmēz

v^o expmēre posset notitiā declaratiuam
 corādētēz illi memo^o. nūc aut p^o no
 tionale saltē qd icludit p^o respēm po
 sitiū ad aliq psonā ē dīcē. g p^o no
 tionale hz eēntiale aliqd immediatius
 eēn^o vtroqz mō. 7 p p^ois qdūqz aliō
 notōale. Sic argutū ē de memo^o 7 di
 cere. silt^o posset argui de volūtate 7 ob
 iecto sibi p^oite 7 actu spirādī. 2° ad idē
 sic eēntie immediatōr ē p^o qz actō rea^o
 pductiā fm illā potētiā. oē aut notio
 nale ē actio. pductiā hz aliquā potē
 tiā in nā dīna v^o supponēs illā. qz est
 pductō alie^o. suppositi vel supponēs
 pductōez. oīs aut tal^o actio ē alie^o po
 tētie q hz rōez eēntial^o. vel qz ē ipi^o in
 tellect^o v^o qz ē ipi^o volūtatis g 2°. Sic
 igit^o qz ad istū articulū. p^o q eēntia
 li ad eē notōale ē immediat^o. 2° n^o at
 eēntiali ē aliqd notōnale immediatius
 vtroqz^o qlibz aut notōali ē aliqd eēn
 tiale ad itra immediat^o vtroqz^o qz sal
 tē int^o ē immediat^o qz dīcē. qd ē p^o no
 tōale. 7 ita p p^ois qcūqz notōali. vo
 luntas ē immediatior ē ipo spirare. 7 p
 p^ois quocūqz pūitē ad pcessiōez. i. i.

De tertio articu.

instat 3 istas duas rōes pōitas in 2°
 articulo p 2° p^oloze. 3 p^omā sic. vbi n
 manet eadē rō ordi^o nō oī pōnē eun
 dē ordinē v^o p^ofilēz. s. i dīnis vbi isto
 rū. eēn^o. mēo^o. dīcē. ē sola distinctō rōis
 nō manz eadē rō ordi^o q ē vbi ista sē
 distincta real^o g 2°. p^obō mī. i creatūā
 rōali iō mēo^o pcedit dīcē qz ipa ē p^o
 cipū dīcēdi. nō sic at i deo loque^o de
 mēo^o v^o mēo^o siue v^o distincta ab eēn
 tia. iūno rō pncipiādī emanatiōez p^o
 nale ē eēn^o dīna sola sub rōne eēn^o v^o
 ei pūigū respect^o real^o. qd pbat dū^o.
 p sic. vbi ē exp^o mī dīnz illoz q i eēn
 tia dīna q i inolute pūinent. g in vbo
 dīno itellit de^o qdūqz distincte itellit.
 g nō pōt aliq^olis distin^o actual^o accipi
 i itellēu dīno iter eēntiā 7 mēoria pce
 dēs qdā. pductōez vbi. p^o pbat p
 Augl. 6. x tri. c. vlti. vbi dīc q vbi est
 ars p^ois plena dīnz rōnū vīnē. 7 it
 distinct^o hz rōz nō pōt eē nisi hz aliqūē
 actū intelligēdi. in deo aut p^om^o actus

Ne quo sicut p^o
 2° notio nōle

Hic nō qd sit p^om^o emanatiōis
 dīnaz psonaz 2° aliq^o

qd sit eo me
 ma^o pscē

z^a rō. p^r vt ē pōr origie filio nonit se,
ipz nō tñ p mēoriā sine actu p l^z p in
telligētiā sine actu z^a qd. pbat. qz cō
silis ē ordo origis p^ris ad filiū in ha
bēdo itelligētiā pscām q^ris ē in bñdo
mēoriā pscām. qz vlt eiūsdē p^r ē h^re i
telligētiā pscāz c^o ē h^re mēoriā pscāz
sic g p^r nō pscē i filio nonit seipz. q. p
memoriā. s^z p seipz vt ē pōr filio. ita r
te not^a actuali p itelligētiā. r tñc vlt
sic g actuali not^a sine itellecōe p itel
ligētiā nonit pater seipz p^ris origi
ne q^r in filio: ita actuali itellecōe p itel
ligētiā nonit oīa distincta i seipz q^r i
filio. Ad pbatōez cū d^r. q^r vbi ē ex
press^m oīuz q^r i eēntia oīna. q. inolute
p^rinēt. ccedo. s^z nō pscē vbiuz n^o ipa
p^riscē relucēt i verbo. s^z eā distictē relu
cēt i itelligētiā p^ris vt p^ris ē. Quā^r āt
pbat illa pscē eē relucēt i vbo p illō
6. de tri. de arte. ad b^o rñdet Aug^l 7. de
tri. c. 4. Ita ē verbū ars p^ris quō sa
pientia p^ris. r q^rit b^o ē ita ingt. dicit^r si
sapia p^ris quō lumē p^ris ē. s. vt quē
admodū lumē de lumē r vtrūq^r idēz
lumē. sic itelligit^r sapia de sapia r vtrūq^r
vna sapia. hec ille. Si querat^r quare
vbum d^r magis ars p^ris q^r ipsemet
p^r. Rñō. z^a p^rone ex vi sue p^redōnis
p^ret^r q^r ē noticia declaratiua. qz ē p
ducta p actuz memoriē expmētis ta
lez noticiā. r iō appropate dicunt^r de
ea q^r p^rinēt ad pscōz cognitōis actua
lis. mag^l tñ p^rie d^r sapia sicut loq^r
apo^o q^r ars sicut loq^r Aug^l. qz ex p
ductōe sua magis ē not^a declaratiua
eternoz q^r scibilibz. z^a rō init^r isti
p^roi. p^rm^o act^o itelligēdi i oīnis ē p^rn
cipiū p^riu pducēdi vbi. Ita ē flā p
pter duo. p^r qz n^o act^o itelligēdi ē p^rie
p^rm^o pducēdi vbi. z^a qz nō ē p^rius
act^o itelligēdi. sic ipe intēdit loq^r de illo
pbo qz act^o itelligēdi cōit accipit^r p
ipa opōne q^r ē itellecō. si g p^rm^o actus
itelligēdi ē p^rm^o emanatōis vt ipe ac
cipit b^o itelligit^r altero isto z^a duozum
mōz. aut ita viz q^r ē p^rnci^o formale q^r
vbi pducit^r sicut calor i calefaciente
respectu calefactōis ē p^rm^o. aut ita q^r
ē p^rm^o emanatōis sic act^o pductiuus
sic calefactō d^r p^rm^o pductū caloris

pducti. nentro āt mō pōt itelligi. qz
oē itelligē ē ipi^o itelligētiē. s^z Aug^l. i 4
de tri. c. 7. Itelligētiā dico q^r itelligi
mus cogitantes. pducē aut vbi sine
h^re p^rm^o formale pducēdi nō p^ret^r
nisi rōe mēorie. z^a p^r ex dictis qz p
ductōez vbi pcedit origie itellecō di
sticta q^r p^ret^r p^ri s^z itelligētiā p^ria
igenitā. nō g pducit^r vbiuz p actu in
telligēdi loquēdo de p origie sic ipe ac
cipit. cū pbat p hoc q^r vbum nālter
pducit^r. p^ria nō valet. qz quorūcūq^r
inte^o est p^rm^o. ē p^ricipiū oīum illoz p
modū nē. vel pōt b^renit^r dici ad istaz
scōz pbatōez q^r l^z vbum pducit^r i
diuinis p p^rmū actuz itellec^o. loquē
do de p actu pductiuo q^r tñ nō dicit^r
p^rie actus itelligēdi. l^z sit act^o inte^o.
nō tñ p actu opatiuo. qui p^rie dicit^r
act^o itelligēdi. s^z p^rior ē origie actus
itelligēdi. vt ē itelligētiē p^rne. r isto
vt sic pōre itelligit^r p^r eēntiā p^ria di
stincte. nō tñ in vbo pducto. Ita di
stinctio de actu pductio r opatio pa
tebit post. q. i. 3. Act^o. n. opatiū nō bz
tñū pductū s^z ē vltimus terminus.
vt patz ex p^rmo r. i. o. et bicozum. Act^o
autēz pductiuus semper est alicuius
termini p^rie qui per ipm accipit esse.
B^o ad scō. im rationez posita ab ipso
exclusa est per hoc qd pbatum est. es
sentiaz vt essentiam non esse i media
tum p^rincipiū formale pductionis
excludendo memoriā vt memoriā
a ratione talis p^rincipij. Ad argu
mētum p^rincipale supponit q^r perso^a
diuina constituit^r p aliq^o notionale.
r pro nunc supponatur. Ad maiorē
ergo respondeo per distinctionem. q^r
aliquondo suppositum constituitur
per aliquid eiusdem generis cum ipa
natura. r tunc videtur posse concedi
a^o. quia non solum natura imedia
tius se habet ad suppositum. sed etiaz
ad illud formale quo cōstituitur sup
positum. r hoc aliqua imediatione.
Si autem suppositum constituitur
per aliquid alterius generis, qd esset
remotius a natura q^r genus illi^o qd
est p^rietas nature tūc a^o eēt flā. Si
enī fortes constitueret p rloez cū re

Actus ē d^r

Suppositum

De 2^a p^rom^o d^r m^o g

3

plus distat a genere subie q̄s qualitas
 vl̄ q̄ntitas: s̄m̄ c̄t q̄s p̄stitu^m fori. c̄t
 immediat^o b̄ianitati q̄s q̄ntitas vel q̄nti-
 tas. H̄ic aut̄ supposita ista opione q̄
 re^o p̄stitu^m p̄sona siue suppositū dīnū
 o3 dicē q̄ suppo^m ibi nō p̄stitu^m per
 aliqd̄ eiusdē generi cū nā. co^o q̄ p̄oīc
 ibi gen^o. s3 p̄ illō q̄s ē ad altēz. 7 nā
 ē ad se. Illō aut̄ p̄stitu^m aliquo^o ma-
 gis distat a nā q̄ p̄prietas nē. qz si ibi
 p̄prie c̄nt gnā: sapia p̄tinet ad gen^o q̄
 litatis. 7 p̄prietas ad gen^o r̄lonis. q̄ ibi
 suo^o p̄prietas p̄t c̄t immediatōz ip̄i nē i^o
 q̄s ē p̄stitu^m suppositū. **Si q̄rat q̄re nō**
pōt h̄ suppo^m p̄stitu^m p̄ aliqd̄ q̄s ē c̄t
dē generi cū nā. h̄ q̄s est c̄t eo q̄s q̄s
 supponit. nec p̄ p̄tis ē ad p̄positūz. sed
 ad p̄stitutōez p̄sonaz. in p̄ce ad p̄tis
 suppo^m. 7 tē pōt dīci q̄ vbi ē aliquid
 c̄t se h̄. 7 t̄i nō incōicabile nō pōt itel-
 ligi aliq̄ c̄tina^o. vltior n̄st ad icōica-
 bile. c̄tina^o aut̄ dīna ē c̄t se h̄. 7 t̄i cōica-
 bilis. si q̄ d̄t intelligi aliq̄ c̄tina^o ad
 suppo^m cū suppo^m sit icōicabile. o3 q̄
 in h̄ sit p̄ aliqd̄ q̄s ē p̄ incōicabile. t̄e
 nō pōt c̄t q̄s ē ad se. qz q̄cqd̄ ē ibi ad
 se s̄m̄ istō suppo^m ē p̄fco simplr. 7 sic
 cōicabile. 7 ita op3 p̄stitu^m suppositū
 differre a nā gnē. nō q̄ll̄cunq3 s3 ea
 dīna q̄ ē int̄ rē ad se 7 rem ad altēz. p̄
 batō aut̄ ma. p̄ncipal^o nō p̄cedit nisi
 c̄t p̄stitutio suppositū p̄tinet ad idē ge-
 nus cū nā. **Aliso c̄t ordine c̄ntialiu**
7 notōaliū i dīnis p3 ex h̄ ordo p̄ce-
dēdi in q̄onib^o c̄t c̄o. qz si aliq̄ fūisset
mota c̄t c̄ntia vl̄ c̄ntiali ad int̄ i^o c̄t
tractāda an̄ q̄ones c̄t notōalib^o. nlla
aut̄ est mota c̄t c̄ntiali nisi q̄s im-
portat resp̄m̄ ad c̄t. 7 q̄d̄cūq3 notōa-
le suo^o est p̄t^o quocūq3 tali c̄ntiali. iō
p̄ tractāde s̄t q̄ones mote c̄t notōnali
b^o. notōalia at̄ vl̄ s̄t r̄lōes vl̄ p̄ductō
nes. siue illa s̄t idē siue n̄. nō curo. Est
q̄ p̄ q̄s talis c̄t notōalib^o s̄m̄ p̄ductio
nibus.

Querit̄ vtrūz
 i c̄o p̄nt c̄t plures p̄ductō
 nes eiusdē r̄onis s̄m̄ q̄ sic.
 p̄ductio suppositū i c̄t nē subal^o ē gnā^o
 s3 i dīnis ē duplex p̄ductō p̄ mo^m nē

q̄ duplex gnā^o 7 p̄ p̄tis dupl̄c p̄duc^o
 c̄t dē r̄ois. b^o. p3. qz oīs p̄duc^o suppo-
 siti in nā dīna ē in c̄t nē subal^o. pba^o
 ma. nā p̄ h̄ distinguit̄ gnā^o ab alijs
 mutatioib^o. p̄ pbi. s. pby^o. qz ip̄a ē ad
 subaz siue ad c̄t subale q̄ zē. **Contra.**
 si p̄nt c̄t plures p̄ductōes eiusdē r̄ois
 vl̄ q̄ plures gnā^oes. vl̄ plures spira-
 ratōes. 7 p̄ p̄tis plures filiū. vl̄ plures
 spūs sci. c̄tis s̄m̄ q̄ zē. **Hic p̄cordant**
oēs theologi i p̄clōne negatiua. s3 op3
vidē an̄ ista sola fide teneat. an̄ p̄ r̄ōz
Ad ip̄az aut̄ diuersi diuersas afferūt
r̄ōes. p̄ q̄ tangēt r̄ōes aliquoz q̄ ad
p̄clōne istā ponūt. 2° dicēt qd̄ magi
circa h̄ v̄t c̄t tenendū. 3° qd̄az dubia
occurrētia excludēt c̄t p̄ apponunt
ad h̄ q̄tuoz r̄ōes. p̄^a est ista. oīs forma
eiusdē sp̄ei siue q̄s magi p̄prie d̄t i di-
uinis eiusdē r̄ois nō multiplicat̄ nisi
s̄m̄ m̄az. m̄a aut̄ i dīnis c̄t nō pōt. v̄t
in dīnis nō ē nisi vnica filiatiō subsi-
stēs. sic albedo subsistēs n̄ pōt esse nisi
vnica. 2^a r̄ō. c̄t oia itelligit 7 vult vno
actu simplici. q̄ nō pōt c̄t ibi nisi vna
p̄^a. p̄cedēs p̄ modū vbi. 7 vna p̄ mo-
dū amoris. 3^a r̄ō. qz p̄^a p̄cedūt nāl̄.
nā aut̄ c̄tina^o ad vnū q̄zē. 4^a r̄ō. ex
h̄ est p̄fco filiū. qz tota filiatiō dīna in
eo p̄tinet. nō q̄ pōt ibi c̄t aliq̄ alia.
Prima r̄ō v̄t c̄t trāscēdens 7 assumē
dū^m siue s̄m̄ h̄z multos. Illa. n. p̄pō
ma. s. q̄ forma eiusdē r̄onis nō multi-
plicat̄ nisi h̄z m̄am. q̄ h̄z eos eq̄ b̄eret
locū c̄t angelo sic c̄t c̄o. aut̄ itelligitur
sic. q̄ forma q̄cūq3 imāl̄is sit c̄t se bec
siue ex r̄ōe siue q̄dditatis. sic c̄t c̄tate
ē h̄ic. ita q̄ nihil aliō itelligē^o nisi c̄t
tatē. ē d̄ic^o formal^o c̄t n̄ c̄t h̄ic. Aut̄
itellr sic. q̄ q̄uis for^a imāl^o aliq̄ nō sit
h̄ for^a sua q̄dditate t̄i ip̄a i re multipli-
cari n̄ pōt. qz vnica for^a tal^o singlari
s̄m̄ ita h̄z i se totā entitatē illi^o for^a. 7 in
tēsiue. 7 extēsi^o. Si itellr p̄^a seq̄t q̄ r̄ō
for^a sp̄cifi^o i angel^o icludit repugnātiā
imo p̄dictōem ad plurificari reali. 7
ita sic n̄ stat cū p̄ceptū hoīs q̄s p̄cipia
tur irrōnalis. vl̄ cū p̄ceptū rei. q̄s cō-
cipiat tanquā indifferens ad plures
c̄os ita non stat cū p̄ceptū talis sp̄ei
q̄s p̄cipiat plurificabil^o 7 p̄ p̄tis q̄cūq3

Rō Thome

de plurificabili
angelorumf̄f̄en^a p̄ma

posuerunt spēs angeli causa posse plu-
rificari. habuerunt in intellectu suo
conceptus formaliter repugnantes. qz pce-
talis spēs et plurificabilis. et p pns qui
cūqz pceperūt ibi eē rōez vltis simplr
s. dicibilis de pluribz. imo pceptū nāz
i tali vltate: cludit i illo itellē repu-
gnā formāl int obz intem. et moduz
pceptū. Istud pns non vī pbabile
cū mlti theologi et catholici sic pceptū
tes nām angelicā et spēs sic alij sine oī
repugnātia pceptū pcesserūt ibi plu-
rificatōez et vltatē pdictā. Sci aut vi-
dent ad hāc pte declinari sic Dam. i
Dam. demēta. c. 12. dices q vnici ē cōicabi-
le et cōicabile. ipi aut q vni spēs cōi-
catio. et ipa brā nā in tribz pssit hypo-
stasibz. et sequit post hoc. s. vniqz
ordinē angeloz et virtutū dñtes hy-
postates pdidit. nō soluz hoc. s. et s.
vniqz spēm. vt vtiqz cōicātes ad
inices nāz gaudeāt ad inices. et nāli
bitudine pceptū. ad inice secure et ai-
cabili disponāt. s. Dam. Et articuli
dāpnati tres. vident istū articuli p-
facie reprobare. vñ est a dño stephā-
p dēpnat. q dicit sic. qz itelligēti nō
bit nāz de nō posset eiusdē spēs facere
plures. errorz. qz nō pōt multipli-
care ididua sub vna spē sū mā. errorz.
qz forme nō recipiūt dissidēz nisi s.
māz. error. nisi itelligit de formis edu-
ctis de pā mē. si dē 2° intē. pponis tē
sequit q nā specifica michael de se nō
est bec. s. non repugnat sibi dīctōrie
nō esse hanc vñ nō esse in hoc. p illā g
potētiā q pōt in quodlibz qd nō iclu-
dit dīctōem pōt nā illi fieri et nō in
hoc. dicit forte q nō posset stāte illo.
s. nō excludit ppo. et tñ est falsuz. p-
p. qz destruat iste et tūc fiat nā i alio.
nō g oīo ē necē michaelēz eē hūc vni-
cū. p. qz que sūt sunt in pō actia
agenti nec int se repugnāt illa pnt sūt
esse in effectū. bi sunt iste michael et i-
michael si nā nō est de se bec. Et hō etiā
q 2° intē eēt ver. saltē ad ppo. ha-
bem q ista ppo forma eiusdē rōnis
nō pōt plurificari nisi p mām nō cō-
cludit oīodā impossibilitatē plurificatōis
siliatōis i dñis. cū tñ illa plurificā sit

impossibilis simplr includēs dīctōem
Ista g ppo nō cludit ppo. s. pce-
quā tenem. sicut ipa ē vā nisi accepta
fm p m intem. q rōnabili vñ multis eē
fals. vt dictū ē. Nō ē n. doctrina que
nīes pclonem certissimā et summe ne-
cessariā tenē ppter rōes nimis gnāles
q vident mltis hīe plures istātas. C
p dēcrea istat de aīa itellētia q pzi-
nā ē terminus creatōis qz ifundat. p-
mus aut tñ creatōis vt tal forma
ē h. g aīa nālī pus est h. qz vñit mē. et
pari rōe de ista aīa pzi nā ē h qz vñit
mē. vñ ista aīa ē bec sua pzia singula-
ritate. et inde est nō illa. et p pns pā di-
stinctōe singlarit distinguit a singla-
ritate distincta ab illa. g distincte sūt iste
aīe pzi nā qz vñit mē. n g p et p di-
stinguit sua mā. pā ppo pbat qz illū
qd sine dīctōe pōt eē sine a. et nō
ē pzi nālī illo. s. accipit s. mēba. c.
de pzi. Aliq ingt fm nām et subaz s.
pzi. quecūqz ptingit esse sine alijs. et
illa nō sine illis. et i sine capli ad istuz
modū reducit oēs mōs pzi. Et i. 7
mēba. esse ingt sube p m oīuz. et h. p
bat. alioz. n. nulluz ē sepabile a suba.
Aīa aut nō solū s. subaz et cēntiā s.
s. extētiā et vt tñ creatōis dīne. pōt
eē sine mā. g pōt eē sū h q vñit mē
nullo aut pōt eē i mā nec p creatōez
nec aliquo qlicūqz. nisi ipa sit bec
pzia singularitate. seqt g ista ppo pā
q fuit hic pba. Si dicat q nō ē h
sic p mām. s. p vñionē actūalem vel p
eē actūale in ipa. s. p aptitudinē eēndi
i ipa mā. et ipa nō ē pzi illa aptitudie
Istud nō euadit ar. qz nā ipa abso-
luta ē pzi nā ipa aptitudie. qz h aīa
bz aptitudinē hāc ad hoc corp. et illi
aīe repūgt aptitudo bi ad corp hoc
et pñit sibi alia aptitudo ad aliū cor
Tūc arguo sic. qd pñit hūc et repu-
gnat aliū non conuenit hūc p fm il-
lud quod est cōmune istis. vel saltem
preexigit distinctionem in istis neces-
sario. s. hūis ab illo. bec aptitudo cō-
uenit hūc et repugnat illi. ergo neces-
sario preexigit distinctionē hūis ab
illo. g pma distinctō nō est p aptitudi-
nez. nec pma singularitas h et illius.

Aīa

Esse sube pzi

Aīa. pōt esse sine corp nō som-
mā sub et essentia p et 2° pzi nālī

Articuli
dāpnati

Aphrodis

Confirmat. rō aptitudinis formalis lo-
quendo nō ē ad se. nec ē rō entis i actu
p^m pbat. qz si intelligēt ad se. g. posset
intelligi 7 nō ad aliō vt ad cūuz. 2^a et
ex h^o p3. qz aptitudo posset eē ad cūū
nō exnē. qd aut nēcio exigit aliqd nō
exnē. ipm est nō exnē in actu. nūc aut
hec aia ē singulare abso^m 7 singula-
ritate absoluta. 7 singularitate i actu.
7 singularitate actuali. g. aptitudo nō ē
rō formalis sue singularitatis. Ex ista istā
tia de aia hic hē q nō ē oio nēcium.
h ē c^o oppo^m includit dīctōez. qz for-
ma eiusdē rōis nō pōt plurificari sine
mā reat. 7 l3 hēat aptitudinē ad ma-
teriā tñ pzi^o nā h3 plurificatōez. g. p^a
rō plurificatōis nō ē mālitas gnāl^r. 7
q imālitas nō sit p^a rō forme eiusdēz
rōis eēndi hāc nec mālitas p^a rō plu-
rificatōis i for^a. pbat. qz q aliqd ē in
actu ex cāz 7 intē^m. eo ē h^o p. qz sic eē
nō ppetit nisi hūc. imo vltas siue nō
h nō pōt alicui ppetē nisi i intellectu
nūc aut qdūqz entitas pēpue abso^a se
ipā p ē in suo eē. qz seipā p recedit a nō
eē ad eē. qz l3 mltā pcurrāt ad suū eē
sic mā ad eē for^a 7 for^a ad eē mē. tamē
n^m pcurrēs ē sibi p^a rō eēndi i suo eē
g seipā p ē h. 7 p oīs filiātōez dīnaz
eē hāc. accipiet p ex rōe filiātōis talis
nō ex imālitate q tñ aliqd ponit v^l ex-
cludit aliqd annexū ppe singularitati
Confirmat h p auctez qz mā nō ē p^a cā
for^a l3 sit mā for^a. fm dūicē. 7 nullo.
v^l aliqd eē h p illō qd nō ē p^a cā.
7 h est intentō pbi. l3. mēba^a. e. z. vbi
v^l q tā cā māl qz formalis 7 efficiens
hnt vnitatē 7 distinctōez specificā 7
nūcralē. pportōatā ipis pncipiat. bo-
rū inqt q sē in eadē nā dīnēsa nō spē
supple sē p^a. 7 subdit. l3 qz singlariū
aliō tua mā 7 mor^o 7 monēs 7 spēs
nūero. rōe at v^l eadē. h ille. vtrūqz. n.
p^a p^m ppositū o3 hē idriaz p^lilez in
oīe ppositū. 7 dēinatōz silez dēinatō
nī ppositū. qz n3 idriis pstat ex dēina-
tis. neqz dēinatūz ex idritibus idria
vltat. g. frustra qrit rō singularitatis.
7 hoc p^a ratō singularitatis dēinate p
aliqd extrīnsecū. tanqz p p^m forma-
le. quocunqz extrīnsecū sit cā aliqūis

deōitans. qz sp o3 qz p^a rō formalis sin-
gularitatis lignate. sit p aliqd p^a intri-
secū singlari. De 2^a rōe. p^aia ē ep^a
7 v^l isti p^aoi initi. vbi nō pōt eē nisi
vnic^o act^o intelligēdi ibi nō pōt eē nisi
vnicū vbi siue vnicū dicē. h p^a g^a a
mē vītātē h3 in intellectu creato. nō qz
illo actu intelligēdi pducit vbu3. sicut
alias dicē. imo actu dicēdi qui nō ē
aligs act^o intelligēdi. l3 qz oē intelligē
i nobis exp^litūz ē p actū dicēdi 7 p oē
dicē exp^litū aliqd intelligē. 7 p aliud
dicē aliō intelligē. iō si vnicūz ē intelligē
vnicū ē dicē. l3 ista p^a oio nō h3 rōz
vītātis i deo. qz nō oē intelligē dīnū ē p
aliqd dicē. imo intelligē p^antū respēu
cuiuscūqz obi nō ē p aliqd dicē. 7 iō
pos3 p^a q^m ad h. hē intelligē vnicūz
respēu oīum oboz. l3 hēet singla dī-
cere respēu singuloz oboz. si singu-
la oba hērent p^aia vba. Vd hē bec
p^a nō v^l nēcia g^a forme. qz licz in
vno nō sit nisi vna forma abso^a eius-
dē rōis. ip3 tñ pōt hēe plures. pductō
nes actiuas pluriū cūnoz. Ex^m. l3 sol
vna luce sit luosus. tñ pōt hēe plures
act^o illuīandi. Intelligē aut ē p^aco in-
telligētis. 7 forte forma abso^a. saltē est
p^aco inextis opanti. nō aut. pductio
alieni^o cūni. dicē aut dī actio pducti-
ua cūni. nō g^a g^a forme sequit si intel-
ligere nō plurificat. g. nec dicē. Sed
dicē q dicē nō est act^o trāsīens sicut
illuīare. imo cūni^o cū^o et manz i eodē in-
tellectu. si g^a intelligē qz imānēs nō ē nisi
vnicū i intellectu dīno. p^a rōne nō erit nisi
vnicū dicē. Istō qdē v^l 2. qd ē v^m
dicē i intellectu dīno sic v^m intelligē. l3 q
rēti rōez o3 p^aare p^aiaz. q. n. poneret
filiū in dīnis dicere. poneret duo dicē
vnu3 p^ais. 7 alterū filiū. qz non eodem
actu dicēdi filiū pducit 7 pducē.
7 tamē non poneret nisi vnu3 intelli-
gere qz intelligere est cōicabile in dī-
nīs sicut 7 quodlibz essentialē. 7 iō
p quoscunqz actus notionales cōica-
ret. semp ipm esset indistinctū. 7 tamē
ibi actus essent distincti. sicut mō eēn-
tia est oio eadēz qūis cōicet plurib^o
pductiōibus magis distincti qz eēnt
duo dicē. qz distincti f3 rōez formalē

Intelligē
Ducē

Septē sūt p^aactatē / Indūm q^lbus
agnoscentē dīctatē ut p3 in mētā

forma figura locū / tūp^o nō patat l3
Hec septem dīctatē / tūm oīz hō

Ista tñ pō inte^o bñs vñū itelligē bz
 v^m dicē. vā ē i intellēu creato grā mē
 p tātō q intelligē ē ibi tñ^o formalis
 act^o dicēdi. 7 ita verū ē ibi q alterius
 act^o expmēdi. ali^o ē tñus formal^o p^o
 limitatōez ipi^o tñi. Ista rō nō tē i di
 uinis. qz tñ^o formal^o act^o expmēdi est
 illitat^o 7 iō nō o^o q distiguar f disti
 ctōez actū expmēdi. q s^t act^o psona
 les. Tñ v^t q ista pō vbi vñū itelligē
 ibi v^m dicē posset bñe aliqz euidentiaz
 ppan^o ad oba. qz ille inte^o q pōt vno
 actu itelligēdi pphēdere plra. pari rōe
 pōt vno actu expmēdi expmē notitiā
 reclariaz pluriū. 7 tñc tñ^o ex illa pñia
 bñe q i diuinis nō ē aliō 7 aliō dicē p^o
 distinctōez oboz sic nō aliō itelligere
 Sz v^t ad hñdū to^m p^o 7 o^o pbare
 q nō ē ibi aliō dicē respectu eiusdē obi.
 7 b^o v^t alteri^o p^o dicē v^t pōte si ponat^o
 si^o dicē suū vbi. v^t eiusdē p^o v^t pōte si
 ponat^o p^oez dicē aliud vbi. De 3°
 rōe. ista pō nā dēinat^o ad vñū nō cō
 cludit q tñ posset vnica p^a nālie siue
 p modū nē pducī. qz nō so^m nā speci
 fica eadē. sz nā vnica i vno singulari.
 pōt esse pñ^m pductū pluriū nālie. sic
 de igne pducēte plures ignes nālī. Est
 g inte^o b^o rōis nā dēinat^o ad v^m non
 gdez ad v^m pducibile. v^m inqz nūero
 siue singlāre sz dēinat^o ad vñū dēina
 tū modū pducēdi. qz nō ē ibi pñ^m in
 dēinatū respectu oppositoz sic volū
 tas. Si dicat^o q iō nā pōt ee pñ^m plu
 riū pductoz p mo^m nē. qz pducit de
 plurib^o materijs. 7 iō pexigit plra op
 posita de qb^o pducit. hic aut pducēs
 nō pduc de aliq^o opposito. nō ē pñt plu
 res ee ma^o de qb^o fiār pductōes. b^o nō
 obstat qz si agēs nāle qō bz i vñute sua
 actia effcū suū pñalr qñtū ad formaz
 pōt in plura pducibilia. mltō magis
 agēs illud qō in vñute sua actia effcū
 totalit^o nullā māz psupponē pōt i ea
 dē vel in tot pducibilia. qz p^o vñut^o
 actie in bñdo effcū totalit^o nō limitat
 ipm respectu pducibiliū. nūc aut p te
 agēs nāle qō bz in vñute sua actia ef
 fectū suū pñalr. f. qñtū ad formā. pōt
 idē manēs plura pducibilia vñi^o spēi
 pducē. g silt posset si bēret effcū suūz

totalit^o i vñute sua actia nulla. smā pre
 supposita. Et illō p^o māifeste. qz sicut
 agens vñi^o spēi pōt gnāre mltā filia
 7 de^o creare. nō g solū p hoc ē possibili
 tas respectu pluriūz possibiliū ab eodē
 pductio ad eadez pducēda. qz pdu
 cit v^t pducē pōt de pluribus pñcipijs
 passimis. sz p^o rōem ipi^o p^o actine. 7
 p^o cōitatez siue pluralitatē tñi pdu
 cibit. o^o g ad pbandū vñicū ee tñūz
 pductiōis vel ee pductionē vñius
 rōis. pbare q tñus pductiōis nō p^o
 ppetere plurib^o pductiōib^o eiusdē rōis
 siue pductō fuerit de aliq^o siue de nullo
 siue pñ^m sit nā siue nō. De 4ª rōe
 fili^o est pfect^o de^o 7 tñ nō bz ditatez oī
 mō hñdi eā. imo pōt ditas bñi 7 si nō
 alia. tñ in alio supposito. 7 alio mō ha
 bēdi eā. g ex b^o qō ē pfect^o si^o intēsiue
 sicut pfect^o de^o. nō sequit^o q bēat oēz
 filiatōez possibilē extēsiue v^t saltē non
 oī mō possibili. In filiatōe aut cū non
 sit eadē cōicabilis plurib^o. nō o^o disti
 guere int^o alicatē filiatōis 7 aliū mo
 dū hñdi. imo sicut ditas pōt ee pfecta
 in aliq^o 7 tñ alio^o bñi in alio. ita filiatō
 pōt ee pfecta in aliquo 7 tñ alia habe
 ri in alio. Ad pñonem negatiuā ap
 ponit^o ratō talis a qb^o dā. Si tota fe
 ciditas ordinā^a ad gnātionez filij sit
 exhausta in vñi^o filij gnātione. ipossi
 bile esset cū illo alium gnāri. qz ille ali^o
 gnāretur sine oī fecunditate ordinata
 ad filij gnātionez. sz in deo tota fecun
 ditas ordinata ad filij gnātionez ex
 haurit^o in vñi^o filij gnātione. qz vñico
 actu gnādi semp manente pducitur
 vñ^o filius semp manēs 7 ex eodē semp
 vniformit^o se bñte. nō posset g restare fe
 cunditas ad alterius filij gnātionez.
 nisi possent silt ee due pductiones oīo
 eiusdē rōis 7 ex eodem. qō est ipossi
 bile. sicut ipossibile ē vñā 7 eadē mām
 siml^o moueri plurib^o motib^o g generatō
 nis vel alteratōis fm idē fm spēm
 differentib^o aut f^oz nūerum. 7 hoc in x
 artēz philoso. qui dēinat^o s^o phy. non
 esse possibile qz idēz siml^o moueat plu
 rib^o motibus fm eandēz speciez mot^o
 habet^o g b^o qz in diuinis in generatō
 ne filij exhaustur tota fecunditas ad

Hic dicitur deinde ad finem

gnatōem filij. qz act^o ille sp manēs. est
ex codē sp vniformit^r se bñte. Confir-
mat^r p ex^m. si vn^o bō hēret vnici scñ
7 n^o ēēt pōssibile aliō. q ad gnātōz bōis
7 de illo seie sp ēēt iste fili^o genit^r. ipōssi-
bile ēēt aliū filiū gnāri. hic bñ formā
do ar^t sic. act^o adequat^r pñ^o 7 sp stās
nō ppatit^r secū aliū eiūsdē rōis ab eod^e
pñ^o actiō. Act^o vnice^o gnātōis i diui-
nis ē adequat^r suo pñcipio 7 sp stat g^r
22. De p^a rōe. vbi illō exbaurit^r si p^r-
prie accipiat^r sic accipit^r i corpali bus
denotat^r nihil illius qd exbaurit^r rema-
nēt in illo in q pñuit. vt p3 de aq in pu-
teo. isto^o nō pōt intelligi i pposito. qz fe-
cūditas nō exbaurit^r sic p pductōez
filij. qn tota ipa eadē sp manet i pñe. g^r
oz q p3 alterā similitudinē intelligit^r. vt
vel dicat^r exbauriri p qto q nō ma-
net in pñe ad aliū actū. pductōis vel
gnātōis alteri^o filij sic si nō maneret
aq in fonte q nō ad aliū actū potatōis
posset aliquo^o dici exhausta p actū. po-
tatōis. pcedit^r g^r a^o qz exhausta isto^o
tota fecūditate ordinata ad gnātōem
filij nō posset ali^o gnāri. s3 illā minore
q i diuinis sic exbaurit^r in gnātōe vni^o
filij tota fecūditas q est i diuinis ad ge-
neratōez filij. oz pbare. Innuie^r aut p
batō ei^o p hoc q gnātio ista sp stat 7 ē
de codē pñ^o q. de q. 7 de codē pñ^o q. pas-
suo. 7 iō nō pñt eē sil^r plures. pductō-
nes. sic nec plures mot^o. Cōtra istaz
rōez q nō pcludit^r sufficient^r ppositūz
pōt argui sic. quēcunqz po^a posset hēre
aliū actū si ille act^o nō staret sp. illa sim-
plr pōt hēre aliū actū s3 po^a gnātūa i
diuinis p te solū ex hoc nō pōt hēre aliū
actū. qz ille act^o sp stat. g^r illa po^a abso-
lute pōt hēre aliū actū. ita q in b non
ē dīctio. s3 si pōt hēre aliū actū. g^r ne-
cessario h3. nihil. n. ē ibi pōssibile. s. q n^o
iccludit^r dīctioez qn sit i actu. q ibi sūt
in actu plres gnātōes. 2° falsa. g^r alte-
ra pmissaz. nō a^o. g^r b^o. q vñ eē acce-
pta ex rōe argumētū mī. p bō maiorē
rōe 7 ex^o rōe sic. po^a nālīe pōt est actu
qeqd aut nō repug^t pōt nālīe nīl p il-
lud qd ē poster^r nālīe. simplr nō repu-
gnat sibi. qz dīctio simplr nō ē alie^o
ad pñ^o p hoc q illō h3 dīctioem ad

Repugnancia

poster^r nā. si g^r act^o ali^o nō repugnat
po^a nisi qz po^a sp est sub isto actu. abso-
lute nō repug^t po^a ali^o actus. 7 ita sūt
dīctioez simplr pōt ali^o act^o sibi ppe-
tere. Ex^m bēm^o si sol illuiaret vnuer-
suz vna illuiatōe adeqta sibi intēsiue.
qz. s. ita pñe sicut posset illuiare. 7 ex-
tēsiue. qz. s. illa illuiatio esset toti^o illui-
bilis qd posset esse illuiat^a a sole. si ille
actus sp staret. ita q sol nō posset hēre
aliā illuiatiōem. b nō ēēt. qz simplr re-
pugnat soli vt est pñci^m illuiatiō q sit
pñ^m alteri^o illuiatiōis. imo solū^o ex b
qd totale suū passūz ē pportionabi-
lit^r actūatū. absolute g^r soli ē pōssibil^r
aliā illuiatō. 7 p pñs si sol nēcō cāret
oēz illuiatōz qnā posset cāre. sol hēret
aliā illuiatōez i actu. nūqz ē g^r nēcitas
illi^o simplr vnice^o pductōis nec ē nēcī-
tas isti^o vnitis ex hoc q vna pduc^r
sp stat. Confirmat^r ista rō. qz si po^a ex
rōe sui nō nēcō tēminat^r ad istū actūz
s3 tñ^o ex b q ille act^o sp stat elicit^r a
po^a. illa po^a abso^o vt pōt actu posset
extēdere se ad aliū actū. g^r irrōabile vñ
q ille act^o magi ēēt ab ista po^a qz iste
7 p pñs cū neut^r posset eē min^o nēcī^o
altero. vel vñqz sil^r ē a po^a vel neuter.
Uñ g^r qñtū ad istā rōem qd nec p b q
act^o sp stat. nec p hoc q vna po^a non
pōt sūt pñci^m diuers^r actib^o. hē^r 2° rōis
sufficient^r pbata. sic ipa ē vñ. imo oz p
bare q sic ē nēcitas ad vñā pductōez
vni^o rōis. qd si p ipōssibile illa nō sp
staret vñ nūqz ēēt ad huc n^a alia pos-
set hēri in diuinis eiūsdē rōis. vt quē
admodū si hic pñ nō ēēt in diuinis oīo
dīctio ēēt dicē pñez i diuinis. ita si hic
pñ hac gnātione nō gnāret vñ p ipōs-
sibile gnāret actu trāsēite 7 nō stāte.
nullā aliā gnātōez posset hēre. qz si po-
sita absoluta 7 oīoda nēcitate ad vñ-
eā pductōz. ibi pōssibilitas ponit^r ad
aliā. 7 p pñs nēcitas. qz quicqd ē ibi
pōssibile ē nēcīz. Ex b p3 q 2^a rō de
adequatione abbeniās istaz nō con-
cludit. qz aut a^o accipit^r adequationē
intensiuaz tantū. vel extensiuam 7 in-
tensiuam. si intensiuam tantū. ex tali
adeqōe nō pcludit^r q sit vnica pduc^r
pōssibil^r. imo alia pōt eē pōssibil^r l3 nō

prohⁿ

Ad qño

fil' stas. bēt g tñ q vnica ē possibilis
fil' s; vbi nō hētur de vnica pductiōe
possibili nisi sic q alia nō sit fil' possibi-
lis. ibi nō hēt qñ alia sit simplr possi-
bil. 7 p pñs in pposito nēcia simplr.
Si accipiat adequatio 2° b^o nō p-
bat. nisi forte iniat istū. q vnica pduc-
tio sp stat. 7 de hoc tactū ē sup.

De secūdo arti.

dico q ista 2° in dñis nō pñt ē plu-
res pductōes eiusdē rōis. nō sola fide
tenet. s; ē rōne nēcia ostēdit. Et potest
formari rō p rēducendo ad impossibile.
2° ostēdit. 2° pōt pfirmari ppositū ex
intētiōe pñy. Formar' g rō sic. si pñt
ē plures pductōes eiusdē rōis. g 7 i
finite. 7 si sic g nēcio s; infinite. qz nūq
pōt ibi ēē nisi nēcia. vlti^m pñs ē impossi-
bile manifeste. g 7 pñm añs. pñs pñt
pñt aucte 7 rōe. auctas ē Aug. 3 ma-
ximū li. p. Absit vt iō potentior sit
pñ filio. vputat. qz creatorē genuit pñ
fil' at nō genuit creatorē. neq. n. n. po-
tuit s; nō oportuit. 7 subdit qñ nō oport-
tuit. imoderata ēēt dñs gnā si genit'
fil' nepotē gignēt pñ. qz nūq 7 ipse ne-
pos auct suo pñepotē gignēt. s; vñz
mirabilē sapiam ipotēs diceret. fil' 7
ille 7 ille 2°. Et subdit nec ipleret gnāti-
onis series. s; sp alt' ex alto gignēt. n^o
ē pñcēt vñ^o eā. si nō sufficēt vñ^o oipō-
tēs. h Aug. Ex ista intētiōe Aug. bēt
q si vna psona pducta pductōe tali
nō sufficēt ad pñlādā vñā vñ totā p-
ductōez i dñis. pari rōe nec alia aliq
nec qñcūq. 7 ita siue cūdo indirēz q fi-
li' gnāret aliū si^m. siue pñando ad eā
dē psonā pñs. qñ. s. bēt istū si^m 7 a^m
filii. sp q rōe ponit pñlitas pari rōe.
seqt' ifinitas eiusdē rōis. pbat eadez
pñia p rōez sic. qñqd ē plurificabile ei^o
dē rōis vñ ad pñra se hñs nō dēinat
ex se ad certā pluralitatē. h pñ pñ. siū
pñan^o eōe ad sua singula^a. siue cām
ad sua cāta. siue pñm^a ad sua pñcipia
ta. eōe. n. plurificabile eiusdē rōis non
dēinat ex se ad certā pluralitatē infe-
riorē. cā etiā nō dēinat ad certā cāta
ex se. Ex hac pñōe. pñata seqt' q qñ
cūq plurificabile eiusdē rōis qñtuz.

ē de se pōt extendi ad infinita nisi deter-
miner' aliūde. nec dēinari pōt p pñm^a
eiusdē rōis siue pductōis. g si p ali-
qñ pñm^a in dñis pductiūz pōt ēē
pluralitas pductōnuz eiusdē rōis
nō dēinat talis pductio ex se siue ex
suo pñm^a formali ad certā pluralitatē
nec ex hoc nec ex illo repugnat sibi q
cūq pluritas. g vel poterit ēē infi-
nite. 7 p pñs sunt infinite. q est 2° illa
ta. vñ fiet dēinatio taliz pductiōnū
ex alio ad certā pluralitatē qñ ex se. vñ
pñc^a pductiū. s; hic nō pōt dari vñ
fiat ista dēina^o nō. n. ab aliq postērio-
ri qz a postēriori nō hz aliq ētātē. g
nec vñitatē nec certā pñlitatē. n^o ab
aliq qñ ē fil' nā cū pductōib^o. qz qua
rōe ipa pductō q ē vñ^o rōis nō deter-
minat ex se ad certā pñlitatē. pñōe
nec illō qñ ē fil' nā cū illa. nec ab aliq
pñiori. qz illō pñ^o vñ ē pñm^a formale p-
ducēdi. vñ pñm^a pducēs. qñ ē suppositū
tū. a pñm^a formali pductio si pōt ēē de-
tēinatō. vt pñ i pñōe ma. qz pñm^a pdu-
ctiū eiusdē rōis nō dēinat ex se ad cer-
tā pluralitatē pductiōnū eiusdē rōis.
nec a supposito pducēte pōt dēinari.
qz i tot pductiōes pōt suppo^m ad qñ
se extēdit pñm^a pductū qñ ē i suppo^o
si g nō ē dēina^o a pñ pñcipij formal' p-
ductiū. nec ē a pñ pducēti. Sic g pñ
ista pñia ad impossibile. q si possent ibi
ēē plures pductōes eiusdē rōis. g 7
ifinite. 2° arg^o ostēdit sic. illō nullo^o
ē plurificabile i dñis qñ nō pōt dēina-
ri aliquo^o ad aliq certā pñlitatē eius-
dē rōis. s; pductio eiusdē rōis i dñis
nullo^o pōt dēinari ad certā pñlitatē
aliq. g nullo^o ē plurificabil. qñ ē pñm^a
ma. pñ exponā. 2° pñabo eā. certā pñra-
litate dico vputa dualitatē tñitatē q
tñitatē vñ aliq aliā datā. oio dēinari
ad certā pñlitatē. o^o q impossibile ē illā
excedē 7 si qñcūq ipossibile a poste-
riori l' a fili s; icludēs manifeste dēictō
nē. maiorē sic itellēam. pñō. si nō pōt
oio dēinari qñm^a ē de se ad certā pñli-
tatē. g qñm^a ē de se pōt in qñcūq. qz dēi-
ctōez nō icludit q qñcūq pñlitatē exce-
dat 7 h i ifm^a. s; nūq pōt ēē i dñis pos-
sibi^o sic vñ qñcūq pñlitatē plurificari

plurificabile
rōis

suppositū determinato. Exemplū. dīa
indivīdualis fortis trahit hōiem p^o
que est intrīnseca forti. s. z^o. hoc cor-
pus trahit albedinem v^o colorē. qz
i alio corpore est alia albedo. 7 s. hoc
si non possent esse nisi tria corpora nō
possent esse nisi tres albedines. 7bens
g. z^o pōt reduci ad mām p^o vel saltē
in dīvinis qsi mās. vbiqz g. ē plūali-
tas eiusdē rōnis ibi necesse est ponere
mās accipiendō mās nō p. recipiēte.
s. p. 7bente sic v^o sic accipiēdo. qz n^o.
pōt poni nās q est vni^o ratiōis pluri-
ficari nisi sit aliquid trahēs b^o illo.
7 p. oppo^m vbi nō est hoc mō mā ipso
sibilis ē pluralitas eiusdē rōnis. s. nec-
talis mā ē possibilis respectu pductio-
nū in dīvinis. qz nihil tale 7bens vel
dētinans posset esse nisi dētinatū ad
certā pluralitatē. 7 p. pns pus habēs
pluralitatē alteri^o rōnis. 7 nulla plūa-
litas alterius rōnis posset poni pōz. p
ductionib^o talib^o. sic applicata ē inten-
tio pbi. ad pclōnem bīc itentaz. s. in-
grendo qualit^o 7 vbi gnāliter fm pbs
hēat veritatez. videt^o dicendū q pbs
diceret q nec talis mā poni posset i ali-
quo qd est in dīvinis. i. mā z^o dicta
imo nec in aliq imālī. vñ dic^o 7. metba
c. 9. q. quid erat esse 7 vñ quodqz est
in qbūdā idē vt in pms sūbīs. dico
aut pma q nō p aliud in alio est vt in
mā. quēcunqz vō accepta cū mā non
idēz. hēc ille. non vult ibidē dicē q in
mālīb^o nō est idē q quid est 7 illud
cui^o ē. Licet aliqui sic exponāt. s. non
ad intētiōez eius sicut patere potest
exponendo z^m ca^m. 7. de quo mō trā-
seo. s. in nullo mālī b est quēcūqz mō
plurificabili est oīo idēz q quid 7 ipz
qz ipm includit mām hoc est aliquid
trahēs ipam quidditatē. q non in-
cludit in ratiōe formali quidditatis
pnenim^o g. cum pbo in hoc q forma
nō habēs mām z^o non ē plurificabi-
lis. 7 hoc sufficit ad ppo^m nostrū. qd
s. pductio eiusdē rōnis non sit plu-
rificabilis. s. non ppter hoc cōceditur
q non habēs mām que sit pars real^o
ppositi non pōt plurificari. 7 tunc illd
pbi. q p^m non habet mām qz est acc^o

purus debz itelligi de mā z^o dicta. qz
non habz eaz ad trahendū suaz qd
dicatēz. vt sit bec. qz sua qdditate est b^o
Utrum autēz illud qd non habz ma-
teriā pmo^o dictaz habeat mām z^o di-
ctaz forte aliter diceret fm pbm 7 ali-
ter fm theologos. de quo nihil ad pre-
sens. nisi q illa ratō de lz. metba^o. non
habz p p^o medio hoc qd est non ha-
bere mās p^o dictaz. sicut itelligunt illi
quoz est pma ratō in pmo articulo. s. z
habz p p^o medio hoc q est non habē
mām z^o dictā. 7 sic tam a^o qz b^o vā
est fm pbs 7 theologos. 7 p pns qz
natura dīvina non potest plurificari i
dīversis suppositis ē ad ppositūz etiā
vtraqz pmissa vā de pductione eiusdē
rōis. 7 p pns p^o est vā.

De tertio articulo.

obiect^o tra pdicta. 7 p tra pclōnez
deinde tra pmissas. tra pclōnez du-
plr. p sic. vbi pncipiūz est eiusdēz rōis
7 termin^o formalis eiusdē rōnis ibi ē
pductio eiusdēz rōnis. s. essentia dīvi-
na que est eiusdēz rōnis in dīvinis est
pncipiūz. pductiūz cuiuscūqz pda-
ctionis. 7 etiā termin^o formalis cuius-
cūqz pductionis. g. quelibz pductio
ē ibi eiusdē rōnis cum quacūqz a^o
videt^o bñ ex. s. pbycoz. qz non videt^o
pductio distingui nisi vel ex p^o for-
mali vel ex termino. pbo mī. pmo qz
cum ad scōam ptez de termino forma-
li. quodlibz pductūz pductōne acci-
pit essentia. qz sicut fili^o nihil habz ni-
si natū s. z billariūz hoc ē nisi q nascē-
do accipit ita spūs scūs nihil habz ni-
si q pcedēdo accipit. non accipit eēn-
tiāz nisi sicut terminū formalez. Con-
firmat^o illud p Aug^o 15. de tri. c. 26. l. 25
sicut filio pstat essentia de patre gene-
ratio. ita spūs scūs de vtroqz pcessio. nō
pōt aut illd itelligi de pstando sū cōi-
cando nisi sicut de termino formali p-
ductōis. nec pōt itelligi eēntiam cōi-
cari p pductionēz nisi sicut pms ter-
minus formal^o. qz non sicut pns a^m
terminū formalez cuz essentia sit pmiū
oīum. Ex hac pbat^o alia pars mī. s. q
essentia sit pncipiūz formale respectu

vtriusq; pductōis. qz termin⁹ forma
 lis non potest aliquo⁹ esse p⁹ior p⁹inci
 pio formali pducendi. Si g⁹ essentia ē
 termin⁹ formalis pductōis vt iam p
 batū est 7 ipa est p⁹imum cns in d⁹inis.
 vt iam pbatū est in p⁹ma qōne. sequi
 tur q⁹ ipa essentia s⁹m se ē p⁹ncipiū for
 male pducendi in quacunq; pductō
 ne. b⁹ ē pbat⁹ q⁹stūm ad vtrāq; ptez
 p hoc q⁹ illū est p⁹inci^m formale 7 ter
 min⁹ formalis in quo pducens assi
 milat⁹ pducto. 7 p⁹cipue q⁹ est pduc⁹
 vniuoca. nūc aut⁹ p⁹a a s⁹ilo pducunt⁹
 ad pductū in d⁹inīs est essentia ipa
 vt essentia. g⁹ ipa est formal⁹ termin⁹ p
 ductionis 7 formale p⁹ncipiū pducendi
 z⁹ p⁹ p⁹cedem sic. habēs p⁹ncipiū for
 male pducendi p⁹ctū pōt illa pducē
 s⁹ fili⁹ babz p⁹ncipiū formale dicendi
 7 generandi p⁹fectū. g⁹ z⁹. p⁹bō ma. qz iō
 est suppositū potens agere. qz bz p⁹nci
 piū agendi. 7 maxie p⁹fectū. pbatō
 mī. memoria p⁹fecta est primū p⁹nci^m
 dicendi siue gnādi. fili⁹ aut⁹ babz me
 moriā sicut pat⁹. s. de tri. c. 7. quelibz p
 sona memit sibi. 7 p⁹fectā p⁹z. z⁹ p⁹tra
 illā p⁹ponem q⁹ p⁹ma distinctio finita
 ē aliquoz alterius ratōis instatur
 duplici⁹. p⁹ qz vnitati est immediatō di
 stinctio b⁹ qz a⁹. distinctō eiusdē rō
 nis est minor qz alteri⁹ ratōis. z⁹ qz
 a deo possunt esse immediate plura crea
 ta 7 in eadez spē. g⁹ possibile est q⁹ plu
 ralitas eiusdem rōnis esset oīo p⁹ma 7
 immediata vnitati. 7 sicut in cā 7 cātis
 pari ratōne in p⁹ncipio 7 p⁹ncipiatis
 Ad p⁹imum duplex est via rīdendi
 p⁹mo ad maiores q⁹ lz essentia ēēt p⁹nci
 piū elicitiūz tātū respectu alterius
 7 alterius pductionis esset aliud p⁹nci
 piūz 7 aliud dētinatiū. puta ali⁹ 7
 ali⁹ re⁹. 7 tunc a⁹ est falsa. q⁹ vbi ē p⁹nci
 piūz elicitiūz eiusdē rōnis esset p⁹
 ductio vni⁹ rōnis. nisi cū hoc ēēt p⁹nci
 piūz dētinatiūz eiusdē rōnis. qd nō
 est in p⁹posito. Contra. hoc si p⁹nci^m
 elicitiūz non sufficit sine p⁹ncipio dē
 tinatiū hic 7 ibi eadez questio est p
 quid essentia que ē p⁹ncipiūz elicitiū
 indefinatum dētinat⁹ ad hoc vl⁹ ad il
 lud. s. n. p⁹nci^m eiusdē rōnis non pōt

esse p⁹se p⁹nci^m respectu pluriūz alteri⁹
 rōnis non poterit essentia que ē p⁹nci
 piū radicale elicitiū esse p⁹ncipiū ime
 diatū respectu pluriū dētinatiū
 ruz p⁹ncipiūz alteriū rōnis. qz qua
 rōne aliquid eiusdēz ratōis est p⁹nci^m
 aliquoz pluriūz diuerse ratōis eadē
 rōne 7 alioz. vl⁹ si illa p⁹cedat alia. erit
 p⁹cessus in infinitū. vel si ille ē ip⁹sibi
 lis: dētinatō per respectū vt p⁹ p⁹ncipia
 dētinatiua non sufficit. Preterea. illi
 respectus sunt pductōes. nec autē idē
 dētinat se ad se. dicere. n. essentia dētia
 ri ad gnātionem actiūā p respectūz q
 nihil aliud est qz gnātio actiua vt di
 cet⁹ postea est dicere q⁹ dētinat⁹ ad ge
 nerationēz p gnātionēz. 7 ita q⁹ idēz
 est p⁹ncipiūz dētinatiū sui. z⁹
 diceret⁹ negādo ma. qz t⁹si sola essen⁹
 sit p⁹ncipiūz pductiūz ille t⁹si p⁹du
 ctiones possunt esse alteri⁹ rōnis quia
 aliqua pluralitas pōt esse p⁹ma. 7 n⁹
 potest esse actū infinita nec etiā in po
 tentia infinita in diuinis. nulla autē po
 test esse necessario finita. nisi que ē al
 terius ratōis vel p⁹erigens aliqz alte
 rius ratōis. g⁹ stante p⁹ma pluralita
 te necesse ē q⁹ in diuinis sit aliqua plu
 ralitas p⁹ma oīo 7 immediata vnitati.
 7 ita potest poni q⁹ ista pluralitas sit p
 ductionū sicut quorūcunq; falsa est
 g⁹ ista ma. in diuinis. q⁹ vbiq; ē idē
 p⁹ncipiū 7 idē termin⁹ ibi ē pductio
 eiusdēz rōnis. vā est tām in creaturis
 vt loquit⁹ p⁹bus. qz ibi p⁹nci^m formale
 pductū vel est limitatū ad pductio
 nem vnius rōnis sicut ipm est p⁹nci^m
 vni⁹ ratōis vel si est p⁹nci^m equiuocum
 7 ita pductiūz pluriū alteri⁹ ratōis
 termin⁹ formalis vtriusq; limitat⁹ est
 ita q⁹ non potest esse idem p⁹ncipiūz
 7 termin⁹ pluriūz alteri⁹ ratōis. nem
 truz pōt esse in p⁹posito. qz ibi p⁹nci^m
 est illimitatūz 7 etiā termin⁹ formalis
 Sz p⁹tra arguit⁹ sicut argutū ē i p⁹ria
 qōne. qz tunc p⁹ma p⁹sona pducta si
 magis ex pductione sua reali ēēt ver
 buz. qz. s. f. nec spū. s. magis esset. s. f. qz
 verbū. Itē suppositūz habens idē p⁹nci
 piūz formale p⁹fectū aliquaz p⁹ro
 ductiūz pōt ita p⁹mo p illud p⁹nci^m

24. 148.

in vna illaz sicut in aliis. et ita pma
p[er]sona eque pmo possit pducere. s. s. si
cut et filii. et ita. s. nō necio ē a filio.
3°. pcedit b^o q[ue] essentia est p[ri]ncipiū
formale et terminus formalis vtriusq[ue]
pductionis. nō tamē sic totale q[uod] aliqd
cludit p^o et in p[ri]ncipio formali et i ter
mino. in p[ri]ncipio q[ue]z formali q[ue] memo
ria pfecta et voluntas pfecta cludit
i essentia et in termino formali quod
est vbum perfectū et. s. s. pfectus inclu
dit etiā essentia et forte respectu vtro
runq[ue] tā in p[ri]ncipio q[uam] in termino eē
tia habz rōnez p[ri]ncipal[es]. et respectu il
lius q[uod] pcurrit cū eadez. s. intellectus
vel notitie voluntatis vel amoris. ppter
q[uod] idēp[er]tatez essentie idem est q[uod] p[er]du
cēs pducit et t[er]minus formalis. ppter autē
distinctionez pcurrentis cūz essentia
vtpote intellectus et voluntas in p[ri]ncipio
pductiuo: sufficit p[ri]ncipiū b^o et illud
ad pductiones alterius rōnis et ad
terminos quodāmodo alterius rōnis. et
sic in p[ri]ncipio bēmus essentiaz et in
tellectū. essentia et voluntatē. i termino
autē habem^{us} essentia et notitia. essentia
et amorē. et rōne eius q[uod] idēz est i p[ri]ncipio
formali cōicatio sit idēz in ter
mino formali cōicatu. et rōne eius q[uod]
distinctū est in p[ri]ncipio sit formalis rō
distincta pductionis. et illud q[uod] con
currit in t[er]mino sit formalis distinctus.
Si queras istoz duo pcurrentiū
in p[ri]ncipio formali nōne alterū ē p[ri]ncipiu
formale et reliquū p[er]cōitans.
q[uod] ab illo altero formali vel dicet p[ri]ncipiu
formale idēz vel oīo alterū. R^o
duo que pcurrunt in p[ri]ncipio. s. in me
moriam pfecta essentia et intellectus et in
voluntate pfecta. volūtas et oīm diligi
bile p[er]is non se habēt p accis. nec sic
remotum p[ri]ncipiū et p[er]in quū. s. to
tūz hoc intellectus infinitus habēs oīm
infinitūz intelligibile sibi p[er]sens est p[er]se
vnu p[ri]ncipiū. ita q[uod] alter sine alio
non est p[ri]ncipiū pducendi. et ideo ē
vnicū p[ri]ncipiū simplici pductiuū
non distinctū in duo p[ri]ncipia p[er]du
ctiuā. p[er]similit[er] de voluntate et oīo res
pectu spiratōnis. et p[er]similit[er] de terminis
respectu pductionū. Si queras q[ue]

non pōt essentia sola vt distinguat p[er]
volūtatē et intellectū esse p[ri]ncipiū
cōicandi se. R^o essentia mē intelle
ctualis nō est p[ri]ncipiū alicui pductō
nis nisi vt cōincidit cū memoria et vo
luntate. Ad 2^m. et p[er] ad rem 2° ad
formas argumenti. ad rez pōt dupli
rūderi. forma que ē in aliquo suppositio
to p[ri]ncipiū pducēdi pductione ade
quata illi forme non pōt esse alicui al
teri p[ri]ncipiū pducendi. nunc autē me
moriam est p[ri]ncipiū pducendi p[er]
ductione adequata illi p[ri]ncipio. q[uod] nō
sit in filio nō potest esse filio p[ri]ncipiū
pducēdi. a^o pbat exemplo sic. si ca
lor esset igni p[ri]ncipiū calefaciendi li
gnūz calefactōe adequata illi calori.
et ille idēz calor cōicaret ligno: nō pos
set esse ligno p[ri]ncipiū calefaciendi. p
bo q[uod] nec calefaciēdi se: q[uod] tunc calor
esset p[ri]ncipiū calefaciendi siue p[er]du
cēdi calores in eodez supposito. nec al
ter. q[uod] calefactō ista ponit adequata
illi calori. Et pcedit ista p[er]batio de ade
quatione oīoda. vbi impossibile est actō
nez excedere p[ri]ncipiū formale agēdi
et fin istuz intellectū p[er] 3°. b^o q[uod] memo
ria sic in patre habz dictōez in patre
adequataz q[uod] impossibile est p[ri]ncipiū
dictiūz excedere hāc dictiōē. sic im
possibile est i diuinis dictionem eē nisi
hanc. q[uod] de se est hec. p[er] ex solutōe que
stionis. q[uod] qcquid i diuinis non p[er]ci
git pluralitatem alteri rōnis illud de
se est h. dictō i diuinis nō necessario p[er]
exigit pluralitatem alteri rōnis. q[uod] de se
est hec. et p[er] p[er]is p[ri]ncipiū eius habet
hanc dictiōē oīo adequataz sibi. nō
pōt ē p[ri]ncipiū in filio. Ad eandēz
rōnez pbandaz accipienda est ista p
positio et redit in eadez sniam cū alia
suppositū accipiens formā p[er] pductōz
adequata illi forme nō pōt p illaz for
mam pducere. fili^{us} recipit memoriā p
pductionē adequataz illi memoriē q[uod]
2°. b^o declarat sicut in rōne iaz facia
p[er]batio ma. quia si fin illaz pducere
aut q[uod] se aut alteruz. nō se. q[uod] hoc ē im
possibile. s. Aug^{ustinus} i. de tri. c. i. nec alterū
q[uod] illa pductio illi^{us} ponit adequata
p[ri]ncipio pductiuo. sic q[uod] non oportet
b

forma

querere ordinatum pcurrens cum pncipio elicito ut sit una dictio. nec etiam aliqua negatōez potest habere sic ut sit tale principium formale. sz esto qd essentia vel quodcunqz possum me accipere sit in patre formalis rō dicendi pgnandi tñ non potest eē in filio rō dicendi vel generandi. qz ipm ut in patre est principium pductionis adequate. qz tum ad pnam rōnem. 7 p illam filio cōdicatur qz tum ad scōam rōnem. Quātum ad scōam v3 ad formaz argumenti potest fieri aliqua difficultas i ma. 7 in mī. qz haberi potest aliquid dici multipliciter. ex pdictis. sz ppe nō dicit aliquid formā habere in abstracto nisi habeat. eaz sicut forma sic significata nata est hñ. hoc est tanquā formaz. nō. n. ppe diceret habē albedinez qui haberet eā clausaz in bursa qz non est ille modus pfectus. qz albedo nata est haberi ut forma informāf. Ulterius nomen abstractuz significāf pncipiu3 agendi cōstructuz cu3 gerūdio significante aliquā actiōem natū est haberi a supposito ut sit illi pncipiu3 agendi illa actione. Verbigia habeo potentiaz videndi. illa potentia nō soluz nata est haberi a me ut forma. sed etia ut principiu3 mibi opandi. fm illaz formaz. 7 hoc notat illa cōstructō gerundiu3 cum abstracto tali. Similit̃ ista grāmatica pz ex vsu loquendi 7 ff. n. vera sit hec. filius dei scit generationē patris. non tamē ista. filius hēt sciam generandi. p̃similit̃ nec ista. iste habz voluntatē generandi. nec est aliqua ratio nisi ex cōstructione grāmaticali. qz nō soluz notat abstractuz haberi ab illo ut forma sz ut principiu3 talis opationis. pcedentis ab isto supposito. Similit̃ hic. michael scit deum creasse mundū 7 creatōnem mundi. non tñ scit creare munduz. qz do qd accipit in ma. illud qd habz pncipium dicendi pfectū pōt per illud dicere loquendo de habere ppe sicut dicit abstractuz haberi qz do habet ut forma suppositi 7 et de cōstructione ppe noīf significantis pncipiu3 acti3 cu3 gerūdio significante actiōem que cōstru-

huc formaz

Abstractuz

etio nōt illaz huic supposito esse pncipiu3 agendi. pcedo ma. qz in subiecto includunt illa que requirunt ad hoc qd pdictum insit. quādo. n. in hoc forma habet ut forma huic 7 huic pncipiu3 agendi pōt p hoc esse principiu3 agendi. sz sic minor ē falsa. qz 7 si fili3 habz memoria3 pfectam aliquo3 habendi nō tamē ut formam. 7 si habet ut formaz nō tamē ut principiu3 agendi. ppter rōnem dictaz in responsione reali. Ad p̃bationez mī. illa ppositō memoria pfecta ē principiu3 pfectuz dicendi posset dici. qd ē ppositio truncata 7 oporteret eaz supplere p aliquo additum significans cui sit principiu3 dicendi. vel qz est idifferens potest pcedi qd absolute est principiu3 dicendi. n. plus ponit mī. de memo3. qd filius habet memoria3 pfectā est manifestum. pcludēdo qd filius habz principiu3 pfectuz dicendi que fuit b3 pmi sylli sic fallacia amphibologie vel si dicitōis vel p̃tis. amphibologie. qz in maiore cōstructō non determinat actuz illū significatuz p gerundiu3. pcedere ab aliquo supposito determinato. qz nulluz supposituz certum pōnebat ibi in subiecto rōnis. sz tñ designabat qd pcederet ab aliquo pncipio formali. qz illud pōnebat in ppositione p subiecto. in cōclusionē autē ponit 7 supposituz ordinatum 7 forma. 7 id ex vi cōstructionis notat in cōlone qd actus nō tñ pparat ad principiu3 formale. sz etia ad supposituz ut egrediens ab aliquo. Figura dicitōis qz p similitudinez dicitōis actus significati in gerūdio in pmissa 7 in cōlone pmutatur bitudo acti3 ad formale pncipiu3 in bitudine acti3 ad supposituz agens. 7 sic pmutat quale qd in hoc aliquid. Fallacia p̃tis. qz in ma. hētur actus significatus in gerūdio i vli ad nulluz suppositū pparat. in cōlone determinat ad certū suppositū. 7 nō sequitur actus est p hoc pncipiu3 qd est huic suppositi. Ad 3m dñ qd illa ppositō est vera qd pma pluralitas necio finita est alteri3 rōnis. qz quelibet necessario finita si nō est alteri3 ratiōis necio

falla
gma
figura

perigit aliquā alterius rōnis p quāz
necessario terminet. vt patz in scdo
articulo. pma autē pluralitas in di-
uinis ē pma necessario finita. qz pzi
ma p3. qz etiā necessario finita. p3. qz
nulla est ibi possibilitas nisi ad illud
qd est actus. sequit qz pma plu-
ralitas in diuinis nō ē alteri rōnis
7 p pns illa est pxiā unitati. quan-
do q accipit ma. q unitati immediatōz
est b^o pluralitas qz a^o **Q** pōt intel-
ligi a^o vel b^o intensiue vel extensiue
intē? sic intensiue qstūm ad minorem
rōem distinctōis. sicut min^o distin-
guūt mediū ab extremo qz pxiā a
pziō. min^o extensiue siue minor disti-
ctio siue b^o pluralitas est que est a^o
paucitas. sicut ternariū est b^o plura-
litas quaternario. hoc modo b^o ē va-
qz unitati immediatōz est binariū qz
quaternariū vel ternariū. 7 tamen
binariū non ē minor pluralitas in-
tensiue qz ternariū. quia intensiue tan-
ta distinctiōe distinguunt due uni-
tates in binario qz tres in ternario
Extensiue verū est. qz ad unitate pro-
cedunt pluralitates siue distinctiōes
ordinate. ita qz semp b^o extēsiue nō ē
realit^{er} est pxiōz unitati que est pzi-
cipiū. 7 sic concedo qz ista distinctiō
esto qz esset alterius rōnis est tamē
maxie paucitatis qz non sunt nisi due
pductiones. 7 nō est pluralitas mior
dualitate. Si tamē loquamur de ma-
iori vel minori distinctiōe vel plurali-
tate intensiue adhuc potest intelligi du-
pliciter. qz aut intelligit pse qstūm ad
formales rōes distinctiōis extremo-
rum. aut p accidens qstūm. s. ad ma. 7
mi. distinctiōem eorum. que distinguun-
tur. Exemplū fortis 7 pla. magis di-
stinguunt qstūm ad realitates extre-
morum. qz iste due intentiones genus 7
species. qz iste due possunt pcurrere in
eodē vt in colore. 7 b^o est entitas isto-
rum extremorum genus 7 species. qz isto-
rum. s. 7 p. Si autē intelligit ma. de mi-
nore distinctiōe mālior forte posset
alicubi habere vitatē. qz alicui uni-
p immediatōz est distinctiō rōnis qz
rei. 7 minor ē distinctiō rōis qz ad

entitates extremorum. 7 icōpossibilitat
distinctiōum qz distinctiō realis. Sed
i pposito non oportet de illa maiozita-
te siue minoritate curare. qz non poni-
tur aliqua distinctiō rōnis immediata
vni a quo pcedit omnis multitudo.
s. ipsi essentie. 2° de illa maiozitate in-
tensiua 7 p^o qstūm ad formales ra-
tōnes distinctiōis ma. est simpliciter fal-
sa. qz oportet qz vni pmo a quo proce-
cedit aliqua distinctiō siue sit rei siue
rōnis immediatissima sit aliqua disti-
ctio alterius rōnis. qz aliqua finita
7 qz illa que est alteri rōnis est pmo
finita. vt arguitur est. 7 hoc patz quia
fm eōz opionem vbi unitatē reales
sequit immediatē distinctiō rōnis. ibi
ista rōne distincta habent distinctiōes
alterius rōnis non eiusdem. 7 illa est
a^o fm formales rōnem distinctiōis
lz sit b^o duplici modo. 7 maior pau-
citas 7 minor realitatis 7 incōpos-
sibilitat in extremis. p hoc p3 ad illō
de pluralitate q est immediata a deo. qz
in creaturis vbi nō specificē sunt plu-
rificate in suppositis nulla est necessa-
rio definita. quia a sola volūtate agē-
tis sunt tot vel tot ita qz nō repugnat
nō esse in plurib^{us}. si g talia plura eius-
dez rōnis sunt immediata a deo sunt tñ
finita in actu qz voluntas diuina im-
ponit eis finitates. s. non sunt necessa-
rio finita. quia nihil est intrinsecū cre-
aturis cui pcontradictorie repugnat a^o
vel b^o pluralitas. quecumqz. n. plura-
litas ē possibil^{is} i diuinis ipa ē oio finita.

Uso de pductionib^{us} se-
quunt^{ur} qōnes de
rōnibus. 7 pmo de rōni-
bus originis. 2° de rōnib^{us}
eōib^{us}. de rōnibus originis. p querit^{ur}
in pparatōe ad essentiaz. 2° in ppara-
tōe ad psonam. 3° qstūm ad pfectio-
nez siue qdditatem pxiā. Est qz qd
pma. Vtrū ista duo possunt siliare
qz relatio vt pata ad oppo^m sit res
7 vt pata ad essentiaz sit ratio ratiū
arguit qz non. qz si vt pata ad essen-
tiā sit rō tñ hoc est quia vt sic transit
in essentiaz. s. vt pparata ad oppo^m
b 2

8 d. p. m. r. t. u. v. w. x. y. z.

92 ut
dictu
a p
mte
denti
9 dento
no est
miff le

Rep $\frac{2}{3}$

Pennu mebru

Nicht 2

Ad manu quas & guttas est vel
ex regere ad h^o op^{es} sit p^o
obij intellectus m^o

finat se ad rez ex aiam. 7 isto intellectu
 coissimo. put res vel ens dicitur quodlibet
 acceptibile quod non includit contradictionem
 siue illa coitas sit analogie siue uniuersalis
 catōis de qua non curo modo. posset poni per
 meum obiectum intellectus. quia nihil potest esse intel
 ligibile quod non includit rationem entis
 isto. 7 istos. quicunque scia que non solus
 vocat realiter entia que vocat rationis
 est de re sine de ente. In 2o membro istius
 primi membri dicitur res quod habet vel habere po
 test entitates ex aiam. Et isto videtur
 loqui Anic. per metha. c. 5. quod ea que sunt
 contra omnes generibus sunt res 7 ens. non
 potest illud intelligi de vocalibus in una
 lingua. quia in unaque lingua est unum con
 ceptus indifferens ad omnia illa que sunt ex
 aiam. 7 ceptus. non sunt idem apud omnes
 per pibermenas. 7 coiter in qualibet lin
 gua est unum nomen impossibile tali conceptui
 cui qualiscunque sit illa coitas siue ana
 lo. siue uniuersalis catōis. Demus ergo primum
 membrum. scilicet coissimum bipartitum in illud quod
 non includit contradictionem qualecunque esse
 habeat. 7 in illud quod habet vel habere potest
 proprium esse ex intellectu. 7 isto. 7 utroque. 7 salte
 2o accipit Anic. re 7 ens vel dictum est
 2o accipit Boetius distinguendo rez
 modum rei. sic loquitur li. de tri. p. 3. inquit
 que sunt dicta predicatōis quia alie quidem. que
 rez monstrant. alie. que. circumstantia rei. que
 ista predicant sic. quod secundum se re aliis mon
 strant. illa vero non ut esse sed potest extrinse
 cas aliquid apponunt. vel ergo distinguere
 rez per circumstantias. 7 sic secundum eum sol
 tria genera suba. qualitas. 7 quantitas.
 rem monstrant. alia vero rei circumstantias.
 Hoc nomen rez in 2o membro acceptum
 dicit aliquid ens absolutum distinctum per
 circumstantias siue modum quod dicit habi
 tudinem unum ad alterum. 3o modus habet
 a primo quod dicit. 7. metha. accessio dicitur
 tur entia quia sunt entis 7. j. c. 2. sic de fi
 ente logice. quidam dicunt esse non ens. si
 quidem simpliciter. sed non ens. sic 7 qualitate
 7 ista quedammodum non scibile est scibile
 7 quedammodum medicinale eo quod ad
 idem quidem 7 unum non idem autem 7 unum. sic
 7 de ente. 7 videtur eandem sententiam dicere
 principio. 4. quod quedammodum medicinale
 7 salubre multiplex dicitur ita 7 ens. ens

8065 mH¹⁹

Salm mly

Textu mby

[Faint handwritten notes, possibly bleed-through from the reverse side.]

realitatez qua formalit' est indicabil' ab eo habz distinctōnez. Preterea si essentia vt dicit' est realitas oīuz relationūz 7 iō fm illaz pparatiōē nō differūt realiter. s. cum illa pparatio sit etia in essentia sequit' qd vt sunt in essentia non differunt realit'. s. vt sunt in essentia vel nullo mō differunt qd oīo est irratōabile vel sola ratione differunt. 7 si hoc ē pstituta per ipas vt sunt in essentia sola ratione differunt psonae autem pstitunt' p ipas vt sunt in essentia vt dictūz est in pma ratōe qd 22. Quantūz ē ad istud videt' rationabili' qd ab eodē habeat qd sit realis 7 qd sit distincta a relatōe opposita 7 hoc intelligendo quomodo cūqz. nā non est intelligibile qd sit realis nisi sit realis habitudo ad oppositū. 7 sic realiter distincta ab opposito. nec ipa pōt esse realit' distincta ab opposito nisi vt habitudo realis. 7 sic est res eo modo quo sibi puenit esse res. seipā ē forma liter est res 7 seipā formalit' est distincta ab opposito. A fundamento aut' habz vtrūqz fundamentalit' 7 radicalit'. Quātū ad logicū ista ppositio relatio vt pparata ad essentia est res videt' distinguenda. qd ista inquantūz vel fm qd dupliciter accipiunt'. aliqdo enīz hec noīa notant ratōem accipiendi illud quod determinat' p ipā. aliqdo. n. non solūz hoc. s. ppter ipoz tant cālitatem respectu inherētie pēdicati. Exemplū motus est actus enī in potentia fm qd in potentia. ly ēz qd ipoztat ratōez fm quaz mot' est act' mobilis. qz cūz sint i mobili due rōes ē. n. in actu 7 est in potentia ad aliud. motus est actus ē. s. qd ē in potentia nec tamē ibi hoc qd est fm qd est i potentia notat cām inherētie pēdicati qz qdō sic accipit' infert vlem ēz pēz p pōnz. vt iusticia est bonūz ēz qd bonūz sequit' fm ipz. s. iusticia est omne bonūz. 7 planius a pte subiecti. vt si homo fm qd ratōnale intelligit sequitur qd omne ratōale intelligit. hoc mō etiā qd idē ponit' determinatō sui ipi' mediante hac dictione inquantum. In p sensu pēdicat' pēsa ratō ipius

qd determinat' in alio sensu notat qd rō reduplicati sit rō inherētie pēdicati cū subo. pmo dicim' qd homo pēdicat' inquantūz hō est pēcissimē pēdicat' 2. hō fm qd homo est ratōnalis qz qd psequit' reduplicatōez est ratō inherētie pēdicati. 7 etiā pcedi pōt qd homo fm qd homo ē risibilis. 7 est ibi cā inherētie 2. dicendi pēse. Ad ppositū cum dico qd relatio vt pparata ad essentia diuina est res. pōt i telligi dupl'r. p. vt rōni pēdicat' sub tali pparatiōe pueniat hoc pēdicatū res. vel 2. qd illa pparatio sit ratō inherētie hō pēdicati qd ē res. 2. ppositio est falsa. qz illa pparatō ad essentia est sola pparatio ratōis. est. n. inf' extrema nō distincta realit'. relationez s. 7 essentia. que tñ pōt int' pparare 7 ita ē inf' ea rō rōis. nō ē ex isto intellectu loquimur s. de p. 7 tūc est sensus qd pānitās nō solūz pēse accepta fm qd pānitās s. etiā fm qd pēdicat' sub ista ratōe vt pparat' ad cēntia. vel vt est in essentia est res. qz ista pparatio nō diminnit nec destruit pānitatē esse rē s. psupponit sic pcedit 2. ratō ad pēlōnez scōi articuli. Exemplū hō vt risibilis itellit'. hō nō est vera sic qd risibilitas sit cā inherētie pēdicati. s. sic ē va qd hōi pēdicato sub rōe risibilis nō repugnat hoc pēdicatū itelligē. sed puenit. Et isto. qd cūqz cētinatō sub qd pēdicat' fm qd tamē nō excludit pēdicatū nō falsificat pēdēz in qd pēdēz dē subo sic cētinatō. Et istis patē potest illō qd querit'. s. oīz p vidē intem hō qd dē qd rō est rō. nā qd aliqd dicat' rō pōt ad ppo itelligi dū. vno qd ē mod' illi' cui ppar' 7 nō res tali realitate. sic Boet' vocat habitudines circūstātiās 7 nō res. qz nō hnt tales realitatē qles hnt ille qd nō s. circūstā 7 qsto aliqd recedit a realitate pēcā tāto magi accedit ad rōez. Alio aliqd vt accipit' sub rōe formalit'. potest dici rō vt ens rōnis sic si hō vt vlc dicat' eē rō. p qsto pēdicat' sub vltate qd ē p rō. Istis dno b' mōis pōt pcedi qd rō vt pparat' ad essentia est rō. qz est mod' circa essentia 7 nō habz talem

dupl'r 2 passu

qd nō pstituit' psonam

Inquantūz
dicitur pēdicatū
cāntu 21

motus

subo rōis
aliq' pēdicatū
motus
pēdicatū
pēdicatū

ut qd ad
pēdicatū

Ratio 2
aliq' qd nō
pēdicatū

subo rōis
pēdicatū

qz essentia ad
se rlo vt ad
alibi

qz essentia ad
se rlo vt ad
alibi

qz essentia ad
se rlo vt ad
alibi

qz essentia ad
se rlo vt ad
alibi

entitate formalit qualē bz eētia. sz ē
q. circūstātia respectu ei⁹. 7 ē cū dico
vt opat ad eētia bz opatō vt dictūz
ē ipozat re^m rōnis. 7 sub ea p̄siderat
p̄nitas. 7 p̄ tanto p̄nitas vt opatur
ad eētiaz ē ens rōis qz acceptū sub
ratōe. sz sine sic sine sic dicat p̄nitas
vt opata ad eētiaz ē rō nō tollit qn
p̄nitas sit res qz q̄mz ad p̄mz ipa
suo^o est res. sz res ad aliō. licz dicat rō
respōdēt ad se. q̄mz ad z^m ipa p̄sidera
ta sub rōe q̄ est opo ad eētiaz dī rō. sz qz
vt sic ipa nō ē res qz illud sub q̄ offi
derat nō bz eētiaz ex se. Ex bz p̄z
q̄ ista stāt sū q̄ ipa rlo opata ad eē
tiaz sit rō. sz duplici mō p̄dicto. 7 tū q̄
ipa vt opat ad eētia sit res sic iaz di
ctū ē. stat etiā q̄ ipa opata ad oppo^m
sit res qz ipamet ē opatō ad oppo^m 7
ipamet est ipa res q̄ est talis opatio 7
magis v̄itate dī res vt opata ad op
positū 7 rō vt opat ad eētia quia
vt opat ad oppo^m ē eque 7 filis eētia
tis cū opoito nec respōdēt ei⁹ bz rōem
mōi sic nec ē^o sū ipa est opatio sui
ad oppo^m 7 iō eūz dī vt opata non
p̄siderat sub aliq̄ rōne q̄ p̄p̄t dicat
rō. nō n. est aliō p̄nitas vt opat ad
filiatōem q̄ p̄nitas vt opatō ad fili
tū dī. 7 bz ē in spālī p̄nitas vt est pa
ternitas. Stant q̄ fil^o p̄nitas vt co
parata ad oppo^m sit res nō tam eo^o q̄
vt opat ad eētia est res. sz vt opat
ad oppo^m ē res. istis duob⁹ mōis qz
filis eētiaz dīstincte 3 modū. 7 ē res
nō accepta sū p̄siderata formalit sub
rōe. 7 q̄ ipa opata ad eētia sit rō. p̄
pter duo opposita. qz. l. mod⁹ eētie.
7 qz accepta sub rōe q̄ est ipa opo ad
eētiaz. tū vt rōq^o 7 vt opata ad op
positū 7 vt opata ad eētiaz ē res. 7
eadē res. qz ipamet ē opatio realis vt
p̄batum est.

De tertio articu.

ar^o 3 p̄dicta p̄ sic. si rlo opata ad eē
tiaz ē res aut q̄ res ad se aut ad alterz
q̄ rlo sit res ad se qualicūqz vt in
cludere p̄dictōez. q̄ vt opata ad essen
tia ē res ad alterz sz vt opat ad essen
tia est idē q̄ eētia. sz rlo vt idē ē eēn^o

vel vt est eētia est res ad alterz. 7 tūc
vltia. q̄ essen^a ē res ad alterz. ista p̄a
pbat p̄ filē qz si bō fm q̄ rōnale itel
ligit q̄ rōnale intelligit. Et rōne etiā qz
p̄dī^m q̄ p̄uenit alicui p̄ rōem alicui^o
p̄z^o p̄uenit ei. Itēz si rlo vt opata ad
q̄būqz sit res p̄p̄ia realitate. q̄ filr
rlo in creatura vt opata ad funda
mētūz ē res p̄p̄ia realitate. 7 nō p̄cise
realitate fundamētū. q̄ ē ibi accis p̄p̄ia
accitālī. qz nō est ibi suba. 7 tūc seq̄r
q̄ alia ē accitālī rlois i creatura. 7
accitālitas absoluti i q̄ fundat. 7 sic
vt seq̄ p̄cessus in istū. qz illa accitālī
tas rlois bz p̄p̄ia realitatez. 7 nō nisi
accitālī q̄ bz p̄p̄ia accitālitate 7 illa
fili. 7 sic i inf^m. q̄ dīlī in dīnīl si bz
p̄p̄ia realitate vt opat ad eētia. q̄ i^a
ē subal^o vt accitālī. si accitālī. qz n^m
accitālī est in eo. sz. x. tri. c. 5. q̄ bz p̄z
p̄p̄ia subalitatez. 7 tūc p̄ p̄nitate hēbit
ē p̄. q̄ est incōueniēs. qz tūc erūt in
dīnīl p̄ dīnīl tria p̄ esse. qz tres rōnes. cū tū
nō sit ibi nisi vnicū p̄ ē. sz bñ Aug
7 dīlī filr habz esse. sz nō sit q̄ pat ē
p̄. B^o ad p̄mū p̄z in 2° articulo de dī
finitōe istius p̄p̄onis rlo vt opatur
ad eētia ē res. qz vā est. put ly vt vt
inquāmz denotat dīnātionez vt spe
cificatōez sine dīnātātā acceptōem
p̄nītatis sub ista ratiōe que ē opatio
ad eētia. nō est aut vera. put denotat
eētiaz inherētie p̄dicatī ad subm.
In p̄ ḡ itellēu q̄ querit q̄ res sit dīcī
pōt q̄ ē res ad alterz. qz opat ad eē
tia nō fac q̄ p̄nītati repugnat sua p̄
p̄ia realitas q̄ ē realitas ad alterz. nec
tū est sic intelligēdū q̄ p̄nitas opata
ad dīnātē sit res ad alterz ita q̄ al
terū sit dīnātē. vt sit sensus p̄nitas ē
res ad dīnātē. sz ē sensus p̄nitas
opata ad eētia ē res rōnis 7 i se res
ad alterū. sz ad fi^m. qz q̄ opat p̄nītātē
ad dīnātē excludēdo filiū vt nō in
cludēdo fi^m nō opat p̄nītātē nisi ha
beat duo p̄dictōia i intellectu suo. cū
p̄nītātē filr q̄ ē sit p̄ ad fi^m. 7 l3 p̄
nitas nō sit scīpa opata ad dīnātē
sz ad fi^m vt ad correlatiū. tū p̄nīta
tez ipaz includēdo fi^m pōt intellect^o

pe ex q̄ ad alterz

compare ad dinitates. qz in te pot aliquid
 comparare p actuz suu ad illud quod n
 est p^r corne^m ex nā rei. z^m hunc intel-
 lectuz pot dici q paternitas vt ppa-
 ta ad essentia est res ad alterz. 7 enz in
 fert g vt est eētia vl vt idem essen-
 ē res ad alterz pcedat in fili intellē.
 7 vltra cū dicis g essentia ē res ad al-
 terz. R^o h pot intelligi duplr. p idēpri-
 tatē vl formalit. p mō possz pcedi 7 ē
 sensus dicti q dinitas ē res que est ad
 alterz. qz ē paternitas. nō aut ē pcedē
 duz formalit q dinitas fm suā formā
 sit ad alterz. s3 qz in aī^r fuit p^rdicatio
 formal^r dicendo p^rnititas vt ppat^r ad
 essentia est res ad alteruz. iō si inferat^r
 filis p^rdicatio in p^rntē q dinitas ē for-
 malit ad alterz neganda est p^rntia. qz n
 oportz q p^rdi^m eo^r pueniat determina-
 tōi. qno^r conuenit alicui intē^r sub tali
 determinatōe. qn illa determinatio nō no-
 tat esse rō inherētie p^rdicati ad subz.
 sic hic. 7 p hoc pz ad pbatōnes p^rntie.
 hō fm q rōnalis z^r. ista p^rntia tēt. p
 ut ly fm q notat calitatē inherētie p
 dicati ad subm. sic aut non accipit in
 pposito h qd dicit^r vt ppat^r ad essen-
 tiaz. 7 sūt ad pbatōem sequentē. esto
 q p^rdi^m veri^r insit illi qd est ratio ibe-
 rentie aliq h nō hētur nisi fm q ly fm
 q tenet p^rrie reduplicatiue. hic autē
 nō sic accipit. vt dictuz ē in illa disti-
 ctōe logica in 2° articulo. S3 si objei-
 atur qz illud qd ē in aliq formalit p
 test illud denoiare. g si relatō vt ppara-
 ad eētia sit in eētia eētia pot deno-
 minari a rōe. 7 p p^rntis eēn^r forma^r re-
 fert ad aliud. R^o aliq denoiatia vl
 pcreta p^rdicant^r de aliquibz p^r p^r. aliq
 de aliq p^r. z^o siue p accis. de pposito
 qdez ex susceptio 7 forma p^rdicat^r de-
 noiatiunz siue pcretuz forme p^r pmo
 mō spālir si subm est p^r vnum qstūm
 ad p^rce^m. sicut hō dicit^r rōnalis siue
 aiatus p^r pmo mō. s3 cor^o qd est alte-
 ra ps ppositi d^r denoiatiue aiatur. p
 p^rrie tū. sicut p^r z^o siue p accis. quia
 illud nō est to^m includēs formā s3 in-
 scep^rū recipiēs formā. vbicunqz g est
 aliq forma oz dare p^rdicatiōem for-
 malez de toto que ē p^r pmo^r etiā i crea-

de p^rdicatiōe g^ratuz

turis oportz dare cōiter p^rdicatiōē si
 sit p^rrie denoiatiua que sit forme de su-
 scep^rū. In dīnis p^rma p^rdicatio non
 negat. nā pater generat siue gnāns
 generat. p^r est. q. p^rpo^m includēs. q. c^r
 sentiat^r formā illā 3 q de ipō p^rdicat^r. s3
 denoiatiua p^rdicatiōē. q. forme de. q
 suscep^rū non oportz dare illi. h de la-
 rat^r autē 7 ratiōe. ratiōe sic q intelli-
 git^r ibi. q. suscep^rū forme est illimita-
 tuz ad oppositas formas vl rōnes.
 7 tū nō distinguit^r ab cis. q aut deno-
 minat^r a forma aliqua denotatur per
 hoc e^r d^rstinctū ab opposito. qz g hic
 nō est suscep^rū p^rntū forme s3 cōe sibi
 7 opposito 7 forma talis denoiare nō
 posset nisi p^rrium suscep^rū qd nō est
 nisi d^rstinctuz ab opposito iō nulla est
 p^rdicatō denoiatiua rōnuz de suscep^rū
 uo. h p^rfirmat^r p d^ram. l. i. c. 5. vbi vlt
 q rōnes cōfinant hypostasēs nō nāz
 notat^r g illō cōfinare de q p^rtur i pcre-
 to qz notat^r illō compare ad oppo^m 7 di-
 stinguit^r ab opp^o. Ad formā g rōis qn
 acci^r re^r ē in eēn^r g eētia pot denoiā-
 ri a rōe. nō seq^r 7 rō dicta ē. 7 cū d^r
 ois for^r pot denoiare illō in q est. extē-
 den^r denoiatōez ad p^rdicatōez denoiā-
 tiaz eēntialē i pcreto. sic hō est aiatus. 7
 ad denoiatōez p^rrie dictā. sic hō est ri-
 sibilis. vl lig^m ē album. vl hō intellit.
 pcedi pot q ois forma aliq illoz mo-
 doz denoiat illō in q est. qz ad min^o de
 p^rpo^r p^rdicat^r i pcreto. s3 illō sit extēdē-
 do denoiatōem. s3 si tu accipias de illo
 i quo ē vt in suscep^rū p^rdi^m p^rdi^r. p^rrie
 denoiatiue. negandū ē. nisi illud susce-
 priū sit limitatū vl nisi p^rdicatio illa
 denoiatiua importz subm esse p^rntū 7
 d^rstinctuz ab oppo^o. Ad z^m s3 esset
 mag^r difficultas p^r tū in pposito eā p
 trāscō. pcedē^r tū q relatō que ē accis
 in creaturis p^rriam h3 accitilitatem
 qz illa ē p^r res. 7 nō est illa res in qua
 fundat^r. nec est res p^r ens. sicut suba.
 ita oz dare q ipamet p^r sit res habēs
 p^rriā accitilitatē. q nō sit accitilitat^r
 entis ad se s3 accitilitas ad alterū. sic
 enī nō ē eadez entitas ad se 7 ad alte-
 rum. sic nec eadez accitilitas accitis
 entis ad se 7 accitis entis ad alteruz.

denoiat^r q^r

Accitilitas

7 cum arguitur quod est processus in infinitum. R^o standum est in ipsa relatione. nec ulterius procedit. ubi gratia. in albedine fundatur similitudo ista similitudo habet aliquam accidentalitatem propter prius ab accidentalitate albedinis distinctam. sicut relatō est generis distinctum a genere qualitatis. Si queramus de accidentalitate similitudinis si ipsa est alia a similitudine. dico quod non. quia similitudo est sua accidentalitas ad fundam^m 7 seipsa accidit fundamēto. sicut seipsa est ad oppositum. Universaliter n. quod convenit alicui sic quod oīda dīctio sit illud esse siue hoc. h. est idem realiter illi. 7 p oppositum ubi nō est oīda dīctio nō oportet idē esse oīo. nunc autem contradictio est si similitudines esse. 7 non est fundamē^m. ut non esse ad terminum. id accidentalitas sua ad fundamētum est idē sibi. sic ipamet est similitudo vel habitudo ad oppositum. Status est quod accidentalitas similitudinis nō est alia res a similitudine sed similitudo est quidam res a^a ab albedine. quia habitudo. 7 etiā accidentalitas albedinis potest poni quedā res a^a ab albedine. quia albedo est quedam res absoluta. 7 absolutū potest esse sine contradictione sine subo. 7 id nō est idē habitudini sue ad subo. nec seipsa accidit illi. si autem est illa qua ratione similitudo accidentalitatis albedinis habet aliam accidentalitatem ab albedine. pari ratione accidentalis similitudinis habebit aliam accidentalitatem a similitudine. si autem est illa quod ratione accidentalitatis similitudinis eadez sibi pari ratione accidentalitas albedinis est eadez sibi. quia albedo est ens absolute 7 similitudo ratio 7 ex hoc non est dīctio albedinis esse sine propter ad superficiem. ē autem contradictio similitudinis esse sine propter ad fundam^m 7 id illa propter nō est eadez albedini. ista autem est eadez similitudini. nihil autem aliud est similitudines esse quod habitudines habet ad hoc. nec tamē dico quod relatō ad quod cumque parat seipsa parat. quia potest comparari relatione rationis. quod non est ipsa. 7 forte realiter alia a se. sicut proportionabilitas fundatur in proportionē sed hoc dico quod relatio seipsa 7 non a comparatione comparat. si tamen comparat ad quod

cumque sine quo est contradictio ipsam esse. Et cum arguitur ulterius de substantia litate relationis in divinis. dico quod per prius distinguat in predicamentis substantias primam a 2^a tamē ad oppositū essentia habet rationem utriusque substantie quantum ad aliquid. substantie quidem 2^e quo ad hoc quod ipsa est cōis. non tamen quo ad hoc quod ipsa sit universalis. hoc ē divisibilis vel plurificabilis. est. n. cōmūnis cōitate reali sicut dicitur. c. 4. ibi est cōitas sola substantie nō rationis sicut est in natura creata. habet autem rationē substantie primae quantum ad hoc quod est esse hoc. sine singulare. quia essentia de se est hec. non dico quo ad hoc quod est esse incōicabile. quia hoc esset imperfectio. nō restat autem alia ratio sube qualiter cumque accepte in divinis queretur. vel rationes entitatis nisi ratio incōicabilitatis. ista autem in divinis nō potest esse per rationem sube quod ad cōes opī. sicut quā loquimur cōit in istis quod ibi. quoniam nō movetur de hoc quod adhuc. quia quicquid ibi nō tamen suba sed etiā ad se cōicabile ē. per quod per rationem in divinis nullam habet rationem subalitat. quia tamen habet rationem incōicabilitatis. que nec est ratio sube 2^e nec primae quantum ad illud quod pertinet ad perfectiones substantie quod est esse hoc illud. n. convenit essentie de se. Si arguitur contra hoc quicquid pertinet ad substantiam primam habet per rationem aliquam subalitaris. hoc est incōicabilitas quod nō est ibi nisi per rationes 2^e. R^o intelligendo maiores de incōicabilitate pertinet ad substantiam primam quod est incōicabilis ipsa va ē in creaturis nō sic in deo. 7 ratio ē quod ultimum dicitur nō est sine ad singularitatem sine ad incōicabilitatem in creaturis ē eiusdem generis cum natura dīctā. 7 per prius ipsa per rationes suā formale pertinet ad generis sube. in deo nō ē sic ut dīctū est prius. quia ut dīctum ē prius ad incōicabilitatem dīctare nō potest aliquid pertinet ad generis sube vel quod generis sube in divinis. quia quolibet tale est cōicabile. Sed adhuc arguitur. illud per quod in divinis sit contradictio vel determinatio quilibet dīctā ad incōicabilitatem vel ad incōicabile. per rationes suā formale ē suba l' accūs quia in hoc nō cadit me^m. non autem accūs per quod suba. g. habet propriam subalitarē.

18 ff

De filit^m

Absolutio

inherere

R° hic rñdet Aug. s. de trini. c. 6. q. n. omne qd in deo est fm substantiaz dicitur vel fm accidens. dicitur. n. aliquid ibi qd nec fz substantiaz dicitur nec fz accis. vtpote illud quod ad alterum dicitur. **S**i ad huc 2° replicas sic. illud quo formalit supposituz in diuinis in cōicabile est aut est tale cui competit formalit inherere aut conuenire potest aut cui repugnat oio. si primum. s. est accis. si 2^m cū illud sit substantia cui repugnat inherere alteri 7 hoc prout substantia distinguit 2tra accidens. sequit qd habz rōnem substantie ppriā 7 ita ppriaz substantiatatē qd est p o situz. **R**° fm Auic. 2° metha° non inherere 7 nō posse inherere. nec ē ratio substantie vt substantia est genus nec inherere est ratō accidentis. vel alicui⁹ generl. accidenti. qz inherere ē dare cē vel actum fm quid alicui fino piori simplr enti. sed substantia est illud substructum cui conuenit non inherere l^o cui repugnat inherere 7 accidens vel qualitas vel qritas est nā cui cōuenit inherere. **D**et q in diuinis illud membruz q quo p^a in diuinis ē formalit incōicabilis ē tale cui repugnt inherere repugnt. n. illi dare cē fz qd alicui enti simplr pōzi. g. 7 inherē. 7 hoc fz ratio nez suam formalez. nec tam sequit qd fm suam ratōnem formalem habeat ppriam substantiatatē. quia vt dictū est hoc nō pplet rōnem substantie vt distinguit 2tra alia genera. **S**i 4° replicas. qbuscunqz repugnat inherere: repugnat eis p aliquā vnaz ratōnem sube aut conuenit. vel alicui de genere sube hoc. 7 p te pprietati incōicabili i diuis. g. p aliqd cōe eis. nō p ratōnez entis. qz enti nō repugnat inherere. nec p ratōnem alicui⁹ inferioris ente. nisi sube. p3 discurrendo. g. illa pprietas in cōicabilis cui fm se repugnat inherē. fm se includit ppriam ratōnez substantie. 7 ita habebit ppriam substantiatatē qd est ppositum. **R**° imperfectione potest repugnare alicui vel quia includit perfectionē illi imperfectō ni repugnantem. siquidez sunt multe

imperfectiones repugnantes inter se. vbi gratia. repugnat deo esse album. 7 nigro repugnat esse album. deo autē 3 ppter perfectionez simplicif. que repugnat toti generi coloris. imo toti generi qualitati. imo toti generientis causati. nigro autē repugnat albu3 ppter pfectionez suam limitata3 sub genere coloris. que pfectō limitata necessario habet imperfectōem annexam. alia tñ 7 in alio gradu a perfectōe albi. g. illa a^o neganda est. quibuscunqz repugnt eadem imperfectō enusimō est inherere vel dependentia ad subm eis repugnat p aliquid idem in ipis. qz nō o3 q eis quibus repugnat aliquid idē3 sit aliquid vni⁹ ratōnis q a pte ipoz sit ratio illius repugnantie. imo ratio ppria vnus cuiusqz eoz potest esse rō repugnantie ad aliquid idem. **A**d pposituz inherere siue dependere ad subiectuz est iperfectio. id ista repugnat substantie cum ipa talis entitas sit q sibi repugnat esse entitates diuinitam. quia dat esse simplicif siue primum. qd est opposituz ei qd est inherere. enz hoc etiaz repugnare potest relatōni i diuinis. g. lz nō ut cē simplr siue p^o cē. tñ ipa tal entitas ē qd repugnt sibi esse entitatē diuinitaz siue actū fz qd. inherere aut repugnt eēntie diue qz ē pfectō simplr. repugnt etiaz rlo diue lz nō sit pfectō. qz ipa ex rōe sua nō pōt cē entitas ipfecta. 7 inherere nō pōt ppetere nisi enti cōpēdēti 7 p pns ipfectō. **A**d ar^m pncipale cū arg^o q rlo vt pata ad essentia ē rō. 7 q cā h^o ē. qz ipa vt pata ad eēntiā trāsfit i eēntiā. vtrū3 assump^m pōt hē vnuz intellectū vez 7 aliū falsū. pōt. n. itelligi rō vt rō op ponit rei siue entie ē aiaz. 7 h est fimi. qz ad qd cūqz ppat sp ē res ex aiam ppria realitate que est ad alterum. **A**lio modo potest intelligi ratō idem q modus siue circumstantia rei. fm Boetium sic pcedendum est q rlo sit ratō respectu essentie. non tamē ppter h tollit qñ cōpata ad ipaz sit res. **S**i filr pōt intelligi transire in essentiam. vno mō ita q non hēat ppriaz entitatem ad alteruz. 7 iste intellect⁹ ē falsus

Dependere

Alio modo transire in eentia sic qd nō re-
manet distincta reali ab eentia. Et lz nō
sit b qd de idēpti vel distincti rlois et
sentie imo i^a ē difficilior qōne pposita-
ti pcedi pōt q rlo pata ad eentia ē
rō 2°. et b mō si manz reali distincta ē
m res et aiaz pzia realitate q ē ad al-
terz. sic manz put manē excludit trā-
sitiū destruetū pzie realitatis. **C**ōfili-
si iferat in pōlone q ipa vt ppa^a ad
oppo^m ē rō supple respēu eentie qz sic
accipiebat in pmissa pce^a ad nihil. n.
ppari pōt qd tollit ab ipa qn sit mo^o
eēn. m nō sequit^r q vt ppat^a ad oppo-
sitiū si est res. qz b^o eē rōnem si repug-
et q ē eē rē. Si arg^r respēu eentie ē res
q ē alia res. et sic nō trāsit in eentia qz
tū ad idēptitātē reales. b^o q qd de re-
alitate rlois si ē qd de alietā. imo p^a p-
tinet ad pblema de accite l^a gñe. 2^a ad
pblema diffinitionū de eodē vl dīner
so. p3 ex p thopi. i exēplo ē p3 idē. bō
vt ppat^a ad for. ē res. imo for. vt ppa^a
ad for. ē res. et vtrūqz pbat^a. qz idēpti-
tas real^a nō ē nisi rei ad rē. bō ē idē re-
alit^a for. et for. ē idē for. et vt dī id for.
ppat^a for. p3 de se. n^o m bō vl for. vt cō-
parat^a ad for. ē alia res a for. sic g in p-
posito stāt q rlo vt pata ad eentia ē
res et m nō a^a res. Et si qrat nūqd ē
eadē res cū eentia vl a^a. si dē q eadē
real^a b m nō oz p^a qdēm ppositā. sz
suffic^a dicē q ipa ē res q ē ad alterz. sic
g ad quodcūqz ppet^a transit in essen-
tiaz et manet.

Quēde queri
tur de rlois origis i pōne
ad psonaz. et spāl^a ad p^am
pma. **C**l^az. i. sepata vl abstracta rlois
origis possēt manē p^a p^a dina pstitū^a
et distincta. **C**l^az. q sic. qd aduēt p^a cō-
stitū^a nec pstitit nec distinguit p^a disti-
ctōe. rlo origis ē b^o respēu p^a p^a i dīni-
nis. g 2°. p bō m. rlo origis seq^r actō
nē vel passionē ex. s. metba^a. illa q pue-
nit p^a psonē nō pōt seq nisi actōez qz
pma psona nō est ab aliquo. actō aut
nō pōt esse nisi suppositi exstis. ita q
ratio actionis psupponit rationez sup

positi. g pma p^a ē p^a vel suppositūz p
aliquid pri^o ipa rlois. **C**l^az. ppositū. ab-
stracta relatione nō manet nisi essen^a
vl substantia cōis que nō pōt esse rō
pstitūdi psonaz qz nō est pzia nec
cōicabilis g 2°. **C**l^az. in hac qōe que sup-
ponit quoddaz dictūz cōe. s. q psona
diuina pstituit p rlois. qd dictum
nō discutiat^r hic qz est difficilins ppo-
siti. sz sit in istis qōib^o suppositū tā-
qz cōiter pcessum. nō eniz opozt oia
in dubiū renocare vbi suppositis di-
ctis cōibus ppositūz pōt declarari. nā
ista qd nō quēit gñāl^a si psona diui-
na pōt pstitui p rlois. sz spāl^a de p^a
psona. qz de ea v^o esse spāl^a difficultat^a.
et b^o ppter pōritatē ei^o ad alias que v^o
repugnare n^o correlatiūoz. g suppo-
nendo cōez opi. de eo qd quēit spāl^a
de pma psona sunt hic tria vidēda. p
supposito q aliq psona diuina pstitua-
tur p rlois vt v^o qd supponere. an re-
pugnet spāl^a pme psonē. 2° dato q
nō q rlois possēt pma psona pstitui.
3° qual^a se habēt iste relationes ad in-
uicēz q cōiter pcedunt iesse pme p^a. et
vltio patebit. q. p quodā correla^a cū
quali abstractōe l^a sepatōe possit stare
rō pme psonē.

De primo acci pio
pōem. suppositi eiusdē nē nō repug^r
b^o p^a p^aietates hypostaticas que sunt
siml^a natura. pbat^a ista quia suppo-
sita eiusdēz nature non habēt inter se
pōritatē nature seu pōritatēz essentia-
lez. Et cōfirmat^r per p b3 2° metba^a cō-
eoz dantez in hoc cuz p. q in his que
sunt eiusdēz spēi nō est pri^o et posteri^o
nūne aut ex hypotēsi 2^a psona pōt cō-
stitui p relationez aliquaz origis. g
nō repugnat pme persone cōstitui per
aliquā p^aietatem que sit simul natu-
ra cum illa cuiusmodi est alia relatio
origis. **C**l^az. p^aterea. si special^a repu-
gnaret p^a persone cōstitui per relatio-
nem origis nō esset ppter aliquid cō-
mune sibi et alijs qz ex hypotēsi nō re-
pugnat alijs. g ppter aliquid qd est spe-
ciale pme p^a. sz hoc est falsum. qz nihil
est sibi speciale nisi p^aioritas origis

potestas originis

ordibz
duratōis
nature

fm quaz quelibet psona est ab ipsa 7
ipa a nulla. sz ppter hanc potestatem nō
repugnat sibi pstitui p rsonem origis
ad secundaz psonaz. qz hoc non esset
nisi ppter similitudinem quaz requirit re
latio inter duo extrema. que similitas
videt repugnare illi prioritati in hac
psona. sed hoc non est veruz. pbo. qm
sunt aliqui ordines alterius rationis
quoz vnus non includit alius. nec p
erigit. nec coerigit necessario illuz. po
test iste esse sine illo. imo cuz quadaaz si
multate opposita illi ordini. p3 satis i
exemplo. ordo duratōis 7 nature. sūt
tales. q ille q est nature nō includit il
lum qui est duratōis. nec necessario
perigit sine coerigit. id pōt esse sine il
lo. patz et ratioe qz nunquā ē impossi
bilis separatō nisi p hoc qd hoc includit
sine necessario coerigit illud. Nunc at
ordo nāe sine. essentialis 7 ordo origi
nis sic se habent q ordo originis non
semp. includit ordinē essentialē. nec ipm
necessario perigit nec coerigit. q pōt
stare similitas opposita ordini essen
tiali cuz ordine originis. sz similitas op
posita ordini essentiali sufficit ad simi
litatez correlatioz. q possunt aliqua ee
sūt similitate correlatioz. que est simi
litas essentialis 7 tamē esse ordo origis
inter ea. b. qz que est bipartita. sc. non
includendo ordinez vel nō pteerigen
do illi. pbat. qz ordo nature sine eēn
tialis necessario includit imperfctionez
in altero extremo. sc. in posteriore. or
do originis nō requirit nisi q hoc sit
ab hoc. s. aut esse ab hoc nō includit
necessario imperfctionez eius qd ē ab
hoc. qz nō includit necessario qd pce
dens sit ipsecti. nā illo a quo pcedit.
pcessio. n. nō includit se q sit equo
ca. nec p pns q forma ipfectioz sit i p
ducto q in pducete.

Juxta illud

qd supponi
tur ex 2. ar
ticulo. dico q alia relatiōe pstituit 2.
psona 7 alia sibi opposita pstituit. p.
psona. pbat sic. pma ppietas icōica
bilis positina est ppietas pstitutina p.
psone. talis est illa que corz nō det corze
latiue pme relatiōi in psona pducta g.

2c. a. p3. qz cuz psona icludit essentialia
7 entitatē icōicabiles que sunt i qdē
supposita fm Ric. 4. de tri. ppietas p.
psone nō oz q aliquid p se ipozt3 nisi
pnam entitatez icōicabiles. b. patz
qz fm finiaz cōem in ista qdē suppo
sitā nihil pōt esse ibi icōicabile nisi p
pietas ptenens ad originez. 7 p pns
in pma psona non est icōicabile nisi
ppietas ptenens ad pnam originez.
Illa. n. que ptenet ad scōam originez
cōicabilis ē. qz est ouaruz psonaz p
ducentiū. Illa aut que ptenet ad pma
pduetōez actiuaz opponit illi q pri
net ad pnam passiuā. sic. n. si pma p
pietatez habz ptenentē ad gnāri siue
dici ita p pma ppietatez icōicabile
bz ptenentē ad dicere siue gignē. qz
illa puenit patri fm q bz intellectum
secunduz qui intellectus ē pma ratio p
ductiua in patre. Contra istam ra
tionez iustat. q ptraqz istaz pmissaz
7 p qstuz ad ma. v. n. q ingenitū sit
pma rō pstitutia pme p. 7 tūc a. est
falsa. q pzia ppietas positina sit ppie
tas psonalis. hoc pbat auctē 7 rōne
Auctoritas est Dam. c. 8. oia inquit
q habz p filij sunt pter ingnatōem. q
non significat oriam subē sz modam
exstie. hec ille. Rō aut talis est. pmutz
icōicabile est pzia rō pstituenti pma
psone. hoc pbat. qz cuz eēntia sit rō
psone eēndi simplr. 7 cuilibz psone ē
eēndi bec. nihil q vltra requirit ad ra
tōez psone nisi icōicabilitas. 7 ita in
cōicabili quocunqz p habito bētur p
sona. sz ingenitū vī ipoztare pzi in
cōicabile g. 2c. pbo mī. qd ē ab aliq 7
ab ipo aliud pzi respic illud a q est qz
illud qd est ab ipo. hoc pbat qz p suū
a q bz suū esse. ordo aut ad posteri p.
supponit ei esse. Ex ista pōe ex ordie
positio ad pzi 7 posteri. iser. b. pns.
q si aliqd nō bz ordinē ad pzi sz uti
ad posteri qd ē ab ipo p pzi sibi pue
nit nega. ordis ad pzi qz ordo ad po
steri. nē at p. p. nō bz ordiez ad po
rē 7 bz ordinē ad posteriōrē. g. sibi p.
puenit illud qd negat ordinem ad suū
pzi. tale ē ingēituz. pbo qz nō nū p.
dictoria referūt ad idē istas duratōi.

Contradictio

sz sicut lz loqui ad idem nunc siue si
 gnuz nature. hoc patz inducendo. ga
 cu hec sit vera pmo mo dicendi p^e ho
 mo est rationalis. hec aut vera secun
 do mo homo est risibilis. hec autem p
 accis homo est albus. 7 sic possunt af
 signari instantia nature siue signa ne
 qstum ad ordinez istaruz pdicationu
 si affirmaret hominem esse ronale
 pme in pmo signo nature siue pmo
 7 neget ipsuz esse ronale 2° siue i 2°
 signo ne non est ddicto. sicut no est d
 deo si dicat hoim esse albus in 2° si
 gno 7 no esse albus in pmo signo vl
 2°. pz q ista no est ptradictio nisi p
 eodez signo ne. 7 ita in signis originis
 esse ab alio 7 no esse ab alio sunt ptra
 dictoria. pz ex se. q p quocunqz signo
 attribueret alicui esse ab alio. si b sibi
 ppeteret p eodez signo attribueret si
 bi b qd est no ee ab alio. si b sibi ppe
 tit. sicut q ei qd est ab alio p pzi^o pueit
 ordo ad illud a q est. qz ad posteri^o sic
 ei qd no est ab alio pzi^o puenit nega
 ordinis ad pzi^o qz ordo positius ad
 posteri^o. Si arguit^r hoc q negato
 no habz p^o psonaz. Rndet q illd
 psonale qd intelligit supaddi essentie
 sufficit q heat pmaz ronez incdicabi
 litat. essentia. n. p^e tribuit esse 7 b esse
 7 quicqd positi^o est. Si g affirmatio
 vel negato possit habere ronez incdi
 cabilitat in pma psona sufficit ad co
 stitueduz psonaz. illa aut negatio ha
 bet vt probatur est pmam rationem i
 coicabilitatis ergo 2°. Contra istuz
 modum dicendi arguit sic. p^oietas
 constitutiva est oio formalit 7 pmo i
 coicabilis. nulla negato formalit 7 p
 seipfaz est incdicabilis. ingenituz vt di
 stinguir formalit ab essentia 7 relato
 ne positiua ad pductuz. non dicit ni
 si negationem formalit qz fm Augl.
 5 de tri. c. 7. cum ingenitum dicit non
 qd sit sed quid non sit ondit. 7 multe
 anctes ad hoc patent. g. Prima pro
 positio patz. qz cum psona sit formali
 ter incdicabilis exntia oportet q illd
 quo aliquid est psona pmo sit forma
 liter incdicabile. ergo 2°. 2^a propo
 sitio patz quia negato p^oia exigit po

sitionuz p^oiu ad qd psequit. nulla. n
 negatio est p^oia oio alicui. hoc est so
 li illi nisi qz ei repugnat affirmatio op
 posita. Affirmatio autem quocunqz nul
 li enti repugnat nisi p aliquod positiu
 quia si per negationez quero an illa
 negatio psequit aliquod positiu cui
 repugnat illa alia affirmatio 7 sic ha
 bet ppositum. aut no psequit positiu
 7 tunc negatio oio pma est in illa vni
 tate siue distinctione. 7 entitate p p^ois
 qd est incdientis. aut neccio dabitur
 q negatio psequit positiuuz sz no p
 p^oiu istuz g 2°. 7 tunc sequit q negato
 non erit p^oia isti quia illud per quod
 negatio puenit non est p^oiu isti.
 Rndet ad mi. q ingenituz no importat
 negatodem simplr sz aliquid p^oiens
 ad dignitate qz b qd est habere ee ad
 se. Alio^o importat fontale plenitudiez
 qd e pfectiois simplicis i pma psona
 fm Augl 4. de tri. c. 9. Contra p^oiu
 cum dicit a se aut intelligit q hec p
 positio. a. importat circumstantiaz ee
 vel principij positine. 7 statim patz co
 tradictio. qz fm Augl. p de tri. c. 1. n^a
 mes capit q aliqd sit a se. aut itelligit
 negatie tm. qz si bz aliqd p p^ou vl ea
 7 hec p^ou ex negatoe. Contra 2^m
 fontalis plenitudo aut dicit negatoez
 7 hec p^ou. aut positi^o. 7 te vl eentia
 7 seqt q si igenti sit p^oietas psonal.
 g 7 eentia. aut rloez positiua. 7 pz q
 no nisi ad psona. 7 te si ad psona aut
 ad vna aut ad plures. no ad pducen
 te vl pducetes g ad pducta ul pdu
 ctas. si ad plres no possit ee v^m forle
 p^ou p^ou p^e. si ad vna 7 singlarem
 aut rloez ad psona pma. pducta aut
 sedaz. 7 te no tet positiu. s. q ingenituz
 vt distinguir p^o p^oietate vl spiratoez
 p^oietat psona. aut rloez vna abstra
 ctā ab istis. s. p^oietate 7 spiratioe. 7 te
 si pot aliqua talis relato cois abstra
 bi ab istis duab^o. seqt q pma p^a no
 aliq vna rione. s. singulari signata in
 exntia sit p^a. sz aliquo^o vna abstracta
 a rionibus duab^o. 7 hoc alteri^o rois.
 qz pbatu e in qde pcedete q due p
 ductoes actie i diuis no pnt ee eundē
 rois. 7 tuc pma psona non p^oietur

Affirmatio

Legatio

Psona

formaliū aliquo p̄stitutio vni⁹ rōis
q. specificē. s. vno abstracto a duob⁹
q. alterius rōnis. Nec oportet hic i-
morari q. multi mgti hic concedunt
p̄positū quātū ad ma. q. aliquo in
cōicabili p̄posito p̄stituit p̄ma p̄sona
de qua est hic sermo. Cuz g arguit^r
p̄ ista opi. p̄ ingenito p̄ Dama. p̄ p̄
cum rōo ibidem. subdit. n. In solis p̄
p̄rietatib⁹ paternitatis et filiationis et
p̄cessionis d̄iam cognoscimus. ergo
quādo p̄us accepit oīa p̄ter ingene-
ratōem et intelligendū est q. sub in-
generatione cōprehendit paternitatē
sicut patz in diuersis capitulis eius.
nunc noiat vna p̄rietate p̄me p̄so-
ne. nunc alia. et per p̄is p̄ vna q. q. q.
intelligit quācūq. p̄rietate p̄p̄iam
Ad rōnem. p̄cedo q. ordo ad p̄ius
quodammodo p̄cedit in aliquo ordinē
ipsius ad p̄terius maxie quādo or-
dinatū est in se absolutū. p̄cedo et
q. negatio ordinis ad p̄us in aliquo
p̄cedit ordinē p̄positū eiusdē ad p̄-
terius. s. non sic in illo q. p̄stituitur
formaliū p̄ ordinē ad p̄terius. quia
nullus ordo in illo p̄t esse p̄or nec ē
negatio ordinis quā sit ordo quo cō-
stituit. si g esset suppositū absolutū
posset cōcedi q. ingenitum esset quo-
dāmodo p̄ius paternitate. sed cuz p̄
bat generalit̄ et quocūq. supposito
et ordine. ad p̄terius et negatione
ordinis ad p̄ius. illa p̄positio qua di-
cit^r q. p̄tradicoria referunt^r ad idem
nunc non solū in ordine durationis
s. etia n. et originis est vera intelligen-
do et p̄ p̄tradicoria. p̄t affirmato
p̄parat^r ad negationē. nō est autē va-
intelligendo et affirmatione et negatō
ne p̄pando ad 3^m et quo dicunt^r. Ex
emplū. albus. p. a. et nō albus. p. b. nō
p̄tradicunt inter se nec ad quodcūq.
cōparant^r. et hoc intelligendo p. a. et b.
siue signa durationis siue signa natu-
re vel originis. S. si ista comparantur
ad aliquid cui p̄ueniunt vel p̄uenire
p̄t. non oportet q. si album p̄ueniret
ipsi. c. p. a. q. nō albus p̄ueniret ipsi
c. p. a. Nihil. n. est q. non oīo p̄ sit ipm
sicut homo oīo p̄mo est homo. et si bō

est lapis est oīo p̄ lapis. sic lapis est lapis
tū nō oīo p̄ ē n. lapis. q. nulla negatō po-
test esse eadez alicui p̄mo. sicut ipz est
ipm p̄mo. p̄cedo g q. intelligendū ē
esse ab aliquo et non ē ab aliquo re-
ferri ad idē instans siue nūc cuiuslibz
ordinis ad hoc q. sint p̄tradicoria.
vt. s. p. quo nunc affirmat^r esse ab a.
q. ponit p̄ eodē nunc non ē abnegz
illud idē. sed nō oportet q. illi de quo
ista dicunt^r p̄ueniat eq. p̄mo non esse
ab. sicut illi p̄ueniret esse ab si esse ab
sibi p̄ueniret. et per p̄is supposito cui
p̄uenit negatio ordinis ad p̄ius p̄io-
ritate originis nō eque p̄ cōuenit ista
negatio sicut p̄ueniret affirmatio ordi-
nis si illū ordinē haberet. Vndetur
aliter ad m. p̄ncipalis rōnis. et hoc
dupl̄. p̄ sic. q. p̄ma p̄rietas icōicabi-
lis i p̄ma p̄sona nō est rō accepta sub
ratōe actuali s. sub rōne aptitudinali
vt p̄t nō sub rōne p̄nitatis. vt gene-
ratōis. s. sub rōne gnātuitatis et pat-
nitatis aptitudinali. et hoc p̄bat q. b.
rō supponit^r cuius alteri. ex h. seq̄t^r ad
p̄mo q. nō sub rōne cōicatis vt ge-
neratōis actuali ad p̄cedēs acci^r p̄sti-
tū p̄ p̄ s. sub rōne b̄itudis aptitu-
dinali accipiet^r p̄m icōicabile. Alia
r̄sio ad eandē m. q. illd q. ē in p̄ma
p̄. q. b̄itudo ad scōam p̄t dupl̄ cō-
siderari vno. vt p̄rietas. alio. vt re-
2° s. ē cū p̄stitutio 2° p̄. p̄pter na-
turā correlatiuoz. p̄ p̄t p̄stituerē. n.
repugnat sibi illa rō s̄tatis q. p̄uenit
relat̄. Cōtra ista sic. p̄ p̄ abo p̄uicti
2° p̄ vtrūq. diuisz. p̄ sic. i p̄ia p̄sona
dina est vna entitas formal̄ icōicabi-
lis et p̄. et b̄ in ex̄stia actuali et in re ex
nā rei. et b̄ p̄z de se. q. p̄res ē ēitates
icōicabiles p̄mas i eadē p̄a dina et ex
nā rei ē icōpossibile. nulla. n. p̄t ē p̄
p̄rietas p̄sonal̄ nisi sit entitas icōica-
bil̄ forma^r et p̄ p̄ icōicabil̄ in tali p̄-
sona et b̄ in ex̄stia actuali. et ex nā rei
quia p̄sona diuina non p̄ aliquid po-
tentiale. nec p̄ aliquid quodcūq. nō
reale. nec p̄ aliquid cōicabile. nec p̄ ali-
quid non p̄mo icōicabile. potest esse
p̄ hec p̄sona. g. qualicūq. intellect⁹
consideret diuersimode q. est in p̄ma

Conneucto

persona reale aliquid constituitur per tamen est habens conditiones predictas. et ita non oportet distinguere quod ut accidit a^o tale non potest esse nisi unicus oio. Ista autem entitas oio unica quocumque consideratur necesse est ut in se sit actus non solum aptitudo vel potentia. quod nihil est ibi nisi actualissimum. etiam est necesse ut in se sit entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla enim entitas potest esse in extrinseca actuali quod sit formaliter ad se vel ad alterum. et ita quocumque distinguere in consideratione rationis generantis vel generantis in paternitate. necesse est in re quod ista entitas incommensurabilis prima que dicitur actualiter habundantia prime persone ad secundam sit prima entitas incommensurabilis in prima persona. et ita primum formale constituitur in prima persona. Preterea per viam quam duxit. quod ille distinctiones sunt ad viam duarum difficultates istas. quod prima persona potest esse per se et tamen simul nulla cum ea. propter hoc requiritur quod constituitur prime persone aliquo modo non sit similis cum secunda quia si constituitur sit simul cum secunda persona et constituitur. si autem ratione ad secundam constituitur illud quod constituitur tunc est erit oio simul cum secunda. propter hoc. non videtur prima via ponere generantem ne ponat constituitur prime persone illud quod est oio simul et non per se et prima persona. Secunda via videtur querere aliquid constituitur ut proprietatem sibi non ut rationem. sed ut re. sit simul cum filio tamen sub illa alia ratione ut. scilicet. proprietatem possit aliquo habere rationem prior. Est et distinctio in utraque via propter hanc difficultatem fugiendam. id est. ne constituitur prime persone ut constituitur sit oio simul cum secunda persona. sicut correlativum cum correlativo. Ista autem difficultas est nulla. et illud quod intendit fugere non est inconveniens. sed necessarium. primum patet. quia quando unus ordo per se non includit alium nec necessario pergit illud nulla est repugnantia istius esse sine illo. patet non solum de origine sed etiam de aliis. nunc autem ordo originis non potest includi ordinem essentialium. scilicet illud in quo prius potest esse sine posteriori. nec necessario pergit illud. sed potest esse sine

illo origine et cum similitate opposita illi ordini. ergo potest ordo originis stare cum hoc quod alterum extremum ut est extremum huius ordinis nullomodo possit esse sine reliquo. et ita simul natura cum similitate. scilicet opposita illi ordini. bene probata est prius quod ordo originis nihil includit nisi hoc esse ab hoc. quod potest stare cum similitate nature. quia non includit ibi aliqua ratio cause nec aliqua ratio principii. Istud potest ostendi per exemplum sed exemplum est aliquod. licet dubium. proprietatem personalem est oio prima et propria persone cuius est. negatio autem non est oio alicuius entis et primo propria. ingenuum autem ut distinguitur contra essentialium et rationem positivum in prima persona per importat negationem ergo etc. Aliter respondetur adhuc ad rationes et ad minus. scilicet. quod si persone prime ad secundam sit relatio originis sola una realiter tamen illa distinguitur secundum rationem. put est habitudo prime persone ad secundam. potest enim intelligi sub ratione aptitudinis ad generandum. ut exprimitur sub nomine generati. et sub ratione potentie. ut suppositum exprimitur per hoc quod est potens generare. vel sub ratione actus. ut exprimitur per hoc nomen generans. vel sub ratione habentis. genitum coexistens ut exprimitur nomine patris. illa ergo relatio persone prime ad secundam que est realiter una secundum illam rationem constituit primam personam secundum quod dat ei esse personale. habet autem et secundum primam istarum rationum. quod secundum quamlibet aliam videtur competere persone iam constitute per autem oio est ratio generantis. ergo etc. Hec bene declaratur quod illa est per secundam quam immediatam habet ordinem ad obiectum sine ad oppositum. nam in ordine ad oppositum attenditur ista distinctio rationum. immediati autem respicit oppositum sub ista ratione quod est per et immediati sub ista ratione generantis. habet etiam declaratur quod alie rationes secundum quas ordinem se includunt et non est per se. non oio generantis est potens generare sed est per se. sicut nec oio potens generare generat. sed est per se non oio generans est pater utpote si moriatur ante formatorem ferunt in utero. sed est per se oio per quod habet secundum generatum coexistens generat ut generat. videtur ergo generativum esse primum tanquam inclusum in ceteris vel eis presupponitur.

Quādo g accipit in mī. rōnis pncipa
lis i isto articulo q generare est pma
ppietas incōicabilis in pma psona h
est vtz loquēdo de ista rōne fm rem
quā importat generās vel gnāre sed
nō loquendo de ipa sub rōe gnāre. s3
sub rōne gnāuitat. qz sic est p1oz. 7
si huic addat qz a psona pstituit p
generari vt gnāri. tunc illa est falsa p
psona pstituit p rōnem oppoitat illi
que pstituit scōaz psonaz. 7 hoc itelli
gendo nō de rōne eadem fm rez. s3 de
rōne eiusde rōnis realis. Et sic respō
det ad eandē mī. q pstitū pme psonē
pōt dupliciter p1iderari. vno vt pprie
tas. alio vt rō. pstituit autē vt pprie
tas 7 p p1is non vt rō corrdens re
latōni i scōa psona. Contra ista ar
guir dupliciter. p 1 ambo p1uncti. 2o cō
tra vtrāqz diuīsim. p1uncti sic re nō
pstituit psonam nisi fm q est i re 7 ex
nā rei alioquin nō pstitueret psonam
reale qz reale non pstituit nisi p illd
qd est i re 7 ex nā rei. ista rō pme pso
ne non est i re ex nā rei nisi in ratione
actua^{ma} possibili sibi. g q tunc cūz pos
sit p1iderari per intellectū sub ratōne
aptitudinis vel actualitatis cū non cō
stituat psonam dīnam nisi vt est i re
ex nā rei 7 hoc nō est nisi sub ratōne
actua^{ma} sequit q nō pstituit nisi sub
ratōne actua^{ma}. Per idem 1 scōam
rīlionez. qz si intellectus possit p1ide
rare circa p1nitatem rōem pprietatis
7 rōnem rōnis non tamē ipsa est i re
nisi sub vnica rōne reali. sub ista g cō
stituet 7 sub illa non pōt esse ad se. g
relatō. 7 non nisi relatō corrdens 2o
p. 7 ita sequit pposituz. 2o sic id que
rit ista distinctō i vna via p1icipij ge
nerati 7 in alia pprietati 7 rōnis vt
viter pstitū p1ime persone esse oio si
mul cūz constitutino scōe persone. qz
videt aliquo modo esse p1ius. sed nō
oportet hoc vitare tanqz inconueniēs
quia vt argutum est in pmo articulo
vbi sunt ordines distincti 22. g simul
stant ordo originis inter p1mam perso
nā 7 scōaz sine inter pstitū huius 7
illi 7 similtas correlatiōis. non g vt
victur ista similtas oportet ponere il

lā generatiuitatē pstitū patri. vl aliā
ppietatez. 7 non paternitatē. quāuz
ad p1mam viam. nec etiaz paternitatē
vt ppietatez non vt rōnem. qz tū ad
scōam viam. qz oio sub rōne reali cō
stituit 7 sub illa est ad scōam psonam
7 ita simul cum illa. Confirmat. qz
qz necessario dat esse pfecte altri ex h
necessario est p1us origine illo. 7 siml
cūz eo ita q non potest esse sine eo. nō
est g repugnantia inter esse p1us origi
ne 7 esse siml natura s3 necessario cō
comitantia qm est pfecta origo 7 pple
ta. Confirmat illud exēplo s3 forsan
includit aliqd dubiū si for. est p1 pla.
nō soluz for. est p1oz origine pla. s3 for.
pater p1us est origine pla. filio. pbo qz
paternitas ē p1 cā p1ozitat. originis
iccludendo g totum illud quod est p1e
cā alicui p1ozitat. nō p hoc tollit illa
p1ozitas. g for. p1. put includit pater
nitates que est cā p1ozitat. adhuc eēt
p1oz origine pla. filio vbi includit rō
posterioritatis originis. 7 tū for. vt p1
est simul natura cū. p. filio sicut corze
latiūz cum corze. Posset etiā p1firma
ri ratō p1ncipalis ptra vtrāqz rīlīo
nē ad istā mī. qz in 2a psona non que
rit distinctio aliqua in p1stitutino nec
etiā fm aptitudines nec fm actualita
tez. nec fm rōnem pprietati 7 rōnis
7 tamē equalit requirit entitas posi
tina 7 entitas relatiua ad p1stituendū
p1maz psonaz sic scōam. qz vtrāqz ē
eque incōicabil. 7 vtrāqz est eq actua
lis. 7 fm cōem viam nulla potest esse
p1ma entitas incōicabilis nisi relatō
originis. Contra p1maz viāz arg
spaliter. p per hoc q aptitudo non est
p1cōicabil. nō. n. videt aptitudo icōi
cabilis nisi vel p fundamentū cui est
vel p terminū ad quez. si. n. aptitudo
vt aptitudo nō est p1mu3 s3 est alio
entl cui aptitudo puenit. nec eius vni
tas sine icōicabilitas erit oio p1ia. s3
reducet ad aliquaz entitatem que si
sit cōicabil. el aptitudo cōueniens ē
cōicabil. sicut. n. natura humana cōi
cabil. est ita aptitudo rīlībil. p1is ē cōi
cabilis. Et coiter rīlīones p aptitudi
nē vident min^o sufficientes. nisi vtur

aptitudo

aliquid p qd sit illa aptitudo. aliqn
facile esset soluē oia. dicendo hoc sic ē
qz talis aptitudo est non sufficit hoc.
si. n. querat quare lapis descendit nō
sufficit rñdere qz aptus nat^o est. nisi al
signet q est ratio aptitudinis. quia. s.
grauis. 7 hoc qz sic mixtus est. qz. s. in
eo dñat terra. qd est elm grane. 7 ter
ra grauis. qz talis fm aliquā qualita
tē porem. vel qz talis fm qdditatē spe
cificaz. Quā^o g arguit p illaz rōem
q rō pstituit sub ratiōe generatiuita
tis. pcedo ma. qz sub ratiōe illa psti
tuit sub qua dat p ē incōicabile. gnā
tinitas vt talis. s. vt distinguit a gene
rare est bi^o b^o. ista dñp^o est falsa. Et
qz vt sic nō dat ē actu^m quale so^m po
test esse in diuinis. Et qz vt sic nō dat
esse incōicabile p. qd p^o re^o ad esse p
sonale. pbd illa de mediatiozi 7 imedi
atiozi pcludit p nobis. qz loquendo
de rōne originis pme psonae ad scōam
ipsa solum sub illa rōne sub qua respic
immediate scōam est ibi actua^m 7 sim
plr incōicabilis. imo circumscrip^{ta} illa
ratiōe sub nulla alia ibi actua^m
nec incōicabilis. Qd innit in illa pro
batiōe q rōnes aliqne eiusde rōnis
q. sunt psonae iam pstitue. rñdebit in
rñsione ad pimum pncipale. posset etiā
illud de immediatiozi aliē adduci p cō
clusionē nostrā. quia 2ª psona forma
lit pstituit rōne 7 imediate respicit p
maz psonaz. non. n. ponit illa pstitui
gnābilitate 7 pari rōne in pposito.
Quā^o pfirmat illa rō p hoc q gene
ratūz includit in quolibz alio non
e^o hoc nō pcludit pōritatez pstitutō
nis psonalis. qz nō pōritatē in actua
litate incōicabili. s. tñ in pñdo. 7 vt
plurimū quesunt pōza in pñdo sunt
cōioza 7 min^o incōicabilia. Contra
2^m. nulla entitas vere bec signata po
test esse extra aiam qn vel sit formalit
ad se vel ad alterū. l. forte fz aliquos
possibile esset aliqnez pceptūz indiffe
rentē haberi qui nec p se esset ad se n^o
ad alterū. tñ nulla res e^o aiam posset
esse idifferens qn p^o entitas bec sit ad
se vel ad alterū. tñ illud g qd dicit cō
stituire vt ppietas. dicat. a. qro ergo

pñter an entitas eius in re sit formalit
ad se vel ad alterū. si formalit ad se. cō
stitui^m p ipm est formalit ad se. qd ipm
negant. si formalit ad alterū. g illud
sub ratiōe formali qua pstituit est rō.
qd est ppositum. Preterea cum di
cis pñtias vt ppietas. quero quid
itelligis. vel reduplicat ibi formale cō
stitui^m psonae. aut aliquid pñs in re vl
in intellectu formale pñs^m eius. si 2°
da g illud formale pñs^m ad qd sequi
tur illud. qd nō ē nisi pñtias vt pa
ternitas qz mod^o ille nō psequit nisi
illā realitatez formalem. g pñs^m est
p^o entitas ad alterū. si pmo^o euz pñe
tas p^o rōnem rōnis iporat. sequit q
illa pma psona pñs^m rōne ratiōis
qd est absurdum. q aut pñe iporat re
latōem rōnis pbat. qz dicit habitu
dinez pñtias ad patrē. paternitas
aut ad patrē nullaz bz habitudinē ni
si rōnis. qz nec distinctionez. ista rō
7 pncipalis 2° ptra istā distinctionē
declarat sic quārunqz sit rō real
ad oppo^m realit^o distinctūz tñ intelle
ctus pōt ppare illā ad fundamētū vl
subz i quo ē. 7 si ibi nō sit distinctō rea
lis nulla pōt ibi esse pōd nisi p intelle
ctūz 7 solū ratiōis. nunc aut intellect^o
pōt pñdere illud sub ratiōe isti^o cō
paratōis vel rōne ratiōis. p hoc. n. q
sic pñderat nihil variat in ratiōe illi^o
qd pñdeat. Exemplū. risibile ppara
tur ad hoīem sub illa ratiōe 7 habi
tudine q est ppietas eius. 7 rōnale vt
est oīa specifca hūanitas pparat ad
hoīem sub rōne q est nā sine quiddi
tas eius. In oībus istis pñonibus nō
variāt eēntia p^o eius qd pparat. si. n.
querat qua rōne risibilitas est cōmō
strabilis de hoīe vel ē p^o passio ei^o. risi
bile vt risibile. ita q si vez est hoc risi
bile vt ppietas demonstrat de hoīe p
illud vt ceno^o aliquid pñs rōez risibi
lis. nō aut distrabens ab eius ratiōe
ē vt pparat ad ipm. vñ si risibile fm
q risibile est qualitas. et vt pñe passio
demonstrata de hoīe est qualitas. non
aut est relatō. l. illud qd dicit modūz
ei^o. s. ppietas dicat rōnem. Consi^o si
rōnale vt rōnale sit suba suo^o rōnale

risibile

Rō e

ut dicitur specifica hois est suba fili mo.
lz hoc qd est esse dnam ipoztet quada
rloez rois qz itentioez scdaz 7 sic vlt
quicquid reale puenit altui p sidera
bili fz se. 7 fz aliqua habitu dine rois
si dicat sibi ppete vt tale. f. vt p pzetat
vt dicitur. si destruit p ratio illi qd sub
est illi habitu dine nec illa habitu do est
formal ratō altui p dicitur realit inbe
renti. sed tñ est ratio sub qua illi qd
subest ppetit illud p puz. de ista redit
plicatōe ei qd dñ vt tale pz in pcedē
te. q. articulo 2o Ad ppositum paterni
tas vt p pzetat: cum nō habeat ibi ni
si quedaz relatō rois stabit semp ead
ratio formal eius de quo dicit ista cō
paratō. 7 illa p pze erit ratō cuiuscūqz
p puz dicti de subo. 7 ita si paternitas
vt paternitas sit rlo paternitas vt p
pzetat erit relatō. si n. itelligeret li vt
p pze vt causalitas inherētie p dicitur
realis ad subm sicut ista est falsa pat
nitas vt p pzetat est relatō ad filiu.
ita ista esset falsa paternitas vt p pzetat
est rlo real. fz sic est rlo rōis. qz h qd
est eē p pzetatē nō est rō inherētie ali
cui p dicitur realis. cū ipz dicat forma
lit rloez rōis. spāliter aut de pstitu
tione reali eē aiām nihil inuat tale vt
qz qd pstituit formalit aliqd reale. o3
esse reale 7 vt reale. Alii dicit ad huc
ad m. q. exponendo istaz rāssionez se
cundā de p pzetate. qz essentia diuina
pstituit psonā. nō tñ absolute vt essen
tia. fz vt sola rōne dñs a rlo. p mūm
pbat sic. qz psona puenit p subsistē.
sola aut essentia est ratō subsistēdi. qz
fz Aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. suba ē qua
p p est. 7 idē. s. c. 8. ois res ad se sub
sistit qto magis deus. p relatōem aut
p patur psona ad oppo. Contra
illud. cū dicit qz essentia vt sola ratō
ne differens a relatōe cōstituit psonā
pnam. aut li vt dicit formalē rōnem
respectu p dicitur. aut quid pñs forma
lez rōnez. si pmo cum hoc qd est dif
ferre sola rōne a rōne nō impozt3 ni
si rōnem rōis. sequit qz relatō ratio
nis est ratio formalis pstituenti p am
Si 2o tunc quero illud respectu cui
illud vt dicit rōnem pntem. hoc non

pōt poni nisi essentia fm se. qz tu dicit
qz essentia 2c. g. essentia fm se erit ratō
pstituenti in re. qd tu negas. Pre
terea. essentia vt sola ratōe differens a
rōne aut est cōicabilis aut non. si cōi
cabilis g cōicabile formalit pstituit i
cōicabile. si icōicabile 7 essentia omni
mō etiā vt essentia sola ratōne differt
a rōne tñ est ad se. 7 ita nō formalit
ad alterū sicut rlo. 7 tñ nō realit disti
cta a rōne. g. essentia oio vt essentia ē
sola ratōne differens a rōne. 7 tunc
vt pzi essentia vt essentia pstitueret.
Cōsimil pōt argui si essentia vt sola
ratōne differens a relatōe pstituit tñ
essentia aut est ad se aut ad alterū. si ē
ad se. g. pstitutum formalit est ad se. si
ad alterū. g. essentia vt essentia erit ad
alterū. qz essentia vt essentia sola ra
tōne differt a rōne sicut pbatum est.
Preterea. gnālit pstit est pstituto
ratio differēdi vt pueniendi. nō autē
ipm vt pueniens vel differēs fz fm se
pstituit. sic rōnale fm se nō vt cōueni
ens nec vt differēs pstituit hoim. licz
homo pstituit p rōnale p ipm distin
guat formalit vel pueniat. distinctio
g vel puenientia puenit pti p rōnez
formalez pstitutiā. nō autē includi
tur in ipa rōne vt est pstitutiā. Ad g
hic aliquā rōnem pstitutiā que sit cō
stituto ratō puenientie vel dñe. ita tñ
qz in ipa vt est rō pstitutiā nō icluda
tur p p puenientia vt dñe. Ad ar
gumē de ista via de subsistere. dico qz
subsistē est equocuz. vno accipit pro
p esse put excludit inherere. 7 in alio
esse vt pars in toto. 7 hoc mō vñ est
subsistere sicut vnus est p esse. 7 sic lo
quunt auctes Aug. Alio subsistere
ē incōicabilē p esse. 7 hoc mō sit tres
subsistentes sic sunt tres psona qz tres
subsistentes incōicabilē licz nō sit nisi
vnus p ens. a. g. ista pti pso dat
esse subsistē vt est rō subsistēdi debz in
telligi 2o. qz ē rō incōicabi subsistēdi
De tertio articulo.
vt qz si aliqd pstituat sub ratōe pōt
ipo sepato p rōnem a rōne posteriōri.
possit remanere pstituti. qui g dicit

no

subsistere

q^d relatio originis ad scđam psonam
 pstituat p^{ri}am sub ratōe generati q̄
 est p^{ri}or ratōe generationis vt gene
 ratō videt^r p^{ri}ter dicere q^d separato si
 ne circumscrip^to generare poss^z p^{ri}ma
 psona remanē^r in se v^l salte^r in intel
 lectu p^{ri}derante s^z in re non poss^z fie
 ri circumscrip^to vni^o sine altero. quia
 sunt idem realit^r. Consimilit^r si gene
 rare esset p^{ri}ter paternitate^m 7 generare
 sub ratōe generare pstitueret p^{ri}am
 psonam. videret^r q^d p^{ri}ma psona poss^z
 remanere circumscrip^ta paternitate^m vt
 paternitas est. Ibi g^o duo sunt viden
 da. p^{ri}mo de re. si est aliqua distinctō p
 p^{ri}etatis in p^{ri}ma psona non quarun
 cunq^s q^d de ingenito 7 spiratiōe actiua
 non est hic sermo s^z illarū que dicunt
 relationes originis inter p^{ri}mas psonā
 7 scđam. Et 2° ex hoc cū quali^r circū
 scriptione v^l abstractione poss^z p^{ri}ma
 psona remanere. De p^{ri}mo dico du
 as cōclusiones. P^{ri}ma ē ista vnica so
 la 7 oīo vnica est relatiō originis inter
 p^{ri}am psonam 7 scđam. ita q^d nulla
 est distinctō talis real^r qualicūq^s in
 re ante meras p^{ri}derationē intellect^o.
 2° dico q^d illa relatiō que oīo vnica est
 sic in re potest ratioē distingui siue di
 uersis ratioēibus p^{ri}derari. P^{ri}imum
 pbat^r duplici^r. p^{ri}mo sic. vnica 7 sola
 est vni^o ab vno pfecta origo. 7 hoc in
 telligendo origine^m actiua a parte ori
 ginantis 7 vnica^m passiuā a pte ori
 ginati. I^z bec 7 illa sint quodāmodō due
 Relatio autē originis int^r p^{ri}am pso
 nam 7 scđam dicit^r pfectā ratōne^m ori
 ginis 2° psona a p^{ri}ma. g^o est tantū vnica.
 7 hoc accipiēdo actiue a pte patris
 7 tunc est vnica actiua in patre. 7 q.
 passiuē a pte filij 7 erit ibi etiā vnica
 passiuā. pbatō ma. illa non est pfecta
 originatō vni^o ab alio q̄ circumscrip
 ta nihil min^o ipm esset pfecte origina
 tū ab illo. s^z si sint plures relationes
 originis qualicūq^s distincte a parte
 rei sint. a. 7 b. vna earū circumscrip^ta
 adhuc scđa psona ess^z originata a p^{ri}
 ma. quia altera vt a est relatiō originis
 7 non nisi pfecte originis. g^o b. non est
 pfecta originatō. siue relatiō pfecte ori

ginis inter illas s^z si esset distincta ab
 a. esset relatio originis pfecta 7 distin
 cta. Consimilit^r arguit^r de b. circun
 scripta. a. 7 ita vtraq^s istarū circun
 scripta esset scđa psona a. p^{ri}ma. q^d per
 alteraz originatiōē. 7 non esset. quia
 pfecta eius originatō est circumscrip^ta
 Si dicas nō potest a. circumscribi ma
 nifeste. b. nec e^o. Istud non valet q^d
 duabus originib^o quarū vtraq^s sit p
 fecta nō potest idē suppositū origina
 ri ab eodem. p vtraq^s enī totū ha
 beret totū esse q^d poss^z accipe a pro
 ducente. 7 iō impossibile ē q^d p alteraz
 siue manentē eū ea siue quocūq^s mō
 accipiat aliquod esse. Hoc 2° arguit^r
 p quoddaz argumentū magis logicū
 q^d relationes distincte qualicūq^s in
 re sic q^d non sint oīo vnica formaliter
 realis nō p^{ri}dicant^r de se inuicē in ab
 stracto I^z sint in eodem supposito. bec
 enī est falsa paternitas siue generatio
 actiua est spiratio actiua. siue inascribi
 litas. p^{ri}m Aug^o. 5. de tri. c. 6. non est hoc
 idē dicere ingenitū. q^d est dicere pa
 tres. q^d 7 si filiū non genuisset nihil p
 hiberet ipm esse ingenitū. Ista aucto
 ritas habet suū intellectū. q^d in scđo
 articulo dictū est q^d relatiō ad scđam
 psonaz p^{ri}supponit^r ingenitū. s^z saltem
 tantū habem^o q^d non est bec vera p
 dicatio in abstracto paternitas ē inna
 scibilitas. bec autē est vera generatio
 actiua est paternitas. 7 e^o. 7 generati
 uitas est generatō actiua. sicut paterni
 tas. 7 e^o. Contra istud relatiō p^{ri}inēs
 ad 2° modū fundat^r sup actionem
 7 passionē. ex. 5. metha. 7 ad ppositū
 videt^r ibi dicere q^d pat^r dicit^r q^d genu
 it. sicut filius q^d genit^r est. sicut g^o fun
 damentū nō est idē relatiōni n^o e^o
 sic nec generatio 7 paternitas. Hoc cō
 firmat^r p hyl. 9. de tri. c. 15. exiō autē
 a deo est absoluta natiuitas q^d paterni
 uitas psecuta est confessio. Vult g^o dice
 re q^d paternitas psequit^r natiuitatem
 suā generationē. 7 hoc declarat^r p hoc
 q^d pat^r nō est pat^r ex hoc q^d generat.
 s^z p^{ri}cip^o p hoc q^d hab^z genitū coexi
 stens secū. habere aut^r genitū coexi
 stens videt^r differre ab eo q^d est generare.

Relatio

qz in aialibus & scidens semen habet
actuz generatōis. sicut sibi conuenit
actus. & tamē tunc non habz genitūz
secum coexis. & per qñs tunc non est
patēz postea. Dico tñ qz in xō oīo ca
dez rlo realis ē gnātiuitas. generare &
paternitas. qz fm Augl. de fide ad pe
tram. c. iz. ppiū soli⁹ patris est: non
qz non est natus ipe s; qz filiusz genū
it. & fm hyl. iz. de tri. patri ppiūz est qz
semp est pater. & filio qz semp est filius
& ponit mgt iniarum auctes li. p. dis.
z6. n̄ est aut nisi vna ppietas psonal
vni⁹ psonē. g est eadez bec & illa. est tñ
ista ppietas distincte p̄siderabilis. &
potens habē distinctas ratōes. & bec
sit z^a p̄clusio hic p̄posita. & innabit ad
solutionez obiectozū. Hic dupliciter
qdem posset assignari dīa ratōis si
ue ratōnuz sub quib⁹ posset p̄siderari
ista relatio. vna q̄tum ad indifferētiā
siue indeterminatōem uel abstractio
nez in p̄siderando. Alia quātum ad
possibilitatez. uel actualitatez. uel cō
pletionez siue determinatōem. q̄tum
ad p̄mam possunt ista p̄siderari. pro
ducens naturalr. & simile in nā. pdu
cens & z^o incōicabilr exis. & quo ad
hoc pducens. & p3 qz z^o modus est in
determinatōz z^o & z^o p̄mo. z^o aut mō
possum cōcipere hunc bac generatōe
gnātiuum. hunc potentez bac gnātiō
ne generare hunc bac gnātiōe gnān
tez. hunc qz bac generatione genuit.
hunc qz bac gnātiōe habz genitū se
cuz coexis. In creaturis p̄ma differē
tia est vniuersalitāt sic qz extendit se
ad plura. z^a differentia q̄ est hic rōis
est ibi realis. & cuz sepatione reali. pro
eo qz aliquid ip̄fectiōis ip̄ortat p^o i
vno qd non in altero. & lz in diuinis
p̄ma dīa ratōis possit aliquo modo
saluari in vna p̄sideratiōe intellectus
ita qz remaneat p̄ceptus ideterminati
oz nō remanente p̄ceptu determinatōi
tñ in re non innat. qz oīo idem ē in re
qd subternit isti p̄ceptui & illi. z^a dif
ferentia in diuinis saluat diuersitatez
p̄ceptuuz siue diuersoz modoz p̄cipi
endi idēz. tamē applicando ei qd est i
re & bz in quolibz accipi qd est p̄fco

nis & omitti qd est ip̄fectiōis. nam in
aptitudine & potentia ip̄fectiōis est se
parari ab actu. in actu est ip̄fectiōis
qd non statiz bz secuz terminuz. & qz
non manz s; transit. & in eo qd quasi
p̄sequit actuz suuz sicut paternitas est
ip̄fectiōis qd nō est semp in summa
actualitate cōicationis nāe. p̄fectionis
aut est qd manet & habz secuz corne^m
coexis. Ablatis g ip̄fectiōibus &
retentis his que sunt p̄fectionis gene
ratio non est tñ dispositiua ad termi
nuz s; p̄plete. pductiua termi. que qui
dē generatō p̄fecta & gnātiō p̄pleta &
gnātiō non transiens s; semp manēs
includit totū qd requirit. paternitas
etiā que non sequit actuz gnāndi q̄si
dispositiuiuz & p̄uiuz & ita transientes
& manet in sua actualitate p̄pleta. que
semp est incōpleta cōicatione nature.
ipa includit totū. gnātiō ergo ista cō
pleta & eterna. & paternitas illa p̄plete &
eterne actualitatē oīo idēz dicunt ex p
te rei. s; vna ratōem p̄fectiōis q̄ est
in creaturis magl imp̄ortat hoc nomē
gnātiō q̄ paternitas & e2^o est & alia.
Ex his p3 ad obiecta in p̄mo articlo
que vident p̄bare aliquā distinctōez
ex nā rei int generatiōem & paternita
tez. qñ p̄mo arguit qz paternitas fun
dat in p̄ gnātiōem actiuam ex 5° me
tha^e illud requireret p̄lixiozem tracta
tuz & de hoc satis dictuz est alibi. tamē
ad p̄posituz dico qz si quo mō genera
tiō est p̄zi paternitate in creatur. nō tñ
fundamentū. s; ipa potētia gnātiua si
ue nā qua generat ē fundamētuz. s; ē
p̄uia vt dispositiua sine qua nō exite
p̄nitas nō inest. ita qz ibi ē distinctio
sic est int dispōez p̄uiā & finū p̄pleti.
Pat3 g qz ista rō distinctiōis non ma
net in diuinis. qz ibi n̄ ē generaⁿ nisi cō
pleta & nēcio secū ponens terminū in
esse. nec est paternitas cōsequens cōica
tionez s; p̄petue cōicationis. Ad bil.
potest m̄deri qz nomē paternitatis pōt
dici sequi gnātiōez fm qz ista in xō
p̄paratur ad gnātiōem & paternitatē
in creatur. est quidē tunc quedā p̄se
cutio fm ratōem. sic in creaturis est
p̄secutio real. vbi. n. aliqua s; distincta

pot^a

Actus

c 3

et totum hoc est concipibile. scilicet primum perducere non potest concipi. quia tunc perductum per illud perduceret se. quod est impossibile. non enim mens hoc capit secundum Augustinum per de tri. c. i. Quod ergo accipit quod actio non potest esse nisi suppositi existis si intelligat hunc de esse hypostatico potest intelligi vel suppositi existis aliqua entitate priori ipsa actione vel suppositi existis hypostatice ipsa actione formaliter. et sic dupliciter potest intelligi. primum est falsa. quia non est ibi entitas hypostatica quia nec concipibile ante actionem. 2° est vera. quia ipsa actione est ens hypostatice quia concipibiliter. Sed arguitur contra hoc. quia omne agere presupponit esse. ergo agere non potest esse prima ratio eundem ipsi agentis. Respondeo esse in divinis potest accipi vel per esse simpliciter vel per esse in concipibili. simpliciter non est ibi nisi unicus esse. sicut sepe dictum est. per Augustinum. ut eundem. esse autem concipibile sine hypostatico est ibi aliud et aliud. sicut alia et alia persona. Si ergo accipias in proposito quod agere presupponit esse simpliciter quod est esse ad se concedo. Si autem accipias quod agere presupponit esse hypostaticum quod in proposito non est nisi esse ad alterum falsum est. quia ipsius agere est primum esse ad alterum. sic ipsa actio productiva est prima habitudo ad alterum. Et si arguas quod non solum agere presupponit quodcumque esse sed presupponit potens agere. si. n. nihil est potens agere tunc non erit actio. sed potens agere nihil est in proposito nisi suppositum. ergo ut prius agere presupponit suppositum. Respondeo hic posse agere nullo modo a parte rei presupponit ipsi agere. imo agens est primo potens. sed presupponit illud quo ut principio formali aliquid est potens agere. Istud et omnia dicta in solutione istius articuli patere possunt si percipiat hoc. quod aliqua habitudo realis unica originis est inter primam personam et secundam. Illa. n. unica est productio activa et est habitudo productiva ad productum. sed ut contra loquimur de productione tanquam de habitudine vel ratione accipimus ipsam habere aliquid ut fundamentum. quando loquimur de ea ut de actione concipimus eam habere principium formale productionis. si ergo alicui non est difficile concipere quod relatio non

presupponit suppositum. sed tantum essentiam. que est quasi fundamentum sicut conceditur contra secundum omnes vias non est ei difficile concipere quod actio non presupponit suppositum neque ut agens neque ut potens agere sed tantum presupponit essentiam que est. quod ratio formalis agendi. Si contra illud arguitur. actio in divinis non est pure relatio sed aliquid absolutum. hoc dictum licet in creaturis a quibusdam negaret saltem de actione productiva quia non videtur quod ratio productionis actus possit intelligi ad se sed ad alterum. tamen quicquid sit de hoc in divinis actio productiva est mea habitudo. quia secundum Augustinum. 5° de trin. c. 5. et 10. omne quod est in divinis aut secundum substantiam dicitur aut ad alterum. et quod sed substantia dicitur commune est. igitur quicquid situe dicatur actio siue passio formaliter est relatio. Si tandem arguitur logice omnis actio denominat aliquod agens. sed in proposito non denominat nisi suppositum. denominans autem presupponit illud quod per ipsum denominatur ergo. Ad hoc per ex responsione ad 2^{am} articulo in 2° articulo questionis precedentis. ubi dictum est quod nullus personalis in divinis proprie predicatur denominatione de aliquo subiecto concipibili de quo est modo sermo. licet forte posset dici predicari denominatione de aliquo significante essentia contra in preterito. ut deus est generans. de tali denominatione non oportet hic loqui. quia talis predicatio denominatione verificatur per aliquo contento sub subiecto. quare autem non sit ibi proprie denominatio sine predicatio denominatione de subiecto non transcendere eam est. quia proprie predicatio denominatione de subiecto non est nisi in preterito. et non de eo quod includit proprium sed de subiecto receptivo proprii. proprietatis autem personalis in divinis non potest de aliquo in preterito non transcendere nisi de ipsa per constitutionem per ipsam. et ita includere ipsam. ergo de illa non denominatione predicatur. sola autem eundem est ibi. quod subiectum receptum talis proprietatis. Sed de eundem non predicatur in preterito propter eam quod tangit in fine primi articuli quod si sequetur. Consequentem querit de relatione originis in divinis quantum ad

per deno
minatio

Adiectum

pōt illa b^o verificari nisi p^o p^odicacionez idempticā. Pōt autē breuiter dici q^o ista paternitas est infinita p^oprie loquēdo non est v^a. 7 ratio est ex mō significandi formali adiectiui. q^a significat formaz vt forma est eius de quo d^r. p^opter istaz p^oprietatez adiectiui nō pōt test p^odicari nisi p^odicacione formali. 7 tunc inferendo eaz ex p^omissis erit fallacia figure dictionis s^z moduz p^ons as signatur. si g^o infinituz nō dicit forma li p^odicacione de paternitate similiter 2° est falsa. sic g^o intelligendo p^oclusiones de idemptitate reali alient^o infiniti ad paternitatez tū mō debet inferri h^o 2°. s. q^o paternitas est aliquid q^o est infiniti. s^z q^o habz spālem difficultatez s^z q^o alio mō intelligitur. s. de infinitate q^o sit formalis modus intrinsec^o paternitatis fin suaz entitatez.

De secūdo art.

teneo hanc p^oclusionem fin q^o expositum est. paternitas non est formalit^o infinita. Et ad hoc sunt tres rōnes. p^oma rō sumit^o ex entis infiniti vnit^ote. 2^a ex eius cōicabilitate. 3^a ex eius simplicitate 7 incōponibilitate. Si q^odez ens in finiti itensue est vnicū iplurificabile. 7 uō artatum s^z cōicabile 7 cuiusq^o incōponibile. P^oma rō sic format^o. nō possunt esse plura reali distincta 7 formalit^o infinita. plures sunt rōnes originis reali distincte. g^o nō sunt formalit^o intensue infinite. nec p^o p^ons aliq^o illaz. q^o qua rōne vna 7 quelibz alia a^o p^obat p^o p^opando ista plura int^o se. 2° p^opando inf^o intensue ad entia finita gnāliter. 7 3° ad intem^o 7 volūtatē spāliter. P^omo sic. infinito nihil deficit entis eo mō q^o possibile est illud bēri in vno. s^z oēm p^ofectionem simplr possibile ē realit^o 7 p^o idemptitate bēri i vno summe p^ofecto. inf^o g^o bz i se realit^o 7 p^o idemptitatez oēm p^ofectōez simplr. s^z nō bz in se realit^o 7 p^o idemptitatez illud q^o realit^o est distinctū ab eo. g^o ab infinito nulla p^ofectō simplr sine nullam p^ofectuz simplr pōt esse realit^o distinctum. esset autē p^ofectio simplici ter distincta realit^o si esset aliud infini

tū realit^o distinctum. Itemus g^o ma. q^o non possunt esse infinita plura realiter distincta. sed in p^obatione illa ma. scōa p^opositio videt^o esse p^obanda. s. q^o possibile est omnē p^ofectionē simplr per idē p^ortitatem haberi in summo p^ofecto. p^obat g^o sic. q^oz nihil est summe p^ofectum cui deficit aliqua p^ofectio simplici. q^o p^obat. quia nulla p^ofectio simplr est in cōponibilis alteri p^ofectōi simplr. 7 si non posset quelibet haberi in summo p^ofecto hoc esset p^opter aliquaz incōponibilitatez earuz. Assumptuz. s. q^o nō la sit incōponibilis alteri p^obat per rationem p^ofectionis simplr. quia n. ipa est melior in quolibet q^o non ipa. hoc est q^o quodlibet incōponibile sibi. sic exponit^o dictum An^o. in ratōne scōa p^oncipali hui^o articuli. si sint g^o due p^ofectiones simplr incōponibiles inter se dicant^o. a. 7 b. erit in quolibet meli^o ipm q^o non ipm. hoc est q^o quodlibet incōponibile sibi 7 ita erit melius. b. quod ponit^o incōponibile sibi. 7 pari ratione. b. si est p^ofectio simplr erit melius q^o. a. talis circulatō est ipossibilis q^o tunc idē ēet imp^ofecti^o seipō. 2° cōparādo illa plura int^o se p^obari potest illa a^o p^o h^o q^o plura bona excedunt in bonitate idēz bonū vni. 7 hoc q^o in quolibz illoz plurium est equal^o bonitas sic in vno illoz. nūc aut^o si sint plura infinita in quol^o eoz ē equal^o bonitas sicut in vno q^oz eoz. g^o illa plura bōa excedūt in bōitate illō bōm. 7 ita illō v^o nō ē inf^o. Et si dicas q^o sic argueret^o q^o a^o 7 creatura excedūt deuz nō valz. tū q^o q^oz illoz plurium nō ē eq^o bōm cū vno illoz. 7 inde ē q^o bonitas cuiusq^o illoz alteri^o ab illo vno eminent^o p^otinet^o i illo vno. 7 iō ipz cū illo bō^o acceptū nō auget n^o excessuz fac sup illō bōm in se. oppo^o ē i hypothesi: q^oz ibi v^o bōm non p^otinet^o totalit^o eminent^o in alio. q^oz h^o est 3° rōez infini. Ex p^opōe infini ad alia finita gnāl^o lic^o ar^o sic. y^o inf^o sufficient^o finat^o depēdētia oīum finitoz 7 spāl^o p^omu^oz a q^o dependent. sed non possunt plura sufficient^o terminare dependentiam in eodem ordine dependentie eiusdem depēdentis. ergo nec plura esse infinita.

p^ofectio simplr

hypothesis

dependencia

ca
xibz
p^{ro}
finalis

ordo essentialis

pbō ma. sic dependencia quecuq; est
ratōe ipfectōis. sic finire dependen-
tiaz nō qualificūq; s; p: puenit alicui
rōne pfectōis. summa aut pfectio q̄
ipossibile est excedi ē in vno infinito i-
tensue. Apparet ē illa a^o de facto. qz
vnica eētia terminat sufficientē oēm de-
pēdētiā cuiuscūq; depēdētis qz tā il-
lam q̄ est ad pma cāz efficiētē. q̄ illā
que ē ad cāz exēplare. et ad primam
finalē. b^o. s. q. non possunt esse plu-
ra p terminantia eandē dependētiā
pbat. qz illud non terminat sufficien-
ter dependētiā quo circumscrip-
to sufficientē terminat illa depēdētiā. quia tūc
aliquid dependet ab aliquo quo cir-
cumscrip-
to nihil minus habet a quo
sufficienter dependeret. et per p̄s quo
circumscrip-
to adhuc posset remanere i
suo esse. s; si plura in eodē ordine pos-
sent sufficientē terminare dependētiā
vno eorū circumscrip-
to adhuc termi-
naret dependētiā complete que ē ad
alterū. et ita illud non terminat. et pa-
ri ratōe de altero argueret. et sic neu-
trum vel vtrūq; terminat. Sicut g
pma pbatō ma. pcedit ex hoc q in-
finitum habz realit^r et vnitue oēm per-
fectionēz simplr qz omnis talis potest
hoc mō haberi in eodē sic ista pba-
tio pcedit ex hoc q infinitus habet i
se eminent^r et p̄tine oēm pfectionēz
limitatā. et ex hoc omnes dependen-
tiaz entis limitati sufficientē terminare
potest. Et sic ille due pcedunt ex hoc
q dictū est in pmo articulo de infini-
to q habz omnē rōnem entitatis siue
omnem entitatz eo mō quo possibile
ē habēi ab vno. qd est vltidēptice p p-
fectōibus simpliciter vel eminent^r p pfe-
ctionib^{us} limitatis. Ex ista aut ppa-
tione infiniti ad alia gnāliter potest ar-
gui breuit^r sic. In entibus fm ordinē
essentiales ascendendo sp̄itur ad vnitā-
tē. et p p̄s necesse est illum ordinē sta-
tūz habere in aliquo vno. infinitū aut
intensue est oīo summū et hoc fm or-
dinez eēntialem. g est oīo vnum. 3°
pbat ma. specialit^r ex ordine infiniti
ad intellectū et voluntatē. et hoc sic.
ens infinitum est obiectū p̄mum in

tellectus infiniti et obiectū eius etiam
beatificū. s; non possunt esse eiusdem
intellectus infiniti plura obiecta pma
et beatifica. Cōsimilit^r n. posset argui
de obiecto pmo et beatifico voluntati.

Prima ppositō potest intelligi de p-
mitate triplici et de qualibz est vera. et
fm hoc pma ppositō p̄tinet tria mem-
bra. vna pmitas obiecti dicit^r esse p-
mitas adequatōis. q̄. s. p^a non ex-
cedit illud obiectū. quō coloratū vel
luminosū dicit^r esse p̄mū obiectū vi-
sus. Alio mō p̄mum potest dici. vtute
cui^r omne aliud intelligit^r vlt cognosci-
tur a tali intellectu. quō lux est p̄mum
obiectū visus. 2° modo p̄mum pot
dici pfectionis qd in se p̄tinet tanq̄ in
summo pfectionem oīum obiectoz et
vtutez p̄ficiendi potētiā. obm aut b̄ti-
ficum ē illud in q̄ sūme p̄ficiē et q̄etā^r
et satiat intē. Ex his trib^{us} p̄nt acci-
pi tres ma. nā idē intē nō bz. dillicta
adequata oba. qz nō pot i aliud obz
distinctū s; suū obz adequatū. qz tūc
idē obz ēē adequatū et nō adequatū
et tūc p^a excederet illud op̄an^r circa
aliū ex eā distinctū. Et ē nec p^a pot
b̄re plura oba. q. p̄mitate vtutis q̄ est
2° intē qz nō pot ēē q̄ virtute. a. intel-
ligat^r itellerēt et ita. b. et ex virtute. b
itelligat q̄qd itellerēt et ita. a. qz q̄ a
sit rō intelligendi. b. et 3° ē circulatio
et ista circulatio est impossibilis. Nec po-
test ēē intellect^r summe q̄etari in duo-
bus ex equo distinctis qz nō habet p
obiecto b̄ifico et q̄etatio illd q̄ circun-
scripto nihil min^r q̄etaret et b̄ificare^r
s; circumscrip-
to vno adhuc esset in alio
sūme satiat^r quietat^r et p̄fectus. g in i^o
non posset esse p̄fectus. pari ratōne n^o
in alio. Patet igit^r tres ma. qz eiusdē
intellect^r non possunt plura esse oba
ex equo distincta pma p̄mitate adeq-
tionis. nec pma p̄mitate vtutis. nec p^a
p̄mitate p̄fectōis. sic obm b̄ificum ē p̄i-
mū. b^o. s. q. inf^m formal^r et intensue
est p̄mū obm intē p̄mū quolibz istoz
modoz pbat. et p de 2^a p̄mitate
qz qd est rō essendi est rō cognoscēdi
inf^m g cū eminent^r p̄tineat in se quod
libet s; omnē entitatz etiaz eminent^r

3° p̄mitas

obm p̄mū

p̄mitas adequata

Cōtine xhuā

Imp^{ta} King

Prinet in se oēm cognoscibilitatē. sic at
 Prinet virtualit^r aliquid ē etiā motū
 ad eius cognitionez. sic g^r infinitū in
 tensiue quodcunq; habz rōnem obie
 cti pmi respectu intellect^r diuini 7 hoc
 pmitate virtutis. Ex hoc sequit^r q^d ipz
 est oīm pmi pmitate adequatōis.
 qz sicut oīsum est alibi in mā te intel
 lectu diuino inte^r diuinus nō hz obie
 ctū adequatū cōe p abstractionem
 ab oībus obis s; cōe cōitate virtutis
 ad oīa p^r obiecta. alias vilesceret eius
 inte^r. qz posset imitari ab oīo finito.
 qd g^r est sibi pmi virtualit^r ē etiā pmi
 adequatū. Ex hoc ē p^r p^r pmitas. s.
 pfectōis. que ē obi bifici. qz in pfectis
 sumo oīo 7 sume pmitente oēm pfectō
 nez oīum oīorum summe quietat^r. p
 ficit^r. 7 satiat^r. ipa po^r. 7 ita bificat^r.
 7 dūmat^r ista ratō q^d tū ad mā. 7 mī.
 qz sint plura infinita distincta. a. 7. b.
 Intē^r diu^r p^r it intelligē vtrūq; alio
 qn altēz nō hēt rōnem entis. neutriū
 aut pōt intelligi nisi actu pphēsiō cū
 sit formalit^r inf^m. vnico at actu pphē
 siuo nō pōt intelligi duo distincta bñtia
 pphēsiō infinitatē. qz vnici oīm intēsiue
 inf^m adeq^r vnice pphēsiōi. g^r intē^r di
 uin^r duob^r actib^r pphēsiōis itelligēt
 a. 7. b. g^r illos bñt siml^r duos act^r qd
 ē ipossibile. qz vnica pphēsiō infinita 7
 infinitū adeq^r vni itellēti infinito. v^r nō
 sit^r 7 ita successio v^r muta^r v^r nūq;
 cū vtrūq; sit inf^m intēsiue. 2^a rō pnci
 pal^r te cōicabilitatē sic format^r. oīs pfe
 ctō simplr ē cōicabile. oē inf^m itēsiue
 est pfectō simplr. g^r 2^a. n^a aut pphētiā p
 sonal^r ē cōicabilis. qz ē formal^r rō icōi
 cabilit^r exndi. g^r nulla pphētiā psonal^r
 ē infinita itēsiue. b^r ē māifesta. qz nihil
 pōt ēē magl^r p^r cū q^d sit inf^m itēsiue
 pphēsiō ma. p^r. qz f^r q colligit^r ex itentō
 ne An^r mon. is. pfectō simplr ē que in
 oīlibz habēte ipaz meli^r ē ipaz bñt q^d n
 ipaz bñt. Hec regula indiget duplici
 expōne. nō. n. itellr sic meli^r est ipz q^d
 sua. nega^r dīcto^r. qz sic quodlz po
 sitūz esset pfectio simplr. qz quodlz
 positūz est simplr meli^r sua negatio
 ne dīcto^r opposita. s; intelligit^r ibi n
 ipm p quocunq; sibi incōpossibili et

positiue. vt sit sensus pfectō simplr est i
 quolibz melior quocunq; sibi incom
 possibili. 2^a intelligit^r in quocunq; nō
 p quacunq; natura. s; p quocunq;
 supposito nō intelligēdo vt est talis nē
 vel talis s; absolute accepto vt est tē
 suppositū pēndendo rōez nē c^r ē sup
 positūz. s; p^r qz auro sic p^r siderato vt
 habz nāz auri v^r supposito p^r siderato
 vt subsistēs in nāz auri nō ē meli^r nō
 aux q^d aux. qz incōpossibile vt incō
 possibile nō ē alicui meli^r. destruit. n. en
 titatē ipi^r. imo meli^r sic ē aux ēē q^d qd
 cūq; incōpossibile nē auri. Est g^r in
 tellect^r p^r p^r is iste. pfectō simplr ē talis
 q^d in q^d cunq; supposito abso^r p^r sidera
 to rōez suppositi nō dēiando nāz i
 qua v^r c^r sit suppo^r meli^r est ipz q^d n
 ipz. s; est q^d qd cunq; incōpossibile ipi^r.
 Ex h^r sequit^r p^r p^r q^d n^a pfectō simplr
 sit formalit^r incōicabil. p^r p^r ile. qz qd
 ē forma^r incōicabile ē forma^r incōpossi
 bile cui^rz. alteri. p^r sidera^r etiā illō sub
 rōne suppositi nō includē nāz cui^r ē.
 illō pbat^r qz qd repugnat alicui cum
 vt sibi repug^r destruat ipm vt sic nō ē
 meli^r ipm q^d nō tale. qd at ē te se icōi
 cabile repug^r cui^rz etiā sub rōne sup
 positū. g^r nō est meli^r illi ē vt p^r sideret^r
 sub rōne suppositi q^d nō ipm. Hēm^r
 g^r istaz mā. q^d nulla pfectō simplr ē foz
 malit^r incōicabil. 2^a ar^r ex incōponibili
 tate sic. pfectio simplr cui^rz qz p^r pos
 sibili sibi in eodē supposito necō ē ea
 dez realit^r. sic intelligē q^d in abstracto
 accipiēdo hoc 7 illud verū est dicere
 h^r est illud. s; re^r originis nō ē cui^rz
 cōpossibili sibi in eodem supposito sic
 eadez. g^r 2^a. b^r ē māifesta. qz ista nō ē
 vā gnatio actiua est spiratō actiua. a^r
 pbat^r inductiue. 7 rōne. inductiue sic.
 nihil est in diuinis qd nō sit idēz eēn^r
 diue. imo etiā 7 cui^rz essentiali. ita q^d
 p^r siderādo vtrūq; in abstracto simp^r
 verū est hoc ē hoc. te eēn^r g^r 7 te essen
 tialib^r te quib^r cōiter apparz q^d qd^rz
 sit inf^m formalit^r p^r mā. q^d qd^rz eozū
 est idē cui^rz sibi p^r possibili in eodē sup
 posito. pbat^r etiā eadē mā. rōe sic. qz
 infinitūz nō solūz non est p^r po^r s; et
 oīo incōponibile cui^rz alteri. oē. n. p^r po

nibile pōt eē ps. 7 p. p̄is excedi. qz to
rū ē ma^o sua pte. Infinitū aut nullo^o
pōt excedi. q̄ ē oīo simplex 7 incōposi
tū 7 incōponibile. Si aut aliqd p̄pos
sibile sibi in eodē supposito nō eēt oīo
idē sibi tūc ip̄s nō eēt oīo icōponibile.
qz tē ibi eēt aliq̄ p̄positio saltē aliquo^o
act^o 7 potētie. Itemus ḡ p̄mā pte ma.
f. q̄ infinitū est idē realr ei qd ē sibi cō
possibile in eodē supposito. 2^a ps ma.
f. q̄ sic sit idem q̄ sit vā p̄dicatio i ab
stracto. vtp̄ta dicendo hoc ē h. p̄bat^r
qz cū p̄dicatio affirmatiua sit vā rōne
idēptitat. oīs illa erit vā abstracti de
abstracto vbi p̄ abstractōez nō tollit^r
rō idēptitat. vbi at p̄ abstractōz tollit^r
rō idēptitat. nō est vā. Ex^m. hec ē vā.
albedo ē color. qz licz extrema sint ab
tracta nō tñ sit abstractio nisi a subo
alteri^o nē. 7 illud subz nō fuit p̄cisa rō
idēptitatis eoz extremoz. manz ḡ rō
idēptitatis nē ad nām illo subo exclu
io. Albedo aut 7 musica nō hnt idēp
tate nisi p̄ accis rōe subī. l3 ḡ hec sit
vā albus est musicus p̄ tanto q̄ idem
subm̄ denotat ab vtroqz accite tñ ab
tractōe facta ab illo subiecto qd fuit
rō idēptitatis eoz. hec est falsa al
bedo ē musica. p3 ḡ q̄ p̄dicatio in ab
stracto vā est qm̄ extremoz est tal. idē
ptitas q̄ p̄ abstractōem nō tollit^r ratō
idēptitat. eoz. 2° modo qm̄ vnum ex
tremū est infinitū per abstractionē a
supposito nō tollit^r rō idēptitat ad
ip̄m. 7 hoc cuiuscunqz p̄possibilis sibi
in eodez supposito. Et iō p̄pter infini
tatez vt iam argutuz est non pōt esse
p̄possibilis in eodez supposito nisi vā
7 p̄fecta idēptitate reali. ḡ abstractō
ne facta a supposito quādiu manz rō
extremi infiniti formalr semp in qua
cunqz abstractione manet ratio idē
ptitat. extremi ad extremuz. 7 p̄ p̄is
vā p̄dicatio in abstracto. hoc ē hoc.
Ex ista ratōe patz gnāliter q̄ quedaz
p̄dicatōes in diuinis sunt vē non solū
i p̄creto s3 etiā in abstracto. q̄ non sūt
oppositi de oppoito. quedā vē in p̄cre
to l3 nō in abstracto. qz nō loqmur de
de illis q̄ neutro^o sunt vere. vbi. f. extre
ma sunt opposita. qz nec p̄at est filius

nec p̄atitas filiatio. Ubi autē extrēa
non sunt opposita s3 p̄possibilia in eo
dez supposito ibi semp ad min^o est p̄e
dicatio vā in p̄creto. sicut pater est spi
rans. pater est ingenit^o. non aut in ab
stracto. sic p̄atitas est spiratio. 7 tam
hec est vā veritas est paternitas. veritas
est spiratio. hoc non est nisi qz diuini
tas est formalr infinita. non autē pa
ternitas. nec spiratio. 7 iō abstrahen
do a supposito veritatez euz semp ma
neat in ip̄a ratō infinitat. semp manz
ratio idēptitat. simplr ad p̄nitatē
7 ad spirationē. 7 ideo manet ratō ve
ritatis affirmatiue p̄dicatōis in abstra
cto. s3 paternitatem que nō est forma
lir infinita abstrahendo a supposito si
manet ratō idēptitatis ei^o ad spira
tōem actiuaz que etiā nō est infinita.
qz neutriū extremum fm̄ p̄p̄iā rōnem
sui h3 infinitatē. 7 iō l3 h̄ sit vera p̄at
spirat. qz eidē supposito puenit vtrūqz
tñ abstractōe ab illo suppo^o scā. quia
neutuz eoz ē inf^m nō ē vā p̄dicatō in ab
stracto p̄nitat est spiratō. Per opp^m
p̄sitis rō est. qm̄cunqz aliq̄s eēntiale p̄
dicat de aliq̄ eēntiali. vl̄ p̄sonale de es
sentiali vl̄ eēntiale de p̄sonali. vtp̄te h̄
ē vera sapia ē p̄atitas. sapia ē spira^o
7 e3^o qz abstrahendo a supposito ad
huc manet alteriū extremuz infinituz
.f. sapientia. 7 iō remanet adhuc ratō
idēptitat. extremi ad extremū facta
tali abstractōe. 7 p̄ p̄is rō veritatis in
p̄dicatione affirmatiua. Patz ḡ gnā
lir ista a^o q̄ nunq̄s est neganda p̄dic
i diuis p̄ idēptitatē abstracti de abstra
cto nisi qz neutuz extremū ē formalr i
finitū. sic hec est negāda p̄nitat ē spi
ratō. Circa tñ ma. istā q̄re p̄dicatō ali
qua in abstracto in diuis negat. dñ^r
ab aliqb^o dñ^r qz l3 p̄nitat 7 spiratio
sunt idēz realr tñ dñit ratōe. 7 hoc suf
ficit ad ipediendum talez p̄dicationē.
Q̄ aut p̄bat q̄ talis dñia non sufficit
qm̄ ista est vera sapientia est bonitas.
Rendit q̄ sic attributū po^o nō est attri
butū sapie. Sic nec i p̄posito. S3 h̄ n̄
vī p̄babile. qz attributū vt attributū
dicit intentionem scōdz vl̄ rōnem ali
quā rationis circa illud de quo dicit^r.

Ad 2^{am}

p̄dicatōes in diuis

Unde etiam numerat. et verum est dicere quod bonitas et sapientia sunt duo attributa. sed secundum illud secundum quod est numeratio non est verum dicere hoc est hoc. quia illud est rationis. sed non propter hoc negatur ista sapientia est bonitas ubi non includitur illud rationis quod numerat in eis. sed a simili non includendo nisi illud quod rei est si oio idem esset in re paternitas et spiratio: esset hec vera paternitas est spiratio. sed non ista notio vel proprietates paternitatis est notio vel proprietates spirationis. Quiaque sunt eadem re simpliciter in deo ipsa significata etiam in abstracto et in nominibus sine impositionis sui significantibus res sine intentionis predicantur de se invicem in abstracto. sed non in nominibus et impositionis sine accepta secundum aliquam notionem et intentionis. sic patet in creatur. unde licet ista sit vera sortis est homo non tam ratio sortis que est singularitas est ratio hominis que est vilitas. Alii dicunt alius et rationabili? ut videtur et ad propositum quod proprietates in eadem persona differunt ex natura rei preter considerationem intellectus. quia ad hoc sufficit dispositio sed non sunt oppositae. et propter hoc predicatio unius de alia in abstracto non est vera. Et hoc ideo quia illa distinctio ex natura rei est propter non infinitatem huius et illius. quia si hoc vel illud esset infinitum non esset talis distinctio nec impediret talis predicatio.

De tertio art.

contra predicta arguitur quadrupliciter primo sic. quod non est apprehensibile nisi ab intellectu infinito est formaliter infinitus. generatio illa ut generatio est forma incorprehensibilis nisi ab intellectu infinito sed 22. b. 1. probatur per illud per se. generatio enim eius quis enarrabit. quod exponens hoc. omnia prima super matrem. de generatione eterna filij quod inquit impossibile. probatur dixit affatu 22. sed quod est impossibile affatu est incorprehensibile ab intellectu finito. Confirmatur etiam per illud Ambrosio. per de tri. c. 5. queres a te quod putas inquit filium esse genitum. et sequitur. mihi impossibile est generationis scire secretum. mens deficit. vox silet. si mea

tamen sed angelorum. et supra cherubin et cecraphin. et supra omnem sensum est. et probatur ibi quia scriptum est. pax christi que exuperat omnem sensum. ad phil. 4. Et hoc arguit Ambrosio ex quo pax christi est supra omnem sensum quomodo non supra omnem sensum est tanta generatio. Preterea 2. arguitur sic. ois actio adequata principio et termino infinito est formaliter infinita. generatio in divinis est actio adequata principio formaliter infinito et termino infinito. quia principium est essentia vel memoria infinita. et primum terminus est filius qui est infinitus. terminus etiam formalis est essentia codicata. sine noticia declarata. quorum utrumque est infinitum Et patet quod ista actio est utriusque adequata. quia non potest esse nisi unica huius principij ad hunc terminum sed 22.

Preterea 3. ratio subsistendi est ratio perfectissime essendi. relatio originis prime persone est ratio subsistendi. sed est ratio perfectissime essendi. et per consequens infinita. quia esse in divinis est formaliter infinitum. Preterea intellectus divinus est formaliter infinitus. Alioquin non probederet infinitas essentia divina de qua tactum est quod per articulum per quod inter ut inter eam probedit. non est autem infinitus nisi quia est idem esse divine que est per infinita. sed paternitas est eadem illi. sed paternitas per eadem rationem est formaliter infinita. Ad primum istorum quoniam aliter intellectus est aliquid per omnibus primis virtutis per illud quod aliter omnibus intellectus per ordinem quem unumquodque omnibus habet ad illud primum. Ista patet ex ratione illa que facta est in illa quod articulum 2. de intellectu et voluntate. Et quoniam aliter inter est aliquid per omnibus primis virtutis immedia. tamen intellectus virtute est illud quod est per idem illi quod illud quod est per accens idem illi. nunc autem in intellectu divini est oio idem omnibus primis primis virtutis et adequatis. sic tactum est. essentia. scilicet sub ratione esse. nunc generatio personale est illi intellectui hoc omnibus primis. propinquus tamen est per omnibus quod aliquid creatum per quod est idem omnibus primis. et ideo propinquus in entitate. et per omnes in cognoscibilitate. Ad formam argumenti 1. a. et va sic intelligendo. quod si omnibus est incorprehensibile propter incorprehensibilitatem est et ipsum propter infinitatem. sed sic b. 1. et f. a. f. quod generatio illa ut generatio est incorprehensibilis.

lz illa b^{or} posset habere veruz intellectū
 p accidēs vel fm aliquod pcomitans
 vel ad huc 7 magis ad pposituz fm il
 lud quod est ratō intelligēdi ipaz. ipa
 eniz nata est pmo intelligi p essentiam
 tanqz p p^mum obiectū tam ab intelle
 ctu diuino qz beato. qz essentia vt eēn
 tia est p^muz obiectuz taz illius qz isti
 ista autē ratō intelligēdi gnationez
 est incōprehensibilis. 7 ita generatio
 posset dici incōprehensibilis pcomitā
 ter siue qstum ad illud quod includit.
 qz generatio includit cōicationez eēn
 tic que sit p essentiaz vel p naturā pso
 ne ad psonam. ista aut cōicatio pre
 suppositiue includit infinitatez essen
 tialē qz ipa non posset sic cōicari pluribus
 suppositis nisi esset infinita. 7 ideo gene
 ratō est incōprehensibilis qstuz ad pre
 supposituz. i. cōicationez essentie q req
 rit esse infinituz. Sz ptra istas respo
 siones arguit. qz semp restat vis de p
 pria ratōne gnationis vt generatio ē
 p quodcumqz pncipuz intelligēdi i
 telligat. 7 quicquid perigit i intelligē
 do. 7 cōicando semp ipa in ppria intel
 ligibilitate sua videt incōprehensibil
 p auctoritates adductas. 7 cuiuscūqz
 intelligibilitas ppria est incōprehensibil
 illud est intelligibile infinitū. R^o pos
 set dici qz pprehensibile intellectui finito
 est necessario finitū. 7 incōprehensibi
 le illi intellectui nō est finitū. 7 sic pcedi
 tur b^{or} qz genera^o vt gnatio est incōp
 rehensibilis intellectui creato. 7 ita fm
 ppriam entitatez 7 pprehensibilitatē nō
 est finita. sz ex hoc nō sequit qz sit infi
 nita. de quo tange^r in rāione ad p^ri
 cipale argumē^m. sz hoc q^o a^o b^o argu
 mēti est negāda. accipiēdo incōprehē
 sibile negatiue p nō possibili pphēdi.
 qz ad h^o qz eēt vā opteret illō intelligē
 zie. i. p hūte qstitatez vtualēz extēdē
 tez se vl^e oē pphētib^o l^o oē pphētib^o ex
 cedētē. qd nō ē i pposito. Ad 2° adeq^o
 dic pprie equalitatez dno^r in eadem
 qstitate. 7 sic nō est adequatio in ppo
 sito. Alio^o adequatio dicit non fm qz
 titatez sz fm pportionez. 7 sic dicitur
 aliquid adequatuz alteri qd est sūme
 pportionatum sibi. si ibi sit adequatō

Adeq^o

vtpote effectus adequatus cause q est
 pportionatus in ratōne effectus. licet
 ille nō sit simpliciter sibi adequatus eq
 litate quātitate. Hoc modo illumina
 tio diceret adequata soli qua maior
 esse non posset. lz lumen nunquam sit
 equale etiam fm perfectionem quāti
 tatis ipi soli. quia est effect^o equiuocus
 Ad formam tunc a^o est vera de ade
 quatione pmo modo si illa esset. sz sic
 b^{or} est falsa. 7 precise vera de adequa
 tione scdo modo. n^o ad huc de adequa
 tione illo modo. que. i. est fm intensio
 nez sz fm extensionez. qz. i. vnu^o p^ri
 cipuz generandi non potest extendi
 ad aliaz generatōem qz ad istam. Itō
 est ergo hic adequatio qstitativa. nec ē
 pprie adequatio fm pportionez qstuz
 ad intensiōē sz tātuz qstuz ad exten
 sionez. 7 ita nullo^o includit infinitatē
 qstta est in illo cui adequat^o. Ad 3°
 sicut tactuz est in pcedenti questione
 articulo 3° subsistere est equocuz vno
 modo accipit p p^o esse. Et sic loquit^o
 Aug^o 7. de tri. c. 8. ois res ad se subsistit
 qstto magis de^o. Alio^o p incōicabi
 lit^o p^o esse. siquidez cōicabile intelligit^o
 nō. q. subsistēs. sz. q. inherens subsiste
 ti. 7. q. modū inherētie habens. pmo
 mō pcedo qz subsistere formalit^o dicit
 pfectissime esse 7 nō dicit nisi essentia
 fm Aug^o. 2° subsistere p^rsupponit per
 fecte esse sed non formalit^o includit. sed
 tantuz addit incōicabilitatez. s. p^o cē
 pmo^o acceptuz. 7 illud sic est ratō sub
 sistendi qd est ratō incōicabilit^o p^o cēn
 di. 7 tal^o ē rlo. rō aut cēndi incōicabi
 nō est ratio pfectissime cēndi. Ad vl
 timū pcedo qz intellect^o est formalit^o in
 finit^o ppria ifinitate q est mo^o intrinsec^o
 sue pprie entitati. i. intellectualitati vt in
 intellectualitati. 7 tū p^rinitas nō sic ē ifini
 ta. cū hō tamē p^rinitas est eadez reali
 eētie aliquo mō sicut intellect^o. 7 cūz
 addit qz ifinitas intellect^o ē pp^o idēp
 titatez ei^o ad eēntiā. R^o p^mū oio in
 oinis vt tactū est in p^o qōe ē eēn^o vt
 eēntia. q fm Dam^o. ē pelag^o pp^o pphē
 sione oiu^o pscōnuz dinaz. ita ē ifini
 ta nō nū itēline in se. sz etiaz virtualit^o
 p 7 p^o p^rinens oia intrinseca. qd cūqz

subst^o

in se
pna eēntia
virtualit^o

aut illud pertinet per identitatem alia scilicet non primo omnia. quia nec a se scilicet virtute essentiae qua etiam habet suam infinitatem. Videtur ergo quod essentia habet infinitatem et formaliter. et propria. et primam. quia a se. quia respectu omnium dicitur. perlag. quia omnem perfectissime pertinet entitates intrinsecam ut possibile est eam pertineri in uno formaliter. Ab hac autem prima sicut in log emanant omnia ordinate. primo quidem in intrinseca essentialia. que non dicuntur respectu ad extra. 2° notionalia. 3° et ultimo creata siue extrinseca. et quodlibet emanans recipit illud perfectiois ab ea cuius est capax si sibi non repugnat. et illius recepti causa. quia effectiva et primaria est infinitas essentie. causa autem siue ratio formalis est ipsa entitas propria cuiuslibet emanans. essentialia ergo recipit ab ea infinitatem formalem. quia talis essentia sufficit in ratione principij et fundamenti ad dandum tales quantitates et talis quantitas virtualis ipsi non repugnat sicut nec concubitas. ipsi autem rationi personalis competit per essentiam esse ad alterum nec competit sibi infinitas intensiva. propria quia ipsa non est capax talis quantitati sicut nec concubitas. Etiam in genere principij formalis est status. hoc. n. accipit infinitatem illud non quia hoc est b et illud est illud. sic hoc accipit concubitas illud in concubitas. quia hoc est hoc et illud est illud. repugnancia. n. formalis et non repugnancia primo reducitur formaliter ad rationem eius cui dicitur esse repugnancia. Tandem ab essentia creata recipiunt entitates finitas quia talis sola eis competit. Ad formam igitur argumenti dico quod sola identitas essentie non est sola ratio habendi infinitatem formaliter. scilicet est ratio sufficiens omni ei cui formaliter non repugnat infinitas. formaliter autem repugnat rationi personalis ut probatum est. et nulli essentiali. Et si queras quare possibile est infinitas huic et non huic. potest queri in oppositum quare huic repugnat in concubitas et huic non. quod omnes procedunt. et eadem responsio quia in ratione principij formalis. quia. scilicet formaliter hoc est hoc et illud est illud formaliter. quia. autem in ratione principij fundamentalis ipsa essentia est unum principium

illimitati a quo multa sunt ordinate nata procedere et quodlibet in se instati in quo. quia emanat vel procedit in esse. suam habet entitatem. hoc tales et illud tales. et huic sua entitas est ratio repugnantie alie cuius tamen illi non est ratio repugnantie entitas sua. Ad arguendum principale sicut declaratum fuit in primo articulo infinitas in entitate dicitur totalitatem in entitate et per oppositum suo modo. finitas dicitur partialitatem entitatis. omne enim finitum ut tale minus est infinito ut tali. secundum euclidem. et conclusionem 4^a. omnis numerus minor maioris numeri pars est vel partes. Hoc non sic intelligendum est quod iste binarius sit pars illius ternarii. quia nihil est sic in divinis. sed quantum ad proportionem omnes attendendas in quantitatibus ille binarius se habet ad illum ternarium sicut pars vel partes ad totum. quia simili modo exceditur ab illo ternario sicut excedit alius binarius ab alio ternario cuius est pars. Ita dico hic nullum creatum est pars dei cum deus sit simpliciter sed omne finitum cum sit minus illa entitate infinita proportionem potest dici pars. in non sit per aliquam proportionem determinatam quia excedit in infinitum. et hoc modo aliud ens ab ente infinito deus ens per participationem. quia capit partem illius entitatis que est ibi totaliter et perfecte. Hoc ergo volo habere quod de finitum cum sit minus infinito est pars. cuius repugnat esse pars vel excedi realiter ab aliquo ei repugnat esse finitum. nunc autem pernitenti huic repugnat esse pars divinitatis illo modo vel excedi a divinitate. quia propter infinitatem divinitatis per ternitas cum sit proportionem sibi in eodem supposito est simpliciter idem sibi. et per prius realiter excedi non potest. nec est pars per rationem prius habere. non ergo est finita. nec infinita sicut prius probatum est. quia sicut finitum habet rationem prius modo predicto ita infinitum habet rationem totius hoc modo. scilicet plenitudine quantitatibus virtualis sue mensuras de aliud ut maius per accessum ad ipsum et minus per recessum. scilicet nec paternitas habet rationem totalitatis quia mensura secundum quod quedam perfectiois stat ad aliquod primum in ordine mensurandi. quod est essentia absoluta

Quod in di
mng

190

finia
patritas ut
lychtu

10 in q
fid 4 infinitu d
dnt ens quod

quantas actualis

Dico q breviter q patritas nec forma
lit est finita nec formalit infinita. Et cu
arguis ex diuisione immediata entis in
illa etia anteq descendat in io. gna. co
cedo bñ q ista non diuidit ens vt ia
scitum est ad aliqd gen? imo quodlz
gen? et ens vt immediate indifferes ad
io. gna. est p se ens finiti. finiti tam
et infinitu no diuidunt ens nisi ens q
tum. qz sic fm p bñ p pbycoz. finituz
et infim qstitati pgruunt. qd est vcz de
finito et infinito pprie et qstitate pprie
acceptis. ita etia extensue loquedo fi
niti et infim vt sunt passiones entis co
ueniunt p se enti qto in se habeti q
tatez aliqua pfectonalez. talis autez
qstitas non conuenit entitati nisi q pot
esse ptialis vel totalis int centias. q
tatez. n. parataz ad aliaz statim oz
excedere vel excedi et esse ptiale vel to
tale sicut hic loquimur de ptiali et totali.
patritas aut vt patritas non pot ee
int entitates totalis nec ptialis. Possz
etia dici q qstitas vtualis no conuenit
nisi entitati qdditative. vt. s. distinguit
ab entitate hypostatice. et p pñs nec fi
nitas nec infinitas. Ista aut entitas lz
fit in se quoda qdditativa tr vt est ta
lis e nñ hypostatice. **2°** dici potest q
qstitas vtualis non conuenit nisi entitati
etia absolute. Sz ille due rñsiones vl
time cōcedunt aliq dubia de entitate
hypostatice et entitate relatiua. q. s. n
beant qstitem vtualem. Cliso de rela
tione originis in diuinis sequit qd de
rloib coib et est vnica.

Utrum equa
litas in diuinis sit relatio
realis arguit q sic illa rlo
est realis que habz fundamētuz reale
et extrema realit distincta. ista est bi?
g. 2^e. p bñ m. ibi est magnitudo reat.
s. essentie. et p sone reali sunt distincte q
dicunt ad inicez equales. **C**ontra
ois rlo realis fundat sup actōnem et
passionez vl sup qstitatez. s. metba. i
deo nulla relatio realis fundat sup q
tate. qz fm Augl. s. de tri. c. 2. ens e
magn sine qstitate. g. nulla est ibi rlo

realis nisi fundata sup actōnem et pas
sionem. talis autem ibi est sola relatio
originis. equalitas aut nō est rela? ori
ginis. qz eiusdem rōnis in vtroq ex
tremo. Item eadē est magnitudo i tri
bus psonis sicut eadem essentia. g. ex
trema non sunt realit distincta. nec p
pñs relatio realis. **H**ic sunt tria viden
da. pmo si equalitatis i diuinis sit ali
qd fundamētuz reale. 2° si sit real? di
stinctio extremoz. 3° si illa equalitas
ex nā rei insit extremis p3 fun^m.

Primus articu.

habet tria. p videntuz de fundamēto
equalitatis in coi. 2° qd posset assigna
ri fundamētū equalitatis in diuinis.
et si sint plura fundamēta q et quot
et 2° de quocunq eozū si sit ibi realit
pñm videt accipi a p bñ q funda
mentū equalitatis sit qstitas. ait. n. i p
dicamētis q pñm e quantitati p ea
equale vl inequale dici. Istō 2^m nōt
fundamētū illi rōnis. sic ipse loquit.
c. de qualitate q pñm sibi est q ali
qd fm eam dicat sile vel dissile. Istō
dictū de fundamēto equalitatis vl fili
tudinis videt magis explicare s. me
c. de ad aliqd. equale. sile. idēz fm vnū
dicunt oia. equalia quoz qstitas est
vna. similia quozū qualitas est vna.
idē quoz suba est vna. hoc ipō videt
q nō sola quantitas est fundamētum
equalitatis sz requirit vnitas quat
tatis. et tunc est qd gnālioz qōne ppo
sita duplex s. vna an vnitas sit forma
le in fundamēto equalitatis. et si paret
q sic an immediatior q ipa qstitas e
est vnitas. vel e. **2^a** questio. an vni
tas sit p pñens ad fundamētum eq
litis ipōtet p aliquid pos^m. vel so
luz puarōem. vel negationez. q si di
ceret solā negatiōem ipōtare. et cum
hoc esse p de fundamēto equalitatis
sue tanq rō prima siue remota. leg
tur q gnāliter equalitas non esset rlo
realis. Istaz pclōnem gnālem et istas
duas pmissas ex quib sequit nō opz
hic discutē qz transcendunt qōnez. p
positā. pcedentes. n. equalitatez ee ali
bi relatiōem realez adhuc negāt ipālī

qle
filim
190
190

te equalitate diuina. **E**sto igitur quod equalitas generaliter sit relatio realis vel positionis necessario siue non adhuc ingreditur si quantum est ex parte eorum que requiruntur ad rationem realem possunt et eque saluari in equalitate diuina sicut in equalitate creata. **D**e 2° in isto articulo. scilicet de equalitate in diuinis in specialiter quid sit eius fundam^{tu}. **A**llud videtur Aug^u assignare 2° de fide ad petrum. ubi loquens de tribus personis diuinis dicit nulla inquit altera precedit eternitatem. aut excedit magnitudinem. aut superat preteritum. quia nec filio preteritum aut a^uterum. Et potest addi aut etiam potentior. **I**stod dictum Aug^u. probatur ex dictis patribus. quia si equalitas est secundum quantitates cum quantitas per diuisionem in 2as et discretum in diuinis non potest esse equalitas secundum quantitatem discretam. quia nulla est ibi nisi trinitas. que non est numerus. vel si est pluralitas bonorum pars est quodammodo maior. et ita inequalis sibi. **Q**uantitas autem continua diuiditur in permanentem et successiuam. in deo non est quantitas successiuam. est tamen aliqua que est sibi correspondens que est quantitas durationis. et illa proprie dicitur eternitas. quantitas permanens in creaturis dicitur cōter magnitudo morali. et ois sibi correspondens in diuinis dicitur magnitudo virtutis. Sequitur ergo ex dicto patribus dicitur Aug^u. quod ad hoc quod equalitas sit in diuinis aut est secundum magnitudinem. aut secundum eternitatem. 2° dicitur Aug^u. exponitur. quia tunc ex dictis videtur superfluum 2um quod addit secundum preteritum. **E**rgo est ratio quod equalitas aliquorum attenditur proprie secundum aliquod eis intrinsecum et ad se. ex omni tamen equalitas attendi potest in comparatione ad extrinsecum. **N**am ex omni ex hoc quod aliqua fortius aliqua habet in equali gradu se quod quod secundum eas potest equaliter agere in comparatione ad extrinsecum. equalitas ergo potestatis proprie non est alia ab equalitate magnitudinis. et hoc ex equo distinctum. scilicet est. quod explicans quādam equalitatem magnitudinis. que scilicet magnitudo est forme actiue. sicut in creaturis que habent equales magnitudines calorem habent potentias equales calefaciendi. sic ergo sunt tria primum equalitatem que

est in comparatione ad extrinsecum cum equalitate que est secundum intrinsecum. proprie autem et ex equo sunt tria duo que sunt ad se et ad intra secundum que attenditur equalitas. scilicet secundum magnitudines et eternitatem. **E**t forte propter ista Aug^u in replicando tantummodo ista duo replicat. non potentiam cum ait non est pater filio anterior aut a^uter. non dicit aut potentior. **E**st et aliud duo circa istod dictum Aug^u. quare non secundum plura attenditur equalitas. sunt. n. pater et filius equales secundum sapientiam. et bonitatem. secundum iustitiam et cetera talia. **R**espondeo non sunt equales secundum sapientiam. nisi ut habentes unam magnitudinem. et ideo secundum quoscunque perfectionem essentialē sunt equales: secundum proximam rationem equalitatis est magnitudo illius perfectionis. et ideo per solam magnitudinem intelligitur ipse quācumque perfectionem essentialē. quācumque. scilicet ad illud quod est fundam^{tu} equalitatis. quia nulla fundatur nisi sub ratione magnitudinis. **D**e 3° in isto articulo patet quod ad illud videtur ostenditur tria videtur per an magnitudo sit ibi ex natura rei. 2° an eternitas. 3° an preteritum. **D**e 1° oportet tria videre. per qualem magnitudinem ponitur posset in diuinis. 2° quia magnitudo est alia 2^a magnitudo. ideo ad hoc quod habemus magnitudinem ex natura rei ostenditur per habere aliquid ex natura rei cuius sit magnitudo. **E**t 3° an illa magnitudo eius sit ibi ex natura rei. ut sic primum istorum quod scilicet de magnitudine requiratur tria ad habendum complete propter. **D**e 2° per philosophum. scilicet methaphisicorum. c. de quantitate dicitur. Sunt autem magnus et parvus et maior et minor et secundum se et ad invicem dicuntur quatuor passionibus secundum se transferuntur et ad alia secundum notionem. vltimo dicitur quod magnus et paruum siue accipiantur absolute et secundum se siue respectiue secundum se proueniunt quantitati proprie dicte. translatione autem alijs. **E**t hoc apparet satis per rationem quia non negaret philosophus equalitatem esse in diuinis eiusdem speciei in quolibet genere et equalitatem specierum. et per omnes cum secundum ipsas equales et inequales non dicantur nisi secundum quantitatem quantitas aliquo prouenit omni enti 2^a cuius generis. et per omnes 1^a magnus et paruum secundum cum sint passionibus proprie quantitatibus. tamen translatione accepta sunt transcendētia et passionibus totius entis.

2um p^{ar}ti

no l^o
quantitas continua
successiva

1^a p^{ar}ti

3um p^{ar}ti

magnus parvus
Quo modo sit
magnitudo

magnū nō ē
in angelis

In deo est essen^a ex nā rei

Auctor quo essen^a dicit^r
pelag^{us} que pma dicit^r
di pelag^{us}

Infinitas Intensua
Extensua

Infinitas dicit mod^o
etiam rei in se mo^o

Aug^{us} aut^{em} 6. et tri. c. 7. istā magnitudi-
nē quā pbs dicit translatiue dictā di-
cit esse magnitudinē nō molis s; bo-
nitatis et pfectōis. In his inqt que
non mole magna sunt idē ē mai^{or} esse
qđ meli^{or} ēē. Patz g q magnū pmo
mō fm Ar^{ist} ppe dictuz. et fm Aug^{us}
magnū mole nō est in deo. nec in aliq
spūali. s; magnū trāslatiue fm psm et
magnū bonitate et virtute v^{el} pfectiōe
pōt poni ibi. qz illud est transcendens
pueniēs suo^o omni entī. Quantum
ad 2^m ne de dubijs asserat certuz. cer-
tuz ē qđ est ibi essentia ex nā rei. qđ ē
declaratū est in pmo articulo pme que-
stionis. Et statim ex hoc infer^r 3°. s.
q ipa essentia vt essentia bz ex nā rei
ppiaz magnitudinē et hoc pbat^r an-
tioritate. et ratōne duplici. antias est
Dam^{ian}. c. 9. vbi vult q essentia est pelag^{us}
gus quoddā sube infinituz et intermi-
natuz. essentia vt sepe dictū ē dicit^r ab
eo pelag^{us} quoddaz. q. pōritatez et pri-
maz pprehensionem habēs oīum. et vt
sic fm ipz est infinita et inclinata. sic g
est infinitas essentie vt essentia. Ex his
sic arguit^r. essentia ē infinita ex nā rei
vt accipit^r ex aucte Dam^{ian}. qz vt est pe-
lagus est infinita. et vt est oīo pma ex
nā rei dicit^r pelagus. infinitas aut^{em} es-
sentie dicit^r magnitudo eius ppia. g
habz ppiaz magnitudinē ex nā rei.
b^o q^uum ad aliquid satis pz. qz sicut
q^uantitativa infinitas ppie dicit magni-
tudinē. imo extensue illimitatōem q^u-
titatis ppie ita infinitas intensua et
i pfectiōe dicit^r sumaz pfectōez vel ma-
gnitudinē pfectionis. Per rōnez ar-
guīt sic. Infinitas intensua puenit eēn-
tie ex natura rei. illa est ppia magni-
tudo essentie g 2°. a^o pbat^r. quia sicut
declaratur est in qōne pcedente infini-
tas intensua non dicit^r pprietatez vel
passionē eius cui^{us} est sed moduz intrin-
secuz eius circūscripta etiā quacunqz
ppietate. nulli g potest puenire nisi cui
ex nā rei intrinsece puenit. pbatō mī.
quia entitati qdditatis absolute q na-
ta est habere rōnem mensurē vel men-
surat^r vel puenit finituz vel infinitum
cui g repugnat finituz et puenit infini-

tu^{us}. talis est essentia diuina. Posset g
argui ad pbanduz ma. p hoc q rela-
tioni rōis non potest ppetere infini-
tas intensua. quia tunc relatiō rōis
esset pfectio simplir. g nec infinitas po-
test alicui ppetere ex relatiōe rōis sed
tū ex nā rei. 2° arguit^r sic p rōnez
modus obiecti beatifici vt obiectum
beatificū est: est in re et ex nā rei. Infi-
nitas intensua est talis modus in eēn-
tia diuina g est ibi ex nā rei. et per p^{ri}s
magnitudo. a^o pbat^r ex pfectione ali-
cui^{us} actus beatifici. qui vt meli^{or} capia-
tur distinguat^r de duplici actu intelle-
ctus et hoc loquendo de simplici app^{re}-
hensione siue intellectōe obiecti sim-
plicis. vnus indrāter potest esse respe-
ctu obiecti exātis et non exātis. et indif-
ferent^r etiā respectu obi non realit^r pre-
sentis sicut et realit^r p^{ri}ntis. istuz actum
frequēter expimur in nobis qz vltia si-
ne qdditates rez intelligim^{us} eque sū
beant ex nā rei esse et in aliquo sup-
posito siue non. Et ita de p^{ri}ntia et absen-
tia. Et ē hoc pbat^r a posteriori qz scie-
tia pclusionis vel intellect^{us} pncipij eē
in intellectu manz re exātē et non exātē
p^{ri}ntē vel abātē. et eque pōt haberi act^{us}
sciendi pclusionem et intelligendi p^{ri}nci-
piū. g eque pōt bēri inre^{re} extremi illi^{us}
a quo dependet illō intelligere pplexū.
pclusionis vel pncipij. Iste actus intelli-
gendi q scientific^{us} dici potest qz p^{ri}ntis
et requisit^{us} ad intelligē pncipij potest
satis ppie dici abstractiū. qz abstra-
hit obm ab exātia et non exātia. p^{ri}ntia
et abātia. Alius act^{us} intelligēdi est quē-
tū nō ita certitudinalit^r expimur i no-
bis possibilis tamē est talis. s. qui p^{ri}ntis
sit obiecti p^{ri}ntis vt p^{ri}ntis. exātis vt ex-
istēt. hoc pbat^r. qz oīs pfectio cogni-
tōis absolute que potest ppetere potē^r
cognitiue sensitīue pōt eminent^r ppetē^r
potentie cognitiue intellectīue. nūc aut^{em}
pfectōis est in actu cognoscēdi vt co-
gnitō ē pfecte attingē p^{ri}ntuz cogni^{ti}.
non aut^{em} pfecte attingit^r qn nō in se at-
tingit^r s; tū in aliqua dinata vel ce-
rinata similitudine ab ipso. sensitīua autē
habet hāc pfectōem in cognitione sua
qa pōt obm attingere in se vt exātis et

Act^{us} p^{ri}ntis
m^ult^{us} ab. 29

98^m

Abstractua

Dux ē actus
intelligēdi siue
cognitiue

Intuitua

pñs est in exñtia reali. 7 non tñ dñu
 re attingendo ipm in quada pfectio-
 ne dñuta. q ista pfectio ppetit intelle-
 ctine in cognoscendo. s3 non poss3 sibi
 ppetere nisi cognosceret exñs 7 vt in
 exñtia pñia pñs est. vel in aliquo ob-
 iecto intelligibili eminent ipm pñen-
 te. de quo nō curam? ad pñs. tales at-
 tactum cognitiōis de exñte vt exñs 7
 pñs est habz angelus de se. non tñ. n.
 intelligit michael se eo mō quo itellige-
 ret gabrielez si gabriel adnichilaret.
 intellectuē. s. abstractuā. s3 itelligit se
 vt exñtem 7 vt exñtem eundē sibi. sic
 et intelligit suaz intellectōez si reflecta-
 tur sup eā. nō solum pñsiderando intel-
 lectōem sic quoddaz obm abstractuz
 ab exñtia 7 non exñt. q3 sic intelligit
 intellectōez alteri? angeli si nulla inte-
 ei? esset. s3 intelligit se itelligē hoc est in
 intellectōem sibi in exñtem. q ista inte-
 lectiue nñe. q3 pñmittit nobis q3 erim?
 equales angelis. ista inquā intellectō
 pñt pñe dici intuitiua. q3 ipa est intui-
 tio rei vt exñtis 7 pñtis. Ex ista distin-
 ctione ad pñm. Actus bñficus intel-
 lect? nō pñt esse cognitiō abstractiua.
 s3 nēcio intuitiua. q3 abstractiua ē eq-
 exñtis 7 nō exñtis. 7 sic beatitudo pos-
 set esse obo non exñte. qd est impossibile
 abstractiua etiā posset hēri l3 obm nō
 attingat in se s3 in similitudine. bñtudo
 autē nunq3 habet nisi ipm obm bñfi-
 cū immediate in se attingat. 7 hoc ē qd
 aliq3 vocant 7 bñ ipam intuitōez visi-
 ones faciale. 7 acci? ab aplo pñma ad
 cor. l3. videm? nē p speculū in enigma-
 te tunc alit facie ad faciem. Ex his
 p3 a. q3 si actus bñficus ē nēcio intu-
 tiu? ipius obiecti. q est ei? vt exñtis 7 i
 exñtia pñia pñtis. q3 ois pñitio q ē ob-
 iecti p? bñfici est eius pñe vt in exñtia
 reali. imo 7 vt in ipa reali exñtia pñti.
 ex quo hēm? ma. pñd. mī. q. s. infinitas
 sit p? pñitio obi bñfici. null? intellect?
 nec etiam voluntas in aliquo obiecto
 pfecte quietat nisi sit in eo tota pleni-
 tudo pñi obi qñta. s. cōpossibilis est p
 obiecto. talis plenitudo pñi obiecti in-
 tellect? vel voluntas. nō pñt esse nisi

infinitas. q nulla potentia bñficabilis
 pñt qetari in aliquo nisi sit infinitum
 7 p pñs infinitas est p? pñitio obiecti
 quietati. 7 ita bñfici. a. pñat p q3 cū
 po? nāliter inclināt ad pñm obm
 suuz vbi aut non est plenitudo obiecti
 pñi s3 defect? plenitudinis ibi non ē ge-
 tudo. imo potētia vlteri? inclināt vbi
 vltius est ratō pñi obi. Probatio
 mī. cui nō repugnat infinitas illud nō
 h3 totales plenitudines sibi possibilez
 nisi sit infinitū. hoc p3 q3 sola infinitas
 est summa plenitudo eius cui ē pñssi-
 bilis. nunc alit pñmo obiecto tam inte-
 q3 voluntat? infinitas nō est incōpos-
 sibilis. q3 sū sit ens. siue vex. vl? aliq3
 tale abstractum ab oibus siue pñm
 ens. vel pñm vex qd virtualit? pñt
 alia p3 q3 infinitas nō repugnat sibi.
 q non h3 totales plenitudines suā nisi
 beat infinitatē. Sic q3 qñtum ad istū
 articulū de magnitudie bñmus q3 ibi
 sit aliqd ex nā rei cui? sit magnitudo vt
 essen? 7 q3 eius sit magnitudo ex nā
 rei. 7 qual? magnitudo q3 nō pñt. s3
 pñm. s3 transumptiue. 7 non mol. fm
 Aug. l3 pñtōis. Cont? ista argu-
 sic. s. x. tri. c. 2. Idem inq3 Aug. ē illi
 esse 7 magnum esse. q magnitudo trā-
 sit in cēntiam. 7 p pñs non manet ibi
 magnitudo fm pñiaz rōnem magni-
 tudinis. nō aut fundat equalitatē nisi
 sub ratōne magnitudinis. non di? mo-
 lis s3 vñtis. R? dico q3 oī pñtate
 p impossibile vl? possibile circūscripta
 ab essentia diuina ipa habz pñia ma-
 gnitudinē. s. pñiaz infinitatē. h3. n. gra-
 dū intrinsecū. sic res finita h3 pñiam
 finitātē. imo magis sic si circūscribas
 ab hoīe oēm pñtatem adhuc habet
 pñia finitātē in ordine entiu. sic q3 cō-
 cedo q3 est idē deo esse qd magnū esse.
 7 aliquo? sicut l3 dicere magis intrin-
 sece q3 deo iustū ēē vl? sapientē ēē. q3 n
 ita dicit mag? pñtate vel attributū
 sic iustum vl? sapiēs. transit q3 in ipz. p
 pter summā idēpmitatē magnitudinis
 ad essentia. cū inferz q3 non manet fm
 pñiaz rōnem magnitudinis. negan?
 est pñia. imo in creaturis sic trāsit ma-
 gnitudo pñtōis q3 nō est aliud reali-
 d z

Thz qñs sit magnitudo in
 deo 271 Az h3 427 Aug

ab eo cui⁹ est. 7 tñ mām fm ppriam
rōnem magnitudinis vt pprium fun-
damētū equalitat⁹ vl' inequalitatis
Est. n. vna spēs entitū q̄tuncūq; imā-
lis alteri spēi imāli eq̄lis vl' inequalis
fm pfcōez. ḡ manz i eam magnitudo
pfcōem vt fundans istaz eq̄litatez. 7
tñ trāsīt ista magnitudo in eēntiam p
idēptitatez. qz ait Augl. 6. de tri. c. 7. de
ista magnitudine idē est mai⁹ esse qd
meli⁹ esse. bonitas. n. eēntialis q̄ vna
spēs ē melior alia nō ē res addita eēn⁹
Non s̄t ḡ opposita in diuinis imo nō in
creatur⁹ transire 7 manē: si recte intel-
ligat⁹ trāsire ppter reales idēptitatē. 7
manere ppter ppriam qdditatez. nō se-
quit⁹ manet ḡ manz realit⁹ distinctū. s̄z
sic aliqd manet qñ ina ppria qdditas
non ē destructa sine p corruptionē sine
p reductionē ad possibilitatez. sine p
p̄fusionē. pmo⁹ transīt ignis in aquā
2° si p potētiāz diuināz resolueret i
mām p̄māz s̄z se manentez. 3° si ex
eo 7 aqua generet mixtum neutrius
actualitate manente. nullo istoz mo-
doz transīt aliquid in diuinis. 7 solo
mō sic transire infert nō manere. Ad
ḡ sequit⁹ ppter oppositū manet. hoc ē
in ppria 7 pfecta 7 plena actualitate.
ḡ manet realit⁹ distinctū. qd declarā-
ri posset si esset qd ex alietate reali. Sed
ex hoc sequit⁹ aliud dubium. qz sic se
bz magnitudo ad eēntiam sic se vide⁹
bēre equalitas ad idēptitatē. si ḡ ma-
gnitudo transīt in essentia equalitas
transibit in idēptitatez. 7 ita non erūt
tres relatōes cōes in diuinis. s. equa-
litas. similitudo. 7 idēptitas. hic pōt
pcedi q equalitas nō eque distingui-
tur ab idēptitate 7 similitudine sic ista
duo distinguunt⁹ int⁹ se. s̄z q equalitas
dicat modū ppriū vtriusq; rōnis. ad
hoc. s. q tñ idēptitas q̄ similitudo sit p-
fecta. Si. n. p impossibile pat⁹ bēret di-
uinitatē maiorez 7 fili⁹ minorez esset
quedaz idēptitas ibidem. s̄z qz fun^m
non bēret eandē magnitudinez non
esset ibi pfecta idēptitas qz non cum
equalitate. Consi⁹ duo hītes sciam
maiorez 7 minorez sunt aliquo⁹ files
s̄z nō pfecte files. qz nō equales in sciē

tia in qua assimilant⁹. magnitudo igr
eadez cuiuscūq; fundamenti siue idē-
ptitat⁹ siue similitudis dat cuiuscūq; idē-
ptitati 7 similitudini q ipsa sit pfecta
equalitas. ḡ dicit modū similitudis.
q ipsa sit pfecta 7 modū idēptitatis
qz q ipsa sit pfecta sicut magnitudo
eadem dicit modū fundamenti. s. q
ipm sit pfectū. Ultimo in isto arti-
culo vi⁹o de magnitudine videndū est
que est vnitas que vt p̄us dictū ē vi-
det⁹ requiri sine per se siue quocūq;
in fundamēto equalitatis. Et est scien-
dū q si vnitas magnitudinis alicubi
sit realis 7 realit⁹ hic verissime est real⁹
qz hec vnitas est numeral⁹ sine singu-
laris magnitudinis in duob⁹. in alijs
non est vnitas numeralis. s̄z fm alijs
forte sit vnitas aliqua vlis siue rōnis
ex quo nō curo mō. tamē certū ē q
nulla vnitas veri⁹ est realis q̄ vnitas
numeralis. 7 q ista sit pprie in deo alic⁹
cōis omnib⁹ psonis dic⁹ Dam. ca. 8°.
In oibus inquit creatis hypostasibus
qd diuersum est re p̄siderat⁹. cōicatio
aut⁹ 7 copulatio 7 vnūz ratōne s̄z co-
gnitione p̄siderare. in sancta vō 7 icō
p̄bētib⁹ trinitate e⁹ est. illic. n. cōe
quidem 7 vnū re p̄siderat⁹. vnūq; qd
enī horū se habet ad alterū nihil min⁹
q̄ ad seipm. cogni⁹ vero est quid diui-
sum. Ad p̄positūz est etiā ratō quia
ex. io. metha⁹ vnūz 7 multa imēdiate
diuidunt⁹ ens. ḡ si ex nā rei in patre 7
filio sit magnitudo essentie vt p̄bat⁹
est illa magnitudo vel erit vna vl' plu-
res. non plures qz non alterius rōnis
p̄z. nec etiāz plures eiusdez ratiōis qz
eadez essentia numero nō est magna
pluribus magnitudinib⁹ eiusdez spēi
vl' rōnis. ḡ breuit⁹ bēmus p̄clusionēz
p̄mā b⁹ p̄mī articuli. s. q equalitas in
diuinis. put⁹ dicit⁹ s̄ magnitudinē ē fun-
damētūz reale 7 ex nā rei q̄tum ad
quodl⁹ qd requirit⁹ ad fundamētū
equalitatis. 7 hoc eq̄ sicut in quol⁹ fū-
damēto cuiuslib⁹ eq̄litis siue ma-
gnitudinis. Restat nunc videre de et-
nitate. p̄z quidez q ipsa est alic⁹ qd est
ibi ex nā rei. qz ipsa est exētie vt exētia.
exētia aut⁹ ē ibi ex nā rei. aliogn nihil

3° relatiōes hōmīnū

pom⁹ ex⁹ impol⁹

Que vnitas
sit vnitas
in diuino
magnitudinis

9° entē

p⁹ q⁹
A⁹ p⁹

De etnitate

esset ibi exis ex nā rei. hēmus g aliqd
 ex nā rei cui⁹ est eternitas. Sz oz que
 rere an ex nā rei pueniat sibi eternitas
 vt eternitas. videt^r q sic. qz sic infinitas
 intensiua dicit modū intrinsecū essen^e
 vt eēntie ita eternitas vt eternitas dicit
 modū intrinsecū exis vt exis. 7 tē
 cum ibi sit exis ex nā rei. pari rōne
 mo⁹ intrinsecū illi⁹ 7 h ex nā rei sic mo⁹
 d⁹ intrinsecus alteri⁹. p hoc ē dionys⁹
 de di. no. c. s. ptis 2^e. cūs non quodā
 mō est exis. sz simplr 7 icircūscriptie
 toti esse accipit in seipso 7 p accipit. p
 pter qd dicit rex seculorū. 7 sequitur.
 ipe est eē exis 7 ipm eē exis. 7
 exis ante secula. Ipe ē. n. eum euoz
 qui ē ante secula. Consi mō videt^r si
 bi attribuē eum euoz p qd intelligit^r
 eternitas fm qd ipe est exis simpliciter
 7 incircūscripte. Contra istud obijci^r
 p illud Boetij s^o ex pso. psa. 6. vbi vlt
 q eternitas est incircūscripta vitetota sit
 7 pfecta possessio. Et si ista hētur ab
 An⁹. mon. 27. 7 fm istaz corrigenda
 est ista Ricar. 2. tri. 9. Carere inq⁹ in
 cio 7 sine 7 oi mutabilitate dat eēnuz
 eē. sic supplenda 7 intelligēda est ista
 ista fm descriptōem pdictam in q po
 nit^r vita que accipit^r p exis actuali
 pfecta. quō Jobis. 5. Sicut pat habz
 vitaz in semetipso sic dedit 22. hic g po
 nit^r tanq⁹ pnotatuz qz quasi subz vl
 fundamentuz eternitatis. 7 illud certū
 est eē in deo ex nā rei. sicut exis pfe
 cta. sz alia tria. s. interminabil^r qd ex
 cludit desitionem. 7 tota simul qd ex
 cludit successiones. 7 perfecta possessio
 qd excludit dependētiā 7 picipatōem.
 illa. n. non vident^r dicere vltra vitā. n.
 si rōnem posituaz vel negatiua. nega
 tiuaz quidē negatione terminationis
 negatōne successionis. 7 negatōne de
 pendentie. Et rōnem posituam poten
 tialez vel aptitudinale. qz incircūscriptis
 posse p^o coexistere cuicunq⁹ duratōni
 vl exis. tota simul: sine variatione 7
 successioe coexistere cuicunq⁹. pfecta
 possessio: a seipso exis 7 non depēdē
 in exido. Si g hec est p^ossima descri
 ptio eternitatis quā inuenim⁹ 7 hic ē
 vnuz tm ex nā rei. s. vitā. 7 aut que cō

plent rōnem ei⁹ non sunt ibi ex nā rei
 vt videt^r qz p^o important vel negatio
 nez alicui⁹ inspectōis extrinsece. vel
 relationē aliquā aptitudinalez vel po
 tentiale ad aliquid extrinsecū. 7 nec sic
 nec sic est aliquod eoz ibi ex nā rei. 7
 p p^o nec eternitas vt eternitas erit ibi
 ex nā rei. hec conclusio 7 si pcedit po
 test rīderi ad illud quod arguit^r in cō
 trariuz. q. eternitas sit p^oius mo⁹
 exis diuine sicut infinitas essen^e di
 uine. hec est neganda. qz si p impossibile
 le essentia diuina raptiz transiret ad
 huc hēret tam eēntia qz exis modū
 intrinsecū. s. infinitatez intensiuaz. sz
 non hēret illa exis eternitatē p quā
 intelligim⁹ infinitatez duratiuaz. que
 vltra infinitatē intensiuam non addit
 nisi negationez deficiendi vel rōnem
 ratōis. potēntialitatis. s. coexistendi cui
 eumq⁹ possibilī. que relatō non est nisi
 rōnis. hoc patet hoc mō qz si angelus
 annihilaret^r cras nō hēret aliuz modū
 intrinsecū in nā sua qz si maneat i cē
 nuz sicut manebit. 7 fm aliquos sine
 successione. qz illaz negant de euo. nō
 est g possibile vltra infinitatez intensi
 uā eēntie vel exis que infinitas dici
 tur magnitudo. siue sit hui⁹ siue illius.
 intelligere ibi aliquā q^otitatem que sit
 ibi ex nā rei. que. s. sit duratōis ppetue
 sz quicquid intelligit^r sup addituz ad
 dicit rōnem ratōis vel negatōis.
 Veruz est igit^r q exis habet moduz
 sibi intrinsecū sicut essentia. sz illud
 non est nisi infinitas intensiua. eterni
 tas at vt eternitas sū incircūscripta duratō
 vt incircūscripta dura⁹ nō ē infinitas. Ad
 idio. pce⁹ q ex nā rei de⁹ ē exis icir
 cūscripta. hoc est infinita intensiue.
 ita q magnitudo p^oie exis est infi
 nitas. 7 ita esset si p impossibile de⁹ sta
 tiz desineret esse. Sz quod addūt vl
 teri⁹ q ipe est eum euoz. hoc est et⁹
 vel eternitas. vtz quidez est hoc. quia
 sua exis habet repugnātiā ad desi
 nere esse. 7 fundamētuz illi⁹ repugnā
 tie est ibi ex nā rei. s. exis. sz formalis
 ratō repugnantie ad desinere eē. siue
 sit negatio desitionis siue necitas co
 existi cuicunq⁹ cōpossibilī. hoc vltra
 d 3

pon^r rāsq⁹ impo⁹ hē

illud qd est ex nā rei addit negationē
 ipsectōis ad respectū ad eā. nec dīo.
 dicit qd ibi ex nā rei est eūz cuoz sic
 est ex nā. sicut f3 Aug. dicim⁹ dū esse
 mag⁹ eē sapiētē bo⁹ 2ē. sic frequē di
 cit nō tamē ppter hoc o3 qd illi ex nā rei
 pueniat hoc vlt illud sine oī negatiōe
 vlt rōe ratiōis. Quantūz g ad istū
 articulum hēt cū sit cōnitas. s. extētie
 De ista cōnitate an insit ex nā rei tēat
 altera via duarū dictarū illa que vide
 tur inquirenti p babilic2. De unita
 te cōnitate tanq3 qstatis fundātis
 equalitatez 7 hoc sub rōne vii⁹ non
 o3 hic aliter dīcēte qd dictūz ē p1⁹
 de unitate magnitudinis. De 3. s.
 ptāt. ptās maxime importat relatōz
 ad possibile. 7 p pns rōnez ratiōis q2
 sicut alibi pbatūz ē deus ad nihil aliū
 a se pōt referri realit. si g ptās vt pote
 itas ponat fundamentūz qstūz ad il
 lud fundam⁹ non ē ibi equalitas ex nā
 rei. Si aut accipiat ptās p illo f3 qd
 iste re⁹ dicit de deo quod forte est volū
 tas q2 illud ē absolutūz qd est pncipi
 uz oīum possibilūz. si voluntas vt vo
 luntas ponat ibi ex nā rei de quo ta
 ctūz ē aliquid in pma qōe: sequit⁹ q
 illud fundamentūz qd ē reale ē ibi ex
 nā rei. f3 tñ illud non ē fundamētū eū
 litatis fm ptātē vt absolute accipit.
 f3 vt accipit sub rōne ptātis ad oba
 extrinseca. Itā f3 voluntatē absolute
 pat 7 filius nō sunt equales nisi p ma
 gnitudinē intrinsecā voluntatis. 7 illd
 ē pnum fm qd attendit equalitas. si
 aut 3m. f3 g voluntatē vt 3m sunt equa
 les pnt voluntas ē equale pncipium
 possibile. ita q equalitas ptātis ē sem
 p equalitas pncipij vt pncipij. 7 per
 pns eo mō quo Aug. intēdit assigna
 re equalitatē fm ista 2a sp includit in
 fundamēto equalitatis 3a ptās vt po
 testas siue cālitās actiua. 7 cum illa n
 sit nisi ratiōis nunq3 fundam⁹ quod
 assignat 3m equalitatē ē ibi ex nā rei.
 S3 obijcit q2 rō non pōt fundari i
 rōne. g nec equalitas in ptātē. pnum
 pbat. q2 si sic. esset pcessus in infini
 tūz. tñ p Aug. 7. de tri. 3. oē quod rela
 tione dicit ē aliqd excepto relatiuo. g

Rela^o realis

o3 reducē ad aliquod absolutūz: 7 o3
 rōnem fundari in aliq3 absoluto. Di
 ceref forte qd aīis nō ē verū q2. s. geo
 metrie diffinit euclides pportōabilita
 tez sic. pportōabilitas est similitudo fm
 pportōnez. Similitudo ista dicit rela
 tiōne formalit 7 ē pportōabil 7 p
 portōabil vt duoz fundamentoz
 filium. pportio aut manifeste pportat
 rōnem. Sed quicquid sit de hoc. Ad
 ppositūz pōt dici. qd rō rōis pōt bñ
 fundari in rōne rōis. sicut ista est va
 loquēdo de intētiōibus scōis gen⁹ ē
 spēs. hec intētiō gen⁹ pncipit sub intē
 tiōne vltiori qd spēs qd ē rō. 7 pncipit
 sicut differēs spēs ab hac intētiōe spēs
 7 ab hac que ē dīa. 7 non habēs sub
 se p inferiora nisi numero dīa. Itā
 hec intētiō generl in colore 7 illa i aīa
 li nō differūt nisi nūero solū. Fundat
 g hec intētiō qd ē spēs in hac intētiōe
 que ē genus. 7 rō h⁹ possibilitatis ē in
 rōnibus rōis. q2 ipa rō pōt cōpari
 ad aliaz. possūz aut rōnem rōis itel
 ligere 7 eaz ad aliaz ppare. g illa scōa
 rō fundat in rōe pma. rō aut equa
 litatis q fundat in ptātē est tñ relatō
 ratiōis sicut illud i fundamēto ē tā
 tuz rō ratiōis.

De secūdo art.

pncipali tria dico. p q equalitat in diui
 nis extrema sunt reali distincta. 2o q
 ipa etiā regit distinctiōez realē extre
 moz illoz. 3o q ipa nō qualit eūq3
 regit puta pcomitant. f3 pexigit illaz
 distinctiōem. Primūz p3. q2 pso di
 cunt equales ista equalitate vna alte
 ri. non aut dicit essentia eūlis sibi vel
 psone vlt 3o psona aut a psona distin
 guit realit. 2m pbat p antez bñ. q
 dicit. 2. de tri. Similitū sibi ipi nō ē. Si
 aut similitudo non regeret distinctiōem
 extremoz possz aliqd idē esse sibi sile
 sic ē de idēptitate. idē. n. ē sibi ipi idēz p
 eo q idēptitas nō requirit extremoz
 distinctiōez. hoc autem pbat ante
 Aug. 6. de tri. c. 9. vbi vult q in filio ē
 pma equalitas. Si at equalitas nō re
 gret distinctiōem extremoz posset
 pat esse equalis sibi. 7 p pns cū p sit

Rela^o rōis
2a intētiō

por origine filio pma equalitas est in
pre. Nunc aut p tanto dictu Aug. e
vez qz non est ibi eqlitas nisi in pso
nas distinctas. 7 io no e ibi nisi geni
to filio. In ipo g est pma equalitas 7
terminatie q. s. p. e equalis sibi. 7 pma
equalitas. q. denotatue vl relatie. q. s.
no e ad finuz aliquo subsequetem.
3^m pbat. s. q. distinctio perigit roni
equalitati. h pbat rone fundata i au
ctozitate accepta. 3°. s. prem suuz di
cebat de equalit se faciendo deo Et in
nuic talis demonstrato xps dicebat 7
vissime prem suuz de e. g se faciebat
h e se asseribat equalit deo. coicatio at
pfea nre non pot esse sine coicatioe ei⁹
in ppla sua magnitudine. 7 p pns n^o
sine equalitate in coicantē 7 illu cui
coicatur. Et q ipa coicatio siue gnatio
que importat in hoc q prem suuz di
cebat deuz perigat ipi eqlitati pbat p
hoc qz qual ordo real e in aliq si il
la essent distincta realit. talis ordo est
iter ea vbi si eadez solū distincta rōe
hec rō est supius sepe declarata. nunc
aut si eē⁹ magnitudo differret realr
ab ipa eēntia. eēntia por eē realr ma
gnitudine. 7 p pns coicatio eēntie cōi
catōne siue magnitudinis. g qliscunq
distinctio sit in illa in pposito tali mō
coicatio eēntie erit por coicatioe ma
gnitudinis 7 p pns eqlitate. qz nō est
in altero extremo nisi h magnitudinē
coicata. 2° arguit ad idē qz plrali
tas eiusdez rōnis nēcio finita nēcio p
erigit pluralitatē alteri⁹ rōis fm quā
ipa dēfinit. Ista fuit declarata in solu
tione 2° qōnis. mō aut eqlitatis in
psonis diuinis pluralitas e eiusdē rōis
7 nēcio finita. g ipa perigit pluralita
tē alteri⁹ rōnis p quā ipa dēfinit ad
certā pluralitatē. Ista pluralitas alte
ri⁹ rōis peracta nō pot poni nisi in p
prietate psonali. b^o qm ad pma p
tez. s. q. equalit in psonis diuinis e
aliq pluralitas. pbat. qz relatie oppo
sita nēcio sunt distincta 7 p pns plra
7 cnz rōnes in eis sint ratōnes oppo
sitis ille e q vl multomag erunt op
posite 7 distincte. 7 si idēz non pot esse
sile sibi vt. s. dictū est fm bil. mltoma

gis equalitas in vno eqli est distincta
ab equalitate in alio equali. Alia pl
mi. s. q. illa e eiusdē rōnis satis est eni
dens. qz sic e in qlibz eqlitate. 2^a pars
mi. s. q. e nēcio finita p3. qz aliqn pos
sent esse infinite eqlitates in diuinis 7 p
pns nēcio eēnt. Et si instet q ma. p
posito va e de pluralitate reali 7 si alia
si at mi. sic accipiat pluralitatē eqlita
tū eē realez in diuinis tē peti pncipiū.
Conē hoc. ma. e va de qcunq plalita
te siue rei siue rōis. b^o et pbat e qua
licunq sit. s. q. nēcio e pluralitas qz
nō solū in rōnib⁹ realib⁹ nō pot esse
eadē rōe realis i vtroq extremo s3 a^a
7 alia. imo hoc vez e in rōnibus fm
rōez. qz nō. n. rōes rōnis sunt diuine
entitatis respectu rōnuz realium tū in
sua entitate hnt oppōnez 7 distinctōz
coruidentē siue entitati. vt p3 in ex^o sa
tis pueniēti. rō. n. cē vt dicit de deo est
tū rōis. 7 tū ipa cā suo⁹ oppōem 7 in
cōpossibilitatē tātam bz ad cātum sic
pntitas ad filiū. nō. n. peti⁹ 2° in mi.
accipiendo in mi. q ista sit pluralitas
real⁹ tū accipit gnāliter q sit distin
ctio equalit in relatiuo 7 suo corze
latiue qd vez est siue rōe sit real⁹ siue
rōnis 7 e plalital nēcio finita 7 eiusdē
rōnis. seq⁹ g 2°. q nēcio perigat aliq
distinctōem alteri⁹ rōnis p quā dēfine
tur. 7 non inuenit tal⁹ alteri⁹ rōis nec
realis n^o rōnis nisi pluralitas ppieta
tū psonaliuz. Iux istud p3 correlariū
ppter qd rōnes cōes pcludunt de p
sonis in diuinis p rōnes originis. sic
dictuz e in 2° articulo pme qōis q p
pprietates eēntiales pcludunt de pso
nis hntibus illas pprietates psonales
ppter qd. vtpote p memoriā pfcām ppter
qd pcludit de psonā hntē talem me
moriā a se q sibi puenit dicē vbi pfcām
7 p volūtate pfcāz pcludit q hnti eā
a se puenit spirare. quēadmoduz pclu
deret si memo^a differret a dicē. 7 vo
luntas a spirare. ita in pposito p pado
rōes psonales ad cōes e filis pcessus
qz si differrent realr hnt istaz nām eā
dez p gnationē 7 esse idē vl p gnatio
nez hnt magnitudinez eandem 7 esse
equalia sicut p hoc qd est. a. pducē. b

perfecte ipsa magnitudie demonstraret
equalitas a. et b. ita ubi e oria q̄liscūq; ra-
tōis sp̄ maneret idē ordo p̄ceptū q̄-
tū ad noscibilitatē. et p̄ p̄s idem ordo
scibilitatis.

Contra dicta i isto

arti. ob^r dupl^r. p̄mo p̄tra p̄clusiones.
2° p̄tra illaz tertiaz p̄bationes de p̄e-
exigentia illa. Con^t p̄mum sic. eq̄li-
tas aliquoz non est nisi relatio p̄ ma-
gnitudines eozūdem p̄mensuratas in-
ter se. non est q̄ equalitas eozū nisi fm̄
plures magnitudines adinuicez p̄mē-
suratas. q̄ cum h̄z magnitudinē essen-
tialit^r esse p̄sonaz equalitas cū h̄c nō
possit eē pluralitas rei s̄z t̄m rōnis opz
q̄ magnitudo bis accipiat fm̄ inte^m
ad hoc q̄ fundet equalitatē. semel. s. vt
in hac p̄sona et semel vt in illa. q̄ non
ē distinctio fundamēti q̄ requirit nisi
t̄m p̄ iteratā acceptōez intellect^r et ita
rōnis t̄m. Preterea forma eiusdem
rōis nō distinguit nisi p̄ distinctōem
mē ex. i. z. meth^r. equalitas ē forma t̄m
et eiusdē rōis et vt acceptū est in arguē-
do nō est ibi mā aliq̄. q̄ non ē ibi alia
et alia equalitas. nō q̄ est hic soluz nō
distinctio fundamēti p̄ p̄mū ar^m s̄z nec
distinctio rōnuz oppositaz p̄ illud ar-
gu^m. Preterea 3° p̄bat q̄ nec est di-
stinctio extremoz inq̄tuz sunt extrēa
que t̄m requir^r. nā extrēa nō s̄t extrēa
nisi inq̄tuz finant rōem. nō aut ter-
minant nisi inq̄tum h̄nt fundamē^m eq̄-
litas. et inq̄tū h̄nt illud nō distinguū^r
4° et ultimo. q̄d p̄uenit p̄sonis d̄nis
p̄ subam nō distinguit in eis. nūc aut
p̄ Aug^o 5. de tri. 7. querim^r h̄z quid p̄ri
sit equal^r fili^r. nō aut p̄ hoc q̄ ad p̄rēz
d̄r fili^r. Restat q̄ vt p̄ illud q̄d ad se d̄r
sit equal. h̄ Aug^o. h̄etur q̄ h̄ b^o assum-
pta. s. q̄ equalitas p̄ueniat p̄sonis fm̄
subaz. Istaz quatuor rōnuz 3^a p̄fir-
mat p̄mā. et 4^a sc̄bam et p̄nt tangi p̄
distinctis rōibus. Prima rō videt^r
eē fundamē^m vni^r op̄ionis et iō p̄tra illō
q̄d accipit in ea p̄ fundamēto. s. q̄ eq̄-
litas realis requirit distinctas magni-
tudines et p̄mensuratas. arguit p̄mo
sic. Relationes que fundant in aliq̄

fundamēto vt ipm̄ est vnuz non ma-
gis requirunt distinctōem eius q̄s ille
que fundant in aliquo nō vt vnuz. et
hoc loquendo binc inde equalit^r s. q̄s-
tuz ad illud q̄d est eē relationē realē
sed relationes originis fundant in eēn-
tia diuina non vt vna ita q̄ vnitas n̄
est ratio p̄xima fundandī et relatiōes
cōes p̄ op^m fundant in fundamēto
illo vt vnuz est. q̄ non maiorē distin-
ctōem requirunt in fundamēto rōes
cōes vt sint reales q̄ rōnes originis.
S̄z iste non requirunt p̄ oēs. q̄ nec ille
Preterea essentia p̄ se et non vt bis
accepta fm̄ inte^m fundat distinctas
relatiōes reales originis p̄ tanto vt
vt q̄z ipa vt fecunda in rōne p̄ncipij
cōicatu^r et termini cōicabil^r ē infinita
formalit^r. s̄z ipa vt q̄sta virtualit^r ē infi-
nita formalit^r. imo ipa est q̄stas infini-
ta. q̄ pari rōne ipa vt sic q̄sta pōt fun-
dare rōnes cōes oppositas reales. et
nō t̄m vt bis accepta p̄ p̄sideratōnem
inte^m. Preterea q̄d addit de quan-
titatib^r distinctis p̄mensurat^r. Quero
qd̄ intelligit^r p̄ illud q̄d ipse dicit equali-
tates reales non eē nisi h̄z magnitudi-
nes sic p̄mensuratas. aut eni p̄ hoc q̄d
est esse p̄mensuratas intelligit^r rō for-
malis eq̄litas. aut aliqua rō p̄ua fū-
damental^r. si p̄mo^o est manifesta peti-
tio. nō est realis p̄mensur^r. q̄ non ē rea-
lis equalitas. si 2° nō videt^r p̄babile
q̄ sit rō in fundamēto p̄supposita eq̄-
litas. imo p̄mensur^r actual^r videt^r esse
posterior equalitate q̄z videt^r ip̄ortare
coextentōez et applicatōez aliquozū
equalitū et modū talem extendēdi siue
h̄ndi q̄ritatem fm̄ quā p̄nt coextēdi et
applicari ad hoc q̄ sint p̄mensurabi^a
Unde corp^r xp̄i in eucharistia nō ē cō-
mensuratiū alicui h̄nti q̄ritatez. s̄z nec
p̄mensurabile potentia p̄pinq̄ sub eo-
mō q̄ h̄z ibi equalitatē. non est q̄ ar^m
a liquo^o a p̄ori non est realis p̄mensur^r
q̄ non est realis equalitas. Ad ar^m
igit^r. 3° q̄ si essent due magnitudines
quaz neutra aliā excederet h̄erent t̄m
vltia rōnem quantitatē fundantis eq̄-
litem vnitatez s̄z diuinitatē et fm̄ qd̄
q̄n autē est in duob^r suppositis eadem

magnitudo numero tunc cum distin-
ctione extremorum est ibi unitas simpli-
ter & simpliciter extremorum distinctio
& simpliciter unitas forme finis quā refe-
runt. & ita verum est ibi illud quod requi-
ritur ad relationem eodem quod si non esset
unitas forme in extremis nisi finis quod
nam relatio eodem hoc habet generale cum
alijs quod relatio requirit distinctio-
nem extremorum. & hoc habet speciale quod requirit
unitatem fundamenti. neganda est illa
propositio quod equalitas non est realis nisi finis
plures magnitudines. imo illa que est
plures magnitudines est & quod equali-
tas realis. quod est & unitatem magnitudi-
nis & quid. & ubi est una magnitudo
simpliciter propter equalitatem simpliciter & rea-
lem non oportet quod illa unitas sit bis acce-
pta ut ratio fundandi. quod iterata acceptio
nihil adderet ad illud quod est ratio fun-
dandi. & magis distraberet totum. imo
sufficit quod ipsa realiter sit una habita in
extremis realiter distinctis. Ad 2^m.
de illa propositione maiore dictum est in
questione 2^a & exposita est intentio per bi. 12°
metaphysicorum. quod accipitur materia & hoc modo
equalitas habet materiam. quod pluralitas eque-
litas. necesse perigit pluralitatem alterius
rationis & quā necesse determinat ad certam
pluralitatem. ut patet in 3^a questione istius ar-
ticuli que est quod equalitas perigit rela-
tiones originis. Ad 3^m cum dicitur ex-
tremum in quantum extremum terminat po-
test diversimode intelligi ista redupli-
catio vel quod reduplicat re^m quod dicitur
oppositum vel contrarium. vel reduplicat ratio-
nem formalem ultimam. quod scilicet ultimum formale
est re^m vel correlativum. vel quod redupli-
cat ratio formalem non ultimam sed fun-
damentalem. quod prima. primo & secundo a^o. &
vera. quod scilicet extremum in quantum extremum
ostendit realiter distinguere ab extremo. 2° fal-
sa est. & solum illo modo. b^o est vera. unde
probatum que accipit quod extremum in quan-
tum est extremum terminat. Adhuc
ibi li in quantum habet tantam redupli-
cationem quantum patet & solum in 2° sensu.
probatum per hoc quod terminat in quantum
habet in se fundamentum. Ad 4^m
dico. quod hec propositio est. quando sit com-
paratio ad predicatum respectum non sem-

per notat suum casuale esse rationem for-
male ultimam inherenter predicatum: sed
eodem vel saltem eodem. notat ipsum esse
rationem fundamentalem. dico. n. for. & al-
bedinem esse similem pla. cum tamen al-
bedo non sit ratio formalis. prima ef-
fendi similem pla. sed similitudo effendi
similem sicut albedo effendi albi. Pro-
tanto tamen hoc conceditur quod albedo est ratio
fundamentalis similitudinis. dico tunc
quod Augustinus intelligit ibi quod equalis est pa-
tri filius finis subam quia paternitas &
filiatio non sunt proprie rationes fundamen-
tales ipsius equalitatis. sed aliquid quod
est eodem eis & aliquid quod est ad se. quando
accipitur in materia. illud quod dicitur sub-
stantiaz in personis non numeratur in eis
ista est vera. patet li & non. primam rationem
formalem. & sic b^o est falsa. nec ad in-
tentionem Augustini. sed tamen intelligit patet ca-
suale huius propositionis & non esse ratio-
nem fundamentalem respectu relationis que pre-
dicatur. Et si obijciatur quod si pater non di-
citur pater finis subam cum substantia sit
ratio fundamentalis respectu paternita-
tis & immediatus quod respectu equalita-
tis patet. Dicitur potest. quod cum dicitur finis subam
ibi accipitur subam patet est una. est antequam
fundamentum utriusque rationis una qui
de eodem sed non ut una. imo ut una in tri-
bus est fundamentum equalitatis. ipsa autem
que est una & non ut una in tribus: est
fundamentum paternitatis. siue filiatio-
nis imo ut secunda in ratione principi patet & ter-
mini comparabilis. quod primo fundat. Ad
potest dici logice quod nihil dicitur vere prope-
tere alicui & a. si. a. sit ratio transcendens
& hoc siue ratio formalis siue fundamen-
talis. unde hec est falsa for. & colorum est al-
bus. hec autem est vera for. & albedinem est
albus. nunc autem essentia est ratio fun-
damentalis paternitatis: est tamen transce-
dens. est autem equalitatis ratio funda-
mentalis non transcendens sed ade-
quata. & ideo finis logicus Augustini. pro-
prie locutus est. ut hec sit vera aliquo
modo pater finis essentiaz est equalis
quod ista non est vera finis essentiaz est
pater. imo ista est vera finis memoriaz
est pater. quod ista ratio fundamentalis est
adequata rationi. 2° contradicitur bis quod

Dea sunt in 2° articulo de perigentia.
 Dicitur .n. q. equalitas non est aliq. real'
 relatio distincta a psonalibus. s. i suo
 intellectu includit illas et eentie unita
 tes et hoc sic dicitur. In diuinis non e
 p'siderare nisi eentiam et r'ones reales
 quib' sit distinctio. id e aut ad se non re
 fert. nec relatio refert ad alia r'onem
 p aliquam r'onem alia. Cum .n. dicitur q
 p'nitas opponit relatiue filiationi op
 positio non est relatio media int' filiatione
 ne et paternitate. q. isto relatio multipli
 caret in inf'm. et id equalitas vtriusq
 iporat et s. psonaz distinctioem et eent
 tie unitate. q. ex hoc sunt equales q
 sunt eiusdem sine vni' magnitudinis.
 includit g equalitas in suo intellectu et
 relationes distinguentes et eentie vni
 tates. Con't istud. si .n. intelligat p'se
 includere et non t'n m'at' siue perigen'
 hoc videt' falsuz. p q. essentia et r'o si
 faciunt p'ceptuz p' vnu. nullus .n. co
 cept' vnus est p'se ad se et p' ad alteru
 equalitas aut videt' habere p'ceptu p'
 vnu. Preterea. qd p' includit alia
 alteri' r'onis non est p' eiusdem r'ois. eq
 litas at est p' vni' r'ois in p're et si g
 non includit p' r'ones originis istaz p
 sonaz. q. ille r'ones s't alteri' r'onis.
 Dico g q equalitas fundametalr im
 portat eentiam. perigentine aut p'notat
 r'oes psonales. s. nec p' hoc vl' illud
 iporat s. p' importat r'onem aliquam
 etia alteri' r'onis a r'onib' originis. q
 r'o h'z idez fundametu remotu quod
 alia r'o h'z fundam' p'pinquu. et h' hac
 r'ones coez p'sone p'stute p' r'oes ori
 ginis referunt. Et p hoc ad ar' p'ce'
 .n. q. fm equalitatem eentia non refert
 ad se. neq. et fm equalitatem p'nitas
 refert ad filiationez. s. non sequit' g p'
 nitas non e alia r'o ab equalitate. Imo
 fm eq'itate refert pater habens essen
 tiam et paternitatem ad filium. nec ap
 paret p'abilitas in ista p'ia equali
 tas est relatio alia ab illis originis. g
 fm illam vel idem refert ad se vel re
 latio ad relationez oppositam. imo q
 plus est fm paternitate nec refert id e
 ad se nec relatio ad relationem opposi
 tam. sed relatiuz ad correlatiu op'm

et sic est in pposito. nisi q. ibi relatiuz
 constituit p'mo relatiue qua refert.
 B aut t'n denotat a r'one qua refert
 q. aduenticia.

De tertio articulo.

dico q. ista relatio que inest extremis
 istis inest fm fundamentuz qd est in
 eis ex natura rei. Et hoc pbat' dupli
 ci auctoritate euangelij. et duplici au
 ctoritate Aug. et duplici ratioue. p'ma
 auctoritas est Job. 5. prius allegata.
 p'rem suum dicebat esse deum equalez
 se faciendo deo. qua eniz necessitate et
 realitate pater genuit filiu eadem ge
 nuit sibi equalem. dicente Augusti. co
 tra mari' li. 3. c. 2. vel. 29. Si dicimus
 inquit q. pater a' est filio. quia pater
 genuit filius non genuit. cito responde
 bo imo ideo pater maior non est filio
 quia equalez genuit filiu. et hoc indei
 ceci intellexerunt. s. q. pertractat Cri
 so' super Job. 5. quia xps in dicendo
 se filiu patris dicebat se ex hoc ee eq
 lem patri. Et hoc iteruz pbat' ex scda
 auctoritate euangelij et scda Augusti.
 illa euangelij est Job. 20. qd dedit mi
 bi pater maius omnib' est. et verbum
 Augusti. huic psonans est. is. 48. tri. c.
 14. pater inquit genuit filium p omnia
 equalem sibi. non .n. seipm integre per
 fecteq. dixisset si aut minus aut am
 plius esset in verbo q. in seipso. Ex ist
 format' talis ratio. pfectissima coica
 tio non est nisi pfectissimi termini coi
 cabilis et impfectissima magnitudine
 fm quam omnino sit equalis produ
 ctus p'ducendi. Si g ex natura rei coi
 catio illa in generatioue diuina est ne
 cessario pfectissima sicut terminus per
 fectissimus comunicat in magnitudi
 ne pfectissima qua dat' filio quod e
 maius omnibus. sicut ipe dicit. sic ex
 natura rei data est sibi equalitas ipsi
 patri habenti eandem essentiam in ea
 dem magnitudine. Huic concordat
 teritia auctoritas scripture que est ad
 phil. scdo non rapinam arbitrans e
 esse se equalem deo. Et cum hac teritia
 auctoritate p'cordat Aug. sup Job.
 ome. 16. sup illd equalez se facies deo

Sz non ipe se faciebat equalem sz ille
illuz genuerat equales. Si pmo se fa-
ceret equales deo caderet in rapinaz.
Aug. vult dicē non se fecit equalem
deo rapiēdo vl' usurpando equalitatē
sz faciebat. i. asserbat se equalem deo
ppter hoc qd dixit se natuz ex deo. vñ
dicit ibidem xps equalis patri natus
ē. Unde sic illuz pmedat apostolus. qui
cum in forma dei eet non rapinaz ar-
bitratus est ee equalem deo. quid ē nō
rapinaz arbitratus nisi q non usur-
panit equalitatem dei. sz erat in illa in
qua natus est. vnde pmissit an. ecce in-
quit intelligunt iudei qd non intelligūt
arriani. qui dei filiū inequalē patri di-
cunt. nec iudei intellexerūt ptem esse
equales filio. sz tam intellexerūt i ver-
bis qz talis pmedaret filius q equa-
lis eet patri. Ex omnibus istis verbis
scripture 7 Aug. videt hēri q sicut p
nālem gnationem cōicata est filio nā
eadez 7 magnitudo sube sic 7 equali-
tas. Ad psonem istā rō pma ē ista.
si esset alia magnitudo in patre 7 i fi-
o arrianos fili' eet b' pte minoritate q
eet rō realis 7 nō tm rationis. rōnes
n. de pmo fundate sup quātz nō vt
vnū sunt reales. iō magis vel eque si
eadē magnitudo cōicat erit equalitas
realis. 2a rō ē que quasi pfirmat istā
quia non videt pbabile q opm imp-
fectuz sit in entibus ex nā rei 7 nō pos-
sit ibi esse opm perfectum ex nā rei.
Nunc aut equalitas ē opm pfectum
7 equalitas opm impfctm fm Aug.
de quātitate aīe. vbi loquitur ad discipu-
luz sic. equalitatē inqt iequalitati iur.
anponis. nec quisqz ē vt estimo huma-
no sensu pditus cui illud nō videat
Nunc at in entib' ē pfecta iequalitas
qz maioritas 7 minoritas ex nā rei 7
realis. g videt irrationabile q in entib'
nō sit pfecta equalitas realis. 7 ex nā
rei. nūqz aut ē pfecta nisi i psonis di-
uinis. qz nūqz alibi ē magnitudo pfe-
cta. Consi'r possit argui de idēpitate
7 diuersitate. qz idēpitas est extremū
sine opm pfectius. est autem fm mul-
tos aliqua diuersitas perfecta in enti-
bus que sit relatō realis. g aliqua idē

ptitas pfecta que sit relatio realis. nūqz
qz autē est ita perfecta sicut i personis
diuinis. illa enī que est cūsdem sup-
positi ad se: non est relatio realis. illa
autē que est in creaturis alterius ad al-
terum non est pfecta. quia non est ibi
nisi diminuta vnitas. Ex his tribus
articulis concludit solutio questionis
si enī fm cōdem finem relatio realis n
requirat nisi ista tria. pmm fundamē-
tuz reale. quod. i. sit in re. 7 ex nā rei.
2m. 7 extrema realia 7 realit distincta
3m. 7 q ipsa ex natura rei insit extre-
mis. absqz. l. omni consideratōne intel-
lectus vel absqz operatione potē ex-
trinsēce. 7 ista tria cōueniunt equalita-
ti in diuinis eque sicut cuiusqz equa-
litati in entibus. vel magis. vt patz de
se in articulis pmissis sequit q hec eq-
litas erit relatio realis. sicut alia que-
cunqz realis. 7 magis ista qz quēcunqz
alia. Ad pmm argumē pncipa-
le patz ex pma sentētia q ponit de ma-
gnitudine in pmo articulo. quia non
est illa magnitudo mol' sz pfectionis.
7 sic deus est magnus fm Aug. non
sine quacunqz magnitudine. qz esset
pcontradictio nec p pns sine quantitate
quacunqz. sz est magnus vno mō fm
quantitate. alio modo non Ad 2m
argum patz. q magnitudo non nume-
rat. rñdeo ad pma objectionem cō-
tra dicta in scdo articulo. 3o argui-
tur sic. illa relatio non inest ex nā rei
que eque inesset si inesset ex sola consi-
deratione intellectus circūscripta ex
istentia reali. sz circūscripta per ipso-
sibile existentia reali diuinari psona-
rūz posita tamē sola consideratōne in
intellectu earum: adhuc intelligit eq-
litas quemadmodū nunc in entibus
rōnis intelligit que nō excedunt se sz
suaz entitatē. equalitas g psonaz nō
necio requirit exātiaz reales psonaz
sic qn sine ea possit intelligi esse Rō
q oio necio psequit aliquid sic exis-
sue fm exātia psequit illud vt exis-
ita vt inte' psequit illō vt inte' necio
vt quēadmodū ad boīez reali exātē
psequit ipz ee rñbile exātē. ita si itelli-
gatur homo sine sit sine non sit necio

Rela° realis 2us 2us

po^o ensu impo^o h^o

q^olitas

iniquitas

Quid sit

idēpitas

intelligit risibile p̄s ip̄m in intellectu nec tñ sequit̄ q̄ risibile non sit ei⁹ pas-
sio realis. ita hic p̄pter necessariā p̄se-
cutionē equalitatis ad supposita disti-
cta in nā diuina siue illa existant cōli-
tas p̄uenit eis existēti. siue illa intelli-
gant circumscribendo existētiā vel ab-
strahendo ab existētiā in intellectu p̄se-
quūt equalitas. **A**d formā q̄ argu-
menti dico q̄ illa a^{or} qui accipit rela-
tionez non ē realez que p̄petit extre-
mis habentibus oīo esse ratōis p̄ce-
di pōt si intelligat q̄ eis tñ p̄petet
vt hūitibus esse ratōis. s̄ sic b^{or} ē fal-
sa. non. n. tñ p̄uenit istis vt habētib⁹
esse rōis s̄ ē reale 7 iō reali.

No debis ^{que} con-
ueniunt deo p̄ paratōem
ad intra 7 spāliter de his q̄
ip̄tant respectum p̄sone ad p̄sonam
restat videre de his que p̄ueniunt deo
p̄ parationē ad extra. siue que ip̄or-
tant respectū ad creaturas. Et p̄
de respectu potest esse difficultas. vno^o
q̄tum ad extremū cui cōuenit. 2° q̄-
tum ad extremum siue oppositū qd
respicit. **D**e respectu ad extra q̄tum
ad illud cui p̄uenit duo sunt quesita.
p̄mo de illo extremo in gnālī. 2° in spā-
li p̄ma qd est ista.

Atrus deū ēē oī-
potentes possit nāli ratione 7 necētia de-
monstrari. Et hoc in gnālī intelligen^o
non descendēdo ad aliquā p̄sonā in
spālī. 2^a qd est spāliter p̄parando ad
vnāz p̄sonā. **A**trū verbum dei vlt filius
in dōis hēat aliquā causalitātē p̄p̄iā
respectu creature. **A**d p̄mū sic p̄ce-
dit. videt̄ p̄ q̄ deus esse oīpotentē pos-
sit nāli rōne demonstrari. qz nāli rōne
demonstrat̄ deum esse infinite potentie
s̄ 7 omnipotentie. aīis pbat̄. qz p̄s
pbat. 8. p̄p̄corum. deum esse infinite
potentie ex h̄ q̄ mouet tēpore infinito
p̄bo p̄iām. infinita potentia non po-
test ab aliqua potentia excedi. nec in-
telligi excedi. qz tunc aliqua posset ēē
a^{or} illa. 7 ita illa non esset infinita. sed

omnis potentia que non est omnipo-
tentia potest intelligi excedi a potentia
que est omnipotentia. **A**d opposi-
tum si potest demonstrari deum esse oī-
potentem. s̄ 7 deum posse gnāre filium
p̄s falsum. qz est mere credibile. 7 p̄
p̄s non nāli ratione demonstrabile.
p̄iā pbat̄ p̄ Augl. p̄tra maxi^m li. 2°
c. 7. vbi arguit sic. si pater nō genuit fi-
liūz sibi equales aut qz nō potuit aut
quia nō voluit. Et vltius arguit si
non voluit eum inuidūz dirisli. si nō
potuit vbi est oīpotentia dei patris.
Vult q̄ arguere si pater non potuit gi-
gnere filium sibi equales non fuit oīpo-
tens. s̄ ex opposito si ē omnipotēs po-
test gignere filium sibi equales. 7 ita si
aīis est demonstrabile 7 p̄s. **P**re-
terea si sic posset demonstrari deū pos-
se creare omne creabile. p̄s est falsum.
qz angelus est quoddā creabile 7 tamē
non pōt demonstrari nāli rōne vt vi-
det̄ q̄ angelus sit ab eo creabilis. qz
p̄bus sequens rōnem nālem non po-
tuit intelligit̄ creatas a deo. imo eas
necētia a se posuit. hoc est non ab alio ef-
fectine. iz. metha^a. c. 5. Vbi postq̄ osten-
dit subam tēpatāz nullāz hēre magni-
tudine p̄ hoc mediūz qz h̄z potētiam
infinitam 7 infinita potētia non pōt
esse in magnitudine querit vtrum po-
nēdum sit vnāz talez aut plures. 7 de
terminat q̄ plures. Est q̄ non solum p̄
ip̄m p̄ma substantia imālis s̄ quecūqz
infinita 7 pari ratōne est a se necessa^a
Hic p̄mittende sunt due distinctiōes
necessarie. Et 2° iuxta membra distin-
ctionis soluenda est questio. **P**rima
distinctio est nō ex p̄mo posteriorum
que est q̄ demonstrat̄ rationū alia est p̄p̄
quid siue p̄ causāz. alia qz. siū p̄ effectū
Probat̄ ista distinctio p̄ rōnem. qz oē
necētiū verūz nō euident̄ ex terminis
hīs tñ p̄nexionē necētiāz 7 euident̄ ad
aliud vt p̄s necētiū euident̄ ex finis po-
test demonstrari p̄ illō verū euident̄ nē
āt aliq̄d verū necētiū n̄ euident̄ ex finis
habet connerionem necessariā ad
aliquod verum accep^m a causa 7 ali-
quod ad vum acceptū ab effectu. nō
solūz. n. vīates de causis non p̄nt esse

Intelligencia
vñ sint 2^m
p̄m

Nō h̄
oīpōt

Demonstra^a

sine quibusdam vis de effectib⁹ s3 nec
e2^o igit^r pot aliquod vez deberi p ali
quod verū evidens acceptuz a causa
7 tunc ppter quid vel p aliquod vez
acceptuz ab effectu 7 tunc q2 **Et v^r**
hic sequi correlarium q^d pncipia ime
diata sine evidencia ex terminis non
possunt demonstrāi demonstratōe q2 qd
si verū est tunc quedaz media vera in
ter pma vera 7 conclusiones vltimas
7 totuz illa sunt demonstrabilia q2 per
vera vltima. qualis aut verū acceptū
ab effectu possit esse evidens 7 tamen
veruz acceptuz a causa nō euidēs pa
tere potest si aliquis pnderz modū illū
acquirēdi sciam pmo meba^r 7 2° po
sterioruz p expientiam. q2 p expientia
est frequent^r notum de effectu q2 est ex
multis singularib⁹ acceptis a sensu 7
nullo mō scit^r ppter quid ita est. quia
illud non habet^r a sensu nisi median
te vltioze inquisitōe. **2^a distinctio**
est de omnipotentia. 7 illa pssupōit cō
futam intellectuz hui⁹ termini omni
potentia. qui talis est. q^d omnipotentia
non est passiva s3 activa. non quecūqz
sed causativa p hoc habet q^d ipa ē re
spectu alterius in essentia causabilis.
q2 non est causalitas nisi respectu di
versū simpliciter. 7 est potentia respectu
possibilis non gnāliter vt opponit^r im
possibili. nec etiaz vt opponit^r necessa
rio omni mō de se nec put^r conuertit^r
cum pducibili. s3 respectu possibilis p
ut possibile idēz est qd causabile q2 ter
minus potentie causative. includit etiā
omnipotentia quāda3 vniuersalitatez
non quidem ipsi⁹ potētie. non. n. oipō
tentia est quecūqz potentia formalit^r
q2 non est potentia aliqua creature.
S3 ista vniuersalitas ē ipsi⁹ potētie
non simpliciter s3 respectu hui⁹ quod ē
possibile siue creabile. vt sit sensus oipō
tentia est ipa potentia activa respectu
cuiuscūqz creabilis. Et hoc potest in
telligi dupliciter. vno^o q^d sit cuiuscūqz
creabilis immediate vl^r mediate. alio^o q^d
sit cuiuscūqz creabilis 7 immediate sal
tez immediate cāe. hoc est nulla alia cā
activa mediante.

De secūdo art.

videndū est de demonstratōe. 7 pmo
de demonstratōe ppter quid. 2° de demō
stratōe quia. de demonstratōe ppter
quid sunt tres pclusiones. **Prima** ē
ista tēz esse omnipotentes vtroqz mō
accipiendo oipotentiaz est verū demō
strabile in se demonstratōe ppter quid.
2^a 2° istud veruz est demonstrabile via
tozi stante simpli statu vie. **3^a pclu**
sio. istud vez non potest demonstrari
viatozi ex not^r sibi naturaliter 7 de le
ge cōi. de demonstratōe q2 sunt due
pclusiones. **Prima** ē ista tēz eē oī
potentes omnipotentia respiciente ime
diata quodcūqz possibile s3 sit vez nō
tamen est nobis demonstrabile demon
stratōe q2. **2^a 2°** tēz esse oipotentēz
oipotentia immediate vl^r mediate quod
cūqz possibile respiciente pot^r demon
strari a viatoze demonstratōe q2. sic g
sunt. 3. pclusiones ex quib⁹ integratur
solutō qōnis. **Prima** 2° pbat^r sic. il
lud est veruz demonstrabile in se ppter
quid p aliud verū pus gnāliter quod
ex terminis suis bz q^d sic posset demon
strari. tale ē istō vez de^o ē omnipotēs
vtroqz^o g 2°. a^o p3. q2 tale vez ē i se
quale ē ex rōe finoz. vno illud ē in se
verū notū p^o qd ex rōibus finoz est
p^o notū. ex hoc sequit^r q^d tale vez i in
tellectu pceptiente sic finos sit p^o notū
b^o pbat^r. q2 vez illō qd ex finis suis
ē neciuz 7 mediatū ex finis etiā bz q^d
in se sit demonstrabile ppter qd. tale verū
est istud de^o est oipotēs vtroqz^o intelli
gēdo oipotentiaz. pbd. p3. n. q^d sit ve
rū 7 neciuz. nec h^o hic pbat^r. q2 de hoc
nō est qd s3 tū^o de mō q^d illud verum
possit oīdi siue innotescere. Quod ei
sit vez neciuz mediatū pbat^r. qualis
est ordo real^r int^r aliq^o distincta real^r ta
lis ē ordo cognoscibilitat^r int^r eadē qua
lit^r cūqz distincta in eē cognoscibili. nūc
at si eēt distic^o real^r int^r nā3. itē^m. volū
tatē. 7 po^m ad e^o eēt tal^r ordo realis
q^d q2 nā bz talē intē^m 7 talē volūtatē
iō ē sic potēs respēn talū ad e^o. g q^d li
cūqz ē hic distinctio sp ē ordo cognosci
bilitatis talis q^d q2 nā dina bz talem

Experiencia

Not^r de
oipotentia

Quid sit p^o notū

har^o p^o pba. 20 p^onta

intellectus et tales voluntate: id habet
talem potentiam que est omnipotentia. p. 3
q. q. hoc verum necessarium habet me-
diu. et q. mediu. quia intellectum.
vel voluntatem. vel utrumque. hoc idem
s. q. illud verum sit mediatum. p. ba-
tur sic. q. o. verum necessarium vel e. me-
diu. vel immediu. illud autem non est i
mediu. g. 22. p. b. m. q. notiale ime-
diu. v. p. n. e. e. n. q. illud q. d. re-
spectu ad extra. ut habet ex solone
p. me. q. n. s. nunc autem notiale non
ita immediate p. venit essentie diuine sic
aliquod e. n. t. i. e. s. i. c. u. t. p. b. a. t. in soluto-
ne eiusdem q. n. s. q. d. i. c. e. r. e. c. o. n. e. n. i. t. p.
hoc mediu. quod e. p. f. e. c. t. a. m. e. m. o. r. i. a.
g. multo magis omnipotentia que dicit
respectu ad e. x. n. o. c. o. n. e. n. i. t. d. e. o. s. u. i. c. u. i.
c. u. n. q. p. s. o. n. e. d. i. n. e. o. i. o. i. m. e. d. i. a. t. e. P. r. i.
m. a. p. b. a. t. o. i. s. t. a. z. d. u. a. z. p. o. s. s. e. t. h. a. b. e. r. e. q. s.
d. a. z. d. e. c. l. a. r. a. t. o. e. m. a. n. n. e. r. a. z. q. u. e. s. p. o. t. e.
t. i. a. s. i. t. f. o. r. m. a. l. i. o. i. p. o. t. e. n. t. i. a. v. e. l. m. a. g. i. p.
p. r. i. e. l. o. q. u. e. n. d. o. i. m. e. d. i. a. t. i. f. u. n. d. a. m. e. n. t. u.
r. e. s. p. e. c. t. u. o. i. p. o. t. e. n. t. i. e. a. n. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. i. n.
d. e. o. a. n. v. o. l. u. n. t. a. s. s. i. b. i. e. x. p. l. a. t. n. o. n. e. s. t.
a. d. p. p. o. s. i. t. u. z. s. i. m. p. l. i. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. q. u. i. a. e. x.
v. t. r. o. q. s. m. e. m. b. r. o. e. q. u. e. h. e. t. u. r. i. n. t. e. r. i. u. m.
z. a. z. s. i. c. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. q. v. i. a. t. o. r. n. i. b. i. l. h. i. s.
q. s. r. e. p. u. g. n. e. t. s. t. a. t. u. i. v. i. e. n. e. c. s. i. m. p. l. i. n. e. c.
e. t. i. a. z. a. d. t. e. m. p. p. m. a. n. e. n. s. c. u. i. u. s. i. n. o. d. i.
p. o. n. i. t. r. a. p. t. u. s. p. a. u. l. i. p. o. t. h. a. b. e. r. e. i. s. t. a. m.
n. o. t. i. t. i. a. z. p. m. e. d. i. u. z. p. p. t. e. r. q. u. i. d. d. e. o. i. o.
p. o. t. e. n. s. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. o. d. e. v. t. r. a. q. s. o. m. n. i. p. o.
t. e. n. t. i. a. h. e. c. p. o. p. b. a. t. s. i. c. I. n. q. u. o. c. u. n. q. s.
i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. p. o. t. h. e. r. i. p. c. e. p. t. u. s. s. i. m. p. l. e. x. v.
t. u. a. l. i. t. e. r. i. n. c. l. u. d. e. s. v. i. t. a. t. e. m. i. m. e. d. i. a. t. a. v.
v. l. t. e. r. i. m. e. d. i. a. t. a. z. i. n. i. l. l. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. h. e. r. i.
p. o. t. e. s. t. n. o. t. i. t. i. a. p. p. t. e. r. q. u. i. d. v. e. r. i. t. a. t. i. s. m. e.
d. i. a. t. e. s. i. z. s. t. a. n. t. e. s. i. m. p. l. i. s. t. a. t. u. v. i. e. c. i. t. r. a. s. i.
o. e. m. n. o. t. i. t. i. a. z. p. m. a. n. e. n. t. e. v. l. t. r. a. n. s. c. u. n.
t. e. q. s. r. e. p. u. g. n. a. t. s. t. a. t. u. i. v. i. e. p. o. t. h. e. r. i. t. a. l.
p. c. e. p. t. u. s. s. i. m. p. l. e. x. v. t. u. a. l. i. t. e. r. i. n. c. l. u. d. e. s. i. s. t. a.
d. e. u. s. e. s. t. o. m. n. i. p. o. t. e. n. s. v. e. l. e. t. i. a. z. v. i. r. t. u. a. l. i.
t. e. r. i. n. c. l. u. d. e. n. s. s. u. a. z. i. m. e. d. i. a. t. a. z. p. c. e. d. e. n.
t. e. m. g. 22. b. o. r. i. s. t. a. q. u. a. t. u. z. a. d. h. o. c. q. a. l. i.
q. u. i. s. c. o. c. e. p. t. u. s. s. i. m. p. l. e. x. v. t. u. a. l. i. t. e. r. i. i. c. l. u.
d. i. t. i. s. t. a. m. m. e. d. i. a. t. e. a. l. i. q. u. a. a. l. i. a. i. m. e. d. i. a.
t. a. p. a. t. z. e. x. h. o. c. q. i. n. p. b. a. t. i. o. n. e. p. m. e. c. o.
c. l. u. s. i. o. n. i. s. o. s. t. e. n. s. u. m. e. s. t. i. s. t. a. m. e. s. s. e. m. e. d. i. a.
t. a. z. S. e. d. r. e. s. t. a. t. h. o. c. p. r. o. b. a. r. e. q. t. a. l. i. s.
c. o. n. c. e. p. t. i. n. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. v. i. a. t. o. r. i. s. p. o. s. s. i. t.

haberi stante simpliciter statu vie. hoc
est citra cognitionem non tantum bificaz
sz etiaz raptus. hoc autem pbat pmo
exemplo. 2. r. o. e. Exemplo sic. aliquid
intelligit p accides sicut intelligitur
homo intelligendo albus v. l. risibile.
v. l. t. e. r. i. u. s. a. l. i. q. u. i. d. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. p. s. e. s. e. d. i. v. l. i.
v. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. h. o. m. o. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. d. o. a. i. a. l.
z. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. a. l. i. q. u. i. d. p. e. t. i. a. i. n. p. r. i. c. u. l. a.
r. i. s. e. d. a. d. h. u. c. q. u. o. d. a. m. o. s. u. s. e. s. i. c. u. t. i. n.
t. e. o. h. o. i. e. m. a. n. t. e. q. s. i. n. t. e. l. l. i. g. a. m. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o.
n. e. z. q. u. o. t. c. u. n. q. s. g. r. a. d. u. s. p. o. n. a. n. t. q. z.
l. z. p. m. u. s. g. r. a. d. u. s. p. o. s. s. e. t. d. i. s. t. i. n. g. u. i. p. e. r.
a. b. s. o. l. u. t. u. i. r. e. s. p. e. c. t. u. i. v. l. t. i. m. u. s. t. a. m. g. r. a.
d. u. s. c. o. g. n. o. s. c. e. n. d. i. a. l. i. q. u. o. d. i. n. c. o. p. l. e. r. n. z.
c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. s. c. i. e. n. t. i. f. i. c. a. s. i. n. e. p. u. i. a. s. c. i. e. e. s. t.
c. o. g. n. i. t. i. o. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. q. z. i. p. a. e. s. t. c. o. g. n. i. t. o.
p. i. n. p. r. i. c. u. l. a. r. i. d. i. s. t. i. n. c. t. i. s. s. i. m. a. e. x. c. e. d. e. s.
e. t. i. a. i. l. l. a. z. s. u. s. a. m. c. o. g. n. i. t. o. n. e. m. d. e. q. u. a.
l. o. q. u. i. t. p. b. s. p. p. h. y. c. o. r. u. z. s. u. s. t. i. n. e. n. t. a. u. t.
h. e. c. v. n. o. i. a. a. d. r. o. n. e. m. 22. S. a. l. t. e. z. i. h. a. c.
c. o. g. n. i. t. o. n. e. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. h. a. b. e. t. p. c. e. p. t. u. s.
e. u. i. d. e. n. t. v. i. r. t. u. a. l. i. t. e. r. i. n. c. l. u. d. e. n. s. o. m. n. e. s.
v. e. r. i. t. a. t. e. s. n. e. c. i. a. s. d. e. t. a. l. i. o. b. i. e. c. t. o. E. x. h.
a. r. g. u. i. t. C. o. g. n. i. t. i. o. d. i. s. t. i. n. c. t. i. s. s. i. m. a. p. u. i. a.
a. c. t. u. i. s. c. i. e. n. t. i. e. s. i. n. e. p. c. e. p. t. u. s. m. a. x. i. m. e. e. u. i.
d. e. n. t. i. n. c. l. u. d. e. n. s. v. i. t. a. t. e. s. p. r. i. n. c. i. p. i. o. r. u. i. z.
c. o. c. l. u. s. i. o. n. u. z. p. o. t. h. e. r. i. c. i. t. r. a. v. i. s. i. o. n. e. c. l. a.
r. a. m. s. i. u. e. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. z. i. n. t. u. i. t. i. a. m. e. i. u. s.
o. b. i. e. c. t. i. S. e. d. q. u. e. c. u. n. q. s. c. o. g. n. i. t. i. o. d. e. d. e. o.
q. u. e. s. i. t. c. i. t. r. a. v. i. s. i. o. n. e. z. c. l. a. r. a. z. v. e. l. c. o. g. n. i.
t. i. o. n. e. z. i. n. t. u. i. t. i. n. a. z. e. s. t. s. i. m. p. l. i. c. i. t. p. o. s. s. i. b. i. l.
s. t. a. t. u. i. v. i. e. g. t. a. l. i. s. c. o. c. e. p. t. u. s. p. o. t. e. s. t. s. i. m.
p. l. i. c. i. t. h. a. b. e. r. i. d. e. d. e. o. s. t. a. n. t. e. s. i. m. p. l. i. s. t. a.
t. u. i. v. i. e. q. u. i. s. u. s. t. i. c. i. a. t. a. d. c. o. g. n. o. s. c. e. n. d. u. m.
v. e. r. u. z. c. o. m. p. l. e. x. u. z. I. d. u. i. s. y. l. l. i. a. o. r. a. p. p. a.
r. e. t. e. x. e. m. p. l. o. i. a. m. p. o. s. i. t. o. v. e. l. c. u. m. h. o. c. e. x.
q. u. a. d. a. z. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o.
n. e. z. a. b. s. t. r. a. c. t. i. u. a. z. v. i. n. t. u. i. t. i. u. a. q. u. e. p. o. s. i.
t. a. e. s. t. q. o. n. e. 6. a. r. t. i. c. u. l. o. p. m. o. E. t. b. r. e. u. i.
t. e. r. h. i. c. r. e. p. e. t. i. t. q. z. i. s. i. c. o. g. n. i. t. o. a. b. s. t. r. a.
c. t. i. u. a. p. o. s. s. i. t. e. s. s. e. n. o. e. x. i. s. t. i. s. e. q. u. e. s. i. c. u. t. v.
e. x. i. s. t. i. s. t. a. m. e. n. i. n. t. u. i. t. i. u. a. n. o. n. e. s. t. n. i. s. i. e. x.
i. s. t. e. n. t. i. s. v. i. e. x. i. s. t. i. s. e. s. t. C. o. g. n. i. t. i. o. a. u. t. e. m. h. o.
m. i. n. i. s. a. b. s. t. r. a. c. t. i. u. a. v. i. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. p. o. t. e. s. t.
e. s. s. e. n. o. n. e. x. i. s. t. i. s. v. e. l. e. x. i. s. t. i. s. p. a. t. z. e. x. d. i. c. t. i.
i. b. i. v. e. l. p. a. t. z. e. x. s. e. q. u. i. a. i. t. a. h. a. b. e. t. u. r. s. i. r. e. s.
n. o. e. x. i. s. t. a. t. s. i. c. u. t. s. i. e. x. i. s. t. a. t. e. r. g. o. i. l. l. a. c. o.
g. n. i. t. i. o. d. i. f. f. i. n. i. t. i. u. a. e. s. t. c. i. t. r. a. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. z.
i. n. t. u. i. t. i. u. a. m. o. b. i. e. c. t. i. d. i. f. f. i. n. i. t. i. v. i. n. i. u. e. r. s. a.
l. i. s. b. o. r. e. t. i. a. m. p. a. t. e. r. e. x. d. i. c. t. i. s. i. b. i. d. e. z. q. z.

o. d. 2 q. m. y
v. n. o. q. m. y

Singula
no. 2. f. a.
q. m. y
no. 2. f. a.
q. m. y

sola cognitio intuitiva diuine essentie
est illa que ponit hominem extra statum
vie. si simpliciter simpliciter. si ad tempus ad
tempus. Quod probatur exemplo pro
bat etiam ratio sic. de quocumque obie
cto scire potest haberi cognitio simpliciter
distinctissima abstracta obiecti citra
intuitum. deus autem est per obiectum ali
cuius scire. et ipso potest haberi talis noti
tia distinctissima citra intuitum. et pro
pter hoc propositum. quod illa non poneret ali
quod extra statum vie. et tamen virtua
liter et evidenter est includens omnes veri
tates necessarias de deo. probandum. omnis
scientia est de re non per se ut certum est. quod
intelligo sic. quod ipsa existit et si sit ratio in
tellecta in obiecto vel circa obiectum tamen non
necessario requiritur ut actualiter puen
iens obiectum in quantum obiectum est scibile.
Istud probatur ex intentione philosophi. et metaphisice
c. 12. Demonstratio inquit est necessa
ria et definitio scientifica. et non con
tingit sicut nec sciam quandoque sciam
quandoque ignorantia esse ita nec demon
stratione nec definitione. supple qua
doque contingit esse tales quibus non esse ta
les. Ex hoc concluditur. palam autem ipso
rum. scilicet singularium corruptibilium neque scientia
neque definitio. neque. n. sunt manifesta
corrupta scientia habentibus cuius a sensu
abcesserint et saluatis in anima rationibus
eisdem non erit demonstratio neque defini
tio. Intelligo sic rationem philosophi. quod si de
contingenti sit de corruptibili ut tale esset
definitio vel demonstratio eius illud ta
le possit quibus esse quibus non. saluata tamen
ratione in anima sequitur quod esset quibus scien
tia de illo obiecto quibus ignorantia et
quibus demonstratio et quibus non. quod
est impossibile. Ex hoc ergo habeo istam
propositionem quod cuius ratio in anima possit ma
nere non manente existit actuali obiecto se
quitur quod existit non est per ratio obiecti
ut scibile est. quod ratio scientifica non po
test manere eadem in anima non manen
te eodem quod est per se scibile ut scibile est.
siue autem scibile possit existere in re sua
non saltem ratio eius ut scibile est po
test manere eadem in anima non ma
nente existit. Abstrahit ergo scientia ab
existit ita quod non includit eam in ratio

ne scibilis. Iuxta istam conclusionem ha
beri potest correlari quod theologia potest
esse scientia in intellectu viatoris stan
te simpliciter statum vie. quod intellectus potest
habere conceptum virtualiter includen
tem omnes veritates de ipso necessa
rias ordinatas immediatas. scilicet et media
tius potest de illo obiecto habere scien
tiam completam. Sic autem potest intel
lectus viatoris habere de deo ergo 22.
b. patet quod distinctissimus conceptus
subiecti theologia quod est deus potest haberi
citra cognitionem intuitivam. et ille con
ceptus et virtualiter et evidenter continet omnes
veritates necessarias de subiecto. Et con
tingentes autem non potest includere. quod
ille non sunt nate includi in ratione ali
cuius subiecti. Quocumque n. veritas in
cluditur sufficienter in aliquo simplici co
ceptu est necessaria. Et de contingen
tibus sunt quedam veritates necessarie
non quidem de actu eorum sed de possi
bilitate. et ille etiam modo predicto sciri
possunt. utpote deus est potens crea
re. potens resuscitare. potens brificare
et sic de alijs articulis fidei respicienti
bus contingentiam. nec ultra istud verum
necessarium de eo quod est deum posse est
aliquid proprie scientificè cognoscibile
quantum ad tale propositum. Esset ergo via
tor perfecte scientificè theologus. qui per
conceptum distinctissimum diuinitatis
possibiles haberi citra cognitionem in
tuitivam cognosceret ordinate verita
tes omnes necessarias. siue illas que
sunt de intrinsecis que necessario insunt
sui illas que sunt de possibili expando
ad extrinsecas. Ex hoc sequitur quod si po
neretur theologia esse proprie scientia in quo
dam lumine citra lumen glorie et supra
lumen fidei et illud lumen poneretur ta
lis cognitio siue conceptus obiecti va
lisset opinio. Sed sic non videtur intelle
xisse qui posuit lumen. quia videtur po
suisse lumen in quo cognosceretur obie
ctum. non autem quod esset formalis ra
tio siue formalis cognitio ipsius obie
cti sicut hic est positum. 3a conclusio
est ista. quod homo viator ex puris natu
ralibus non possit demonstrare proprie quod co
gnoscat istam deum esse omnipotentem. sed probatur sic.

Contingens

Lumen

Singularium
non est scientia

contingens
non est scientia
quod plus

pro meta
inmeta

quia propositio mediata non potest cognosci propter quid nisi per propriam immediate, nisi illa potest simpliciter cognosci nisi ex terminis. et specialiter nisi ex ratione termini subiecti. quod subiectum includit predicatum et propter hoc includit veritates. siue notitiam illius immediate. Coordinatio ergo scilicet propter quod non est possibilis intellectui nisi habenti conceptum de subiecto virtualiter et evidenter includentem totam illam coordinatorem. scilicet talis conceptus de deo non est possibilis viatori ex puris naturalibus per statum istum. probatur huiusmodi quia non est sibi possibilis ex naturalibus nisi conceptus qui potest causari virtute intellectus agentis et fantasmatum. nihil enim aliud est naturaliter mouens intellectum viatoris de lege communi istorum autem virtute. fantasmatum et intellectus agentis non potest carere in nobis conceptus distinctus de deo qui virtualiter et evidenter includit veritates ordinatas usque ad istas deus est omnipotens utroque modo. cuius probatio dependet ex solutione questionis illius. quomodo deus est cognoscibilis a viatore. Sed nec breuiter potest sic ostendi. viator habens conceptum simplicem et perfectissimum ad quem attingit homo ex naturalibus non transcedit cognitionem perfectissimam simplicem de deo possibilem metaphysico. Cognitio enim fidei non tribuit conceptum simplicem de deo. sed tamen inclinatur ad essentialem quibusdam complexis que non habent evidentiam ex terminis simplicibus apprehensibilibus. et per omnes per fidem non habet conceptio simplex transcendens omnem conceptum simplicem apud metaphysicum. Hoc est patet quia metaphysicus infidelis et alius fidelis eundem conceptum habent Cum iste sic affirmans de deo. ille vero negans non tantum dicunt sibi inuicem ad nomen sed etiam ad intellectum. Tunc autem conceptus simplex perfectissimus ad quem attingit metaphysicus de deo non includit evidentem veritates ordinatas ad istas deus est omnipotens utroque modo. quia per se multi attingentes ut supponitur ad conceptus perfectissimos posibles viatori ex naturalibus de deo. ad notitiam huiusmodi veritatis attingere non po-

tuerunt. quod tamen fuisset eis possibile si talem conceptum simplicem habuissent. imo fuisset eis. quia necessarium. quia ex virtute illius viderent illam veritatem quia immediate et ulterius applicando per illas ex ista necessaria deductione scilicet sent veritates illas mediatas. Probatur hoc aliter. quia primum principium ad quod attingit metaphysicus et hoc principium de deo non est sibi notum nisi tamen quia esset autem notum sibi propter quid si posset haberi conceptio de deo virtualiter et evidenter includentem veritates ordinatas de deo. ergo 12. Prima propositio quod metaphysicus non attingit ad principium proprium de deo magis notum quam quia. probatur. quia premissa media ad concludendum quodcumque principium de deo est aliqua propositio particularis affirmans de ente particulariter aliquod predicatum quod petit in eo creato. et ex tali premissa concludit metaphysicus de ente particulariter predicatum proprium de deo. utpote si arguitur aliquod ens est catum. ergo aliquod ens est causa non causa. vel aliquod ens est finitum. ergo aliquod ens est infinitum. vel aliquod ens est possibile. ergo aliquod ens est necessarium. Des iste probatur per hoc quod conditio imperfecta non inest alicui enti nisi alicui enti insit conditio perfectior. cum imperfectum dependeat a perfecto. Des iste proinde non probatur aliquid nisi quia sicut manifestum est. Non est illud obiectum. quia cum voluntas sit medium ad concludendum omnipotentiam de deo et hoc demonstratione propter quod sicut dictum est in prima probatione premissae conclusionis. et intellectus viatoris potest cognoscere ibi esse voluntatem. imo esse primam et perfectissimam voluntatem. ergo per hoc medium potest cognoscere propter quod omnipotentiam in deo esse. Item omnis propositio vera et necessaria de extremis habens conceptum simplicem simplicem est per nota. talis est illa que affirmat de deo passionem aliquam ergo 12. Preterea passiones note de ente naturali concludunt aliquas perfectiones de deo. quia imperfectio in mobili concludit de per mouente perfectionem. per se ergo potest attingere ad cognitionem habendam de deo. quia per effectum naturales si ergo videtur quod cognoscere metaphysici possit transcendere physicam

metaphysicus

pro

si methaphysicus possit tñ habere co-
gnitionem qz: p tales effectus. Respo-
nes ad ista quere alibi.

Itaz consequēter

videndū est de demonstratiōe qz. pmo
videndū est de omnipotentia imedia-
ta respectu ois possibilis. vbi pmo in-
tellectus illi⁹ immediatiōis exponet. 2°
positio pborum videbit. 7° quid sit
tenendū. De pmo sicut mediatiō cē
respectu effectus potest intelligi dupl^r
vel. qz cāt p cām mediam. vel qz cāt
mediate aliquo effectū. Non. n. ois
effectus medius ad alin⁹ effectū ē sp-
cā illi⁹ effect⁹. ita pōt intelligi imedia-
tā causē actiōis. vel excludendo cām acti-
onaz mediaz vel excludēdo effectū me-
diū pōrem illo effectū. De vtraq; i-
mediatione simul. dico q non solum
pbi s; etiaz theologi negarent deū esse
oipotentem imediate. qz non pceditur
deū posse cāre relationem nisi pns vel
duratiōe v^l nā cāndo fundamētum
7 ita non pōt in quēcūq; effectū ime-
diate. sic q nullo effectū. q. medio pns
nā cāto. Est g difficultas de imedia-
tione vt excludit solummō cām effi-
cētem mediaz. 7 intelligēdo effectiā ge-
neralit^r siue illa cā mē in cāndo attin-
gat effectū pncipalem siue tñ aliqūē
effectū pūitū vel disponentē ad illū.
2^m. s. de positione pbor. circa hoc pbi
vident^r sentire non solū q non sit de-
monstrabile deum esse oipotentē ime-
diate s; etiā q hoc sit impossibile. Et
videt^r pnum eorū in ista ppositione
stare. pncipiūz necessariū 7 oio perfe-
ctūz ad nihil imediate ptingent^r se bz
hec pbat^r. quia nulla nouitas sen cō-
tingentia pōt assignari in pncipato i-
mediate a tali pncipio. non. n. qz illud
pncipium aliū se habet. cum sit simpl^r
necūm. nec quia illo vniformit^r se ha-
bente aliquid aliud requirit^r vel impe-
dit. qz non est pncipiūz impfectūz. 7 p-
pns nec ipedibile. nec insufficiens. siue
aliud requirens. Si ista ppositio iaz
pbata vera esset. s. q nihil potest eē im-
mediate 7 ptingent^r a pncipio necessa-
rio 7 sufficiente. statim sequit^r q nō pō-

test creare oīe creabile imediate. Ista
pnsia pbat^r pmo in spālī de motu. quia
sequit^r q deus non potest imediate cre-
are motū. siue spālīter motū localez
siue spālīssime circularēz celi. Et hoc
videt^r fm intentiōem pborūz pbari. p
gnālīter. qz si posset omnez effectū ime-
diate causare sine causa scōa sic posset
facere q nulla causa 2^a haberet actio-
nez pncipiam. S; fm pmentatores. 9°.
metha⁹ sup illud. igit^r possibile. Quia
entia non hēant actōes pncipias nō hā-
bebunt essentias pncipias. Manifestūz
est q apud pbm inēdūciens est deūz
posse essentias oīum alioz destruere.
Luz fm ipz aliqua alia a deo sint for-
malit^r nēcia. Cōfir^r. qz si pnt^r ordi-
nez cārum in vniuerso possit quēcūq;
effectūz causare. g. ordo causalitatis i-
cāis non esset simpl^r necūus. g. n^o eēn-
tialis. quod ē inēdūciens apō pbs
2° spālīter videt^r hoc ostēdi de motu
qz fm pbm. s. pbycorū potentia infi-
nita non pōt imediate mouē corp⁹ in
tēpore. qz si sic aliqua poten^a finita pos-
set mouere corp⁹ in equali tēpore. sicut
ipe deducit ibi. eō q augmentata vī-
te motū minuit tēp⁹ in quo mouet^r
hētur g ex intentiōe. Et. q de⁹ non
potest imediate cāre motū pncipie dēz
qz cum sit successiū⁹ neciō erit in tē-
pore. Si dicat^r q potest rem mot⁹ cau-
sare s; sine successione. quia p mutatiō-
nez subitaz ad illud ad quod finitum
mouens moueret in tēpore. Contra
hoc non soluit. qz deus nō potest ime-
diate causare motū circularē celi qz
non in tēpore vt cōcedit^r. n^o in instā-
ti quia in illo instanti totūz celum essz
in eodez loco 7 quelibz pars sui in eo-
dez loco in quo pns. g. in isto instanti
celum non mutat^r. 3° hoc videtur
ostēdi de quocūq; effectū māli. quia
per transmutatiōnez māe vt videt^r bz
pduci. Videt^r. n. Arl. 7. metha⁹ tra-
pla. pbare q separatiūz a materia nō
possit imediate transmutare materiaz
Et pmentator ibidem ipossibile est q
forme separate transmutēt materiā
nihil. n. transmutat māi nisi qd est i-
mā. 7 hoc conuenit dicentib⁹ mūdūz

ordo spiritualis

p^o p^o p^o

Az⁹ p^o p^o p^o

gnari q̄ transmutans ip̄m sit aliq̄d i
diuiduoz vel indinidunz vt corp⁹ p
ticulare bec 2°. Ultimo videt istas
p̄bationes posse p̄firmari 7 ex inten
tione p̄bi. 8. p̄bycoruz. vbi videt velle
q̄ quicquid deus p̄t immediate cāre 7
hoc totalit̄ nēcio cāt. quia nō videt
posse poni p̄tingentia ad cāndum 7 n̄
cāndum nisi p̄pter aliquā mutabilita
tez in agente. 7 hoc q̄ effectus totalit̄
7 p̄cise dependet ab agente. Nunc aut̄
si deus posset immediate in quodlibz cā
bile quodlibz dependet totalit̄ 7 p̄cise
ab eo. 7 p̄ p̄is nēcio quodlibz cāret.
7 tunc sequit̄ magis q̄ cāe scōe puen
tur actōibus suis quod tangit p̄ma
ratō. 7 q̄ deus immediate cāret omnem
motuz. quod tangit scōa rō. 7 q̄ deus
immediate causaret omnē effectuz mate
riales. q̄ tangit 3^a ratō. De 3° te
nenduz est p̄ coēm sniam theologoz
deum sic eē omnipotentē q̄ sine quo
cunqz alio agente possit cāre quodl̄z
causabile. nec tamē istud p̄t demon
strari demonstratiōe quia. Primuz
pbat auctoritate. In p̄ncipio creauit
deus celū 7 terraz. Adducit etiā ad p̄
ratō. q̄ virtus actiua cuiuscunqz cāe
scōe eminenti⁹ est in p̄ma causa 7 in p̄
agente q̄ in ip̄a causa scōa. habēs aut̄
eminenti⁹ virtutem actiua 7 videt pos
se in effectū absqz illo q̄d diminute h̄z
virtutez illaz. Non. n. ad p̄ductiōem
effectus requirit̄ imp̄fectiō virtutis acti
ue. q̄ nulla imp̄fectio est ratō agendi.
s̄ est magis ip̄edimentuz actōis.
Confirmat. quia videmus cās equi
nocas ita p̄fectos effectus p̄ducere. si
cut vninocas. q̄d non esset nisi habe
rent virtutē actiuam eo mō quo suffic̄
ad causanduz p̄fecte. non aut̄ habent
virtutez vninocaz s̄ tñ eminentez g
rē. Ista ratō licz videat̄ p̄babilis
non tamē esset p̄bo demonstratō. nega
ret enī istam p̄positiōem quicquid in
se eminent vel virtualit̄ habet virtutem
actiuam cause p̄ime ip̄m potest ime
diate effectuz illi⁹ cause cāre. Diceret
enī q̄ eminentiori modo habēs talem
virtutez p̄t quidem in suo ordine in
effectuz talis virtutis. s̄ ordo suus est

Causa 8

q̄ sit cā superior 7 remotior. Nunc ad
ducit q̄ imp̄fectio non requirit̄ ad cān
dum. dicit 3° q̄ cum dico immediate cā
re 2° dico. s̄ cātionem. 7 ille requirit̄ p̄
fectionē. 7 moduz siue imediationem
cāndi 7 ille requirit̄ imp̄fectionē ane
raz. ḡ ad immediate cāndū requirit̄ i
p̄fectio non sic rō causandi s̄ sicut cō
ditio nēcia in agente. Ubi. n. est ordo
essentialis ibi non p̄t aliquid esse p̄
ximuz ip̄fectissimo nisi ip̄m sit aliqua
lit̄ imp̄fectum. q̄ si p̄fectū esset. p̄xim
ip̄fectissimo esset eque immediatuz cuili
bet alij a se. 7 tunc ista nō hērent ordi
nez eēntialem. sicut nō esset ordo eēn
tialis in sp̄ibus numeroz si quilibet
eq̄ immediate p̄cederet ab vnitate. Ex
quo p̄z q̄ istaz p̄positiōez negaret p̄bs
p̄fectior cā imediatius causat. intelli
gendo p̄ imediatius exclusionē cause
p̄pinque actiue. imo dicit q̄ sicut p̄fe
ctor est causa superior ita p̄ p̄res cās
medias causat. nec iste cause medie re
quirunt̄ vt addat̄ p̄fectiō cālitatis q̄
tota p̄fectissime est in sola p̄ma s̄z ma
gis requirunt̄ vt hēatur ordinata per
fectio descendens ad vltimuz imp̄fectū
ordinata aut̄ p̄fectio nō hētur sine di
minutiōe p̄fectiōis 7 cum imp̄fectione
annexa. 2^m. s̄. q̄ illud veruz non p̄t
demonstrari demonstratiōe quia. pro
bat̄. p̄ auctoritate. q̄ p̄bi ad noticiam
taliū veroz. s̄. possibi^m demonstrari de
mōstratiōe quia venire potuerūt. nō
aut̄ ad noticiā h̄z p̄i. imo eius op^m te
nuerunt. quod nō est v̄simile de aliq̄
demonstrabili demonstratiōe quia. 2°
hoc pbat̄ ratōne. quia ordo causali
tatis non p̄cludit q̄ supior possit sine
inferiori in effectū in quez potest cum
inferiori. sicut sol non p̄t perse gnāre
homīnez sine patre sicut cūz patre. ḡ
pari ratōne ordo iste non cōcludit q̄
p̄ma cā possit sū scōa in effectū istuz i
quez p̄t cū scōa. Hoc etiā manifestū
est in alijs generib⁹ causaruz. Si. n. s̄z
aliquos eē ordo eēntialis in materijs
puta q̄ p̄ma materia aīe intellectiē p̄
pinqua sit corpus organicuz. 7 sic vt
terius vsqz ad materiā simplici p̄mā
que sit p̄pria materia respectu forme

ordo essentia

pme subalis. non o3 q mā simplr p^a
 possit esse mā imediata respectu cuius
 cuius forme cui⁹ potest esse alia mā z^a
 hoc etiā p3 in formis. non. n. o3 q p^a
 forma possit esse imediata forma cui⁹
 cuius informabil⁹ cui⁹ potest esse ime
 diate alia forma z^a. 7 hoc sine prima
 forma 7 z^a accipiant⁹ ordine gnatio
 nis sine pfectionis. Ista que dicta s^t
 de cā māli 7 formali habent maiorem
 evidentia si vera sit opio de pluralita
 formaz. de quo modo non ē questio.
 Sz ad ppositum sufficit q si in causis
 mālib⁹ 7 formalib⁹ eēt ordo: non op
 teret q p^muz esset causa imediata c⁹
 cuius causabilis. g modo vbi talis or
 do est puta in causis efficientib⁹ non
 oportet q p^ma possit eē causa imedia
 ta cuiuslibz. hoc etiā p3 in causis ef
 ficientib⁹ respectu cognitiōis nā prin
 cipia ponunt⁹ cause respectu cognitiōis
 pclusionis. vt habet⁹ z^o p^hycorum. l3
 p^mum pncipiu3 beat vⁱtatem enide
 ntissimaz 7 etiā p^mineat eminent⁹ 7 vⁱr
 tualit⁹ veritates oīum posterioruz: non
 tam o3 q possit eē imediata causa co
 gnoscendi quodcunq3 posterius. imo
 o3 p media ordinate pcedere ad h⁹ vt
 acquirat⁹ cognitiō pclusionis remote
 hoc tandem p3 in ordine cārum fina
 liuz. accipiendo. n. vltimuz in aliqua
 coordinatōe finiu3 non op3 q illud
 possit esse causa finalis imediata respe
 ctu cuiuslibz. q3 aliquod remotū nō
 ordinat⁹ ad ipm nisi mediante fine p
 pinquiore. sicut organa exteriora or
 dinata ad potōnem vⁱl incisiōem non
 ordinant⁹ ad sanitatē nisi mediantib⁹
 istis finibus p^his. Sz l3 hec 3° non
 sit demonstrabilis. q3 tamē cum vera
 sit op^m demonstrari non pōt iō ad ra
 tiones adductas p opinione p^horum
 rīdendum est. Ad p^maz. theologus
 bene pcederet q causa p^ma potest ista
 causata non soluz p^hare suis actibus
 sz etiā p^his entitatibus. q3 ea potest
 ānihilare. Nec p^hcordat cum p^ho in
 ista ppositōe q omne sempiternuz ē
 formalit⁹ necitum. 7 hoc vocando oē
 eūternuz sempiternū. q3 eūternū sim
 plr pōt non esse. licz non tali potentia

passiva intrinseca qualis ē in corrup
 tibilib⁹. Alit⁹ l3 de⁹ p^het entia z^a actō
 nib⁹ suis p^hueniendo cālitatē eozuz 7
 cāndo effect⁹ quos illa possent causa
 re non o3 q p^het illa suis entitatibus
 manent. n. 7 nō cānt suos effectus qā
 alia cā imediate cāt illos. possent tamē
 illos causare. sicut manet iste ignis 7
 tū non cātignez in hoc ligno si aliud
 agens fortius p^hueniat in igniēdo. pos
 set tū cāre q3 formā q ē pncipiū igniē
 di h3. 7 ita potest itelligi dēz p^hmetato.
 cū ait. Cū entia nō hnt actōes p^hrias
 non hēbunt eētias p^hrias. qd i ante
 neget h⁹e actōnez p^hrias debz intelli
 gi nō tū actualit⁹ q3 tunc argueret a
 destructōe posteriori ad destructionez
 p^horis 7 eēt fallā p^hntis. quia plurib⁹
 alijs modis potest poni destructio isti⁹
 posterioris puta p forti⁹ agens p^hueni
 ens vⁱl p p^hraruz ipediens. Sz o3 in
 telligi in ante nō hnt actōes p^hrias. nec
 actualit⁹. nec ap^hrudinalit⁹. nec virtuali
 ter. 7 hū seqtur q non hēbunt p^hrias
 eētias. q3 qdlibz actū p p^hrias for
 mā 7 vⁱrtutez h3 vⁱrtualit⁹ suaz actōnem
 etiā qn non actualit⁹ pducit. Et ista
 expositio aūtis pōt h⁹i ex illo vⁱbo cō
 mentatoris qd p^hmittit. p^huenit istis vt
 nullū ens hēat actōem p^hriam nā em
 7 subdit. Cum entia non hēbunt actō
 nes p^hrias supple nālit⁹ vⁱl aptitudia
 lit⁹ fm p^hriam nām non hēbunt eēt
 tias p^hrias. Illi aut⁹ p^htra quos argu
 it ibi. f. moderni ponūt vnuz agēs oīa
 entia sine medio. sz non sicut xpiani.
 q3 fm Aug⁹ 7 de ci. c. 3. Sic deus res
 quas p^hdidit administrat vt eas agere
 p^hrios motus sinat. l3. n. posset agere
 oīa 7 sic agendo entitates quidem re
 ruz non destrueret sz eas. q. ociosas 7
 vanas relinqueret maluit tū eis sicut
 entitatē sic 7 vⁱrtutē actiuaz 7 p^hrias
 tribuere actōem. nō. n. vⁱlter pfectōez
 reb⁹ substraxit e⁹ sunt capaces. Ad
 scōam. formā mālez. nō negat theolo
 gus imediate induci in materiā a deo.
 imo inferi⁹ in qōne de bona fortia di
 cet quid Ar⁹. sensit de aīa intellectia.
 de intentione ei⁹. 7 metha⁹. vbi addu
 3° 7 videt⁹ dīcē q nullū imāle possit

quo q lofat aucto⁹ p^hntatuz

Op^mo

Opus Az^h de Aca

Auuerat p^r negat

ydea

hic negat Az^h

transmutare mām immediate. Et si intel
ligat de deo sicut videt spāliter p illud
vbum dicentib⁹ mundi gnāri. nega
ret euz theologus. 7 eandē sniaz dicit
mēto 3° post illud. qd mouet mās ne
cessario est corp⁹ hās qualitatē actiaz
aut potentiā q agit p corp⁹ hās quali
tatē actiā. 7 iponit Ar^l. q idēz sentit
S³ melius videt q qñ l^ra Ar^l. potest
h^re sanuz intellectū 7 l^ra p mē. sanum
intē^m h^re pōr: q dicat Auerr. nō h^re
intendēm Ar^l. 7 saluet ei⁹ intentō. q
hic etiā videt posse fieri. Nam de h
ad pīs breuit^r trāscūdo dici potest. q
Ar^l. ibi arguit ptra pla. pbando q
idee non sunt nēcie ad gnātōez. quia
sufficit hoc aliquid ad gnāndum hoc
aliquid. s³ nec idee pnt gnāre hoc aliqd.
qz si gnāns non ē hoc aliquid nec ge
nitū erit hoc aliqd. Utraq⁹ pntia sal
tenet ptra ideā pla. nec tñ extendēda ē
ad pposituz n^rm. s. de deo. qz si idea ge
neraret eēz gnāns vniūocuz qz eiūsdē
spēi. non est aut aliqua cā vniūoca ne
cessaria nisi pposita 7 mālīs sicut geni
tū est pposituz 7 mālē. hoc p pma pte
rōnis. s. q idee non sunt nēcie. Pro
z^o pte. s. q idee non pnt gnāre fac illō
qd si gnāns vniūocuz non sit hoc ali
qd pposituz 7 mālē. genitum erit h
aliquid. deus aut 7 pōt esse cā gnātōis
7 requirit^r ad gnātōez. non sicut cā
vniūoca s³ equiūoca. 7 hoc suprema
in cui⁹ virtute agit oīs alia cā taz vni
noca q⁹ equiūoca. Ad 3^m. absolute
pcedenduz est tam Aristo. q⁹ Auerr.
deum posse immediate mouere corp⁹ ne
gasse. Et in hoc h³ theologus vtrūq⁹
negare. Posuerunt tamē deuz mouere
celuz mediate. s. mediante intelligentia
que ē p^ria motū celi. de hoc ampli⁹
tangerē mēdo ad 3^m ar^m p^rincipa
le ad qōnem. Ad 4^m qd cōfirmat
istas tres pōnes dici pōt. q non ē de
intentōe Ar^l. q deus absolute neces
sario cāet quicqd immediate causat. h ē
sine cā media agente. sicut dicit in fe
rins de aīa intellectiua in qōne de bōa
fortuna. s³ h ipm deus nēcio agit quic
quid pōt agē immediate. hoc est sine oī
medio sine agente ad ipm. siue ad ali

qd pūinz disponens ad illud. 7 sine oī
medio cāto sine pūio ad illud. illō g qd
sūi oī mē cāto pūio siue cāte pūio p
agere hoc necessario agit. Et rō huius
est apud eū qz ex quo istud a solo deo
immediate oīo dependet ipsi⁹ nouitas in
essendo siue p^ria non reduceret^r h ipz
vltimate nisi in aliquā nouitatez i deo
Et sic intendit ipse arguere. 3. p^rbycorū
qz illa nouitas motus in vlt siue oīo
p^rmi motus siue etiaz oīo p^rmi causati
quodcunq⁹ illud esset. esset immediate a
deo sine oī cā mē agente vel disponen
te 7 sine omni causato medio. De illo
aut qd pōt deus immediate cāre: sine. s.
cā mē agente attingente illud dum tñ
sit aliqua cā dispositiua ad illud vlt sal
tez aliqd cārum pūinz requisitum ad
illud non diceret Ar^l. q deus necessa^o
simpliciter illud cāret. s³ tantū^o necessa^o
necessitate inenitabilitatis. 7 hoc pōito
illo pmo vlt pūio quod requirit^r. In
neutro aut istozum cōcordat cum eo
theologus. quia ponit q deus p volū
tatem libere 7 ptingent^r se habz ad qd
cunq⁹ causabile ext^r. 7 hoc exclusa ne
cessitate non solum inenitabilitatis sed
etiaz inenitabilitatis. Concedo g q
Ar^l. p^rmi sua pncipia negaret euz mlt
ta posse immediate cāre. puta oīa illa in
quozuz pductione est simplicit^r p^rin
gentia absq⁹ vtraq⁹ necessitate pdicta
s³ in hoc theologus ptradicit sibi. sic
dictuz est. Est g de demonstratōne qz
p^o pncipalis 7 in ordine 4^a ista. s. q
deum habere omnipotentiam imedia
te respectu cuiuscunq⁹ causabilis licz
sit veruz non tam nobis demonstrabi
le demonstratōne qz. Quinta p^olo
pncipalis est ista q demonstrabile est
viatori demonstratōne qz deuz ē oī
potentēz mediate vlt immediate. hoc ē q
possit cāre quodcunq⁹ causabile vlt i
mediate vel p aliquod mediū qd sub
sit cālitati eius. Idec p^o. pbat^r p hoc
q necesse est statuz esse in cāis efficien
tib⁹. 7 hoc pbat^r z^o metha^o. 7 pbatō
Ar^l. breuit^r nunc tangēdo stat in hoc.
tota vniuersitas cātozuz cām habet.
non aut aliqd illi⁹ vniuersitati. qz tūc
idem esset cā sui. g aliquid ext^r totam

Necessitas
as

9 Az^h

de statu rary

vniversitatem illam. Si igitur in causis non ascendat in infinitum non solum quilibet est causa sed tota multitudo erit causa. et per omnes ab aliquo extra totam illam multitudinem. igitur in illo erit status tanquam in simpliciter per causam. Potest autem illi per conclusionem adduci alia probatio talis. Quia effectiva quanto superior tanto perfectior in calitate. igitur si ista data est alia in infinitum superior in quando illa erit in infinitum perfectior in calitate. et per omnes habet calitatem in finite perfectam. calitas autem causa vel dependens in quando non est infinite perfecta. quia est imperfecta respectu illius a quo dependet. igitur si in infinitum ascendat in causis aliquid erit oio in causa nec dependens in quando. et per omnes in illa erit status. sic quod ipsa erit effectiva non causa nec dependens in quando. et ab ipsa est ois calitas cause inferioris. vel saltem in virtute eius causat. Ex hoc ad propositum sequitur quod in quocumque eorum potest aliqua causa inferior mediate vel immediate in illud idem potest in causa superior. et hoc saltem mediante causa prima. et per omnes prima causa habet ois potentiam secundum intellectum pertinentem ad istum articulum. Ista ratio videtur dupliciter posse impediri. Primo quod diceretur quod in ordine eorum efficientium licet stat sit ad unum primum efficiens in illud non est deus. sed aliqua intelligentia mouens primum celum. nec ratio naturalis deducit quod ultra tale mouens: deus immediate moueat nisi ratione cause finalis. Sicut videtur philosophus illum modum mouendi appropriare ipsi deo. 2° methaphysice. ubi ait quod mouet sicut amatum et desideratum. 2° diceretur quod efficiens primum quodcumque sit non probatur habere potentiam respectu ois causabilis qualitercumque. scilicet immediate vel mediate sed tamen respectu oium causabilium in sua coordinatione operetur et probare quod propter illa non essent alia possibilia cari extra illam coordinationem. Ista duo excluduntur per hoc quod non est nisi unicum ens a se sine non ab alio. Ex hoc. n. sequitur quod non est nisi unicus agens non dependens in agendo. quod. n. dependet in essendo si agat et pender in agendo.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad primum. per videndum est de ante et postea de prima. De ante dicunt quidam quod Aristoteles non intellexit primum ens esse infinite potentie intensiue siue vigori. sed tamen extensiue siue duratione. ratio. n. sua non plus concludit. scilicet quod ipsum mouet motu infinito. quia motus ille non est finitus nisi duratione. Et ad hoc videtur sufficere verum infinita in duracione. Contra. dupliciter per contra illud quod imponit Aristoteles. 2° contra rationes que ad hoc adducuntur. De per Aristoteles. ex hoc quod deus est infinite potentie concludit quod non potest esse in magnitudine nec habere magnitudinem quia nec infinitas cum nulla talis sit: nec finitas quia quacumque potentia in magnitudine finita posset aliquid esse a^o. intelligit igitur in antecedente tale infinitatem potentie cuius quod per intentionem eius non posset stare op^m prout. scilicet habere magnitudinem vel esse in magnitudine. quia hoc esset dicere quod faceret proutiam que per intentionem eius non teneret. si op^m proutis posset stare cum antecedente. Hanc autem cum potentia infinita secundum durationem potest stare op^m proutis. scilicet esse in magnitudine per intentionem eius cum manifestum sit esse habere magnitudinem. et tamen secundum ipsum habet potentiam infinite durationis. imo per ipsum. 9. methaphysice et primo. c. et mun. et multis alijs locis. De sempiternum est. formaliter necessarium et ita si est actum habet potentiam actum infinitam secundum durationem. igitur in ante si tamen intelligit ille de potentia infinita duratione sed de aliqua alia que repugnat magnitudini. illa autem non est infinitas intensiua. Concedo igitur cum ista conclusionem quod Aristoteles. siue sufficienter probauerit intentionem suam siue non intellexit de infinitate potentie intensiue. Sed tamen restat 2^m. scilicet de probatione. qualiter. scilicet eius probatio procedat. De hoc dico quod tanta perfectio potest concludi de potentia ex hoc quod sufficere potest in talibus actibus que causantur potest concludi ex hoc quod exit in talibus actum. Et si igitur ante Aristoteles. scilicet quod deus mouet motu infinito falsum sit per theologos: tamen multi eorum procedunt quod potest mouere motu infinito etiam a parte ante. sic ois procedunt quod

per ens

infinitum intensiue
extensiue

a pte post. tñ differunt a pbo in hoc. qz pbs ponit istaz potentia necio pñ ctaz actui. qz int extrema sz se imutabilia est bitudo oio necia. talia fm cu sunt deus 7 ce^m. g int ista e bitudo necessaria necitate imutabilitat. ad qua sequit motu q catat ab hoc i illo esse neciam. no illa necitate q repugnt motui. sz necitate inenitabilitat. no pot g cessare. Nec pcorat secū theologus i pma ppone int extrema 22. nec in 2^a de celo. quat no oportuit mouē necio cōpetere deo actualit. potuit tñ posse infinito tpe mouere. Ex isto posse sicut ex ipso monere pcludi pot infinitas potentie. Sz nungd intensiue. Dico q sic. nulla. n. vñs pot p infinitum tēp^o mouere nisi vl a se vl vñte alterius 7 tandē opz stare ad aliquā pñaz que mouet ex seipā. Ar. g arguit de potentia pñi mouentis q non mouet virtute alteri^o sz a se. Et ex hoc pot inferre q ipa sit infinita intensiua. qd aut bz a se potentiam actiuam habz a se entitatem. qd aut habz a se aliquid habz illud in tota plenitudine. que sibi pot cōpetere. nihil. n. habet limitate in ali quo nisi beatur ab aliquo agente cōminante illud ad certum graduz. qz si vnuz ens habeat a se plenitudinē entitatis 7 aliud ens non bearet a se talem plenitudinē sz entitatem limitatam: oio nulla esset ratō quare illud pl^o haberet plenitudinē entitatis qz istud. sz videt esse casus. q non pot ee in his q sunt a se. Ex hoc igit q pñū mouens mouet a se. 7 pñs e a se cum tota plenitudo potētie actiue 7 entitatis: non possit esse sine infinitate intensiua: sequitur q ipsuz sit infinite potentie intensiue. Contra hoc quod accipit in antecedere q mouet motu infinito. quia eque habet fm te ppositum si mouēt motu finito sz a se. 2° concedo q vis principalis in hoc stat q ē mouere a se. sed aliquaz euidentiā habz ratō de motu infinito. qz fm Ar. motus pñus est pmo infinit^o. 7 ita ille est magi pñius pmo mouenti. pñitas aut motōis ē mediuz pñium ad pposituz si intelligat in ante mouet motu infinito pma

infinitate. que. s. non est ab infinita^o motus alterius sz a sola virtute illius mouentis. De pñia lz infinita potentia actiua sit vere omnipotentia: non tam sequit si rōne nāli potest cōcludi hoc habere infinitaz potentia g 7 omnipotentiaz. qz non est notuz rōne nāli infinitaz potentia esse omnipotētiā. 7 hoc totū intelligendo de omnipotentia imediata respectu cuiuscunqz possibil^{is} Cū pbat q infinita potentia sit oipotentia qz infinita potentia non pot excedi nec intelligi excedi. quēcunqz aut potentia q non est omnipotētia potest intelligi excedi. Runderet pñas q potentia supma non ē omnipotentia sic intelligimus omnipotētiā. 7 tam est infinita potentia. no g pot intelligi excedi fm intensiōem. qz sic infinita ē. sz lz possit intelligi excedi aliquo^o fm extensionē. qz non est omnipotētia no tamē pprie hoc intelligi pot. qz non sine contradictione. quia diceret pñus omnipotētiāz imediataz respectu cui^o libz in aliquo eodez esse includeret cōtradictionē. qz destrueret ordinez eēntiales carum. Uerū est q supma potentia actiua siue potentia infinita est omnipotentia. sz non est notum p rationē nālem q suprema potentia possibilis etiaz intensiue infinita sit omnipotentia pprie dicta. que. s. potest i qd cunqz possibile imediate. Ad pñū ar^m in pñariū. quod. s. est de generatōne filij. R^o. q potentia actiua pot intelligi pprie. qz p potentia causatiua cui cōrēdet possibile. i. cābile. Alio modo pot intelligi magis extēsiue p potentia pductiua cui cōrēdet possibile. i. oīm pducibile 7 ita omnipotētia pot intelligi dupliciter. Primo: potentia cātiua oīs causabilis. 2° potentia pductiua oīs pducibilis. Si 2° intelligeret solus pater esset oipotens. quia solus pat^{er} habet fontalez fecunditatem ad pducendum omne pducibile. Sci vo non sic loquunt de oipotentia. sed tñ pmo: vt. s. iportat potentia cātiua oīs cābilis. i. possibilis. quō nec filius est possibilis nec. s. lz sit pducibilis. qz non ē causabilis. nec in alietate nē

oipotentia

oipotentia

pducibilis. s. q. q. sci loquuntur de oipotentia. s. p. potentia cāntia oīs cābilis que est cōis tribus psonis absolute cōcedendum ē q. oipotentia non respicit actuz notionalē intrinsecum. rsi q. posset demonstrari deū esse oipotentem. nō tamē potentes in tales actus notōales. S3 ptra hoc est difficultas in auctib⁹ Aug. ⁊ Ricar. adductis. Ad auctoritatē Aug. que allegata fuit pns in ptrariz dici pōt. q. ista pnia si pater non potest gnāre filium vel non equalē filiz non est oipotens non est formalēo modo quo arguit a destructione pns in q̄titate ad destructionē toti⁹. s3 est a destructione posterioris ncēio pntis ad destructionē pōis. q2 si non posset gnāre filiz aut filiz equalē : aut hoc esset q2 non ppetit ei⁹ pfectō essentiali: aut q2 non ppetit eius pprietati psonali. nō 2° q2 illa psona est a se ⁊ iō non repugnat pprietati sue aliqd actiue pducere. Si pmo. q. non bēt nām pfectam cui possit in aliquo supposito ppetere potentia pductina oīs pducibilis. rsi q. negatō actus notionalis non inferit formalr negatōnem oipotentie: tamē gī a ma^e tenet pnia de ista psona cui non repugnat ratōne pprietatis sue actus talis notōalis. S3 ptra hoc arguit p hoc q. omnipotentia videt pprie respicere deū vel psonam diuinaz p obiecto. Iuxta illd Ricar. iz. de tri. vbi arguit q. si duo essent omnipotētes vnus faceret alium nullipotentem. quod non sequeretur nisi respectu omnipotentie in vno obiectuz esset alter omnipotens. Ad hoc potest dici sic dictuz est ad ar^m Aug. q. non tenet illa pnia tanq̄ a toto in quāitate. est omnipotēs: q. est potēs circa aliū deū siue circa alium oipotentem. quia ali⁹ deus si poneret non eēt obiectum omnipotentie pprie dicte. s3 ncēio esset a se. S3 pnia sic tenet p locuz extrinsecuz. vno q2 vnus omnipotens posset sua voluntate oīa possibilia ⁊ ppossibilia pducē. Alii⁹ vero omnipotens posset sua voluntate eadez possibilia impedire. q. ille faceret eum nullipotentem. non agendo aliquid circa ipz s3 circa

obiectuz potentie ipsius. Si dicas illuz cum isto in obis volitis vltur concor dare. Contra. q̄s q̄s illud videat esse pura fictio de illis respectu quoz v̄t q̄s voluntas mē contingit ⁊ eque inde p̄ dent se habz. tam ex hoc sequit̄ q̄ ille faciat istuz nullipotentez. q̄ non pos sunt esse due cause totales cātes idēz cātum. quia vel illud bis acciperet eē uel non vtraq̄ vt distincta ab alia eē cā completa. Iste autēz qui p te ponit̄ cōcordare cuz illo in volitis p suā ppriam voluntatez pōt esse causa to talis ⁊ p̄pleta volitoruz. ḡ ille non po test eē cā totalis distincta respectu co rundez. Et sicut ē de duobus ita de oī bus. ḡ p voluntatez illius ex pte obie ctōz pōt ille fieri nullipotens. hoc est non potens aliqd ponere in actuz vo luntate illius pueniente vt distincta ⁊ totalit̄ cāte idem. Sz p̄tra rāssiones istas dadas ad auctoritates Augl. ⁊ Ricar. arguit̄ p hoc q̄ formalit̄ sequi tur si filius est omnisciens. ḡ est sciens gnationem patris. ⁊ p̄similit̄ si est oī nolens est volens istam generatōem. ḡ a simili de omnipotētia sequit̄ in vera ⁊ formalit̄ est omnipotens. ḡ est potens in generatōem illaz. ⁊ non tñ gratia mē sicut dicit rāssio. hic potest dici q̄ in omnib⁹ istis nominib⁹. oīpo tens. omniscies. omniuiolens. est distri butio non actus sz obiecti ipsius act⁹ ḡ formalit̄ inferri pōt de obiecto hoc ⁊ illo. ⁊ ita de quibuscūq̄ obiectis act⁹ talis. Hinc autēz scie ⁊ voluntati di uine in quacunq̄ psona diuina obm simpliciter est actus notōnalis. non sic est obiectuz potentie. igit̄ formalit̄ oī sciens ⁊ omniuiolēs inferūt scire ⁊ vel le actuz notōalem. non sic omnipotēs posse actum notōalem. R atō illi⁹ dif ferentie ē q̄ actus notōnalis est quid scibile ⁊ volibile. non aut̄ simplr possi bile. pnt possibile intelligit̄ causabile. quia tñ hēat rōnem boni ⁊ veri non tam rōnem causabil⁹ ⁊ causati. Ad aliud ar^m de creatōe angeloz. p̄cedo q̄ sicut ista demonstra^r q̄ xus po test in oīe cābile mediate vel imedia te. ita pōt demonstrari in p̄ticulari qd

possit in hoc. qm b^{or} mediante qua in-
ferat talis 2° est evidens vl' demonstra-
ta. aliter nō. qz fm p^m p^mo p^ozum
Contingit scire de omni mula esse steri-
lem 7 ignorare de hac mula. si hec b^{or}
est ignota. t. hanc esse mula. 7 hanc at
b^{or} respectu b^{or} conclusionis d^{us} potest
causare angelus est ista angelus est cā-
bilis. De ista minore dicit qz tū est
credita 7 nō demonstrabilis 7 ideo cō-
clusio sequens est tantū credita. 13 a^{or}
vniuersalis sit demonstrata. Dicit 2°
qz ista a^{or} neganda esset f3 p^m 7 ita
2° Posuit. n. p^mus vt dicunt isti oēm
intelligentiaz esse a se. quia posuit oēs
intelligentiaz esse simplicit^r necessariā
sicut patz. 12. meth^a. Causatum autē
ab alio est ex se non ens 7 de se possibi-
le. qd autē est simplicit^r necesse esse nō
lo mo est possibile. non g posuit Arist.
ista p^radictoria. s. intelligentiam esse
necessariā quod plane posuit 7 tamē
eam esse cātam ab alio. Dicit etiam
a quibusdā qz Arist. posuit intelligē-
tiaz esse infinitaz. 7 ex hoc sequit^r etiā
qz ipsa sit a se. quia quod est ab alio ē
finitum. antecedēs pbat. qz. 12. meth^a
c. 4. repetit ostēdū esse qz non cōuenit
p^mum mouens habere magnitudinē
quia habz potentiaz infinitam. 7 fini-
tū non habz potentia infinitaz. Post
illud statim in pⁿcipio. 5. c. querit vtz
ponendū sit vna talez substantiam aut
plures 7 determinat qz plures fm nu-
mez latōnuz. intentō g sua est pparā-
do conclusionem pcedentem ad conclusio-
nez sequentē qz plures sint substantie
sine magnitudine qz infinite potentie
Item. c. 5. post pⁿcipiu. palam ingt
est qz tot substantias necesse est esse nā
sempiternas 7 immobiles f3 se 7 sine ma-
gnitudine. ppter p^rdictaz causas i. c. 4.
s. habere potentia infinitaz. qz illa nō
potest esse in magnitudine n^o finita n^o
infinita quia nulla est. S3 quia nul-
li auctori imponenda est sententia fal-
sa vel multuz absurda nisi habeat ex-
presse ex dictis eius vel sequat^r euidē-
ter ex dictis eius. Et cum istud ange-
luz esse ens a se sit non tū falsuz sicut
p3. sed etiaz valde absurdū quia op^m

eius potest demonstrari vt patebit. nec
istud legat^r expresse ex littera Arl. nō
videt^r hoc sibi ratōnabilit^r iponi. Di-
co g de ista minore angelus est cābilis
duo opposita p^rdictis. p^mum qz illa ē
demonstrabilis. 2^m qz illud fuit ab
Aristo. pcessum. Primuz pbo sic nō
possunt esse due nāe intellectuales sim-
plicit^r infinite. s3 quecunqz nā intelle-
ctualis si est a se siue incausata ipa est
simplicit^r infinita. g nō p^rit esse plures
nature intellectuales simplicit^r incāte
pma est incausata alioquin non esset
pma. g quelibz alia est causata. Pri-
ma ppositio istius reductionis pbat^r
diffusius in qōne de vnitare dei. nunc
tango vna pbatōnez. qz vtraqz illa
ruz intelligeret alteraz pfectissime tū.
s. quātum ipa est intelligibilis. 7 com-
prehensibilis. 7 simil^r vna diligeret aliā
q^m ipa est diligibilis. 7 sic est v^o qz
seipaz comprehendit 7 diligit. 7 ita v^o qz
tam fm intellectuz qz f voluntatē bea-
tificat^r tam in seipza qz in alia. eandē
autē potentiaz simul pprehēdere duo
obiecta adequata infinita est impossi-
bile. qm vtrumqz obiectuz toti virtuti
potētie totalit^r adequat^r. imo nec vna
potē^a potest habere duo obiecta eque
pma. essentia aut istius esset p^mum ob-
iectum sui intellectus. non g essentia
illius erit p^mum obiectuz istius. s3 nec
obiectum scōarium. qz non est entita-
te posterius qz sit essentia illius cuz sit
infinita sicut ista. nec p p^ris est poste-
rius ea intelligibilitate. potētiā etiaz
ita pfecte pprehendere essentiaz alterius
sicut p^ria est impossibile. p^rcipue quā-
do nā p^ria non includit eminent^r na-
turaz alteri^o. nec dependet essentia^a ab
illa altera. nec est eiusdēz spēi cum illa
que oia sunt vera in pposito de deo. s. 7
intelligentia. 2^a ppositio huius dedu-
ctōnis. s. qz nā que est a se est infinita.
patz ex illo qd dictū est. s. qualis pbs
pbat p^mum mouens esse infinite po-
tentie qz est a se potens. 7 iō habet ple-
nitudinē potentie. 2^m. s. qz Arist. cō-
cessit istaz minores. pbo. 7 p^mo ex in-
tentione eius. 12. meth^a. pcedit. n. ibi
oia habere ordinez essentialēz int^r se 7

imp^o ac fuit
facto 21 Az

ordo essen^{ti}as

Suba

E

magis ordinez essentialē ad vnū pzi
muz. Nunc aut infinitū intensiue nō
potest esse subordinatū essentialit̃ ali
cui alteri. nec sicut ad finē. qz bonū
infinitū nō ē ppter altēz bo^m. bonū autē
totius vniuersi vtroqz mō se habet. 7
s. in ordine entū inf se 7 in ordine eo
ruz ad op^m separatū. nec infinitū potest
esse subordinatū alteri vt pncipaliori.
qz habz virtutez actiuaz infinitaz. Et
ē fm ipm in fine. iz. Entia non volūt
male disponi vn^o pnceps. Respon
det qz ordinez cessit in entibus sepa
ratis qz z^a causa dependet a pma. licz
non sit cālter ab ea. sicut est in spēbus
numeroz 7 figurarū. Contra hoc.
nihil est dependens ab aliquo in essen
do a quo non habz in aliquo genere
cāe esse. 7 similit̃ de pmanentiā. 7 non
obstat illud de numeris. qz numer^o b^{or}
potentialr seu mālter acceptus est ps
maioris. ps autē habz ratōem materie
vt habet. s. methaphysic^o. partes ingt
totius vt ex quo cause sunt. 7 idem ibi
dez. boz autē hec quidez. q. subiectū
vt partes. numer^o vero b^{or} actualit̃ 7
formalit̃ acceptus non est pars maio
ris. nec ab ipso sic accepto dependet a^{or}
in essendo. Preterea in eodez. iz. c.
4°. de pmo mouente dicit qz mouet si
cū apperibile 7 intelligibile. bi^o autē
mouent non mota. Sic autē deus mo
uet intelligentiaz sibi primaz. g. cau
sat intelligere ipius intelligentie. iz illū
intelligere vt isti dicunt fm Aristi. est
idem qd substantia intelligentie. Si
dicat qz illud mouē est methaphorici
7 non pprie aliquid causare. Cō
tra ois intellectio que non est eadē ob
iecto causat̃ ab obiecto 7 videt̃ qz ef
fectiue fm pmen. ibi dicet̃. qz balneū
in mente mouet vt efficiens. 7 vt extra
mouet vt finis. pbat̃ idēz z^o fm intē
tionez Aristi. 8. pby. quia ibi. pbat qz
mouens infinite potentie non pōt ime
diatē mouere celum. mouet igit̃ ime
diatē ab aliquo mouente potentie fi
nite. illud autēz est intelligentia ppria
motrix. vult g. qz illa sit finita 7 p pñ
non a se. hec pñia est superi^o ostensa.
Preterea ex eodem. 8. arguitur sic

pbus vult ibi qz mouens infinite po
tentie moueat celum motu infinito. 7
non imediate vt dictum est. ergo me
diatē. s. mediante intelligentia. Et hāc
ē eius intentōez. s. mouens finitū mo
uere celū imediate 7 mouens infinitū
mediatē. dicit 2°. iz. meth^o. pmeto. 4i
sunt igit̃ respectu celi duo mouētia or
dinata. Tūc arguo sic. qñcunqz sunt
agen^a essentialr ordinata. aut z^m ac
cipit eē a pmo. exēplum de celo 7 igne.
aut z^m iz nō accipiat eē a p tñ accipit
aliqz influētiā. ex^m. Bacul^o motū acci
pit a māu vt possit vltēri^o mouē pilā.
aut z^o ambo attingūt eundē effectū
sz ordine quodā. pñum. s. pncipali^o. 7
z^m min^o pncipali^o. tñ ipz eundē effectū
attingūt. Ex^m de pte 7 mte respēu gnā
tōis plis. f. opionez ponētez mte eē
actiua. Quero g. quo istoz triū mōz
se habēt ista duo agētia in mouēdo ce
lū. nō 2° qz statim seqt̃ qz in eqli tpe
imo in eodē tpe moueat vtus finita 7
ifinita. qz vtraqz attingūt motū imedi
ate tāqz pziū effectū. Si dē z^m cum
nihil fm Ari. recipiat̃ ab intelligentia
aliud ab ei^o eēntia hētur ppo^m. Si dē
tur pñuz pz qz hoc est ppo^m. pz g. qz
Ari. sic intellexit ista agē^a eē ordinata
qz z^m eēt a p. 7 tūc pñuz mouet medi
te qz dat esse 7 vtutez pñmo mouēti
7 qz pñ^o dat illud eē 7 virtutem ideo
est cā ppetuitatis in motu. finitas autē
vtutis qz non ē aliud a nā angeli ē cā
successionis motus quia illi vtuti pōt
eē aliqz resistētia i mobili qñ possit eē
vtuti infinite. 2° pbat b idē ex iten
tōe Auer. qz de intētiōe Ari. loqns i tra
ctatu de suba orb. c. 2. dic sic. 2° cele
ste nō indigz tñ vtute mouēte i loco
sz et vtute largiēte eē 7 subaz suā 7 p
manētiā eēnā 2ē. 7 post. dixerūt qdaz
ipz. s. Ari. nō dicē cāz agētē eē^m sz tñ
cāz mouētē. 7 illū fuit valde absduz.
Ita autē posuit Ari. eē^m eē formaliter
necūm sic intelligētiā. qz vlt oēs sub
stātiā sempitēnā dixit forma^a eē neciā
vt pz. 9. metha^o. c. 7. ē autē poten^a nihil
sempitēnū 2ē. 7 iz. metha^o. satis bñ in
tentio eius de hoc. c. 5. g. ita staret cum
intentōe ei^o qz dē eēt cā eē 7 suba ipi^o
intelligētiē sic p Auer. fuit intē^o ei^o de ce^o

1° motu celi

Nō vult mouē
subordinatū

qz celi mouē
successiue 7 pñmo

Preterea, hec est intentio Auicennae, explicita. 9. metha. c. 4. q. omnis intelligentia causata est a primo. et forte in hoc non solum non contradicit Aristoteli, sed explicat illud de modo et ordine productionis quod Aristoteles non explicauit. Et si dicatur Aristoteles posuisse omnes intelligentias a primo immediate productas: tunc Auicenna quantum ad ordinem quem ponit contradicit ei, sed ad propositum quod intelligentia sit producta habet concordiam. De modo illius causationis satis haberi potest ex intentione Auicennae, quo ad hoc, scilicet quod non posuit eas per motum vel mutationem vel cum aliqua nouitate, sed quod totum esse intelligentie spiritus esset a primo. et in diuersitate essentie si cui nos ponimus quod filius est a patre spiritus in eadem essentia et secundum Aristoteli, semper nunc est lumen in illis corporibus perspicuis que nunquam cadunt in umbram aliquam corporis, scilicet corporum quantum vmbra in vniuerso, et tamen illud lumen perpetuum in corporibus illuminatis ponitur a sole effectiue. Non enim lumen illud diceretur a se formaliter, quia tunc non esset eiusdem rationis cum lumine in illa parte que aliquando non illuminatur, nam illud lumen cum sit nouum certum est quod causum est a sole, quod autem causum est non est eiusdem rationis cum eo quod est a se. Quando ergo probatur secundum intentionem Aristotelis angelus non esse causum quod secundum ipsum est formaliter necessarium. Dico quod ipse non posuit ista in se repugnare causum et formaliter necessarium, cum dicat 2. metha. semper eternorum principia semper est vltima necessesse est, quia sunt alius causa veritatis. Semper eterna ergo que ipse posuit formaliter necessaria processit principia habere. Item 5. metha. c. de necessitate nihil prohibet necessitatem quorumdam esse alteras causas. Hoc etiam patet in veritatibus principii et conclusionis, si tamen principium sit causa conclusionis in essendo verum. Cum arguitur causum est de se non ens sed possibile esse, proprie debet esse quod non est de se ens, vel magis non est a se ens, ita quod causum non oportet quod appetat aliqua non entitas sed negatio modi eendi quod est a se esse et ista negatio est compossibilis necessitatem, id est negatio entitatis non sit compossibilis ei. Quod etiam dicitur quod causatum est de se

possibile si intelligitur de potentia que est propria entis opposita actui: talis potentia non necesse inuenitur in causo nisi quod causatur cum nouitate, non autem necessarium fuit apud Aristoteli, conexio causationis et nouitatis, sic nec apud illos theologos qui dicunt deum posse produxisse aliquid ab eterno, et tamen omne causum possibile hoc est obiectum potentie causatiue, sed ista possibilitas licet repugnet necessitati a se si tamen secundum Aristoteli, repugnat necessitati formali. Ad aliud cum imponitur Aristoteli, de infinitate intelligentie operum est verum, et etiam in se demonstrabile, et consumum est prius quod sit de eius intentione. Ad illas ergo auctoritates eius per hoc adductas. Ad primam 2. vltima. 4. c. non est illa quod primum est sine magnitudine quod infinita potentie, sed per illam sequitur alia 2. q. recitata ut prius ostensa, scilicet quod est impassibilis et inalterabilis, omnes enim alij motus sunt posteriores illo qui est per locum, scilicet ille. Non est autem illa substantia mobilis secundum locum quod probari potest ex premissis ibi, et tunc concluditur quod non est mobilis aliquo posteriori motu et ita in alterabilis, et tunc sequitur per 1. 5. c. vltima autem vna talis res, ita quod talitas ista refertur ad esse inalterabile de quo immediate processit primo, Non autem refertur ad esse potentie infinita de quo fuit primo in precedente paragrapho, que enim continuatio esset secundum omnis quod esse tale referatur ad conditionem prius habitammediate, et non ad illam que prius immediate habetur, vel posset dici quod si tale referatur ad illam conditionem mediate propositam referenda est ad illud quod fuit in conclusione, scilicet non habere magnitudinem, et concedo quod plures sunt tales sine magnitudine sicut plures sunt inalterabiles et impassibiles. Ad aliam auctoritatem dico quod negatio potest per totum meum propter quid de aliquo concludi quod possunt esse in ipso cause repugnantie ad affirmationem oppositam, et si aliquid vnum sit causa adequata repugnantie illud erit meum adequatum ad ostendendum talem negationem, infinitas intensiua est vna causa repugnantie ad habere magnitudinem sed non adequata, habere autem intellectualitatem sine materia est ratio adequata, ista autem duo operum coniungi, scilicet intellectualitates et immutabiles

potentia actus

ad habendū mediūz sufficiens. qz sic non sufficit intellectualitas sola sū mē rez. sū p3 in hoīe sic nec imālitās sicut patz in celo. Ad istaz g auctozitatez dico q non hēe magnitudinem pōt cludi ex ifinitate poten^{ti}. 7 sic cōcludit ibi. c. 4. pclusione penl. 7 etiaz pcludit. 8. pbycoruz. Potest etiaz cōcludi ex alio. s. imālitate cū intellectuālitate. purū. n. intellectuāle non potest habere magnitudinē. qz forma intellectuālis nō est extēibilis. s3 si aliquod intellectuāle sit qstuz habet mām que pficit a forma intellectuāli. 7 tunc recipit qstitatez non rōne intellectuālitatis s3 rōne mālitaris quā pficit forma intellectuāli. sic est in hoīe. Nec g est vā nā habēs ifinitā potentiaz nō habet magnitudinē. 7 h. nā intellectuāli non habens māz. non habz magnitudinē. Ibi g vltus finis. 4. c. pbat non hēe magnitudinēz p hēe potentiaz ifinitaz. s3 illud non est mediū adequatuz respectu p̄dicati. ibi aut. c. 3°. post p̄ncipiū habet de substantijs imobilibus q opz eas esse sine mā. sempitnas. n. eas esse oportet. Et si aliquid est actu sempitnū g actu sū mā. 7 postea i p̄ncipio. 4. c. habet quo^o iste substantie mouentes sunt nāe intellectuālis. Ex istis h^o 2^m me^m ad remonēdū magnitudinēz quod ē esse intellectuāle sine mā. 7 istud est mediūz adequatuz respectu p̄dicati. qū g dicit. c. 4. q opz tot subas esse sine magnitudine ppter causaz p̄dictaz hoc debz intelligi de i^a causa adequata que. s. est intellectuālitās sine mā que dicta est in principio 2. c. 7 in p̄ncipio. 4. c. non autem debz referri ad illaz p̄pōem que tacta est in fine de ifinitate potētie. nec hoc videtur destruere sniam līe cūz intellectuālitās imālis sit p̄p̄ia cā imo adequata respectu p̄dicati. hoc aut qd est habere ifinitaz potentiaz vl non est ei⁹ causa vel nō est adequata. qz p̄dicatū omni intelligentie puenit. mediū autē puenit soli xō. cui honor est 7 gloria i se. se.

Uetus filius

vl vbi diuinū beat cālitātes p̄p̄ia respectu crea^{ti}ar^{um} qz sic. qz ars dicit respectū cālitatū ad artificiatuz 7 idea ad ideatū. s3 vbo diuinio p̄petit p̄p̄ie esse artē 7 hēre in se ideas oīuz scibillium g 22. b^o patz per Augl. 6. de tri. c. 9. l. 27. vbu3 inqt pfectuz cui non deest aliqd est ars qdem oīpotentis 7 sapiētis xī. hoc p p̄ma pte minorl. 7 sequit. plena oīum rōnuz viuētiuz icōmutabiliū. 7 hoc p scō. a pte minorl. qz p rōnes illas intelligit ideas vt p3 ex intentōe ei⁹. 83. q. 9. 46. 7 sequit ibi nouit x^o oīa q fecit p ipm hoc p vtraq pte minorl. intelligēdo sic. nouit tanq3 in arte in qua relucēt rōes artificiatōz. Ad op^m Augl. 2. de tri. c. 8. loquēs de filio icarnato. mitti inqt a p̄e sū. s. n. potuit 7 se^o pauci in p̄p̄it. Fortasse aliq3 cogitat vt dicam⁹ etiā a seīpo missuz ē filiuz. qz i^o marie p̄e^o 7 p̄tus opatō trinitatē ē q cānte oīa cānt. Et istā p̄cloem pcedit iplicite cū rīdet ad obiectōez q posset fieri p̄tra eam dicens. quō inqt pater filiuz misit si ipse se misit cui p̄mo respō deo 2°. Itē ibidez intelligit istā incar natōem vna eadēq3 opatione patri 7 filij inseparabilē ē factaz. nō vtiq3 inde sepato. s. i. Item idēz li. 4. c. 9. vl. 28°. plane fident dixeriz p̄cam 7 filiū 7. s. i. vni⁹ eiusdēq3 sube deus creatōzē. p̄p̄iū tatē oīpotentēz inseparabilē opari. Qd illa gnāliter p̄p̄ita intelligi pōt de q cūq3 cālitate que deo puenit resp̄ctū creature. s3 argu^a magl tangūt de cālitate effectia. De ista cālitate p ingre^o sunt tria videnda. p vtz aliq3 ratō formalē cāndi sit p̄p̄ia vboz^o vtz aliq3 mo⁹ vl ordo i cālitate seu cāndo sit p p̄i⁹ sibi⁹ vtrū aliq3 re⁹ cālitatē vel aliq3 ali⁹ re⁹ ad creaturā includat p^o in ei⁹ p̄p̄ietate p̄stitutia.

De p̄mo dici pōt q nō ē p̄p̄ia sibi ali qua rō formalis agendū ad extra. Et hoc pōt tripl̄r ostendi. p̄mo auctoritate. scōdo ratione sumpta a posteriori. 7 tandem ratione sumpta a priori.

ydea

esse volūntate

op^a imit⁹ ad op^o sū p̄p̄ia

Auctas ē Augl. 5. tri. 12. l. 24. vbi dicit
sic. ad creaturā pat' 7 fili' 7. l. 1. vnu
pncipiū sicut vn' creator 7 vn' deus
 Et hoc videt q' sicut ē in eis vna for-
 malis vritas p' quā dicit' vnus deus:
 sic est vna formalis ratio cādi 7 pnci-
 piādi p' quā dicunt' vn' crea' 7 v'
 pncipiū. Hoc idē vult Dio. de di. no.
 dicens cōia toti' dinitatis sunt cābilla
 oia. Rō a posteriori sūt ab actu cādi
 di de q' actu ait saluator. Job. 5. q'cūq'
 ille. f. p' fecerit hec 7 fili' sūt facit. p' h'
 q' ait quecūq' p' q' nō se hnt pat' 7
 filius in agendo sicut cā vlis 7 p'clā
 ris. sicut sol 7 pat' in gnātionē aialis.
 Ex hoc q' ait h'. p' q' non sunt cē va-
 rie respectu alioz cātoz. s' eozundem
 ex h' q' ait facit. p' q' non se hnt sicut
 agens 7 rō agendi. rō q'ppe agendi n'
 pprie agit. Ex eo q' ait simili. p' q' nō
 habent se in agēdo sic cā supior 7 inferi
 or. q' non agit vntē. ppria s' vntē alie
 ri'. puta expēdēt' 7 ipse respēdēt' ei'
 nec ē agunt sic due cāe p'iales p'ine
 tes vnaz cālitatem cōpletam. siue sint
 eiusdez rōnis vt duo trahentes nauē
 siue sint alterius ratiōis. vt intē agēs
 7 fan' f' m' aliquos in monendo in-
 tellectuz possibiles. q' in talibus nent
 causa potest dici cōplete facere. s' am-
 be faciunt cōplete 7 totalit'. vtraq' at
 p' non nisi diminute 7 p'ialit'. vnde
 magis pprie dici potest vtraq' alci co-
 agere q' facere effectum. similis tales
 due cause non oīo simili cānt effectuz
 hīs q' differētis 7 impfectōnibus ex-
 clusis intellexit xps q' p' filius 7 pari
 ratōne tota trinitas quecūq' causa-
 ta simul cānt. 7 hoc eque pfecte 7 cō-
 plete. Ex hoc sequit' q' vbo non ē p'
 pria aliqua rō formalis agendi. p'ia
 ista pbat'. nullū suppositum formalit'
 agit. nisi sit actu p' illud qd est sibi for-
 malit' rō agendi 7 intē sic. v' q' hēat
 illud tanq' formā iformatē vt est i cre-
 aturis. ppter qd Ari. 2. de aia cludit
 aiaz esse actum 7 formā corpis. q' est
 pncipiū q' pueniunt ei opōes corpis
 aiaz vel sic q' illud qd est pnci' agē-
 di sit oīo idēz supposito agenti. sicut est
 in forma simplici subsistente que se to

ta statū ē illud qd ē ex. 8. metha'. 7 ita
 se tota agit. Nunc autē illud quod est
 pprium vni p'one non pōt esse actus
 alterius p'one nec pmo' nec 2o' sicut
 vult Augl. 7. de tri. c. 4. vel. 19. vbi vlt
 q' pater non potest esse sapiens sapien-
 tia genita. sequit' q' si illud quod est ra-
 tio formalis agendi in aliqua actōne
 sit pprium vni p'one q' alia p'ona nō
 agit formalit' illa actōne. Si dicat' ad
 illud f'm vnaz op'ionez q' tres p'one
 ne in suo intellectu cōi 7 essentiali ha-
 bent vnum verbum quod est formale
 pncipiū cādi. q. pxi' 7 essentia. q.
 remotum. s' pater habz illud vbum a
 se. q. dicendo ipsuz. filius. 7. l. 1. habent
 ipsuz a solo patre. qui vice oīum vni-
 cuz vbu dicit ad pficiendū intellectū
 essentialē. Et sūt dicit' de. l. 1. respectu
 voluntat'. Cōtra. certū ē q' pat' nō
 habz vbu vt actū suū formalez alio
 p'dictoz mōz. q' tantū habet ipm vt
 corze' vel p'ubale. distinctū tamē in
 supposito. s' nent mod' hūdi suffic ad
 h' vt sic hīs dicat' formalit' agere ista
 actōne respēdēt' illō qd sic hētur ē p'
 priū formale p' m'. q' nent mō' hūdi
 saluat h' p' m' formale h' i tanq' formā
 vel actum hūdi. qd tū requirit' ad h'
 q' hīs possit dici agē tali actōne. Istō
 p' de creaturā nō tū de correlatis s' q'
 hūcūq' distincti hypostatice op'atis
 ad eandē actōez. 2o' arguit' ad p'posi-
 tū a p'ori p' p' me' p'riū sic. formalit' rō
 cādi i deo 7 pria ē intē' l' voluntas l'
 aliq' act' intē' v' voluntati. s' triū p'
 sonaz ē idē intē' 7 eadē voluntas. 7 p'
 p'is eoz ē oīo idē act' intelligēdi 7 vo-
 lēdi 7 idēz obm siue p'marium siue se-
 cūdariū. q' 7 eadez rō formalis cau-
 sandi ē. p'ima ē cōis tribus p'onis
 hanc rōnez tangit Augl. 2. tri. 8. qūo
 inquit pater eum. l. filium scificauit si
 ipse seipm scificauit. vtrūq'. n. ipse dñs
 ait sicut pbat ibi. 7 post. quō p' cū tra-
 didit si ipse se tradidit. vtrūq'. n. dicit ap'
 sicut ipse pbat ibi. Et subdit rāsonem
 credo mīdēb si pbe sapis. q' vna vo-
 lūtas est p'is 7 filij 7 inseparabil' opatō
 q' si dicat bi' veri q' pater agit 7 filius
 sūt agit cā est ppter eandem rāsonem

I' Insuper
 caluam

Aia

1156m

agēdi. qz vna volūtas ē patris ⁊ filij.
⁊ ex hoc sequit̃ inseparabil' operatio
hoc etia3 pfirmat p illud. 3. tri. 6. vo-
luntas dei pma est ⁊ summa cā oium
i. formalis ratō cādi. Diceret ad h
qz l3 voluntas vel intellect' sit formal'
rō cādi non tam in qualibz psona.
s3 aliqua pprie habet potētiaz vt ē pzi-
cipiūz formale vel pxiūm cādi.
Conē hoc. si est eadez potentia. ⁊ hīs
eunde3 actum ⁊ circa ide3 obiectum
ipā in quocunq3 supposito sit semp ha-
bebit eandem rōem cālitatis respectu
obi causabilis p ipam potētiam. nam
suppositūz non tribuit aliquaz rōnez
causalitatis ipi rōni formali agēdi s
ipm habet rōnem cause agentis. p̄cise p
hoc qz habet rōnem formale3 agēdi.
quecunq3 g psona habet eande3 po-
tentiaz habebit eande3 bitudinez ad
obm causabile. Aliud mediūz pziū
accipit ad ppositum ipm. s. esse diuinū
⁊ ex hoc medio arguit sic. ēē diuinum
cōe est tribus. qz ipā essentia cōis ē tri-
bus. ēē aut diuinūz est pziūz pncipiū
caulandi. pbo. esse rerūz pprie est esse
cātum ⁊ oz qz cātur a suo simili. g p
cātur ab esse diuino. Contra hoc. es-
sentia vt essentia non est pncipiū agen-
di nisi p modūz nē. deus aut ad extra
nihil agit hoc modo. Ultimo potest
ostendi ppositum p mediūz cōe a pzi
⁊ hoc sic. oē cātum p̄e dependet a cā
pma sicut ip̄cū ⁊ possibile a p̄cō ⁊
simplr nēcō. g illō quod est formalis
ratō cādi est formalis rō fandi istā
dependentiaz cāti. ⁊ p p̄is formal' rō
ēēndi p̄cū ⁊ nēcū. s3 nēcū ⁊ p̄cō
eadē est cōis trib' psonis. g ⁊ rō fandi
di dependentiā cāti erit cōis. ⁊ p p̄is
formal' rō agēdi erit cōis. Contra
istā pōt argui. notū ⁊ amor in dōis s
qz sē pcedentes sē rōes s qz crea' pro-
ducūt. ⁊ h s3 gen' ēē formal'. sine qb'
inte' ⁊ volūtas ēēntiales nō sufficient'
disponerēt ad ipas creaturas. pducē-
das. Itūc at notū pcedēs vbum ē. ⁊
amor pcedēs. s. s. ē. g vbo est aliq' rō
formal' cādi. ppria. ⁊ sili. s. s. a' ostē-
dit qdrupl'. p̄imo sic. sapia vt ē es-
sentialis nō est nisi speculatiua. s3 vt est

psonalis est practica respectu opādo^m
p̄tēs in se ideas q sunt p̄n^a opatiui.
Itūc aut nō sufficit ad opandū aliq
notū tanq3 ratō p̄ima nisi sit practi-
ca. g 2^a. 2^a ostēdit p exēplūz de artifi-
ce creato. Artifex. n. in sapia artis du-
plice3 habet noticiam de artificiato.
vnaz simplicis notū in arte vli. qua i-
tuet opanda pure speculatiue. ⁊ aliaz
habz noticiāz dispositiuā ad opus
q in arte p̄ticulari pcepta de arte vli:
intuet ordinez pductōis sue in op'
⁊ ē cog practica. sine qua ipossibile ē
artificēz pcedere in op'. Similit' deus
in notū simplicī ēēntiali nouit singlā
simplicit' ⁊ absolute tanq3 i māifesta-
tōne quada3. In notū vō pducta no-
uit eadē intrinseca ⁊ extrinseca tanq3 i
quodā relatiō ⁊ spā' nouit scibilia i
eo tāq3 i qdā dispositiō eoz ad op'. sic
g notū artis vlis non sufficit sine no-
ticia artis p̄ticularis q est dispositiua
⁊ practica ita in deo non sufficit notū
essentialis siue noticia producta. 3^a
ostendit istā a' p quoddam simile in
nālibus qz sicut forma nālīs non est
pncipiū actōis s̄m q est p̄fectio ei'
in quo est: sed solummō s̄m q habet
re^m ad effectū. Similit' sapientia vt aōz
solummō s̄m q habet re^m ad effectūz
est pncipiū opandi. sapientia autem
disponens ⁊ amor affectans que respi-
ciunt effectū non sunt nisi sapientia ⁊
amor pcedentes. 4^a ostendit eadē
a' ex ordine pductiōis intrinsece
ad extrinsecā ⁊ hoc sic. vbi in diuinis
terminat' ordo rōis in essentialibus:
ibi icipit ordo originis i psonis. g pa-
ri rōne vbi finat' ordo originis i pso-
nis ibi icipit ēē ordo origis creaturaz
nō pōt g p̄ creaturā pducē nisi p̄us
pductis vbo ⁊. s. s. Si aut p̄ hēret in
se formalit' omnē rōem caulandi crea-
turaz ita q in vbo nō ēē aliqua pro-
pria ratō cādi videt' q posset p̄ cā
re licz non pduceret filiūz. Cōfirma-
tur istō p Augl. 15. de trini. c. 12. l. 28. p̄t
ēē inqz vbi n̄z q si scq̄t op'. op' aut
ēē nō pōt nisi pcedat vbi. sic vbi dei
ēē potuit n^a exite crea'. crea' autē n^a
ēē pōt nisi p ipz p quē facta sunt oia.

vda

cogn^o p̄cua
practica

fōe nālīs

oelo indimō

leg h3 p
ad rōem
m qūe ē
formali3

Ad ista. q^o p^ome ratōis neganda ē
q² vt dictū est p²i^o not^a 7 amor fm
que deus est cā creature sunt cōes for
malit^r tribus psonis. Ad primā pba
tionez istius ma. noticia i memoria 7
noticia vbi nō differūt in nobis vt spe
culatia 7 practica. q² nō differūt nisi
sicut habitual^r noticia 7 actual^r. q² p^one
niunt sp in rōne speculati 7 practici.
Si g^o noticia cēntialis in patre se bz si
cut not^a i memoria respectu noticie
que est in vbo nō erit illa in patre spe
culatia 7 alia practica. s³ vel vtraq² p
ctica vl^r vtraq² speculatiua. Ad addi
tur ibi de p^oinentia idearū soluet^r res
pondendo ad argu^m p^oncipale. Ad
2^m. notitia in patre de creatura non se
habz sicut not^a artis vlis resp^u no
ticie eiusdez in vbo. p³ hoc ex p^odictis
q² se habet sic not^a memo^r 7 intelligē
tie. 7 l³ p^oma sit q. habitual^r. 7 2^a. q. actua
lis: tū vtraq² est eque vlis vel p^octica
ris. Illud etiā q^o dicit^r de arte vli q²
ipā sit speculatiua. 7 ars p^octica p^octi
ca nō videt^r v^oz. q² fm diffinitōnem
artis. 6. ethi. Ars ē habitus cu² recta
rōne faciūns. p³ g^o ois ars ē habit²
p^octice. q² ois habit² faciūns ē pra
cticus. Hoc etiā arguit^r ex eo q^o dicit^r
artes p^octulares p^ocepti de arte vli. quia
p^oclusiones p^octice resoluunt^r in p^on^a
practica saltē vt in p^oncipia p^oria. imo
videt^r q² non possint resolui aliquo^o i
p^on^a speculatiua. nisi practica sit subal
ternata speculatiue. q² ois doctrina cō
clusiones p^orias resoluūt in p^orim^a p^oro
p^oria nisi sit subalternata alicui supio
ri c^o p^oclusiones bz p^o p^oncipijs. Si q²
doq² g^o inueniat^r dictū ab aliq^o aucto
re q² ars vlis ē speculatiua 7 p^octica
practica. Hoc idiget expōe 7 pōt sic i
telligi. q²to aliq^o mediū recedit mag²
ab vno extremo tāto nō soluz accedit
ad alterz s³ d^r h^re rōem alteri². sic p³
ex. s. p^ohy. q² rubenz respectu albi d^r ni
grū. Hūc aut^r cog² mē speculatiua est i^a
q² nullo^o est directia i op². Cogni^o vō
mere practica est illa que immediate est
directiua in op². quecuq² g^o cognitō
media p^o q²to mag² recedit ab vno ex
tremo² tanto mag² pōt dici p^otineri

sub altero. Hūc aut^r cognitio artis
vlis non ē immediate directia in opere.
qa opatōnes sunt circa singularia p^o
merba^r. Noticia aut^r artis p^octica ē
immediate directiua. p^o tanto igit^r noti
cia artis vlis pōt dici speculatiua p^o
quāto nō est immediate directiua i op²
sicut est p^octica. n^o tamē ē simpl^r spe
culatiua. s³ directiua. l³ mediate. quia
p^octica virtute ei² est immediate dire
ctiua. Q² addit^r igit^r q² i verbo tanq²
in dispositiōe nouit^r de² scibilia qd itel
ligit^r p^o noticiāz dispositiūaz in deo. In
nobis vīdeo vna² noticiā de agibili de
terminatē qd sit agendūz. 7 hanc seq
tur actual^r voluntat^r qua recte volo sic
agere sicut^r ratō dictat agendum esse.
Istaz volitionē sequit^r quedaz cogni
tio q² scio me sic velle. Et si scirez volū
tatez meā esse imutabilez 7 non ipedi
bile scirez me aliq^o sic factur^r esse. In
deo aut^r nō possum² h^re distinctos act²
re s³ q² i rōe. Aut^r g^o p^o noticiā dispositi
uā intelligis i deo noticiā. q² p^ocedētem
oēz actū volūtati. siue illuz q² vlt^r se sic
factur^r eē. 7 tunc sequit^r q² si tal^r not^a
in deo dispositiua est in vna p^osona 7 i
alia. q² ois noticia i deo. que. q² p^ocedit
oēz actum voluntatis habet^r in intel
lectu diuino v^ote p^omi obiecti mouen
tis. illō at^r mouet^r necōio inte^m diuinūz
ad quācuq² noticiā p^ocedētē actū vo
lūtati. q² i tota ista motōe nō inuenit^r p^o
cipiū motū nisi p^o modū inē. 7 p^o p^ois
necōio. Aut^r p^o noticiā dispositiūaz itelli
gis illā q² seq^r de²tinatōz volūtati. 7 tē
seq^r q² cū q² p^a nouit^r de²tinatōez vo
lūtati in q²cuq² p^a sic in seipā: q² q²libz
bz eq² noticiā dispositiūaz de q²libz opabi
li. Nec v³ dicē q² p^a nouit^r illam sic
disponē de opabili s³ nō seipāz. q² sic ar
gutū ē ad p^oclonē p^oncipalē isti² articli
vni² volūtati vna ē dispō. 7 ita si vna
p^a disponat de h^o opabili p^o p^ois 7 alia
que habet eandem voluntatem eodē^o
imo eodem actu disponit. 7 p^o p^ois re
flectendo se p^o actum intellectus super
actū volūtati. sic vna scit se sic dispo
nere de h^o opabili sic 7 a^a. 7 sic noticiā
dispositiua isto^o itellēa ē cōis trib² p^oso
nis. Ad tertiā pbatōez que ē de for^a

nāli actiua. 3°. I3 forma nālis actiua
habeat respectu3 quēdam ad pductū
qui respectus signi^r p nomē pncipiū vl'
potentie tam illud quod dicit^r esse pnci-
piū3 vel potentia tanq3 substratum
huic respectui est aliqua forma absolu-
ta. qd3 pbat^r. q2 non min⁹ formale pnci-
piū3 actōis vl' motus est aliquid
absolutū q3 terminus. Et pncipue si ista
ppositō est vera illud ē formale pnci^m
agendi in quo agens 7 pductū3 assi-
milant^r. nūc aut^r cū3 forma actio-
nis vel mot⁹ non solū3 pōt esse forma
absoluta. s3 necessario videt^r ex 5. p^hy
cō3ū3 q³ ē forma absoluta non inclu-
dens aliquā relatiōē. q³ vel est necessa-
riū3 vel salte3 possibile q³ illud qd3 est
pncipiū3 formale agendi sit forma ab-
soluta 7 vt forma absoluta. hoc re-
clar^r in exemplo. q2 lic3 calor sit poten-
tia calefaciendi. 7 hoc qd3 dico poten-
tia importat re^m in pcreto: tam ille re²
p^e non includit^r in rōne pncipiū3 acti-
sicut loquimur de pncipio actiū3. acci-
pie^r p illo quod immediate denoiatur
ab illo respectu. hoc pat3 in alio ex-
plo magis remoto hoc qd3 est obiectū
importat ex signi^r nois re^m. Si tam
querat^r quid sit pncipiū3 obiectū3 visus
nō rīdet^r p aliquod relatiū3. q2 tunc
esset facile assignare oīa obiecta poten-
tiā3. puta q³ pncipiū3 obiectū3 visus est
visibile. 7 audit^r audibile. 7 sic de alijs
s3 op3 assignare p pmo obo aliquid
absolutū3 substratū3 illi relatiōi q³ im-
portat^r p hoc qd3 est obiectū3. cui⁹ abso-
luti forma sit p^e motiua talis poten-
sicut lux vl' color respectu visus: 7 so-
nus respectu audit^r 7 sic de alijs. h est
qd3 dicit^r Ar. 2° de aīa c² inqt^r ē visus
h est visibile 7 sequit^r. visibile est color
h aut^r ē h3 se visibile. s3 seipm aut^r nō ra-
tōe. s3 qm in seipo h3 cām esse visibile
oīs. n. 2°. vult dicē q³ si color ē pncipiū3
obm visus ipm fm se est visibile nō p^e
pncipiū3. 7 hoc est q³ dic^r nō rōne. hoc ē.
hoc p^hy quod ē visibile non cadit i
rōne subī. s3 p^e 2°. q2 in subo est cā p-
dicati. 7 hoc intēdit^r cū3 subdit^r. s3 qm
in seipo h3 cām. Consimil^r ē in mult.
alijs. 7 spāliter in pposito q2 cum que

rim⁹ pncipiū3 actiū3 respectu alie⁹
actōis nō intelligim⁹ de respectu qui
importat^r in pcreto p hoc qd3 est pnci^m
actiū3. tunc. n. facile ē ostendere re-
spectu oīs actōis suū pnci^m. q2 pnci^m
actiū3 respectu calefactōis est cale-
facti^m. 7 illuatiōis illuatiū3. 7 sic
de singulis. S3 intelligim⁹ de illo qd3 ē
pncipiū3 fundamētū3 illi⁹ re². illd at
est forma absoluta. 7 hoc nō includē^r
aliquē3 re^m. q2 respectus ille nō poss3
alicui esse pncipiū3 nā termino re². forma
aut^r actiua est pncipiū3 nā termino actōis
saltem in actōibus equocis. Applicā-
do g ad ppositū3. si not^a que est ratō
formal^r pducendi creaturaz nō plus
includat rōnem re² ad eaz q3 ratō re²
includit^r in forma in rōe pncipiū3 acti-
nālis 7 ibi nō includit^r s3 tñ psequit^r
videt^r seq q³ in rōe not^a vt ē formale
pnci^m pducēdi creaturā nō iclu^r re²
ad eā. Alit^r breuissime pōt dici q³ in
not^a pducta nō ē aliq3 re² ad creabi^r
q³ nō sit in not^a cōi trib⁹ psonis. sic p²
pbatū ē. Ad 4^{am} pbatōē3 ma. I3
ista pgnē^a de pōitate pductōis itri-
sece ad extrīsecā poss3 mlti⁹ ipediri. tñ
pce^r 2° q³ vā ē. s. q³ p² nō possit pducē
creaturas nisi p² pducti sit^r 7. s. 7 rō
h² ē. q2 qm ab eodē v^m simpl^r nēcio p-
ducit^r 7 aliō ptingēt nō pōt pducē il-
lud ad qd3 ptingēt se h3 nisi p² pducō
i⁹ ad qd3 nēcio h3. 7 max⁹ qm eadē est
nēcitas pducti 7 pducēti. pductū ex
trīsecū ptingēt pduc^r. Intrīsecū vō
nēcio sic q³ ip3 ē nēciū eadē nēcitas q³ 7
pducēs. Itā pōt g ichoari ordo pduc-
tō3 ex nisi p² cōnato ordie pductō3
int^r. Alia rō ē. q2 pducto pōi cōicat^r
cālitās respēu posteriori si nō repugnet
pncipiū3 rōi illi⁹ pducti. nā ex ordie pduc-
tō3 n^a repug^r sibi cālitās cū ipm sit
p² pductū. Cū g p^a pducta vt tactū
ē i rōe pōze sit pducta p² q³ cū3 crea-
tura 7 cū nō repug^r sibi ex rōe pductō-
nis cālitās respēu crea^r se^r q³ ē p² crea-
tura nō tñ p² pduc^a q3 ipa. s3 7 ut pduc-
tia ipi⁹. Et h² dupl^r rō pōitāt^r p² h² i
ex vbis Aug. ibi adduct^r. p^a rō i h² q³
ait vbi dē eē potuit nō exīte crea^a. nō at
e² 2^a in h² q³ subdit^r p que oīa scā se.

8 obiectū3
potētiarū

ordo

Nec tamē ex istis duabus rationibus
 nec ex ista auctoritate. sequitur quod verbum
 sit aliqua propria ratio formalis cādi.
 quia absque tali proprietate rationis cādi
 potest stare tam positus persone ad crea-
 turam tanquam producti ad productum: quod
 positus tanquam principij producti ad pro-
 ductum. non enim oportet quod productum immedia-
 tius producat vel productioni et etiam produ-
 ctionem tertij beat propriam rationem produ-
 cendi illud tertium. sed sufficit quod habeat
 rationem eodem eandem cum primo produ-
 ce. sic quod necio sibi illam cōicat antequam
 ultimum producat. et sic est in pro-
 posito. per hoc apparet quare pater filio et
 spiritui sancto non productis non posset crea-
 re. quia non producto illo ad quod producat
 necio se habet non potest produci illud aliud
 ad quod contingit se habet. non produ-
 cto etiam illo quod natura est habere eandem
 calitatem respectu tertij cum producat
 non potest produci illud. et illa pro-
 assumpta si verbum non haberet propriam
 rationem cādi pater et si non producat
 verbum in posset creare falsa est. propter du-
 plicem rationem predictam. Si arguitur con-
 tra hoc. quia secundum auctorem Augustini allegatam
 creatura necio perigit verbum in ratione
 causae. unde ait creatura nulla esse possit
 nisi per ipsum per quem omnia facta sunt. scilicet ver-
 bum. non autem necio perigeret in ratione
 causae si totalis et completa calitas esset in pa-
 tre. Respondeo quod verbum necio perigat in
 ratione causae ad productionem creaturam potest du-
 pliciter intelligi. vel tanquam calitatem perfici-
 ens. vel tanquam in eadem calitate cum
 primo peracto conveniens. Primo non
 requiritur filius quia non perficit calitatem
 patris sed per in se et a se habet calitatem
 perfectam. et eam cōicat filio. et ideo filius habet
 quia pater habet. et requiritur filius. quia non
 prius quam creatura producat cōicat sibi
 eadem nam cum patre. et per prius eadem vir-
 tus activa respectu cuiuscunque posterio-
 ris. sequitur quod filius tanquam conveniens in ea-
 dem calitate cum patre perigat ad pro-
 ductum creature. Alii potest dici et redit
 in idem quod effectum perigere aliquid in ratione
 causae potest esse dupliciter. Uno ex parte
 ipsius effectus simpliciter quantum est ex se.
 ita. scilicet quod effectus non haberet a quo suffi-

cient posset produci nisi illud esset causa
 Alio ex parte necie cōicant in causa. per
 modo filius non perigit in ratione causae. sed
 etiam quia eandem perfectionem totalem cādi
 haberet pater si per impossibile solus esset.
 sed non potest in actum illius calitatis
 exire nisi prius filius cōcurrat secum vel
 cōicat secum in eadem perfectione et tunc
 eam creat in eundem actum.

De secundo arti.

principali dico quod filius negat a se au-
 tem primariam cādi. Job. 5. non potest fieri
 a se facere. quicquid. cōcedit autem subauctorem
 in cādo. cum subdit. nisi quod viderit
 patrem facientem. et infra ibidem opera quod
 dedit mihi pater ut perficiam ea ipsa opera
 que ego facio. et cetera. Dedit mihi pater
 ecce subauctoritas. ego facio. ecce cali-
 tas. Consimiliter respectu. scilicet habet filius
 auctorem in agendo. Et ratio utriusque est quia
 a quo aliquid habet principium agendi ab
 eo habet et agere. et per prius virtute illius
 agit. non virtute eius tanquam causae superio-
 ris quia non habet virtutes distinctam ab
 eo sed virtute illius tanquam principij cōicant.
 sibi calitates. et ideo habetis auctorem in
 ista calitate in qua recipiunt habet sub
 auctorem. Sed hic obijciat quia si pater per
 origine causae quod filius. et filius non causat illud
 causam. quia quod prius causam est. posterius cau-
 ri non potest. nisi idem bis causet. quod est
 impossibile. Similiter potest argui de ordine
 originis sicut de ordine calitatis. quia si
 prius facit a se et filius non a se. et pater causat
 prius origine. et tunc ut prius non poterit
 causari a filio. quia in 2. signo originis. quia
 idem non potest bis causari. Ad ista respondeo
 quod ordo in causando potest intelligi vel
 ut actio respicit producat. vel ut respi-
 cit productum. Si primo modo est ordo au-
 ctoritatis et subauctoris in proposito. quia
 est inter supposita agentia in habendo
 principium formale agendi per quod. scilicet per
 illos habet illud ab altero. et non est
 hic ordo quia non prius ponit creatura in
 esse per actum patris et postea sequitur
 actio filij. sed virtus cādi ordinate per
 ordinem originis habet in utroque prius
 nam quod terminus producat. Et ista vir-
 tute habita a tribus in eodem signo nam

pleto tam toto ordine originis ponitur effectus oio simul a tribus. Qd g dicit qd pns catur non pot posteri cari. pcedat referendo pns 7 posteri ad ipm cari 7 sic pbat ppositio sz no ppter hoc est negandum qn pns hns vntez candi 7 posteri origine habes eandez pnt p ipam simul na habitaz in vtroqz simul effectum care. Aliter posset dici spaliter ad 2m. qd pns origine care est causare a se. posterius origine care est causare ab alio. sicut autez ab alio habz vntez candi vel a se: sic 7 causare. nec est veru qd sic pns causatu ab aliquo no possit posterius cari ab alio. qz b intellectus est iste qd aliquid non possit cari ab vno a se: 7 ab alio no a se. qui intellectus falsus e vbi eadem vntus actina est in pducende 7 pducto.

De tertio articulo.

principali dico qd nullus re ad creaturaz pot pte includi in constituto psonae verbi. tum qd quicqd in ea includitur p est reale. distinguendo reale p ens ronis. qz pstituitur est sic reale. 7 p pns quicqd in ipo p includit est hoc mo reale. Nunc aut quicqz respectus in diuinis ad creaturaz est tm ens rationis. g 2e. tum qz quicqz respectus dei ad creaturaz habz p fundamento primo aliquid cōe tribus. non dico sic primo qd ex nā fundamenti oriatur relatio illa. qz tunc eēt relatio realis sz sic primo qd illud sit prima ratio pbandi p actum intellectus diuini psonas diuinas ad creaturaz. Sic ē tactu est in pmo articulo de intellectu 7 voluntate sic posset pbari de quocūqz sz qd deus p actuz intellectus est pabilis ad creaturam. Qn aut fundamētū primū est cōe tribus respectus non potest esse prius vni. nō g respectus ad creaturaz includit p in prietate alic p. qz quicqd includit sic est prius illi psonae. Tum 3o qz iuxta pnam viam posset argui qd quicqd est in psona diuina est necesse esse a se. 7 hoc excludēdo p lī a se aliud in ratione cāe. non at in ratione pncipij. qz quicqd est ibi est

incatum. lz aliquid ibi posset poni pncipiatur. Nunc aut respectus ad creaturaz etiā in quocūqz esse reali vl cognito non pot esse necius a se hoc mo qz nec terminus respectus pot esse necessarius sic. qz in quocūqz esse creatura est vl possibilis vl salte nō necia a se. g nullus respectus ad creaturam in quocūqz esse pot p includi in psona diuina. Sz ista ratio lz forte pcedat ex vīs tū apparent possz multiplici improbari 7 impediri. 7 non euidenter solui nisi euz plicitate tanta qz ita hic aggredi non intendo. Sz obijciētra illud qd verbuz iporat p prietatez 2e psonae. 7 cum hoc p importat rem ad creaturaz g 2e. Prima ppositio pz ex pncipio euangelij Jo. In pncipio erat verbuz. vbi euangelista p b qd est verbuz intendit expmēre pscōam psonam in diuinis. Et Aug 7 tri. c. 4. eo verbuz quo filius. 2a ppo pbat p illud. 8z. q. 6z. vbi exponit illud. In pncipio erat vbuz. Aug. qd grece ingt logos dicit. latine vbum 7 rōnem significat hic tam verbū meli interpretat. vt significet non solum ad patres respectus sz etiā ad illa que p vbum facta sunt opatiua potētia. Vult g qd cum dicit vbum iporat respectus ad creaturaz. Itē tra rōnem factam obijciē. qz si vez sit hoc qd accipitur in illa rōne qd creatura in quocūqz eē non est necia a se. nec p pns quicqz respectus ad creaturaz est sic necius. tē sequit qd nec respectus dei vt intelligentis ad creaturaz intellectaz. nec respectus eius vt creatiui ad creaturaz vt creabilez sit necius a se. sz deus nihil est formalit 7 necio nisi illud sit necium a se g sequeretur qd deus non necio est intelligentis creaturaz nec cātius creature quoz vtrunqz est falsum. Ad ista ad pnum posset eē duplex difficultas vna ex re. alia ex significato hnois vbuz. Quantuz ad pnum dico qd i. p prietate scōe psonae nō includit aliqs respectus p prius ad creaturaz ppter rōnes ad hoc positas. Quantū ad 2m dico qd respectus realis 7 respectus rōnis non faciunt aliqd p vni. 7 iō si tles

logos

duo respectus importent p hoc nomē
 vbu3 sequit q illud nomē non preci
 se significat vnuz p^o conceptuz. q2 respe
 ctus ad patrem vt dicentem est realis
 respectus ad creaturam vt dictam vel
 catam est rationis tantuz. q si hoc no
 men verbu3 p se importat tñ vnuz cō
 ceptum sequit q alteruz illoruz signi
 ficabit. 7 alterū notabit tantūmodo
 qd si veruz est pbabilis dici potest q
 sicut idem significat filius 7 filiatio lz
 alio modo significandi sic idem signi
 ficat vbum vt est. q. cōcretum 7 eius
 abstractuz si lz fingere. quod. s. est ver
 batio qd significat idē lz alio modo
 verbari. n. est idem qd dici siue intelle
 ctualit expm. 7 p pñs verbu3 impoz
 tat in pcreto hoc qd est intellectualit
 expm. 7 tunc notabit relationem
 ad illud quod dicit p verbu3. p tanto
 q notat noticiā pfectam. que noti
 cia habz respectum rōnis ad cognita
 p eam. fm hoc igit qtu3 ad significa
 tum hui⁹ vocis verbu3 esset iste ordo
 q pmo 7 p se significat respectus ori
 ginis. s. expm. intellectualis. passiva.
 s3 modo pcreto 2° notat noticiā. q.
 terminus formalis cōcatus p istam
 expm. 7 illa est cōis tribus tam
 appropriata vbo3. vero p hoc q ista
 noticiā habz re^m ad noscibilia pnota
 ret in noie verbi talis respectus. fm h
 neganda esset scōa ppositio assumpta
 in argumēto. 7 cum pbat p Aug. 82
 q. q. 62. dici pōt q p tanto melior est
 translatio hui⁹ qd est logos in hoc q
 est verbum q in hoc q est ratio. quia
 hoc nomē ratō nec respectuz originis
 ppiū nec illum pñtem appropriatū
 qui est ad creaturā ita ipoztat. sicut h
 nomen vbum. quare vbum vt vbum
 potest pparari p intellectuz ad quod
 cunq. 7 p pñs habere ppiam relatio
 nez ratōnis. Qd vero ait vt significa
 tur ad patres respect⁹ hoc debet intelli
 gi de eo qd pmo 7 pñcipalit significat
 tur. qd aut addit ad ea que facta sunt
 ibi debet intelligi significare. p pnota
 re. Ad 2^m potest dici q neciū a se
 absq omni repugnantia qstū est ex
 pte sui: pōt esse sine esse reali cuiuscūq

non necessarij a se. q2 non est p tradi
 ctio qstū est ex pte pōis absoluti: q
 ipm sit sine posteriori tam illud neciū
 non potest esse sine esse cognito cuius
 cunq. alteri⁹. q2 esse eius neciū requi
 rit cognitionē alterius. 7 p pñs alterū
 in esse cognito. 7 pñsimil^r est de eē possi
 bili. Non igit pñone diuine cōpetere
aliquid reale potest: nisi illud sit neces
sariū a se. hoc est incausati. quicquid
autē includit in ppietate pñone ppe
tit pñone vt aliquod reale. pōt tamen
pñone diuine ppetere aliquod cogno
scere vel aliquid posse: lz illud non sit
neciū a se. sicut nec termin⁹. Ali⁹ po
test dici q deus est sic neciū intelligēs
creaturā 7 cātiū creature: q vtrūq
istorum formalit dicit aliquid neciū
a se. put a se excludit cām. s3 non ne
cessariū in esse reali s3 in aliquo eē di
minuto. quicqd autē includit in ppie
tate pñone sic est neciū a se: q est in
esse reali. Tunc aut neciū a se non
neciū coerigit aliquid aliud in eē rea
li: lz coerigit aliquid aliud in esse co
gnito vt esse diuino. 2° possit dici q
alio⁹ est neciū illud qd neciū requi
rit 7 hoc siue pperigat siue coerigit
ad esse necessarij. Alio modo est neces
sariū illud quod ad esse necessarij ne
cessario cōsequit. Ex dictis de causali
tate effectina p3 solutiō qōnis de causa
litate exemplari 7 finali. q2 euz causa
exemplaris sit aliqua ratōne formali
exemplās: 7 causa finalis sit aliqua
ratōe tñans: siue finēs sic cā efficiēs
aliq rōe formali efficiēs: sequit ex cō
simili ratōne q nulla istaruz causali
tatur potest esse ppiā nisi ratō forma
lis causandi sit ppiā. non potest ali
cui pñone esse ppiā ratio exemplandi
siue finendi. sicut nec formalis ratio
agendi. hoc possit pbari hic sicut p⁹
pbatum est de cā effectina. s3 de pba
tionib⁹ pus positis eidentior ad ppo
situ3 videt illa vltima. quia ratio for
malis terminandi dependentiā causa
ti ad cām in quocunq genere cāe de
quo est hic sermo: est aliqua pfectio. 7
loquendo de cā pñima in quocunq il
lorz genere est aliqua pfectio simplici

No de
esse essen

qui quidem actus vltimior possit esse actus ei⁹ p^{se}. et hoc vltimo vlticipa-
tine. qd hoc modo est p^{se} ens cōter dicit^r
suppositus et in nā intellectuali d^r p^{so}
na. hoc modo intelligit^r a^o et ente p^{se}
stud soluz dicit^r p^{se} subsistens. sic
p^{se}bus loquit^r 2° et aia dicens. q^o mā ē
potentia hoc aliqd. spēs aut^r ē quā ali-
qd d^r h^o aliqd. 3° q^o ē ex ipis qd sim-
pliciter ē hoc aliqd. s. p^{se} subsistēs. habz
actualitatē vltimā nō ordinabilez p^{se}
ad aliquē actuz vltimiorē. a^o sic itelle-
cta pbat^r qz forma subalis p^{se} ordia-
tur ad esse totū. Illud aut^r ē est actus
simplr. ppositi quidez p. s. forme pri-
cipatue qz ps d^r ē p^{se} p actis hoc
est p^{se} p^{se} cipatue. totū aut^r pmo. qd igit^r
est p^{se} subsistens nec pōt ordinari ad
aliqd esse p^{se}. illud nō pōt esse p^{se} for^a
pbatō mī. ange⁹ est pfect⁹ in spē p^{se}ca
imo pfectiore q^o sit aliq spēs sube mā-
lis. ordo. n. spēs ē vt ordo numeroz.
8. mēba^e. nunc aut^r aliq suba mālis ē
ita in actu vltio q^o nō ē p^{se} ordinabil^r
ad aliquē actū vltimiorē. aliogn pōt
esse p^{se}cessus in infinitum in substat⁹s
mālibus. vt quēz pōt ē ps alterius
g multo magis ange⁹ ē p^{se} subsistens
fm intellectuz p^{se}dictuz. hēc rō. pcedit
ex medio cōi qz medius illud qd est p^{se}
se subsistēs eq^o pcludit p^{se}mo et igne si-
cut et angelo. imo et quocūqz qd est
p^{se}plete in aliq spē sube. hinc pz q^o nō
vmbile non ē oia distinguēs angeli
ab aia. qz est cōe angelo et igni. hēc ē
pz qre aia sepata nō est psona. l. n. n.
sit nata inherere. et iō sit ens p^{se} 2° p^{se}
dicto. l. etiam pōt esse ens p^{se} pmo^o
. i. solitarie: non tū p virtutez cōe extri-
sece. sic pōt accēs. vlt^r forma mālis: sed
v^{se}tute nē sue sibi terelictē. et hoc qz nō
necio dependet a mā in p^{se}prio suo esse.
tū non pōt esse ens p^{se} 2° p^{se}dicto. et so-
lum illud quod est sic p^{se} ens dicitur
suppositus. in nā aut^r intelligibili d^r p^{so}
na. et sic est psona incōicabilis quia
sibi repugnat cōicari nō tū vt vlt^r sin-
gularib⁹. l. vt forma mē actuande per
ipam. 2^a ratō ad pposituz est hēc. qd
qd pōt esse forma subalis hoc sibi cō-
petit immediate p essentiam suaz. s. posse

dare actuz simpliciter ipi materie. quia
8. mēth^e pz. q^o non est alia ratō quare
hoc possz facere p^{se} vnuz cuz mā: ni-
si qz hoc est p^{se} actus. et illud p^{se} potē-
tia. et hui⁹ non est aliqua ratō vltimior
nisi p^{se}pria ratio hui⁹ et illi⁹. g cui repu-
gnat esse actum mē hoc p^{se}esse repug^t
sibi p rōnem p^{se}priam. p^{se}ntia ista pbat^r
qz maiori p^{se}fectioni attestat^r q^o alicui
repugnat esse formā mē. q^o sibi pue-
niat. si g non potest hoc sibi cōuenire
nisi p suā p^{se}priā rōnez: sequit^r q^o cui re-
pugnat maxime repugnabit p p^{se}priaz
rōnem formalez ipius. Si igit^r ratō p^{se}
p^{se}pria quidditativa angeli est nota: per
illam p^{se}pter quid possit ostendi. q^o sibi
repugnat informare mām. ista rō
l. ostendat qd medius esset p^{se}priuz ad
p^{se}clusionē si ipa esset vera: tū non ostē-
dit p^{se}clusionē esse veraz. vnde negās
eam diceret q^o non repugnat huic in-
formare. nec essentia sua p^{se}pria est ratō
p^{se} repugnantia. Ideo vltimior p^{se}fir-
mat^r ratō sic. cuilibz actui simpliciter p
rōnem p^{se}priam vel cōuenit aptitudo ad
p^{se} informandū vel repug^t informare.
et essentia angeli non est dare p^{se}mum.
g 2°. et tunc vlt^r vt argutum est: ipa
essentia est p^{se}pria ratō repugnantie. p-
batio mī. aptitudo non est sine actuali-
tate qn sit imp^{se}fectio aliqua. 3^a ratō
possz poni talis. ordo p^{se}fectionis in for-
mis videt^r esse p recessum eaz a mā. si
cut actus p^{se}fectionis plus recedit a potē-
tia aia intellectia tantū recedit a mā q^o
nē sue relictā pōt habē esse suuz p^{se}priū
sine ea. g angelus qui ē p^{se}fect⁹ quacūqz
aia intellectia plus recedit a mā l. nō
videt^r q^o plus possit recedē nisi sibi re-
pugnet in esse mē. ista ratō non videt^r
multū p^{se}bare qz multiplex dat^r excel-
lentia actus ad actuz alia q^o ista sic re-
cedere a mā. imo aia intellectia l. pos-
sit esse sine mā: tamen ita p^{se}fecte potest
vniri materie sicut aliqua forma infe-
rior. ita diceret^r q^o angelus potest qui-
dez esse sine materia etiam p^{se}fectioni
modo q^o anima intellectia. sed tam
potest esse in materia. quia licz depen-
dere a materia sit imp^{se}fectionis: nō tū
ē euident^r q^o posse cōicare actualitatē

*Quia aia separata
nō sit psona*

de figurabilitate psonae

*Nō d^r ordo
p^{se}formis*

suā mē sit impfectōnis. 7 p̄cipue quā
do talis cōicatio potest esse sine depen
dentia. sicut ponere in p̄posito. 4^a
ratio videt̄ sumi fm aliquos ex ope
ratione angeli que est intelligere. 7 b
sic intelligere est operatō imālis. 7 in
tellectus est potentia imālis. 7 vterius
ḡ nā intellectualis est nā imālis. P̄ria
p̄ria pbat̄ per hoc. q̄ operatio inest
opanti fm potentiaz p̄piaz vt f̄ rōez
primā operandi. 7 p̄ p̄is si potentia
sit mālis illa operatio non est imālis.
2^a p̄ria pbat̄ q̄ potentia non erce
dit substantiam 7 videt̄ ista p̄ria p̄ci
pue tenere de natura illa que est me
re intellectualis cuiusmōi est natura
angelica. non sic manifeste tenet de na
tura que est dīminate intellectualis. 7
cum hoc sensitiua quantū ad aliquā
potentiā. sicut est aia nostra. q̄ illa de
pendet a mā in operando saltem ali
qua operatōne. s̄z nā mere intellectua
lis nullo mō dependet a mā in operā
do. nec p̄ p̄is in essendo. Videt̄ etiaz
p̄ria a p̄mo ad vltimū cōfirmari per
cōmentum p̄positionis penultime de
causis vbi habet̄. Impossibile nāq̄
est vt sit res cuius substantia cadat sub
tempore. 7 eius actio sub eternitate. sic
eniz eius actio melior esset ip̄ius sub
stantia hoc est impossibile. Primum
aīis p̄batur ex obiecto. q̄ ab obiecto
actus quilibz recipit sp̄m 7 p̄fectio
nez. nunc aut̄ obiectū intellectus in
q̄stū huiusmōi a materia abstrahit̄
q̄ forme in mā sunt individuales q̄s
non apprehendit̄ s̄z q̄ huiusmōi. Si
huic ratōni instet̄ q̄ simili ratōe pos
set concludi p̄ operatōnem 7 vterius
p̄ potentiaz q̄ aia intellectina est imā
lis. 7 tamē 2ª est falsa. hoc est q̄ non ē
p̄fectio materie. licz fm aliquos vera
sit de imateriali hoc est non cōposita
ex materia 7 forma. Diceret̄ q̄ bñ
potentiā intellectina est immaterialis
7 etiaz anima hoc modo est imateria
lis quia non est imersa materie nec a
materia totaliter apprehensa. 7 hoc de
clarat̄ quia quāto forma est nobilioz
tanto magis dīstatur materie corpora
li. 7 minus ei cōiungit̄ 7 magis eam

sua virtute excedit. anima autem nra
ultima est in nobilitate formarum. vñ
in tñ sua virtute excedit mām corpo
ralem: q̄ habz aliquaz operationez 7
virtutez in qua nullo modo cōicat cū
materia corporali. 7 hec virtus dicit̄
intellectus. Contra istud. homo nō
est homo fm animaz siue p̄ animam
nisi fm q̄ anima informat mām. ergo
nec operat̄ operatōne p̄ria hominis
fm animam nisi vt anima informat
materiaz. 7 vel non intelligit fm aīaz
vt fm formaz que sit p̄ncipiū huius
operatōnis. vel intelligit fm eam vt in
format materiaz. Prima p̄positio p
bat̄. quia cōpositum non est illud q̄
est: nisi ex partibus. 7 hoc non vt dīvi
sis: s̄z vt vnitis. vt patz ex. 7. meth^o re
spectu huius syllabe ab. ce. a. 7 b. 7 ita
vniuersaliter de partibz 7 toto. nec so
lum est hoc verū de partibz materia
libus quas vocat ibi elementa. sed et
de partibus essentialibz. que sunt ma
teria 7 forma. cōpositum enim ex hoc
vnū est: quia hoc est potentia 7 illud
actus. sicut vlt. 8. meth^o. hoc est quia
vna pars que est potentialis informa
tur. 7 alia que est actus informat ip̄az

Item 2^a contra idēz. Anima fm su
premu gradū p̄fectōnis sue essentia
lis informat materiaz. sed intelligere
non potest p̄petere sibi s̄z aliq̄ez gra
dū superiores q̄ sit sup̄emus: non ḡ
p̄petit sibi vt excedit materiam. intelli
gendo p̄ excedere nō informare. p̄ma
p̄z q̄ alioquin homo non esset sup̄e
muus ens corporale. nec p̄ p̄is p̄rimū
angelo in ordine sp̄ez. quia non esset
actu formaliter p̄ illud quod est sup̄e
muus in anima intellectina que est p̄ri
ma forma angelo. De ista 4^a ratio
ne vidēduz est p̄mo de aīte. Illud an
tecedens. s̄. q̄ intellectio est operatio i
materialis. potest intelligi tripliciter.
Uno mō p̄ oppositum ad operatōnes
sensitiuas. que dicunt̄ organice. quia
exercent̄ p̄ organa determinata. 7 sic
materiales quia requirunt determina
ta partes corpori determinate cōple
xionataz. 7 p̄ op^m intellectio est opera
tio non organica. non. n. p̄ aliquā p̄te

quo intelli q̄ op^a intelli
est immaterialis

*Non plus doctor q ex
tma actus arguat
forma tas forme*

corporis determinataz exercet. 7 hoc modo intellectus dicitur esse nulli⁹ partis corporis actus. intelligendo sic ut in qua parte vel p qua partem pprie exerceat operationez suaz sicut potentie sensitive. Sz ex isto intellectu antecedentis nō videt sequi imaterialitas forme. forma. n. pure materialis dum tam sit vniformis in toto 7 in qualibz parte: non dicitur operari p organum. sicut ignis non dicitur opari p organū 7 pmentatoz. 7 meth⁹. super illud q si cut dictuz est. Virtutes iste assimilant intellectui in hoc q non agunt per organum. 7 loquitur de virtutibus que sūt in seminibus. 7 paulopost. virtutes q sunt in corporibus animalū agunt p instrumenta determinata 7 membra ppria. virtus autē formatia non agit p membrūz pprium. 7 ratio huius est: quia sola forma dicitur picipiūz operā di organice. que. f. quodāmodo illimitata in agendo: potest esse pncipiūz difformiūz actionūz que tamē non possunt elici nisi mediantibus partib⁹ dissimilib⁹. 7 ideo requiritur q perfectibile a tali forma habeat partes dissimiles p quas operationes ille organice exerceat. 7 talis forma est pprie sola aia q ppter sui pfectionez vltra formas inferiores potest esse pncipiūz pluriūz operationūz p ipam convenientiūz suo toti. 7 ideo requiritur p suo pfectibili adequato corpus habens partes maiori dissimilitudinis que cōueniunt plurius operationib⁹ dissimilibus quaz potest esse pncipiūz. Immo ex isto intellectu aītis videt posse argui q intellectio est operatio eque materialis sic visio. quia visio potest exerceri p partez materiales determinataz. intellectō autē non p aliquā partez sz est totius pmo. non. n. man⁹ intelligit sz homo sz si aia non ut pficiens totum possit esse pncipiūz intelligendi: q ipa ut per ficiens quācūqz partez eque posset esse pncipiūz intelligendi sicut ipa ut pficiens totūz. 7 tunc vici posset ita digitus intelligere sicut homo. quia ita esset in actu p formam ut est pncipiū intelligendi. Si q totum est eque ma-

teriale sicut pars vel magis sequit⁹ q ista operatio que non ppetit forme nisi ut est in toto sit eque mālis sicut illa que sibi cōpetit ut est in parte. R^o ad hoc. operatō que cōpetit forme ut est quodāmodo illimitata pfectio si cōcet⁹ materie vel toti: cōcatur ei quod est in actu p formam sic illimitatam: tale est totūz 7 non aliqua pars ei⁹ respectu aīe intellectiue cui ut sic illimitata est cōpetit intellectio. Alio mō posset intelligi aīis q intellectio est imālis terminatiue. hoc est tendit in obiectūz abstractūz a mā. 7 in hoc intellectu videt⁹ aīis pbatum fuisse p imālitatem obiecti. sed ista pbatio non concludit imālitatem simpliciter etiaz terminatiue siue obiectiue: qz fm omnes quidditas rei mālis potest esse pse obiectūz intellectus nostri. sz tantū⁹ si requirit⁹ in obiecto imālitatem: hoc est abstractō a materia individuali. 7 ex hoc sequitur q operatio sit imaterialis terminatiue. B est indrās ad obiecta singularia materialia. 7 tunc ad habendum conclusio nez intentā oportet pbare q opera⁹ que respicit vniversale p obiecto non posset aliquo modo cōcari materie. Tertius intellectus aītis est iste intellectio non est pmo alicui⁹ material⁹ tā qz pxiū receptiui. sz eius receptiūz pxiūz 7 pprium est forma non illa totius que est qdditas sicut est humanitas. sz illa que ē simplex 7 altera p compositi. quolibz aut operatio sensitua est pmo compositi ex materia 7 forma sicut ppriū receptiui. sicut patz in pncipio de sensu 7 sensato. nō. n. ipa aia est imediate receptiua visionis: sed ipz organūz quod est cōpositūz ex aia 7 determinata parte corporis est prima ratio recipiendi visionez. nec est aia n⁹ aliquid aīe nec illa forma mixtionis que est i determinata pte corporis sed forma totius organi eo modo quo humanitas est forma totius hominis est prima ratio recipiendi visionē. Ex hoc patz q si organum dicat⁹ illa ps totius animalis in qua tanqz in proximo receptiua recipit⁹ sensatio: organūz dicit⁹ aliquid compositūz ex aia

ut est principium talis operationis: et ex parte corporis sic mixta. et tunc patet quare oculus cecus non est oculus nisi si finis quid. quia non est nisi altera pars compositi quod natum esset dici oculus carens alia parte qua complete oculus est oculus. Ex hoc etiam patere potest quod si potentia dicatur illud quod est ratio prima recipiendi actum: potentia visiva non erit aliquid precise anime sed vel erit forma totalis ipsius organi: vel aliquid consequens illam formam. Patet etiam quare anima separata non potest sentire: quia non habet receptionem sensationis quod est organum. nec formalem rationem recipiendi que est forma totalis ipsius organi. Per oppositum est de intellectu quia receptionem eius primum et prima ratio formalis recipiendi eam: est anima vel aliquid ex parte anime precise non includendo aliquam materiam et propter hoc possunt ipsa competere anime separate. quia ibi manet primum eius receptionis. Secundum etiam istius tertium intellectum qui plus continet veritatis intelligit operationem imaterialis. quia primum receptionis habet non includens materiam. saltem corporalem. et ideo sine tali materia potest ipsa operatio haberi. nunc autem potens habere operationem sine materia potest habere eam sine materia. si natura illa cuius est ista operatio propria potest habere esse sine materia. Ex hoc ergo medio. scilicet operatione potest concludi ipsius nature talis imaterialitas hoc est a materia in essendo separabilitas. non autem illa imaterialitas ulterius que est impossibilitas informandi materiam. et hoc est rationabile quod ex intellectu que est medium commune anime et angelo possit concludi imaterialitas communis utriusque. De tertio principali obicitur contra primam rationem. quia ex. et mixta. forma est magis ens quam compositum. ergo illa non ordinatur ad esse totum tanquam ad aliquid perfectius. Preterea specialiter de anima videtur quod ipsa sit per se subsistens. quia ipsa per se operatur. operatio enim. quia propositum operatur per se non appetit soli forme. anime autem separate

appetit intelligere. Preterea esse anime est esse compositum quod non ordinatur ad illud esse. Aliis probatur. propter hoc enim anima humana remanet in suo esse. totius esse destructo. non autem alie forme quia hoc idem esse quod est totius: est ipse anime non sic in aliis. Preterea hec aqua potest esse pars alicuius totius aque et ita est ordinabilis a esse perfectius quod sit eius participative et per consequens hec aqua nunc non est per se subsistens. Preterea idem non repugnat eidem nisi per eandem rationem repugnante. si ergo angelus repugnet informare materiam: hoc est per aliquam unam rationem in angelo propter quam sit ista repugnancia. non sunt due rationes. una communis sicut per se prima ratio: et alia propria sicut per se secunda ratio. Preterea si per se philosophi celi videntur esse animati. non autem potest poni ibi anima intellectiva. quia intellectiva inferior angelo non potest perficere corpus nisi perficiat finem perfectionem vegetative et sensitivae quas includit. vel nisi ille si sint distincte: simul perficiant. Preterea angelus quandoque sumit sibi corpus per quod exercet actus vite. ergo cum agere preponit esse dabit illi corpori esse vivum. et per consequens informabit illud. Ad ista quinque. Ad primum non intelligitur prius et magis finem perfectionem sed finem principalitatem et independentiam quia esse principij principalioris est independentis respectu principij et respectu principij minus principalis. Ad secundum quis ista ponat rationem fundamentalis per conclusionem istam quod anima intellectiva est subsistens. tamen conclusio non videtur vera loquendo proprie de subsistente. eo modo quo prius dictum est quod ens per se tertio modo ibi accipiendum dicitur subsistens sed nec anima intellectiva unita est per se subsistens. id est solitarie sicut accidens in altari dicitur per se ens. quia tunc unita non informaret corpus. separata enim quia sic est per se ens non informat. si ergo unita esset sic per se ens eundem modum essendi haberet informans et non informans. Ad rationem ergo illam intellectum que est operatio imanes in operante potest dici appetere per se alicui dupliciter

Uno modo sicut primo susceptiuo. Alio modo sicut remoto. exemplum. primo modo superficies dicitur alba. 2. modo non sicut bene dicitur homo est albus. sic anima dicitur per se intelligere tanquam primum receptiuum intellectus. sed non primum quando est unita. quia quando est unita est ratio secundum quam intellectio conuenit homini tanquam toti per formam. homo autem dicitur per se intelligere tanquam receptiuum remotum. quia non recipit intellectum nisi per hoc quod anima que est eius forma primum recipit eam. quando ergo accipit in materia. quod per se operatur est per se subsistens. verum est de per se operante. quod. sic operatur quod non est ulterius alicui ratio operandi illa operatione. Si autem non esset subsistens sed forma informans non posset operari quando ulterius esset ratio operandi suo toti. sed isto modo bonum est falsa quod anima per se intelligit. hoc enim non est verum nisi eo modo quo operatio conuenit forme sicut primo susceptiuo. Ex ista patet quod intellectio est immaterialis. scilicet non quod non sit ipsius anime unita. put informat materiam sed quia ipsa est solus anime ut primum susceptiuum. toti autem compositi tanquam remoti susceptiuum et tantum secundum partem formalem sui. Ad aliud. habens omne idem esse non videtur simpliciter imperfectum per hoc quod non conueniat alteri illud esse. si ergo anime esset idem esse quod et toti. quare anima separata esset imperfecta in essendo. cum tunc nihil sibi tollat nisi quod suum esse non conueniat alteri. quare etiam idem esse habens anima esset imperfecta in essendo et totum habens idem esse esset perfectum in essendo. quomodo etiam manet esse toti nisi maneat totum habens illud esse. Dico ergo quod esse anime manet idem dum anima manet ens illo esse. et hoc sine sit composita sine separata. et compositum videtur quod esse totius non manet idem nisi dum totum manet idem illo esse. quia nullum esse actuale videtur manere idem nisi illo actualiter habente illud esse. Videtur ergo ista neganda quod esse anime est idem quod est totius. quia habens esse videtur pars habentis esse. compositum videtur esse se habere ad esse. Et illa probatio que adducitur ad oppositum. scilicet quod anima re-

manet in suo esse non sic alie forme. non concludit oppositum. imo oppositum. ideo enim remanet in suo esse. quia esse est omne incorruptibile. et per se. et per accidens videtur autem corruptibile si esset idem cum esse compositi. compositum enim vere corrumpitur. sicut enim generatio videtur terminari ad esse generati: ita esse corrupti videtur esse terminus a quo corruptionis. et per primum non manere. Alie autem forme materiales non manent in suo esse corrupto toto. non quia esse earum fuit aliud ab esse compositi corrupti. sed quia ipse corrumpuntur per accidens. hoc autem est vel quia agens corrumpens per principium suum actuum contrarium illis attingat illas ut contraria: vel saltem attingit compositum corrumendo ipsum et forme tales sunt inseparabiles a composito in essendo. neutrum autem istorum verum est de anima in intellectu. Si etiam ut isti dicunt anima in intellectu sit incorruptibilis quia esse per se conuenit forme que est actus. quod autem secundum se conuenit alicui inseparabile est ab illo. sicut ergo impossibile est quod forma sepe a seipsa: sic impossibile est quod forma subsistens cessat esse. Si inquam ista sit ratio incorruptibilitatis anime in intellectu. sequitur quod non est incorruptibilis propter hoc quod idem est esse eius et totius. est enim separabilis a toto manens tamen inseparabilis a seipsa. Potest tamen ad clarius videndum responsiones ad duo argumenta predicta distinguere de esse. vno modo esse potest intelligi illud quo primo formaliter aliquid recedit a non esse primo autem recedit a non esse: per illud per quod aliquid est extra intellectum et potentia sue cause. hoc modo cuiuslibet ens extra intellectum et cum est proprium esse. Alio modo dicitur esse ultimus actus cuius. scilicet non aduenit aliquis alius dans esse simpliciter. et ipsum dicitur simpliciter habere esse cui primo conuenit esse sic dictum. primo inquam: sic quod non sit alicui alteri ratio essendi illo esse. Isto modo compositum perfectum in se dicitur esse et solus illo. per autem esse dicitur esse per accidens tantum vel magis proprie participare isto esse toti.

sic igitur solum oppositum est p[er] se ens accipiendo esse 2° modo. Alia autem intellectiva non dicuntur subsistere nisi ipso p[er] se et sic quid ibi dicatur ens et p[er] se ens p[er] modo accipiendo esse. et hoc p[er] respectu p[ro]p[ri]etatis ad p[ri]mum arg[um]entum. Per eandem distinctionem p[er] ad 2^m. quia p[ri]mo accipiendo esse forme et totius non est idem esse o[mn]i[um]. 2° est idem esse. sed illud non est utriusque eodem modo. scilicet totius p[ri]mo et p[ar]tis participative. Ex hoc patet quod anima separata dicitur imperfecta in essentia. quia eo modo. quod ipsa est unita potest dici perfecta in essendo. non essentialiter et p[ar]tie scilicet participative. suo quidem p[ro]p[ri]o esse est eque perfecta separata et coniuncta scilicet coniuncta perfecta est esse totius participative ibi non p[ar]tie. et quantum ad hoc se parata est imperfecta. quia earum ipso esse totius. et postea dicitur quod ista imperfectio est imperfectio simpliciter. quia caret illo esse quod est perfectio simpliciter. licet non p[ro]p[ri]a. imo ipsa est a p[er]fectio quod esse est p[ro]p[ri]um. quia includens illud esse. Non igitur dicitur forma imperfecta ex hoc solo quod non coincat suam perfectionem alteri. sicut nec ipsa perficitur in hoc quod communicat. sed dicitur imperfecta ex carencia perfectionis esse totius. que carencia coincitat illud non coincare. Ad 4^m illud quod potest esse pars integralis omni[um] totius et si participet esse eius quando est in toto et non participet quod est extra totum. tamen separatim non dicitur imperfectum. quia habet esse eque perfectum cum illo esse quod potest participare. unde non dicitur p[ro]p[ri]e ordinabile ad esse totius sicut illud quod natum est esse pars essentialis p[er] se ordinabilis ad esse illius cuius natum est esse aliquid nec potest esse in se aliquid eiusdem rationis cum illo. Ad aliud dico quod in eodem possunt plura includi quorum cuiuslibet secundum p[ro]p[ri]am rationem etiam alio circumscripto repugnat aliquid idem. et tunc quodcumque illorum potest esse ratio repugnantie illius includentis ad aliud. Exemplum homini p[er] rationem substantie repugnat quod sit albedo et quodcumque alio circumscripto. item p[er] rationem rationalis. illa ergo oppositio est neganda

quod unum unum non repugnat nisi p[er] unam rationem repugnantie. scilicet si addatur non nisi p[er] unam rationem p[ri]marie distinctioni potest. quia ratio repugnantie unum extremo competit illi cui est ratio repugnandi. et alteri repugnat. vel ergo p[ri]mitas ista refertur ad istam convenientiam et tunc illa erit p[ri]ma ratio repugnantie que p[ri]mo p[ro]venit illi et cum hoc repugnat alteri. vel p[ri]mitas ista refertur ad repugnantiam et tunc illa erit p[ri]ma ratio repugnantie que p[ri]mo opponitur illi et cum hoc convenit illi. et utroque modo potest distinguere de p[ri]mitate co[m]munitatis. et perfectionis. Quantum ad p[ri]mitatem co[m]munitatis p[ri]us repugnat substantie eadem quantitatem quam animali. 2° tamen quantum ad p[ri]mitatem perfectionis. quia anima plura includit p[ro]pter que repugnat sibi quod sit p[ri]mitas quam substantia includit accipiendo tamen uniformiter p[ri]mitatem vera est oppositio. quod eiusdem ad idem una est p[ri]ma ratio repugnantie. et ex hoc sequitur quod non p[ro]cessit utraque ratio posita ad conclusionem ex ratione repugnantie p[ri]ma eadem p[ri]mitate. quod concedo.

Similiter quantum ad p[ri]mitatem co[m]munitatis p[ri]us competit homini esse substantiam quam rationalem. et quantum ad p[ri]mitatem perfectionis est 2°. Sed si arguatur idem non competit eidem nisi p[er] eandem rationem. ergo similis est de repugnantia. R[es]p[on]detur non est simile. quia multis co[m]munitatibus non convenit idem predicatum saltem quod non est de eentia eorum nisi p[er] idem co[m]mune eis. sed multis repugnare potest idem non p[er] aliquid co[m]mune eis. Exemplum repugnat homini et albedini esse angelum. et ibi forte homini et albedini sit ens co[m]mune: tamen non est ratio istius repugnantie. quia convenit angelo. Exemplum manifestius. lapidi albedini. chimere. repugnat esse deum non tamen p[er] aliquid co[m]mune sicut manifestum est. Ad argum[en]tum principale nego p[ri]mam et ratio est. quia p[ri]mo potest esse ratio repugnandi alicui ne insit sibi: quod si inesset esset posterius. sicut repugnat homini esse rudibilem. et illud quo formaliter homo est homo est ratio illius repugnantie. et tamen rudibile si inesset: esset posterius homine.

sicut passio est posterior suo subo. Est igitur prius simpliciter necessio causa repugnantis. sic. scilicet quod contradictio est illa coniunctio. non sic necessio potest esse ratio. convenientie aliquid posterioris. sic. scilicet quod contradictio sit illa non uniri. quod non est contradictio absolute prius separari a suo posteriori. **Ad** propositum formam maiorem separari a maiore non regit nisi quod forma non sit simpliciter necessaria ratio sue unionis ad maiorem. quod verum est. quod est entitas absoluta et ita potest non illa unione. sed formam maiorem ut angelum posse uniri merito poneret aliqua uniri quorum unum est ratio repugnantie. ut ostensum est in solutione questionis.

Ad secundum
 queritur an deus possit species in eucharistia convertere in aliquid per se. **arguitur** quod non. quod non potest aliquid converti in aliud nisi bene aliquid eodem. iste species non habet aliquid eodem cum aliquo per se. **scilicet** a. **probat** si nihil maneret eodem: esset ista species ceteris adhibita. et non conversio. **probat** quia iste species non habet subiecta subiecta nec est materia que est primum subiectum in his que transmutantur ad invicem. **Contra.** non potest istas species convertere in aliquid non per se. **scilicet** deus potest illas convertere in aliquid per se. **ans.** per se. quod iste species convertitur per actum nutritivum in substantiam nutritivam ita quod ex eis. virtute nature generetur caro non per se. quod si per se magis habet propositum. **similiter** ex eis virtute ignis posset generari ignis. et virtute celi posset generari aliquod aial per putrefactionem. **Probatio** patet. magis videtur potentia divina posse super istas species convertere in per se. **scilicet** quod potentia nature in non per se. quia potentia excedit potentiam in infinitum. **per se** terminum et non per se non variat rationem terminum in infinitum. **scilicet** a. **Questio** ista non querit generaliter de possibilitate totalis conversionis unius in aliud: sed specialiter de conversione in tales terminos de quibus est specialis et propria difficultas. **Ad** cuius solutionem propriam videndum est per se si in istis terminis de quibus

queritur sit aliqua specialis ratio impossibilitatis ad conversionem totalem. Et hoc videndum est primo ex parte illius termini a quo dicitur converti separata. **scilicet** ex parte termini ad quem. **quod** intelligitur per se quod est aliquid per se. **scilicet** ex parte conversionis qualis est ista conversio. puta si illa forma quod tangit argumentum sit adhibita.

De primo dico

quod non est aliqua specialis ratio impossibilitatis in converti separata quoniam ipsa possit eam converti in quodcumque sicut posset aliud creatum. ubi ponitur conversio totalis esse possibilis. hoc potest ad presens breviter ostendi sic. illud agens eque potest quodcumque terminum in quodcumque totaliter convertere: quod in virtute sua activa habet utrumque terminum eam totaliter converti ad esse et non esse. et est quodlibet necessio comitans utrumque terminum in essendo et non habet quodcumque duo creatura eam isto in sua potestate sine potentia activa. **scilicet** a. **probat** per se. totum aliquid de tenetur cathe et significat idem quod perfectum ex partibus. Aliquando sine cathe et significat idem quod quilibet pars. **In generatione** forma per se primo et generatione conversio est totius in totum hoc intelligitur primo quia tunc corrumptur quod generatum est per se unum. et idem vere totum. **In generatione vero** sed quod qualis est in alteratione vel augmentatione ibi generatum non est per se unum sed per se. **metaphysica**. c. 6. Non fit inquit quale sed quale lignum. nec convertitur sed quantum lignum. et idem ibi genitum non est vere unum. **In proposito vero** intelligitur conversio totalis sine totius in totum accipiendo totum sine cathe. et potest quod sic convertatur compositum in compositum: ut materia in materia. et forma in formam. **a.** sic exposta probatur. quia agens quod eque habet in virtute sua activa utrumque terminum conversionis quantum ad aliquid partiale in eo: eam potest unum in alterum convertere conversione partiali. **scilicet** n. **generans** quod habet in virtute sua activa formam b. corrupti et formam b. generati per illud in illud convertit conversionem partiali quod est forma. sic illud agens quod eam habet

Totu

in virtute sua formam huius corrupti
 7 formam huius geniti eque potest p
 tialiter puertere illud corumpendo
 vel generando. g. pari ratione agens
 quod eque habz in virtute sua actiua
 vtrunqz terminu istuz 7 vtrunqz illu
 7 hoc quantum ad quodlibz vtriusqz
 7 quantum ad quodlibz necessario co
 comitans vtriusqz in essendo: eque po
 test vtriusqz istum terminum conuertere
 re in illum conuersione totali. tale aut
 agens est deus. **¶** 2° sic. eodem modo
 potest aliquid conuertere in aliud quo il
 lud potest succedere isti. nunc aut vir
 tute diuina potest quodcunqz creatu
 fm se totum 7 quodlibz eius succedere
 re alteri creato ergo 2°. **¶** Contra illud
 obijcit pmo sic. quia fm hoc deus pos
 set eque puertere substantia corporea
 in substantia incorporea. 7 vnaz in
 corporea in aliam sicut potest conuertere
 vnaz corporea in aliam corpo
 reaz. pnia p3. q2 potest diuina eque
 habet terminuz vtriusqz. s3 pns e fal
 sum. hoc pbat pmo p Aug. sup gen.
 i. 7. Omne corp⁹ in omne corpus pos
 se mutari non desuerint qui assererent
 corpus aut aliquod puertere in aiaz fie
 riqz naturaz incorpoream nec quen
 qua sensisse scio. nec fides habet. **¶** In
 eodem li. etia3. c. 10. 24. vel. 26. exp⁹ius
 habet idem. omne inquit corpus i o
 corpus mutari credibile est. quodlibz
 autem corpus posse mutari in aiam
 credere absurdum est. **¶** Et cetera Boe
 tius li⁹ de duabus naturis 7 vna pso
 na xpi in parte qua disputat contra
 Eucitez dicit neqz corporea substan
 in incorporea mutari posset. nec in
 corporee in se inuicez pprias formas
 mutant. sole. n. in se mutari possunt q
 habet vnu⁹ nature subiectum coe. hec
 ille. **¶** 2° instat contra istam rationem
 quia cuz non solum substantie create
 s3 quecunqz create eque subsunt vir
 tuti diuine. sequer⁹ q si aliqz crea
 tum posset deus totalit⁹ puertere in ali
 creatum: q. hoc eque possit de quibus
 cunqz creatis. 7 tunc sequunt⁹ multa
 q vident⁹ inconuenientia puta q suba
 posset conuertere in accis. 7 ita posset sic

ri inherens. 7 absolutum posset puer
 ti in respectum 7 ita posset habere
 duos terminos. 7 pari ratione 2° in
 vtraqz conuersione. **¶** Tertio instat
 contra istaz rationem. quia q agens i
 virtute actiua habeat totalit⁹ vtrunqz
 terminuz non infert nisi q potest tota
 lit istum destruere quod est annihilare
 7 illum totalit⁹ pducere. quod est crea
 re. S3 hoc creare 7 illud annihilare no
 est conuertere hoc in illud. g. 2°. **¶** Ad
 ista. **¶** Ad p⁹um. inte⁹ Aug. ibi p⁹bare
 q aia in prima pductione non sit p
 ducta de aliquo corpore sicut ipe pce
 dit 7 pmo p via3 diuisionis de singul⁹
 corporibus 7 tandem summatiz de oi
 corpore p illud quod allegatu est. cor
 pus puertere in aiam 2°. Productio aut
 pmaria no habet opus miraculosum
 s3 talis est qualis ppetit reb⁹ pducti.
 Non vult g negare qn deus posset co
 uerte cor⁹ in aiaz: s3 vlt dicere q hoc i
 pma reru pductione non sit factum.
 vel non potuit fieri fm modum illius
 pductiois. quia illa non erat miracu
 losa s3 conueniens naturis rerum. pdu
 ctaruz. hoc est de intentione Aug. ibi
 dem. **¶** Si arguat⁹ ex verbis Aug. quia
 dicit omne corp⁹ posse mutari in omne
 corpus sed non in aiam. non est aut
 primu possibile nisi per omnipotentia
 diuinaz. g. nec 2° p illam est possibile.
 quod est ppositum. **¶** 2° si aliquid e
 impossibile vbi concurrunt multe ra
 tiones impossibilitatis: quodcuqz ali
 vbi deficit aliqua istaz rōnum ppatu
 ad istud potest dici possibile. no abso
 s3 respectu b⁹. vbi g⁹a. Si lapidē e im
 possibile vidē. 7 aial excecātū e ipossi
 bile vidē. 7 catulū añ nonū diē ipossi
 bile e vidē. In istis sp poster⁹ e possibi
 le respēu pōis. q2 nō remanz rō illa q
 e pcpua respēu impossibilitat. i priori.
 P3 discurre⁹ p rōes impossibilitat in
 istis exēplis. **¶** Ad p⁹o ignē puertere in
 ce⁹ mltas bz rōes impossibilitat. puta
 q2 nō hnt ista corpea p⁹a trāsmutandi
 se iuicē cniūsmōi sē q⁹itates actie 7 pas
 sine forma⁹ l⁹ vna⁹ oppo⁹. non ē hnt
 subz receptū trāsmutatōis adiūicē. n
 p⁹ istas rōes solas e impossibile cor⁹

puerit in aiam: sed ppter aliam ratio-
nez repugnantie. que. scilicet qd vnus est
extensum aliud non. 7 sic non conue-
niunt in aliquo quod natuz est mane-
re comune in transmutatione vnus
corporalis in aliud. quia corporale no
transmutat in aliud nisi p alteratōez
que recipit in corporali 7 modo extē-
so. 7 ita nec pductum pducit nisi vt
extensuz 7 habes mo^m extensi. Ad
aliam auctoritatem que est Boetij. di-
co qd intentio sua est quod no sunt cō-
uertibilia in se invicem nisi que habent
materiam cōmunez. nec hec oia: sicut
ait ibi. s. ea tñ que in se facere 7 pati
possunt. vnde dicit ibidez qd non pōt
es in lapidez pmutari. non g loquitur
de quacunqz cōuersione possibili deo:
sed de puerfione que requirit materiā
cōmunez. imo 7 vltra hoc etiam qua-
litate s actiuas 7 passiuas oppositas.
que sufficiunt ad puerfionez mere nā-
le. quia aliter intelligi non potest qd es
non possz cōuerti in lapidez nisi de cō-
uersione naturali 7 non quacunqz s
mediata. Si obijcias qd sic intelligen-
do dicta sua non potest haberi 2° quā
intendit probare. s. qd humanitas non
posset cōuerti in cōtatez. quia fm pre-
dicta ex pmissis suis non poterit predi-
cta 2° pcludi nisi de cōuersione medi-
ata que possz fieri virtute nē. de tali cō-
uersione non fuit ptradictio inter ipz
7 enticem. 3° ratio Boetij in pmissis
suis non plus cōcludit qd qd dicitur ē
s. s. qd nā humana non pōt cōuerti in
diuinitatez tali cōuersione que requi-
rit subiectū cōe 7 pncipia agēdi 7 pa-
tiendi mutuo in cōuersis. s. vt habea-
tur 2° quaz intendit. s. qd p nullam po-
tentiaz pōt humanitas cōuerti in di-
uinitatez. oportz addere istaz pōnez
diuinitas non min^o excedat actiuam
potentiaz qscunqz cōtūam in ratōne
termini qd vnum ens nāle excedit qd
cunqz potentiaz nālem pparatum ad
aliud ens nāle. p3 hoc ppositum cum
diuinitas sit infinita 7 incābilis nullo
modo potest esse terminus potentie cō-
tūe. quodcunqz aut creatum potest ēē
termin^o potentie cōtūe 7 hoc non tñ

absolute s3 pparatuz ad quodcunqz ali-
ud ens creatum tanqz succedens illi.
tunc fiat ar^m Boetij p locum a maio-
ri. si p totaz potentia creataz non pōt
es immediate mutari in lapidez. g multo
magis vel eque non potest p qscunqz
potentia actiuam natura creata puer-
ti in diuinitatez. Ad illud de substā-
tia 7 ente absoluto cōcedi potest con-
clusio q inferit. qd suba potest cōuerti i
accidens. 7 ens absolutuz in ens reffe-
ctiuuz non tam sequit qd substantia i
heredit manens substantia. q2 vterqz
termin^o cōuersionis habebit ppiūm
moduz essendi sibi cōuidentez. ita qd
termin^o a quo si fuerit substantia ha-
buit moduz pfe essendi. terminus autē
ad quez istius cōuersionis si fuerit ac-
cidens habebit ppiūm modum sibi
cōuidentem. s. in alio. non g substan-
tia existit in alio s3 sube pfe enti tanqz
termino a quo succedit ens in alio tā-
qz terminus ad quem. Consimilit^r
de ente absoluto 7 respectiuo. Ad ter-
ciu dicit potest qd non iprobat cōuer-
sionez totalem quātitatis nec etiaz in
aliquid pectis. s3 si aliquid iprobat:
iprobat gnāliter cōuersionem totalez
que tamē in ista qōne supponenda vi-
det. 7 illa supposita difficilia declarā-
da essent.

De secūdo pncipali cō-
cedit cōit^r
qd non est aliqua ratō spālis impossibi-
litate ad istam cōuersionez in pectia
termini ad que. quia in eucharistia po-
test panis conuerti in corpus xpi pex-
istens. hui^o crediti possibilitas declarā-
tur. vno mō sic. ens quia nō agit vt
instrumentuz euz sit pimum agens iō
potest agere non p motuz 7 sic sequit
qd potest formaz destructaz eandez re-
ducere. 7 hoc in eadez mā. nam iō p-
bibet forma eadem redire actione ali-
cuius agentis creati quia illud agens
agit p motum. qui cū sit successiuus nō
potest idem redire. Alterius ens res-
picit materiā vt est quid. sic est indisti-
cta. quācunqz g formaz potest ponere
in hac materia eandem potest ponere
in quacunqz mā. Ex istis duobus

Nō bñ

declaratis arguitur deus potest formas
destructam eandem reducere in suam
materiam ex primo. et per primum ex secundo. potest
illam formas in quacunque materiam
reducere. et pari ratione formas manentem
in materia propria potest eandem in
quacunque materia inducere. sed ad idem
potestatem forme in numero sequitur quod ea
dem sit materia. ergo deus potest facere quod
quocunque materia fiat hec materia. sicut po-
test facere quod fiat sub hac forma. po-
test ergo deus facere quod forma corporis christi
ponatur in materia panis: sicut potest fa-
cere quod materia panis fiat sub hac for-
ma. et sic ista materia convertitur in ma-
teriam illius corporis et forma in for-
mam et totum in totum. Assumpta
multa in ista reductione declarantur. dis-
fusa sunt declarationes ille causa brevita-
tis possunt omitti. imo et ista reductione
breuiando vis eius in hoc videtur
stare. compositum a. convertitur totaliter
in compositum b. est potentiale a. infor-
mari forma ipsius b. hoc autem est possi-
bile ergo secundum primum. probatur. quod potentiale ipsius
a. informari forma ipsius b. est istud po-
tentiale fieri illud. quia identitas for-
me concludit identitatem materie. et ita
convertitur a. in b. non solum forma in
formam sed materia in materiam. et con-
tra. probatio scilicet quia potentiale ipsius
a. et potentiale ipsius b. est quid indisti-
ctum et sic in hoc et in illud potest eadem
forma induci ab agente respiciente illud
potentiale ut est quid. isto modo. bre-
uiando istam reductionem non videtur
necessarium esse ad propositum illud quod
ibi tangitur de reductione forme destructe.

Contra istud. materia tota ut est quid
sub qua ratione deus eam attingit in
agendo. aut intelligitur esse eadem iden-
titate numerali aut tamen eadem quod
eiusdem rationis. si primo modo hoc vi-
detur falsum. et contra Aristotelis. 12. metaphysica. c.
2. horum inquit que sunt in eadem
sunt diversa sunt principia non species. sed quod
singularium aliud tua materia et species
et mouens et mea. ratione autem vniuer-
sali eadem. Si etiam sit eadem numero
materia a. et materia b. ergo cum forma
a. non possit educi de materia a. quia

materia a. iam actu habet illam formam
pari ratione non poterit educi de ma-
teria b. intelligatur per a. corpus christi et per
b. panis. educatur forma corporis christi
non propter hoc materia panis fieret
materia corporis siue converteretur in eam
quia materia quoad hoc positum est per
formam secundum Augustinum. 12. contra Iulianum. c. 16. esse videtur
aliquid non formatum potest formari
ante quod non est: non potest. sic ergo est
per materiam. quod illud quod ex ea fit. et
in 12. c. 18. cum aliud sit celi et terre ma-
teries aliud celi et terre species. mate-
ries quidem de nihilo oio. mundi autem
species de informi materia: simul tam
utrumque fecisti. et per illud. 2. metaphysica. in
fundamento nature non est aliquid di-
stinctum. Et per rationem. quia ipsa ma-
teria est eadem sub oppositis formis. for-
ma autem non potest sine ipsa manere.
Hunc autem ad variationem posterioris
non sequitur variatio positum. non ergo si
forma recipiat in aliqua materia seque-
retur quod illa fieret ista. nam ibi non est nisi
si inductio forme in materiam que prius
eam non habuit. materia autem transi-
ens a priuatione ad formam: non propter
hoc fit materia que ipsa prius non fuit.
Si intelligatur 2. quod quocunque materia
ut quid est eadem. hoc est eiusdem ratio-
nis ex hoc non sequitur quod forma que est
in ista materia posset eadem numero
similiter inesse illi. sed tamen modo quod aliqua
eiusdem rationis cum ea. hoc autem non
sufficit ad habendum intentum. Ulterius
quantum ad istum articulum dico quod
duplicitur potest intelligi conversionem fie-
ri in preexistens. vno modo. scilicet in illud
quod aliquando fuit sed nunc non ma-
net. Alio modo in preexistens. quod. scilicet
preexistit et nunc in eodem esse manet.
Et hoc 2. adhuc duplicitur intelligitur.
Uno modo quod manens simpliciter in esse
prehabito tamen aliqua nouitate super
addita illi esse sit terminus noue con-
versionis. puta quod ibi sit noua presen-
tia illius termini alicui cui prius non fuit
presens. Alio modo quod ibi non sit ali-
qua nouitas nec in ipso esse nec in ali-
quo posteriori. De istis tribus intel-
lectionibus per ordinem est videndum. Primum
ff

non habet aliquas difficultates de ter-
mino preexistente. hoc est qd aliquas
do puit qd de non preexistente: nisi istas
si deus potest destructus idem numero
reparare. quod concedit ab omnibus
catholicis nec mirum quia non est ibi
contradictio. De alio intellectu preisten-
tis. qd. s. in eodem esse manet est ampli-
or difficultas. quia nulla mutationis
de quibus loquitur pbus. s. phycorum.
videtur posse esse ad terminum preisten-
tes sic. Primus autem intellectus sub-
divisionis est 2° principalis: qui vide-
tur possibilis. quia ita videtur de facto
ponendus in eucharistia. corpus enim
xpi prehabens et retinens idem est sim-
pliciter: per istam conversionem fit de nouo
presens speciei panis. Et consimiliter pos-
set poni de quantitate puerenda in pre-
existens. quia non est aliqua repugn-
tia ex parte termini ad quez. Contra
ista arguitur primo contra illud quod dici-
tur de eucharistia et hoc sic s. illud ali-
quid est per se terminus ad quez con-
versionis finis qd succedit termino a q
sed per te corpus succedit panis finem istas
presentias quas habet de nouo et non
finem esse substantiale. qd est per se terminus
finis qd habet illas presentias. vel finis qd sit
presens. s. sic esse presens non dicit for-
maliter substantiam n^o aliquid substan-
tiale. quia eadem substantia per te manet
non fuit prius presens et nunc est presens
qd per se terminus ad quez conversionis in
eucharistia non esset substantia. et per
presens ista conversio non esset transubstantio
quia transubstantio est transitio vni sub-
stantie in aliam. Preterea 2° argui-
tur contra illud quod dicitur hoc esse pos-
sibile de quantitate. primo sic. ideo geni-
tus est ubi prius corruptum fuit: quia
ratio locandi que est quantitas manet
eadem in utroque. sic etiam in eucha-
ristia quod fuit ratio locandi panis ma-
net idem in conversione. et per hoc corpus
xpi quod est terminus conversionis po-
test poni ibi esse sine habere presentias ta-
lem: qd per oppositum si non manet illud
quod fuit in termino a quo ratio locan-
di: sequitur qd terminus ad quez non est
ibi vel non habebit tale presentias. s.

Primum argumentum

Secundum Argumentum

si quantitas puerat in aliquid patet
qd ratio locandi non manet. qz quan-
titas fuit illa ratio locandi. Preterea
si per conversionem quantitas in aliud
aliud fieri hic presens: sequeretur qd illud
esset h. tali modo essendi: quali modo
conuersum habuit hic presens esse. sed
conuersum quod est quantitas fuit localiter
circumscriptione terminus ad que con-
versionis est hic localiter ex quo viden-
tur sequi duo impossibilia. Primo qd
idem sit simul in duobus locis localiter
presens probatur. quia terminus qui sit hic
localiter potest manere in suo proprio lo-
co localiter sicut corpus xpi nunc manet
locater in celo. presens autem qd idem sit simul
in duobus locis localiter videtur inferre mul-
ta impossibilia. puta qd idem simul mo-
ueretur et quiesceret. quia posset ibi mo-
ueri: et hic quiescere. Similiter qd idem sit
multum caleficeret et frigeretur. si hic habe-
at approximatus ignis ibi aquas. Si-
militer idem esset continuus et non conti-
nuus si hic habeat diuidens presens a to-
to et ibi non. Similiter idem erit simul mor-
tuus et viuus si animal ibi habeat cor-
ruptionem inferens mortem et hic non ha-
beat s. quicquid necesse et sufficientia
ad salutem. 2um impossibile principale
sequens ex hoc qd terminus conversio-
nis sit hic localiter est istud. qd duo cor-
pora possent esse simul in eodem loco.
presens probatur. tunc quia conuertatur istud in
duo corpora qua ratione est hic locali-
ter vnum: et aliud. tum quia conuertatur
istud in aliquod maius. illud maius
si sit hic localiter pars erit cum parte. presens
autem. s. qd duo corpora sint simul: vi-
detur Aristoteli. probare esse impossibile ex in-
tentione. 4. phycorum. Ad ista. ad
primum. si terminus per se transubstantiationis est
substantia et finis esse substantie ut ar-
guitur. cum corpus finis esse substantie non
succedit panis proprie loquendo de successi-
one: quia et si habeat esse post esse pa-
nis: non tamen incipit habere illud esse
desinente pane. quod videtur necessarium
ad hoc qd proprie diceretur succedere ibi
in esse. Alioquin posset dici sol succedere
vermi corrupto. qz habet esse suum
post esse vermis. neganda est ergo illa propositio

Terrium Argumentum

Re ad primum

fm hoc aliquid est pte termin⁹ ad quē
 ēz quod succedit termino a quo. quia
 fm idem est pns et nunc manens. et p
 pns alteri pzie non succedens corp⁹
 xpi diceret terminus esse ad quēz trā
 substantiatiōis et hoc ideo qz illa non ē
 pductiua termini ad quem sed tantū
 modo cōuersiua alterius in ipm: fm
 autēz illud esse non dicit pzie succe
 dere termino a quo sicut pns dictum
 est. posset tamē ista cōcedi qz fm illud
 est nouitas in termino ad quēz ēz qd
 succedit termino a quo. accipiendo p
 prie succedere. et tunc concedi potest qz
 non esset hic nouitas in termino nisi ē
 istam pntiaz ē quā nunc vere et rea
 lit ē hic. et prius non fuit hic dūz sub
 stantia panis fuit hic. Ad 2^m dico
 qz nunc corpus xpi est vbi fuit panis
 nec tamē quātitas que fuit pani forma
 lis ratō essendi hic. est formalis ratio
 corpori xpi essendi hic. tum qz quanti
 tas ista nō est formalis in corpore xpi
 ē nec aliquid corpori xpi cōpetit per
 illaz vt per ratōnem formalez. tūz qz
 quātitas non potest esse formalis ratō
 locandi nisi circumscriptione. quia illa
 est ratō determinata ad illuz modum
 locatōis. quicqd ē per quantitatem
 vt p ratōnem formalez locat: hoc cir
 cumscriptione locat. corpus xpi non sic
 est pns in sacramento patz. ēz 2° licz
 ē non maneret illud qd fuit cōuersio
 ratio formalis locandi: adhuc poterit
 deus terminuz puerfionis facere ibi p
 sentez vbi cōuersus fuit. et qd adduci
 tur de generato et corrupto. si concede
 tur eandez quātitates manere et ideo
 p illam generatuz localitē esse vbi cor
 ruptus fuit hoc non cludit. pposituz
 quia p istam cōuersionē non oportet
 terminuz esse localitē vbi fuit ipm cō
 uersus. imo est hic eodem mō essendi:
 quēz tribuit sibi agens puerfens aliō
 in ipm. Ad aliud negari potest ista
 ppositio. terminus est hic eodez modo
 essendi quo modo fuit hic illud quod
 cōuersus est. Instantia enim est. quia
 substantia panis que puerfa fuit: fuit
 hic localitē suo modo. sicut. substantia
 panis potest esse alicubi localitē. quia

pars sub q̄titate fuit i parte loci et to
 ta in toto. nec tamē substantia corporis
 xpi in quā puerfē est. B tali mō. imo
 tota est vbiqz. non ē sequit qz termin⁹
 in quem cōuertit quātitas. necessario
 sit hic localitē. Si tamē daret qz deus
 posset cōvertere q̄titem in illuz ter
 minuz et qz ille fieret hic localitē: alicui
 forte videret qz illa que sequunt ex B
 nō sunt impossibilia simpliciter. sic. qz
 includant p̄tadictionē que sola dicit
 tur esse impossibilia deo: apud quē nō
 est impossibile omne vbum. hoc ē ois
 cōceptus possibilis in intellectu. qual
 est ois p̄ceptus in quo non includun
 tur p̄tadictoria. Quz ē ex pmo istoz
 qd est idem corpus esse simul in duo
 bus locis localitē inferunt multa que
 apparent impossibilia: per duas p̄posi
 tiones videt p̄babiliter posse rīdere.
 pma est. forme p̄ores ipō vbi: non va
 riant p̄pter variatōem ipius vbi. qz p
 pter variatōnez posteriozis non vari
 atur pns. ex qua p̄positiōne habet qz
 idem habens duo vbi: non p̄pter hoc
 variat fm aliquaz formaz substantia
 lem. nec fm aliquaz de genere quātitā
 tis. vel qualitatis. qz forme istozum ge
 neruz sunt simpliciter p̄ores ipō vbi. 2^a
 p̄positio est ista. quācuqz passionem
 ad formam substantie. vel q̄tatis. vel
 qualitatis: recipiet idēz corpus a duo
 bus agentibus sibi in isto eodem vbi
 approximatis: illam et non aliaz reci
 piet ab eisdez sibi in diuersis locis vel
 vbi approximatis. Exempluz. si hic
 circa lignuz app̄oximent ignis et aq
 qualez transmutatōnez faciēt circa il
 lud lignuz: eandez et non aliam faciēt
 circa idem lignuz si habeat duo vbi
 et in vno app̄oximet sibi ignis et in
 alio aqua. Istud p̄bat ex pma p̄posi
 tione precedente quia in diuersis vbi
 non variatur forma absoluta que est
 simpliciter prior ipō vbi. Istas duas
 applicando solunt que tanguntur i
 argumento et multa similia. Primuz
 .s. idem moueri in hoc loco sine vbi et
 quiescere in alio vbi: non sunt repugn
 tia. sicut nec habere hoc vbi et illud. qz
 ista duo. s. moueri et quiescere fm vbi:
 ff 2

sunt posteriora ipso ubi. ideo possunt
variari fm variationem in illo poze.
Scdm de calefieri et frigesieri soluit p
secundam ppositionez. non. n. aliter cale-
fieret et frigesieret existens in duobus
ubi: qd existens in vno ubi in quo ha-
beret ista duo agentia approximata.
et sicut tunc si alterum agentium sim-
pliciter vinceret virtutem reliqui agen-
tis illud assimilaret sibi passum et im-
pediret reliquum quod esset minoris
virtutis assimilare sibi passum. si autem
essent aliquo modo equalia in virtute
alterarent passum. q. ad quoddam me-
dium inter duo extrema. sic etiam nunc
quando ponit idem in duobus ubi.
Tertium de continuitate soluit p idem
quia si agens soluens continuitatem
vinceret virtutem conservantis continui-
tatem absolute continuatas esset divi-
sa utrobique. non tamen ut ab aliquo
utrobique. sicut respondet de corpore xpi
in picide quando idem corpus fuit di-
visum in cruce. Quarta similiter vel fa-
ciliter soluit. quia forma substantialis
si virtute alicuius agentis circa istud
in vno loco separet a materia simpli-
citer: nusquam esset unita eidem materie. ut
diceretur de corpore xpi quando fuit
mortuum in cruce: non fuit vivum in
eucharistia. Scdm principale quod
inferre tanquam inconueniens. s. duo cor-
pora posse esse simul diceretur non esse
inconueniens. nec impossibile. quia con-
tradictio non apparet cum unitas lo-
ci non sit formaliter unitas corporis. s. corpus
habet propriam unitatem intrin-
secam cui accidentaliter aduenit esse in
vno loco. ergo non sequitur quodcumque
corpus est in hoc eodem loco est idem
corpus. nec simultas variat unitatem
corporis vel loci. Ad auctoritatem
Aristo. 4. phycorum dici potest. q. p-
batio sua ad hoc pcedit q. virtute p-
pria vel nature create ppter sui limita-
tionez non potest idem corpus esse in
diuersis locis adequatis. s. de virtute
diuina illimitata non pcludit. Ter-
tius intellectus principalis. s. q. aliquid
manens in eodem esse quod iam prius
habuit nulla oio nouitate facta circa

ipsum potest esse terminus nonne conuer-
sionis. declarat esse possibilis hoc modo
quando deus conservat creaturam ter-
minus illius conservationis non est ali-
quid nouum sed idem et fm idem esse
quod prius habuit. non igitur requirit con-
seruatio actio vel passio nouitatem in
termino. igitur nec conuersio. pnia declara-
tur ex hoc q. sicut deus volens hoc ha-
bere esse. q. post idem esse pseruat illud.
sic volens illud habere esse post esse illud
puertit illud in istud. quia facit esse illud
et si non ppter tamen aliquo modo suc-
cedere ipsi esse illius. non requiritur autem
ad hoc q. illud sit terminus actionis
qd simpliciter et ppter succedit alteri. s. tamen
qd nouum. sicut patet in pseruatione. s.
hoc diceretur q. sicut deus eodem velle
creat illud in quantum vult hoc esse prius
non esse. et pseruat illud in quantum vult
hoc esse. q. post idem esse. sic eodem velle
le puertit aliud in illud. quia vult illud
esse post istud. Si arguitur quomodo potest
illud esse terminus puerfionis positie
si p eam non accipiat aliquod esse. cum
etiam in diuinitis illud qd est terminus
actionis accipiat esse p illam actionem.
Diceretur q. non oportet omnes termi-
nus actionis positie habere esse acce-
ptum p illam actionem: nisi vel simpli-
ter vel in ordine ad aliquod aliud. et sic ter-
minus puerfionis potest dici accipere
esse in ordine ad puerfium. in quantum
deus vult istud esse post illud. Aliter
diceretur q. actio positina vel est pduc-
tina termini simpliciter vel equiualeat
et ista conuersio 2° est pductina. quia
quantum est ex parte sua ipsa sufficeret
ad hoc q. terminus acciperet esse per
eam. sed si non accipit esse. hoc ideo est
q. iam phabet illud esse. Contra istam
deklarationem arguitur. quia fm hoc pos-
set dici deum quicquid adnihilat con-
uertere in solem. quia vult soles mane-
re in suo esse: post esse illius adnihilati
sicut hoc preexistens manet post esse
illius conuersi. Aliter potest declarari
possibilitas illius intellectus et hoc sic
quod potest esse terminus conuersionis
concomitante ipsum aliquo posteriore
quod non includit in pte termino ipsi

illo circumscripso potest esse terminus eiusdem hoc patet. quia ut prius est terminus conversionis et a priore ut prius potest circumscribi posterius. nunc autem substantia corporis christi est per se terminus transubstantiationis. licet concomitetur presentia illa qua de nouo est presentia speciei panis. sicut declaratur fuit exponendo intellectum precedentem. et sine tali presentia et quacunque nouitate alicuius posterioris ipso esse corporis: posset corpus esse terminus conversionis.

De tertio principi

pali tenetur cōiter quod in cōuersione totali non est adnihilatio termini a quo una opinio dēducit ex hoc. quod post cōuersionem panis non est nihil. et probatur prima. quia si esset nihil oporteret dicere quod esset adnihilatum. et ultra dēducit si non est nihil est aliquid. non autem est quod prefuit quia illud cōuersus est. nec aliquid extra terminum ad quem. patet discurrendo. et post cōuersionem est illud in quod cōuersum est ut sic verum sit dicere: quod prefuit panis est corpus christi. Aut si ista negaretur necessario est dare quod aliquitas corporis sit eius quod fuit panis. Contra illud quod ipse addit quod panis post cōuersionem non est nihil sed aliquid sic quod aliquitas corporis sit eius quod fuit panis. potest argui primo sic. quod nullo modo aliter se habet in se post cōuersionem quam prius se habuit nec aliquid in se aliter habet: non habet aliquam aliquitatem quam prius non habuit. corpus christi nullo modo se habet in se aliter post cōuersionem quam ante. sed ante cōuersionem panis non habuit in se aliquitatem panis nec aliquitas corporis erat aliquitas panis. et nec post cōuersionem. Preterea esse termini ad quem cōuersionis requirit non esse terminum a quo. patet si termini sint oppositi cuius esse unius oppositum excludat esse alterius oppositi. ergo terminus ad quem cōuersionis ut talis non habet in se entitatem vel aliquitatem terminum a quo. Aliter dicitur quod non adnihilatur

lat quia manet in potentia in materia corporis christi. Contra hoc arguitur quia tunc non posset deus adnihilare aliquod materiale nisi simul adnihilare omnia materialia. quia quocumque materiali non adnihilato semper in materia eius manet in potentia quodcumque materiale. Preterea. ubi totum transit in totum. ibi non manet materia terminum a quo. cum ergo in transmutationibus que requirunt materiam materia manens sit illa que fuit corrupti ergo 22.

Aliter dicitur quod sicut fuit Aristoteles. 5. pericor. transmutatio naturalis aliqua est a non subiecto in subiectum. et illa est generatio. aliqua e contra. ut corruptio. aliqua a subiecto in subiectum ut alteratio. et generaliter motus proprie dicitur. sic in transmutatione supernaturali aliqua est essetio a non subiecto in subiectum. ut creatio. aliqua e contra ut adnihilatio. et aliqua a subiecto in subiectum ut cōuersio totalis unius positiui in aliud non est ergo ista cōuersio adnihilatio. quia habet per se terminum positium.

Contra hoc licet sint duo termini positiui tamen concomitantur duo termini negatiui. sicut quando concurrunt generatio et corruptio cōiter in naturalibus sunt duo termini negatiui concomitantes duos terminos positivos sicut esse aque corrumpende concomitantur non esse ignis generandi. et esse ignis concomitantur non esse aque. Consilium in proposito esse panis concomitantur non esse corporis christi. et esse corporis concomitantur non esse panis. Tunc arguitur. mutatio dicitur esse creatio vel adnihilatio ex per se terminis eius. non autem ex concomitantibus per se terminos. sicut generatio non est per se creatio propter hoc quod terminus per se a quo non est nihil sed puatio. et cōsimiliter est de per se termino ad quem corruptionis. Ergo comparando per se terminos huius cōuersionis qui sunt esse panis et non esse panis cum illud non esse sit totale non esse quia nihil panis manet: sequeretur quod ipsa destructio per se considerata sit adnihilatio. Aliter potest dici et duci ad propositum illud exemplum de

Opinio tertia

Opinio prima
panis sit aliquid
quod est corpus christi

Opinio quarta
manet in materia corporis christi

Quare dicitur fore non amari
longi ad in tota peccat

34 ^{in gne} ^{q' genus} ^{ne q' d' pua}
enc' ^{ne q' d' pua}

corruptione ubi non tantum per accessum
terminat aliquod positivum. quod. Et
ipse terminus generationis comitatur
tis: sed cum corruptio sit destructio par-
tialis. scilicet totius non nisi secundum formas ibi
relinquitur altera pars compositi. scilicet materia
ipse ergo corruptio non est adnihilatio quia
aliquid corrupti manet. Sed si ista esset
precisa ratio: tunc forma videretur ad-
nihilari. quia nihil eius remaneret. **S**imiliter
illud manens non est ipse ter-
minus corruptionis ad quem. Ideo
magis adhuc distinguitur ipse corruptio
ab adnihilatione per suum ipse terminum
quia ille non est nihil siue negatio ab-
soluta. sed est negatio in apto nato siue
privatione. et per tanto etiam forma posset di-
ci non adnihilari. quia ei succedit pro-
termino non nihil. sed privatio illius for-
me. adhuc si utraque istarum rationum
deficeret. puta si deus subito converte-
ret totum ignem in totam aquam non
manente eodem subiecto communi: adhuc
non esset adnihilatio. quia terminus
ad quem destructionis ignis et si non sit
proprie privatio forme ignis: tamen non est
negatio extra genus. sed est negatio ut
includatur in forma opposita positiva.
negatio autem in genere non potest esse
terminus ad quem adnihilationis. si-
cut talis negatio potest esse terminus a
quo creationis. In proposito licet due per
me rationes non inveniuntur quia nec
aliquid termini a quo manet. nec for-
me eius succedit privatio ipsius. proprie lo-
quendo: quia non in eodem susceptio
tertia tamen ratio invenitur. quia destru-
ctione panis terminat negatio esse pa-
nis non extra genus: sed ut includitur
in esse termini ad quem. **S**ed contra
hoc arguitur. quia termino destructionis
accidit quod sit terminus aliquis ad quem
positivus. ergo qualis esset ista destructio
si non esset terminus positivus comi-
tans: talis est modo quantum ad per-
se rationem destructionis. non ergo prohibe-
tur esse adnihilatio per hoc quod terminus
positivus comitatur. **D**iceretur autem
hic quod negatio extra genus. et negatio
in genere absoluta tamen. et negatio que
dicitur privatio. non differunt formaliter

secundum rationem negationis. et tamen sic
distinguantur quod alicuius mutationis
unum est per se terminus et non aliud
ut patet ex corruptione. ita negatio ut
includitur in termino positivo succeden-
te est hic per se terminus. **A**d argu-
mentum principale. aliquid esse commune terminis po-
test esse dupliciter. vel communitate reali. sicut
materia que est commune substratum utriusque
termini in corruptione. hoc modo non
oportet in conversione totali aliquid esse
commune terminis. imo tale commune repu-
gnat conversioni totali. **A**lio modo
potest intelligi commune communitate rationis
puta quod uterque terminus pertineat sub
eodem. et hoc sufficit ad excludendum ra-
tionem creationis et adnihilationis. quia
in illis alter terminus non continetur
sub eodem et hoc modo dicitur quod iste spe-
cies et illud preexistens in quod con-
vertitur: haberent aliquid commune. **A**liud
posset poni aliquid commune terminis
non essentialiter. sed communis habitudine ad
idem agens. quia potentie agentis eo-
dem modo subiacet uterque terminus con-
versionis. et hoc etiam sufficit ad exclu-
dendum adnihilationem. quia nihil pro-
prie non subiacet potentie agentis. cum
non sit aliquid causabile. **A**rgu-
mentum in
oppositum probat quod natura potest con-
vertere aliquid in aliud conversione
totali. et ita non requirit subiectum commune
quod manifeste est inconvincens. in qua
cumque transmutatione naturali. secundum philosophum
ideo ad illud argumentum dicendum est. quod
agens naturale potest omnem transmu-
tationem illam et solum causare circa
istas species: que transmutatio potest
hic habere subiectum transmutabile
nulla autem transmutatio substantialis
habet hic subiectum transmutabile. quia
nulla est hic substantia. nec composita
nec materia. ideo agens naturale non potest
hic transmutationem subalem causare sed
accidentalem in qua sufficit quantitas per subiectum
In illo ergo nunc in quo actus agentis na-
turalis eucharistia habet primo non est
cum natura nihil corrumpat nisi aliquid incommu-
nabile produciendo: produceretur virtute
nature quoddam compositum per accessum. scilicet quod
tunc quale qualitate incommuniabili cu

Comitatur et
et non in

charistie que corrumpit et istius corpo-
siti subiectus presuit. et forma inducta est
ab agente creato habente eam in vir-
tute sua actiua. **Sed** nunquid tunc pro-
ducit aliqua substantia. **Respondeo** non actio-
ne nature. quia non habet passum de
quo producat substantias. si ergo tunc sub-
stantia producat: hoc est actione dei qui
disponit nusquam accidens esse sine subie-
cto: nisi in eucharistia manente. et ideo
illa destructa deus producit substantiam
positam que nata est affici illis acci-
dentibus causatis per agens naturale nec
illa substantia noua requiritur propter actio-
nem naturae. Imo actionem illam sequitur
ordine nature. non necessario. quod deus pos-
set non producere substantiam illam. sed se-
quitur ordine dispositionis diuine. **De**
ipsa autem definitione eucharistie duplex
est opinio. una que videtur esse Anno.
de officio missae parte tertia. ubi dicitur quod
nisi species maneat que possent affice-
re substantiam panis et vini si essent ibi:
si tamen tanta fiat alteratio circa spe-
cies quod panis eis affectus non esset co-
ueniens nutrimentum: desinit esse eu-
charistia. et in eodem instanti actione di-
uina fiet ibi noua substantia que nata
est affici illa qualitate. hoc autem est sub-
stantia panis. et tunc illa manet ulterius
in alteratione usque ad instantem generatio-
nis noue substantie. et illam generat
natura corrumendo illam substantiam
positam quam potentia diuina reduxit.
Alia est opinio quod manet quantumdiu manet
qualitates que possent afficere substan-
tias. per se. licet ipsa sic affecta non esset
conueniens nutrimentum. non ergo desinit esse
eucharistia nisi quando desineret ipsa sub-
stantia panis. et secundum hoc esset dicendum
quod in illo instanti corruptionis species est ibi
substantia noua sed non panis. quod illa
non esset nata affici qualitatibus inco-
possibilibus panis iam inductis. sed talis
est illa substantia. noua qualem natura ge-
neraret de pane corrupto. si substantia
panis ibi fuisset.

Ad tertium sic
procedit. arguitur quod deus non

potest facere quod manente corpore et loco
corpus non habeat ubi et loco: quod non
possunt manere extrema quando maneat
ratio media. sic non potest esse duo alba quando
sint similia. corpus et locus videntur esse ex-
trema inter que ipsum ubi est quod habetudo me-
dia. et illud. 6. principio. ubi est circumscri-
ptio corporis a circumscriptione loci. prece-
dens. **Contra**. sic se habent corpus et locus ad
ubi: sic actus et passus ad actionem et
passionem. nunc autem deus potest facere quod ma-
nente actus et passus: non sit inter illa
actio et passio ergo 22. a. probatur. quod ita videtur
ubi habetudo media inter locum et corpus: sicut
actio et passio inter agens et patiens. b. probatur
quod sic habet. **Dauid. 2.** Tres pueros in
fornacem missos ignis non consumpsit. et tamen
fuit actus. quod si anima erumpens interfecit
eos qui miserunt eos in fornacem. et corpora
eorum erant passiva: quod non est visibile quod tunc
habuerunt deum impassibilitatem. **Ista** quod
potest habere duplicem intentionem. unam de corpore et
loco in eodem aliam de corpore et loco termina-
to. et uterque potest subdistingui. Et ideo sunt
hic quatuor declaranda. **Primo** si corpus in eodem
repugnat non habere ubi posito loco in eodem.
Secundo si repugnat loco in eodem esse sibi ubi
sine non circumscribere. et si posito corpore
in eodem. **Tercio** si possibile sit si corpore et si lo-
co manentibus sed hoc corpore huic loco si
posse. quod hoc corpus non habeat si ubi.
Quarto si hoc corpore et hoc loco manentibus
et hoc corpore huic loco posse possibile
esset hoc corpus non habere hoc ubi.

De primo dico

quod non includit contradictionem corpus
esse sine corpore aliquo continente et p-
posse sibi ubi. imo ita est de primo ce. quod
non habet corpus continens. posito et
quod esset locus non tamen quicumque sed ali-
quis capax huius corporis non esset ad
huc contradictio: quod hoc corpus non ha-
beret ubi. **Ratio prima** est. quod non est contra-
dictio absolutum manere absque respon-
sione ad illud quod non est prius eo. vel saltem
quod non est prius nisi simul natura cum ipso. nec autem
locus nec est prius natura corpore nec simul. imo
videtur posterius corpore ergo 22. Ex hoc potest
accipi ratio secunda. **Contra** istud. cor-
pori per se competit esse in loco. ita quod

relum p. m.

corporeitas est p[er] se ratio e[ss]endi in loco
s[ed] c[on]tradictio est rationem formalem
esse: nisi illud sit cui[us] est ratio formalis

Præterea corpus locatum dependet
a locante. q[uod] illa habitudine locati ad lo-
cans est habitudine quedam dependens
s[ed] absolutum non potest esse sine depen-
dentia p[ro]p[ri]a quaz natum est habere.

Præterea contra illud quod dicit[ur]
de primo celo arguit[ur]. quia illud corp[us]
si moueat: non est dare quo motu mo-
ueret[ur] nisi locali. s[ed] moueri localit[er] re-
quit esse in loco. q[uod] moueri localit[er] est
aliter se habere in loco nunc q[uam] prius.
Si igitur q[uod] celus quiescit: sequit[ur] quie-
te opposita illi motui quaz natum est ha-
bere. et ita quiescit localit[er]. et tunc p[ro]-
positum. Ad p[ri]mum potest dici q[uod] dime[n]-
sio est ratio fundamentalis p[ri]ma re-
spectu vbi. et si sic intelligeret[ur] ratio for-
malis: bene potest talis ratio formalis
separari ab illo respectu cui[us] dicit[ur] esse
ratio. et hoc intelligendo in actu s[ed] non
separet[ur] ab aptitudine v[el] potentia ad
illud. Exemplum albedo est isto[rum] ratio
essendi simile. et tamen non est p[ro]tradi-
ctio q[uod] sit sine similitudine actuali.

Contra. si dimensio est p[ro]p[ri]a ratio fun-
damentalis respectu p[ar]tium locatōis
saltem ista erit p[er] se 2°. et si non p[ri]mo
modo corpus locat[ur]. sicut color videt[ur]
s[ed] in p[ro]positione p[er] se 2° cum sit necessa-
ria simplicit[er]: subiectum non potest esse
sine p[re]dicato. R[es]p[on]d[etur] q[uod] corporeitas est
ratio fundamentalis respectu huius
q[uod] est esse locale. et respectu hui[us] etia[m]
q[uod] est locari. p[ro]p[ri]a quidem et proxima
v[el] trinus. quia cuius est potentia eius
est et actus. sed respectu p[ri]mi est ratio
necessaria. respectu sc[ilicet] ratio non ne-
cessaria. quia aptitudo est intrinseca p[er]
istam rationem etia[m] p[re]cise acceptam. s[ed]
illud ad quod est aptitudo non inest
actualit[er] nisi p[er] agens reducens aptitu-
dinem ad actum. negandum est igit[ur] q[uod]
assumit[ur]. s[ed] hanc esse p[er] se 2° corpus lo-
cat[ur]. licet concedendum sit hanc esse p[er]
se corpus est locale. Exemplum hui[us]
hec est p[er] se 2°: homo est risibilis. hec
autem contingens homo ridet. Ad
3^m illa dependentia que est locati ad

locas non est simplicit[er] necessaria ex
parte eius q[uod] dicit[ur] dependere sicut est
dependentia causati ad causam. sed est de-
pendens aliqualis tanq[uam] ad illud q[uod]
natum est conservare rem in sua dispo-
sitione naturali. corpus quidem natu-
rale in suo loco naturali natum est sic
conservari. sine tamen tali p[re]servante po-
test absolute esse. Ad 2^m potest dici
q[uod] si mouet[ur]: mouet[ur] s[ed] locale non s[ed]
locari. quia nunc aliter corpus p[re]ter-
itum q[uam] p[ri]us locavit s[ed] non aliter locat[ur]
quia non locat[ur]. et isto m[od]o intelligitur
dictum Averro. q[uod] celum est in loco p[er]
centrum. quia sicut esse in loco est loca-
re locale fixum in loco. Si querat[ur]
de isto locare ad quod genus p[er]tinet ut
sic motus ille diceret[ur] esse in illo gene-
re: non ad genus vbi. q[uod] vbi est circū-
scriptio p[ar]tium. non ad aliquod aliud
genus tum quia motus esset in pluri-
bus generibus q[uam] ponit p[ri]us s. p[er] h[oc]
corum. tum quia discurrendo non in-
uenit[ur] ad quod genus aliud pertineat

Præterea sicut celum potest circulari
licet non continetur a corpore sic potest
circulari s[ed] non continetur corpus. p[er]
ta si esset idem corpus p[er]tinuum et spe-
ricum. igit[ur] illa forma fluens s[ed] quā
est p[er] se motus circularit[er]: posset p[er] se
esse sine respectu tam ad continens q[uam]
ad contentum. et ita est forma mere ab-
soluta. R[es]p[on]sionem quere.

De secundo arti.

dico q[uod] non apparet d[ic]t[um] sup[er]ficiem
p[er]canaz esse sine respectu ad aliud cor-
pus ut p[re]teritum. esto etia[m] q[uod] aliud corp[us]
sit q[uod] est sic natū p[er]tineri ut p[ri]us argu-
m[ent]ū ē de resp[ect]u locatōis p[ar]tium. ita p[ot]est
hic argui de locatōe actiua. Itē p[ro]fir-
mat[ur]. q[uod] celū est incorruptibile et l[oc]u[m] el[oc]u[m]
s[ed] se tota sunt incorruptibilia s[ed] p[er] h[oc] non
in eo m[od]o sunt incorruptibilia quo ce-
lū. q[uod] forma elementū cū sit eiusdem
r[ati]ōis i[n] toto et in p[ar]te: non est formal[is] r[ati]ō
incorruptibilitatis. in toto sicut nec in
p[ar]te. et l[oc]u[m] non sit aliqua cā nātis corru-
ptiua toti[us] elementū sic p[ar]tis: tū istā pos-
sibilitatez intrinsecā reduci ad actū n[on]
ē ita impossibile sicut celū corrumpi. Aut

Aptitudo

elementū

Varu
possi

saltem fm theologos possibile est cenz
elementa adnihilare que quantuz est
ex formis suis sunt corruptibilia licet
non adnihilat celum qd fm formā suā
est incorruptibile quia in cōseruando
prius 7 magis necessarium non requi-
rit tanquā mediū aliquod minus ne-
cessariuz cōseruari. Absolute igitur
potest adnihilare elementa 7 nihil ino-
nare circa esse celi. hoc poito latera ce-
li non concurrerent in instanti. quia
natura non potest facere talem trans-
lationē in instanti. remanere igit potest
superficies concava celi 7 tamen non
cōtinens aliquod corpus. Contra
ista. vacuum esse est impossibile simpli-
cit. vt probat Aristo. 4° physicorum
sed si superficies cōcava esset sine cor-
pore: esset vacuum. igitur 2°. Ad pba-
tionem ma. vna ratio pbi in. c. de loco
contra ponentes locum esse spacium
est ista. qz tunc infiniti vtqz essent loci
7 subdit ad pbatōnez istius pñie. di-
stante enim aere 7 aqua idem faciūt
omnes partes in toto qd omnis aqua
in vase. Preterea inter latera vacui
nihil est medium sz fm philosophuz. s.
physicorum illa sunt simul quoruz ni-
hil est medium. si igit esset vacuuz la-
tera essent simul 7 non simul. Pre-
terea in tempore est contradictio duo
instantia esse distantia 7 non esse tem-
pus medium. igit pari ratōne in loco
contradictō est duo esse localiter distā-
tia 7 non esse corpus medium. Ad
pñum. ista probatō pñie fm philoso-
phum multipliciter exponit. sed qua-
litercunqz pñia declarē non tenet. ni-
si ponendo vacuum esse spaciu actu
dimensionatuz. licet non habeat qua-
litates naturales. quādiu eniz ponit
ibi dimensio in actu semp remanet ra-
tio fm philosophuz: quare non com-
patit secuz aliud corpus nisi vnuz di-
uidat alteruz. sz vacuum istud qd po-
nit possibile tō in isto membro nō est
aliquod spaciu habens dimensionē
positiuas. sz tñmodo est ibi possibili-
tas ad tantas dimensionē positiuas
cum carentia cuiuscunqz dimensiois
in actu 7 hoc mō potest dici de oibus

ratōnibus pbi ibi positis qd pcedunt
ptra vacuum vno mō. imaginando.
s. qd sit spacium actu dimensionatum
sine corpore. 7 ita nihil cludunt con-
tra intellectuz qui pcedit deo esse pos-
sibilis. Ad 2^m dico qd medium pōt
intelligi vel positiuuz 7 actuale. vel p-
natiuuz 7 potentiale. 7 vtroqz modo
debet intelligi nulluz esse mediu eozū
que tangunt se 7 que sunt simul. late-
ra autez vacui 7 si non habeant me-
diu pmo mō. habent tamē medium.
2° qz inter ea posset tñ corpus inter-
cipi qstū est illud corpus quod iter-
cipit qñ spacium est actu plenum. est
ibi igit mediu potentiale. 7 sequit ex
hoc qd est ibi mediu pnatiuuz sine p-
natine. qz carens tanto medio qstū
posset intercipi inter illa extrema.
Ad 3^m diceretur qd nullo motu exite
posset esse quies aliqua eni pñie acce-
pta. qz nullo corpore moto posset ali-
quod corpus vniformit se habē. 7 cū
hoc esse aptum natum aliter 7 alit se
habere. sicut corpus beati posset vni-
formit se habere in sua dispositōne lz
nulluz corpus aliter se haberet. qz nō
oportet qd aliqua corpa in inferno ali-
ter se habeant ad hoc vt beati vnifor-
mit se habeant. nec aliqua alia corpa
ponunt tunc forma mouēda. huic ē
vniformi dispositioni correspondet p-
pzia mensura que est tempus. inter c^o
quecūqz duo instātia imaginata pos-
set tantus fluxus siue mot^o intercipi.
7 ita si tempus dicit mensura motus
siue fluxus illa vniformis exstia habe-
bit tempus licz non vniformit actua-
le positiuuz sz potentiale 7 pnatiuum
vnde intellectus habens noticia tps
actualis 7 positui: applicando eā ad
istā duratōez vniformē pōt cognosce-
re qstiatē ipius. s. qd tāta hēret positie
si ēēt tps positui. s. sili ē in pposito de di-
stātia i loco positia 7 pnatia. sic mora
pnatia mēsurat ptes alic^o successiuas
sic dimensio pnatia mēsurat ptes p-
manentes 7 hoc qz pnatia equat ha-
bitu suo. vñ illud arg^m pōt adduci p-
pposito confirmando. 7 hoc sic. pos-
sibile est distantiam aliquam esse inter

Tempus

*vacuum est
possibile*

aliqua. q. f. tempus. l3 non sit inter illa
tempus positum intermedium. hoc ē
positiva mensura motus. s3 sufficit q
sit tempus potentiale vel puate ac-
ceptū ad hoc vt sit distantia inter illa
temporalis fm quaz hoc dicit esse po-
sterius vel pns eo igit a simili de loco
7 distantia locali. Si arguit cōtra
hoc q distantia non potest esse nisi sit
aliquid in quo sit illa distantia. 7 hoc
nihil est quia nulluz medius. Potest
dici q distantia formalit importat re-
spectuz inter extrema. respectus autē
ē in vno extremo 7 ad aliud sicut ad
terminum. hic autē est dare vtrunq
terminuz positum licz non sit mediu
positum. 7 si ex solo pmo istoruz dice-
ret habitudo positua posset cōcedi q
hic esset distantia positua. sed si vltra
hoc requiratur q medium sit positum
tunc saltem saluat ppositum quia hic
est distantia puate 7 positua poten-
tialis s3 non actualis.

De tertio p3 q si hoc cor-
pus nō sit huic
loco pns non circumscribit istlo loco
igitur non habz vbi in hoc loco si ei
non est huic loco pns: fm cursum
nature est in alio loco. 7 fm naturam
non potest siml habere duo vbi. ergo
non habet hoc vbi. 7 tamē iste locus
manet quia manet hic vltimuz corpo-
ris pntentis 7 hoc patz in 2º articu-
lo. Contra hoc locus importat ratio-
nez cōtinentis quia superficies absolu-
ta circumscripta ratōne pntentis non
habet ratōnez loci. nunc autē pntinere
cum dicat re^m non videt manere ni-
si sit ad eundem terminuz. igit quan-
do cōtinet aliud 7 aliud non videtur
manere idem locus. sed quādo corp^o
non est pns huic loco non est idez
pntentū. Rº 4. pby. vult pbus q idē
locus maneat succedentibus sibi inui-
cez corporibus. ex hoc patz q non est
alius locus si aliud locatum pntineat.
quādo igit arguit. de relatōne pntin-
tis ad cōtinentuz: cōcedi potest q locus
vltra superficiez addit relatōnem con-
tinenti. vt intelligit per illud quod vi-
dit in diffinitōne vltimuz continent.

hoc est pntentuz 7 immediatuz cōtinentis
7 tunc pnter dicenduz est vl q varia-
to cōtento non variat relatio in alio
extremo. 7 hoc eodez modo quo respī-
cit illud extremuz. qz respicit p extre-
mo pntentuz in cōi 7 non hoc si-
gnatuz. vel potest dici q variato con-
tento variat relatio ipsa cōtinentis. 7
illa est aliud 7 aliud cōtinere respectu
alterius 7 alterius contenti. s3 non va-
riat extremuz relati. quia idem est cō-
tinentis 7 ita idem locus. Exemplū hº
corpus habens albedinez si fm eam ē
simile multis multis habz similitudi-
dines. quia similitudo numerat termi-
no numerato. s3 tamē ipm non est mlti-
ta similia s3 vnuz simile. sicut habens
multas scias est vnum sciens. qz con-
cretuz non numerat ad solam nume-
ratōem forme. s3 oportet q cum hoc
sit numeratio suppositi habētis formā

De quarto videtur q
posset ē ibi
triplex intellectus. pmo q hoc corpus
modo qstitatio sit pns huic loco
sine alio corpore sic pntente. Alius in-
tellectus q simul cū alio pntente sit
hoc modo pns. Tertius intelle-
ctus q sine modo qstitatio sit huic
loco pns. de pmo planum videtur
q talis pntentia non potest esse sine
vbi. sicut nō potest poni sine circun-
scriptione passiva corporis a loco. qz
circumscriptio illa non videt aliquid
ponere vltra hoc q est corpus ē pnt-
entis huic loco modo quantitatio. s.
tanquā coextensum 7 cōmensuratum

Sed hic est dubium. quia ista cir-
cumscriptio vel pntentia non videtur
dicere aliquid nisi respectum formalit
7 per psequens ipsum vbi nihil esset
formaliter nisi respectus. hoc psequens
videtur falsum. quia fm philosophuz
5. 7. 7. phisicoruz. ad relationez non ē
perse motus. sed p philosophuz. 5. pby-
sicoruz. motus est perse in genere vbi.
Si dicit q vbi pnt importat 7 absolu-
tum 7 respectum. 7 p illud absolutum
quod importat distinguit ab alijs ge-
neribus que similit importat respect.
s3 determinatos p determinata fundam.

Contra absolutum et respectum non faciunt plures conceptus. sed cuiuslibet generis est conceptus plures unus. Et nec absolutum per se contrahit rem ad tale genus vel ad talem speciem in tali genere propter idem medium. quia non facit plures conceptus cum illo. Similiter ex eodem medio potest argui ulterius quia accipiat uterque istorum conceptuum plures. uterque si est communis est dicibilis de pluribus in quid. Et utrobique ascendendo status est ad unum conceptum communissimum plures dicibilem de pluribus. et tunc in utroque processu stabit ad conceptum proprii generis in illo processu. Hic dici potest quod si finem contra dicta saluanda sit distinctio. id est generum. et per istos. 6. genera ultima non continentur sub genere relationis: cum non appareat quod importent formas absolutas: nec simul important absolutum et respectum: ut arguitur est prius est dicere quod sunt essentialiter respectus. nec tamen de genere relationis igitur oportet distinguere inter respectum et respectum etiam distinctione secundum genus. potest autem distinctio respectuum quos important ista. 6. genera ab illo respectu qui proprie dicitur relatio que est 4um genus accipi ex illo dicto contra quo dicunt respectus de genere relationis esse respectus intrinsecus aduenientes. respectus autem illorum sex generum extrinsecus aduenientes. hoc potest intelligi sic. nullus respectus sic intrinsece aduenit absoluto: quod conueniat ei finem se sive ad se: quia tunc non esset respectus. de ratione enim respectus est quod sit unus ad alterum. ille igitur respectus dicitur intrinsecus adueniens qui necessario consequitur fundamentum posito termino. quia non potest esse respectus magis intrinsecus absoluto. et per oppositum ille est extrinsecus adueniens qui non necessario consequitur fundamentum etiam posito termino. Si ista sint vera: responderi potest ad illam auctoritatem philosophi. 5. physicorum. quod negat motum ad relationem proprie dictam que pertinet ad 4um genus. non autem ad quicumque respectum pertinentem ad aliquod 6. generum. imo procedit ibi motus esse in

ubi. qui contra non dicitur esse motus ad formam absolutam. quia ubi ut videtur non est forma absoluta. sed res corporis contenta ad locum continentem. Ratio autem ostendit relationis ab alijs respectibus in non terminando motum videtur esse. quia ex quo respectus necesse consequitur extrema posita nunquam potest ipsa accipi plures: sed tamen per accens. alio. scilicet absoluto acquisito in altero relatorum. et talia que non accipiunt nisi per accensum acquisito negat philosophus in 5. physicorum. per terminare motum. res autem non necesse consequitur extrema potest habere propriam novitatem: absque novitate unius vel alterius extremi. et ideo potest habere propriam acquisitionem. nam ita ut esse de ubi. quia potest de se per suare idem locabile et eundem locum. et tamen non manebit eadem circumscriptionem. quia corpus est ab eis ab illo loco et hoc est potest non facere. ponendo aliud corpus prius illi loco. non igitur ista extrema locum et locabile necesse consequitur ipsi ubi. et ideo potest esse novum novitate propria et accipi corpori nullo absoluto acquisito nec corpori nec ipsi loco. Sed si queratur quomodo potest acquisitio respectus esse successiva nisi successio ponatur in aliquo absoluto. dicetur quod corpus successive finem partem aliam et aliam finem prius eidem parti loci: similiter corpus finem eandem partem finem successive tunc prius alij et alij parti loci. ita quod tamen ex divisibilitate corporis quod loci sequitur divisibilitas circumscriptionis corporis a loco. et divisibilitas successiva quando pars post partem acquiritur. non est igitur divisibilitas in respectu sine divisibilitate in absoluto. sed est successio in respectu: qui est circumscriptio sine successione in forma absoluta corporis vel loci. De 2° intellectu in isto articulo. scilicet an hoc corpus haberet hic ubi. si simul cum ipso hic esset aliud corpus modo extenso. videtur posse dici quod tunc hoc corpus non haberet hic ubi. quia pari ratione aliud corpus haberet hic ubi. non prius autem esse duo ubi eiusdem loci. quia unus loci una est circumscriptio. Item corpus locatum facit latera continentis distare. sed hoc corpus quod aduenit 2° huic loco non facit latera eius distare. imo iam per aliud corpus quod prius fuit hoc fuit distantia inter latera. Et confirmatur

que ad 2um no
possit esse motus

Respectus

quia si utrunque faceret latera distare. igitur utrunque esset per se medium inter ista distantia. sed ubi est aliud et aliud medium per se ibi videtur esse alia et a^a distantia. et ita inter eadem latera eundem loci esset duplex distantia. Potest tamen dici quod in isto intellectu utrumque corpus haberet ubi in hoc loco. quia cum utrunque ponat hic sicut contentum coextensum et mensuratum. vel utrunque erit locatum quod est proprium vel neutrum. et tunc est locus iste vacuus in quo ponuntur esse duo corpora modo extensio. quod nullus diceret. Similiter utroque istorum amoto altero remanente illud remanens habebit hic ubi. sed non alium modum habebit hic ex parte sui ad locum continentem quod modo habeat. Istud patet per o^mne et angelum. quia si angelus sit simul cum corpore non habet proprium ubi in isto loco in quo corpus coexistens habet proprium ubi. quia angelus non est ibi coextensus et mensuratus illi loco nec replet illum locum. unde si corpore amoto solus angelus ibi maneret: locus ille proprium diceretur vacuus. opposita istorum sunt vera de corpore coexistente alteri corpori. Et si queras. quomodo potest locus iam plenus iterum repleti. Respondeo ad obiectiones pro aliqua parte. Ad primam istam viam que ponit in eodem supposito et fundamento posse esse plures respectus eiusdem rationis ad diversos terminos concedendum est quod eadem loco potest competere alia et alia circumscriptione activa. et potest sibi in alio et a^a corpore alia et alia circumscriptione passiva correspondere. Ad aliam facere latera distare potest intelligi dupliciter. vel effectiue et sic agens distendens latus a latere facit ea distare. vel quasi formaliter. et sic medium interceptum dicitur facere distare. et hoc secundo modo concedendum esset quod utrunque corpus hic extensum existens facit latera huius loci distare. quia utrunque est medium inter extrema. primo autem modo neutrum corpus facit latera distare. sed ipsum agens quod primo diuidit hoc lat^{us} ab illo. et per hoc etiam patet quomodo

utrunque replet. quia non effectiue sed formaliter. non enim est minus incommuniens locus plenus repleti et nouo aliquo replente formaliter. quod continens v^m sibi mensuratum et nouo continere alium simili modo continendi. Ad confirmationem illarum diceretur quod accipiendo distantiam per illam habitudinem que est in vno distante ad alterum ut ad terminum non est nisi vna distantia inter eadem extrema. sicut sunt plura media sui vnicum. nec illa est vera hoc modo loquendo de distantia quod ubi est aliud per se medium ibi est alia per se distantia. nisi intelligatur aliud per se medium. hoc est aliud necessario requisitum tanquam medium distantie. sed in proposito non requiritur illud tanquam aliud. Si autem distantia acciperetur alio modo per dimensionem media inter extrema que distat concedendum esset sic loquendo quod inter latera continentium duo corpora est duplex distantia. Deinde intellectu in isto articulo. scilicet quod si hoc corpus esset presens huic loco: sed non modo quantitativo. hoc est non tanquam coextensus loco nec mensuratus. Potest dici quod tunc proprium non haberet ubi in hoc loco. quia proprium ubi est forma secundum se diuisibilis. cum secundum eam per se posset esse motus et ideo non conuenit alicui nisi diuisibili. et per modum diuisibilis se habenti corpus autem quod non coextenditur loco: sed est totum presens cuilibet parti illius loci: non habet modum diuisibilis in compactione ad locum. nec proprium habet ubi proprium respectu eius. Extendendo tamen ubi ad talem presentiam simplicem secundum quam angelus dicitur esse hic. sic concedendum esset quod corpus presens secundum istum intellectum diceretur improprie habere ubi. nam vere est hic presens non circumscriptione. Ad argumentum principale si illa a^a que accipitur vera est: non habet veritatem nisi de relatione proprium dicta. respectus autem quem importat ubi non est talis. Istorum autem declaratio patet ex dictis in tractando primum intellectum in 4° articulo principali.

*Distans am^{us}
Sui^{us}*

Repeditis
 his que quesita erāt de
 deo. sequitur aliq̄ q̄sita
 de creaturis. et p̄ de oib⁹
 in cōmuni. unde de q̄busdā in spālī
 De oib⁹ in cōi fuit vnū quesitū et
 ē istud. Cur rei create sit idē respectus
ad deum vt creantem: et deū vt p̄seruā-
tem. Arguit̄ q̄ non. aliqd̄ pōt̄ creari
 et nō p̄seruari. igit̄ tñ pōt̄ h̄re respectū
 ad deum vt creantē. et nūq̄ h̄re respec-
 tū ad deū vt cōseruātē. igit̄ nō ē idē
 respect⁹. p̄ba. p̄mi aūtis. Res in istāti
 creatōis non cōseruat̄. q̄ nō idiget
 cōseruatōe: nisi q̄ pōt̄ non esse et se
 tendit ad non esse. s̄ dum creatur nō
 pōt̄ non esse. nec tunc tendit ad nō ēē
 cū tunc accipiat ēē. nihil igit̄ p̄seruat̄
 nisi qd̄ manet post instās creatōis sue
 sed deus pōt̄ aliquid creare quod nō
 maneat post instans creatōis sue. q̄
 non est contradictio q̄ tñmodo h̄eat
 ēē in vno instanti. et in illo creatur.
 Cōi eiusd̄ simplicis ad idē simplex
 non est nisi idem respectus realis. nūc
 aūt dei creantis et cōseruantis eadez
 est voluntas qua formalit̄ creat et cō-
 seruat. et ip̄a exst̄tia rei create et cōser-
 uate eadem est. igit̄ respectus est idem
 rei create et cōseruate ad deum vt cre-
 antem et cōseruantem. Hic sunt tria
videnda. p̄ de eo qd̄ p̄ncipalit̄ querit̄
s̄. si idem sit respectus realis i creatura
ad deum vt creantē et cōseruantem.
 2. de eo qd̄ tangit p̄mum ar̄. si simul
 posset dici res creari et cōseruari. et ista
 difficultas magis tangit modum lo-
 quendi. 3. de quodam annexo quod
 t̄git idem ar̄. s̄. si posset aliqd̄ creari
 qd̄ tñ nō cōseruet̄ post istās creatōis.
De primo dicit̄ potest q̄
 idē est respect⁹
 creature ad deum vt creantem et con-
 seruātē. et p̄ba. sic. eiusdē re et rōe
 ad idē re et rōe nō ē depēdētia eēntial̄
 nisi vnica eiusd̄ rōis. exst̄tia aūt crea-
 ture p̄manentis est eadez omnino in
 creatōe et p̄seruatōe. et ex pte termini
 est oīno idem re et rōne. s̄. velle dīnum
 et bitudo non solum ad creantem: sed

ad cōseruantē est bitudo depēdētie
 eēntialis et eiusdē rōis. igit̄ 2. q̄
 p̄batur. si eēnt plures depēdētie oīo
 eēntiales int̄ extrema oīno eadē. sicut
 depēdētia creature ad deū vt ad effi-
 cientē et vt ad finē. tunc iste videt̄ eē
 alterius rōis. s̄. n. eēnt eiusdē rōis
 eēnt sibi incōpossibiles in eodez et fm̄
 idem. quia q̄n aliqd̄ depēdet ad aliqd̄
 aliqua depēdētia si illa sit sufficiēter
 terminata non depēdet ab eo alia de-
 pēdētia eiusdē rōis. q̄ tūc vtraq̄
 illaz sine alia terminaret̄ et depēderet
 tali depēdētia et non depēdet̄. et hoc
 depēdētia sufficiēter terminata. h̄or
 h̄z tres partes. p̄ma. s̄. q̄ idem sit eē rei
 p̄manentis in creatōe et cōseruatōe
 p̄bat̄. q̄ in hoc ē diffērentia p̄manētis
 a successiuo. q̄ successiuum oīu manet
 semp h̄z aliud et aliud esse. sicut aliaz
 et aliaz ptem. sed p̄manēs semp habz
 idem eē. nec variat̄ fm̄ ptem et ptem.
 q̄ tunc eēt successiuum. nec fm̄ totūz
 et totū. q̄ tunc in quolibet alio et alio
 instanti haberet totaliter aliud et aliqd̄
 eē: qd̄ est absurdū. 2. ps minoris. s̄. q̄
 velle dīnum oīno idem: est rō t̄minā
 di bitudinem rei create et cōseruate.
 p̄bat̄. q̄ velle dīnum respectu cuius-
 cunq̄ volibilis semp manet idēz. illd̄
 autez ē rō p̄xima intrinseca t̄minādī
 quodcunq̄ extrinsecum. 3. ps minoris
 s̄. q̄ vtraq̄ bitudo ē bitudo depēdētie
 eēntialis de creatōe ē manifesta. de cō-
 seruatōe p̄batur. q̄ ad illud depēdet
 res eēntialiter in eēndo qd̄ est sibi rō
 h̄ndi eē. talis ē p̄seruatō cāe cōseruat̄is
 in x̄ illud Aug. 4. sup̄ Gen. c. 14. Cre-
 ator̄is nanq̄ potētia et oipotētis atq̄
 oitēnētis virtus: cā subsistēdi ē omni
 creature. que virtus ab eis q̄ creata s̄
 regendis si aliq̄ cessaret: siml̄ et illoz
 cessaret spēs. oīsq̄ nā concideret. neq̄
 enim sicut structor̄ ediu: cum sabzica
 uerit abcedit. atq̄ illo cessante atq̄ ab-
 cedente stat opus eius. ita mūdus v̄l
 icu oculi stare poterit si ei de⁹ regimen
 subtraxerit. hec ibi dicit̄ hic q̄ fū-
 damentum relatōis creature ad deū
 vt creantē non est absolute exst̄tia rei
 create. s̄ ip̄a creatio passiva. p̄similit̄

fundamentūz relatōis creature ad deū
pseruantēz nō est exītia creature abso-
lute. s. ipa pseruatio passiuā. s. pbat per
phz. s. metha. c. de ad aliqd. vbi vult
q. relationes scūdi mōi fundant sup
actōez 7 passiōem. nūc aut l3 absolu-
ta exītia creature sit ead in pmo nūc
eēndi 7 tēnceps: tñ creatōez passiōez
7 pseruationē passiōē eē eadē non ē
manifestius q. illd quod querit. Ibi
dici pōt q. phz. s. metha. non itelligit
q. actio 7 passio sint pria fundamen-
ta relationū scōi modī. q. relatio non
manet funda: fūto non manēte. manet
aut relatio scōi mōi nō manēte actōe
vel passiōe. sic aliqs manet p. nō ma-
nēte generatōe. q. aut dicit relatōem
de z. mō fundari sup actōez 7 passiōz
itelligendū ē nō tāq. sup fundamētūz
ppriūz vel sup rōnē. primā fundandū
sed tanq. sup dispōnē mediā inter fun-
damētūz ppriūz 7 ipam relatōem. ipa
aut pō actia 7 passiuā pnt poni fūda-
mētū imediatū rōis ipi actōis 7 passi-
onis. l3 regrat actio 7 passio mediā.
nō vt rō fundandū relationē. s. vt qd
dam pūiū ad h. vt ipa in fundamēto
tali fundet. Spālit aut i pposito n. v.
pcedendū q. aliq. passio sit rō funda-
mētalis hui? hūidinis quā h3 cāmra
ad deū. vt creatē vel pseruantē. q. nūq.
ppe ē passio nisi qā est aliq. passūz
recipiēs formā ab agēte. q. fm phz. s.
me. pō actiua ē pncipiū trāsmutādū
aliud in qstū aliud. igit pō passiuā est
p. m. trāsmutandū ab alio. talis trāf-
mutatio nō inuenit nisi vbi ē passum
recipiēs eā ab agēte. in cōseruatōe 7
creatōe nō est ita. s. totū creatū 7 totū
pseruatū ē totalit a creante 7 pseruātē.
nō sic vt aliqd. cūs vt passūz recipiat
formā ab agēte. Ibi obijcit per illud
Aug. xi. sup Gen. vbi vult q. aer nō
ē fact? lucid? a sole. s. fit lucid?. aliogn
recedēte sole remanēt lucid?. eq. aut v.
q. cūq. creatura dependē a deo in esse
sicut aerē in illuminato eē. qd ipē itel-
ligit p lucidū eē a sole. igit nulla crea-
tura respectu dei ē scā in eē. s. p. tūne fit
i eē. 7 p. p. s. eē creature est in p. tūno
fieri. s. phz. s. p. phy. dicit q. aliq. sūt in

fieri q. nō hnt cōpletū eē. sic successiua
7 p. oppositū aliqd. d. i. facto eē q. n. sic
h3 eē p. pletū qd nō depēdz i eēndo ab
aliq. extrīseco. crea. aut sp. i eēndo eq.
depēdz a deo i eē. q. eq. sp. ab ipō p. l. dē
velle ipi? h3 idem eē. 7 h. mō possz dici
q. pductio p. sone dīne sp. est i fieri. q.
nūq. ista p. sōna pōt h. c. eē nisi acci-
piendo actualit a p. ducēte. 7 tñ eē p. sō-
ne ē maxime p. manēs. hoc modo esse
creature licet sit p. manēs: tñ resp. cū tñ
a cuius volitione actuali sp. eq. depēdz
sp. est q. si in fieri. s. est actū dependens
a cā dante eē. 7 nūq. in facto eē. s. ē
in actu sepato 7 independēte a q. cūq.
aliō. non tñ est in fieri nouo 7 nouo. s.
p. obm illi ē in scō eē. s. est in eē p. plecto
accepto sine aliq. nouitate addēda.

De secūdo articulo dīco q. cum illo
respectu creature hntis eē ad deūz vt a
quo h3 eē p. pnt cōcurrē diuersi respect?
idē. n. eē q. n. q. imediatē succedit nō eē
opposito. sic in instātū in q. res icipit eē
q. n. q. aut nō imediatē succedit ipi nō
eē. s. q. eidez eē vt p. s. hito. ita itelligē
to q. l3 nō sit ista p. s. itas in ipō eē h3
se: tñ d. eē in ipō p. p. p. tōez ad aliud
p. s. secū coe. n. s. p. n. respectus q. s. est
ipius eē ad nō eē p. cedēs nō ē realis.
q. nō est ad terminū positū. z. autē
q. est ipius eē ad eē idēz q. n. p. eris. s. nō ē real?
p. q. to est eūdem ad idē. respectus at
ipius eē ad cām a qua ē: ē realis. igit
neat illoz d. cōz respectū ē idem illi.
Cōgīt tñ eadem voce multa dīsticta
ali. qualit. importari. sicut pōt imponi
aliqd. ad significandū dependētiā
ipius eē ad cām non p. cise. s. vt est cūz
respectu ad nō eē imediatē p. cedens. 7
sic significat hec vox creare vl. creatio
q. ibi non tñ notat dependētiā rei ad
cām in eēndo. s. vltra h. in accipiēdo
tunc p. illud eē post nō eē. pōt etiā aliq.
vox imponi ad significandū illā de-
pendētiā vt est cū z. respectu. s. vt ē
ipius eē ad seipm quasi p. habitū. 7 sic
iponitur hec vox cōseruare. vbi nō tñ
notatur dependētiā in eēndo. sed cūz
hoc hūdo illius eē quasi ad idēz eē

ut p̄babitum. Pro t̄to igit̄ nō ē v̄ez
dicē de creatura q̄ creatur p̄p̄ie nisi i
p̄mo instanti. q̄ nō nisi in illo habet
immediatū ordinē ad nō ē p̄cedēs. nec
est verū dicē q̄ conseruet̄ nisi post p̄m
instās. q̄ non nisi tūc h̄z immediatū
ordinem ad seip̄m quasi p̄babitum.
Propt̄ igit̄ istos distinctos respectus
rōnis ip̄ortatos p̄ creare 7 conseruare
nō p̄t v̄nū de re q̄ aliud p̄dicat̄. res̄p̄e
ctus t̄i ille qui est ad eāz semp̄ manet
idē. 7 si iste p̄dicat̄ significaret̄ duab⁹
vocib⁹ v̄traq̄ simul vere p̄dicaret̄ de
eodē. sicut h̄ q̄d est eē ab alio dātē eē.
7 h̄ q̄d ē accipere eē ab alio p̄cise signi
ficāt illā h̄tudinē nō intelligendo ibi
dare vel accipere nouitatem. nec illam
ip̄ortat̄. q̄ verū est dicē q̄ fili⁹ acci
pit̄ veritatem a p̄f̄e. 7 p̄t dat̄ ei 7 cōicat̄
veritatē. 7 ista duo sp̄ simul p̄dicantur
de eodē. nec curō disputare de signifi
cato huius vocis creare an p̄ se signi
ficet respectū ad creatorez 7 connotet
respectū ad nō ē p̄cedēs. an ep̄. illuz
p̄ se significet 7 illū connotet ad cām.
An v̄trūq̄ significet. 7 tūc nō s̄ḡt p̄e
cise p̄ceptū p̄ se v̄nū. sed duos respect⁹
7 v̄n⁹ est realis 7 alius rōnis. qui nō
faciūt p̄e p̄ se v̄nū. q̄ q̄dēq̄ istoz
trū dēt. h̄ saltē saluat̄ q̄ v̄terq̄ i sp̄et⁹
aliqualit̄ ip̄ortat̄. p̄cise t̄i p̄pter illū
qui est rōis negatur idē fil⁹ creati 7
conseruari.

De tertio p̄inci

pali dico q̄ nō est p̄dictio aliq̄d ens
t̄mō in v̄no instāti h̄re eē. ip̄m enim
istās rap̄im trāsīt ita q̄ nō est nisi vt
ita loquar istātē. vel si dicas istās
f̄m subam sp̄ manē idē. si illud dicat̄
eē suba mobilis: cum illa suba non sit
p̄ se termin⁹ alicui⁹ continui de genere
q̄st̄itatis. sequit̄ q̄ illud q̄d vocas in
stās f̄m subam nō est termin⁹ p̄tinuās
per se p̄tes ip̄is. saltē instās f̄m eē nō
manet. h̄ rap̄im transit. 7 ita ōz dicē
de mutatiōe. 7 p̄ p̄is de instāti: quod ē
p̄ se mensura mutatiōis. non aut̄ vide
tur maior p̄dictio de re p̄manēte q̄ n̄
nisi i v̄no instanti habeat eē: q̄ de ip̄o
instanti vel mutatione. q̄ 7 si res per

manēs non possit h̄re idē eē p̄cise p̄
instās sed p̄mansue. 7 instās vel mu
tatio possit. t̄i p̄manēs totū eē suū h̄z
in instanti v̄no. q̄ in h̄ distinguit̄ cōn
suectū. nō est ḡ p̄dictio si illud esse
v̄ltra h̄ instās non h̄eat. Cōtra hoc
videt̄ Ar̄. 8. p̄hy. vbi ait. opponitur
ingr̄ ḡnatio 7 corruptio. quare si im
possibile est simul mutari h̄z oppositās
nō erit autēz cōtinua mutatio sed erit
medium ip̄oz temp⁹. Et in fine. c. p̄ni
tus icōueniēs videt̄ si factū necē est
mor̄ corūpi 7 nullo tpe p̄manē. P̄e
terea iserius in eodem. 8. vult q̄ nō ē
accipere v̄ltimū in eē ip̄ius corūpēdi.
h̄ p̄mū in eē ḡnandī. 7 cū hoc etiā p̄m
in nō ē corūpēdi. signū ingr̄ v̄trūq̄
cōe est. 7 p̄mo 7 posteriori. huius autē
finis illius aut̄ p̄ncipiū. res aut̄ semper
posterioris passiōis est. 7 idē paulo p̄
ip̄ius t̄pis in quo fiebat factū ē i v̄ltio
signo. P̄terea si res creata t̄mō
h̄eat eē in instāti: tūc in illo v̄ez ē dicē
res ista incipit eē. q̄ tunc p̄mo ē. 7 fil⁹
v̄ez est dicē res ista desinit eē. q̄ tunc
v̄ltimo est. nūc aut̄ repugnātia videt̄
q̄ simul res incipiat eē 7 desinat esse.

Ad p̄mū intentio p̄bi est ibi q̄ sol⁹
motus localis p̄t eē cōtinuus 7 p̄pe
tuus 7 nullus alius motus nec etiam
mutatio. 7 hoc p̄bat. q̄ oēs alij mot⁹
7 mutatiōes sunt ex oppositis in oppo
sita. vt ḡnatiōis ingr̄ 7 corūptiōis: esse
7 nō ē termini sunt. Alteratiōis autē
p̄rie passiōes 2. Si igit̄ aliq̄s istoz
motū vel mutatiōnū posset eē p̄p̄e
tuo cōtinuus: hoc non eēt ab eodem
termino a quo ad eundem terminum
ad quē. q̄ in motū sic simpliciter v̄no
vera est ista p̄p̄. 6. p̄hy. mutatio aut̄
neq̄ v̄na i finita. eēt ḡ illa p̄tinua p̄p̄e
tuo p̄ continuam reflexiōem a termino
in terminum. puta si motu finito mo
ueretur a calido in frigidum: cessaret
alteratio q̄tum est i istis terminis. nisi
statim eēt reflexiō a frigido in calidū
sed in tali reflexiōe motus p̄ior 7 po
stior cū sint oppositi n̄ p̄t p̄tinuare
nec facē v̄nū motū p̄tinuū. cuius p̄b⁹
est q̄ tunc mobile simul moueret̄ mo
tibus vel mutatiōibus oppositis. h̄c

25
 pñtia pbat. qz i motu pñtuo veru est
 dicē a pñcipio motus qz mobile mo-
 net ad vltimū terminū. sicut si vltimū
 terminus motus cōtinui ē calor: vix
 ē dicē de mobili in pñcipio motus qz
 calefit. si igit calefactio posset pñtūāi
 frige factōi a pñcipio huius totalis mor-
 cōtinui ē vix dicē qz mobile calefit et
 frige fit. Et ppter cōsimilē rōnē pbauit
 ibi qz nō pōt cōtinuari corruptio ge-
 nerationi vt sit vna mutatio. qz tunc
 a pñcipio mutaret oppositis mutatio-
 nibus qz corruptōe et generatōe. Itā
 in quacūqz vna mutatio sine pñtūa
 vix ē dicē qz a pñcipio mutat ad vltimū
 terminū. Ille autē est terminus generatō-
 nis. igit a pñcipio mutat mutatione
 generatōis. et tūc ppositum mutat
 mutatio corruptōis. qz illa ponit p-
 cedere vt pñtūāda generationi. Istō
 autē nihil est qz hoc qz dictum est rem
 in vnico solo instāti. scilicet creatōis habē-
 ē. qz nō pcedo qz illi creatōi possit cō-
 tinuari adnihilatio vt sit vna mutatio
 qz tunc fm ar^m pbi qñ creat vix est
 dicere qz adnihilat. s. tñmō concedo
 qz creatōez psequit adnihilatio. Et
 si ar^m qz tam adnihilatio qz creatio ē
 in instāti. qz vtraqz ē a vñtute infinita
 qz nō pōt agē i tpe vt vñ pñs p^rs^o pñy
 igit in pposito vel erūt in eodē instāti
 qd est incōueniens pñs. s. idēz sic mu-
 tare oppositis mutationibus. vel erūt
 in diuersis instātibz. et tūc illa instan-
 tia erūt immediata. qd etiā ē incōueni-
 ens apud pñm. Ad hoc dico qz rō
 pbi que tacta ē. s. qz idē nō pōt siml^r
 mutari mutationibus oppositis pbat
 corruptionē nō posse cōtinuari gene-
 rationi. sed cum hoc ē alia conclusio
 vera. s. qz generatōez nō pōt imedia-
 te sequi corruptio. s. illius est alia rō s.
 s. qz vtraqz est in instāti: et nō simul in
 eodē vt pz. erūt igit in alio et alio instā-
 ti s. nō sunt duo instātia sibi imediata
 hec pbatō qz est fm intēōem pbi lz
 nō ibi ponat eā nō ē ppositūz nñm
 qz ista res creata qz nō manz nisi per
 istans creatōis adnihilatio eius non
 est in instāti. sed in tpe bito instāti
 creatōis. siquidē post istāz nō ē aliqd

in tpe idiuisibilit imediatū s. disibilit
 tali. s. immediatōe qua cōtinuū tñtūāi
 ē immediatūz suo termino. et hoc modo
 motus est immediat^o vltimo quietis. qz
 post illud statim ē mot^o. sicut disibile
 post indiuisibile qd est eius pñcipium.
 Cū igit ar^m qz adnihilatio ē in instāti
 negādū ēēt de adnihilatōe in cāu in q
 loquimur. et hoc semp referendo intē-
 tionem ad instans tñs siue in illo di-
 cat pñe ē creatio et adnihilatio siue
 magis cum illo. Et cum pbat^r quia
 vñtus infinita nō agit in tpe. Illā pñs
 nem pñs nō concederet nisi de vñtute
 infinita nñli necessitate agēte. quia de
 alia non est incōueniens illud ad qd
 ipse deducit. s. qz virtus finita et infinita
 agunt in equali mensura. Theologi
 aut nō cōcedunt deum agē nñli neci-
 tate circa creaturā. S. nūqd tenēdo
 deū agē nñli necitate nō posset pcedi
 aliqd posse manē tñ per instans: cum
 mutatio sic tñ maneat etiā fm pñm.
 Quere rñssionē. Ad aliā autē pñi
 illa requirit aliū intellectum etiam ab
 vtroqz pñdictoz. qz. s. nā nihil pducit
 qz statim corrupat nec qz necesse est
 mori corrupti. sic ipse dicit. qz natura
 pducens sic influit ad pñseruationem
 pducti qz possit p ipsa aliqd manē ita
 qz corruptia vel nō sit appropinquata
 vel non vñcūt vñtūz generatōis et con-
 seruantis generatū. qz tunc generans
 impediret generare. nec ex illo potest
 hñ aliq impossibilitas respectu potentie
 diuine. s. tñmō impossibilitas fm cās
 nñles inter se cōpatas. Ad aliud di-
 co qz in generatione et corruptōe nñli
 corruptū nō bz vltimū sui ē. qz tunc
 bzēt qñtates cōueniētes saltem i tali
 gradu in quo possent stare. cū forma
 illi^o. et si sic non subito abjcerent. nec
 igit corrupendum subito corūper^r.
 et sicut corruptū nō bz vltimū sui ē
 sic bz pñm in nō ē. qz cū ēē geniti con-
 currit nō ēē corrupti. genitū autem in
 instāti generatōis bz ē. quia tūc for^a
 eius ē in m. et bz tūc pñm ē. qz tunc
 forma imediate succedit pñtūāi. et sic
 genitūz bz pñm in ēē sic corruptū bz
 pñm in non esse. s. si aliq vñtute pñuaret

aliquod ens in eē in aliq instanti ultimo
ibi tūc nō ēē dare p̄mū nō ēē. sic esset
de illa creatura pmanēte q̄ nō h̄et eē
nisi p̄ instās. Uniuersalit̄ aut̄ dico q̄
in succedētib⁹ sibi inuicē siue sint oppo
sita p̄natiue siue p̄dictorie siue quasi
cōtrarie. q̄ abo positiua: nunq̄ ē dare
ultimū p̄cedētis 7 cū hoc p̄mū p̄ntis.
q̄ tunc opposita eēnt in eodē instanti.
vel duo instantia imediata. semp̄ tamē
alterz est dare. s. vel ultimuz p̄oris vel
p̄mū posterioris. q̄ diuisibile non est
immediatū nisi indiuisibile. 7 succedētia
sibi inuicē sunt opposita imediata. Et
iḡ illa q̄ accipiūt non eē post eē q̄dā
sunt rapti transeuntia q̄dā pmanētia
nāl̄it̄ genita v̄l corrupta. q̄dā aut̄ p̄nt
eē entia pmanētia: v̄tute diuina pducta
vel corrupta. In p̄mis. s. rapti trāseun
tibus est dare tam ultimū q̄ p̄mū in
eē. q̄ illud instās in quo solo h̄nt esse
7 iō nec est dare p̄mū nec ultimū i nō
eē. q̄ tam in toto tpe terminato ad h̄
instās q̄ in toto tpe sequēte hoc instās
h̄nt non eē. In scōis aut̄ ē dare p̄mū
in eē s̄ nō ultimū. 7 simil̄ in non esse
ē dare p̄mū 7 nō ultimū. sicut expōitū
est p̄us p̄ intentione p̄bi. In alijs aut̄
q̄ p̄ v̄tute diuina pducunt v̄l destruitur
pōt eē v̄terq̄ istoz mōz. Et etiā 3. s.
q̄ sit ibi dare ultimū in eē 7 nō p̄mū
in nō eē. q̄ illa v̄tus pōt in quēcunq̄
modū successionis vni⁹ ad alterū qui
nō includit p̄dictionem. Ad aliud
dico. q̄ incipit duplici⁹ exponit̄. vno⁹
cū positione p̄ntis 7 negatōne p̄teriti.
sic. s. est 7 nō p̄us fuit. alio mō p̄ nega
tionē p̄ntis 7 positionem futuri. sic nō
est 7 erit. Similit̄ desinit duplici⁹ ex
ponit̄. dico iḡ q̄ fin vnuz modum
exponēdi v̄terq̄ est q̄ simul aliqd̄ incipit
7 desinit. q̄ raptim trāsēs incipit. h̄ est
est 7 nō fuit. 7 desinit eē. h̄ est: est 7 nō
erit. vbi v̄trobiz affirmat̄ eē. 7 nega
tōes iste b̄nc 7 inde. s. nō fuisse 7 non
fore non sunt opposite. p̄cise aut̄ repu
gnātiāz importat̄ incipere 7 desinē fm̄
istos intellectus i quib⁹ est aliqd̄ idēz
affirmatū 7 negatū. vel opposita aliq̄
iccludunt̄. **A**d p̄m ar̄m. p̄ncipale p̄z
ex 2. ar̄i p̄ncipali. quō p̄mū aūs est

v̄ter. s. q̄ aliqd̄ pōt creari 7 nūq̄ con
seruari. hoc. n. est t̄mō ex rōne alteri⁹
7 alterius respectus importati in hoc
q̄ est creari 7 cōseruari. s. respectus ad
oppositum. s. ad non esse p̄cedens q̄tū
ad creatōez 7 ad ip̄m̄et eē vt p̄habi
tum q̄tūz ad cōseruationez. qui duo
respectus sunt t̄m̄ respectus rōis. p̄m⁹ ē
respectus negatiuus. q̄ ad non esse. 7
nullus talis est realis. 2. est eiusdē ad
idem p̄habitum. sicut p̄mus ad idē eē
non habitum. nō est aut̄ v̄ter rōne re⁹
ad cām. Et cum infertur iḡ pōt h̄re
respectum ad v̄terq̄ creantez. 7 t̄m̄ nūq̄
h̄re respectūz ad v̄terq̄ cōseruantez. p̄cedi
pōt si vniformit̄ accipiat̄. h̄ est q̄ v̄ter
nūq̄ dicat̄ cōseruare illud q̄tūz ad
totū quod importat̄ p̄ cōseruare. Si
aut̄ intelligat̄ q̄ nunq̄ h̄bit ad v̄terq̄
respectum illum quēz importat̄ hoc q̄
est cōseruari a deo q̄ est respect⁹ depen
dentie ad cām in essendo. neganda est
positiua. q̄ 7 si nūq̄ h̄eat respectum de
pendentie cūz illo alio q̄ est quasi suc
cessionis ad seip̄m. t̄m̄ illum qui est de
pendentie necessario h̄bit. 7 tunc in
ultimo p̄nti nō pōt plus cōcludi nisi
q̄ totum qd̄ importat̄ p̄ istū finem
creari nō est idē toti qd̄ importat̄ per
p̄seruari. s. duplex respectus hic duplici
respectui ibi. qd̄ v̄ter ē. q̄ 1. ille q̄ cōit̄
v̄trobiz ip̄ortat̄ sit oio idē. t̄m̄ al̄ qui
ip̄ortat̄ in h̄ qd̄ est creari al̄ ē ab illo
altero qui importat̄ p̄ h̄ qd̄ ē p̄seruari.

De creaturis i
sp̄ali t̄mōdo querebatur
de creatura viuente 7 hoc
vita sensitua vel intellectua. Et erat qd̄
cōis oī viuenti hac vita v̄ illa 7 erat
ista. **U**trū act⁹ cognoscēdi 7 appetēdi
sint eēntialit̄ absoluti v̄l eēntialit̄ rela
tini. **A**rguit̄ q̄ relatiui. q̄ talis act⁹
nō pōt intelligi nisi cointelligēdo ter
minuz. absolutum aut̄ pōt intelligi nō
cointelligēdo aliqd̄ in rōe termi. iḡ
2. p̄. q̄ nō pōt intelligi q̄ sit visio
nisi sit alicuius visibilis v̄l obiecti. b. o.
de se ē manifesta. **C**on talis actus ē
qualitas. ois aut̄ qualitas est forma

simpliciter absoluta. qz gñā sñ ipm̄xta
q̄ 12. Questio ista nō querit de actu
terminato ad cognitionez quo. s. actu
pducit vel educit vel iducit ipsa co
gnitio s querit de actu pgnoscēdi. qui
est ipa cognitio actual ita qz iste act⁹
si dicat actio nō itelligit qz sit de gñe
actōis. qz ipa ē sp ad terminū aliquē
accipiētem aliquo mō ēē p ipaz actō
nem. sed itelligitur qz sit actio hoc est
opatio q̄ agēs tanqz actu vltio perfī.
Et breuit ad cautius loquēduz i tota
ista qōne itelligit s nomē actio pro
actōne de gñe actōis. q. s. est actio pro
ductua. vel saltem aliquo mō ad esse
termini per ipam ponēdi. 7 hoc nomē
opatio itelligit p actu intrinseco quo
ipm̄ opans pficit vltimate. Itēz l3
qō gñaliter posset itelligi de respectu
ad obm vel subiectū: nō tñ argumēta
vident restringē eā ad p̄mū itellectū.
Est igit itellect⁹ qōnis p tractād⁹
iste. An actualis cognitio sit eēntialr
relatia ad obm cognitū. 7 similiter de
actuali appetere vbi tria sunt vidēda
p qz in oi itellectōe 7 gñalit opatōe
quacūqz de qua loquimur est aliqua
entitas absoluta. 2º q̄lit illd absolutū
beat aliquā relatōem ad obm sibi an
neram. 3º an illa relatio sit actui isti
eēntialis.

Prima cōclusio

pbat tripliciter. p sic. vltima perfectio
sube vine nō est sola relatio. opatio est
huiusmodi pfectio sube vine que nara
est opari. puta viuētis vita sensitiua vl
intellectua. igit opatio nō ē sola r̄lō.
igit 12. aº pbat. qz sola relatio non
summe appetit appetitū nālī 7 electio
nāe pfectissime appetētis. s. vltia pfect⁹
nāe viuētis a tali nā sume desideratur
desiderio nālī. de quo itelligi pōt illd
Aug⁹. 13. de tri. c. 4. Beati om̄s eē vo
luntus. qd smp vez ē siue de beatitudie
actu cogitem⁹ siue nō. 7 tñ siue actua
li cognitione non est in nobis actuale
velle volūtati. Ibidē etiā vult qz q̄qd
aliud quisqz latenter velit ab hac vo
lūtate cōi non recedit. desiderat etiāz
summo desiderio electiuo voluntatis

bene disposite. Minor pbat etiam per
p̄m p 7. x. etibi. vbi vult qz felicitas
q̄ est finis vltimus nāe itellectual. 7
p p̄is summe desiderabilis: est opatio
optia. vel cōsistit in opatione optima.
Idē vult. 12. metha. c. 6. vbi de deo lo
quēs dicit. qz si nō itelligat qd vtiqz ē
isigne. 7 statiz post. si nō est s qd sua i
telligētia s pō: nō est vtiqz optia suba
p itelligētiā itelligit actualē itellectū
nam. nam ad pbatōez deē p̄ntie statī
subdit. p itelligē. n. ei honorabile ict
Idēz hētur. 9. metha. c. 7. vbi vult qz
actus est prior pō non solum tempe
7 rōne. s. etiā suba. hoc est perfectione.
vñ i pbatōne illius membri qz actus
pōz ē suba: exēplificat ipē vt vir puero
7 hō spermate. 7 cōclusionē sic itellectā
ibi pbat. qz gñā actus tanqz finis sūt
alia ordiata ad actū. sic declarat ibi i
multis exēplis. Similit̄ anctes multe
de fine vltimo 7 sume desiderabili qui
est beatitudo siue dicāt d cognitōe sicut
illa Aug⁹. visio ē tota merces. siue lo
quant̄ de dilectōe. sic de coetitia xp̄ia
na summa merces ē vt ipō pfruamur
saltē in hoc oēs pueniūt qz finē vltim⁹
7 maxime desiderabilē dicūt eē opa
tionē vel in opatōe p̄sistere. 2º pbat
cōclusio p̄ncipalis sic. relatio p̄p̄e deā
nō est noua sine nouitate alicui⁹ ab
soluti pōis. 7 hoc i subiecto vel i ter
mino. opatio aut pōt eē noua sine no
uitate cuiuscūqz alteri⁹ pōis absoluti
in ipō opante. siue etiā cuiuscūqz alte
rius absoluti nouitate in termino. igit
opatio non ē p̄p̄e relatio p̄p̄e accipiē
de relatōem. igit 12. aº pbat. tum per
p̄m. s. p̄y. vbi negat motū in ad ali
qd. 7 exp̄ssius in. 7. vbi vult qz ad vir
tutem 7 malitiā nō est alteratio. quia
sunt ad aliqd. hec aut que ad aliquid
neqz gñatōes sūt: neqz gñatio ē ipsoz
neqz alteratio oino. hec ille. tñ p rōnē
qz relatio p̄p̄e dicta necessario sequit̄
extrema simul posita. 7 ita nō pōt esse
noua sine nouitate alicuius extremi.
bº pbat q̄tū ad p̄mā prem. qz illud
qd erit de potētia accitāli ad actū nō
recipit aliquā formā nouā pōrez ipa
opatōe. qz tūc nō fuisset p̄us i potētia

accidenti sed essentiali. 2^a pars minoris est manifesta. p³. n. q^o nihil absolutum aduenit visibili q^o videtur actu. nec intelligibili q^o intelligitur actu. 7° similiter de alijs. Preterea ois relatio realis sunt damentum suuz. p³imuz vel rationem fundandi. p³imam necio cōsequitur vel cōcomitat^r. 7° hoc posito. termino nūc aut ipam potētā opatiuā nō necessario cōcomitat^r relatio actuali ad obm. igit^r ipa pō non est p³ima rō fundandi talem rōnez. igit^r si ponatur aliq^o rō actualis opantis ad obiectuz oportet dare sibi p³ fundamēto vel rōe fundandi. p³ima aliqd^o posterius ipa potētā 7° q^o mediuū iter ipaz potētā 7° illā relatiōem. tale qd nō videtur posse poni nisi ipa opatio. nūc aut illud qd est p³imū fundamētū rōnis vel p³o xima rō fundandi eā aut est absolutū. iuxta illud. 7° de tri. c. 2° oē qd relatiue d^r est aliqd^o excepto relatio. aut salte^r nō ē p³cise illa rō cuius ē fundamētū vel rō fundandi. igit^r opatio nō ē p³cise rō opantis ad obm. 7° pari ratione opatio non est p³cise aliq^o relatio. Ex hac cōclusiōe sic pbata cōcludit^r vlti^o ppositū sic. si hec opatio eēt p³cise respectus: nūc eēt rō. q² respect^o que³ pbus concedit aliquo mō puenire opatiōi ē p³prie de g³ie relatiōis. 7° p³inct ad 3^m modū relatiōez. vt p³ ex. 5° metha^o. cum igit^r opatio nō sit p³cise rela^o vt pbāt rōnes iam posite: sequit^r q^o non sit p³cise respectus. 7° p³ p³is ē ibi aliqua entitas absoluta qd est ppositum i illo articulo.

De secūdo arti-

culo p³ncipali tria sunt videnda. p³ ar^o q^o in opatiōe necessario ē aliq^o relatio realis ad obm. 2° dicet^r q^oliter hoc sit intelligēdum. 3° videbit^r de rōnibus ad istud pbādum positis. P³imū ostēdit^r triplici^r 7° hoc correspondēter triplici pbatiōi posite in p³ arti. p³ ex rōne perfectiōis q^o fuit me^m in p³ rōe. arguit^r sic vltia 7° sūma pfectiō nāe opatiue non pōt eē sine reali rōne ad obm pfecti^o sūmū circa qd ipa nata ē opari. opatiō aut est sūma pfectiō talis nāe. igit^r 2°.

a^o pbat^r. q² si sūma pfectiō nature vltie dicet^r aliqd^o vt est ad se: ipa suba rei h^o mō eēt sūma perfectiō. quia suba est pfectiō quocūq³ suo accidente finit^r Aristi. 7° metha^o. igit^r si cōcedat^r btitudinē creature eē accis illi nāe visibili. 7° cū h^o sūmmam eius pfectiōem. h^o non pōt poni vt ē aliqd^o ad se. s^o p³cise i q³itū cōnectit^r 7° se p³iungit finit^r vltio simplici^r. s^o ob^o extrinseco qd per ipm attingitur. ipa igit^r rō ad ipm obm est formalis rō ppter quā btitudo dicitur sūma perfectiō. Confirmat^r h^o per illō Aug^o. 13° de tri. c. 5° vlt. is^o vbi alijs diffinitōibus btitudinis reprobat^r cōcludit quasi p vera diffinitōe. btis igit^r non est nisi h³ oia q^o vult 7° nihil mali vult. Ex h^o ar^o. q^o i p³eritis est p³dicatio per se p³ mō sequit^r q^o abstractū p³dicat^r de abstracto. p³ ut exēplo albū est coloratū p se p³ 7° per p³is non rōne sub^o. sed rōne formali. 7° idō hec est vera albedo est color. igit^r si hec est vera p³ mō btis h³ q^oqd bñ vult. sequitur q^o btitudo ē vt ita dicā btio cuius cūq³ bñ voliti. nūc at btio vel h³re v^o p se importare relatiōem. Preterea iuxta 2^m mediuū. s^o de nouitate absoluti ar^o sic. Ad formā absolutā nouā pōt eē per se mutatio. Ad opatiōem puta intelligē vel huiusmodi nō pōt eē per se mutatio. igit^r 2°. a^o pbatur. q² forma absoluta pōt acq³ri s³o nō tñ p accis ad acq³sitiōez alterius: s^o per se p³ia acq³sitiōe. q² pōt p³ per se succedē sue p³rie p³uatōi. b^o pbat^r p pbm. 7° pby. dicētem. neq³ intellectiua pte aie ē alt^o a^o sciēs. n. maxie ad aliquid d^r. 7° multa ibidē tam in l³ra pbi q³ i cōmento videt^r eē ad hāc itentōem. Preterea iuxta 3^m mediuū. s^o de diffictōe rōnis 7° fundamēti eius ar^o sic. In cui³ suba est rō illō nō ē aliqd^o absolutū. s^o in 3° relatiōez in suba vni³ extremi. s^o mēsurati est relatio. opatio enim refertur ad obz illo 3° mō igit^r 2°. a^o pbat^r. q² absolutū nō icludit i sua rōne essentiali re^m. q² tūc eēt p se ad alterū p illū re^m iclusum 7° eē p se nō ad alterū s^o ad se: q² ponit^r absolutū. b^o p³ p³ p³mtatiōez 5° metha^o. vbi vult q^o in 3° relatiōez

relatō est in substantia alterius extremi
tū. sic in rōne intellectus et nō in rōne
intellecti vel intelligibilis. relatio inquit
nō ē in substantia intellecti. sic ē in substan
tia inte⁹. igit^r 2^a. Vbi etiā illō vbi pbi
idē bis diceret. exponit sic. inte⁹ nō
refert^r ad intelligētē s^c ad intellectū. q² si
ita eēt tūc inte⁹ cōstitueret^r p^r intelligētē
et videt^r eē e⁹ ex quo sequeretur q² illō
q² constituit^r p^r aliud constituat illud.
sic ipse arguit q² inte⁹ si diceret^r ad in
telligētē constitueret^r p^r ipm: ita intelligit
q² constituit^r p^r intelligibile ad q² d^r. nō
aut^r constitueret^r p^r illud si eēt in se aliq²
absolutū. Circa 2^m in isto arti. disti
guo et opatōe. et ē distinctio manifestior
in actu cognoscēdi. pōt tū poni forte in
actu appetēdi. aliq² est per se exstis sic
q² attingit obiectum in sua p^ria exstia
actuali. Ex^m de nisione coloris et cōi
ter in sensatōne sensus exterioris. Aliq²
etiā ē cognitio obiecti nō vt exstis in se
s^c vel obiectū nō exstis: vel saltem illa
cognitio nō est eius vel actualit^r exstis.
Ex^m vt imagiatio coloris. q² attingit
imagiari rē q² nō exstis sic q² exstis
Cōsiliis distinctio. p^rari pōt in cognitōe
intellectia. s^c p^rari. s^c q² p^r q² aliq² pōt
eē intellectio nō exstis. aliqua etiā pōt
eē obiecti exstis vt exstis. q² talē hē
bit b^ris et obo b^rifico. aliq² nō posset
aliq² eē b^ris in obiecto. esto p^r impossibi
le q² ipm nō esset exstis. et quo d^r h^re
clarā visionē sine facili p^r h^re q² act⁹
eius cognoscēdi tendit in illud vt in se
p^ris in p^ria exstia actuali. 2^a. p^ratur
idē. q² quicqd ē perfectōis in cognitōe
magis pōt p^retere cognitōi intellectie
q² sensitue. nūc aut^r posse attingē obz
in se realit^r: perfectōis est. vbi nō vile
scēt potētia attingētis p^rter ipfectōem
obiecti. s^c intellect⁹ pōt h^re actuz quo
sic attingat obm in sua reali exstia. sal
tē illud obiectū quod est nobilius tali
intellectu vel eq² nobile. Et si p^rcedat^r
et intellectu n^ro ipm. s^c posse h^re tales
actum cognitionis quo attingat rem
vt exstet in se: pari rōne pōt h^re cōcedi
et quocūq² obo. q² intellectus n^r ē pō
lis respectu cuiuscūq² intelligibilis.
Cōn istā distinctōnem ar^r. p^r p^r hoc q²

intellectus noster in cognoscēdo abstra
bit ab hic et nūc. et pari rōne ab oī cō
ditōe exstis vt exstis. igit^r nō p^ret
sibi aliqd per se intelligē vt exstis. p^r
si sint due tales intellectōes possibiles in
intellectu n^ro. tūc pari rōne eiusdē obi
pōtūt eē due tales. Quero tūc quō
distinguerent^r. nō nūc tūc: q² duo
accitā eiusdē spēi nō pōt eē in eodē
subiecto simul. nec spēi: q² siue act⁹ co
gnitōis accipiat spēm a potentia siue
ab obo cū hic sit eadē pō et idē obm.
nō poterit poni oīa specifica. Ad
p^rmū illoz dici pōt q² distinctio q² ponit^r
et cōter iter cognitōez intellectiaz et
sensitiaz ex p^rte obiecti. puta q² intelli
gimus vniuersale sentim⁹ singulare. et
quecūq² distinctio alia isti cōmōdēs
nō o² intelligi tanq² iter pōs dispatas
ex equo. sic ē distinctio visus in vidēdo
colores. ab auditu in audiēdo sonos
sed o² intelligi distinctio intellect⁹ a sensu
sic potētia supioris cognitōis ab aliqua
cognitā subordinata sibi. et per p^ris q²
pō supior pōt cognoscē aliq² obz vt
sub aliq² ratōne q² obiectū vel sub q²
rōne potentia inferior nō potest cogno
scē. nō tū o² e⁹ q² inferior possit aliq²
obiectū vel sub aliq² rōne cognoscē q²
supior possit etiā p^rfectiori mō obz illō
cognoscē. et sub eadē rōne cognoscēbi
litate ex p^rte obiecti. et sic potest p^rcedi
q² intellectus potest cognoscē obiectuz
nō vt hic et nūc. q² sub rōne q² addita
tua absoluta. sensus aut^r nō potest sic
cognoscē obiectuz. q² est vt^r limitata
ad cognoscēdū ipm sub rōe exstis.
sed non p^rter hoc intellect⁹ cōmōdatur
ad cognoscēdū obiectuz sub modo
oppoito. q² idifferens est ad cognoscē
dū ipm sub vtroq² mō. Ad 2^m cō
cedi potest q² sint due cognitōes eius
dem obiecti simul. sic q² nō distinguat^r
obiectū ab obiecto sic eēntia ab exst^a
q² l² iter ista sit aliqua distic⁹ obiecti
tamen non sufficiēs ad p^rpositum. q²
etiā ipa exstia potest cognosci cogni
tōe abstractia. sic. n. eēntia sic exstia
possum intelligere l² non sit realit^r et ē
intellectum. dicet^r igit^r cognitōes distin
cte et hoc p^rm spēm p^rter rōes formales

motias hic inde. qz i cognitōe itūia
res in pzia exītia est per se motia ob-
iectie. in cognitōe aut abstractia est p
se motiū aliqd in quo res habet esse
cognoscibile sine sit causa vīualit' cō-
tincis rem vt cognoscibilem: siue sit
effectus puta spēs vel silitudo repre-
bensive continens ipm cui⁹ ē silitudo.

Ista distinctione actus cognoscendi
supposita potest dici qz pūus. s. q. ē rei
exītis in se necessario habet annexā
relatōem realem 7 actuaalem ad ipsū
obiectum 7 rō est. qz non potest ēē tal
cognitio nisi cognoscens hēat actua-
liter ad obiectum talem bitudiez que
necessario regrit extrema in actu 7 re-
aliter distincta. 7 que etiā nāz extmoz
necō psequit'. In spāli aut vt esse
duplex relatio actualis i isto actu ad
obiectū. vna potest dici relatio mensu-
rati vel verius mensurabilis ad men-
surā. Alia pōt dici relatio vniētis for-
maliter in rōne medij ad terminū ad
quem vnit. 7 ista relatio medij vniēt.
spāliō i noie pōt dici relatio attigētie
alterius vt termini. vt tendētie i alterz
vt in terminum. Ista aut distinctio
duaz relationum. s. mensurabilis ad
mensuram 7 attigētie ad terminū:
satis vt ēē manifesta qz vtraqz ab al-
tera separi potest. sicut in cētīs supiō
bz rōne mēsure respectu iferioris. nec
tū sp iferior bz respectu supioris rōne
attigētie de q loqmur. Actus etiāz
volūtatis vel inte⁹ totali cāntis obie-
ctum: vt hīe rōne tēdētie respectu ei⁹
vt termi intellectōis vl' volūtōis siue
ista re⁹ sit realis siue tū rōis. n tū tal'
intellectio vl' volūtio bz respectu tal' obi-
relatōz mēsurabilis. s. magis rōnem
mēsure. De p^a rōne. s. mēsurabilis
loq^r Ari. s. metha. qz illa ppe ptiet ad
3^m modū relatiōz vbi sciēdū qz aliqd
mēsurari ē ite^m de ei⁹ qstitate dēmiata
p aliō certificāi. ita qz mēsurāi ipoztat
re^m ad ite^m cui sit certitudo 7 ad mē-
surā p quā sit cētudo. p^a nō ē real'. sic
nec scibilis ad sciaz. 2^a ē cāti nō i ēē s
i cognosci ad cāz i cognosci. 7 hī ē rō
realis qstū ē ex pte dēdē cāti ad cāz
q dēdē^a ē rōe extmoz. 7 nō tū p
actu intellect⁹ ppatitis hī ad illō. nī qz

ista bitudo dēdē^a nō qdē ipius co-
gnitōis ad cāz cognitōis q bñ ē real'.
s. dēdē^a obi vt cogniti ad obz vt p
qō cogscit' ē int' extrema nā vt bñtia
ēē reale s tū vt bñtia ēē cognitū. ideo
ista bitudo nō ē simpli realis. nec tū ē
ita pure re⁹ rōis sic ē illa q ē vlis ad
singlāre. vel i^a q ē dīctorij ad dīc^m
qz Ari nō dīc relatōez i 3° ēē mēsurati
ad mēsurā s ēē mēsurabil' hī ē apti na-
ti mēsurari ad mēsurā hī ē aptā natam
mēsurare. qō sic pōt itelligi. sic ex ocis
p3 mēsurari actuali ē actua^a dēdē^a
i cognosci. ita mēsurabile dīc aptitudi-
nalē vel pōlē dēdē^a i cogsci vel
dīc dēdē^a i cogscibilitate. vñ qōz
qz aut se bz ad cogscibilitatez sic se bz
ad cētate. igit' p mēsurabile itelligitur
illō substratū rōne cui⁹ hī ē mēsurabile
7 illō ē cētate cāta vel picipata. vt sic
i 3° relatiōz p hī qō ē aliquid dici vt
mēsurabile ad mēsurā. itelligi^r dici tāqz
dēdē^a i entitate ad illō a q picipat
cētate. vt sic sit rō simp^r realis ex pte
mēsurabilis i hī 3° qz illō itelligit' ens
p picipatōez vl' imitatōz respectū alti⁹
Ulet^r ad ppo^m cū aliqd possit multi-
plicat' picipare pfectōz ab alio actus
cogscēdi sic picipatio se bz respectū obi-
sic silitudo respectū cui⁹ ē nō dico sili-
tudo p picipatōz eiusdē for' sicut ē albi
ad albū. s. silitudo p imitatōez. sic est
ideati ad ideā. 2^a act⁹ cogscēdi q. s. nī
ē necō extit' vt extit. nī necō bz rōez
rālē actualē ad obz. qz re⁹ real' actual'
regrit p se ter^m realē 7 actualē. nī iste
2^a act⁹ pōt poni hīe ad obz rōne rea-
lē pōlē. 7 hī p^a mē de q i pcedēti mēbro
dēfī ē. s. mēsurabil' vel dēdē^a. nī at 2^a mē
s. vniōis vel attigē^a. pōt ēē ista cognit⁹
hīe ad obz rōez rōis actualē. s. illā nī
necō regrit ad hī q sit ipi⁹ obi. Sūt
hī. 4° dēclārāda. p q cognit⁹ abstractia
bz rōez realē pōlē 7 aptitudinalē. s. mē-
surabil' ad obm ēē nō extis. hī p^a. qz illō
qō bz rōez actualē ad tūm extit' 7
qz mē ex pte sui uniformit' se bz ad illū
bz realē aptitudinalē ad illū tūm qñ
nī ē extis. opa⁹ ē bi⁹. qz ē aliqd mēsa-
bile p obm hoc ē aptū natū i entitate
sua dēdē^a ad obm. 7 hī in speciali
tali dēdē^a qualis ē eius quod ē

similitudo p imitadēm vlt pncipatōz
ad illud cuius est similitudo: hec oia
q̄stū est ex pte fundamēti eēt in actu si
terminus eēt in actu. 2^m. s. de relatiōe
attingentē ad terminū q attingit pōt
vici q cognitōi abstractiē nō puenit
talīs relatiō realis potētiālis vel apti-
tudinalis. pbat qz nō cōuenit fun-
damento q̄stū est ex pte eius. nec sibi
cōpetet in actu si terminus poneret
in actu. qz terminus nō ē nar^o p illuz
actū attingi vt actu existēs. 3^m. s. de re-
latiōe rōnis in cognitōne abstractiua
pōt dupliciter intelligi. vno mō sic. qñ
terminus nō hz eē reale. sed tñ eē in
intellectu tunc ad ipm nō pōt eē nisi
rela^o rōis. qz nō pōt relatiō veri^o hñe
eē qz terminus ad quē ē. nūc aut obm
qz terminat cognitōez abstractiuam
nō o3 hñe eē nisi in intellectu. igitur 1°
Alius pōt eē intellectus talis. act^o in-
telligendū obm abstractiē pōt intelligi
actu reflexo. cū. n. ista intellectio sit si-
militudo obiecti p obm cognitū potest
illa cognosci reflectēdo. 7 intellect^o sic
cognoscēs istā cognitōem pōt cōpare
ipam ad obm. ipa autē sic cōparata per
actū intellectus refert relatiōe rōnis
Inter istas duas relatiōes rōis vna
est dīa. naz 2ª sicut pōt eē obiecti nō
exstis: sic pōt eē cognitōis nō exstis.
si tñ illa cognitio sit intellectā 7 p intel-
lectum cōparata. pma aut relatiō nō
pōt eē nisi act^o exstis 7 nō vt obiecti
cogniti p aliquē actū reflexū nec p in-
tellectū opati. Ex hac dīa seq^r alia.
s. q 2ª relatiō est rōnis q̄stū est ex pte
vtriusqz extremi. pma q̄stū ē ex parte
obiecti est rōnis. q̄stū est ex pte actus
eēt realis. qz vt sequi nāz actus 7 nō
tñ ppetere illi actui vt obō intellecto vlt
comparato. Cōn hoc. ens reale nō re-
quirīt tanqz ad nām eius pñs vel cō-
comitās aliqz nō reale. igit actus co-
gnoscedi realis non hz relatiōez rōis
psequētem ipm ex nā sui. R^o p actū
cognitiōis obm hz eē cognitū. 7 ideo
pōt nāz actus seq aliq bitudo que sit
ad obiectū vt hñs tale esse. Ex hoc pz
4^m quō. s. relatiō rōnis neciō pcomi-
tatur. qz hoc verū est de pma relatiōe

rōnis. nam sine 2ª possz cognitio ipa
eē sic act^o rect^o sine reflexo pñte. 7 mul-
to magis possz obm terminare actū
illū absqz hoc qz habet relatiōez rōnis
ad actū. 2ª cōtingent cātur post actū
intellectōis recte. igit nō fuit in obiecto
neciā rō terminādū illū actū. Nūc
3° in isto art. rñdēdum ē ad argumēta
facta i pma pte huius articuli. p q̄to
vident^r minus cōcludē. Ad pma cō-
cedo q opatio q est vltia pfectio nāe
opantis neciō hz annexā relatiōem
puta si loquamur de opatiōe btifica
hoīs vel angeli ista neciō est exstis.
vt exstis. qz si sit cognitio est imitua
si sit volutio est neciō cōcomitās itui-
tionē. sed cum dī q ipa ē vltima pfe-
ctio pñse inq̄stū cōnectit cū obō. dico
q vltima pfectiō pōt intelligi vel aliq
summa pfectio p se vna. vel pfectio i-
tegrata ex illa 7 oibus neciō cōcomi-
tantibus. p mō dico q opatio ē vltia
pfectio 7 ē simplr pfectioz quociqz
cōcomitātē ipam. etiā illa rōne quaz
formalit^r iporat cōnexio. qz si possz
hñe opatiōez sine illa rōne eēm btūs
nō aut eēm btūs si haberem rōnem
sine opatiōe. Istud pz de btitudine dei q
formalit^r cōsistit in opatiōe. fm illud
pbi. iz. metha^o. vbi de eo loquēs ait. si
nō intelligat quid est isigne 7 venera-
bile. s. hz quēadmodū si comiēs siue
intelligit. 7 nō est hoc qz sua itelligētia
s. actualis intellectio nō est vtiqz optia
suba. 7 pbat pñtiā. p itelligē. n. ei ho-
norabile iest. 7 tñ btitudo ei nō regrit
relatiōem rōnis in^o opatiōez 7 obm
qz 7 si possit intellectus ei^o comparare
actum suum ad obiectum: tamen ista
comparatio siue relatiō rōnis nō includi-
tur i ipa opatiōe que opatio fm se est
btifica. non enim videtur rōnabile qz
magis de^o sit btūs formalit^r aliq opa-
tiōe includere relatiōem rōnis qz q bti-
tudo angeli includat aliquam talem
relationē. beatitudo tamen creata ne-
cessario requirit relationē ad obiectū
sed realem. 7 hoc quia non potest ha-
bere maiorem vnitatem cum obiecto
qz vnitatem relationis. opatio autē
dei habet cum obiecto verā vnitatem

7 idēptitatem. 7 id ibi nulla requirit
relatio ad hoc ut ipa sola 7 absoluta
sit plene bñfica. In h p3 vna excel
lencia bñitudinis dñe sup creatā. qz
illa ut absoluta est plene vltimū bonū
eius. bñtudo creata nō est vltimū nisi
cū rōe annexa. Quā igit dī qz ē vltia
pfectio in qñtū pñse cōnectit cū obo.
Reduplicatio ista pōt intelligi fieri vlt
rōe rōnis vel rōne fundamēti primū.
p mō negādū est. qz ipa formalis rō
relatōnis non ē sibi rō cēndi vltimaz
pfectōem. 2. mō cōcedendū ē qz i qñtū
cōnectit h est in qñtū est fundamētū
primū cōnectēs. sic ē pfectio vltima.
Per idē p3 ad illā pñmatōem. bñtis
est qz h3 2. si n. hñe intelligat ibi ipoz
tare relatōem. tūc vel est descriptio per
illud qd nēcio cōcomitat opationez
bñficā. vlt hoc nomē bñtudo si ipo tat
pñse absolutū. sed cū respectu ad oīm
Si aut p hñe intelligat opatio qz oīm
h3. iuxta illud Aug. 83. q. 9. 25. habē
reum nihil aliud ē nisi nosce. tūc hñe
bñfici non importat p se relatōem. s
illa tñmō cōcomitat. Cōñ h. nō ē
jdictio absolutum separi a relatione
sicut pñs a posteriori 7 maxie qñ non
est relatio dependētie eēntialis. igitur
si opatio bñfica sit absoluta posset per
potētiā dñam separi a relatōne illa. 7
tunc eēt bñtis nō tñ cōnectus obo.

Præterea posterius gñatōe ē pfecti
fm pñm. 9. mēba. sed relatio si ē aliā
ab opatōe absoluta est posterior gñat
tōe. igit 2. Ad pñm alibi. Ad 2.
illa pñ pñi d3 itelligi pcedēdo ex eod
ordine. qz si in alio ordine vel gñe sit
aliquid posterius gñatōe non oportz qz
sit pfectius. sic enim accis eēt pfecti
forma substāiali. 7 tñ isto mō ē rela
posterior absoluto. nō enim in eodem
ordine aduenit tanqz pñm pñm
absoluto. sed absoluto in se habente p
pñiaz pfectiōem cōpletā ex illa perfe
ctione cōsurgit relatio. Ad 2. ar.
qd accipitur ex. 7. pñy. si diceretur qz
Ari. oia illa dicit nō fm op. pñiaz. s
fm op. Pla. videt. posse hñi ex pñm
tore vbi in fine pñm Ari. inquit
itelligit in hoc loco nō qz bec sit opio

eius. sed intendit declarare vñm opio
nis hñi. bec ille. Sñia etiā i se vñ illa
quaz imponit Aug. pla. in. 12. de ciui.
7 Ari. p. posterior. s. qz addiscere nō
sit nisi reminisci. ait. n. sic. acgrē cogni
tōez in pñcipio nō est generatio neqz
alteratio. hō. n. sit sciēs 7 itelligens qñ
aia eius quiescit 7 firmat. quēadmo
dum qñ surgit a somno. Et pñmator
exponit. 7 in alia translatōe apparz i.
eadem sñia qz non mutat aia in pñm
acceptōe scie. sicut nec mutat qñ post
impedimētū somni vel ebrietat. pōt
vñ scia qua pñs non potuit vñ. Tñm
pōt aliter dici qz si Ari. ista dixerit
fm pñm opionez hoc fuit qz motū
7 mutationem non dixit per se esse ad
aliquā formā nisi que potest propria
acquisitione acquiri. 7 id ad nullam
formam dicit eē motū que tñ acgrit
alia acqñta. sicut ē de relatōe. vñ vult
ibi qz i qualitatibus illis nō ē alteratio
qz fuit cum quedā alterant. h est cum
alteratio sit in alijs. cōsata. n. aut rare
facta 2. 7 post. sicut sanitas frigidoz
7 calidoz cōmensuratio quedam est.
7 id sanitas nō est pñm termin. ali
cuius alteratōis. sed aliqua alia alter
tio ad aliquē gradū calidi vel frigidi.
7 tunc ipm est cōmensuratum alijs q
litatibus corporis. 7 sic est sanitas. Si
autem hoc esset manifestum scilicet qz
scia vlt actu pñderare eēt sola re. satis
patet qz fm itentōez Ari. ad illā nō
eēt mutatio vel alteratio. s. pñm ē in p
arti. qz opatio nō ē sola re. 7 pari rōe
vlt maiori nec hñe scie. Un vñ aliquid
vltia addēdū. s. qz Ari. nō pcedit alter
tōez eē ad aliquā qñtatē. nisi qz pōt p
acquiri sic qz ipa si tñ pñm p accis
ad formā iductā sic re. s. nec ei iduc
nēcio sequatur inductōem alicuius
forme pñis. 7 tunc ista pñm ei nō
ē vera nisi de alteratōe imediata pñm
alteranti in illo ordine. 7 sic ad scien
tiam vel consideratōem non est aliq
alteratio imediata pñm alteranti in
illo ordine. quia pñm tale est oīm
extra. cognitio aut i intellectu nō ime
diatē catur ab obiecto ut extra. sed i
aliq iura. qz itelligim. cū volum. n. ac

sentimus cū volumus. 2° de aia. q¹ ad
intelligēduz hēm⁹ obz itra. ad sentiēdū
requit obm e⁹. q¹ aut intelligat de tali
alteratōe de q¹ dictū est pbat. q¹ pax
aī cōcedit sensuz alterari dicēs. 7 ipi
sensus alterant. patiunt. n. actio eniz
ipoz motus est p corp⁹: patiēte aliqd
sensu. hic aut negat pte intellectuam al
terari. vt v⁹ assignare p rōne. q¹ noti
cia intellectua accipit nō immediate
ab obo e⁹ qd est pmiū alterās in. isto
ordine. s. mediāte cognitione sensitua.
vñ ad pbandū q nulla mutatio ē ad
sciam. aut. ex ea enim que est fm prem
erpiencia vniuersalē accepim⁹ sciam.
Et sic illud vbi sciēs maxie ad aliqd
dicūt⁹ intelligi sic. ad aliqd. i. ad obz
intra 7 nō immediate ad obm e⁹ qd est
pmū alterās. 7 ista cōclusio sic pteu
lariter intellecta de alteratōe p^a sufficit
ad ppositū suuz ibi. q¹ cōclusiōem illā
q¹ mouēs 7 motū simul sunt. intendit
pbare inductiue in singulis motibus
7 spālī i alteratiōib⁹ vñ bñe instātiāz
de illis q¹litatib⁹ q non immediate indu
cunt a pmo alterante. q¹ ibi alteratū
7 si simul sit cū pmo alterante: non
tñ eniz p in illo ordine de q manifesti⁹
est q ipm sit alterās. 3° mō posset dici
q dictū Ar. est intelligēdū de alfatōe
q est motus. vel si est indiuisibilis est
mutatio terminatiua vel cōtinuatiua
motus vel saltē q est subī mobilis vel
mutabil⁹ 7 ab aliquo agēte nālī. nullū
istorū inuenit in pte intellectuā. q¹ ipa ē
indiuisibilis. 7 ita non susceptiua mor⁹
q requit subiectū diuisibile. ipa etiā q¹
indiuisibilis iō nō est localit⁹ pñs alicui
agēti nālī. q¹ nō replet locū. agēs aut
physicū nō ē actiū nisi in passuz sibi
localit⁹ pñs. sensus aut p oppositū pōt
dici alterari. 7 q¹ ibi cōpositū q¹tū reci
pit 7 q¹ ab agēte nālī cui est localiter
pñs. Istud 3^m dictū vñ satis veruz
sed nō vñ posse bñi ex textu Ar. ibi.

Ad 3^m pōt dici q in 3° relatiouoz
sic cōcedit⁹ relatōez eē in suba alteri⁹
extremi tñ: sicut in duob⁹ pñis mōis
cōcedit⁹ relatōz eē in suba vtriusq⁹ ex
tremi. vñ dicit ibi cōmētator. relatio est
duob⁹ mōis. aut relatio est in substan

tia vtriusq⁹ extremi relati: aut in suba
alterius tñ. nūc aut in duobus pñis
modis nō includit⁹ relatio eēntialiter
in vtroq⁹ extremo. imo vtrunq⁹ fm se
est absolutū. s. d⁹ ibi relatio eē in suba
vtriusq⁹ extremi vt in fundamēto pxi
mo sine rōne fundandi. 7 sic in 3° est
tñ in suba alterius extremi. s. plani⁹
hētur in alia translatōe vbi sic hētur.
s. nūerū 7 potētiā oca ad aliqd oia sūt
ad aliqd: eo q ipm qd qd est alterius
d⁹ ipz qd est. s. non eo q aliō ad illō
mensurabile vero 7 sensibile 7 intel
lectuale eo q aliud ad ipm d⁹ ad aliō.
dicūt⁹ vult dicē q relatiū pñis duo
bus mōis p se d⁹ ad aliud. 7 non tñ
eo q ad aliō refert⁹ ad ipm. In 3° tñ
vñū extremū est per se fundamentum
relationis. reliquum vero d⁹ ad aliō
soluz quia aliud est eius. Hic bñeni
ter dici pōt q hec est differētia istorū
modorum. quia in pñis duob⁹ est re
mutua. ita q in vtroq⁹ extremo est rō
fundandi relationem vnam 7 rō ter
minandi relationem aliam. In 3° mō
est relatio non mutua. sed ratio fun
dandi relationem est tñ in vno extre
mo. 7 in aliō rō terminandi eandem.
quod addit ibi de illo bis diceret idē
ic. potest cōmētator ibi sic intelligi. q
aliquid dicatur constitui per illud ad
quod eēntialiter dependet. licet illō nō
sit intrinsecum illi. 7 sic constituitur p
illud quod est mensura eius. si igit⁹ in
tellectus diceretur ad intelligentēz vt
ad mensuram constitueretur hoc mō
per ipm. sed intelligens constituit⁹ per
intellectum vt per formam suam. igit⁹
erit circulus in constitutionibus licet
non eodem modo constituendi. 7 hoc
est impossibile duz tamen vtrunq⁹ cō
stitutum dependeat per se a cōstituente
quia non potest esse circulus in per se
dependentijs. 7 hoc potest intelligi per
illud dictū cōmētatoris ibi. idem dice
retur bis. 7 tunc idem erit causa 7 cau
satum eiusdem. s. facilius exponitur
littera Aristotelis ibidem secūdū aliā
translationem. quia si intellectus dice
retur ad intelligentem vt ad mensu
ram. 7 cum dicitur ad intelligibile vt

ad mensurā idē vt mensurabile erit bis dictū. h̄ est ad vtrūq; duorū vt ad mēsurā. qđ ē ī cōueniēs de duob; dīspati. s. qđ vtrūq; sit p̄plete mensura eiūsdē.

De tertio articulo

lo p̄ncipali dico qđ relatio pōt triplici ter se h̄re ad absolutū vno mō p̄tigēt 7 p̄ accīs vt similitudo ad albedinē. Alio mō nēcio. vt relatio creature ad crī. 3. mō fm verā idēp̄tātē. sicut in dīnis relatio p̄sonalis se h̄z ad eēntiā s̄ nō v̄r qđ possibile sit amplior idēp̄tās qđ p̄prie dicat idēp̄tās eēntialis. qđ nec relatio pōt eēntialis includi in absoluto. qđ idē eēntialis ad se 7 eēntialis ad alterz. nec absolutū 7 re^m pōt includi in aliquo p se vno. sic p se vno qđ sit vnus generis 7 ip̄i sit p̄ prius p̄ceptus p se vn̄ 7 qđ ip̄m sit p se in vno ḡne. qđ sic in rebus non pōt fieri vnū p se ex dīstictis nisi illa se h̄e aut sicut p̄prius actus 7 p̄pria pō in eodē ḡne. vt p̄z per p̄bm. s. metha^e. sic nō pōt aliqd eē h̄is per se cōceptum vnū 7 cū h̄ p se includēs dīsticta nisi p̄cept^o vnū sit per se pōlis 7 alterius actualis p se determinās illū potētiālē relatio 7 absolutum nō pōt h̄re tales cōcept^o quorū vn̄ sit per se determina bilis 7 ali^o per se determinans. quia si aliq; p̄cept^o absolutus sit idifferens pōt h̄bi p cōceptū absolutū quousq; sit determinatissim^o sub ḡne absoluto. p̄si milic^o de p̄ceptu relati sub ḡne relatiuo neuter igit^r est per se p̄ctiu^o vel determinatus alteri^o. qđ vterq; sine altero nat^o ē h̄re cōceptū determinatissimū in p̄pria coordinatōe. Ex his ad p̄positū. ī actu cognoscēdi de qđ q̄rit^r ē aliqua entitas absoluta vt p̄batū est in p̄ arti. ibi etiā ē aliq; relatio vt p̄batū ē in 2. arti. Et ex isto vltimo h̄r qđ absolutum 7 re^m nō pōt p̄stitūē aliqd per se vnū. v̄l saltem vnū ḡnis qđ. s. h̄eat cōceptū per se vnū. Ex his legē qđ act^o cognoscēdi vel nō est aliqd p se vnū vnū ḡnis. v̄l nō p se includit illa duo qđ p̄bata sūt ibi cōcurrē. v̄l aut p̄batū in p̄ arti. qđ eēntialis includat absolutū 7 p̄cipue ī p̄a. rōe. igit^r v̄r qđ act^o talis nō sit eēntia^o

relatiuus. sic per se includēs relatiōem vel si dicat^r qđ ē quoddā totū includēs ambo illa. tūc nō ē aliqd per se vnum eēntialis relatiū. sed vnū p accīs eēntialis includēs alterā prem. sic dicet^r īp̄prie qđ hō alb^o est eēntialis albus h̄. n. īp̄prie dī. qđ nihil eēntialiter p̄prie dī de eo quod nō est in se aliqd vnū eēntialis. sicut nihil pōt eē veruz de eo qđ est in se falsum. sic est illd cui^o rō includit repugnantiam. qđ qđ nō ē in se possibile. iō nihil dī de ip̄o possibile. vel sibi eē possibile. sic in p̄posito qđ nō est p se vnum nihil potest ei eē vere vel per se vnū. Si querat^r suppo nēdo opatiōem eē per se vnāz 7 p̄ p̄ns vnū generis ad qđ genus pertinebit. Pōt dici per se ē ī genere q̄litate. hoc p̄bat^r dīscurredo p̄ genera. p̄z qđ non est in ḡne substantie. 7 similit^r de omib; alijs generibus p̄terq; de q̄litate. r̄lōe. actōe. 7 passiōe. non est autē rela^o vt p̄batū est in p̄mo arti. nec actio nec passio. p̄bo p̄mo per mediūz cōmune illud. s. quod positum est in p̄mo arti^o. quia sicut nulla relatio nec vlla actio de genere actionis: nec passio de ḡne passionis est p̄fectio vltima agētis v̄l opantis. nec opatio est p̄fectio 2^a. Preterea actio ē trāsmutatio alteri^o inq̄stū alterz sic pō actiua fm p̄bm. s. metha^e. ē p̄ncipiū trāsmutandi aliud inq̄stū aliud. passio etiā est trāsmutatio ab altero inq̄stum alterum. opatio aut cognoscēdi vel appetēdi: nec trāsmutatio alterius: nec trāsmutatio ab alio qđ l̄z videat^r eē manifestū in p̄bati pōt. quia trāsmutatio tam actiua q̄s passiua ē necessario ad aliquē t̄minū accipientem eē illa trāsmutatōe. qđ fm terminum formalem passiū se habet aliter q̄s prius. opatio non est ad aliquēz terminū accipietē eē per ip̄am imo eo mō quo h̄z terminum ad quē nec est p̄ductiua termini ad quē: nec eductiua de potentia passiū nec iductiua ī passūz. s. p̄supponit terminū. oīs aut actio de genere actōis vel ē p̄ductiua termini vel eductiua vel iductiua imo eo ip̄o qđ actio talis ponit^r ī dīnis puta generatio vel spira^o p̄ ip̄az aliq;

terminus accipit eē. s. suppositū genitū
vel spiratū. 3° sic agens actōe de gñe
actōis nunq̄s est simplicit̄ pfectū per
illam imo ex pfectōe sua cōplete agit
cōicādo alteri pfectōem. nunc autem
opatio ē perfectio simplicit̄ oprantis
relinquit̄ igit̄ tādeq̄ q̄ illud absolutū
q̄d est in opatione sit aliqd de genere
qualitatis. Et si querat̄ in qua specie.
vno mō pōt dici q̄ discurrendo p spēs
illius generis rōnabilius videt̄ pōnēd̄
q̄ sit in p̄ma spē. q̄ i nulla alia potest
pōnī. p̄ 3° de 2^a et 4^a. et 3^a etiā p̄ 3° si i
illa nō sit nisi q̄litas sensibilis. sicut v̄
b̄r i i predicamētis. et etiā q̄ v̄ innui
7° p̄by. In illa etiā p̄ma spē videntur
pōnī oēs qualitates spūales. siue sint
in eē q̄eto sicut sunt bitus. siue in fieri
sicut sunt opatōes. Aliter forte diceret̄
q̄ opatōes pertinet̄ ad tertiam spēm
q̄litas. et q̄ sint passionēs spūales.
et q̄ p̄bus mentionē ibi fecit exp̄ esse
de passionibus corporalib⁹ tanq̄s ma
nifestioribus. et per illas debēt intelligi
passiōes spūales. I3 autē in anima sit
distingue opationem p̄prie dictam a
passiōe cuiusmōi ē delectatio vel tristi
tia in volūtate. q̄ opatio tendit quasi
in terminū opatōis. passio autē quasi
a termino cā i subiecto sicut tristitia
a tristabili in volūtate. tñ in h̄ pueniūt
spūalis opatio et passio. q̄ vtrāq̄ est i
fieri in subiecto. et p̄ tāto vtrāq̄ possz
dici passio pertinet̄ ad tertiam spēm.
q̄cquid aut̄ dicatur circa hoc de p̄ma
spē vel 3^a. hoc saltē videt̄ p̄babile q̄
operatio sit in gñe qualitatis. Cōf
hoc videt̄ illud p̄bi. 9° metha. quoz
ingt nō est aliud aliqd op⁹ p̄ter actōz
in istis existit actio. vt visio in vidente
et speculatio in speculāte. hec ille. Intē
tio sua est distinguere int̄ actōez tñse
untem et immanentē. vult igitur ibi q̄
aliq̄ actio sit imanēs sicut exēplificat
de visione et speculatiōe. tñ p̄stat q̄ iste
sūt opatōes. igit̄ opatio ē actio f̄z enz
Itē p̄bus 3° de aīa intelligē quoddaz
pati est. Item. x^o et bi. c. 2° vel. 3° dic̄ sic
nō tñ si nō q̄litas ē delectatio. p̄p̄ h̄
neq̄ bonoz. neq̄ cni v̄ntis opatōes
sunt qualitates neq̄ felicitas. hec ibi.

Item. 7° p̄by. sciēs et cognoscēs dicūt̄
ad aliqd. vbi p̄metator. digni⁹ estiar̄
eē de. c. ad aliqd q̄ de q̄litate. Pretea
p̄ rōnē. absolutū nō distinguūt̄ specificē
p̄ aliqd extrinsecū. sed per p̄p̄ia d̄riaz
intrinsecā sibi et absolutā. nūc autem
opatōes distinguunt̄ specificē p̄ oba
distincta spē. q̄ opatōes circa distincta
spē magis distinguunt̄ q̄ opatōes q̄
sunt circa oba eiusdem spēi. iste autēz
distinguunt̄ nūero. igit̄ ille h̄nt maio
rem d̄riam q̄ nūeralem et ita specificā
Preterea operatio h̄z p̄p̄ia perfectōz
et nobilitatez ab obo. vt videtur satis
manifestū p̄ illd. x^o et bi. c. 4° vel 3° fm
vniq̄d op̄ia ē operatio optime dis
positi ad potentissimum eoz q̄ sūt sub
ip̄a. h̄ est circa oīm optimū talis opa
tionis. Ad ista ad p̄mū. opatio h̄z
duas p̄ditiones in q̄bus p̄uenit cum
actōe. p̄ma est q̄ sp̄ ē in fieri non oīco
successino. q̄ opatio ē idimissibilis. sed
sic in fieri q̄ i cōtinua dependētia ad
cām eandem et fm idem. sicut depēdē
tia rei cōseruate ad cām cōseruantem
de qua dictū est p̄us in q̄daz q̄dē bita
de ista mā. 2^a p̄ditio est q̄ opatio trā
sit in oīm sicut in terminū I3 nō acci
piat eē p̄ ip̄am. quia p̄suppositū i lino
eē. et p̄pter istas duas p̄ditiones potest
opatio dici actio. sicut p̄pter istas signi
ficat̄ grāmāte p̄ verbū actiū. et p̄pter
easde dicūt̄ opatio act⁹ scōs. et ita ista
distinctio actōis sic intellecta i trāscūtē
et immanentem non est gñis in spēs.
h̄ vocis i significatōes. nā actio tñscūtē
ē vera actio de gñe actōis. actio ima
nēs est q̄litas. h̄ equoce d̄r actio p̄pter
p̄ditiones p̄dictas. Alio^o pōt actio de
gñe actōis diuidi i actōz imanētez et
trāscūtē sic sup̄ i inferiora. nā nō solū
ad formā inductā p̄ motū in passum
aliō ab agēte ē actio de gñe actōis. sed
etiā ad formā iductā p̄ mutatōz i ip̄o
met agēte. illa. n. forma absoluta cū sit
nōna ē termin⁹ alicui⁹ actōis p̄p̄e d̄e
p̄ quā accipit eē. q̄n igit̄ for⁹ terminās
actōez est eē ip̄m agēs. tunc actio illa
trāsit. q̄n vero forma illa ē i ip̄o agē
te tunc actio est immanens. distinctio
illorū duorum modorum intelligendi

actōes imānētem p3. q2 illud qd fm
p3mū intellectū dī actio imānēs: hic dī
termin⁹ actōis imānētis fm aliū ite^m
7 qd in alio z^o intellectū dī actio: cōf
intelligimur p hoc qd est elicē. qm di
cim⁹ qd pō elicit opatōem. 7 p h quod
ē dicē qm dicim⁹ qd memoria siue sup
positū p memoriā dicit vbiū. 7 p spira
re qm dicim⁹ qd per volūtātē spirat qd
amozē. Iste z^o intellectus de ista disti
ctōe actōis imānētis 7 transeuntis lz
sit verus: non tñ est de intentōe pbi sic
p3mū vt p3 ex eo qd dicit 9° metha^o.
nō est aliud opus p3ter actōes. opus
vocat opatū. p3ter aut illā actōes qua
inducit vel educit opatio ē aliquod
opus. h ē termin⁹ opat⁹. puta ipamet
opatio. 7 sequit⁹ ibi. i istis existit actio
vt visio i vidente. vbi satis expmūt qd
visionē vocat actōes imānētes. non
aut aliqū aliā cuius visio sit termin⁹
Ad z^m pōt dici. qd sicut eē albz est
hīe albedinē tāq3 formā: sic sentire vlt
eē sentientē est hīe sensatōes sic formā
vñ si obm vel deus cāret effectie sensa
tionē nō diceret sentire. sed ipse sensus
in q subie recipit sensatio. ē igit sentire
recipe vel hīe sensatōes. 7 sic itelligere
recipē intellectōz. q2 lz intē 83 aliqū
opatōes cāret in se intellectōes: tñ nō
diceret itelligēs in hoc qd cāt. s bñ
denoiaret aliq mō a vbo significante
talē actōes vel cātōem. vtpote si esset
impositū talē vbum itelligico. Quod
igit dī itelligē est pati non pbat qd sit
p se de gñe passionis s qd formaliter de
noiāt p hoc qd recipit i aliq subiectie.
vt sit sensus. itellectie ē recipe itellectōz
7 recipe ē qd daz pati. Ad aliud. x^o
etbi. dici pōt vno mō qd opatōes vtu
tis dicunt actōes elicitiue opatōnum
pprie dictaz. 7 ille actōes bone sūt. q2
gñatio boni est bona. ille aut opatōes
actōes nō sūt qlitates. s pprie sūt de
gñe actōis. Iste intē⁹ vñ hī a p3mēta
toze q ad pbatōes illius. neq3 vutis
opatōes qlitates sūt. dicit sic. si quid
opatio motio ē opatiua. motio aut n ē
qlitas. hec ille. operatiua motio pōt dici
motio ad opatōem. Et si obijciat per
hoc qd dicit neq3 felicitas. pōt dici qd

sic nomē opatōis sumit⁹ B mū⁹ pprie
p actōe terminata ad opatōem. pprie
dictaz. sic felicitas pōt iprope sumi p
actione terminata ad ipam. 7 sufficit
Ar. accipere opatōes vutis 7 felicitā
tem p illis pro quibus sufficient pōt
instare p hanc ppōnem. oē bonum est
qualitas p quam intendit facere in
stantiam. Alit⁹ pōt dici ad illam au
toritatem qd intendit ibi tñ de qlitati
bus in esse geto cū dicit neq3 vutis
opationes qualitates sūt. qd apparz
per hoc qd negat ibi istā pñtiā. delecta^o
non est qualitas. igit non est bona. 7
pbat qd nō sequit⁹ per illā instantiam
neq3 enim vutis zē. aūs enim in ista
consequētia non est verum nisi de qliti
tate permanente. nam delectatio vere ē
qlitas s i fieri. igit sufficit sibi instare d
illis q hoc modo nō sūt qualitates. sic
nec delectatio est qualitas. i. nō in fieri
qd aut delectatio vere sit qualitas. pba
tur ex dictis ibidem. nam intendit p
bare qd delectatio non est motio. oium
inqt motionum pprie videtur esse ve
locitas 7 tarditas vel i se vel i opatōe
ad aliud. delectationi aut nullū horuz
existit. transponere i delectatōz velocit⁹
vel tarde est. nō est aut velocit⁹ delecta
ri. vult dicere qd delectatio nō ē velox
7 iō nō est motus. s cōtingit velociter
transponi vel trāsmutari ad eā. igitur
pōt eē terminus trāsmutatōis velocis
igit pōt esse terminus motus. sed fm
p3m. 5° phy. motus nō pōt esse per se
ad actōem 7 passionem. igit ipsa de
lectatio non est actio nec passio. 7 tunc
discurrendo per genera relinquit⁹ tan
tam qd ē qualitas. Illi igitur q fecerūt
istam consequētiāz supposuerūt tāq3
vex oē bonuz ē qualitas habens esse
quietum. delectatio non est talis. igitur
zē. Et ad istam ma. tactā i enthymer
tate respondet p3us per instantiam de
opatōne vutis. qd autem non omnis
opatio sit actio pprie dicta pbat⁹ per
illud ibidem. c. 5° appetere inqz delecta
tionem existimabit quis vtiq3 omnes
quod probat subdens. quoniam 7 vi
uere omnes appetunt. vita aut opatio
quedā est. hec ibi. quō vita vel viuere

posset dici actio de gñe actiōis. **Ad**
aliud de. 7. pby. lra pbi fm ea q̄ dicta
sunt in 2.º articulo intelligenda est sic.
qz scie nccō anera est relatio ad obm
intra. 7 ita non est a p̄ alterante ime-
diate. nec p p̄is ad ipam ē p̄ altatio
sed illō qd̄ p̄metator addit exponēdo
q̄ dignius est q̄ sit de. c. ad aliquid. q̄
de q̄litate pōt b̄re alium intellectus de
quo dicit̄ m̄dendo ad ar. m̄ p̄ncipale.
Ad p̄mā rōnē diceret̄ q̄ actus distin-
guuntur p̄ obiecta q̄tū ad manifesta-
tionem. quia manifestior est distinctio
obiectoꝝ q̄ actuoꝝ 7 ex illa tanq̄ ex
manifestiori inotescit ista. **Et confirmat̄**
hoc qz 2.º de aia sicut vult pbs q̄ act⁹
distinguntur per oba. immo magis q̄
oba sunt p̄ia ipis actibus. p̄pter qd̄
o3 p̄us tractare de distinctiōe oboꝝ q̄
actuum: ita etiā vult q̄ potentie distin-
guuntur per actus. hoc aut̄ non ē eēntia-
liter. qz actus est eēntialit̄ posterior po-
tentia. 7 posterior non est p̄le rō distin-
guendi p̄ius. igit̄ nec ibi illud aliud.
sc̄ obis in compatōe ad actus debet
intelligi de distinctiōe eēntiali. **Aliiter**
pōt dici q̄ a quo aliquid h̄z entitatez
ab eo h̄z unitatem 7 p̄ p̄is distinctiōez
cātum igit̄ sicut h̄z entitatem a q̄cūq̄
cā p̄scita unitatem 7 distinctionem.
7 etiā qd̄cūq̄ dependēs ab illo a quo
dependet eēntialit̄. 7 maxime verū est
hoc q̄n̄ dependet ab aliquo tanq̄ a cā
p̄pria siue termino p̄prio siue dependētie.
qz q̄n̄ cōit̄ terminat dependētiā eius
7 alterius: non ita accipit̄ unitas ei⁹ 7
distinctio fm unitatem 7 distinctiōem
talis termini dependētie. nunc autem
actus dependet ab obo tanq̄ a termino
p̄prio siue dependētie. **Cōcedi igit̄ pōt**
q̄ actus distinguuntur p̄ oba sicut per
aliqua extrinseca a q̄b⁹ actus depēdet
dependētia eēntiali 7 p̄pria. non tam
distinguntur p̄ illa sicut p̄ formalia di-
stinctina. nec etiā qd̄ ē ad p̄positum sic
p̄ terminos relatiōis inclusi in actibus
Et cum dicat̄ q̄ absoluta distinguuntur
p̄ intrinseca. verū est tanq̄ p̄ formalia
distinctina. Si accipiet̄ q̄ non distin-
guuntur p̄ extrinseca. cōcedēdū ēt sic i-
telligendo sicut p̄ correlatiua 7 per se

terminos relatiōis. qz absolutū non re-
quirat extrinsecuz vt p̄ se correlatiūz
nec p̄ se terminum relatiōis. p̄nt tñ ab-
soluta distingui p̄ aliqua extrinseca sic
cāta p̄ cās p̄prias siue p̄ illa ad q̄ h̄nt
p̄p̄iam dependētiā in entitate 7 vni-
tate. 7 talia sunt obiecta resp̄ctu opa-
tionum. **Ad aliā rōnem** p̄z p̄ idem
qz actus 7 si non sit eēntialit̄ relatiūz
cū tñ sit p̄ se medium vniens potētiāz
tali obo d̄ p̄fectior ex maiori p̄fectiō-
ne obiecti. sed istam p̄fectiōez nō habz
ab illo tanq̄ a p̄n̄ intrinseco. sed sicut
a cā extrinseca. vel saltem ab aliquo
extrinseco qd̄ t̄minat dependētiā eius
eēntialem.

De quarto p̄m.

cipali dici pōt. q̄ illa qualitas que vt
est opatio vel includit̄ in opatiōe nō
h̄z relatiōem ad subiectū magis eēntia-
lem q̄ alie q̄litates. 7 iō si ponat̄ alias
nō ē eēntialit̄ relatas ad subiectū de
quo nō ē mō qd̄ nec ista ponet̄ eēntia-
lit̄ relata ad subiectum. **Si dicat̄ ista**
ē in fieri 7 p̄ hoc eēntialit̄ depēdere a
subo. q̄ alias que sunt in facto ē vel
i q̄to ē. **Ad istō nō** variat dependētiā
ad subiectū. s̄ tñ variat modū eēndi
ipius forme in se: vel saltē i p̄paratiōe ad
cām dantem eē. **Ad ar. m̄ p̄ncipale**
dici pōt. q̄ si aliqua vox iponeret̄ ad
p̄cise significandū entitatē absolutā q̄
ē opatio vel i opatiōe: 7 p̄ se i gñe q̄lita-
tis: significatū illius vocis posset intel-
ligi nō cointelligēdo obz in rōe termi-
s cōit̄ voces impositae ad significandūz
opatiōz ip̄tant relationē. vel p̄ncipa-
liter vel cōnotādo. 7 rō est. qz opatio
cōiter intelligit̄ sub respectu tendente
ad obm. 7 sub mō quo itelligit̄ sub eo
cōiter significat̄. **Ex. m̄. spēs itelligibil̄**
ē q̄litas absoluta. qd̄ saltēz opozet̄ eos
p̄cedē q̄ ponit̄ spēm eē formales rōnē
intelligendi. s̄ p̄ se p̄ncipiatiuam actus
7 tñ cōiter vocat̄ similitudo obiecti. n̄
q̄ illa sit rō quaz p̄ se ip̄tat̄ s̄ nomē
similitudo. s̄ qz ip̄a ex nā sua ē quedā
forma imitatiua 7 rep̄ratiua obiecti
iō d̄ similitudo talis. s̄ p̄ imitationem
7 etiā cū significat̄ p̄ hoc nomen spēs

adhuc nō significat sub rōe absoluti
precise. sed includendo illam relatōez
sub qua cōiter intelligitur. vnde etiā
spēs dī alicuius obiecti spēs. sicut
est de vocibus significatibus oparōez
Et si arguas aliq̄ operatio pura illa
que non est obiecti vt existentis non
habet ad obiectum nisi relatōz pōlez
nunc aut oportet cōintelligē obm tāq̄
terminum actualis relationis. qz qui
intelligit actuz cognoscendi oparōz vt
cōintelligat obm non tñ vt cōscibile
s. vt actu cogniti. igit̄ cognoscē ipor
tat relationem actualem. **Q**uod relatio q̄
q̄tum est ex pte fundamenti eēt actu
alis 7 ppter non entitatem termini est
potentialis ipa tenoat frequenter fū
damentum vel subiectum q̄si actua
liter inesset. **E**t m. conceditur qz aia se
pata non est tñ inclinabilis ad corp⁹
s. qz inclinatur ad corpus. 7 tamen nō
est ibi actualis inclinatio. qz terminus
non est in actu. sed pro tanto actuali
tenoat. qz quantum est ex pte anime
actualiter inesset. **C**ōsimiliter dī qz
scia practica dirigit l3 nō sit actualis
directio fm eam. puta qñ nulla alia
potentia ab intellectu operatur nec di
rigitur fm eam. **C**ōsimiliter dī qz
albedo est mēsurā oīum colorūz. 7 sic
de pmo in quolibet gñe respectu poste
riorum: licet qñqz non sit actualis mē
suratio ppter defectum termini. **C**ō
similiter pōt dici hic. qz qz rō oparōis
ad obm semp q̄tū ē ex pte eius iesset
actu: ideo sub rōne eius q̄si actualiter
inherentis opatio intelligitur. 7 sic si
gnificatur. 7 sic obiectū cōintelligit vt
terminans actualem dependentiam.
Istud qd dictum est verum eēt si cōi
telligeretur semp obiectum sub ratiōe
mēsure. qz rō mēsurabilis est ibi po
tentialis vt prius dictum est. nūc autē
intelligendo operationem oz cōintelligē
obiectum tanq̄ illud quod attingitur
p operatōnem. Verius igit̄ videt̄ esse
dicendum qz oz obiectū cōintelligi tali
actu vt terminū attingentie vnionis
in actu: qz vt terminū dependentie vel
mēsurabilis. ista autē attingentia est
relatio rationis in actu abstractiuo. s.

quia sub rōne illius relationis attingē
gentie cōiter intelligit̄. 7 hoc attingēte
actualis. l3 illa non sit actualitas real
sed actualitas relationis rōnis. ideo
cōiter operatio significat sub tali rela
tōne actuali. 7 oz obiectū cōintelligi vt
terminans talem relatōem actualem.
Uinc pz qz illud **Ar.** in p̄dicamētis
nihil phibet ideoz in pluribus gñibus
enunciari. qd non est veruz de aliq̄ p
se vno. s. de aliquo vno per accis. qd
etiam qñqz vno noie significatur. sic
forte hoc nomen scia. s. non ppter hoc
est vnum fm diffinitōem. fm illud. 7.
metha. c. 3. diffinitio est non si nomē
rōi idē significet. oēs. n. rōes eēt ter
mini. s. est diffinitiones. Et probādo
p̄tiam subdit. Erit enim nomen qd
cuiuslibet rōni idem. Quare 7 illas diffi
nitio erit. Et ex hoc posset itelligi dictuz
Auerrois. 7 phyz. digni⁹ est ingt qz sit
de. c. ad aliqd qz de q̄litate. quod forte
verum est qz tum ad illud qd formali⁹
est i significato nominis impositi am
bobus vel illi toti per accis. quod est
absolutum sub respectu. Et hoc etiāz
forte pōt intelligi illud. s. metha. qz
aliqua dicuntur ad aliquid fm gen⁹.
vt medicina igt eorūz est que ad aliqd
qz ipi⁹ gen⁹ scia vt eē eorūz qz ad aliqd
nomē forte spēi imponitur precise ad
significandum qualitatem. 7 ppter h
non dicitur ad p̄prium cone. nomē
autē gñis non imponitur precise ad si
gnificandum genus siue qualitatem.
sed ad significandū ipam sub resp̄u.

Consequēter

queritur de his que pertinent
spāliter ad creaturam hūitē vitā intel
lectualēz. Et p de his q sunt cōia hōi
7 angelo. Deinde de his que sūt hōi
p̄pria. Cōia sunt ista. intellectus 7 vo
luntas. de intellectu fuerunt q̄sita duo
vnū de obō. aliud de cā actiua itelligē
di. Primū fuit. Utrū aia sue nāli perfe
ctioni relicta possit cognoscē trinitatē
p̄sonaz in diuinis. Et idem pōt queri
de āgelo. videtur qz sic. qz q potest co
gnoscere aliquem actum cognoscēdi
b

De possibilitate cogniti

pōt etiā cognoscere obiectū vñ ē obm
illius actus. nunc autē aīa vel angelus
ex sua perfectōe naturali pōt cognoscē
actum beatificum alterius anime vel
angelī. 7 obm illius actus ē dñs trīn⁹.
Igit^r rē. pba⁹ ma. actus ē nāl⁹ similitudo
obiecti. actus etiā p se tendit in obz.
igit^r q cognoscit illum actum propter
vtrāqz cōditionem predictam seq^r
q cognoscat obm. pba⁹ minoris. pō
non est impedita sed sue naturali pfe
ctioni relicta pōt cognoscere qdciqz
contentum sub suo obiecto pmo sine
adequato. alioquin illud non cēt sibi
adequatum. sed obm adequatū cōc
tam angelici intellectus qz nostri ē es
in cōi vel saltem ens limitatum. ac^r
autem bñificus creature cōtinetur sub
isto obiecto pmo. ¶ Cōtra. obiectum
supernaturale nō pōt creatura cognoscē
ex perfectione sua naturali. qz tūc nō
cēt sibi supernaturale. nunc autē trinitas
est obz supernaturale imo obm bñificū
igitur rē. ¶ Ad intellectum questionis
aliqua pmittantur. p de perfectōe nālī
aīe vñ angelī. Aīa humana 7 si i quo
cunqz statu. sine. s. nature iustitue siue
destitute. siue restitute. beat eādē pfectō
nem naturalē intelligendo de illa quā
ex necitate nature regit. tñ ad pfectio
nem naturalem supmā i solo 3° sta
tu attingit. i quo non tñ bēbit supnālē
pfectōem glīe. sed etiā perfectionem
supmā ipsius nature. Possit igitur
intelligi questio vel de illa perfectione
naturalī que semp habetur: vel de ista
supmā. 7 tunc in pmo intellectu bene
pprie dicitur aīa relicta rē. sed i isto 2°
intellectu magis pprie queritur hoc mō
An anima ad pfectōem naturalē sup
mam reducta ex ista perfectione possit
sic cognoscere trinitates. ¶ Pmitto q
aīam posse cognoscere aliquod obm.
vno mō potest intelligi ipam posse reci
pere illam cognitionez. Alio mō ipaz
posse attingere in illam cognitionem
7 b vel ex se sola: vel salte ex pcurfu
cāz que nate sunt cōcurrē naturalit^r
ad illum effectuz. Istoz membroru
z^m isert pmut sed non econverso. qz
ad pmutz sufficit nuda capacitas quo

mō lapis p oppositum nō pōt cognoscē
qz repugnat sibi recipere illum actum
ad 2^m requiritur q tali capacitati cō
respondeat aliqua cā actia naturalit^r.
qz vero difficultas est in 2° membro
qōnis. idō de pmo breuit expediendo
posset concedi q si intellectus possibit
est ppa potentia receptia cuiuscunqz i
tellectionis ita q l3 regatur aliquod
pūm intellectōi non tñ tanqz potētia
receptia vel rō recipiendi. sic superficies
ponitur rō recipiendi colorem. tūc qd
cunqz ens quod habet i natura sua i
tellectum possibilez pōt ex natura sua
cognoscere qdciqz cognoscibile. hoc
est recipere cognitōem eius qm est
ex pte sui. ¶ Pmitto q cognitio itelle
ctia de qua est qd pōt itelligi perfecta
aut imperfecta. 7 intelligo ad ppositū
nō de perfectōe itensua qz ad subiectū
sed de perfectione ex pte obiecti. q. s. i^a
itelligatur perfecta qua attingit obm
sub perfecta rōne sue cognoscibilitatis. b
est per se ppria 7 distincta. 7 per oppo^m
imperfecta dicatur illa qua attingit tñ
p accis vel tñ in aliquo cōceptu cōi
vel confuso. Item cognitio distincta
vel est mediata vñ imediata. dico ime
diatam qsi obiectum non mediante
aliquo alio obz itelligitur per qd vel i
quo itelligatur. ita q hic excludit me
dium cognitum. non autem medium
qd cēt precisa rō cognoscendi vel itel
ligendi. Ex istis segit q ad solutōez
qōnis tria sunt vidēda. p de cognitōe
imperfecta. 2° de cognitōe perfecta ime
diata. 7 3° de cognitōe mediata. 7 i qz
istorum ad qm potest anima vel an
gelus attingere ex pfectione naturali
vno mō vel alio itellecto.

De primo. Intellect^r fm
pba⁹ 3° de aīa
bz duplicem opatōem. s. intelligentiam
simpliciaz. 7 intelligentiaz ppositoz
s. componere 7 diuidere itellecta. 7 p^a
pōt esse sine 2^a nō ex^o. Primo igitur
videndum est de pma cognitōe. dico
q aīa ex perfectōe naturali etiā quaz
habet in isto statu q est inter tres stat⁹
ifimus: pōt hñe itellectōem imperfectaz
istorum terminorum deus 7 trīn⁹ nō

huc dñs q aīa p statu isto nō pōt
hab² pfecta notitia de his tñis
deus 7 trīnus a

Act⁹ hñs

hñs
Capit⁹
Status
hñs

Potētiā posse
recept^r aīa pba⁹
est du⁹ Caut^r

ad omē obm
nāl⁹ pba⁹
7 4°
aut de pba⁹
obm actus
pba⁹

aut perfectam. pōt enim ex cognitōne
huius entis abstrahendo cognoscere
ens sūm se. 7 sic d' bono. 7 hoc isto mō
quē tangit Aug⁹. 8°. c. tri. c. 5°. bonum
hoc 7 bonum illud tolle hoc 7 illud 7
vide ipm bonum si potes ita vti vide
bis. 7 ibidem inferius satis patet quō
non solum pōt cognosci deus i isto q̄si
confuso conceptu boni: s; i conceptu
quodāmo p̄prio. si intelligitur bonum
p̄ cēntiam vel bonum summū. vñ aut
inferius. si poteris sū illis q̄ p̄cipatōe
bona sunt p̄spicere ipm bonum cuius
p̄cipatōe sunt bona: p̄spicere vti.
Cōsimilit̄ p hoc vtz pōt intelligi ipz
veruz. 7 sū Augl. ibidē. c. 3°. vñ
est. cum d' veritas mane si potes in i
tellectōne veritatis. et si intelligas veri
tatē non tñ in cōi s; p̄ cēntiam iam
hēs conceptum quodāmo p̄prio deo
Brenit dico q̄ q̄cūq; transcendens
p̄ abstractōez a creatura cognita pōt
in sua indifferentia intelligi. 7 tunc cō
cipitur deus quasi cōfuse sicut aniali
intellecto homo intelligitur. Sed si tale
transcendens in cōi intelligit sub rōe
alicuius spālioris p̄fectōis. puta sum
muz vel p̄mū vel infinitum: iaz habet
cōceptus sic deo p̄prio q̄ nulli aliq̄ cō
uenit. Cōsimilit̄ abstrahēdo a nūero
p̄prie accepto. q̄. s. est quantitas discre
ta rōnem p̄prie discretōis: h̄i potest
cōcept⁹ eius q̄d est trinitas. Et ad istū
modū acquirēdi cognitōem simpliciē
istoz terminozum deus 7 trin⁹ sufficit
natura aie etiam in hoc statu. Qd p̄
p̄mo. q̄ fidelis 7 infidelis d̄dicentes
sibi de hac p̄pōne deus est trin⁹ 7 vn⁹.
non tñ d̄dicunt sibi de noibus. sed de
conceptibus. q̄d non esset nisi vterq;
in intellectu suo h̄ret conceptū tmioz.
Hoc 2° p̄bat q̄ fides q̄ distiguit istū
ab illo cum non sit habitus iclinans
ad assentiendum ex noticia terminoz
nō est rō noscendi terminos. sed p̄sup
ponit eoz noticiam. 3° pōt idē oñdi
q̄ abstractio entis ab hoc ente 7 sum
mi ab hoc summo in sensibilib⁹ ē nāl.
7 ista duo sibi coniuncta non habent
repugantiaz p̄pter quod rō ista ens
summuz non est rō in se falsa. sic loq̄

p̄ba. s^o metha^o. c. de falso. q̄ illa rō est i
se falsa cuius p̄tes icludunt repugnā
tiam 7 illa non potest cōcipi aliq̄ actu
simplici intellectus. 7 p̄ opposituz ista
ens summum pōt vno actu cōcipi. q̄
alterum istorum non repugnat alteri
Restat ulterius videre q̄lit hīs no
ticiam de p̄dictis terminis. s. deus 7 tri
nus possit ex nā sua cognoscē v̄tatem
huius p̄pōis deus est trinus. 7 cum
possit intelligi de p̄plexiōe h̄i nō^a edu
litis vel scie: 7 hoc vel scie p̄pter qd:
vel q̄. videndū est q̄ istaz possit h̄i de
isto p̄plexo de⁹ est trin⁹. Dico q̄ p̄. s.
noticia credulitatis saltē acq̄site pōt
h̄i etiā mō ex nālibus. h̄ p̄bat. q̄ h̄z
Augl. xi^o. c. cini. c. 3°. Ea q̄ remota sūt
a n̄ris sensibus qm̄ nostro testimonio
scire nō possumus. de his alios testes
requirimus eisq; credim⁹ a q̄z sensibus
remota ē vel fuisse nō credim⁹. 7 idē
is. c. tri. c. 13°. vl. 23°. Absit vt scire nos
negem⁹ q̄ testimonio didicim⁹ alioz.
Alioqn̄ nescim⁹ ē oceanū nescim⁹ ē
terras atq; vrbes que celiberrima fa
ma p̄medat. Ex his 7 similib⁹ aucti
bus eius bēmus q̄ credere possumus
testimonio alioz etiā taz firmū vt illō
credē dicat apud eū scire. igit⁹ magis
possumus 7 magis debem⁹ credē testi
magis veraci. 7 adhuc magis p̄itari
q̄ persone singulari. nunc aut ecclesia
catholica ē cōitas marie verax. q̄ i^a
maxime v̄tatē cōmēdat 7 mēdaciuz
rep̄bendit. igit⁹ ei⁹ testimonio certissime
credi pōt. 7 p̄cipue in illis i qbus illa
plus damnat mēdaciū. puta de his
q̄ sunt fidei 7 morz. Pōt igit⁹ viator
ex nā sua audita 7 intellecta cōi doctri
na ecclesie firma credulitate assentire
his que ipa docet de fide 7 moribus.
inter q̄ p̄ncipale ē de trinitate i d̄inis.
De ista credulitate acq̄sita vñ accipi
illud ad Ro. x^o. Fides ex auditu scilz
sane doctrine xpi. de qua subdit. Au
ditus autem per verbuz christi. de ista
etiam potest accipi illud Aug⁹ contra
ep̄lam fundamenti. b. Ego loquit⁹ enā
gelio non crederez nisi me ecclesie ca
tholice auctoritas p̄pelleret. S; vltra
istaz fidem acq̄sitam bēmus fidem
h z

Que rō sit falsa 7 A

Quo p̄p̄. cā p̄ credulitate

Cum p̄t h̄i
p̄t p̄t p̄t
p̄t p̄t p̄t
cā p̄t p̄t

No d̄t p̄t
p̄t

Hic d̄t Aug⁹ se cōtra nō
velle credē nisi ad mēto
vale p̄pelleret

De possibilitate

25

De fide infusa

infusam. et ad illam habendam licet possit homo ex naturalibus se disponere: non tamen ex naturalibus nec etiam concurrentibus quibuscumque causis naturaliter motus intellectus ad eam potest attingere. quia causa solus deus infundit quod non est causa naturalis motus alicuius intellectus carni. ¶ Comparando fidem infusam et fidem acquisitam ad actum credendi in hoc conveniunt quod quoniam infusa est a deo actus unus et idem credendi elicitur per inclinationem utriusque. quia quoniam sunt duae forme quae naturaliter inclinant ad actum in eodem operante. utraque quantum est de se necessario et semper inclinat ad actum. et ideo quicunque actus elicitur: elicitur secundum inclinationem utriusque. Et si per hoc quod est actus credendi initium fidei ista intelligatur actum elici secundum inclinationem eius: tunc procedendum est quod actus credendi initium. utriusque fidei. Est tamen distinctio una quantum ad hoc quod est actus elicitus. ista. scilicet quod ex fide acquisita etiam si sola ista potest elici actus credendi. sicut credimus certis articulis testimonio fide digno asserentis. ad quod tamen non inclinat aliqua fides infusa. Hec tamen etiam in uno articulo dissentit: alius articulis credendo: non ex fide infusa. cum illa non possit stare cum habet in quocumque articulo. Sed ex fide sola infusa non potest quod elicitur actus credendi et hoc de lege communi licet fidei infuse assistendo posset movere intellectum ad assentiendum actualiter illi ad quod fides illa inclinat. sed tunc forte non ex sola inclinatione fidei istius eliceretur actus ille sed ex motu divina. et multo magis de lege communi ex sola fide infusa non potest haberi actus credendi. sed per deum per baptismum. quia si postea nutretur in deserto vel inter infideles et nullas haberet doctrinam de credendis nunquam actus rectus credendi eliceretur. Et ratio est quia fides infusa inclinat ad credendum ea quae non habent evidentiam ex terminis: nec includunt aliam quam evidentiam connexionis terminorum si termini sint apprehensi ex sensibus. ¶ Contra. nec fides acquisita includit tales evidentias. Ratione quare adest. Alia distinctio est quantum ad hoc quod est actus initium fidei. quia fides infusa non potest inclinare ad aliquod falsum. Inclinat autem virtute luminis divini cuius est participatio. et ita

non nisi ad illud quod est conformis illi luminis divini. Actus igitur credendi quantum est initium istius fidei non potest tendere in aliquod falsum. Sed fides acquisita contra initium assertori alicuius testis qui posset defecere et ideo illa fides non tribuit actui credere ut in quantum sibi innititur quod non possit sibi subesse falsum. frequenter tamen non sibi subesse falsum. quoniam. scilicet testis cuius testimonio innititur in testificando illud sit verax. Et dixi quod quia deo immediate revelati posset quod credere. credulitate acquisita. si alio non sit verax revelari a deo quod actus credendi vel noscendi carni immediate a deo in eo cui sit revelatio. Et quicunque ad ideam inclinat fides infusa et acquisita: tunc necessario acquisita non subest falsum. non quod hec necessitas sit ex ipsa fide acquisita si infusa concurrente cum ipsa ad eundem actum. Innititur igitur actus fidei infuse tanquam regule certe et omnino infallibili a qua actus beat quod non possit esse falsus. si innititur acquisita tanquam regule minus certe. quia non per illam repugnat actui qui est falsus vel circa falsum obiectum. ¶ Contra istam distinctam potest argui sic. quoniam ad eundem actum percurrit regula fallibilis licet cum regula infallibili ille actus non est infallibilis. probatur per simile. quia ex duobus praemissis quarum una est necessaria et alia contingens non sequitur conclusio necessaria. et ratio est quia quod dependet ex pluribus non potest esse perfectionis additionis quocumque illorum. nunc autem quicunque actus credendi ad hoc quod elicitur atque dependet a fide acquisita movetur igitur si illa sit fallibilis nunquam actus elicitus erit ex principio tali quin sibi posset subesse falsum. ¶ Respondetur ad quodcumque inclinat lumen fidei infuse illud est determinate verum. si autem ad idem inclinaret simul aliud quod quantum est de se posset inclinare in falsum non ab illo alio ut tale sed ab isto lumine habere quod in illo actu non sit exceptio. ¶ 3^a distinctio potest poni quae provenit cum prima quae. scilicet est quod non percipio me inclinari in actum per fidem infusam siue secundum illam elicere actum. sed tamen percipio me assentire secundum fidei acquisitam vel eius principium. scilicet testimonium cui credo. quia si perciperem me habere

hunc non potest stare cum fide infusa

actum fm fidei infusam. et cu h scire
 q fm fide infusam non pot hri actus
 nisi determinate verus. pperet q actus
 meus non posset ee falsus. qz ex h seq
 tur q perciperem q obm intellectu no
 posset ee falsum. et tunc scire illud. i. in
 fallibiliter cognoscerem illud esse verum
 qd nullus expit i se vt credo qstuciqs
 aliqs beat vtrancq fidez et fm vtracq
 assentiat. tunc igit credimus i vni
 versali. q tendens in aliqo coplexuz
 fm inclinationem fidei infuse in hoc no
 posset errare. qd aut et qm fm ea redit
 nec ipemet tendens scit nec aliqs. nec
 aliquis certitudinalit expit. ¶ Qon h
 iz. de tri. c. 2. sic vt fides in corde in q
 e q ea tenet certissima scia clamatq
 scia. et post. Illud qd credē iubemur
 videre non possumus: ipam tm fidem
 qm est in nobis videmus in nobis.
 R. intelligit sic fidez videri quod pcedit
 animam semp se noscere. non q semp
 sit actus elicitus. sed qz semp e pfecta
 pntia obi actu intelligibilis. vñ subdit
 ibi: reruz absentium pns est fides et.
 ita q gñalit illud ad qd hz aia pōm
 accitalez ppinquā noscendi. h Aug.
 dic eam noscere. ¶ Alii diceret q acci
 pit fide p actu credendi. et q ibidem
 paruz post dic. Aliqñ rebus falsis ac
 comodatur fides. hoc est aliqs actus
 credendi. De scia qz. dico q no pot
 aliqs mō ex nālibus attingē ad sic in
 telligendū trinitatem in diuinis. qz n
 pot scire illud de ea p effectū demōstra
 tione qz. quo circumscripito remanet
 in ea quicquid est necium ad cāndū.
 sed circumscripita per impossibile trini
 tate: bñetur quicqd necium est in deo
 ad cāndum creaturam. qz et pncipiū
 formale cāndi pfectum et ppletum et
 supposituz hñs illud pncipiū formale
 pfectum. vt pz in quadā qōne phita
 de hoc mota. videt aut ad cāndem suf
 ficere suppo^m pfectū hñs pncipiū
 formale pfectum. ¶ De scia ppter qd
 dico q non pot aia mō ex nālib⁹ at
 gere ad sciendum ppter qd tenet ee tri
 num. qz noticia ei⁹ qd est pmissimum
 subiecto non continet vñalit pmo et
 euidenter. nisi in p se et pmo cōceptu

subiecti vel i ipso subiecto sic cōcepto.
 ee trinu est huiusmodi respectu dei. igit
 no pot sciri ppter qd o deo nisi habito
 tali pceptu dei. h talis non bñtur pro
 statu isto nisi de lege cōi. sicut patet in
 pma pclusionione q fuit de simplici noti
 cia terminoz. pbatio maioris. quia
 tale ppinz aut sciret de subiecto pmo
 et per se cōcepto et tunc pz vñtas illi⁹
 ma. ¶ Aut sciret de subiecto cōcepto i
 vniuersali vel indistincte. et de ipso sic
 cōcepto non pot sciri ppter qd nisi p
 pceptum illius ppiū et distinctum.
 Ex^m. esse pnam figuraz non potest
 sciri ppter quid de aliqua figura i cōi
 nisi p medium ppiū. s. p rōne circuli.
 nec mix. qz pdicatum ppiū ad hoc
 q sciatur ppter qd requirit mediū ppiū.
 De isto sciri ppter qd vere eēt due cō
 clusiones que posite sunt. s. in qōe de
 oipotencia. h non sunt hic ad pposituz
 qz hic tm queritur de noticia possibili
 mō hri ex nālibus.

De secundopri

cipali lz noticia p se et ppiā et imedia
 ta possit distingui in intuituaz et ab
 stractiuam de qua distinctiōe pns est
 bitum. tm de vtracq videt ista pclusio
 nūc tenenda q aia no pot attingē ad
 noticiam dei ppiam et immediatā ex
 pfectione sua nāli etiam p quocunq
 statū nature. pcurrentibus etiaz qui
 buscunq eāis nālit motiūis ipi⁹ aie
 ad cognoscendum. et idē diceretur de
 angelo. Et rō est. qz ois talis intellectio
 s. p se et ppiā et immediata requirit ipm
 obm sub ppiā rōe obi pns et hoc vel i
 ppiā extia. puta si est intuitiua. vñ
 aliquo pfecto repñtate ipm sub ppiā
 et per se rōne cognoscibilis. si fuerit ab
 stractia. et aut sub ppiā rōe oinitatis
 no est pns alicui intellectui creato nisi
 mē volūtarie. de pñtia reali pz p illud
 Amb⁹. sup Luc. In eius ptate satis ē
 videri in cui⁹ nā no est videri. si vult
 videtur. si no vult non videtur. optie
 dic q eius nature no est videri. supple
 a creatura. qz ei⁹ natura no ē cā nāli
 actia huius vñtionis. nec etiā aliqua
 nā creata q est nālit actia potest esse

cā huius visionis vel pfecte pñtie obi
qz nō pōt cōtinere in se pfecte eēntiā
illā fm entitatē suā. igit̃ nec fm suam
itelligibilitatē. Per idē etiam pz qz
nihil creatū pōt eē cā ei? pñtie etiā ab
stractiōe apud itellectū. qz nō pōt cāre
aliqd qd sit repñtatiū. pñtiū 7 per se
dinitatis sub pñtia rōe cognoscibilis.
qz tale repñtatum nō pōt cāri nisi vl
ab ipomet cognoscibili vel ab aliquo
pfecte pñtēte ipm sub rōe sue cogsci
bilitatis. Et si igitur deus possit cogsci
p aliquod repñtatiū illud tñ nō possz
cāri nisi immediate ab ipō deo illud vo
luntarie cānte. Cōñ illud. qēqd p se
pñtetur sub p obo nālī alicui? potētie
ad illud pō pōt nālīter attingere. aliō
qn obm pñtiū non eēt adequatū potē
tie s trāscendens in rōne obi. nūc aut
ens qd est pñtiū obm nālī itellectus
verissime pñtuit ipi deo. igit̃ 2^a. Dice
retur qz obm pñtiū nālī pōt duplīcī
itelligi. vno mō ad qd pōt ieliat. Alio
mō qd pōt nālīter attingere. s. ex
pursu cāz nālīum. Ens in sua cōita
te siue sit vniūcatōis siue analogie.
nō curio mō. et si ponat obm adequatū
cuiuscunqz itellectus creati loquendo
de obo adeqto p mō: nō tñ de obiecto
adequato 2^a mō. imo sic p quocunqz
statu cuiuscunqz itellect? creati precise
ens limitatū est obm adequatū. qz pñse
illō pōt attingi vñtū cāe nālī. mortē
itellect? S; nec ens adhuc in tanta
cōitate acceptum est obm nālī itelle
ctus humani vt vident alīq dicere. s.
spālīter qdditas rei material. Ad qd
ponit talis ratō. pō pportioat obo.
Triplex aut ponit pō cognitīua. qdā
oīno sepata a mā 7 in cēdo 7 in co
gnosendo. vt itellectus sube sepate.
Alia cōiūcta materie 7 in cēdo 7 i
opando vt pō organica. sic sensus. 3^a
q est forme hñtis eē in mā. sed ipa nō
vtit mā siue organo māli in opando.
talis est itellectus noster. Isti triplici
potētie cōrñdet triplex obz pñtōatū
pñe qdditas sepata oīno a mā. 2ª sin
gulare oīno māle. 3ª igit̃ cōrñdet qd
ditas rei mālis. que lz sit in mā tñ nō
cognoscit vt in mā singulari. Si illud

p^m obz nālī

p^o 3ª gñtia

itelligeret de pñtio obo itellect? hñti
vt est talis pō sequeret qz itellect? bñ
hñet qdditatē rei mālis p obo adeqto
vel si nō: nō manēt eadē pō que mō
quoz vtrunqz est falsum. Nec valet
dicē qz eleuat p lumē glīe. null? n. hñ
t^o eleuās potētiā pōt hñe obm qd trā
scēdat pñtiū obiectū potētie. qz tñc ille
bitus nō esset illius potētie. s. vel esset i
se pō vl facēt potētiā eē aliā ab ista. sic
hñet aliud obm pñtiū. Dico. igit̃ qz
obiectum nālī s est nālīter attingibile
adequatū itellectui nō. 7 si p statu isto
sit qdditas rei mālis vel forte adhuc
spālīus quidditas rei sensibilis. itelli
gendo nō de sensibili pñtie solū. s. etiā
de inclusō eēntialit vel vñtialit i sensi
bili. tñ obiectū adequatū itellectui nō
er nā potētie nō est aliqd spālīus obo
inte? āgelici. qz qēqd pōt itelligi ab
vno. 7 ab alio. 7 h salte cōcedē d; the
ologus q ponit istū statū nō esse nālī.
nec istā ipotētiā itelligēdi respectu mul
toz itelligibilitū eē nālīem s pñalem.
Iuxta illud. 1^a 2ª tri. 28° vel. 8° certa i
quit oculis tuis iterioribus lux i^a mō.
strauit. illa. s. eterna de qua ibi locut? ē
7 subdit. q igit̃ cā cur acie fixa ipam
vidē nō possis nisi vñqz infirmitas. 7
qs eaz tibi fecit nisi inīqtas. 7 de h. s.
ibidem. Qm aīa mea vbi te sentis eē
vbi iaces. seqt agnoscis recte te eē i h
stabulo quo samaritanus ille pducit
illū quez reperit multis a latronibus i
fictis vulneribus semiuivum relictū
Tāñ pñus qui statū istū dicēt simp
nālīem homīni: nec aliū exptus erat
nec rōne cogēte cōclufit: diceret forte
illud eē obm adequatum itellect? hñi
ni simpliciter ex nā talis potētie quod
pcepit sibi esse adequatū p statu isto.
Cōñ ista ar. qz ens nō tñ limitatū
s illimitatū sit obiectū nālī moriūz
itellect? creati. 7 ita ens vt est idifferēs
ad vñqz erit obiectū adequatū nālī. s.
p actōem cāe nālīter agentis attigibi
le. Et ar? p sic. eiusdem obiecti pñmi
accepti fm suam indifferētiā ad po
tētiā quam p respicit acceptā fm
suam totā indifferētiā: est idē mō
dus se hñdi i mouēdo. s. nālīter vel nō

nāliter. nūc autē ens illimitatur mouet
nāliter aliqūe intellectu vt dīnū. igit' fili
mō mouet quēz itel^m. Alia ē b^o ista:
aliqū ens mouet nāliter intellectu catū.
7 sequit' igit' qdlibet fili mō mouebit.
Maioz ista pbat' p' iducēdo de potētīf
7 obis eaz p'mis. 7 per se obis p'tentis
sub illis p'mis. pbat' z^o qz obm p'prium
fm totā suā idīaz ē adeqū obiectū. 7
respicit potētā fm totum genus suū vt
p'prium extremū. Aliq's igit' ē mod^o p'p^o
fm quē h' extremū respicit illud. Ille iō
mod^o saluabit' int' qūq's extrema pti-
cularit' p'tēta sub istis p'mis extremis.
qz p'ticularia extrema se respiciūt f3 h'
qz includūt p'ma extrema. 7 ita se respi-
ciunt eodē mō q' illa p'ma. Prætea
ois act^o p'cedēs actū voluntatis ē mere
nālis. nūc autē actio eēntie dīne vt ē ob-
iectū ēt mouēs intellectu creatū p'cedit
actū voluntatis. igit' z^o pbat' mioris. qz
eēntia vt eēntia ē obm b'ificū. nō autē
eēntia vt volūtas vel vt volēs. igit' mo-
uere ad actū b'ificū puenit eēntie rōne
q' eēntia ē. 7 p' p'ns illa ēit p'or actōe vo-
luntat'. Cōfirmat' qz si p' impossibile dē^o
nō ēt volēs eēntia suā nālit' mouēt in-
tellectū ad videndūz ipam. igit' 7 mō
similit' mouebit cū nō moueat inq'tuz
volēs. sic nec ē p'm obm iq'tū volēs.
Prætea obm oē gignit noticiā actūā
sui 7 ista gignitio ē nāl' p'p' qd genituz
dī ples. fm Augl. 9° de tri. c. vlti. igit' ista
visio eēn^o i intellectu b'ti nāl' gignet' ab
illa eēntia. Prætea si volūtas nēcio
pcurrit cū eēntia i rōne p'ncipij motini
ad actū b'ificū intellect^o creati. quero q's
ē ordo eēntie 7 volūtatis i mouēdo. vo-
lūtas nō pōt dici rō motia p' 7 eēntia
z^o q'li v'tute ei^o mouēs. oz igit' dare ei^o
f. q' eēntia sit p' rō motia. f. p' rō motia
i mouēdo t3 suū p'prium modū mouēdi. f.
n. cōfirmat' ad mouēdū p' illud qd z^m
ē. f. cōfirmat' ipm ad mouēdū. sic vide-
m^o q' actiū nāl' q'tū ē de se nēcio agit
i illa tū actōe in q' subiacet volūtati nō
nēcio agit. f. pōt p'tingent' agē 7 n' agē
nō qdē ex se: f. p'p' cōtingētā i volūtate
ad agēdū. Similit' si volūtas i agendo
subiacet p'n^o nāl' actio cōterminaretur
ab illo ad cōterminate agēdū. Sic intel

ligendū ē q' motio oio p' i entib^o ē ne-
cessario nālis. qz oī motiōi volūtatis ē
alia p'supposita. Et si aliq' motio i entib^o
ē nō natural' maxie motio volūtatis ē
nō natural'. Itē aliq' motio pōt itelligi
ēē ad ter^m simplr' ifinitū: aliqua autem
ad terminum finitum: vel ad infinitum.
iccludētē finitū. 7 illa q' ē ad ter^m ifinitū
simplr' ē p'or. qz nō pōt ifinitū p'rigē
finitū. Sic igit' log p'ssum^o l3 ip'rope
accipiēdo motōez extēfine: affigri pōt
ordo motōuz i entibus. Et sic loquēdo
oīno p'm mobile motōe nāl' extēfine lo-
quēdo ē intē^o dīn^o. 7 iō p'm motiū mo-
tōe nāl' ē eēntia dīna vt ē p'm obm ite^o
sui. igit' oio p' motio ē naturalis motio
intē^o dīni a suo obo. 7 cū naturale mo-
uēs moueat mobile inq'tū pōt: illō autē
obiectū pōt mouē ad intellectōz actualē
sui. 7 h' i itelligētia igenita illi^o p'sone i q'
p' ē eēn^o: 7 ad actualē nō^o sui genitā:
ad vtrāq's mouebit l3 ordie qd. qz qd ē
alicti p'n^o opandi opatōe imanētē: 7 p'
oueēdi p'ductū distictū: qdāmō ē pus
p'n^o opandi. Si dicas q' p'ductio ima-
net in dīnis sic opatio. R^o p'ductio nō
imanet q'tū ad terminū. opatio oio autē
imanet. Si h' eēntia ē nāl' motiū ad i-
telligēdū qd cūq's itelligibile simplex.
f. nō nisi pus illa eēntia sit i oibus suis
suppositis. nō qdē q' sine h' ēt defectus
p'ncipij actiui f. ex pte termini re^o ordo
Sic igit' p'pleta est actio mere nālis 7
ad terminū oio p'm. f. ifinitū vbi motio
oio p' ē elicē vel q'li elicē intellectōem in
itelligētia p'na. 7 huic p'cia ē gignere
vbiū. Itāc sequit' actio q' nata ē esse ad
terminū oio p'm. puta ad eēntiā p'mam
cōcandā. q' l3 non sit nāl' tū est oīno
nēcīa. 7 h' ē motio volūtatis. 7 h' quasi
duplex. f. ad amare simplex: 7 ad amo-
rem p'cedētē. 7 h' duplex motio volūta-
tis cōr'ndet duplici motiōi nāl' q' dēā
ē ēē in intellectu ad itelligē 7 vicē. Cō-
tra actio nāl' i eodē p'cedit actōez nō
nāl'. nūc autē p' te actōe nāl' intē^o dīn^o
itelligit creabile. igit' ista actio p'cedit
oēm actōem volūtatis 7 ita spiratōem
spūs sci. R^o a^o ē vera loquēdo de eodē
ordine ex pte termini. hic autē est alius
ordo ex pte p'mi termini 7 scōi. 7 iō nāl'

in vno ordine sequitur nō nālem in alio
ordine. pma. n. distinctio ordinū atten-
dit ex pte terminorū. 2^a ex pte principiorū
q̄ntū ad modū principiandi. Contra.
ordo principiorū ē pōr ordie terminorū.
sicut 7 principū terminorū. nā p principium
terminus pducit vel cōdicat. R^o aū s ē
vex de termino totali q simpliciter capit
eē. non aūt de termino formali q solūmō
capit eē fm qd. Cōpleto toto isto p
cessu originis respectu pmi termini scz
essentie diuine p cōdicandē sequitur ordo
alius respectu termini scōl. entie. s. creabil
7 qdem entia ipa dīna in isto 2° ordie
mouet pmo ad intellectōem simplicem
ois intelligibilis. 7 h intelligentia vt iā
est in tribus suppositis. non aūt mouet
ad distinctaz noticiā vitatis cuiuscūqz
complexiōis. qz si mouet determinate
ad cognoscendū alterā ptem in futuris
contingentibus: cū nāle mouēs nēcō
moueat: sequitur q ite^o diuinus necessario
intelligēt hāc ptem cōtradictōis fore
verā. 7 ita vel pōset errare: vel oppo^m
non pōset euenire. 7 tūc nō ē ptingens
sed nēcōm: illud qd pōnit eē ptingens
Si querat cū idem videat eē ordo cu
inscūqz intelligibilis ad p^m intelligibile
quare pimum nō eque nēcō mouet ad
cognitionem cuiuscūqz. R^o nāliter
mouet 7 p pns nēcō ad cognitionez
cuiuscūqz qd ē possibile nālī 7 nēcō
cognosci. huiusmōi ē qd cūqz obiectū
simplex 7 etiā qd cūqz cōplexū verū
nēcōm. nō aūt tale ē aliqd cōplexū de
exstia ptingentis. qz nō ē natū eē deter
minatū ad veritatē. Et si querat quare
si nēcō mouet ad tales cognitionem de
pplexo hādam qualis pōset hī de eo.
R^o mouet aūt ad cognoscēduz sub dis
tinctōe h fore vel nō fore. 7 h cognitio
nō ē determinata de altera pte. Si autēz
mouet determinate ad cognoscēduz alā
ptē illa nēcō eēt determinata. Cōpleto
toto ordie motōis nēcō. sequitur motio
ptingens. illa non pōt esse p p^m nālīs
motōis. qz illi nō eēt nisi nēcō mouē
igit oz illi motōis p^m pōtē volūtātē
Et fit hī motio ptingēs ordinate. p ad
itra. qz nisi ipa determinet in se ad vo
lēdam alterā ptez nūqz determinabit

aliquid ad eē: p igit determinat se ad volēd
h fore determinate. 2° ex h inte^o vidēs istā
determinatōem voluntatis nouit h esse
futurū. eoz igit ē in motōe nēcō 7 cōti
gētē. qz in nēcō p^m pncipiū est nāle. 7 iō
p nālīter determinat ad ppiā actōem.
In ptingētē p^m p^m ē libez hui^o actio
i p ordine seqt nāle. Cōpleta motione
cōtingētē ad itra seqt motio ad eē. Illa
igit tota ē cōtingens 7 p pns imēdiate
ipius volūtatis vt pncipiū. nullū igitur
intellectū creatū mouet entia vt entia
tanqz motiū p modū nāe s oēs itelle
ctōez illius entie quā nō cāt aliquod
creatū cāt imēdiate voluntas dīna.

Per h pz ad argumenta iam facta in
p^mu. Ma. n. pmi argumti oz sic itelligi
q quācūqz potētiā imēdiate mobilez a
tali obo ipm obo vniūformit^r mouet.
Hūc aūt q̄ntū ad pma mi. entia dīna
ē motia imēdiate sui intellectus. s nō ite^o
creati. qz ite^o diuinus ē pmiū mobile oio.
7 iō p mouet a pma forma motiua. 7
nihil aliū est imēdiate mobile a p^a for^a
motia. qz nō pōt imēdiate mouē nisi p
mō motōis. 7 nihil aliud natū est sic
mouēi. Si igit pcludas q entia dīna
eodē mō mouet oēs inte^m. pcedat quē
imēdiate mouet. s ille ē solus inte^o dīn^o
vt pz ex ocis. Alia b^o s. qz obo creatū
nālī mouet. vera ē de intellectu quē imē
diate mouet. falsa aūt eēt si aliqū ite^m
mouet mediātē actu volūtatis. qz illuz
si nālī mouet. sic si volūtās mea pōssz
libē cāre intellectōem entie mee. Sz isto
mō forte nō ē de aliq entia 7 volūtate
creata. qz qz entia ē imēdiate motiua
ite^o creati. 7 iō motōe nālī. nulla aūt vo
lūtās ē motia ad intellectōz pfectā alie^o
eēn^o vt eēn^o ē. qz nec pfecte cā ptiēt emi
nent^r vel vniūne. 7 qz cūqz sit de obo
creato mouēt ite^m nālī: pz pns q nō
est eadē rō de entia dīna. qz ipa nō est
imēdiate motia alicui^o ite^o nisi pmi.

Ad aliud dico q mouē ad actū bñfi
cū nō est pns actu volūtatis dīne. imo
est ppe actus illi^o volūtati. entia. n. vt
qdāmō pōr volūtate lz sit obo pimum
7 imēdiate illi^o visionis i rōe tminātis
tū nō ē obo imēdiate i rōne mouentis
s tū mouēs remotū p q̄to mouet ite^m.

dñi ad visionē pcedētes illud velle q
 mouet inte^m michaelis ad visionē. Et
 p^m p^m ad pfirmatōem ibi posita. q^m si
 illa eētia nō ēt formalit^r volens nūbīl
 oīno poss^r cāre ad e^m. q^m nūbīl poss^r cā
 re nisi nālī. 7 qdēq^m utinsecū eūz sit
 formalit^r possibīle non poss^r eē a nēcio
 nisi cōtingēt. Ad 3^m dīcī pōt q^m eēn^a
 nō h^r rōem motiui ad visionē sui in i
 lectu creati: nisi inq^m p^m supponitur
 ipam mouisse itē^m dñi ad visionē q
 p^m supponit ipi velle dīno motio itellect^r
 creati. nō igit^r se hnt eētia 7 voluntas
 vt monēs supius 7 inferius p^m loquē
 to sic itelligendo q^m vtrūq^m attigat ipm
 motū. s^m tñ voluntas attingit inte^m creatū
 tñ p^m supponit motōem inte^m dñi ab ipa
 eētia sine q^m ipa voluntas nō hnt illud
 velle q^m mouet. Si ar^r cōtra h^r. q^m vo
 lūtas vt volūtas nō pōt mouē nisi ad
 videndū volūtatē vt volūtas ē. nō aut^r
 ad videndū eētiā vt eētia. nunc aut^r
 vidē volūtatē vt volūtas est. 7 non
 eētiā vt eētia ē. nō est vidē bñficū.
 pba^m mioris. q^m idē ē obm bñfici in^r
 creati 7 inte^m dñi. Intē^m aut^r dñus nō
 bñficat in videndo volūtatē vt volū
 tas est. q^m volūtas nō est p^m mūz obum
 inte^m sui 7 nō bñficat nisi attingendo
 p^m mū obz. pba^m maioris. q^m cū volūtas
 sit q^m posterior ipa nā q^m p^m ptas: si pōt
 eē p^m mū cāndi p^m fectā visionē eētie
 vt eētia que qdāmō ē p^m 7 p^m fectior.
 Itē illō dñi. c. 9. totū igit^r seipō cō
 prebendens h^r eē velut qdā pelagus
 sube infinitū 12. Ad illud dīco. q^m quia
 volūtas ē p^m fectē idē cū eētia. iō pōt eē
 p^m mū motiui ad vidēdū eētiā vt eēn^a
 ē. negāda est igit^r illa a^m v^m qdē est qd
 ibi affirmat^r. s. q^m volūtas pōt eē p^m mū
 motiui ad vidēdū volūtatē vt volun
 tas ē. falsū aut^r est qd ibi negat^r. s. q^m nō
 pōt eē p^m mū ad vidēdū eētiā vt eēntia
 Ad pbatōz ma. R^m q^m p^m ptas illa ē q^m
 p^m ptas fundamēti. s^m illō fundamētū si
 solū ē p^m fectē idē cū illo qd itelligit^r fun
 dari eo s^m ē illō h^r p^m fectōz formalez.
 formalit^r infinitaz. p^m qd p^m fectē idē p^m ce
 7 vnitine p^m tinet p^m fectōz fundamētū. 7
 p^m istā rōez pōt volūtas eē p^m mū
 cōicādī eētiā. q^m ipa ē idē p^m ce omniō

eūsdē p^m fectōis cū eētia. Ad aliud
 posset dīcī q^m Aug^m loq^r ibi de noticia
 q^m ē verbum. vñ cū dixisset nascit^r ples
 ipa noticia. subdit i fine capli. Est qdā
 imago ipa mēs 7 noticia ei^m q^m est ples
 ei^m ac de seipā vbi eius 7 amor 3^m. h^r i^m.
 Ad igit^r q^m cūq^m notū actual^r obi ē vbi
 ei^m. s^m illa sola q^m de ipō nascit^r tanq^m ples
 h^r est nō tñ ē nālīs silitudo ei^m s^m nālīter
 gignit ab ipō nascēdo. noticia igit^r actu
 alis q^m p^m ducit imēdiatē p volūtatē nō ē
 vbi obi. q^m 7 si sit silitudo nāl^r obi. nō
 tñ est nālī genita. Et p^m illō poss^r dīcī
 q^m bñs nō h^r vbi de deo. q^m 7 si illa vi
 sio sit imago dīne eētie ipam nālī re
 p^m sentās: nō tñ est imago nāl^r nālī ab
 ipa pcedēs. s^m illi^m eētie est tñ vnicū
 vbi 7 h^r i solo itellectu i creato. i q^m solo
 pōt eē noticia ipius obi nālīter genita.
 Alit^r posset dīcī ad illud. 9. de tri. cū dīc
 Aug^m q^m oīs res quācūq^m cognoscimus
 cōgenerat i nobis noticiā sui. qd vel i
 telligit^r de re quāz nālī cognoscim^r h^r ē
 ex eāis nālī motiuis inte^m n^ri. illa qdē
 in seipā vel in eāis suis p^m gnat h^r ē nālī
 fecūditate 7 nēcitare cāt in nobis tāq^m
 nālēm silitudinē noticiā sui. 7 sic vbiq^m
 si gignit nisi de memoria. nūc aut^r obz
 qd sit cognitū p actū voluntatis nō o^m
 p^m esse in memoria vel saltē non agit
 vt p^m eēstēns in memoria. Sic igit^r
 mō deō saluatur p^m p^m rō vbi. vñ si hoc
 quod ait. omīs res extendat^r etiam ad
 essentiam diuinam: tunc illud quod se
 quitur scilicet cōgenerat noticiā sui
 debet itelligi vel formalit^r p obo nālī
 motiui: vel equiualemt^r p obiecto in
 creato. quia ipz vel p se vel per aliquid
 sibi idem: cāt in nobis noticiāz sui. que
 equiualemt^r in perficiendo itellectum ac
 si esset ples nālīter genita. quia est simi
 litudo naturalit^r dūcens in obum sic
 si esset ab obiecto naturalit^r expressa.
 Hic videt^r sequi q^m essentia nō ē rep^m ta
 tiua sui michaeli. prius natura q^m visio
 eius causatur in michaelē. igit^r multo
 magis non est representatiua alicuius
 alterius. sed tam ipa q^m alia contingen
 ter representātur per actūz voluntatis
 ita q^m ipsum representare non est p^m ce
 tens quōcūq^m ipam itellectōem obiecti

quod dicitur repitanti. Sed si requiratur repitatio
quodammodo per actualem intellectum illa uti
modo inuenitur in memoria divina. et in me-
moriam divina nihil potest esse nisi ob id quod quod
tribuit actui primo sine immediatus actui 2.
scilicet intellectui actuali. illud autem sic actus
est potentia completa primi obiecti. scilicet eorum divine.

Contra. quod igitur bene videtur obiectum secun-
darium in ipsa eorum si non est aliud modo ibi
repitanti. et non repitatur sibi in voluntate
quod voluntas non est speculum in quo videatur. Iste
per voluntatem manifestatur. Et lapis videtur in
eorum divina non videtur in speculo in quo relucet
ut ob id primo. si ipsa eorum se solam et soli
suo intellectui se repitatur actui intelli-
gendi. Et lapis videtur in eorum divina ut ob id
secundarium in primo obiecto non quod motio ad in-
tellectum sed sibi. sic monet intellectum primum
et sic intellectus non monet principium ad con-
clusionem. Et ordine primi obiecti et secundi
terminatis. quod alio. scilicet voluntate mo-
nente ad ista duo obiecta ordine quodam
actu interterminata.

De tertio principi-

pali dico quod anima ex naturalibus in quibus statim
vel angelus non potest cognoscere eorum
divinam sub ratione propria mediate. sic intelli-
gendo quod per obiectum cognitum medium vel in
obiecto cognito medio cognoscatur ratio
et. quod nihil potest per se districte intelligi hoc
modo mediate nisi in illo medio contineatur
eorum vel virtualiter. et hoc per se. scilicet tota
ratione cognoscibilitatis sue. eorum divina
in nullo alio sic continetur. igitur 2. b. perbat
quod nihil aliud a divinitate continetur ea per-
fecte sub ratione entitatis igitur nec sub ratione cog-
noscibilis. a. perbat quod ob id quod cumque si
monetur ad aliquam noticiam tunc per virtutem
virtutis motus monetur ad propriam et perfectam
noticiam sui. igitur nec potest moneri ad noti-
ciam simpliciter perfectiorem illa. nec per primum ad
noticiam propriam perfectionis obiecti. Contra
istud ista per se rationes sic. sufficit quod ea vir-
tualiter contineatur illud cuius est ea ita quod ad hoc
quod sit ea non oportet quod contineatur illud cuius non
est ea: tunc autem quod monetur ad districte
et perfectam noticiam eorum divine non per hoc
quod est ea illius eorum. Et tamen ea illius noticie
igitur 3. non contineatur illa eorum ut probatur
si tamen contineatur illa noticiam ut puta quod sit per

fectum ea. sic suba est perfectior accipere hoc
sufficit ad hoc quod moneatur ita ad tale no-
ticiam. videtur autem quod illa noticia possit eminere
et contineri in suba angelis vel anime. cum in suba
sit multo perfectior quam noticia et multo im-
mediatior ipsi obiecto in ordine eorum.

Per ista per se rationem illam probatur. per sic. per
illud quod est imago propria alicuius obiecti videtur
esse districte cognosci illud cuius est imago
sic. h. sensus visus districte cognoscit obiectum
in speculo. tunc autem non solum angelus sed et anima
est imago dei secundum Augustinum. 1. 4. c. 8. uterque
autem potest districte cognoscere se ipsum etiam ex
naturalibus. sic de ipsa anima de qua minus videtur. vult
Augustinus. 1. 4. c. 8. utriusque. quoniam semper se nosce
spiritus sanctus velle perhiberebat. simul
etiam spiritus sui meminisse spiritus sanctus intelligere
et amare perhiberebat. quoniam non spiritus se
cogitare discretam 2. li. 4. c. 4. vel 9. di-
ximus mentem noscere semetipsum. nihil
nam novit mens quam illud quod sibi pre-
sentis est. nec menti magis quodammodo presentis est quam ipsa
sibi. et de hoc ibidem multum. c. 6. et 7.

2. instat ad idem per hoc quod inter creaturas
bene potest naturaliter cognoscere suum actum bene-
ficii. igitur per illum potest naturaliter cognoscere
obiectum. contra ista probatur. tunc quod actus est
naturalis similitudo obiecti. imo videtur esse expressio
similitudo quam est species intelligibilis ipsi ob-
iecti si ponatur. igitur obiectum districte potest
cognosci per ipsum ut per naturalis similitudinem sui.
tunc quod non videtur quod actus possit cognosci ut est hu-
ius obiecti nisi cognoscatur hoc obiectum
sub ea ratione secundum quam ipse est actus. Ad ista
ad primum dico. quod nihil sufficit continetur co-
tinetur virtualiter ipsam noticiam nisi continetur
ob id cognoscibile tamen per primum repitatur ei. vel
ei repitatur virtuale. species autem propria obiecti
et si sit respectu ei diminuta in eorum: tamen
continetur ipsum per modo tamen. scilicet repitatur per ipsam
formalem. si quoniam non est repitatur formale
obiecti ob id quod virtualiter continetur tale repitatur
per primum. et quoniam est repitatur sic ob id cognitum
tunc ob id quod continetur aliis ob id quod per ipsum ob id
cognosci. Ad duo alia argumenta ne-
garetur forte quod anima vel angelus ex naturalibus
posset cognoscere seipsum et actum suum beneficium
Sed quod utraque videtur contineri sub proprio ob-
iecto inter bene et illius et hoc sub per naturaliter
atingibili. scilicet sub ente limitato. Ideo vi-
ci possit aliter. quod tamen anima quam angelus 3. possit

nāliter noscē se q̄stū ad illud absolutū
q̄d ipm est. nō tñ pōt nāliter noscē se
in q̄stū est imago rei sine eē imaginem
rei. q̄ nō pōt nāliter cognosci relatio
nisi nāliter possit cognosci vtrūq̄ ex
tremum. Pro ista rāsiōne vñ eē illud
Aug⁹. is⁹ de tri. 24. vel. 7. Qui vident
ingr suam mentē 7 i ea trinitatē istaz
s. memoriā. itelligētiā. 7 voluntatē.
nec tñ credūt ea que intelligūt eē ima
ginem rei: speculū qdem vidēt: s. vñq̄
adeo nō vident p speculū vt. s. ipm spe
culū q̄d vidēt sciāt eē speculū idest
imaginem. Cōtra istā rāsiōnē du
pliciter argui pōt. p sic. relatio imaginis
vel est idē cū eēntia aīe vel angeli. vel
saltē necōio consequēs nām eius. igit
p ipam cognitā pōt ipa relatio cogsci
Aīis sic. q̄ relatio dependentie eēntia
lis vel ē idēz nāe dependenti. vel necōio
psequit^r. q̄ si ptingēt adueniret nāe
nā posset esse sine illa dependentia. 7 ita
nō eēntialit^r dependēt. relatio aut ima
ginis vñ eē relatio dependentie imitat^r.
ad illud q̄d imitat^r. 2° sic. pōt potest
nālit^r cognoscē q̄d eūq̄s cōtēntūz sub
suo p obo nāli. nūc at sub ēte limitato
q̄d est pmiū obiectū nāle itellec⁹ creati
p tinet illa relatio imaginis. q̄ ipa nō
est infinita cū sit i fundamento finito.

Ad p^m. relatio nō pōt cognosci nisi
cognoscat^r vtrūq̄s extremū. qm igit
fundamētū nō icludīt terminū in rōe.
cognoscibilitatis ipz nō ē cā sufficiēs
ad cognoscēdū relatōez. ita est hic.
Et cū ar⁹ q̄ necōio psequit^r fundamētū
ex h nō sequit^r q̄ p ipm possit perfecte
cogsci nisi eēt eēntas absoluta. ad cui⁹
cognitiōem nō requit^r aliō cognosci i
rōe termini. Cōn h. q̄d icludīt aliō
i eēntate 7 i cognoscibilitate. funda
mētū illud icludīt i eēntate relationez
istā si necōio psequit^r ipm. igit 7 icludīt
ipaz in cognoscibilitate. R⁹ nō icludīt
eā i eēntate vt totalis cā eius: s. vt p
ria cā supposita tñ alia cā. s. terminio. q̄
7 ipm fundamētū illā alia cāz suppoit.

Cōsimilit^r pcedo q̄ icludīt eā in cog
scibilitate p supposita alia cā eius i co
gnoscibilitate. 7 h si simpl^r simpliciter si
alicui alicui. s. isti cognoscēti. s. angelo

vel aīe 7 h nāliter sine ex eāis nāliter
motiuis nō p supponit^r obiectum sine
termin⁹ eē nāliter cognoscibilis. 7 tñ
fundamētū l3 sit huic nālit^r cognoscibile
nō sequit^r relatōem huic eē nāliter co
gnoscibilem. Ad 2^m ens limitatūz
7 qd se. vel si est etiā limitatū 7 ad alte
rūz tñ limitatū. ē nāle obiectū itellec⁹
creati. sed eēntas limitata in se que est
eēntialit^r ad alterū illimitatū. nō ē nālit^r
itelligibile ab itellectu creato. sicut nec
termin⁹ sine quo. nec ipa itelligi pōt.
I3 iste rāsiōnes p babiliter videant^r sal
uare q̄ absoluta eēntas aīe vel actus
bifici possit nāliter itelligi ab aīa l3
nō nāliter possit itelligi ab ea relatio
ad terminūz nec p psequens oporteat
eum itelligi in rōne termini illius re
lationis. Tāmē rōnes ille de aīa 7 de
actu vident^r habere aliam diffinita
tem. vnam cōm. q̄ per illud quod ē
naturalis imago obiecti pōt ipm obz
cognosci. l3 per hoc q̄d est imago non
cognoscat^r relatio imaginis. Et c^m. per
spēm albi in oculo vñ album licz non
cognoscat^r relatio illius spēi ad albū.
7 ita est de itellectu ponendo speciem
itelligibilem. 7 rō est. q̄ illa relatio sū
data in spē sensibili vel itelligibili nō
est formalis rō cognoscēdi obm. s. illa
forma i qua fundat^r re⁹. igit in pposi
to l3 nō nālit^r itelligat^r re⁹ aīe vel actus
bifici ad tēz: tñ q̄ ē tale fundamētū.
q̄ ex se ē similitudo obi p ipm poterit
cognosci obiectū. Ut aut stare rō pus
facta de actu. q̄ actus vñ eē formalis
similitudo obiecti 7 actualior q̄ spēs in
telligibil^r poneret. igit si p spēs possit
obiectū distincte itelligi vel cognosci
magis vel eque poterit itelligi p actū
Videtur etiam stare aliud quod fuit
ibi tactum. q̄ q̄ actus itelligat^r vt ē
obiecti 7 non itelligat^r obiectū sub i^a
rōne sub q̄ terminat actum: videt^r esse
pdictio. nunc autem ex nālibus aīa q̄
brā est pōt cognoscē ex nā sua actum
beatificūz vt est bificus. 7 p psequēs
vt est obiecti bifici. quia tñ non ha
beat actum illum ex nā sua: tamē sup
illum actūz iam inextrēm pōt reflecti
7 hoc vtute sua nāli. quod pbo p per

illud. is. de tri. c. xi. ubi dicit. Qui dicit
scio me vivere. vnuz aliqd se scire dic
pinde si dicat. scio me scire me vivere
duo sunt. 7 sequitur sic pot addē 3^m
7. 4^m 7 innumerabilia si sufficiat. pot
inquam ex vte naturali. si tñ suffi
ciat ad continuadum istos actus re
flectos. **Hoc pbatur 2° qz** si ad actus
reflexionis requirit aliquod supnale
pari rōne ad nouum actum nouum
supnaturale. 7 tunc sicut in infinitum
pot pcedi in actibus reflexionis. sic i
infinitum requirit aliud 7 aliud sup
nale quo reflectetur. **Cōfirmat. qz**
actus 3° haberet se ad 2^m sic reflexus
ad rectum. si igit posito actu recto nō
pot aia reflecti sup illum nisi virtute
alicuius supernālis ad hoc eleuantis.
pari rōne nec per 3^m reflecti pot sup
2^m nisi per aliud supnaturale. hoc pba
tur 3° qz intellectus actum quez babz
potest percipere 7 experiri. 7 hoc fm p
pnam pfectionez illius actus 7 ex nā
ipius potentie. sicut qñ video. ex vte
potentie naturalis pcipio me videre. 7
possem illud ex rōne vtutis visue per
cipere si eēt reflexiua sicut intellectus.
Ad ista aliquid esse mediu cognos
scendi vel in cognoscendo potest itelli
gi dupliciter. vno mō q sit mediu co
gnitum sic q per ipm cognitū cogfca
tur aliud. sic cognoscit pclusio per pn
cipium. Alio modo q non sit mediu
cognitum sed rō cognoscēdi solam. sic
spēs sensibilis in sensu est rō sentiendi
p mō nihil pot esse mediu cognoscē
dī oīm illud nisi cōtineat in se cogfci
bilitatem illius obiecti fm quam istō
cognoscitur per illud. qz si illud exee
dat illud in cognoscibilitate tunc illō
qualitercunqz pfecte cognituz deficiet
ab isto cognito in cognoscibilitate. 2°
mō bñ potest aliquid esse mediu co
gnosendi aliō l3 cognoscibilitas sua
ppa deficiat a cogfscibilitate illi. dum
tñ sit natū ducē in illō vt cogfscibile. p
h3 ad p^m. qz l3 aia sit imago rei. tñ
non est nata eē mediu cognoscendi
tenm 2° mō: s tñ p mō. vt hñ pot ex
ante Angl. pns adducta. Qui videt
sua mentē 2°. Mediu aut cognoscēdi

Alp f mē 98 f mē 2

2° mō respectu istius mediū vt cogniti
est aliqd ppiū formale repātatiūz
ipius aie. 7 p illud cognoscitur anima
sub ppia rōne tanqz perfectissimuz re
pātabile p illud. 7 p pns per illud nō
pot intelligi vte sub rōne sue itelligi
bilitatis. s tñ in aliq diminuto itelli
gibili imitante 7 picipate itelligibili
tatem eius. **Exp idem ad 2^m. quia**
actus ē similitudo cognita. 7 talis nō
sufficit ad cognoscendum illud cuius
ē actus. sic spēs itelligibilis in vno i
tellectu visa: alij itellectui videnti eaz
non sufficeret ad pfecte cognoscēdū
oīm cuius est. Contra. actus i illo
itellectu cui inest ē rō pfecte attingēdi
oīm tanqz pns p illum actum. igitur
ei cui iste actus est pntialis notus ille
p illū actū notum poterit attingē illō
oīm. qz p illū actum 7 in illo h3 idem
oīm sibi pns. R^o itellectus cui act^o
inest p illū vt rōne primā attingēdi
attingit oīm supposita tñ pntia obiecti
ppia. cui aut ille actus est cognit^o nō
h3 illum vt sibi ppiaz rōne attingēdi
sed ad h q hñt actum quo formalit
attingēt o3 hñt aliū actū 7 cū h ppiaz
pntia obi. Ad aliud cum arguitur
q aia ex natura sua pot reflecti super
actum bñficum vt bñficus ē. h posset
negari. verum quidem est q reflecti
pot. s si nisi virtute illi^o virtute cuius
habet actum rectum. Nec plus pbat
autas Augl. quia nō dicit q possit
semp ex sola natura s si h3 actū rectū
pot reflecti sup illū vel ex vte nē vl
ex vte illi^o p q3 h3 actū illū. 7 non
seqt illud icōueniēs de pcessu i ifinitū
qz idē supnale sufficit ad actū rectū 7
ad oēs reflexos. Ad idē ē de sensu
p3. qz q pcipio me vidē esto q h nō
sit p pōm visūam: tñ non est p pōm
aliquā iferiorē. s forte p aliquā supe
riorē. cui^o ē cogfē actū visus.

Consequēter
queritur de modo quo inte
xit i actum siue de cā itelle
ctionis. Et est qō posito q bñs i pñia
beat vbi de creatura visa i cōn^o dina

Utrum respectu illius ubi creature in
tellectu possibilis beat se pure passive.
Arguitur quod sic. quia intellectus possibilis
recipit illa intellectum. sed idem respectu
eiusdem non habet rationem receptiui et acti.
quod enim recipit est in potentia. quod autem
agit est in actu. Idem autem non potest esse
simul in potentia et in actu. cum iste sint prime
ordines etis. igitur intellectus possibilis nullo
modo actus se habet respectu verbi. et per consequens
pure passive. **C**ontra si verbum ibi
formatur quod a quo formatur. non potest
dici quod formatur ab obiecto. quia intellectus
est actus immanens secundum primum. 9° methaphisice
si autem esset actus obiecti in intellectu illa
esset actio transiens. nec potest dici formari
ab intellectu agente. quia intellectus agens
facit obiectum potest intelligibili actu intelligibile. secundum
primum. 3° de anima. igitur tota actio eius com-
pleta est ante intellectum actuale. et per
consequens ante verbum. nec potest dici quod memo-
ria format actum verbum. quia verbum
formatur per intellectum intelligendum. me-
moriam non intelligit. si obiectum intelligit est ipsius
intelligentie. 15° de tri. igitur relinquitur
tandem quod nihil in anima actus format
verbum nisi intellectus possibilis. hic
non queritur si de obiectoifico possit
habet verbum. nec de obiecto secundo vi-
so in illo obiecto primo. nec si aliud sit
verbum obiecti primi et secundi. si sup-
ponitur obiecto secundo huiusmodi ubi
queritur qualiter intellectus possibilis se
habeat in eius formatione. Incipiendo
igitur a manifestioribus primo ingre-
ssus formatione verbi secundum modum intelligendi
quem nunc exprimus. et 2° applicabitur
ad intellectum in patria.

De primo Supposito quod
intellectus per se
puta diffinitiva de obiecto diffinibili siue
sit verbum illius siue non: saltem non
est sine verbo ipsius. et per consequens si quis actus
se habeat ad intellectum illam perfectam
ipsum quodammodo actus se habeat in for-
matione verbi. de causa igitur intellectus
in nobis per statum isto tria sunt videnda.
primum quod in parte intellectiva est aliquod prin-
cipium actuum respectu intellectus.
2° utrum illud actum sit aliquid actus intel-
lectus vel minus sit obiectum vel representatum

obiectum quod dicatur esse in anima. prout quod sit in
ipsa sicut actus eius vel representatum
non autem sicut aliquid nature eius.
3° dato quod sit aliquid actus igitur si est in
intellectus agens vel possibilis. prima 2°
probat sic. intellectus aliqua in nobis est no-
ua. ut exprimitur quilibet. et est forma absolu-
ta ut dicitur est in questione de hoc habita.
omnis autem forma absoluta cum sit terminus
actus habet aliquod primum actuum per quod
accipit esse. igitur respectu intellectus non est
nunc est aliquid actuum principium. illud
est intrinsecus supposito intelligenti. ut patet
per primum. 2° de anima. c. 6° differt autem. supple
in intellectu et sensu. quoniam hec quod actus
operatus exempla sunt ut visibile 2°. et
sequitur. causa autem quoniam singulari 3° actus
est sensus. scia autem universalis. hec
autem in ipsa quodammodo sunt anima. unde in
telligere in ipsa quidem est cum velit. sen-
tire autem non est in ipsa. nec enim autem
est esse sensibile. hec ille. habetur igitur
hec conclusio tanquam certa quod alicuius
intellectus non est primum actuum sufficiens
est intrinsecum supposito intelligenti.
Tunc arguitur ultra per divisionem vel
illud principium pertinebit ad voluntatem.
vel ad partem sensitivam. vel ad partem in-
tellectivam. ut distinguitur contra vo-
luntatem et sensum. non potest dare prin-
cipium saltem in prima intellectione
quia ipsa precedit omnem actum voluntatis
nec est dare 2°. si quod illud principium sit
precise in parte sensitiva. relinquitur igitur
quod sit in parte intellectiva. 2°. si quod non in
parte sensitiva probatur per se. effectus equo-
quus est minus nobilis totali causa sua equo-
ca ut habetur. 13°. super Genesim. si intellectus est simpli-
perfectio finalitate et quicquid tali perfectio
quod est in parte sensitiva. quia inter est. prope perfec-
nature intellectus ut intellectus est. quod
in statu talis nobilior est tota anima sensitiva.
et ita perfectio perfectio 2° per se. angelus
non sit habet omnem intellectum quod potest habere
quia cum possit intelligere quodcumque intelligibile
vel habet unicam quod est simul omnem intelli-
gibilium: vel habet tot distinctas quod cor-
responderent omnibus intelligentibus. quorum
utrumque videtur esse impossibile. quia primum po-
neret nimiam perfectionem illius intel-
lectionis. imo videtur quod infinita. quia nec in se

dina excedet ea q̄stū ad multitudinē
oborum. 2^m vñ ponē nūmā pfectōem
intellectus. q̄ ita distictē cognosceret
oīa per distictos actus simul. sic vñ
obum p vñum actum. sequit̄ igit̄ q̄
cum possit q̄cunq̄s itelligibile itelligē
q̄ possit h̄re aliquā itellectōem nouā
igit̄ vñ sibi attribuendum quicquid
pfectōis est in itellectu potēte habere
aliquam nouā itellectōem. s̄ in tali
pfectōis est h̄re noticiā bitualē p
fectam p quam actus sit in potentia
accitālī tñ ad itelligendum. s̄m p̄m
3° de aīa. q̄ loquēs de itellectu possibili
dīc̄ cū aīa sic singula fiat vt scīēs dī
q̄ s̄m actum. hoc autem confestim ac
cidit cum possit opari p seipm. Est q̄
tēz igit̄ tūc potentia quodammodo
nō tñ similis tñ addiscere vult dīcē
q̄ qñ habz bitum p quem potest ex se
opari licet tunc sit in potētia aliqua.
non tñ cēntālī que est ad formā siue
ad pncipiū opandi. sed tantūmodo
accitālī ad opatiōem. t̄ hec est dispō
pfectior eius q̄ de potētia opādī exit
in actum opandi. hic dī q̄ angelum
posse h̄re nouam itellectōem est mere
crediti. q̄ p̄bi p̄cipui hoc nō viderūt
P̄ferea hic etiam diceret q̄ angel⁹
ad quālibet itellectōem quā bz mone
retur immediate a deo. Cōf hoc licz
forte p̄bus qui posuit itellectōz āgeli
idem cum suba angeli diceret psequē
ter itellectōem eē ab eo a quo ē suba
t̄ licet catholicus dīcēs itellectōez illā
qua angelus itelligit se eē coenā āgelo
t̄ quasi p̄p̄iam pfectōem necessario
cōsequētem nām eius posset aliq̄ mō
p̄babilis dīcē illā immediate a deo in
illā p̄ponem p̄babilem. accis p̄p̄ium
coenū sube cui⁹ est ē a gñante illā sub
stantiam: tñ de accitē p accis q̄ cō
tingent̄ inest nō vñ p̄babile dīcere q̄
illud sit a gñante. Et cōfirmat quia
licet de⁹ possit immediate cāre quācūq̄
itellectōem in angelo tñ si aliquaz nō
causet vñpote huius obiecti s̄ terelīn
quat angelum sibi t̄ ordinī causarū
naturalis actiua p̄: non vñ p̄babile q̄
angelus nō possit attingē ad itellectōez
huius obī. cū aīa sic sibi t̄ cāis nālīb⁹

relicta: ad eius itellectōz possit attingē
licz mediāte sensu. Ad. n. videret q̄ aīa
possit attingere ad itellectōem alicui⁹
obī etiā mediāte sensu qñ ad itelligēdū
idē obī possit angelus attingere sine
sensu. Istud q̄ dī ex p̄bo vñ facere
ad p̄p̄m nostrū. q̄ si p̄bs vidisset ali
quā itellectōem nouā posse competere
angelo dīxisset ipm aliqñ eē i potētia
accitālī ad itellectōem. q̄ s̄ est dispō
pfectiō eius q̄ aliqñ ē in pō ad itelli
gendum. igit̄ ille qui tenet siue p rōez
siue p fidē aliquā eē itellectōez nouā
in angelo p̄nter dīcat angelū qñq̄s ad
illā eē in pō accitālī. sicut p̄bs p̄nter
dīcēt ad illud q̄ ipē tenet. magis aut̄
p̄cordat cū p̄bo q̄ tenēs aliquod aīis
cōcedit p̄is quod p̄bs etiā concedēt
si illud aīis teneret: q̄s ille qui tenendo
illud aīis negat illud p̄is. q̄ Aristl.
illud nō negaret cōcedēdo illud aīis.
3° p̄p̄m p̄bat per auctēs. 15° de tri.
7° vel. 14° dīcit Aug⁹ q̄ excellit in aīa
mens vocat̄. t̄ post. hō non s̄m. oīa q̄
ad nām eius p̄tinent. s̄ s̄m solā mētē
imago dī. Et li. 14° c. 8°. imago ibi in
ueniēda in nobis est. quo etiā nā nra
nihil bz meli⁹. Ex istis auctib⁹ t̄ alijs
similibus h̄r q̄ tota imago est in pte i
tellectia accipiēdo itellectiāz p ea q̄
trāscēdit sensitiuā. S̄z imago icludit
parentē t̄ plem. vt p̄z. 9° de tri. c. vlt.
t̄ alibi multociēs. igit̄ i pte itellectia
est parēs gignēs illā noticiā que est
proles. t̄ p̄ p̄is pncipiū actiū respē
itellectiōis. Qui igit̄ ponēt fantasma
vel aliquā formā talē in pte sensitiua
eē rōem immediate gignēdi noticiā
actualē nō saluaret vt vñ rōnē parēt
in mente p̄p̄ie accepta. p̄ Aug⁹. 15°
de tri. c. 22°. Memoria hoīs t̄ maxime
illā quam pecora non habent. i. q̄ res
intelligibiles ita continentur vt non i
cam per corporis sensus venerint hēt
in hac imaginē trinitatis imparem
quidem. sed tñ qualem cūq̄ silitū di
nem patris: hoc exponit. c. 13° in fi. sic.
hoc verbū nostrum de sciētia nostra
nascitur quemadmodū t̄ illud de sci
entia patris natum est. t̄ capitulo 21°
vel. 63°. Memoria inquit tribuens eē

quod scimus. Et istis habetur qd illa memoria quā pecora non habēt hoc est p̄prie intellectia p̄o tanto h̄z simili tudinem p̄ris. q̄i de ip̄a vel de scia que est in ea nascitur verbum nostrū sicut verbum eternūz nascitur de scia p̄ris satis exp̄sse videtur in istis auctibz velle qd in pte intellectua p̄prie accepta sit p̄n^m actiuūz resp̄ctū intellectōis

De secundop̄i

mi p̄ncipalis certum est qd ad actualē intellectōem cāndaz cōcurrunt aliqd ip̄ius aīe intellectiue et obm aliquo mō p̄ris. s. vel i se vel in aliquo rep̄itante sed quod istoz debeat poni per se actiuū resp̄ctū intellectōis auctoritates videntur varie loq. Aug⁹ 12° sup Gen c. 29°. Non putandum inqt est corp⁹ al quod agere in sp̄ritum. quasi sp̄s corpori facienti materie vice subdat^r oī. n. mō p̄stantior est res que facit illa de qua facit. nec ullo mō corpus p̄stantius sp̄i. imo sp̄s p̄stantior cōpore. q̄uis igit̄ imago eē icipiat i sp̄i tñ eandem imaginem non corpus in sp̄i sed sp̄s in seip̄o facit celeritate mirabili. Item idem. x^o de tri. c. 5° aīa conuoluit et rapit imagines corporum.

P̄o actitate tñ obiecti v̄r dicere. 15° de tri. x^o vel. 20° formata cogitatio ab ea re quam scimus v̄bz est quod in corde dicim⁹. et ibidē. ex ip̄a scia quā memoria tenemus nascitur verbum. 7. c. 12° vel. 30. v̄bum est similitudo rei note de qua gignitur et imago eius.

P̄bz aut videt^r loq. p actitate ob̄i q̄i illud v̄r eē p̄ncipiū actiuūz per qd aliqd reducitur de pō eēntiali ad acc̄ntalem. hoc aut est aliquid ex pte ob̄i. q̄i illud p quod obiectum est p̄ris sub rōne actu intelligibilis. P̄o hoc est illud scōi de aīa qd p̄us est adductuz s. vniuersalia quodam mō sunt in aīa v̄n̄ intelligē in ip̄a qdēz ē cū velit. ac si dicet. qd q̄i ob̄a intelligibilia sunt p̄ntia aīe iō ip̄a ē in potentia acc̄ntali potēs intelligē cū velit. Sz p actitate potētie v̄r aliquibz eē illud. 9° metha⁹. qd speculatio ē actio imanēs. si aut̄ itellectio non est ab intellectu s. tñ ab ob̄o:

non esset ibi actio imanēs sed tñ trā siens. De isto articulo potest dici qd vtrunqz p̄currit in rōne p̄ncipiū acti resp̄ctū itellectōis. aliqd. s. ip̄ius aīe et ip̄m ob̄m vel aliqd ex pte obiecti. Et hoc videt^r haberi ab Aug⁹. 9. de tri. c. vlt. Ligo inqt tenenduz est qd oīs res quācunqz cognoscimus p̄gnat i nobis noticiam sui. Ab vtroqz enim p̄cipit noticia. s. a cognoscēte et cognito. Et. xi^o de tri. c. 3. vlt. ex visibili et v̄tente gignitur visio. Et l̄z ibi subdat i formatio sensus que visio dicit^r a solo ip̄imitur corpore quod videt^r h̄ non est cōtra illud qd equoce accipit^r hoc nomē visio. p̄ p actu vidēdi. 2° p ip̄a similitudine rei visē. et illa a solo corpore eatur. Et ista equiuocatō pōt colligi ex multis verbis illius capituli. P̄o hac cōclusionē v̄r esse rō q̄i q̄i ob̄z intelligibile est actu p̄ris itellectui potest h̄i itellectio actualis illius ob̄i. s. nō pōt haberi sine p̄ncipio p̄fecte actio. igitur vel alterū illoz ē p̄fecte p̄ncipiū actiuū vel ambo integrant vniū p̄n^m actiuūz. ita qd vtrunqz sit p̄tiale acti. Quod aut neutri sit p̄fecte p̄n^m acti pbat^r p̄ de ob̄o. qd aliqd ob̄m non est nobilius ip̄a itellectōe. sicut acc̄ntis sensibile. et p̄ncipiū actiuū p̄fectum q̄i est equocum necessario est perfectius forma cāta. 2° pbat^r idēz. qd ob̄o exte eque p̄ntē itellectui si maior ē conatus et maior intensio ad intelligendū p̄fectior pōt h̄i itellectio. et hoc v̄r qd perfectius vestigiūz derelinquitur. igit̄ maior intensio voluntatis causat aliquid quo mō perfectiorem intellectionem. quod non videretur p̄babile si solum ob̄m eēt cā actia eius. qd illud videt^r semp agere fin̄ vltimum potentie. cum sit agens naturale non liberū per eēntiam p̄z. sed nec liberū per p̄ncipatōz videt^r. cū nō sit in ead nā cū voluntate 3° ostēditur idē sic. opatio illa nō est p se p̄fectio agentis quam ip̄m elicit p̄cise mediāte aliquo suo acc̄ntē per accidens. Exemplū calefacere vel etiā calere non est per se p̄fectio ligni calidi. quia non competit sibi nisi p calore qui est accidens eius. illō a qd ob̄m

aliud ab aia ē pñs intellectui est eius
accēs per accēs. qz qñqz contingēt
icē qñqz non. igitur si solū illd ē pñm
actiuū respectu intellectōis: intellectio
non ēēt pñta pfectio intellect⁹ vl' hoīs
Item 2° pbatur qz nec totalis acti-
tas cōueniat intellectui. qz act⁹ videt⁹
ppā similitudo obiecti. vñ etiā sortiri
ipēm ab obo l3 non sicut a principio
formali intrinseco. nñ sic a p se pñcio
extrinseco. videt⁹ etiā cēntialit⁹ dēpēdē
ab obiecto. ppter quod refert⁹ ad ipm
3° mō relatiuozum. hoc non videret⁹
verum si obiectuz esset tñ cā p accēs
vel cā sine qua non. Cōcedo igitur
auctoritates p^o adductas ad qñqz
affirmatiuas sine dē intellectu sine dē
obiecto. verū qdē est qz vtrunqz istoz
aliquo mō est actiuū ad intellectōem
sed actiuū partiale. ambo autem in-
tegrat vñum actiuū totale. Sz
h sunt duo dubia. p quō ista pñtuit
vñū pfectum pñcipium. 2^m dē qbusd
auctoritatibus adductis. puta dē illa
Aug^o. Ex ipa scia nascitur vñū quō
ista facit p obiecto. 7 similis illa Ar.
2° dē aia. scia autem vñuersaliū est.
Ad p^m dico. qz cause concurrentes
qñqz sunt eiusdē rōnis 7 ordinis vt
plures trabentes nauem. qñqz vero sūt
alterius rōnis 7 ordinis. Et h duplt.
qñqz posterior habet virtutem suam
a pōze. Et 3^m. sol 7 pñ in gñatōe hoīs.
qñqz posterior non habet vtutē suaz
a pōze: nec dēpēdet i hñdo suā vtutē
ab ea: sñ dēpēdet ab ea in agendo
fm suam vtutem. ita qz superior pñci-
palius agit 7 inferior minus pñcipa-
liter agit. Et 3^m forte dē pñe 7 matre in
gñatōe plis. vt enim videtur haberi
ex. 16°. dē aialib⁹. mater aliquo mō se
bz actiē. quod vñ rōnabile cū formā
eiusdē spēi cōsequatur vtus eiusdē
spēciē. Mas autē 7 femina nō dīffe-
runt specificē fm pñm. x. metha^o. Ad
autem virtutem suam actiuam non
habet a patre nec in habendo ipam
ab illo dēpēdet. sed dēpēdet ab ipso
in agendo fm ipaz vtutem 7 agit mi-
nus pñcipaliter. Ad p^o intellect⁹
7 obiectum non concurrunt p modo

qz ille pñcipius nō est necessarius ex
ratione concurrentiaz. sñ tñ ex defectu
virtutis in vño. qz si duplicaret⁹ vtus
vñus ipm solūz sufficeret. non sic hic.
quia qñcunqz sit obiectum pfectū
vel intellectus perfectus neutrum cā-
ret actum sine alio. Nec concurrunt
2° modo. quia intellectus non habet
vtutem suam actiuaz ab obiecto. nec
e3^o. 3° igit⁹ modo pñt dici concurrere
quod autem eozū sit pñcipalius nō
oportet discūtē. Ad 2^m dico. qz ista
tria accipit Aug^o pro eodem. verbuz
gigni dē memoria. 7 verbum gigni dē
scientia i memoria. 7 verbum gigni dē
re nota. quia per scientiā itelligit actū
pñm per quem anima est in actu suf-
ficienti ad actum itelligendū. 7 vtute
illius pñi actus gignitur verbum. 7
in illo actu pñmo relucet obiectum. 7
pro tanto dñ gigni dē obiecto. igit⁹ dē
scientia gignitur vt dē pñcipio formali
gignendū. dē obiecto vt relucente i illo
pñcipio. dē memoria vt cōtēte illd
pñcipiū. ita qz oēs tales auctoritates
Aug^o. fm intentionem illius loquūt⁹
p actiuitate obi. Cōsimilit⁹ 7 ille
auctoritates Arist. que dicunt qz per
sciam possumus itelligē cū volum⁹.
7 in. 2° dē aia. scia. est vñuersaliū. 7
in 3° dē aia. cū aut vnaqueqz sciat. vt
habetur. s. Et est itelligendum qz
tam Aug^o. qz Arist. accipit sciam nō
pro habitu illo acquisito ex actibus
frequentatis 7 facilitatē ad siles act⁹.
sed pro illo per quod obiectum ē pñs
vt actu itelligibile. siue ponat⁹ species
itelligibilis siue aliquid aliud. Scia
eniz est illud fm Arist. fm quod aia
educitur dē potentia essentiali ad acci-
dentalem. hoc autē pcedit oēm actua-
lem itellectionē. qz illa est terminus
potentie accidentalis. Scientia eni ac-
quisita ex actibus 7 facilitans ad cō-
siderandum non pcedit oēm actum i-
telligendū. Similiter apud Aug^o. scia
est formalis ratio fm quaz memoria
est parens siue gignens. Ista autem
scientia acquisita ex multis conside-
rationib⁹ non est formalis rō gignēdi
quācunqz itellectionem. imo gignit⁹

ex multis pcedētib⁹. Si dicas qd illa
auctas. i. sup. Gen. nō affirmat tñ
de aia. s. etiam negat obm agē i aiaz
Siclyt Aristi nō tñ cedit obiectū
agere. s. videtur negare inte^m agere.
qz videt ponere qd intelligere sit pati
quoddam. Ad pñū posset dici qd
Aug⁹ negat ibi obiectū agē i aiam
immediate s. m. eē mālē qd habet extra
aiam. Ad 2^m Aristi. v. frequēti⁹
loqui pro accēte obi ⁊ passibilitate
potētie. cuius rō est. qz cōiter locutus
est de potētijs aie inq̄stū sunt illa qb⁹
formaliter possumus opari. puta de
sensu in quantum est quo possumus
formaliter sentire. ⁊ de intellectu quo in
telligere. sicut loquitur de aia vt ē illō
quo formaliter viuimus. nūc autem l3
intellectus actiue cāet intellectionem
non tñ dī intelligere inq̄stūz causat.
qz si ens cāet illam eandē intellectōz
nō tñ dī intelligere illa intellectione.
sed intellectus ille in quo cāet intelle
ctio. igit⁹ ⁊ mō intellectus dī intelligē
ñ qz cāet: s. qz recipit intellectionem.
Et si vcz est qd intelligere est quodō
pati. qz intellectū intelligere nō ē nisi
ipm recipere intellectōem. Illa autēz
auctas. 9ª metha. si faciat p actiuate
obiecti vel nō p3 ex qōne de actu co
gnoscēdi ⁊ appetēdi. De 3° pñm
pñcipalis. vidēdum est an illud i pte
intellectiua qd est actiūz ad intellectōz
sit intellectus agens vl⁹ possibilis. v. r
qd agens. qz intellectus possibilis re
cipit intellectionem. si igit⁹ cūz hoc sit
actiūz respectu intellectōis. pari rō
ne posset dici qd respectu spēi intelligibi
lis quam recipit eff3 actiūz. ⁊ ita nō
requireret intellectus agens ad ali
quem actū in intellectu. Cōfirmat⁹
illud. qz actiūz ⁊ passiuūz distinguūt
potētiās in anima. 2° ad idē sic.
pñs 3° de aia distinguens intellectū
agentēz a possibili sic ait. Est. n. intelle
ctus hic quidē talis in oia fieri. ⁊ de
agente. ille autem quo est oia facere.
Ex hoc v. sequi qd intellectus agēs
adequatur possibili in rōne actiui ⁊
passiui. Est igitur actiūz ad oē illō
cuius possibilis est receptiūz. ⁊ per

pñs ad intellectōem. Præterea ibi
de3 sequitur de intellectu agente. Est
hū⁹ qdēz vt lumē. lumē autē intellectu
ale v. eē pñcipiū actiūz cognoscēdi
veritates intelligibiles. s. m. illud. i. 2°
de tri. is. Mens rebus ielligibilibus
naturali ordine disponēte pñtore sub
iecta. sic ista videt in quadā luce sui
gñis icorpoza. quēadmodū oculus
carnis videt qd in hac corporea luce
circunadiacēt. Præterea ibidē. seqt⁹
semp nobilius est agens patiente. ⁊
pñcipiū mā. ⁊ subdit de intellectu agē
te. igit⁹ impassibilis est substantia in
actu. igit⁹ vult qd intellectus agens ē
nobili⁹ possibilis vel saltem nō min⁹
nobilis. nunc autē imago cōstitit in
eo qd optimum est in nra materia.
vt pbat⁹ in p. arti. p. Augi. igit⁹ intelle
ctus agens pñet ad imaginem. sed
non pōt pertinere nisi ad memoriāz
p3. s. cū memoria habet pseruare ob
iectum vel spēm obi ⁊ exprimere vel
gignē noticiā actualem eius. p3 qd
intellectui agentī non pōt competere
pñm qz non est v. tus receptiua nec
conseruatiua. igit⁹ competit sibi 2^m. s.
exprimere noticiā. Sz p alia pte
s. intellectu possibili ar⁹ pñm per illō
Aristi. qd intellectus agēs est sicut lu
men. pñetator vult ibi qd sicut lumē
facit quodāmodō pō colorē actu colo
rem: sic inte⁹ agens facit de potētia in
telligibili actu intelligibile. igit⁹ actus
ei⁹ terminatur ad obm actu intelligibi
le. ⁊ hoc pcedit intellectōe3. Cōfir
p illud. 3° de aia pñeto. is. vbi vult
commentator. qd si res hēnt esse eo
mō quo posuit plato. nō oportet po
nere intellectum agentem. igit⁹ nō po
nitur nisi vt p ipm fiat obm actu vl⁹
s. h. pcedit actualez intellectōem. p
2° s. m. pñetatorē inte⁹ agēs ponitur
vt p ipm transferatur obm de ordine
i ordinē. qd sic intelligi pōt. de ordine
sensibilium ad ordinē intelligibilium
⁊ p pñs de ordine corpaliūz ad ordi
nem spūaliūz. ⁊ quare requiritur ibi
aliquod transferens. ppum. rō v. eē
quia vbi habz esse corpale nō habz
rōnem agentis nisi i passiu⁹ corpale
i

propter hoc quod tale agens requirit passum
 appropinquatum sibi localiter. quia si non
 esset localiter prius esset tali agenti quasi
 non prius. igitur nunquam aliquid corporeale
 potest esse ratio immediate cuncti aliquid spiri-
 tale. nec per prius transferendi. ab illo or-
 dine ad illum ordinem. Et ista videtur esse
 ratio Augustini. super Genesim. 29. Sed quando
 obiectum fit de actu intelligibili actu intel-
 lectum non transferit sic de ordine ad
 ordinem. igitur non requiritur ibi intellectus
 agens. Confirmatur. quia ad hoc quod inte-
 fiat actu volitum non ponitur talis transla-
 tio ab ordine in ordinem. et hoc ideo
 quia actu intellectum est sufficiens
 proportionatum voluntati. Cum igitur
 actu intelligibile habens esse in memoria
 intellectiva sit eque sufficienter propor-
 tionatum intelligibile ad hoc. scilicet ut sit
 actu intellectum. sequitur quod ibi non re-
 quiratur virtus transferens de ordine
 ad ordinem. Preterea. 3. si intellectus
 agens esset per se actius ad intellecti-
 onem actualem. pari ratione ubicunque
 poneretur potentia esset actiuam ad p-
 priam operationem. et cum hoc etiam pote-
 tiam receptiuam talis operationis. ibi
 esset distinguere potentiam agentem et
 possibilem. utpote voluntatem agentem
 et voluntatem possibilem. secundum commune
 opinionem que ponit voluntatem actiuam
 et etiam receptiuam volitionis. et similiter
 si sensus ponatur actius propter hoc forte
 quod sensatio videtur nobilior ipso obiecto se-
 cundum se. extra eum distinguendum de sensu
 agente et possibili. Cum igitur prius istam
 distinctionem de agente et possibili nusquam
 ponat ibi nisi intellectum. sequitur quod
 ista differentia non est propter illa que
 cōiter inveniuntur in alijs potentijs
 et ita non propter agere et recipere actio-
 nem. Preterea. 4. videtur esse idem. 9. de
 tri. vlt. a cognoscente et cognito prius
 noticia. intellectus autem agens non
 est cognoscens sed solus possibilis. igitur
 ab illo prius intellectio. et per prius actiue
 se habet respectu intellectus. De isto
 articulo si prima via tenetur posset dici
 quod tam agens quam possibilis habet duas
 actiones ordinatas. prima est facere de
 potentia intelligibili actu intelligibile.

videtur de potentia vniuersali actu vniuer-
 sale. 2. est facere de potentia intellecto
 actu intellectum. primum intelligitur sic. quod
 de virtute intellectus agentis de fantas-
 mate in fantasia gignitur species intelligibilis
 in intellectu. vel aliqua ratio in qua actu
 reducit intelligibile. que breuiter loquen-
 do dicatur species intelligibilis. et ad istam
 gignitionem realem repetitionem de re-
 pñatio dicitur et cōitari quedam gigni-
 tio methaphorica obiecti de obiecto.
 vel intelligibilis de imaginabili. quod
 ideo rationabiliter dicitur. quia tale esse ob-
 iectum habet obiectum in repetitioni quale habet
 repetitionem correspondens. et ideo transla-
 tio reali facta in repetitione quando
 de corporali gignitur spirituale de repñ-
 tatione singulari gignitur repetitionum
 vniuersale. cōsimilis dicitur vel intelligitur
 translatio in obiectis de corporali ad
 spirituale. vel de singulari ad vniuersale
 2. actio poneretur per quam de poten-
 tia intellecto fieret actu intellectum. vbi
 similiter intelligitur factio methapho-
 rica ex parte obiectorum correspondens
 factioni reali ex parte eorum quibus re-
 duntur in obiecta. quia realiter species in-
 telligibilem sequitur actualis intellectio
 et sicut prima translatio de potentia ad
 actum sic etiam 2. diceretur fieri per istam
 agentem tam ex parte obiectorum et hoc
 methaphorice quod ex parte illorum in quibus
 relucet obiecta et hoc realiter. per tanto. scilicet quod
 virtute intellectus agentis de fantasmate
 gignetur species intelligibilis. et sic metha-
 phorice de potentia intelligibili gigneretur
 actu intelligibile. et 2. virtute spiritus intelli-
 gibilis gigneretur actualis gignitio. et
 sic methaphorice loquendo in obis de
 potentia intellecto fieret actu intellectum.
 Consilium posset poni duplex passio
 ordinata in intellectu possibili considerans
 istam duplicem actionem inter agens. quoniam
 prima esset receptio spiritus intelligibilis a fan-
 tasmate per primam actionem intellectus
 agentis. et 2. esset receptio intellectus
 spiritus intelligibilis per 2. actionem inter
 agentis. Et secundum hoc diceretur quod ad me-
 moriam intellectuam pertinent inter
 agens et possibilis. agens quidem non
 quantum ad primam actionem que est

facere de potentia intelligibili actu intelligibile. imo illius actionis terminus est memoria in actu. quia per illam actionem est intellectus habens obiectum actu intelligibile sibi propriis. si quibus ad secundam actionem. quia cum memorie sit expressio actualis notitiam vel intellectum intellectus agens quod ad secundam eius actionem includitur in memoria intellectus autem possibilis quibus ad primam eius receptionem quia recipit actu intelligibile sibi propriis de memoria. et quod ad secundam receptionem. scilicet actualis intellectus de intelligentia. Et si hoc videtur possit ad illam quod videtur adducta in contrarium per hoc quod actio abstrahendi que est prima actio intellectus agentis est magis propria sibi quod est que est care intellectione. quia illa potest competere alijs potentijs. nulla autem alia transfert obiectum suum de ordine ad ordinem sic intelligendo de ordine corporali ad ordinem spiritualium. imo voluntas habet quando actum suum secundum aliquos per hoc metaphorice transferat obiectum suum de ordine intelligibili ad ordinem appetibilem: tamen ista translatio non requirit voluntatem agentem sic intelligendo hoc est preparantem obiectum suum ut sit actu volibile. quia quod obiectum est actu intellectus est actu volibile. non igitur requirit aliquam actionem preparantem obiectum voluntati. ille igitur auctoritates affirmant quod verum est de primo actu intellectus agentis. et si quibus dicatur quod propter illud solum ponitur intellectus agens verum est ut talis verum est propria intellectui. quia est ibi tamen potentia preparans obiectum. propter quod n. actum non est proprie in intellectu talis virtus agens namque alie potentie possunt agere ad operationem presupposito obiecto. Si tenetur alia via. scilicet quod illud autem quod est actuum ad intellectionem est interius possibilis et quod agens habet tamen actionem abstrahendi obiectum: tunc est dicendum quod agens non pertinet ad memoriam. sed actio eius terminatur ad memoriam et hoc respectu sensibilium. quia terminatur ad illam formam per quam obiectum actu intelligibile reducitur intellectui. et illa est forma constituens perfectam memoriam.

Respectu autem mere intelligibilium puta spiritualium nullam actionem omnino haberet. et si talia intelligent non per speciem vel si per speciem tamen possunt eam care virtute propria. Intellectus autem possibilis secundum hoc ponitur pertinere ad memoriam non tamen ut retinens omnem repetitionum obiecti actu intelligibilis sed etiam ut exprimens actus notitiam actuale. Et tunc ad illam quod sunt adducta contra hoc possit responderi. Ad primum quod potentia operativa non est actus sui obiecti. scilicet sit actus sui actus circa obiectum. et ideo non pari ratione potest interius possibilis care spiritum intelligibilem sic potest care intellectus illa. Ad confirmationem illam diceretur quod loquendo de potentia ut dicit respectum habens distinguatur in actum et passivum. scilicet loquendo de illo quod subest respectui quod communiter intelligimus cum dicamus potentia. quemadmodum dicimus quod calor est potentia calefactiva. sic non oportet quod actuum et passivum distinguuntur ipsum. quia tunc voluntas esset 2^a potentie. Ad aliud cum autem secundum Aristotelem quod agens est quo est omnia facere. Intelligendum est sic. facere omnia actu intelligibilia. Et hoc habetur ex eo quod sequitur quod lumen facit quodammodo potentia calores actu calores. quia facit eos actu visibiles. sic intelligendo quod licet natura absoluta caloris que est in genere qualitatis maneat eadem in tenebris. tamen ut sic non est visibilis intelligendo de potentia propria. quia quod oportet duas causas concurrere ad agendum una earum. 2^a non est in potentia propria nisi alia. scilicet prima concurrente. Ad hoc autem quod calor agit in visum requiritur alia causa concurrente ad agendum. scilicet lumen ideo tunc solum est calor visibilis in potentia propria quod est actu illuminatus. hoc modo fantasma non potest generare spiritum intelligibilem nisi concurrente actione intellectus agentis. Ille igitur intellectus facit omnia intelligibilia et hoc in potentia propria. quia relucet in species intelligibilibus que prius fuerunt in potentia remota. quia tamen relucet in repetitione materiali.

et repitente ea sub rōne singularis. non autem dicitur quod agens est quo est anima facere actu intellecta. Cum igitur concluditur adequatio intellectus agentis in agendo ad possibilem in recipiendo debet inferri uniformiter et actōe et receptione actu intelligibilis non et actōe et receptione actu intellecti.

Ad 3^m. veritas principij videtur in rationibus terminorum. ille autem rationes terminorum ut actu intelligibiles et uniformes relucunt intellectui per actionem lucis intellectus agentis. Sic igitur videtur veritatem principiorum in luce intellectus agentis non tanquam immediate cante illarum visionem. sed mediate sciendo rationes terminorum in esse intelligibili per quas postea cante actus videndi veritatem principiorum.

Ad 4^m. diceretur. quod agens est nobilius possibili per se ut respicit obiecta sensibilia. quia precise respectu illorum est agens in intellectum possibilem. De isto articulo hoc tenendum videtur. quod illam distinctionem Augustinus 1° de trinitate 14^a memoria intelligencia et voluntas compando ad illam Aristotelis in intellectu agentem et possibilem sic sibi invicem correspondent quod solus possibilis est intelligentia. quia solus recipit actum intelligendi. et sic etiam contra Aristotelis. loquitur de intellectu quo intelligimus siue quo recipimus intellectum. etiam possibilis pertinet ad memoriam in quantum memoria est recipere noticiam habitualis. secundum illud. 1° de trinitate 14^a scia quam memoria tenemus. et sic loquitur Aristoteles. quicquid de intellectu possibili ut est quo scimus: siue ut est quod habemus sciam per quam reducitur de potentia essentiali ad accidentalē. Sed ad alium actum memorie qui est gignere noticiam actualē per quod hoc competit adhuc intellectui possibili per accidens. quia quoniam forma actus in se alicui subiecto actio secundum illarum formarum per accidens competit eide. sicut lignum per accidens calefacit. nunc autem illud quo obum active se habet ad gignendum intellectio non est forma intellectus possibilis. igitur intellectus possibilis saltem per accidens

gignit. Sed si ultra hoc queras an conveniat actus gignendi noticiam per se ipsi parti intellective. potest teneri et per predicta vel competere precise intellectui agentis. vel precise intellectui possibili. et secundum hoc ille vel ille diceretur pertinere ad memoriam. Vel posset poni 3° modo actus gignendi utriusque competere. sed agentis tanquam principaliori: et possibili tanquam minus principali. nec sequitur si sint una natura igitur non possunt habere respectu eiusdem calitatem principaliorē et minus principalem. patet. n. instantia de intellectu et voluntate quarum una secundum multos est actus principalior et alia subordinata in aliqua actione et tamen sunt una natura. Sed ista instantia secundum aliquos non est similis. quia non utraque potentia immediate attingit idem ut cante. sed una per operationem suam cante monet aliam ad suam operationem. Brevisiter si non teneretur distinctio potentiarum nec re absoluta nec relatione reali. sed tamen quod idem absolutum quodammodo illuminatum est principium immediatum multorum actuum. et sic respectu alterius et alterius dicitur alia et alia potest tunc per viam probabilis verum.

De secundo articulo

enilo dico. quod intellectus beatus potest habere verbum de creatura cognita in genere proprio. et ad formatōem illius verbi ponendum est intellectus possibilis sic se habere tunc. sic se habet nunc ad formatōem verbi quod habet de obiecto nunc. quia secundum Augustinum 7° de civitate dei 30. sic deus res quas condidit administrat ut eas per proprios motus agere sinat. igitur remanebit in patria naturalis actio quod nata est competere nature secundum suam perfectōem sed de creatura visa in eternitate divina dubium est an intellectus beatus habeat de eadem proprio. quod si sic similiter dicendum est de intellectu possibili in formatōe ubi creatura visa in eternitate divina. sicut de visa in proprio genere deum est.

Sed posset dici quod non est ibi verum et obiecto viso in eternitate divina. tunc quia habens obiectum immediate attingit obiectum cuius est verbum. lapis enim visus in

essentia non immediate attingit ut
obm p actum visionis. quia sic ut i
genere pprio. s. ibi sola eētia divina
immediate attingit. q. ipa sola primo
mouet. et per pns ad seipam attinge
dam. Preterea vbum ppriū alicui
gignit de scia sine ppria spē ipi. nūc
autem in memoria intellectus bti nō
est scia ppria vel spēs lapidis ut ut i
vbo. quia per illam nō videtur nisi i
gñe pprio. Itē eodē actu ut essentia
dina et res in ipa. s. de eētia visa nō
h3 intellectus videns verbum. quia
tunc nō videret illam immediate. igit
nec habetur vbum de re visa in ipsa
eētia. Cōfī ista motina. cōtra p^m
et si p pncipium cognoscat p^o tū ipa
pōt cognosci immediate i rōne obiecti
quia discursus non terminat. pncise
ad illud qd fuit pncipiū discurrendi
q. tūc ab illo adhuc eēt vltē discursus
redūm. nec p pns eēt discursus termi
nat. nūc aut p^o de se est terminus dis
cursus syllogismi demonstratiui. igit
illo discursu terminato stat intellect^o
in cognitione immediata cōclusionis
pari rōe licet eētia dina moueat p
ad videndū seipm: tū q. est motuūz
illimitatum mouet 2° ad videndum
creaturā. in termino igit illi^o motūis
intellect^o pōt vidē creaturā ut obm
immediatū. Cōfī 2^m sic. ad gignēdū
vbum ppriū alicuius obī sufficit me
moriam pfecta sine actuali sine vna^r
continens illud obiectū. sic p noticiā
bitualē pncipij pōt gigni actuali co
gnitio cōclusionis. l3 illa memoria si
sit bti^o obī formalit^r et ppria si ei^o vna
aliter cōtēntina. sic intē bti hūs eēn
tiam dinā actualit^r pñtē ut itelligibi
lem h3 memoriā ppriā respectu visio
nis illius eētie. et cū b3 memoriā p
fectā vna^rl^r pntēntiā visiois crea
ture. q. sicut vna^rl^r pñtēnt in eēitate
sic i cognoscibilitate. bti^o igit hab3
memoriaz sine sciaz in memoria suf
ficiētē ad gignendū ppriū vbum
lapidis. nec seq^r in illa 2ª sicut nec
in pma rōe q. illa visio sit rei i ppo
gñe. q. visio in ppo gñe est per rōnē
videndū acceptā a creatura aliqua.

Cōfī 3^m motūū ille actus non est
ppria cognitio huius obī q pōt stat
in intellectu et tū illd obiectū oio nō
eē cognitū. nūc aut visio eētie dine
pōt stare eadem in intellectu bti et tū
lapis nō videri ab ipō igit 2^a. pba^r
maioris q. primūz formale in intel
lectu ad hoc ut obm sit sibi cognitū
est ipē actus cognoscendi illud obm
sibi inherēs. pma et rō formal nō
videt posse inesse alicui sine illo cui^o
est rō formalis. sicut albedo nō pōt
in esse alicui nisi illud sit album.

Preterea pari rōne idem act^o visi
onis esset ipius essentie et cuiuscunq
creati visi in ea. et ita vnus actus si
nitus posset eē infinitoz oboz possi
bilium videri in ipa. q. qua rōne nō
repugnat vnū actū eē duoz ut triuz
obz: pari rōe nec quozūcūqz oboz.
Itēz nō p3 necitas illius pñtē si ea
dem est visio dine et lapidis. igit si ē
vbu lapidis est vbum eētie. Ad
p^m istoz diceret. q. illud qd cogno
scitur p aliud bti pōt immediate cog
sci. Sed non sic si cognoscat pñtē in
illo. sicut intellectus dinus pñtē cog
scit creaturam in eētia sua et non p
illam creaturam ut obm immediatū
q. tunc intellectio eius vilescēt. Cō
similit^r dicit^r de visione quā bti^o h3
in vbo de creatura. Ad 2^m dicere
tur q. essentia dina nō ē in memoria
creata bti aliquo ordie quo pns q. i
itelligentia. q. non cātur aliq^o forma
i intellectu bti^o repñtās illā eēntiam
Sed p^m q. cātur in intellectu bti^o est
ipa visio. illa aut cātur in ipa itellige
tia. Vel aliter diceret q. illa visio im
mediate cātur a voluntate dina sicut
dictū est in qōne pñtē pcedēte. et con
similiter visio lapidis. et p pns neu
tra gignit a memoria non solū ipiū
vident^r. sed nec ab aliqua memoria.

Cōtra intellectio eētie dine pñtēnt
vrtmaliter intellectionē lapidis. igit
ista intellectio gignit illam. et tūc illa
est vbu. B^o intelligentia non gignit
Vel pōt dici. q. vtraz visio immediate
cātur a voluntate divina. Ad 3^m
illud videtur eque concludere q. nō

est idem actus diuus respectu eētie
sue 7 obiecti secundarij. qđ oēs negāt
Unde maior rōnis est neganda. nisi
intelligat qđ pmo obo. **A**d alia qre
alibi. **A**d pmtū pncipale si teneat
in 3. art. qđ intellectus agens a crine
se habeat ad intellectionem 7 possi-
bilis passiuē: tunc non fm idem mo-
uet 7 mouetur aīa ad intellectionem
nec tamen fm distincta subiecto. qz
illa duo non sic distinguunt. **S**i autē
dicat qđ possibilis actiue se beat ad
intellectōem: tunc idem fm idēz mo-
uet ad eam 7 mouetur. **E**t si dicatur
hoc esse impossibile. qz tunc idēz fm
idem esset in potentia 7 in actu. **R**.
ois actio que est ad formam nō acti-
uam est agentis equiuoci 7 nō vni-
uoci. quia si agens esset vniuocum
forma qua agit esset eiusdem rōnis
cum forma terminante 7 ita illa esset
actiua. **A**ugmentationū autē 7 mul-
tarum alterationū 7 cōmuniū motū
localis terminū non sunt forme actiue
igit mouens in illis 7 vniuersaliter
agens equiuocum est in actu aliquo
non eiusdem rōnis cum termino ad
quem mobile est in potentia. sed est i
actu fm quid vtiualiter vel eminent
ptingens illum terminum. sic dicēt
in pposito qđ idem in aīa est rō vtiua-
liter cōtinēdi intellectionē vt effectū
equiuocum 7 recipiendi eandem. **C**
Contra hoc. habens formā nobili-
orem non est natum recipere formas
minus nobilem. igit habens istā no-
biliori mō. s. vtiualiter non est natum
recipere illam formam formaliter.
Et confirmat. quia pari rōne dice-
ret qđ quodlibz. quod sit tale forma-
liter: esset tale vtiualit. 7 ita quodlibz
transmutaret a seipso. **A**d pmtū
dico qđ forma eiusdem spēi non pōt
simul haberi intensius 7 remissius.
nec due forme vt contraria 7 media
pnt simul esse in eodem. sed tamē due
forme disparate bene pnt simul esse
7 etiam eiusdem generis remoti. sicut
calor 7 color qz tñ vna est nobilior
altera. **N**on est igitur impossibilitas
formarum in eodem. quia vna est

eminentior altera. vel eminent sine
vtiualiter ipsius cōtēntina: sed ex aliq
rōne speciali. puta ppter prieratē. vel
vnitatem specificam. vel aliquā aliā
talem. **A**ntecedens igit vniuersaliter
sumptūz falsum est. 7 licet in multis
singularibus videatur esse verum. tñ
hoc non est rōne nobilitatis forme.
vel nobilitatis modi habēdi formā
7 minus nobilis. sed ex aliqua aliā
rōne speciali que non reperitur hic in
pncipio motiui 7 in ista forma rece-
pta. **S**i tñ aliqd haberet istaz formā
eminenter sic qđ infinite vtiualit: non
esset capax eius formaliter. quia infi-
nitas excludit oēm potentialitatē. sed
qñ forma illa vtiualiter sed finite hēt
bene pōt aliqua pfectio lz fm quid
7 actiualis addi per hoc qđ illa recipi-
tur formaliter. sicut licet substantia sit
simpliciter perfectior accidente. tamen
aliquo mdo pfecti recipiēdo accēis
7 totum illud. s. substantia qualis per-
fectior est qđ substantia sola. sic potētia
opans est perfectior qđ potentia sola.
7 opatio est aliqualis pfectio ipsius
potētie. lz potentia sit simplr pfectior
opatioe. **A**d confirmationem illā
pōt dici. qđ ibi est cautela trāferendi
se a pte opponētis ad ptez rōdentis
ppter defectū argumenti. nec videt
aliud nisi obligare rōdēm ad pbā
dum vnum necēsum manifestū. puta
qđ nō qđlz mouet se. **E**t ad illam p-
barōez pari rōne dē. pōt dici qđ lz in
hoc qđ est esse in potentia tale forma-
lit non sit aliqua repugnantia ad h
qđ est eē tale vtiualit. nec econuerso
qstūz ē ex pte rōis terminorū. quia
tunc vbiqz esset eadem repugnantia
tamē alicubi concōitat vñ istorūz
aliquid quod repugnat alteri. 7 tñc
grā materie verum est qđ illud quod
est tale vtiualiter non pōt recipere tale
formaliter. sed non per se ppter hoc qđ
est habere vtiualiter. s. ppter illō cō-
cōitans. **E**x^m. sol est calidus vtiualit.
7 tñ non potest recipere calorez for-
maliter. sed tñ non repugnat ei esse
formaliter calidūz ppter hoc qđ est ca-
lidus vtiualiter. quia etiaz saturno

qui est frigidus virtualiter repugnat esse calidum formaliter. huius igitur repugnantie causa communis est soli et saturno. quia corpus celeste non est receptivum qualitaris elementaris vel cuiusvis corporis corruptibilis. sicut nec econverso. sic in proposito aliquid mobile ad formam concitatur habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere calorem. sed hoc non est quia est receptivum caloris. sed quia habet talem formam mixtam.

Ad ar^m in oppositum cum arguitur ob id quod actio est immanens. concedo quod intellectio que dicitur actio. operatio est actio immanens simpliciter in potentia operante. sed actio illa de genere actionis que terminatur ad illam operationem aliqua quidem est immanens non solum in eodem supposito sed etiam in preintellectiva et secundum unum modum dicendi in 3° arti. est immanens in eodem intellectu possibili. ad illam tamen intellectionem est aliqua actio non immanens. puta illa que est obiecti.

Cum ar^m de memoria quod illa non intelligit. illa ratio deficit dupliciter. primo quia remouendo aliquid de memoria non propter hoc concluditur illud continere intellectui possibili. sed magis contrarium quia secundum dicta in 3° arti. vel solus intellectus possibilis est memoria vel saltem intellectus ille includitur necessario in memoria 2° deficit sic. quia memoriam non intelligere non concludit ipsam non esse actum respectu intellectionis ut termini per actionem eius producti. verum autem non est terminus productus per intellectionem. sed per actionem aliquam productam a genere actionis

Consequenter queritur de voluntate. Et primo de actione eius in coram. 2° in speciali de distinctione unius actus eius intrinseci ab alio actu. Et 3° de distinctione actus intrinseci ab extrinseco. **Prima** quod est huius. Unum libertas voluntatis. et necessitas naturalis possunt

se comparari in eodem respectu eiusdem actus et obiecti. **Et arguitur** quod non. quia necessitas et libertas videntur repugnare. **Iuxta illud** Augustinus de li. ar. Satis inquit optimum est nulla ratione fieri mentem seruam libidinis nisi propria voluntate. et statim post. Qui motus si culpe deputetur non est naturalis sed voluntarius. in eo quidem similis motui illi quo deorsum lapis fertur quod sic iste est proprius lapidis. sic ille alius in eo dissimilis quod in potestate non habet lapis cohibere motum quo mouetur deorsum: aimus vero non sic. et sequitur. Ideo naturalis lapidis est ille motus. alius vero iste voluntarius. hec verba Augustini. et paulo post verba discipuli ab Augustino. quidem approbata sequuntur ista. **Motus** quo voluntas conuertitur nisi est voluntarius et in nostra penitus potestate neque laudandus neque culpandus homo esset neque monendus monendus autem hominem non esse quicquam existimat de hominum numero exterminandus est. Ex istis satis patet quod repugnet naturalis motus et libera respectu eiusdem.

Contra. 5° de ciui. 1° Si necessitas inquit dicenda est que non est in nostra potestate sed etiam si nolumus efficit quod potest. ut est necessitas mortis: manifestum est voluntates nostras quibus recte vel perperam viuunt sub tali necessitate non esse. **Et sequitur.** Si autem diffiniatur illa necessitas esse secundum quam dicimus necesse est ut ita sit aliquid aut ut ita fiat nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. neque enim. et vitam dei et prescientiam dei sub necessitate ponimus si dicamus necesse est deus semper viuere et omnia prescire. **Et post.** cum dicimus necesse est ut cum volumus libero velimus arbitrio. et verum dicimus. et non ideo liberum arbitrium necessitati subijcimus que adimit libertatem. **Hic sunt tria videnda.** primum an in aliquo actu voluntatis sit necessitas. 2° si cum hoc stet ibi libertas. 3° si quandoque cum libertate possit stare naturalis necessitas.

De primo dico

In actu Volūtatē diuine
est necessitas finis

¶ In actu volūtatē diuine ē necitas
simpliciter. 7 hoc tam in actu diligēdi
se: q̄s in actu spirandi amorem pce-
dentem scilicet. scilicet. hoc sic p̄ q̄ deus
necessario est beatus. igit̄ necessario
videt 7 etiam diligit obum b̄tificum
Similiter spūs sc̄s est deus 7 per p̄s
summe necessarius in cēdo. igit̄ cū
accipiat eē procedendo: actus ille q̄
p̄cedit est simplr necessarius. vtrq̄s
autē cōclusio pbat̄ ppter quid sic.
volūtas infinita ad obiectū perfectis-
simū se habet modo perfectissimo se
habēdi. voluntas diuina est huiusmōi
igit̄ ad summū diligibile se h̄z mō
perfectissimo quo possibile ē aliquā
volūtatē se habere ad ip̄m. sed hoc n̄
esset nisi ip̄m necessario 7 actu ade-
quato diligeret. 7 etiā amorem eius
adequatū spiraret. q̄ si aliq̄d istoz
deficeret posset sine contradictione i
telligi aliquam voluntatē p̄fectioni
modo se habere ad obiectū. quia ille
modus posset intelligi p̄fectior. 7
ille modus non includit cōradictio-
nem. q̄ non est cōradictio q̄ volū-
tas infinita habeat actum infinitū
circa obm̄ infinitū. 7 per p̄s actum
necessarium 7 etiā necessario. quia si
posset non habere talem actū circa
tale ob̄z posset carere summa p̄fectio-
ne. Similiter si amor adequatus obi-
ecti spirabilis vt credimus marie cō-
petit voluntati infinite eē p̄ncipium
spirandi illum. Ad hanc p̄clusiōz
ponunt quedāz p̄bationes q̄ etiam
p̄cludunt de omni volūtatē respectu
illius obiecti sine clare v̄si sine i vli
apprehensi sicut modo ip̄m apprehē-
dimus. Prima p̄batio talis ē. vo-
luntas necessario vult illd in quo est
rō ois boni. q̄ non pōt obum aliq̄d
non velle in quo nō est malitia aliq̄
nec aliquis defectus boni. finis autēz
vltimus est huiusmodi. 2^a p̄batio
hētur ex dicto p̄bi 2° p̄p̄ficoz. sicut
p̄ncipium in speculabilibus. sic finis
in opabilibus. Et. 7° tibi. in actōib̄
q̄ cuius gr̄a est p̄ncipiū quēadmo-
dum in mathematicis suppositiōes.
nunc autē intellectus assentit necio

p̄ncipiū i speculabilib̄. igit̄ volūtas
necessario assentit vltimo fini in agi-
bilibus. 3^a p̄batio talis est. volun-
tas necessario vult illud cuius parti-
cipatōne vult quicq̄d vult. vltimus
finis est huiusmodi igit̄ 2^a. p̄batio
maioris. oē variabile reducitur ad
aliquid inuariabile. 7 ita varietas actū
circa ea q̄ sunt ad finē perigit actūz
inuariabilez. 7 maxime circa illd cui⁹
p̄ncipatōe alia obiecta t̄mināt actūz
b^o pbat̄ per illud. 8° de tri. 5° tolle b̄
tolle illud vide ip̄m bonū si potes 7
ita deus videbis. nō alio bono bonū
sed ois boni bonū. Iste rōes nō
vident̄ p̄bare p̄clusionēz necessariā
de quacūq̄ volūtatē in cōi: nec etiāz
vident̄ in se necessarie. p̄mūz pbat̄.
quia q̄i sunt due nature absolute 7
eēntialiter ordinate pōt sine contra-
dictōe videt̄ posse eē sine posteriore.
nunc aut̄ istoz trium q̄ sunt obiectū
diligibile 7 ip̄a apprehensio v̄l v̄sio
illius obiecti in intellectu creato. 7 ē
ip̄a voluntas creata. q̄b̄cūq̄s est ab-
solutūz 7 p̄s nāliter actu diligēdi
illud obiectū. 7 hoc loquēdo de dile-
ctione in voluntate creata. igit̄ quod
cūq̄s illoz possit esse imo q̄ oia illa
possint esse sine actu illo dilectionis:
nō includit p̄dictiōnem. nec per p̄s
oppo^m est simpliciter neciūz. quomō
illud d̄f neciūz cuius oppo^m icludit
p̄dictiōnem. Hic dicit̄ q̄ a^o vera est
de illis absolutis quoz vnum nō de-
pendet ab alio nec ambo a 3° in p̄po-
sito autē v̄sio 7 fructio dependent ab
eodē 3° obiecto. Cōi hoc q̄b̄cūq̄s
absolutūz deus pōt immediate cāre 7
tū nō necio: si cāt illud p̄ cāz mediā
potest non necessario causare. quia
illa causa media non necessitat ip̄m
ad cāndum effectum illius cāe me-
die. igit̄ licz ambo ista causentur a
cā cōmuni. tamē 2^m non solum con-
tingent cābitur. sed etiāz posito p̄mo
adhuc p̄tingent cābitur. P̄tēca
potētia que necessario agit circa ob-
iectūz necessario p̄tinuat actū illum
q̄tū pōt. volūtas aut̄ saltē viatoris
nō necio cōtinuat actum circa finē

in vniuersali apprehensuz. qñtū possz
cōtinuare. igit̃ non necessario agit
circa illum. Ma. patet ex^o de appetitu
sensitiuo. 7 videt̃ posse pbare p rō
nem. qz illud qd est intrinseca rō ipi⁹
potētie nēcio agēdi: erit etiā rō semp
nēcio agēdi qñtū est ex pte potētie
7 ita cōtinuandi qñtū ipa potētia
pōt cōtinuare. b^o pbat^r. qz volūtas
viatoris possz qñqz continuare actū
intellectus quo cōsiderat finē qñ nō
cōtinuat. sed vel cōuertit intelligētiā
ad cōsiderationem alicuius alteri⁹
vel saltem non impedit qñ obiectū
aliud occurrens impediāt illam cō
siderationem. illa aut̃ p̃sideratōe nō
cōtinuata nō cōtinuatur circa illud
obiectū actio volūtatis. 7 cōtinuata
illa continuaret̃ ista. pbatio eiusdēz
minoris. p illd p̃ retractōnū. 9° 7. 22°
nihil tam est in ptate voluntatis qñ
ipa voluntas. qd non itelligit̃ qñtūz
ad esse illius voluntatis: qñtū ad
agere eius. nunc aut̃ in ptate volun
tatis est qz p eius imperitū alia potē
tia hēat actum vel non habeat. sicut
qz intellectus non cōsiderat saltem
illud obm sine cuius cōsideratione
pōt voluntas hēe actum imperandi.
igit̃ in ptate voluntatis ē qz ipamet
non hēat actum circa illud obiectūz
determinatū. b nō intelligo sic qz ipa
possit volūtariē suspendere oēm actū
suū. sed volūtariē pōt non velle
illud obiectum. sed habet tunc aliud
velle. s. reflexū sup suū actūz. istud
s. volo modo non elicere actūz circa
illud obiectū. 7 hoc bñ pōt ex se. alio
qn non possz oēm actum suspendere
post cōsiderationē. 7 est simile de actu
intellectus 7 voluntatis quo ad hoc
qz non pōt suspendere illā intellectio
ne quze necessaria est ad volitionēz
illam per quam suspendit̃ illā intelle
ctionem. sed potest quācūqz aliam
suspendē. sic nō pōt. p nunc suspendē
oēm volitionē. qz nō illam qua vo
luntariē suspendit. sed pōt suspendere
quācūqz aliam ad hoc non nēcio
requisitam. Preterea. necessitas

agēdi est ab illo quod est pñ^m p se
agēdi. qz si illd nō necessario se bz
ad agere nec aliqd p illd necessario
agit. passum aut̃ fm se est in potētia
p̃dictiōis. si igit̃ p te obm sit rō nēci
tatis in volendo. qz ponis qz qñqz
voluntas compata ad ipm obm ne
cessario vult ipm. nulla aut̃ volūtas
vult necessario quodcūqz obz. tūc
vī sequi qz obm sit pncipale actiūz
respectu volitionis. qd tñ sic arguēs
non cōcedit. 2^m. s. qz ille pbatōēs
nō sunt necessarie p̃z discurrendo per
eas. Ad pñā negat̃ a^o. qñtūcūqz i
obo aliquo sit pfectio tota obi: tamē
ad nēciatē actus requit̃ qz potētia
nēcio tendat in illud obm 7 qcquid
sit de volūtate creata beata 7 de perfe
ctione eius supnaturali qua tendit i
obm illud: tñ diceret̃ qz volūtas via
toris simplr contingēt̃ tēdit in illd
7 etiā qñ est in vli apprehensum. qz
illa apprehēsiō non est rō dēminādī
voluntatē ad nēcio volēdū illd. nec
ipa volūtas necessario se dēterminat
illo posito sicut nec nēcio continuat
illud positum. vt tactum est in 2ª rōe
tñ ista possēt cōcedi qz voluntas non
pōt resilire ab obiecto siue nolle obz
i quo non oñdit̃ aliqua rō mali nec
aliquis defectus boni. qz sicut bonū
est obiectū huius actus qui est velle
ita malūz vel defectus boni quod p
malo reputat̃ est obm hui⁹ actus q
est nolle. 7 non sequit̃ vltra nō pōt
nolle hoc igit̃ necessario vult b. quia
pōt b obm neqz nolle neqz velle. vt
tactum est. s. p̃tractando illā autēz
p̃ retractationū. Cōñ b pōt argui
sic. si non pōt nolle hoc obiectū hoc
ideo est quia habet in se aliquid cui
repugnat illud nolle. tale autē repu
gnās nō pōt esse nisi actu velle illd
obum. igit̃ illud necessario sibi inest.
Ma. pbat^r. qz si vñū icōpossibiliz
repugnat: alterum necessario inest.
minor p̃batur. quia nulla inclina
tio ad volendum habitualis vel
aptitudinal̃ repugnat illi nolle actu
ali. quia cum vno actu potest stare

De Volūtatē

possibilitas vel aptitudo ad oppositū actum. Hic potest dici qd illud repugnans actui nolendi finem est ipamet potentia voluntatis. quia ipsa nō pot habere velle nisi respectu obiecti volibilis: vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. qz nullum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autēz nō habet rōnem nolibil. quia nec maliciā nec defectum boni. vnde h qd est nolle finem includit contradictōz sic videre sonum. Sicut vult Aug⁹. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus vt miseri esse non solum volumus: sed nequaquā velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volēdi tendere in miseriam: ita videtur repugnare actui nolendi tendere in beatitudinem. vel forte magis qz non ita caret miseria oī rōne volibilis sic beatitudo rōne nolibil. Ad scdaz pbationēz illud simile pbi de fine et principio rebz intelligi quo ad dno. s. quo ad ordinem oborum intelligibilium et oborū volibilium et etiā quo ad ordinēz quez hnt respectu potentiarum ordinate tendentium in ipsa. Intelligo sic pmutz. qz sicut est ordo in veritate inter principium et cōfōnē que habet veritatem participatā a principio: sic est ordo inter finem et es ad finēz in bonitate sine appetibilitate. qz ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex h sequitur 2^m. s. qz sicut inte⁹ ordinate tendens in illa vera ppter principii assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendens in illud quod est ad finēz tendit in ipm ppter finem. Sed non est simile hinc inde comparando ad potentias istas vt absolute operātes quia tunc non posset aliqua voluntas velle illud quod est ad finēz nisi vtendo. s. volendo ipm ppter finē. Cū tamen dicit Aug⁹. 83. q. 4. 30. qz peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis et fruēdo vtendis. Ex quo habetur qz volūtas potest obiecto vtēdo frui. non sic autem potest intellect⁹ verum scibile intelligere tanqz principium. s. tanqz euidentis ex terminis

et ratio differentie est. quia intellectus mouet^r ab obiecto naturali necessitate voluntas autem libere se mouet. p³ etiaz in alijs. qz non est simil^r necessitas hinc inde. qz per principiu³ necio scitur cōclusio. non sic per bonitatem finis necessario appetitur illud qd ē ad finem. Ad 3^{am} pbationēz a^{or} pot simpliciter negari. quia si voluntas nihil necessario vult non oportet qz rōne cuius vult alia necio velit. sed qz illud contingenter velit sufficit ad volendum alia eo modo qz vult ea. Aliter pot dici qz a^{or} pot h^{re} duplicem intellectum. vnum talem. illud cuius participatiōe vult alia tā qz participatione obiecti voliti: illud magis vel pus vult. Aliuz talē. cui⁹ participatiōe in entitate vult alia que participant entitatem illud pus vult pmut intellectus videtur esse verus sed non 2⁹. qz et si color quem video participet entitatem suam a pmo ente: et visibilitatem a p visibili. non tam color visus requirit pmut ens vel pmut visibile pus videri. qz nō videtur participatiōe eius vt visū. s. vt entis vel visibilis. et tū in isto 2⁹ intellectu est b^{or} vera. sicut et illa pbatio adducta tū pbat qz illud sit bonum vel volibile participatiōe pmi volibilis. non autē qz hoc p^{re} sit voliti participatiōe illius pmi vt voliti. De isto igit^r articulo quicqd sit de volūtatē creata beata vtruz. s. per aliquid supⁿale necessitetur ad volendū vltimum finem vel non: saltē pbabiliter pot dici qz non omnis voluntas creata necessitat^r ex nā sua ad volendū finem. non solum absolute: qd manifestuz est. sed nec posita apprehētiōe obscura illi⁹ obi sic mō apprehēdīm⁹ h saltē certū v^t qz voluntas dīna necessitat^r simpli^r ad volēdū bonitatē ppam. Et si queratur an necio velit aliqd aliū obz ab eo. possz dici qz ex clusa necessitate coactōis de qz nō ē pmo pot itelligi vna necessitas immutabilitis qz excludit posse oppo^m succedē ei qd iest. Alia ē necessitas oīo b iequitabilitat^r siue determinatōis qz nō so^me xcl^{dit}

oppositum posse succedere isti: si oīno
excludit ipm posse inesse. loquendo
de sola prima necessitate: deus nēcio
vult quicquid vult. quia non potest
succedere oppo^m ei quod inest neq; ex
pte actus neq; obiecti. quia hoc non
posset esse sine aliqua mutatioe i reo
enim obm esse volitum non ponit ali
quid extra ipm deum. 7 non pōt de
non volito fieri volituz vel econverso
qn sit mutatio in aliquo. non enim ē
transitus a contradictorio in contra
dictorium nullo aliter se habente. qz
tunc non esset rō quare illud cōtra
dictorium magis esset verum modo
qz p^{us}. 7 quare illud falsum. Sed
de 2^a necessitate posset dici qz licz ne
cessario voluntas dīna habeat actū
complacentie respectu cuiuscunq; in
telligibilis. in q̄tum in illo ostendit
quedam p̄cipatio bonitatis p̄prie.
tamē non necessario vult quodcūq;
creatum volitione efficaci sine deter
minatīa illius ad exīdum. immo
sic vult contingenter creaturaz fore.
sicut contingenter eaz cāt. quia si ne
cessario hac 2^a necitate vellet eā fore
necēio. etiā necitate inevitabilitatē eā
cāret. salte3 p tūc p qm vult eā fore.

De secūdo arti

culo p̄ncipali dico qz cum necessitate
ad volendum stat libertas in volun
tate. hoc pbat p̄mo per auctoritates
p̄ma est Augl. in enche. que dicta est
supra. sic enim oportebat prius fieri
hominez vt bene posset velle 7 male
nec grātis vel frustra si bene: nec im
pune si male. hoc est i statu illo p̄mo
mere^r vel temere^r. Et seq̄. Postea
vero sic erit vt male velle non possit.
nec ideo libero carebit arbitrio mltō
quippe liberius erit arbitrium quod
oīno non poterit feruire p̄ctō. 7 sub
dit quasi pro p̄batione. neq; culpan
da est voluntas aut voluntas nō est
aut libera dicenda nō est. qua beati
sic esse volumus vt esse miseri nō so
lum volumus sed nequaq; velle po
sumus. sicut igitur aīa nostra nunc
h3 nolle infelicitatem. ita tunc nolle

iniquitates semp habitura est. Item
Ansel. d li. arbi. c. p. Qui sic h3 quod
recet 7 expedit vt hoc amittere neqat
liberior est q̄ ille qui sic habet s ipm
vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit
liberior igitur est volūtas q̄ a recti
tudine declinare nequit. Idē pbat
p rōnem 7 p̄mo qz ita est. nam ex p̄
cedēte articulo habetur qz voluntas
dīna necessario vult bonitatē suam.
7 tū in volendo eam est libera. igit
2^a. p̄batio minoris. qz potētia opās
circa vñ obiectum non absolute lz
in ordine ad aliud eadem ē opatia
circa vtrunq; obiectum. sicut arguit
p̄bs in 2^a de aīa. qz illa potentia qua
cognoscimus differentiam vñ obi
ab alio obiecto ipa nata est cōscere
vtrunq; obiectū i se. sicut ip̄e arguit
ibi de sensu cōmuni. nunc aut volun
tas ipa dīna refert ad finē alia oba
que sunt volibilia p̄pter finem. igitur
ipa sub eadem rōne potentie est opa
tina circa vtrunq;. sed circa illud qd
est ad finē libere opatur. p3 qz conti
genter vult illa 7 contingentia i agē
to reducitur ad p̄mū nō naturaliter
actuum sed libere. igit ipa sub rōne
potentie libere vult bonitatem suam.

P̄terea 2^a p̄batur idē p̄p̄ quid
7 p̄mo sic. actio circa finem vltimuz
est actio perfectissima 7 in tali actōe
firmitas in agendo est p̄fectōis. igit
necessitas in ea non tollit. sed magis
ponit illud qd est p̄fectōis cuiusmōi
est libertas. P̄terea p̄ditio intri
seca ipi⁹ potētie vl absolute vl i ordi
ne ad actum p̄fectum non repngnat
p̄fectioni in opando. nūc aut libtas
vel est conditio intrinseca voluntati.
absolute vel in ordine ad actū volē
di. igit ipa libertas potest stare cum
conditioe perfecta possibili in operā
to. talis conditio est necessitas sp̄cia
liter vbi ipa est possibilis. est enī sp̄
possibilis vbi neutrum extremuz re
quirit contingentiam in opatione q̄
est media inter extrema. sic ē i p̄posito
sic p̄batū ē in precedente articulo.

Si queras quomodo stat libertas
cū necitate. R^o fm p̄m 4° mē^o. nō

De Volūtatē

est querenda rō eorum quorum nō est rō. demonstrationis enim pncipij non est demonstratio. ita dico hic. q̄ sicut ista est immediata et necessaria voluntas dīna vult bonitatem dīnā nec est alia ratio nisi quia h̄ est talis voluntas et illa talis bonitas. sic voluntas dīna contingenter vult bonitatem seu existentiam alterius. et hoc quia est talis voluntas et illud ē tale bonum. nisi addamus gēralit̄ vnum breuē. q̄ volūtas infinita necessario habet actuz circa obm infinitum. qz hoc est perfectionis. et pari ratiōe nō necessario habet actuz circa obiectū finitum. qz hoc esset imperfectionis. nam imperfectionis est necessario terminari ad posterius et perfectiōis requisite est sic terminari ad p̄us. et perfectionis cōcomitantis ad illō quod est simul natura. Confirmatur illud. quia non est eadem dīo i pncipiū naturale et liberū. et in pncipiū necessario actiuum et p̄tinent aliquod enim pōt contingēt agē. quia potest impediri. igitur pari rōne possibile est aliquod liberum stante libertate necessario agere. Sed semp est dubiū in quo stat per se rō libertatis. siue enī dicatur q̄ stat in cōtēminatione ad agendum siue in dīnatione respectu actus. neutrum enī v̄ posse saluari. Hic diceret q̄ cum dicit voluntatem necessario velle necessitas potest determinare actū volēdi vt terminatur ad obiectum. et sic est verum manifestum intelligendo de bonitate dīna que sola est p̄rium et p se obiectū. alia autē non sunt p se obiecta. p̄ria. id nō necessario vult illa. aut potest necessitas determinare actuz vt egreditur a voluntate. Et h̄ pōt intelligi dupliciter. vno mō vt sit necessitas p̄cia ad voluntatem. et voluntas intelligat eadē sub necessitate tanq̄ impellente in actum et figēte in actu. si sic est: voluntas ageretur et non ageret. nec staret in tali actu libertas. Alio modo pōt intelligi necessitas concomitans: ita q̄ ipa intelligat cadere sub voluntate. sic q̄ vo-

luntas propter firmitates libertatis sue sibi ipi necessitatem iponit in eliciēdo actū et in p̄seuerando siue figēdo se i actū. inspiratōe cōcōitat necessitas nature. qz vis quedaz nature p̄ mō dicte. i. eētie. siue nāe 2° modo dicte s. pncipij naturalis pductiū similis. talis. n. afficit voluntati in cōicādo n̄ in spūi sancto. Est igit̄ ordo qua duplīcis necessitatis. p̄ma q̄ de nēcō vinit. 2^a qua nēcō intelligit. 3^a qua nēcō spirat. 4^a qua necessario diligit se. In quo igit̄ est libertas volendi. H̄ qz delectabilis et eligibilis elicit actum et pmanet in actu. Cōf̄m Ric. gloriofius est quod fm nāz habet q̄ qd aliter habetur. R̄ q̄ ex necessitate nāe habetur velle. non necessitate tamē nature hētur obm. qz esset p̄dictio. igit̄ in ista p̄pōe que est de dicto velle se esse nēcōm. patet distinctio q̄ necessitas pōt terminare actū volēdi sic vel sic. absolute vel cum respectu ad obm. sed nō eque apparet in ista. deus vult necessario que est de re. tñ eadem vītas est cōis q̄ necessitate nature hēt actū. si non vult obm necessitate nāe.

De tertio p̄ncipi

pali dicit̄. q̄ in aliquo actu volūtatīs dīne. s. in actu spirandi. s. est aliq̄ modo necessitas naturalis. sic intelligēdo voluntas vt est simpliciter voluntas non est pncipiū elicitū actus notionalis quo pducitur simile i forma ipsi pducti. qz tunc in quocūq̄ esset: eēt p̄m elici^m actus quo pduceretur simile in forma. quod falsum ē in creaturis. Sed voluntas vt est in natura dīna et vt sic per illam habet quandam nālītatē ad pducendū actum notionalem. sic est pncipiū elicitū actus notionalis. Et h̄. n. q̄ fundat̄ in nā dīna siue in eētia bz sibi annexā quādā vim nature. et sic quādā necessitatē nālē ab ista nālitate siue vi nālī annexa voluntati cōf̄bit. et sic ē pncipiū elicitū actus notionalis. licet enim in actu volūtatīs vt ordiat̄ in sūmū amari ab ipa

sola voluntate ratione qua est libera sit
necessitas immutabilitatis tamen in qua
tunc actio voluntatis ordinatur in amo-
rem productum tendentem in amatum
terminaliter sic ab illa naturalitate an-
nexa voluntati procedit necessitas im-
mutabilitatis circa solum actum no-
tionalem elicitum a voluntate vel po-
tius ab ipsa libertate voluntatis ut ei-
us talis naturalitas est annexa. Additur
ad hoc quod illa naturalitas in voluntate
nullo modo preuenit eius libertatem
nec est ratio elicitiva actus notionalis.
hoc enim esset omnino contra eius liber-
tatem, sed potius est consecutiva et an-
nexa libertati ut aliquid quo assiste-
re voluntati voluntas ipsa ex vi qua
habetur ex eo quod est voluntas et libera potest
elicere actum suum notionalem quem
sine illo assistente elicere omnino non pos-
set. Sunt igitur aliter et aliter istae po-
sitiones in diuinis necessarie. Deus ne-
cessario viuunt quia necessitate nature. et
necessario intelligit. quia necessitate intel-
ligibilis determinantis intellectum
ad hoc. ubi est aliqua diuersitas ratio-
nis. Deus necesse spirat. scilicet quia necessita-
te naturali non preueniente sed con-
stante. Deus necessario amat se. necessi-
tate consequente infinitatem libertatis
absque aliquo necessitate nature. Et
istud non videtur quod illud quod fun-
datur in aliquo possit habere rationem
aliquam necessitatis ulteriores ultra
illud in quo fundatur. nec etiam quod fun-
datum posset habere duplicem ratio-
nem necessitatis et illud in quo fun-
datur tamen unicam. quia tunc circum-
scripta per impossibile vel possibile illa
unica ratio necessitatis in fundamen-
to adhuc remaneret alia ratio necessita-
tis in fundato. et ita illud fundatum
remaneret necessarium: et tamen non
remaneret necessitas fundamenti. nunc
autem secundum istos actus notionalis fun-
datur in actu essentiali. et secundum omnes
actus essentialis aliquo modo sunt potestates
igitur non potest esse quod in actu essentiali
quod deus diligit se sit tamen unica necessitas
et ex unica ratione necessitatis. scilicet ex infi-
nitate libertatis: et tamen quod in actu spirandi

sit cum hoc alia ratio necessitatis. scilicet
naturalis. Preterea. sic memoria
perfecta in supposito conueniente est prin-
cipium perfecti producendi verbum perfectum
sic videtur quod voluntas perfecta in sup-
posito vel suppositis preuenientibus sit
perfectum principium producendi amorem
perfectum. sicut igitur memoria in patre est
principium gignendi filium: sic voluntas
in patre et filio est principium spirandi
spiritum sanctum. nec videtur ultra rationem perfecte
memorie vel perfecte voluntatis coassistere
alicuius esse necessaria sic quod illo
non assistente non possit voluntas in actu
spirandi et memoria in actu dicendi

Si intelligeret assistentiam esse ut
obiecti ad potentiam forte illa requi-
ritur tam in memoria quam in voluntate
et magis forte ad hoc ut per actum con-
cedatur natura quam ad hoc ut actus sit ne-
cessarius. quia principiorum illorum obiecti
et potentie utrumque per se est ratio proprie-
tatis in elicendo actum suum ut
suus est. sed forte non utrumque per se
est ratio perfecta substantialitatem termi-
ad ipsas producens. et tunc verum esset quod non
requiritur talis assistentia ad actum essen-
tialem. quia ibi requiratur obiectum non
tamen ut principium conueniendi suam propriam
perfectionem. De isto articulo potest
dici quod non est hic difficultas accipi-
endo nam extensivum putat extendit se
ad omne ens. sic. n. dicimus namque volun-
tatis imo extendendo ad non ens di-
cimus namque negationis. Sic enim ex-
tensivum loquendo necessitas in ente
quocumque posset dici necessitas na-
turalis. et tunc cum voluntas saltem
divina ex sua perfecta libertate habeat
necessario aliquod velle. ista necessitas
perfecte libertatis potest dici isto modo
necessitas naturalis. Sed difficultas
non est nisi accipiendo namque magis
strictum. puta. scilicet namque et libertas sunt prime
ordine agentis vel principii agendi. quod
loquitur philosophus. 2° physicoz ubi dicitur
dicitur causam actinam in namque et propositum
eorum inquit que fiunt propter hoc. scilicet propter
fines cuiusmodi sunt omnia que fiunt a
per se causa: alia quidem secundum propositum.
alia vero non secundum propositum. et paulo post

De Volūtatē

sunt autem ppter hoc quocumq; ab intellectu utiq; aguntur et quicq; a natura et reducit ad istas duas causas per se duas causas per accidens. scilicet casus et fortunam. et hac distinctione loquitur 9° metha^c. c. 4° distinguens modum quo potentie active rationales et irrationales diversimode exerunt in actus suos tales inquit. scilicet rationales potentias necesse est quando actus et passivus appropinquantur hoc quidem facit. illud autem pati. illas vero. scilicet rationales non necesse est supple hoc facit et illud pati. et hac distinctione loquitur Augustinus. 5° de civitate. c. 9° est causa formata. est naturalis est voluntaria. et declarat ibi membra. Ista divisio principii actus diversis nominibus exprimitur non solum apud diversos. sed etiam apud Aristotelem. ut patet ex 2° physico. ubi promittit finem positum et non finem positum. et subdit ab intellectu. et a natura. et in 9° metha^c. rationales et irrationales potentias. per ista tria non finem positum et a natura et potentia irrationalis intelligit principium actuum quod communiter dicimus naturam. per alia tria intelligit illud aliud principium actuum in quo concurrunt respectu actus extrinseci et intellectus et voluntas. sed utriusque istorum per se acceptum habet finem proprium modum principandi. intellectus quidem per modum nature. unde ad finem proprium actus compatitur natura est. sic filius in divinis producit per modum nature. licet eius principium productionis sit memoria. voluntas autem per hoc suum modum candi proprium. scilicet libere. et ideo quod concurrat cum intellectu ut in productione artificialium totum dicitur produci libere et a proposito. quod positum est principale et immediatum principium illius productionis extrinseci. si autem quicquid concurrat potentia naturalis activa cum ipsa voluntate. sicut est de potentia inferioribus quibus utimur ad agendum licet actio proprie ut est huius principii sit per modum nature. tamen quod totum subiacet voluntati. ideo libere utimur et dicimur libere agere a principali agente et hoc modo loquitur. 9° metha^c. ubi vult

quod ultra intellectus requirit aliquod determinans ut appetitus. alioquin si faceret contraria. nam ipsa scilicet simul contraria ostendit. et ipsa contra est ex parte sui esset principium per modum nature. et necessario contra est ex parte sui caret quolibet respectu cuius est in potentia. Ille igitur dicitur quare simul faceret contraria. hoc est impossibile. necessarium est igitur alteri adesse quod positum est. si est determinans ad unum oppositum. et subdit dico autem hoc appetitum etc. Ad propositum dico quod licet aliquod principium posset concurrere in agendo cum voluntate puta finem aliquos omnium. finem aliquos intellectus. et illud concurrens contra est ex se sit naturaliter actuum: tamen voluntas per se loquendo nunquam est principium actuum naturaliter. quod est naturaliter actuum: et est libere actuum sunt prime differentie principii actus. et voluntas ut voluntas est principium actuum libere. non magis igitur potest voluntas esse naturaliter activa: quam natura ut est principium distinctionem contra voluntatem potest esse libere activa. Sed queritur utrum est quod voluntas licet necesse agat non tamen naturaliter agit. cum non possit natura magis esse determinata ad agendum: quam quod sit necessitata ad agendum. Respondeo agens naturale vel est omnino principium. vel si est posterius erit ab aliquo potius naturaliter determinatum ad agendum. voluntas nunquam potest esse agens omnino principium. sed nec potest esse determinata naturaliter ab aliquo agente superiore. quia ipsamet est tale actuum quod seipsum determinat in agendo. sic intelligendo quod si voluntas aliquid necessario velit puta a non tamen illud velle causatur naturaliter a causante voluntate etiam si naturaliter caret voluntate si posito actu per quod voluntas est voluntas si ipsa sibi relinqueret posset contingere bene vel non bene si velle. tamen seipsum determinaret ad bene velle. Quia igitur dicitur quod naturale principium non potest magis determinari quam quod necessitetur. Respondeo licet necessarium sit summe determinatum quod ad exclusionem indeterminationis ad utrumlibet. tamen aliquod necessarium aliquo modo est magis determinatum quam alind sic ignis est calidum: vel celum est rotundum est

terminati a cante vl' dāte fil' eē celi ⁊
rotunditatē. sed graue est determina-
tum ad descensum non habito actu
descendendi ab ipso gñante. sed tantū
habito ab ipso pñcipio naturalit' de-
terminato ad descendendum. volūtas
cāta si necessario vult aliquid nō sic
est determinata a cante ad aliud velle
sicut graue ad descensum sed tantū
a cante bz pñcipium determinatiū
sui ad hoc velle. Si autē quera-
quare si descensus catur a gravitate
intrinseca tunc graue mouet se. quare
igitur non libere eque sicut volūtas
se ad illō velle respectu. cuius ipa vo-
luntas est rō necessaria cādi. Rō.
illa cātio gravitatis est naturalis ista
libera: qz hoc est hoc ⁊ illud est illud
Breuit' igitur posset dici. qz eē forme
⁊ modus cādi. agere ⁊ mod' agēdi
sunt imēdiata. ideo sicut non ē alia
rō quare hoc habet talem modum
essendi nisi quia est tale ens. sic non
est aliqua rō quare hoc habet talem
modum agēdi. puta libere vel nēcio
nisi qz ē tale pñcipiū actiū. i. liberū
vel necessarium. Ad argumentū
in pñm dici potest qz intētio Aug.
est ibi arguere contra Ciceronez qui
negant pñciam dei ne ex illa pñcia
cōcessa oporteret eum negare liberū
arbitrium nostrum. Aug' autē docet
qualiter pñcia dei ⁊ liberum arbitriū
simul stant sic arguēdo. Si inqt deo
certus est ordo cāz. qd concessit ipse
Cicero. subdit Aug'. Et ipse quippe
nostre voluntates in causaz ordine
sunt. qm humane voluntates huma-
noz opūz cause sunt: atqz ita q oēs
rerum cās pñciuit pfecto i eis cās
etiam nostras voluntates ignorare
non potuit. Et post. quō igit' ordo cā-
rum pñcienti deo certus id efficit vt
nihil in nostra sit volūtatē cū i ipaz
causarum ordine magnum habeant
locum nostre voluntates. Etiam i se-
quenti. c. non ppter ea nihil in nostra
volūtatē est quia deus pñciuit qd
futurum esset in nostra volūtatē. nō
eniz nihil pñciuit sed aliquid. ⁊ illo
pñciente est aliquid in nostra vo-

luntate. Respondendo autem vult
oñdē quomodo siml' stāt necessitas
illa quam in pñcito requirit pñci-
entia: ⁊ tñ qz pñcitur sit in nostra
potestate. hoc quidem non esset ve-
rum si esset ibi necessitas violētē de
qua ait. etiam si nolimus efficit qd
potest. sicut est necessitas mortis. sed
si est necessitas qualiscunqz de qua
solemus dicere. necesse est vt ita sit ali-
quid vel vt ita fiat aliqd nō oportet
timere qz talis necessitas si ponat' in
actu nostro pñcito nobis auferat li-
bertatem quia ista necessitas pñcie
vel pñciit vt pñciit. ⁊ si sit nēcias
immutabilitatis non est tñ simpliciter
necessitas inuitabilitatis siue oīmo
de determinationis. sed tñ inuitabile
ex suppositiōe ista qz illud est iāz pñ-
citur. Et ad oñdēdum qz nō qualis-
cunqz nēcias tollit libertatez subdit
illō ex quo argutum est. neqz ⁊ vitaz
dei ⁊ pñciam zē. si pñcie dixisset ⁊
pñcientiam facile esset videre qliter
illaz non ponimus sub necessitate q
repugnet libertati. quia libere ⁊ con-
tingenter pñcit hoc. licet supposito
qz pñciat immutabiliter pñciat. Et
eodem modo est de actu meo pñcito.
qz licet sit immutabiliter pñcitur tñ
contingenter ex pte dei pñcientis. ⁊
similiter relinquatur contingentia ex
parte mei exequentis. Sz difficilior
est qz addit vitam ⁊ pñcientiam.
Sed ibi potest esse duplex responsio.
vna qz vita accipiatur ibi pro actu
beatifico sicut accipit' vita. Job. 17.
Hec est vita eterna vt cognosceant te
⁊ sicut loquit' pñbus. iz. metha'. intel-
lectus actus est vita. ⁊ pari ratione
actus voluntatis est vita. vita ista nō
cadit sub necessitate excludēte liber-
tatem etiaz in deo. si intelligatur vita
pro vita naturali illius dei. tunc non
debet intelligi de illa vita fm se acce-
pta. s. de ipa vt a volūtatē dīna acce-
pta. pōt autē esse aliquid bene in se
necessarium ⁊ necessitate repugnāte
libertati quāuis tamē sit libere immo
contingenter acceptatum. Exem-
pluz. si quis voluntarie se pñcipiat ⁊

semper in cadendo illud velle persequatur
necessario quidem cadit necessitate gra-
uitatis naturalis. et tamen libere vult illud
casum. ita deus licet necessario vincat
vita naturali et hoc tali necessitate quod ex-
cludit omnem libertatem tamen vult libere
se vivere tali vita. igitur vitam dei non
ponimus sub necessitate intelligendo vi-
tam ut a deo libera voluntate dilectam.

Deinde querit

Quod actus dilectionis na-
turalis et actus dilectionis meri-
torie sint eiusdem speciei. Arguitur quod non
quod illi actus differunt specie quod eliciuntur
a principijs diversis specie. isti actus sunt
huiusmodi igitur 1. p. b. maioris. non
est minor oratio in principiatu quod in prin-
cipijs imo maior. p. b. minoris. actus
dilectionis naturalis elicitur a voluntate
propria actus naturalis ipsius. Actus autem
dilectionis meritorie elicitur mediante
bitu supernaturali puta charitate. natura
autem et supernaturalis differunt specie.

Consequenter differentia specifica actuum
precipue accipitur ex per se obiectis. nunc
autem idem est per se obiectum dilectionis
naturalis et meritorie. quod deus sub ratione
ne summi boni utroque actu diligitur.

Hic videndum est quid intelligendum
sit per dilectionem naturalem. 2. quid per
dilectionem meritoriam. 3. ex his in-
fertur veritas quesita.

De primo non intelligi-
tur hic dile-
lectio naturalis illa inclinatio nature
ad bonum que est coeua ipsi nature. imo
forte non aliud ab ipsa natura. quia
queritur de actu elicto dilectionis na-
turalis. illa autem inclinatio non est
actus elictus. et pro tanto possit dici
dilectio habitualis. quia assimilatur
habitu in hoc quod est precedens actui
et permanens sine actu. **A**ctus autem
dilectionis naturalis de quo queritur
posset uno modo intelligi actus eli-
ctus secundum illam inclinationem naturalem
puta quando mens actu diligit se. vel
actu vult sibi commodum. Alio modo
posset intelligi actus naturalis dile-

ctionis. distinguendo contra supernaturalem
ille. scilicet quem voluntas ex seipsa actu
naturalis potest habere. 1. non sit secundum
inclinatio naturalem. sicut voluntas ex
seipsa potest habere actum vitiosum tamen
ille actus est preter naturam vel contra
naturam. secundum **D**amianum. hoc 2. modo magis
videtur intelligi in questione. quod sic procedit
primo. tamen primo modo intelligendo
dilectionem naturalem illa forte con-
tinetur sub dilectione naturali 2. modo
accepta. saltem ut in pluribus. quia
plures actus dilectionis ad quos natu-
raliter inclinamur possumus potestate natu-
rali elicere licet non omnes. quia ad per-
fectissimum circa ultimum finem est
inclinatio naturalis licet ad illud non
possit natura attingere ex se.

De secundo dico

quod actus meritorius est actus deo spe-
cialiter acceptus tanquam si dignus pre-
mio reddendo pro illo actu. specialiter
dicitur quod omnia acceptat acceptatione gen-
rali diligendo ea secundum bonitatem suam
et ordinando ea ad seipsum ut ad finem.
si actum meritorium specialiter acceptat in
ordine ad aliquod bonum iuste reddendum
pro eo. meritorius igitur addit su-
pra actum duplicem relationem. unam
ad voluntatem ut acceptantem. et
aliam ad illud bonum ad quod volun-
tas acceptans illud ordinat. et huic
respectui 2. similis est illa que impor-
tatur in hoc quod est uti. uti. n. est obiectum
voluntatis ordinare ad aliud ut ad finem
sicut voluntas apud quam meretur
quis actum istum meritorium ordiat
ad aliud ut ad premium. Neutra autem
relatio importata per meritorium est
realis. quod non competit actui ex natura
alicuius realis in actu. si tamen per actum
voluntatis quo actus acceptatur.
Non solum. n. intellectus potest comparare
obiectum aliquod proportionem quod non est ex natura rei: si
etiam voluntas potest acceptatione. sic inter
cogitando et forte posse comparare obiectum
comparationem quod non est ex natura rei obiectum proportionis istis
potestatis per rationem coeum in eis. scilicet. propter im-
mitatam eam. **E**t si gratia de proportionem ca-
ta in obiecto per actum voluntatis an sit relatio.

Relat. rōis

rōnis, pōt dici qd stricte accipiendo relationē rōnis. i. p. bīdine cāta in obiecto p actū ptis rōnalis p eēntiā. i. intellectus nō est relatio rōnis. qz cōpatio ista imēdiate cātur p voluntatē sicut ipa imēdiate habet actum cōpatium. 7 tūc sequit̃ qd sic stricte accipiendo relatōem rōnis non oīs relatio est realis vel rōnis. sed ē 3^a. i. relatio volūtatis compantis. **Alio^o** pōt itelligi relatio rōnis p quacūqz cōpatōe facta p actū ptis rōnalis siue p eēntiam siue p participatōez. 7 sic ista pōt dici relatio rōnis. **Uteri^o** meritorius pnotat siue qd p̃teritū i actū duplicē bīdinem eius qd ad duplex p̃ncipium. vna ē ad volūtatem vt libere elicientē vel impantem actū. nihil. n. acceptat vt meritorius nisi sit libere in p̃tate opantis. immo illud qd est cōe ad meritiū 7 cemeritū qd pōt itelligi p h̃ qd ē imptabile regit istam bīdine ad volūtatem vt in p̃tate sua h̃ntez actū. nihil. n. ip̃tat alicui nec vt p̃miabile nec vt punibile. nisi sit in p̃tate eius. nec p p̃ns vt laudabile. vel vitupabile. laus. n. quodāmo p̃miū ē. vitupū quidē pena. **Alia** bīdine requiritur ip̃ius actus ad formā sup̃nalez qua acceptat ipa p̃sona vel potētia opās que ponit eē gr̃a vel charitas. nō. n. actus alicuius acceptat vt dignus p̃mio nisi p̃sona opans sit accepta. s̃z illō **Gen. 4°** Respexit d̃s ad Abel 7 ad munera ei⁹. p̃ns ad Abel qd ad munera. qz nō placet oblatio nō dilecti. Unde sequit̃ ibi ad Layn vgo 7 ad munera eius nō respexit. **Sz** qualis requirit̃ bīdine act⁹ ad charitatē ad h̃ vt sit meritorius dubiū ē. vt. n. qd suffic̃ charitatē iēē ip̃i opātū. qz ex quo fm̃ charitatē est specialiter dilectus act⁹ eius sp̃alit̃ acceptabit̃. sicut vīdemus qd supplicatio vnus apud aliquē acceptat 7 alteri⁹ non. licet inter eos non sit d̃ria in aliquo qd sit p̃ncipiū actiū respectu actus supplicadi. s̃ tū in hoc ē d̃ria qd iste ē sp̃alit̃ dilectus ab illo qd rogat̃ 7 iste nō. **Sed** hoc ar⁹. quia habens

No. 11 de actu meritorius

charitatē pōt peccare venialit̃. **Ad** qd ille act⁹ nō est acceptabilis qz h̃z aliqd repugnās. sed ad hoc qd actus aliqz non h̃ns aliqd tale repugnās acceptet̃ sufficit solum p̃ncipiū acceptatōis persone. **Cōn** h̃ videt̃ eē. qz ab h̃ntē charitates pōt aliquis actus indifferēs elici. qz nō apparet repugnātia qd aliquē actū eliciat nō ordinatis actualit̃ ad finē vltimū vel ṽtualit̃ h̃ est ṽtute alicui⁹ actus immediate ordinati ad illū. ille igit̃ non est meritorius. nec tū est p̃ctū. qz nullo p̃cepto astringit̃ qd actualit̃ oēs actū suū ordinare in ṽtū vel virtutē liter modo predicto. **Pōt** igit̃ dici qd ad h̃ qd actus sit meritorius non sufficit qd h̃at secū charitatē inexistē p̃sone. sed vltra hoc requirit̃ qd fm̃ i clinatōem charitatis inexistēs actus eliciat̃. ṽtū. n. qui se solum p̃pter se ip̃m diligit pōt aliquā formā ṽtū. mē dare creature quaz h̃ns sp̃aliter diligit̃. 7 opus eius ad qd ipa inclinat p̃ q̃to sit fm̃ ip̃ius inclinatōem sp̃aliter acceptet̃.

De tertio p̃ncipi

pali pōt dici. qd act⁹ dilectōis ñalis 7 meritorie nō differūt sp̃e. 7 hoc loquēdo de p se d̃ria quā ip̃tant p se rō ñalis. 7 rō meritorij. nō aut̃ p accidēs de d̃ria. i. aliq̃ p̃cōitante. puta d̃ria oboz. vel aliqua tali. itelligēdo etiā de d̃ria actus specifica in eē ñae. **Hec** conclusio sic itellecta pbat̃ sic. qz for^a absoluta ñ distinguit̃ sp̃e ab alia p solā relationez. sed p aliquam d̃riaz absolutā eiusdē g̃nis. fm̃ illō in p̃dicamentis. diuersoz genēz 7 nō subalternatiz positoz diuerse s̃ sp̃es 7 d̃rie. absolutū igit̃ non distinguit̃ specificē p aliq̃ respectiū. act⁹ autē dilectōis ē forma absoluta vt bīdine ē p̃ns in q̃dam q̃de de hoc mota. meritorium aut̃ vt iam dictum est non importat nisi respectū. igit̃ 12. Si isti⁹ rōnis altera p̃missaz negaret̃ saltey ambe iste videntur vere. qd nō ē d̃fictio specifica rei a re p solū respectū rōis. vel nō realē. nūc aut̃ meritorij

ut dictū ē nō importat formalit̄ nisi respectū vel respectus ⁊ non reales puta ad voluntatē acceptantē. ⁊ ad p̄mū i ordine ad illū ad qd̄ acceptat̄

Diceret q̄ n̄ iste rōes p̄cludant q̄ non distinguūt actus ab actu in ḡne nature: n̄ distinguūt pōt i genere moris. q̄ illa distinctio fit p̄ respectus cū circumstātie formalit̄ dicāt respectus. ⁊ forte aliq̄ dicunt respect⁹ non reales sicut v̄t de circumstantia finis nam q̄ aliq̄s velit hūc actū p̄t hūc finē n̄ videt̄ dicere in actu nisi rōnē volūt̄. ⁊ p̄ actū voluntatis ad talem finē relati. Cōn hoc. illud quod est p̄p̄iū potētiāle ad formā specificā n̄ distinguūt specificē ab ipsa sp̄e. q̄ ip̄s v̄t est potētiāle nō est p̄plete i aliqua sp̄e. nunc aut̄ actus n̄alis v̄t hic loq̄mur ē p̄p̄iū potētiāle respectu illius qd̄ dicit̄ actus meritorius. q̄ actus sub illa rōne p̄sideratus sub qua est in p̄tate n̄ali voluntatis capax ē ordinis illi⁹ quē importat meritorium. Ex^m hui⁹. Si aial̄ eēt t̄m p̄stutū p̄ formā aialis ⁊ non p̄ formā specificā sub aiali illud nō eēt distinctus sp̄e ab aliqua sp̄e sub aiali. quia esset p̄p̄iū potētiāle respectu forme specificē. ita ē de n̄a actus p̄p̄a ad illas p̄ditiones quas importat meritorium. Diceret q̄ tunc actus moral̄ possit dici distinguūt sp̄e a meritorio in specie moris. q̄ iste actus est in sp̄e v̄tutis moralis. actus aut̄ meritorius est in sp̄e alteri⁹ v̄tutis puta sup̄n̄ali. Iste at̄ v̄tutes differūt specificē. igit̄ ⁊ actus differūt sp̄e in ḡne moris. ⁊ t̄m ille q̄ est actus v̄tutis moralis est act⁹ n̄ali. sic intelligēdo q̄ in n̄ali p̄tate voluntatis. q̄ actus v̄tutis moralis nō excedit totā p̄tatez illā. R̄ actus q̄ ē complete circumstātionat⁹ s̄m v̄tutem moralē est potētiāle respectu v̄tutis quā dicit̄ meritorium. imo ē immediat⁹ potētiāle q̄ actus n̄alis. n̄alis h̄ est nature nude v̄t p̄supponit̄ v̄tutē moralē. Est. n̄. rōabile v̄t actus mere n̄alis p̄ p̄us recipiat p̄fectōnem illam q̄ nō trāscendit totāz facultatē nature. cuiusmodi p̄fectio ē s̄m v̄tutē moralē

⁊ v̄terius illa habita recipiat p̄fectionem simpl̄r sup̄naturalē. Non solum igit̄ de actu mere n̄ali v̄t. s̄. p̄or est p̄fectione moralī. sed etia⁹ de actu perfecte moralī concludit̄ ratio p̄us facta. s̄. q̄ potētiāle non distinguūt specificē ab illo respectu cuius est potētiāle. q̄ sub illa maiore pōt accipi mi. vera. non soluz de actu mere n̄ali sed de actu moralī. Et cū arguitur q̄ v̄tus moralis differt sp̄e a charitate. igit̄ act⁹ differt sp̄e ab actu i ḡne moris. p̄ntia non valet q̄m sūt virtutes subordinate. licet. n̄. de virtutibus dispatis videret̄ q̄ earū eēt actus distincti sp̄e saltem in eē moris. tamē quādo vna est sup̄ior ⁊ alia inferior non oportet q̄ bonitas quā h̄z act⁹ ab vna sit distincta absolute specie a bonitate quā h̄z ab alia. s̄ magis q̄ v̄tus sup̄ior tribuat bonitatem v̄teriozē que sit quasi p̄pletina bonitatis illi⁹ quā tribuit inferior. Et h̄ mō charitas dicit̄ eē forma aliarū v̄tutū q̄ bonitas meritoria que p̄p̄it actui aliquo modo a charitate est p̄pletia bonitatis cuiusmodi alterius i actu

Cōtra hoc saltem actus v̄t est charitatis siue meritorius l̄z nō sit i sp̄e dispata ab actu v̄t est v̄tutis moral̄. erit t̄m in sp̄e v̄teriozē ⁊ completiozē q̄ sit actus vnde moralis. Et talis distinctio specificā sufficit ad p̄positū. Hic vno mō posset cōcedi p̄cl̄sio ⁊ tūc dilectio meritoria diceret̄ h̄c quādā rōnez specificā quā nō habz aliqua dilectio naturalis vnde n̄alis. licet eadez dilectio numero sit n̄alis p̄siderata v̄t p̄supposita rōni meritorij. rō igit̄ meritorij est ratio specificā completina bonitatis p̄cedentis. nō autem specificā dispata. nec plus p̄bat mediūz p̄us posim⁹ de potētiāli p̄p̄io ⁊ p̄fectione completia. Si aut̄ iusticia generalis est v̄tus sup̄rema ⁊ forma aliarū v̄tutū moralū tūc de illa eēt aliquo mō simile ⁊ de charitate. Aliter dicit̄. q̄ rō meritorij nō ē aliqua rō specificā ⁊ cōpletia i ḡne moris. q̄ nō dicit̄ aliquā bonitatē vel rectitudinēz intrinsecam actui. s̄

in illaz presupponit. 7 dicit ulterius
respectu ad voluntate acceptantem.
Sed si meritorium non presupponat precise
bonitate actus moralem si bonitate
qua tribuit charitas cum illa sit com-
pletior bonitate morali in actu. sequit
quod actus qui est meritorius habet aliquam
bonitate specificam ulteriore quam boni-
tatem moralem. Item meritorium non
importet talem bonitatem ulteriores
tamen perigit. 7 hoc videtur probabile. quod alius
posset actus esse meritorium quod tamen nullus
habet bonitatem ultra bonitatem mora-
lem. Contra hoc actus potest haberi etiam
completus etiam in specie morali. Item non ha-
beatur bitus virtutis. sicut est generaliter
de electione qua generaliter virtus moralis
igitur a simili omnem bonitatem quam
actus habet quoniam charitas inheret habet
posset si non inesset. Rursus probat
quod omnem illam rectitudinem possit habere
quod conformitate eadem ad regulam
puta dictam verum. 7 ideo in moralibus
habetur eadem bonitas moralis. quia
illa rectitudo est bonitas moralis vel
non est sine ea. sed actus charitatis
ultra rectitudinem habet conformita-
tem sui ad cognitiones directivam habet
propiam bonitatem ex hoc quod est secundum
inclinationem charitatis. immo esse
secundum illam inclinationem est habere propriam
bonitate charitativam non sic de virtuti-
bus moralibus. Contra conclusionem
quod tenet in solutione quoniam obijcit sic.
cognitio naturalis de deo 7 cognitio fidei
infuse sunt actus differentes specie in in-
tellectu. igitur pari ratione dilectio naturalis
7 dilectio charitativa in affectu. autem
probat. quod actus fidei infuse est determinate
veridicus. ita quod non potest ei subesse
falsum. actui autem credulitatis acquiritur
ex naturalibus potest subesse falsum. in cogni-
tionis autem illud quod est determinate
veridicum distinguitur a non determinate
veridico specie. ut per 3. 6. et ibi. quia sic
suspicio 7 opinio quibus potest subesse
falsum distinguitur a virtutibus intellectua-
libus que sunt bitus determinate veridici
probat etiam autem de cognitione naturali
scientifica de deo. de qua videtur manifeste
quod differat specie a quacunque credulitate.

probat tamen per locum a simili. quod videtur
esse simile de actibus in intellectu 7 de
illis in voluntate. tamen a causa quod quoniam cogni-
tiones proprie differunt specie. actus volun-
tatis sequentes differunt specie. quod ea que
sunt eiusdem specie non perigunt per se
nisi aliqua eiusdem specie. Ad illud
autem potest negari loquendo de actu cre-
dendi naturali 7 supernaturali. quod credere sup-
ernale est actus ut elicitur secundum inclinationem
natura fidei infuse. credere autem naturale est actus
elicitus secundum certitudinem acceptam ab
aliquo testificante. nunc autem ut dictum
est prius in quodam quoniam simul potest quod
vno 7 eodem actu credere ex testimonio
asserentis 7 credere secundum inclinationem
fidei infuse. si inest. igitur idem est actus in
re. 7 ille ut est naturalis est potentialis ad
illam perfectionem quam recipit a fide in-
fusa. proprium autem potentiale non disti-
nguitur specie a perfectione habente ultra illud po-
tentiale propriam perfectionem. Ad pro-
bationem autem potest dici quod cognitio
certa que habet propriam certitudinem intrin-
secam 7 hoc vel a se vel ab obiecto ut idem
dicitur in ipsa vel ab aliqua per se causa: di-
stinguitur specie ab incerta cognitione.
Ex tunc cognitio principij seipsa est certa
vel ab obiecto. scilicet a principio quod est a se
verum manifestum vel saltem manifestum
ex terminis quod sunt per se causa evidencie
principij 7 includuntur in ipso. prolo autem
est certa per principium tanquam per causam sue
certitudinis. sed per nullum istorum modorum
est actus fidei infuse certus. sed tamen modo
a quodam extrinseco. illud. n. lumen fidei
infuse quod est participatio quedam luminis
divini non potest inclinare intellectum nisi in
aliquod determinate verum. certitudo ergo
illa in actu est ex quadam compatitione
ad quoddam extrinsecum infallibile cui
actus ille conformatur. non est autem ex ipsa
intrinseca perfectione actus. quod equum perfectus
esset quantum ad quodlibet intrinsecum sibi si
equum itense eliceretur. precipue secundum fidem ac-
quisitam. Contra. saltem ista certitudinem
habet a se causa sua. 7 hoc sufficit. Respondetur. quod
cumque sit calitas fidei infuse respectu actus
credendi tamen non facit actum illum esse certio-
rem intellectui habenti actum quod si ipsa
fides non caret. certitudo. n. nata est

in esse intellectui de actu suo excludens non tñ exceptōes s̄ etiā dubitatōes 7 hoc non est nisi intellectus percipiat illud a quo actus h̄z q̄ sit certus. q̄ si nihil pōt percipere vñ sit certus: vñ q̄ possit dubitare. intellectus autē nō percipit illud p̄ncipiū certificans.

Aliā p̄batio antecedentis que tangit de actu scientifico videt accipe manifeste verum. 7 tñ negāda ē p̄ficia. nō enim sequit si intellectōes distinguat sp̄s. igit 7 volitōes nisi addat in antecedente q̄ intellectōes ut sūt p se p̄ue ad volitiones distinguunt sp̄s. hoc est q̄ requirat in eis distinctiōes specifica ad hoc ut possent h̄c tales volitiones. 7 ita nō est in p̄posito. q̄ si q̄s naturali rōe sciens deus esse bonum eliciat actū fructōis circa ip̄m 7 alter credens ip̄s eē bonū diligat ip̄m. nec p̄mus actus requirit per se ad hūmānā dilectionē ut scientificus nec 2° ut creditivus. s̄ vterq̄ requirit sub quadam rōne cōi. s̄ ut ostēdunt obiecti diligibiles. **C**ōsimilit̄ etiāz posset dici ad aliā p̄bationē antecedētis de credulitate infusa 7 acquisita. esto q̄ illi actus different sp̄s hoc nō est p se in q̄tū sunt p̄ui ad diligere. s̄ est in q̄tū p̄cedunt ip̄os actus diligendi nō requirit illa d̄ia istoz specifica. **E**x^m. si alicui demonstratiue cōcluderet hoc esse volendum 7 alteri dialectice: tñ actus quo iste vellet h̄c differt sp̄s ab actu quo ille vellet idē. q̄ in cognitionibus in q̄tū sunt p̄e nie nō requirit ista d̄ia. **A**d ar^m p̄ncipale d̄r. q̄ h̄tus est cā non sube actus sed modi in actu. 7 ille mod^o posset p̄cedi differre sp̄s suo modo a substantia actus. **I**sta r̄sio licet videatur fm aliquos p̄babilitatez h̄c loquēdo de illo mō quē h̄tus attribuit actui cuiusmōi est delectabilis vel facilius vel p̄mpte opari vel expedire. istos quidez mōs vel etiā istū modū si sint vnus modus vñ h̄tus acq̄sit^o cōiter tribuere actui. vel si vltra hoc dicatur q̄ h̄tus aliquis puta v̄tutis v̄tutis tribuit recte vel virtuose agē tñ nullus istorum modorum pōt eē

p̄p̄ius charitati vel actui meritorio q̄ meritoriuū ut dictum est dicit actū acceptatū volūtati dīne in ordine ad p̄m̄um reddendū. nunc autēz nihil aliud ē actum acceptari a voluntate dīna sic: q̄s volūtatem sic acceptare actū. nihil autē cātum pōt esse rō formalis voluntati q̄ sic acceptet actū 7 hoc intelligēdo ut rō formalis medians inter potentiā 7 actum. igitur de charitate non vñ posse dici q̄ ip̄a sit p̄ncipium illius modi in actu qui modus sibi p̄p̄ie cōr̄idet. **P**otest igit aliter dici ad argumētū. q̄ mā. illa q̄ actus illi differunt sp̄s q̄ eliciūtur a p̄ncipijs differentibus sp̄s vera ē de p̄ncipijs totalibus. quia ab illis h̄nt totaliter actus entitatem suāz 7 p̄ p̄is v̄nitatem suā 7 distinctōes. vera ē etiā de p̄ncipijs partialibus dum tamē sunt p̄ncipia dispersa 7 p se requisita in q̄tūz distincta. quia si sint subordinata vel non p se regradur q̄ sint distincta: nō oportet q̄ act^o sp̄s distinguant. nunc autē charitas nō est p̄ncipiūz totale actus nec dispersum respectu ip̄ius voluntatis sed subordinatum. q̄s potentiē ē vti h̄tu non eēuerso. nec ē p se requisita nō solum ad substantiam actus. sed nec ad actum in q̄tū meritorius. s̄ tñ requirit ut quoddaz p̄m̄um ad hoc q̄ actus sit acceptabilis. Sed nec requirit ut tale p̄m̄um necessitate ordinis eēntialis cāru: sed tñ necessitate dispositionis illius voluntatis que cōtingenter disposuit non acceptare actum nisi fm istam inclinationem sit elicitus. p̄ncipiū autē sp̄s distinguēs vel est per se p̄ncipium illius in se: 7 p̄ p̄is dāns sibi aliquam entitatē realem que sit eius in se. vel saltem ē p̄ncipium eius fm illud fm quod distinguitur sp̄s. vel si ē p̄ncipiū dispositiue distinguens oportet q̄ p se disponat ad hoc q̄ fm ordinem eēntialē cāru hoc ut distinctum cātur. nulluz istoruz competit actui p h̄tū charitatis. **N**ota hic per ordinem q̄s sit act^o imputabilis ad laudem vel vitup̄iū actus v̄tuosus fm v̄tutem moralem.

actus charitativus et actus meritorius. **1°** dicit respectu ad potentiam libere efficientem actum, **2°** addit respectus ad virtutem inclinantem vel verius ad regulam virtutis, scilicet rationem rectam ut dictantem, **3°** dicit respectu ad charitatem inclinantem, **4°** ad voluntatem divinam specialiter acceptantem, **5°** dicit bonitatem aliquam ultra **2^m**, et per actum ad **4^m**, non ex natura rei, sed ex dispositione voluntatis acceptantis.

Deinde querit

de operatione actus intrinseci voluntatis ad actum extrinsecum. **¶** Utrum actus exterior addat aliquid bonitatis vel malitiae ad actum interiore. **¶** Arguitur quod non. quod non habet rationem voluntarii non habet rationem boni vel mali. actus autem exterior ut distinctus ab interiore non habet rationem voluntarii, quia non habet quod sit voluntarius nisi ab actu interiore. igitur actus exterior secundum se non habet bonitatem vel malitiam, non adderet autem nisi tale aliquid secundum se haberet. igitur **2°**. **¶** Contra que preceptis negativis distinctis prohibentur habent propriam et distinctam rationem illiciti, nunc autem alio precepto prohibetur actus exterior et alio interiore, ut patet de istis preceptis, non mechaberis et non concupisces uxorem etc., et similiter de istis preceptis, non furtum facies et non concupisces rem proximi etc. **¶** Nota quod habet maiorem difficultatem de bonitate actus moralis quia de unitate actus naturali manifestum videtur quicquid per illam intelligatur quod ipsa est alia et alia alterius nature, patet autem quod alia est natura actus interioris et exterioris, in eo isti actus eliciuntur immediate a diversis potentibus, interior a voluntate, exterior a potentia aliqua exteriori, licet per imperium voluntatis. **¶** **2°** etiam habet difficultatem intelligendo de actu illo et isto non quando sunt diversi sine in diversis suppositis, puta si unus habeat actum interiore et alius exteriorem, sine in eodem supposito, puta si unus nunc solum habeat

interiorem et alius exteriorem. Sed difficultatem habet de actibus istis qui sunt coniuncti, puta qui in eodem ex actu interiore sequitur actus exterior.

¶ **3°** non est intelligenda quod de additione bonitatis et malitiae secundum intensiorem sed secundum extensionem, frequenter quidem evenit quod tam in bonis quam in malis actus desiderij qui est respectu absentis est remissior actu illo qui est presentis, quem **Aug⁹** vocat amorem, **9°** de tri. viii. dicens quod appetitus inhiat fit amor fruientis. Et forte non tamen est actus intensior circa obiectum presentis quam circa absens; sed simpliciter alius actus sed sine sit idem actus desiderij et amoris sive alius et alius: saltem actus amoris est perfectior intensius, quietat enim voluntatem eo modo quo actus desiderij non potest eam quietare, quando igitur exterior habet tunc vel causaliter vel occasionaliter actus interior intendit. Sed de hoc non querit, sed an actus exterior ex se addat bonitatem aliam illi que est in actu interiore.

¶ Est igitur intellectus questionis iste in qua precipuam habet difficultatem, an actus exterior qui in eodem est coniunctus interiore habeat bonitatem moralem propriam distinctam a bonitate actus interioris. **¶** Ubi sunt tria videnda. **1°** a quo actus habeat bonitatem moralem vel malitiam, **2°** an ab eo habeat quod sit laudabile vel vituperabile sine culpabile, **3°** si est alia bonitas vel laudabilitas in actu exteriori quam interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum omnium que recta ratio operantis iudicat debere ipsi actui convenire vel ipsi agenti in suo actu convenire. **¶** Hec descriptio declarat. Sicut enim bonitas primaria entis que est integritas entis in se importat positivam negationem imperfectionis per quod excludit imperfectionem et diminutionem, sic bonitas entis secundaria que est accidentalis sine supveniens entitati est integritas convenientie vel integra convenientia eius alteri cui

debet convenire, vel alterius sibi, et
iste due convenientie omniter sunt
conere. Exemplū pmi. sanitas dicitur
bona homini, qz sibi conveniens, et
cibus dicitur bonus qz habet saporem
sibi convenientē. Exemplū vtriusqz
pōt haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3. vel
8. bona inqt valitudo sine coloribz
et lassitudine hoc p pmo membro, qz
valitudo ē bona homini qz est ei cō
veniens. Et subdit Aug. et bona fa
cies hominis dūmensa pīr et affecta
hilariter et luculente colorata. hoc p
2. membro, qz talis facies dicitur bōa
habendo illa que sibi conveniunt, et
est differentia, qz illud quidem quod
est conveniens alicui dicitur ei bonū.
hoc est illi perfectio vel bonitas, sed
non dicitur de notatiue vel accītaliter
bonū in se, illud autē cui aliquid con
venit dicitur de notatiue bonum eo qd
habet illud quod sibi convenit, et in
pmo est de notatio quasi forme a sub
iecto, sicut aīa dicitur humana sic ali
quid dicitur bonum homini qz bonū
humanum, sed in 2. ecōverso est de
notatio subiecti a forma, cum dīr hō
est bonus fm illō bonū suū, actus autē
natus est cōvenire agenti et etiaz hīc
aliquaz conditionem sibi cōvenientē
utroqz igitur modo habens illaz, pōt
dici bonus bonitate accidentalī, et hīc
verum est generaliter de actu etiā na
turali, et p oīs bonitas ista in hīdo
illud quod sibi convenit non tñ est
bonitas accidentalī sed naturalis.

Ista cōvenientia vel est a natura
extremorum vel si debeat reduci ad
iudiciū alicuius intellectus cum in
tellectus sit mensura convenientie hīc
est ad iudiciū illius intellectus qui
est mensura totius nature qui est in
tellectus dīnus Iste quidem sicut per
fecte cognoscit quodcūqz ens ita per
fecte cognoscit convenientiā vel dīf
convenientiaz vnius entis ad alterū
Uterius aliquod agens de eo quod
convenit actui suo non iudicat, nec
illud in ptāte sua habet sicut est agēs
sine intellectu et voluntate, et ibi vel
ex solis causis mere naturalibus de

terminatur quid cōveniat actui et ex
eis inclinatur agens ad agendū vel
si ultra illud sit iudiciū alicuius inte
et motio alicuius voluntatis hoc nō
est nisi ipius dei inq̄tum est vlis di
rector totius nature, et ista bonitas ī
actu agentis sine intellectu non erit
nisi mere naturalis. Aliud ē agēs
qd de cōvenientia sui actus iudicat
et illuz in ptāte sua habet sicut agēs
p intellectum et voluntatem, et boni
tas lēbāria talis actus integra dicitur
bonitas moralis, in actu autē cuius
cūqz alterius agentis nō ē bonitas
nisi mere naturalis, qz vel hīc causas
mere naturales: vel si fm intellectuz
vel volūtatem hoc non est nisi dei qī
naturaliter monentis, Ultra istud in
diciū generale actus qd est cōiter
de actu agentis per cognitionez sine
sine cognitione sunt aliqua que fm
iudiciū spāle agunt ex cognitiōe intrī
seca sibi, et quedam cum cognitione
sensitiua tñ que aliquo modo appre
hendunt convenientiam obiecti sine
iudicent de convenientia actus sine nī
saltez non transcendūt bonitatē nālē
Alia agūt ex cognitione intellectuā
que pīe sola est indicatīa de tali cō
venientia, et talia nata sūt habere re
gulam intrīsecāz rectitudinis ī suo
actu, et in solis istis potest esse actus bo
nus habens bonitatem moralem, s
non sufficit ad illam qd in agente sit
potentia iudicatiua de convenientia
sui actus, sed oportet qd actu recte iudi
cet de actu et fm illud rectum iudiciū
actus fiat, si n. cognitio pīa sit erro
nea licet agat conformiter cognitōi
recte alterius cognoscentis, qz tamē
tale agens natum est regulari in suo
actu p pīam cognitionez et fm illā
non agūt sed contra illam ideo non
recte agūt. Cōsimiliter talem actum
elicit qualē hīc in sua ptāte, hīc autem
in ptāte sua talem actū qualem cōg
scit et eligit, qz ptās liberī arbitrii vel
formaliter vel concomitanter existit
in cognitione et electione. Sic igitur
patet qualiter bonitas moralis actus
est convenientia iudicata fm rectam

rationem operantis. Quod autem addebat
 oium eorum quod debent convenire actui
 sic declarat. oē iudiciū incipit ab ali
 quo certo. p̄mū iudiciū de cōveniētia
 nō pōt p̄supponere aliquā p̄veniētiā
 dictatā ab illo intellectu. q̄ tunc non
 esset p̄mū. P̄supponit igit̄ aliq̄
 certū. 7 non ab illo intellectu iudica^m
 7 huiusmodi est nā agētis 7 potentia
 s̄m quam agit. 7 rō quidditativa act^o
 ex rōne. n. istoz quidditativa conclu
 dunt hunc actum esse convenientem
 huic agentī s̄m istaz potentia vel dīf
 convenientem. nullo p̄supposito nisi
 rōibus istoz terminoz. sicut ex rōe
 hoīs 7 potentie intellective 7 actus in
 telligendi p̄ q̄ convenit hoī p̄ intē^m
 intelligere. p̄ etiā q̄ non p̄venit sibi
 p̄ intellectum tangere rōne illi^o actus
 qui est tangere. similiter p̄ ex rōnibus
 nāe potentie 7 actus q̄re bruto non
 convenit intelligere vel magis p̄rie
 sibi repugnat intelligere. in isto q̄de
 p̄mo iudicio quod p̄ci^o accipit ex
 natura operantis 7 potentie operantis 7
 ipsius actus non est inconvenientia.
 s̄ ē indebita sine inordinata p̄nerio.
 s̄ dīscōveniētia hoc ē impossibilitas ab
 solute cōveniēdi. Ulterius ex rōnī
 bus istoz triū concludi pōt quid sit
 oīm convenientes tali actui ut est talis
 agētis. puta de actu p̄medēdi q̄ con
 venienter trāseat sup cibū restauratū^m
 dep̄diti. nō aut sup illud quod non ē
 natuz esse nutrimentum. sic lapis vel
 aliqd hī^o q̄d l̄z alij aīali ēēt nutritivū
 non tñ hoī. Ista determinatio obi ē
 p̄ma determinatio q̄ p̄inet ad genus
 moris. non tanq̄ dīa determinans
 ad aliqd in illo ḡne. s̄ tanq̄ potētiāle
 receptivū determinationis moris.
 q̄ qñ actus est hīs oīm convenientes
 agentī tunc ē capax determinatiōis
 moris s̄m circūstantias ordiatas.
 p̄p̄ quod dicit̄ ex obiecto act^o h̄e
 bonitatē ex ḡne. quia sicut genus est
 potētiāle respectu differētiarū. sic bōi
 tas ex obo est p̄ma in ḡne moris p̄e
 supponēs solam bonitatem nature.
 7 capax oīs bonitatis specificē i ḡne
 moris. In ista aut bonitate specifica

que dicit̄ bonitas ex circūstantia
 talis ē processus p̄ma bonitas v̄ ē
 ex circūstantia finis. q̄ ex nā agētis
 7 actionis 7 obi statim concludit̄ q̄
 talis actus nō debet cōpetere tali nisi
 in ordine ad talem finē. 7 debz eligi
 7 appeti p̄p̄ talem finem. 7 ista circū
 stantia non est ipsius actus. ut in esse
 reali positi vel non p̄ci^o sic. s̄ ē ipsius
 actus ut voliti 7 per actū volūtatis
 ad talem finē relati. immo nō min^o
 ē electio bona q̄ fit p̄pter finē debitum
 esto q̄ per actū illū elicitum extra nō
 attingat finis electōis q̄ si attinget.
 Post circūstantiam finis v̄ sequi
 circūstantia modi agēdi q̄ p̄cludit̄
 ex oīb̄ p̄dictis vel aliquibus eoz
 talis vel talis debere ēē. Postea con
 cludi pōt de tempore. quia tali agentī
 talis actio p̄p̄ talē finē etiam talem
 hīs modum non debz s̄p convenire.
 s̄ p tempore pro quo ordinabilis est
 ad talez finē. vel p quo pōt talē finē
 habē. Ultima aut oium v̄ circū
 stantia loci. imo multi sunt actus q̄z
 etiaz bonitas completa moris nō
 determinat locum. Sic igit̄ patz de
 pluralitate eoz q̄ reā rō dictat debē
 convenire actui. q̄ ad hoc ut sit per
 fecte bonus debz habē s̄m descriptōz
 iam positam oium istoz integritatē
 Un̄ Diony. de di. no. p̄e. 4. bonū ex
 vna 7 tota ē cā. malū aut ex p̄cula
 ribus defectibus. tota ingt cā hoc est
 integra ex oīb̄ circūstantijs. Cōf
 circūstantie sunt relatōes. 7 bonuz ē
 qualitas. x^o et hī^o. v̄rus etiā est q̄litas
 in p̄dicamētis. R^o 7° phy. v̄tus oīs
 7 malitia ad aliqd sunt. actus igitur
 ēē bonos vel v̄tuosos iportat rōnēz
 vel multas rōnes. s̄ tñ habz modū
 tenoiandi vel p̄dicandi q̄litis. sic
 sanū vel pulchrum. 7 cōiter ita est de
 quarta sp̄e q̄litis. Iuxta 2^{am} p̄
 tem auctoritatis Diony. videnduz ē
 vñ actus hēat malitiā moralez. vno
 mō pōt malitia opponi p̄uatē boni
 tati in actu. Alio mō contrarie. sicut
 etiā hō dī malus contrarie. qñ habz
 bitum vitiosum qui est bitus quidē
 positivū l̄z cū p̄uatōe p̄fectiōis debite

Alio modo dicitur malus per se in se. scilicet quod caret bonitate quam deberet habere. Item non habet habitum vitiosum. Primum positum. Distinctio ista potest haberi a Boetio super predicamenta exponendo primam proprietatem qualitatis. Dicitur igitur iniustitie iniustitiam non esse contrariam. putatur enim iniustitia per se esse iniustitie non contrariam. Et subditur huiusmodi reprobandum multe habitudines per se vocabulo preferuntur ut illiberalitas atque imprudentia que nunquam virtutibus opponerentur que sunt habitus nisi ipse quoque habitus essent. Per rationes apparet ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circumstantia debita et tamen non cum circumstantia indebita. puta quando non ordinat actum ad finem debitum nec tamen ipsum ordinat ad finem indebitum. tunc ille actus est malus per se non contrarie. sicut ille qui ordinat ad finem indebitum. et ex multis talibus actibus generaliter habitus consilii in malitia. scilicet per se non contraria. Ex hoc huiusmodi. dare elemosinam non propter bonum finem. scilicet amoris dei. vel subventionem proximi. non tamen propter malum finem puta vanam gloriam vel nocumentum alicuius. est actus malus per se. De malitia per se loquitur Dionysius. quod quicumque defectus particularis cuiuscunque circumstantie necessario requiritur reddit actum sic malum. scilicet malus contrarie non est nisi habeat circumstantiam positam habentem aliquam deformitatem. Breuiter igitur sicut bonitas moralis est integra convenientia. sic malitia moralis est disconuenientia. et malitia quod per se per se disconuenientia per se. hoc est contraria convenientie debite. malitia autem contraria disconuenientia contraria. Huiusmodi est conditio aliqua repugnans convenientie. Ex dictis sequitur correlativum quod in eodem actu substrato potest esse multiplex bonitas moralis. quod idem actus potest esse recte circumstantionatus non solum multis circumstantiis particularibus que non sunt multe bonitates sed integrant unam bonitatem. sed etiam potest idem actus esse circumstantionatus complere omnibus circumstantiis pertinentibus ad unam

virtutem et etiam omnibus pertinentibus ad alias virtutes. et ita secundum dictamina diversa perfecta prudentie respectu multorum finium propriorum. Ex hoc. vado ad ecclesiam et iustitiam. quod teneor per obedientiam vel ex voto. vado etiam ex charitate ad deum ut orem vel ut exhibeam deo cultum laudis. et vado etiam ex charitate fraterna ut edificem proximum. Et breuiter in quocunque actu siue bono tamen bonitate morali siue vel bonitate meritoria quanto concurrunt plura motiva ordinata agendi tanto melior est. Consiliter in eodem actu potest concurrere multe malitie tot quidem quot sunt dictamina et oppositis que deberent inesse.

De secundo principio

principali dico quod laudabile et vituperabile imo generaliter premiabile et punibile continentur sub hoc communi quod est imputabile et illius communi est una ratio. scilicet actum esse in libera potestate agentis. et licet ad istam potestatem concurrant intellectus et voluntas. tamen illa indifferentia que posset non fieri illud quod fit. et posset fieri illud quod non fit intelligendo diuinitatem non continetur in sensu. scilicet diuinitatis non positiois. Ista inquam indifferentia vel indeterminatio ad alteram partem non potest complere reduci nisi in ipsam voluntatem. quia quecumque alia potentia actiua est naturaliter actiua. et ita determinate unius quod est de se. unius inquam partis communi dictiois. ita quod licet sit indeterminata actiua respectu multorum dispartorum. sic solus est causa multorum effectuum hic inferius. tamen loquendo de quacunque una dictioe causa quecumque talis est determinata ad unam partem. puta solus ad faciendum herbam hanc determinate. et hunc vermem. et sic de alijs. voluntas autem sola habet indifferenciam ad dictoria. et tale quod ipsa est sui determinata ad alterum eorum. ex. 9. methaphysica. c. 4. aliter simul ageret contraria propter hoc igitur quod actus eius sic indifferens est in eius potestate. licet non nisi supposita intellectio. id est per se est imputabilis agenti. Unde 2. de lib. arbitrii. dicit Augustinus. satis commutatum est de. motus si culpe deputatur.

non est nālis s; voluntarius. Et post
discipulus. motus quo volūtas con
uertit nisi eēt voluntarius 7 in nra
prāte posuit neq; laudand; est; hō
neq; culpādus. vt. s. in qōne de necc
tate nāli i volūtatē. Imputabile igit
duos respectus iportat. vñ ad prāte
vel dñū agentis. 7 aliū ad aliqd
corūdens actui vel agentī sū iusti
tiam. 7 s; ppter ipm actū. 7 2^m seq
ad pñū. q. n. iste est dñs sui act; i dō
actui 7 agentī debet aliqd ppter actū
pñū respectus manet non variat; p
se in actu bono vel malo. 2° autē va
riat; non qdē formalit; sū bonū vel
malū. s; p supposita dñā bōi vel mali
q attendit; sū pueniētiā vel discon
uenientia; aliquam dictā in p artī.
variāt penes aliq; corūdentia istī 7
illī. bonū quippe sic est iputabile qd
ad laudez vel pñū. malū autē sic qd
ad vitupñū vel penā. Actus autem
neuter siue indifferens dum tñ sit in
prāte agētis iputat; vñ vt quodā mō
vitupabilis. q; poterat ordiate agē.
vel saltez vt nō laudabilis. 7 s; ppter
defectū ei; q potuit laudabilis egisse.
Ex h; p; q non ab eodē formalit; est
actus bonus bonitate morali 7 im
putabilis. s; p^m h; ex puenientia ad
regulā iuxta quā d; elici. 2^m ex eo q
ē in libera prāte agentis. Laudabile
autē 7 vitupabile ambo ista iportant
q; 7 l; formalit; dicāt h; qd ē iputa
bile cū reterminatione illius ad qd est
iputabile. tñ mālit; cōnotāt illō ppter
qd ipm ē ad h; iputabile. s. bonitatez
vel malitiā ppter q ad penā vel pñū
iputādū est. De iputabili tñ distigui
pōt q vno; pñūssime accipiēdo illō
pōt dici iputabile qd ē immediate in
prāte volūtatī. 7 sic solū velle ē ipu
tabile. q; ipm sōm ē immediate i prāte
libera volūtatī. Alio; iputabile pōt
dici qd ē simplr i prāte volūtat; l; 3
nō immediate. 7 sic act; alci; pō^o quez
volūtat; mediātē actu suo volēdi pōt
ipare vt eliciat; vñ ipedire ne eliciat; ē
iputabile volūtatī. q; tota coordiā^o
vsq; ad illū actū ē icl dēdo istū actū
est i prāte volūtatī. Et ē dñā inter

iputabile p mō 7 2°. vna q; ad ipu
tabile p mō non requirit; nisi ipa pō
volūtatī. 7 illō qd requit; ppter actū
ei; cuiusmōi ē itelligē. 7 rō ē. q; illō ē
immediate effectus volūtatī. 7 de hoc
pōt accipi illud p retrac. 9°. Nihil tā
in prāte volūtatī q; ipa volūtas. in
tellige voluntas nō q; tūz ad suū esse
sed q; tūz ad actum suū pñū. Ad
actum iputabilē 2° requit; potētia
alia a volūtatē exequēs illū actū. Ex
hoc sequit; alia. q; vno mō est maior
pūgētia siue indīa respectu actus
p mō iputabilis. q; s. non requiritur
ad illū nisi volūtas supposita oñsiōe
sufficienti itellectus. vñ p alia posteri
ora q; tūz ipediri nō pōt ne eliciat;
s; ad actū 2° iputabilē requirit; alia
pō p cuius impotētiā impedit; pō ad
actū illum. nō igit; ex sola indīfere^a
volūtatī ē cōtingētia ei; sic cōti
gētia pñi act; cū igit; cōtingētia cu
iulbet alci; cāe vel potētiē i agendo
magis recedat a rōe pūgē^a simplr
q; pūgē^a volūtatī i cādo. seq
q; simplr maior ē pūgē^a respectu
act; volūtatī p iputabilis q; alci;
p q; to tñ act; 2° iputabilis depēd; a
plūib; ex q; q; q; vel defectu eius
pōt accidē ne ille effect; eneniat; pōt
dici effect; ille magis pūgēs. vel ma
gis pūe multipli ei; pūgēs.

De tertio pñci

pali pñmo dici potest. q; actus exteriō
scilicet imperatus habet bonitatem
moralem pñiam aliquam aliaz q;
actus interior elicitus. 7 2° videbitur
qualit; habet vel non habet pñiā im
putabilitatē. pñū pbat; duplr. p per
Augl. l; 3. de tri. c. 5. vel. i. 4. Mala vo
luntate vel sola qlibz miser efficitur.
sed miseriōz potestate qua desiderūz
male voluntatis iplet. pfecto q; tūz
7 sic male volendo miser esset. minus
tamen esset si nihil eorum que pperā
voluisset habere potuisset. patens est
q; hoc non potest itelligi de miseria
pene. quia desiderans 7 non potens
hē qd desiderat pl; habet de pena q;
ille cui; desiderū iplet. Itelligit; i^o d

miseria culpa. actus igitur malus exterior addit ad miseriam culpa quod praesentat in actu interiori malo. 2° probatur idem per rationem. ex primo articulo habetur quod bonitas moralis est integritas eorum que secundum rectam rationem operantis dictantur debere convenire ipsi actui est autem alia integritas eorum que secundum dictamen recte rationis debent convenire actui interiori et eorum que actui exteriori. igitur et alia bonitas moralis. et per primum alia malitia moralis. et hoc sine privatione termini. quia alia carentia eorum que debent convenire siue propria. quia alia disconvenientia repugnans illis que debent convenire. probatio minoris. recta ratio non dicitur actui convenire debere. quod impossibile est sibi convenire. nunc autem actui exteriori impossibile est convenire illud quod convenit actui interiori vel convenire potest. et hoc intelligendo de utroque actu ut in esse reali et de eo quod sibi convenit ut in tali esse. licet enim actui exteriori in quantum est obiectum volitum et non ut actu elicitus posset aliquo modo comparere denominatione denominatione quodam exteriori illud quod convenit actui interiori realiter. non tamen ideo eodem modo convenit isti et illi. quia etiam potentie operative non sunt capaces eiusdem actus. imo nec eiusdem rationis nec per consequens actus illi essent capaces convenientie eiusdem rationis vel ad minus quod sufficit ad primum poterant habere convenientiam aliam et aliam. Et per hoc patet ad aliquas instantias quod praedicatur. Contra ista ista per quod eadem est veritas actus intelligendi et ipsius obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem est bonitas actus volendi et obiecti voliti. ante videtur manifestum in exemplis. quia sicut veritas principii est immediata sic noticia eius potest dici immediata et conclusionis mediata. Similiter noticia principii est terminis et conclusionis ex principijs sic illis competit veritas. Consimiliter idem. quia ubi unum propter alterum ibi tamen unum. sed actus exterior non habet bonitatem nisi tantum propter bonitatem

actus interioris. igitur non est ibi alia et alia bonitas. Preterea peccatum secundum Anselmum de conceptu virginali est carentia iustitiae debite. non est autem in actu interiori et exteriori nisi una iustitia debite carere. quia iustitia vel iniustitia secundum ipsum non est nata esse nisi in voluntate. Preterea. ubi est una aversio et una libido ibi videtur esse una ratio formalis peccati sed in actu interiori et exteriori non est nisi una aversio. quia voluntas est illa potentia cuius solus est averti a fine sicut converti ad finem. libido etiam que aliqui vocant ab Augustino cupiditas ut. 83. q. 36. ipsa secundum ipsum ibi est prope venenum charitatis. igitur inest proprie illi potentie cui nata est charitas iuste. hec est voluntas sola. Ad primum esto quod eadem veritas que est ipsius actus intelligendi formaliter sit quodam alio modo. scilicet obiective ipsius obiecti intellecti. et hoc in quantum obiectum habet esse in ipso intelligibili. et consimiliter bonitas que est formaliter actus volendi sit quodammodo denominative ipsius obiecti voliti in quantum volitum est. nam actus ille bene potest habere aliquam bonitatem propriam in quantum positus in esse reali extra voluntatem. sicut in esse suo reali habet propriam convenientiam debitam vel disconvenientiam.

Ad confirmationem. illa potest deduci ad oppositum. quia si actus exterior habet convenientiam ad regulam suam per actum interiorum siue mediante actu interiori. igitur habet aliam quam actus interior. quia idem non est causa nec etiam medium respectu sui ipsius. nec etiam est causa vel ratio mediandi respectu sui ipsius. Exemplum huius habetur in actibus intellectus. conclusio autem licet habet veritatem a principio tamen habet propriam veritatem quia propria conformitate eius quod affirmat ad existentiam rei et ad ipsos terminos proprios conclusionis. non enim conclusio est vera formaliter veritate principij sed est vera veritate mediata et demonstrata. et ita habet veritatem demonstrabilem. Consimiliter multe conclusiones sequentes ordinate ex eodem.

principio habent veritates proprias distinctas. et forte prior est verior et magis necessaria. quia in necessitate sua non dependet a posteriori sed e converso. Cōsimiliter pōēs falsē repugnātes eidem vero hñt proprias falsitates quia proprias discōnvenētias eius qđ enūnciat ad illud quod est in re.

Cōsimiliter de actibus voluntatis nō solus actus volendi natus ē hñe convenientiam vel discōnvenētiam propriam ad dictamen rectum. s. actus imperatus natus est mediāte illo habere convenientiā et conformitatem et licet idem sit cui debet conformari actus iste et ille. tñ ea que cōformāt sunt diversa. et ideo habent ex pte sui diversas cōformitates siue conveniētias licet ad idem. Si dicas qđ vltas non convenit alicui extra intellectus sed tñ actui intellectus vbi obiecto vt est in intellectu. igit a simili bonitas nō convenit actui exteriori vt exteri⁹ elicitō. sed pteci⁹ vt obiecto actus volendi. Rōntia negari possz. iuxta illud. 6. metha. in fine non ē falsum et verum in rebus vt quēd quidem bonū verum quod aut malū falsum sed in mēte. Aliter posset negari aīis. quia si intellectus alicuius sit regula intellecti. sicut ē de intellectu diuino exemplante et regulante creaturam illud pōt dici verum non tantum vt est actu cognitum sed etiam vt est in se. qđ fm esse suum in se est exemplatum. et conforme exemplari. Ad aliud dico qđ iusticia pōt accipi vno modo. put est rectitudo habitual' siue habitus voluntatis et ab illa dicitur voluntas recta habitualiter etiam qñ nihil vult actu. et sic dicitur dormiēs iustus qui habet habitum. et alius i iustus qui caret isto habitu vt habz iniusticiam contrariam. Alio modo pōt accipi rectitudo pro rectitudine actuali siue in actu que est conformitas actus elicitī ad suaz regulam pñū membrū distinctionis cōcedit satis communiter. 2. pbat. quia actus non dicitur formaliter rectus vel iustus ab illa iusticia habituali

in voluntate. qđ stante illa posset bñi actus peccati venialis vel actus idif ferens. quorūz neuter est actus iust⁹ nec rect⁹. sed oīz qđ rectitudo qua for malit' act⁹ dicit' rect⁹ pteci⁹ insit dñi actus iest. imo forte nō iest imēdiare voluntati sed ipi actui. et mediāte illo voluntati. qđ voluntas nata est imēdiare recipere habitum et opationem iustitia aut actualis neutriū horūz est sed tñ est quedam pōditio ipius act⁹. puta conformitas eius. pñia ad suā regulam. Istud aut esset manifestius si actus non esset raptim transiens. s. idem aliqđdū manens. qđ sic mor⁹ p pñia parte sui pōt esse velox. et idē p 2. pte sui tardus. ex hoc sequitur qđ nec velocitas nec tarditas oīno sūt idem motui: ita posset actus pñs elici conformiter regule recte. et idem actus cōtinuatus posset elici postea nō conformiter illi regule. et ita essz actus pro priorī parte rectus et pro posteriori non rectus. Sed qđ actus raptim trāsīt vel si manet: manet cōiter cum eo sua rectitudo. nec idē manens mutat a recto in non rectū. nec sibi recto pro pōze pte succedit alia ps non recta. ideo non ita manifesta est differentia actus et sue rectitudis.

Cōcludit tñ ista differentia mōis predictis et etiam p hoc qđ relatio nō consequens necessario nām fundamēti nō est oīno eadem fundamēto nunc autēz rectitudo non necessario consequitur nām actus. iustitia etia3 actualis et si pñaria sit pteci⁹ in actu volendi. tñ 2. vel scđaria pōt esse in actu impato p actū volendi. qđ et ille habet rectitudinē pñiā lz dependētez a rectitudine act⁹ volēdi. Qñ igit dī qđ iustitia nō est nisi in voluntate vep est de iustitia hituali que ē rectitudo ppter se seruata. vt diffinit Ansel. seruati. n. pñiepuenit hitui. vel magis extēdēdo vep ē ēt de iustitia actuali pñaria. qđ voluntas illā ppter se seruat hoc ē tenet in actu suo quē illa iustit' rectū elicit. Si aut sit pñmo de iustitia actuali secundaria. illā oīz dicere esse volūtatis nō subiectiue s. cālī tñ. et

ita adhuc de ista potest aliquot saluari
diffini: illa iusticia. qz illa e rectitudo
voluntatis non vt voluntati forma-
liter inherens sed voluntatis vt cõe
vel imperantis. est etiam ppter se ser-
uata tanqz effectus voluntarie positi.
Ex isto sequuntur quedam corze-
laria p que etiam declaratur ppositi
vnum q manente eadem iusticia bi-
tuali sunt tot iusticie actuales quot
sunt actus elicti quarum vna potest
esse intensior alia si actus vnus cu-
maioze conatu eliciatur qz alius. 7 si
habitus maneret equalis. imo actus
prior potest elici cum maioze conatu
7 tunc habebit iusticiã actuale in-
tensiozem correspondentem intensiõĩ
sue. 7 2° actus pot elici cum minoze
conatu licet certum sit q tunc hitus
non sit minor. Aliud q singuli act⁹
mali habent pprias malicias actua-
les. quia sicut nati sunt habẽ pprias
bonitates. qz conuenientias vel con-
formitates siue eidẽ regule siue alijs.
sic singuli habent pprias carentias.
Aliud q malicie eo modo differunt
quo bonitates que deberent inesse. si
spẽ speciei: si numero nũero. pñatiões
enim distinguunt sicut habitus nati
essent distingu. puta surditas 7 ceci-
tas suo modo differunt spẽ pñatiua.
sicut audire 7 visus spẽ positiua. 7
hec cecitas 7 illa numero pñatiue:
sicut hic visus 7 ille differunt numero
positiue. Et hinc patet q non soluz
distinctio vitioz philo^o loquendo.
sed etiam peccatoz theologice loquẽ-
do. 7 hoc specie 7 numero 7 etiã gñe
accipi pot non tñ per distinctionem
ouerfionis. qz illa nec per se pñituit:
nec etiã distinguit peccatũ vt peccatũ
sed accipit fm rñem ppriam huius
pñationis que est formalis rñ disti-
guendi pñatiue sicut habit⁹ positiue
Apparet etiam quomodo vñ pñat
est grauius alio siue intelligat fm di-
stictã spẽm grauitatis siue fm distin-
ctam grauitatem 7 in eadem specie.
qz act⁹ eo modo quo debet habẽ bo-
nitatem maiozez siue in spẽ siue in rñe
fionis in specie. eodem modo si caret

bonitate debita est prior pñatiue. 7 si
habeat conditionem aliquã positiua
repugnantẽ est prior contrarie. 3° ap-
paret quod peccata pñt cõtinuari in i-
finituz in damnatis. 7 tamẽ nã non
consumet nec bilitas nãlis siue qd
cunqz aliud in nã. nam nulla creata
nã pot nãm intellectualez vel aliqd
nãle in ipa corrumpere. 7 si posset di-
minuere posset aliqñ destruere totalit^r
illam. Similiter effect⁹ contingens
alicui⁹ cause non necessario concõ-
tat suam cãm. igit^r oppositum talis
effect⁹ vel alicuius conditionis i ipso
non destruit vel diminuit talem cãm
malicia aut in actu est pñatio aliqua
in illo qd est effectus contingens vo-
luntatis. igit^r nihil diminuit de ipa vo-
luntate. Quid ergo adimit peccatum
additū peccato. cum fm Aug⁹. in en-
che. i tantũ sit maluz qstuz adimit de
bonitate. B^o malicia actualis i ali-
quo actu elicto non adimit bonum
qd simul secũ inest. patet nec oportet
q adimat bonũ quod ifuit. quia vt
dictũ est pñs actus raptim transiẽs
non mutat de bono in malum. Si
aut intelligat per bonum quod inest
habitus gratiũ q adimit peccado.
hoc non pot intelligi de quocũqz pec-
cato. qz 2^m peccatum nõ adimit illũ
qz iam ademptum fuit. nec pñmum
peccatũ ex p se rñe sua magis ade-
mit illud qz 2^m. qz tñ peccatũ pñũ
est simpliciter graui⁹ 2° qz mai⁹ bonũ
adimeret. pñgit aut qñqz q 2^m sit
grauĩ pñmo. 7 ita natũ esset adimere
mai⁹ bonũ. 7 ita per se adimit bonũ
illõ actuale. adimeret etiã p se bonũ
bituale si inesset. adimit igit^r pñat ge-
neralit^r illõ qd debet inesse. sic i ceco
nato cecitas adimit visũ nõ q ifuit
s q debuit inesse. 7 ita dicit Aug⁹. 13°
sup Gen. 8°. de angelo peccante q ce-
cidit non ab eo quod accepit sed ab
eo quod accepisset si tñ subdi volu-
isset. Et si in infinitum adderet pecca-
tum peccato quodlibet adimeret bo-
nitatem propriam que deberet inesse
nec e icõnẽies i vno bono finito vñ
alt^r pñeri sic ifinitos effect⁹ successiue

eliciēdos: sic 7 infinitas rectitudines eorundem. Ad aliud de auersione auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius finis. 7 patet qd nō oīs peccans auertit isto modo cuz forte frequenter peccans non actualiter consideret finem. vel si considēt nō illū in se ex malitia respuit. Alio mō pōt intelligi auersio nō sic formalis s̄ quasi virtualis que potest poni acceptatio aliqua voluntatis incompossibilis volitioni finis saltē efficacī vel consecutioni finis. sicut qñ volūtas vult aliquid oīno inordinatum 7 exordinans a consecutione finis. puta aliquid contra pceptum diuinum sine cuius obseruatione possibile nō ē consequi finem. adhuc isto modo intelligēdo auersio est solius volūtatis 3° mō largius pōt dici. auersio que cūq; malitia sepans a fine efficacī volēdo vel consequendo. 7 talis malitia potest esse in actu volūtatis impato. quia cuz impare actū sit malū non stat voluntatem efficacī velle finem vltimum nec etiam psequi ipm. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici cōuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quando igit accipitur qd nō est nisi vna auersio in actu interiori 7 exteriori verum est duobus p̄mis modis intelligendo. imo non ē talis auersio nisi in actu interiori. 7 si sic intelligat qd auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. imo suffic̄ illa inordinabilitas actus imperati. que posset dici auersio 3° mō dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligat esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido nō est formaliter in oī peccato sed vel formaliter vel cāliter cōcurrit ad peccatum. Si igit libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato oportet extendē ista nō tantum ad actū interiorē voluntatis imoderatum sed etiam ad actū ipatū. De 2° in isto articulo. s. de imputabilitate p3 ex distinctōe posita i 2° articulo. q2 si stricte accipiendo solū

illud dicat imputabile quod est immediate in p̄tate voluntatis: p3 qd solū velle vel nolle est imputabile. Si autē imputabile generaliter dicatur illud qd est simpliciter in p̄tate voluntatis sic actus impatus p̄prie ē imputabilis q2 nō sit immediate in p̄tate voluntatis est tñ mediāte actu volēdi qui actus nō solū fm se est in p̄tate voluntatis. sed etiam vt p̄ncipiū actus exterioris. q2 voluntas pōt per iteriorē ponere illum exteriorē. Ex^o. seru^o ex pcepto dñi occidit illa occisio imputatur comino q2 in p̄tate sua erat act^o seruī licet mediate. Et si arguit sic p̄us qd ille non est imputabilis nisi mediante isto. R^o ex h̄ sequit^r ppositum qd illius 7 isti^o est alia imputabilitas idēz. n. non est mediū nec rō mediā di respectu sui ipsius. 7 pōt idēz declarari sicut p̄us d̄ p̄pria bonitate. quia q̄s terminus sit idēz tñ in diuersis fundamentis sunt diuersi respect^o ad eundem terminū. actus ille 7 iste s̄ diuersa fundamenta. igit^r l3 imputabilitas conueniat istis in ordine ad eādem voluntatē tñ illa erit alia sicut ē alia cābilitas vel aliud subiacere potestati cause l3 causa sit eadem. Ad p̄mū ar^m p̄ncipale. voluntariū pōt dici illud qd est subiectū i volūtate vel illud quod est volūtū a volūtate. vel illud qd est impatū a voluntate p̄mū nō facit complete qd aliqd sit volūtariū. q2 hitus pōt eē i volūtate 7 tñ nō voluntarie voluntas habet illum. q2 tristitia est in voluntate subiectiue. 2^m dicitur voluntarium participatiue. q2 acceptatio eius vt obi ē voluntaria. ipm enim magis diceret volūtū q̄s voluntarium. volūtariū enim p̄prie dicit^r quod est in p̄tate voluntatis. 7 sic dicitur 3° modo. 7 sic actus exterior est voluntarius. sic actus interior simpliciter. non tamē est eque p̄mo. sed illo p̄supposito generaliter 7 sic minor est falsa. Ad probationem minoris dico qd licet actus exterior separatus ab actu interiorē hoc est sine illo positus in esse non sit voluntarius. 7 hoc quia

effectus remotior non dicitur volūta-
rius nisi ponatur in esse per actus in-
teriores qui est effectus propinquior tū
quā actus exterior coniungitur cum
interiori et ex illo procedit tunc ille ex-
terior ut distinctus habet rationem volun-
tarij et distinctam. quia voluntarij me-
diante actus aut interior non sic est vo-
luntarius sed immediate.

Consequen

ter queritur de dependētia
nature assumpte ad vbum.

Utrum in christo vnitas nature hu-
mane ad vbum sit sola dependētia
nature assumpte ad personam verbi.

Arguitur quod non talis est ibi vnitas
que sufficit ad verificandū predicatōz
nature et personae iuxta illud p̄ de tri.
i6. talis fuit illa vnio que deum facit
hōiem et hōiem deum. Nunc autem
sola dependētia non videtur ad hoc
sufficere. quia dependens non predicatur
semp̄ de illo a quo dependet. quod patet
in proposito. natura. n. assumpta depen-
det a patre. non tū pater est hō. igitur
est ibi aliqua alia vnitas quā depen-
dētia nature humane ad vbum. **C**on-
discurrendo per oēs modos vnitatis
non videtur posse ibi alia vnitas inue-
niri. **H**ic tria sunt vidēda. p̄mo quod
modus vnitatis sit hic ponēdus. 2°
inquiret qualiter ipa vnitas sit possi-
bilis quāvis est ex pte psonae assumen-
tis. 3° qualiter est possibilis quāvis ex pte
nāe assumpte.

De p̄rio creditū

est naturam humanam personaliter
esse vnitatem verbo. **J**ob. p̄mo. Verbum
caro factum est. vbi caro s̄m Augl.
pro homine ponitur. et hoc expresse
habetur in symbolis diuersis. **E**x
isto inferitur hec conclusio quod ibi est
ordo sine dependētia nature hūane
ad vbum. p̄ntia pbatur. quia omnis
vnio. vel est per informationem. vel
per aggregationem. vel est vnio ordi-
nis. et ne sit altercatio de perfectiōib⁹
essentialibus vel de proprietatibus notio

nalibus vel alijs que dicuntur vnita
in deo. intelligo de vnione que est rea-
liter distinctorum. hic autem non po-
test poni vnio per informationem. quia
vbum non est potentiale nec informa-
bile nec actus informans naturam
humanam. nec est hic tantum vnio
per aggregationem. quia sic verbum
habet vnionem ad naturam meam:
vel pater ad naturam assumptam. et
generaliter quodcumque distinctum
ad aliud simpliciter distinctum. nec illa
vnio aggregationis ut patet sufficit
ad vnitatem persone. **R**estat igitur
3^a vnio. s. ordinis. **O**rdo autem est
posterioris ad p̄s. patet autē quod ver-
bum non habet rationem posterioris
respectu nature. igitur e converso natura
habet per se ordinem posterioris res-
pectu verbi et ita dependētiā. pbatur
etiā p̄ntia. quia vnio nature ad ver-
bum importat relationem realez non
ex parte verbi. igitur in nā assumpta
tantum. omnis autem relatio realis
non mutua nec equiparatio vel est que-
dam dependētia vel requirit depen-
dētiā relati ad illud ad quod refert.

Alterius qualis sit illa dependētia
nature ad vbum. concluditur ex quo-
dam credito isto. s. quod solus filius est i
carnatus. ex quo sequitur quod natura
illa non est vnita cuilibet persone in
trinitate. sed soli filio. **E**x quo se-
quuntur tria. p̄mum quod ista dependētia
non est p̄rie causati ad causam. quia s̄m
Augustinum. s. de trinitate. 17. ad creatu-
raz pater et filius et spiritus sanctus
sunt vnum p̄ncipium. 2^m est quod ratio
formalis terminandi istam dependē-
tiā non est aliquid commune tribus
personis. quia in quocumque est illud
quod est formalis ratio terminandi
aliquam dependētiā et hoc p̄ius
naturaliter quā dependētia sit termi-
nata: ad ipsum dependet dependens.
Si igitur ratio terminandi esset com-
munis tribus personis tota trinitas ter-
minaret quod falsum est. **H**ic dicitur
quod licet sit aliquid commune toti trini-
tati. tamen alio modo est in vna per-
sona quā in alia. et pro tanto posset eē

in vna rō terminandi licet nō i alia.

Cōtra hoc. in habendo illud qd ē cōe tribus psonis non est aliqua dī stinctio nisi pertinet ad originē. puta qd pma psona habet illud a nullo 2^a a vno. 3^a a duobus. S; ista dīa non facit qd vna psona terminet dēpendentiam nature 7 non alia. quia ista differentia esset oīno eadez etia; si nulla psona fuisset incarnata siue quelibet siue quecunq; sola persona. puta si pater solus fuisset incarnat⁹.

U3^m sequit^r ex isto. s. qd rō formalis terminandi istam dēpendentiā nature est entitas psonalis psonē verbi. hoc pbat^r quia realis vniōis est aliqua entitas realis formalis termin⁹ siue rō terminandi. quecunq; aut ēntitas gñalissime loquendo de entitate vel est entitas cēntialis siue nature: vel ē entitas hypostatica siue psonalis qñ est in natura intellectuāli de qua loq mur. pbatum est autē qd rō terminandi istam dēpendentiam non ē entitas nature siue cēntie in deo. igit^r erit hypostatica. Et breuiter ista dēpendentia non est ad aliquid cōicabile vt p se terminum vel p se rōnem terminādi sed est ad aliquid icōicabile siue icōicabiliter subsistens vt tale. sicut ē nature dēpendētis vt cōicabilis vel sub cōicabilitate. sic patet p mū. s. qd vni tas siue vniō nature būane ad vbiuz est quedā dēpendentia vel consistit in dēpendentia tali. s. nature vt cōicabil^r ad aliquod subsistens incōicabile.

Cōn vniō eiusdez rōnis posset eē ad psonam patris. s. habēt terminū formalem eiusdez rōnis. sed entitas hypostatica est alterius rōis i psonis igit^r 12. **R**ō dicetur ad hoc sicut dī ceretur de cōitate eius quod ē psona in dīnis. qd si ponat^r aliqua cōitas realis psonē ad tres psonas posset cō cedi cōis rō terminandi eadem nō tñ ppria.

De secūdo arti cūlo principali videndū est quō sit possibile ex pte terminū. quomodo. s. hoc subsistens incōicabile vt tale po

test terminare dēpendentiam. hoc autē potest aliquāliter declarari sic. si repugnaret sibi dēpendentiam terminare aut illa repugnātia esset p hoc qd est illud subsistens siue psona. aut p hoc qd est psona diuina. aut p hoc qd est h psona quē. s. sola ponitur terminare dēpendentiam. sed ppter nullū istozū repugnat isti psonē. qd pbat^r duplt. pmo sic. independenti non repugnat terminare dēpendentia; 7 si habeat ppriam independētiā non repugnat sibi eē terminum pprium dēpendētie. nunc autem vbiū qñtū ad entitatem suam etiam psonalem est i dēpendens. 7 hoc independētia sibi ppria. igit^r nullo istozū trium mō dōrum repugnat sibi terminare dēpendentia; pbatio minoris. cū formalit^r repugnat omnis imperfectio: ei formaliter repugnat omnis dēpendentia. 7 quod est formalis ratio repugnantie respectu vniū 7 respectu alterius. hoc patet. quia dēpendētia vel est formaliter imperfectio. vel oīo habet necessario imperfectionēz annexam. nunc autem filio rōne pprietatis hypostatice repugnat formalit^r oīs ipfectio. ita qd ista pprietas ē ipi filio formalis ratio repugnantie. nihil enim ponitur in dīnis ex natura rei quin sibi pccissime considerato repugnet quecunq; imperfectio. alioquin pccise qñtū est de se: possibile esset sibi aliquā ipfectionem competere 7 ita posito qd illa imperfectio competēt adhuc ipa posset manē ipa. 7 si ipsamet manet est intrinseca deo. igit^r possibile esset aliquam imperfectionēz esse intrinsecam deo. quod est impossibile. **C**ōtra istam rōnem obijciē pmo contra maiorem. quia si independētia concluderet posse terminare dēpendentiam. igitur independētia talis concluderet posse terminare talem dēpendentiam. consequēs est falsum. sicut patet in multis. pmo i substantia 7 accidente. quia omnis substantia est independens independētia accidentis ad subiectum. 7 tamen nō omnis substantia potest terminare

dependentiaz accitit cuiuscunq; ad
subiectum. sicut lapis nō pōt termina
re dependentiaz sapie. Cōsimiliter
p3 de dependentia totius ad ptes. q2
multa sunt qbus repugnat dependē
tali dependentia que est toti⁹ ad ptes
nec tñ pñt terminare talē dependentiā
sicut est qdcunq; simplex qd non ē
totū nec ps. p3 etiā de independētia
cāti ad cām. q2 angelus est idēpēdēs
a quocunq; cāto vt a cā. nō tñ pōt
terminare qdcunq; cātum. Apparet
etiā cōsimiliter de ppietate de qua est
ppo^m. q2 ppietas psonalis cum sit
oīno independens fm hoc posset ter
minare oēm dependentiam creature
ad tēū vt cāti ad cāz. 7 hoc fm quā
cunq; rōnez cālitatis. qd ē manifeste
falsum. q2 ppietas in persona nō est
formalis rō cāndi s; aliqd cōe trib⁹.
vt dictū est. s. p. Augl. Rñdet igit^r
ad maiorē q lz independēti rōe sue
independētie non repugnat q ipm
terminet dependentiā alterius: tñ ide
pendētia nō sufficit ad hoc vt sibi cō
ueniat terminare. s; o3 qz habeat po
ritatē vel pmitatem eēntialē respectu
illius qd dependet ad ipm. q2 depen
dentia ē posterioris eēntialit^r ad pū
eēntialit^r. o3 etiā qz hēat perfectōnem
aliquā respectu cuius dependēs sit ip
sectum. 7 ad ppo^m entitas hypostati
ca non h3 pōritates eēntialē respectu
creature. q2 ordo essentialis est per se
iter eēntias distinguēdo eēntias cōn
eēntiatē hypostaticā. forme. n. l. qddi
tates rez se hñt sicut nūeri. entitas ē
hypostatica nō est simpliciter perfecta
vel simpliciter perfectio. put dictū est
in qōne de hoc mota. p idē negaret^r
b^{or} q2 si aliqd ess3 ratō repugnantie
respectu cuiuscunq; ipfectionis ipm
eēt pfectio simplr. si igit^r entitas by
postatica non est pfectio simplr seq^r
qz ipa nō est formalis rō repugnādi
oī ipfectioni. 7 p pñs nec per ipaz
habet psona formalit^r ppiā indepen
dentia. Ad ista. ad p^m. dependentia
pōt dupl^r distingui. vno mō formalit^r
sive qñ spē fm rōnem distinctā for
malē dependentie. Alio mō qñ māl^r

fm distinctionē independētiar. Et h
dupl^r. vel in eodez ordine. vel i alio
7 alio. pma distinctio requit in fmio
rōnem formalem terminandi aliam
7 aliam vel eandēz qñ illimitatā vir
tualiter. s. vel eminēter pñnētez tales
rōes formales distinctas. 2ª distinctio
non requit distinctōem nisi eoz qz de
pendent. 7 qñq; ista distincta sūt eiusdē
ordinis. qñ. s. eque immediate vl eque
mediate dependent ad idem. qñq; s; al
terius ordinis. qñ. s. vnum depēdet
mediate 7 aliud immediate. licet igit^r
ista ppo sit falsa independens tali de
pendentia pōt qualēcunq; dependen
tiam terminare. 7 etiā ista indepedēs
dependentia tali pōt talē dependentiaz
cuiuscunq; dependentis terminare. tñ
vī ista pbabilis q independens tali
dependentia pōt alicuius dependentis
talem dependentiā terminare vl pōrē
7 h vel immediate vel saltez mediate.
7 ista pbabilior. simplr independēs
pōt cuiuscunq; dependentis. vl saltē
alicuius dependentis aliquā dependē
tiam terminare. Et istaz duaz ppo
nuz veritas appareret si ista eēt nota
q quocunq; entitas quacunq; alia
vel est p se pōr vel posterior. 7 ista vī
posse hñ ex cōnexionē entiaz 7 vni
tate eoz siue vniuersi. q vnitās ē or
dinis fm pñm. iz. metha^o. videretur
n. illa entitas incōnexa cum alijs q
ñ hñt p se ordinē pōr nec posteriori.
Quā igit^r ar^r si independētia rē. vno^o
posset negari pñtia q2 si idēpēdēs tñ
idēpēden^a nō possit tñiare talē depē
dentia hoc ē ppter aliqd annexuz sue
independētie que est limitata. 7 idō
pōt hñe aliquaz ipfectionē ānerā
sed hec rō nō t3 de independente sim
pliciter. q2 in tali saltē nulla ē ipfectio
Aliter ē deficit illa consequētia. q2 n
oportet q talis independētia con
cludat talem terminatōem nisi inde
pendentia simplr acciperet in ante.
sic q independētia simplr 7 oīmo
da concluderet posse terminare oēm
dependentiā. sed hoc nō fuit acceptū
sed solūmō q independēs oīo posset
aliquam dependentiā terminare. Hoc

Depend^a aliq ut ab
aliq tñmā^r egeat^r - Independē
pñtas pñt
pñmō

ordo essent^{is}

dependen^a for^r
mā^r in eoz pñm
ut talio talio

170. 13. 4. 6. 9
qñq; dependē

Ordo entit^{is} 7
vniuersi

enim sufficit ad ppositum. qz p viam
 diuisionis sequit cū illud independēs
 de quo est sermo. s. psona vel entitas
 psonalis nō possit terminare aliquā
 dependentiam q̄ est cāti vel mēsurati
 vel aliā huiusmōdi: qz possit terminare
 istaz q̄ est nature vt est cōicabilis ad
 aliqd vt icōicabilis exis. Alii possz
 pcedi p̄s s3 intellectū p̄s expositū
 s. qz independens tali dependentia ali
 cuius talit̄ dependentis vlt̄ p̄ori depen
 dentia dependentis potest dependentiā
 t̄minare. Per hoc p3 ad illas istācias
 ibi positas. Ad p̄mā. qz substantia
 illa p̄t aliquā dependentiā alicuius
 accit̄s terminare. puta illius qd̄ na
 tum est sibi conuenire. Et esto qz eēt
 aliq̄ substantia nō susceptiua alicuius
 accit̄s. sic ē natura diuina illa t̄n p̄t
 terminare aliquā dependentiā p̄orem
 q̄s sit ista. puta alicui? cāti p̄oris ip̄o
 accit̄e. 7 sic mediate terminat depen
 dentiam ip̄ius accit̄is. Ad 2^m de
 toto 7 de p̄tibus p̄ idem. qz simplex
 qd̄ nec est totū nec ps p̄t terminare
 dependentiā p̄orem q̄s sit illa que est
 totius ad p̄tes. Et si queraz quaz
 dependentiā terminat angelus respecū
 ignis q̄ dependet a p̄tibus suis. B^o
 illā dependentiam q̄ est minus nobil̄
 ad magis nobile in ordine essentiali
 nāz. Per idem ad 3^m. qz angel^o
 terminat dependentiā cuiuscuq̄ nāc i
 ferioris. 7 h̄ mediate vlt̄ imediate. illā
 qdem q̄ est fm̄ ordinē eēntialem qd̄
 ditatum. 7 illa est qd̄amō p̄or depen
 dentia illa q̄ est effectus a cā efficiente
 imo hec videt̄ oīno p̄mā. 7 h̄ potest
 assignari cōiter conuenire cuilibet inde
 pendēti respecū illius respecū cuius
 d̄r independēs. Ad 4^m. indepen
 dēs oīo b̄n v̄r qz necio possit aliquā
 dependentiam terminare. qz nō v̄r al
 cōnexionē h̄re cū alijs entibus. s. nō
 o3 qz qualēcuq̄ dependentiam possit
 terminare. qz illā q̄ requirit i terminō
 p̄fectōem simplr cuiusmōi ē dependē
 tia cāti ad cām nō terminat. nisi sit p
 fectū simplr. p̄t aut̄ eē independens
 si sibi repugnet imp̄fectio l3 sibi non
 cōueniat simplr p̄fectio. quia ēntias

hypostatica vt talis non est perfectio
 simpliciter. nec t̄n oīs talis est imp̄fec
 ta. Per hoc excluditur responsio
 ad maiores. qz independēti oīno nec
 rōne independentie sue nec rōne ali
 cui? sibi annexi p̄t repugnare gene
 raliter terminare quancunq̄ depen
 dentiam. Et cum tangit qz ad hoc vt
 terminent requirit qz sit p̄s eēntialit̄
 p̄t dici qz p̄prie loquēdo de p̄oritate
 eēntiali que. s. est rōne eēntie vt disti
 guitur cōtra entitatē hypostaticā. sic
 vna est p̄oritas trium personarum. s.
 extendendo p̄oritatem eēntialem ad
 p̄oritatem per se. 7 hoc respecū cuius
 cuq̄ entitatis siue qdditat̄is siue hy
 po^o p̄t entitas p̄sonalis in diuinis
 dici p̄or eēntialit̄. vel magis p̄prie per
 se p̄or quocunq̄ cāto. Et isto 2° mō
 accipiēdo p̄oritatē necesse est vt oīne
 dependentiam terminans sit p̄s eo
 qd̄ depēdet. non aut̄ p̄ mō accipiēdo
 p̄oritatē. nisi t̄n q̄ ē dependentia cāti
 ad cām vel aliq̄ similis dependentia.
 puta cāti posterioris ad cātum p̄s.
 vel cāe vn̄us ad aliam cām. vel mē
 surati ad mensuram. Et cum dicit qz
 sole forme hoc ē qdditates se habēt
 sicut nūeri quo ad h̄ qz in eis solum
 attendit̄ ordo eēntialis. nō igitur in
 entitate hypostatica p̄t distinguī de
 dependentia eēntiali. qz est simplr eēn
 tialis que est rōne eēntie in vtroq̄ ex
 tremo. vbi. s. fundamentum rōne eēn
 t̄s dependet. 7 terminat rōne eēntie terminat
 Et isto mō est dependentia eēntialis
 creature vt cāti ad deum vt ad cām.
 Alio modo p̄t dici eēntialis tantū
 ex p̄te fundamenti cui. s. eēntia est rō
 depēdendi. sed nihil rōne eēntie ter
 minat. sed rōne entitatis disticte ab
 essentia puta hypostatice. Et cum ad
 dicitur qz terminans dependentia 3 o3
 esse perfectū. licet hic possit distigui
 qz perfectio sicut 7 entitas equinoce
 conuenit entitati quidditatine 7 hy
 postatice. t̄n p̄prie p̄fectio nō videtur
 conuenire nisi entitati qdditatine. qz
 entitas hypostatica non est fm̄ quam
 aliqd formalr p̄ficiat̄. s. fm̄ quā reci
 pit p̄fectiōem. vel saltē determinatur

Prout patet
 Hic

pingit p̄ntis

Dependentia p̄ntis
 v̄r p̄ntis p̄ntis

q̄m̄ p̄ntis

ad pfectōz receptā. Et fm b negāda
 cēt illa ppō oz q terminās dependē-
 tiam sit pfectum. sufficit enim q sibi
 repugnet impfectio qualis conuenit
 dependēti. Et per b p3 ad illud quod
 dicit cōtra minozē. q2 pfectōem nō
 extēdēdo s pprie accipiēdo negāda
 est ista ppō q si aliqd sit rō repugnā-
 tie respectu cuiuscunqz impfectionis
 ipm est pfectum vel perfectio simplr
 quicqd enim potest realiter esse idēz
 simpliciter pfecto: ipm non pōt esse
 aliquomō impfectuz 7 nō oportet
 q quodēdqs tale fm rōnem sui for-
 malem sit simpliciter pfectum. 2o
 pōt ppositū sic declarari. aliqua est i
 entibus dependētia nature cōicabil
 inqstū cōicabile ad suppositū cui cōi-
 cat. g in illa dependētia status ē ad
 incōicabile vt terminans talē depen-
 dentiam. aūs declaraf. q2 aliqua nā
 bz pprium p se suppositū sicut est nā
 substāialis. 7 ibi est idēptitas real
 nature 7 suppositi. nec est dependētia
 nāe ad aliquid extrinsecum vt eius
 suppositū 7 aliqua nā ppter eius iper-
 fectionē supposituz per se hēe nō pōt.
 7 p pns non pōt sic intrinsece terminari.
 sed requirit suppositū extrinsecū. sicut
 natura accētis requirit suppositū sub-
 stantie ad quod vltimate eius depen-
 dentia terminat tanqz suū suppositū
 7 hoc per accētis. q2 suppositum per se
 habere non pōt. talī autēz supposito
 p accētis non est natura per se idēz. q2
 natura 7 tale suppositum sunt alteri⁹
 generis sed ē ibi aliqua vnio supplēs
 vt possibile vicem idēptitatis. illa ē
 actualis dependētia nature 7 ex pte
 suppositi actualis sustentatio nature
 vel terminatio dependētie eius. sic q
 illam nām dependere ad illud suppo-
 situm est cōicari ipi tanqz suo suppo-
 sito. sicut potest habere supposituz. q2
 non potest per se habere supposituz. sic
 substātia sed tñ per accidens. pntia
 pncipalis p3. q2 cum suppositum sit
 per se aliquid incōicabile dependētia
 nature vt cōicabilis ad suppositum
 erit per se ad incōicabile. 7 ita cum p
 sona diuina sit verissime incōicabil.

*Subi hat ultimam
 dependētia am f*

immo sit sola p aliquod positum in
 cōicabilis. vt dicit in 3o arti. non re-
 pugnat sibi ex pte sui terminare de-
 pendentiam nature vt cōmunicabil
 tanqz suppositum eius non per se vel
 intrinsecū s tñ extrinsecū 7 alterius
 nature. Dicit q nllā natura pōt
 dependere ad ipm vt ad suppositū ex-
 trinsecum. q2 non pōt informari per
 accidēs aliqua natura. sicut suppo^m
 substantie informat accidēte. 7 pro
 tanto est suppositum p accētis nature
 accidentis. Preterea dicit q de-
 pendentia accidentis est p se ad sin-
 gularem substantiam non autem ad
 suppositum. vt suppositū. s. qstū ad
 illud quod suppositū addit vlt rōnē
 singularis. q2 illud non videtur esse
 nisi negatio. negatio aut non est ratō
 terminandi dependētia. Cōfir^r
 q2 natura singularis assumpta a vbo
 eodem mō terminat dependētia
 accidentis sicut terminaret si nō esset
 assumpta. sed assumpta non habet
 rōnem ppriam suppositi. igit qñ non
 est assumpta rō suppositi non est rō
 p se terminandi. Nec pōt dici q qñ
 est assumpta dependētia accidentis
 quod sibi iheret terminat ad psonā
 assumptē. quia dependētia accētis
 est inherere. accidens autem nature
 assumpte non inheret psonē assumptē.
 Ad pñū dici potest q sufficit hoc
 habere q non sit repugnantia a pte
 incōicabilis q sit terminus alicuius
 dependētie. an autēz aliqua natura
 alia ab illa que est ppria ipius incōi-
 cabilis possit dependere ad ipm incōi-
 cabile. de hoc in sequente arti. Q aut
 tangitur q incōicabile terminās de-
 pendentiaz nature extrinsece oz esse
 informale a tali natura. sicut substā-
 tia informatur accēte dependente ad
 ipam. B: qñ accētis inest substātie
 sunt ibi due bitudies. vna forme ad
 informale. 7 illius extremū est substā-
 tia vt receptiua talis forme 7 vt po-
 tentialis salte potētalitate fm quid
 illa est habitudo accidentis vt de-
 pendentis ad substātia vt ad quaz
 dependet. 7 illius extremū ē substātia

ut essentialiter per accidente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest esse alicuius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectionem in verbo. quia aliqua potentia potest esse. quia illa non requirit in verbo nisi per se potentiam que non repugnat sibi respectui cuiuscunque nature create. hic per illud dictum. ens est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accitens. quia si habitudinem accitis ad substantiam que est forme per quod ad informale: non possit substantia creata habere respectu dei tam habitudinem nature coicabilis extrinsecce et posterioris potest habere respectu persone divine qualis habitudinem habet etiam natura accitis respectu suppositi substantie. Ad 2^m potest dici quod substantia singularis est coicabilis. putat incoicabile opponit universali quod est coicabile pluribus. si putat incoicabile excludit omnes coicabilitatem tam per se quam forme. et hoc tam forme partialis quam de coicari materie informate quam forme totalis. puta quidditatis vel nature. que de coicari supposito participati. sic inquam incoicabile non convenit omni singulari. si solum illi quod non est alicui forma altero duorum modorum. et tale est illud quod est ultimum huius forme vel ens per formam. ita quod nihil habet ipsum tamquam formam siue principium quo essendi. et tale est suppositum. licet igitur accitens dependetia terminet aliqualem ad substantiam singularem tamen non est ultima terminatio nisi ad singularem ut incoicabiles quia dependentia que est in coicari non habet statum nisi ad incoicabile. quia si est dependentia ad singularem coicabilem cum illa sit ratio essendi ei cui dicatur. non est dependentia adhuc terminata ultime nisi ad illud cui coicabile coicatur. Nec tamen intelligo quod coicabile terminans dependeat ad incoicabile et propter hoc coicabile non ultime terminat. si illud ad quod ipsum dependet quia non est verum substantiam singularem coicabilem dependere ad suppositum substantie. sed est ibi vera idemptitas singularis coicabilis et suppositi. si per tanto quod dependet ad singularem coicabilem

ultime dependet ad incoicabile quia coicabile est alicui incoicabili ratio essendi. et quod dependet ad illud quod est alicui ratio essendi: dependet ulterius ad illud cui ipsum est ratio essendi. incoicabile autem non sic est ratio essendi alicui. et ideo quod dependet ad ipsum non oportet ulterius dependere ad aliquid. quasi habens esse per ipsum. Non igitur ultime terminatur dependentia accidentis ut coicabilis nisi ad suppositum substantie ut incoicabiliter subsistens et sustentans ipsum. et est ista ad aliquid extra totum genus dependentie. talis que est in coicari. quia est ad incoicabile. Et cum arguitur quod ratio suppositi ultra substantiam singularem non addit nisi negationem. R^o si hoc verum sit. tamen illa negatio prius convenit substantie singulari quam terminare dependentiam accitis. nec est inconueniens aliquam negationem imperfectionis prius convenire alicui quam aliquod posterius dependere ad ipsum sicut prius convenit homini non esse irrationale quam esse album. quia negatio illa statim sequitur affirmationem que includitur in ratione hominis. etiam si nunquam tale accidens competere vel competere posset homini. Et cum dicitur negatio non est ratio terminandi. R^o ultime terminare duo dicitur. scilicet terminare et sic terminare quod nihil ultimum terminet. ratio igitur terminandi est aliquod positivum. scilicet ratio istius quod terminatio sit ultimata: est illa negatio. quia terminans non est coicabile. si enim esset coicabile: tunc adhuc ulterius terminaret dependentiam illi cui ipsum coicaret. Et 3^m. si accitens dependeret ad aliud accitens. sic finem aliquos color ad superficies: eius dependentia non ultime terminatur ad superficiem: sed ad illud cui superficies est forma. et esto quod non dependet ad illud cuius est forma. si tamen modo esset sibi ratio essendi: adhuc ultimata dependet esset ad illud cui superficies est forma. Ad confirmationem posset dici. quod accitens nature assumpte etc. 3° finem aliquos declarat propositum sic. persona divina eminenter continet perfectionem omnis suppositi cuncti igitur potest supplere vicem cuiuscunque i

sustinendo illam naturā quāz posset
tale suppositūz sustentare. Preterea
quolibz natura creata est in potentia
obedientiali respectu persone diuine
igit psona diuina pōt sustentare quā
cunqz. Prima ratio vñ deficere. q
vñ psona diuina rōne eēntie cōtineat
vñualit quācunqz entitatem creatāz
tñ nō vñ vñualiter continere ratione
pprietatis psonalis aliquā entitatez
creatam. qz parirōne cōtinēt quāz
7 ita pprietas psonalis eēt formalis i
finita cuius oppositum oīsum est in
qōe de hoc mora. Preterea. si ppe
tas psonalis contineret vñualit oēs
entitates creatas videt q posset esse
rō formalis creādi creaturas. cuius
oppositū dictū est in quadā alia qōe
2ª etiam rō videt deficere. qz potē
tia obedientialis creature respicit oī
potentiā creatoris 7 illa est cōis. igit
illa sustentatio p quam filius p oīpo
tentiam sustentat nām istam est cōis
tribus. illa aut sustentatio que ē pōe
vnite est ppria filio. non igit p hoc q
est nām eē in potentia obedientiali p
sone concluditur ipam posse naturā
sustentare hypostatice vel suppositiue
sed tñ posse sustentare cālir. s. effectie

Contra cōclusionē istius articuli
arguitur p. qz vnio realis bz finitū
realē. que igit sunt simpliciter idem in
re sunt idēz in terminando talē vnio
nez. pprietas 7 eēntia sunt simpliciter
idēz in re. igit sicut vnū terminat sic
7 reliquū terminabit. Item ad
relatiuum vt relatiūz non dependet
aliud a suo correlatiuo. igit ad vñū
vt vñū non dependet natura hūa
na. qz solus pater est correlatiuum.

Ad pñū dicendū. q formalis di
stinctio relationis ab essentia sufficit
ad hoc q pprietas possz dici formal
terminus vnionis realis 7 nō eēnt.
tñ rō videt efficax contra ponentes
idemnitatem realem 7 formale eēnt
7 pprietatis constituentis psonā.

Ad 2^m dici pōt. vno mō negādo
aīis. nam aliud est dependē ad rela
tiuum vt relatiū. 7 dependere ad ipz
verbum relatiū non tñ dependet ad

ipm tanqz correlatiūz. Alii pōt
dici. q natura assumpta dependz ad
vñū sed non pprie vt ad relatiū.
sed vt ad incōicabile subsistens. 7 sic
neganda est pñtia.

De tertio articulo

lo. certum est fin. Dam. 57. q vñū
assumpsit naturāz i athomo. hoc est
singularem. 7 tamen non habentem
psonalitates ppriam. qz illa nō possz
stare cū assumptōe in vnitate psonē
vñ. si aut ppria singularitas nature
psonalis esset formalit ppria psona
litas eius non posset illa esse sine ista.

Propter quod oportet vidē q formalit
7 completiue natura creata sit psona
ta in seipsa vt ex hoc pateat si pōt ipa
carere ppria psonalitate 7 psonari ēt
psonalitate extrinseca. Est aut dū
an psonalitas ppria sit formaliter p
aliquid positiuū. 7 videt q sic. quia
negatio non est pmo incōicabilis. ne
gatio. n. qtuāz est de se posset cuiqz
competere. tñmō igit ē incōicabilis
ppter incōicabilitatez positiuū ad qd
ipa consequit. 7 ita pñū incōicabile
est positiuū. pprietas psonalis est p
incōicabilis. qz est rō formalis con
stitutiue incōicabile. s. psonā. Pre
terea. negatio non est p ppria alicui
enti. sed tñ ppter h q sequit aliquā
affirmatōem ppriam. pprietas enim
psonalis est pmo ppria illi cuius est.
igit 2^a. Preterea. qd excludit iper
fectionem ipm est pfectum vel saltez
aliquod positiuum. nunc aut depēdē
ad psonam extrinsecā est impfectōis
igit psonalitas ppria q excludit for
maliter illam depēntiam est aliqd
positiuum. Cōfirmat ppter hoc. n.
ponitur q singularitas nature est p
aliquid positiuū. qz excludit ipfectio
nem que est diuidi. vñ singulare oī
idiuiduū. h est in plura indiuisibile
a simili in pposito. psonari i se excludit
dependere ad personam extrinsecam

Sed cōt Dam. c. 50. In nullo. n.
eorūz que plantauit in nostra nā de
verbū a pncipio plasmas nos defecit
sed oīa assumpsit. totus. n. toti vñū?

est mihi ut totum toti tribuat. quod ē inassumptibile et incurabile. vult dicere igitur. quod quaecumque entitas positiva in nostra natura est unita verbo. Et quod hoc sit possibile et quacumque. probatur ratione. quia quaecumque natura est simpliciter in potentia obedientiali ad dependentiam ad personam divinam. si ergo esset aliqua entitas positiva qua non esset in se personata illa entitas esset assumpta a verbo. et tunc non nostra in christo esset personata simpliciter duplici personaliitate. quod est impossibile. quia si creata igitur per illam est formaliter incorporealis alteri persone et per personam persone ubi non concipitur. et ita in ipso non personatur. Preterea. si aliqua entitate positiva esset formaliter persona creata. igitur verbum non posset deponere naturam assumptam. nisi vel illa maneret non personata quod videtur inconueniens. vel oporteret quod daretur sibi de nouo aliqua alia entitas qua haberet personaliitatem creatam. sed hoc est impossibile. illa enim non posset esse entitas actualis. quia actus non est ratio formalis personandi subiectum. nec posset esse aliqua entitas substantialis. quia nec materia. nec forma. nec substantia composita. quia quaecumque talis si daretur non maneret natura eadem que prius quia haberet aliam materiam vel formam vel entitatem substantie compositae.

Potest igitur dici quod nostra natura est personata personaliitate creata. non aliquo positivo tanquam ratione formali. quia ultra singularitatem non inuenitur aliquid entitas positiva qua singulare completiue sit incorporealis. sed tamen singularitati superadditur negatio incorporealis siue dependentie que est incorporealis. Potest autem intelligi triplex negatio incorporealis siue dependentie. sicut. n. possumus intelligere dependentiam actualem. potentialem. et aptitudinalem. sic possumus intelligere negationes actus dependenti. et negationes possibilitatis dependenti. et negationem aptitudinis ad dependentium. Prima negatio est nuda siue sola. 2^a est cum repugnancia ad actum. 3^a est cum inclinatione opposita siue aptitudine contraria.

Ex^m. primo modo superficies si esset sine colore oino esset non alba. quia haberet solam negationem albedinis. 2° modo angelus est non albus. quia sibi repugnat albedo. 3° modo lapis est non sursum. quia in lapide est negatio aptitudinis ad sursum cum inclinatione ad non sursum sicut ad suum oppositum. Ad propositum. loquendo de dependentia ad hypostasim extrinsecam et spiritualiter divinam de qua modo loquimur sola negatio actualis dependentie non sufficit ad hoc quod aliquid dicatur in se personatum vel persona. quia anima Petri habet talem negationem. et tamen non est persona. 2^a negatio non inuenitur in natura creata personabili. quia nulli tali potest oino repugnare dependere ad personam divinam. imo quaecumque entitas positiva in tali natura est in potentia obedientiali ad dependentium ad ipsam. et per personam illa negatio non constituit personam creatam. 3^a etiam negatio non sufficit. quia illam habet natura assumpta. ipsa enim cum sit eiusdem rationis cum mea natura habet aptitudinem eiusdem rationis. et ita habet aptitudinem ad subsistendum in se. et non habet aptitudinem ad dependentium ad personam extrinsecam. nec est inconueniens possibilitate esse sine aptitudine. quia ad formas supernales et si sit potentia aliqua in susceptivo non tamen proprie aptitudo. quia illa non est proprie nisi ad formam naturaliter perfectam. Ad personaliitatem igitur propriam siue creatam oportet concurrere duas negationes primas et 3^{am}. ita quod 3^a est quasi binialis necessario conueniens nature cui conuenit siue sit personata in se siue in persona aliena. sed alia negatio. scilicet actualis dependentie superueniens isti negationi complet personaliitatem propriam. Ad illa igitur quod probant quod personaliitas propria est formaliter per aliquid posituum ad omnia sit est una. 2° quod nulli simpliciter repugnat esse incorporealis nec tanquam incorporealis dependere nisi sibi sit simpliciter proprium aliquid posituum quod sit ratio repugnantie incorporealis et dependentie. tamen incorporealis et dependere potest per quod repugnare alicui

quod natura nostra
est personata

3^a negatio gualis

h^{ic} vult ap^{er}te p^{ro}bat^{ur} p^{er}ta

p solam negationem. quia dum negatio illa. inest: affirmatio non pot inesse. sed non ppter hoc est simpliciter impossibile affirmationez inesse: nisi illud cui talis negatio inest esset necessaria rō q talis negatio cōsequetur. 7 tunc negatio esset simpliciter p̄ria. al̄s non esset nisi fm qd. p̄ba. Simili. n. modo p̄ria est alicui negatio sicut ip̄i repugnat opposita affirmatio. sola persona diuina habet incōicabilitatem p̄mo modo. quia entitatem aliquam intrinsecam simpliciter p̄riam p quā sibi repugnat posse cōicari. natura creata licet in se subsistat non tñ aliquid habet intrinsecum p quod impossibile sit eandez dependere. 7 ideo sola persona diuina habet p̄riam psonalitatem completaz. natura creata personata in se nō habet. quia non habet repugnātia ad posse dependere sed tñ ad actu dependere. 7 hoc fm quid. s. dum sibi i est negatio dependentie actualis.

Ad formam igitur p̄me rationis dico. q incōicabile simpliciter quod. s. importat repugnantiam ad posse dependere non conuenit p̄mo negatōi siue alicui rōne negationis. nec talis incōicabilitas est in creatura etiam in se personata. sed tñ incōicabilitas fm quid. s. repugnantia ad cōicari. 7 hoc stante illa negatōne dependentie actualis. ista autem incōicabilitas fm quid non requirit entitatem positiuam simpliciter incōicabilem. s. tñ entitatem positiuam receptiuam negationis dependentie actualis. sed incōicabilitas simpliciter si alicui negationi conueniat hoc nō est nisi qz illa consequitur entitatem positiuaz simpliciter incōicabilem. Per idē ad aliam maiorem de dependentia cōcedo q si alicui repugnat posse dependere. hoc est ppter aliquam perfectionem vel rationez positiuam. sed illa repugnantia non est in creatura. sed sola negatio dependentie actualis. Exemplum. accidenti sepato nō simpliciter repugnat inherere. vel posse inherere. sed fm quid dici posset ei re

pugnare inherere. pro q̄to q stante illa sepatione non pot simul stare cū hoc quod inhereret. Consimiliter ad illud de p̄lo dico q incōicabilitas simpliciter est simpliciter p̄ria illi cui conuenit siue incōicabilitas. incōicabilitas autem fm quid non est ei p̄ria. s. tñ sic q soli illi conuenit.

De 3. igitur articulo p̄ncipali videt q nature humane repugnat depēdē ad psonam alienam vt sustentantez idam. p̄mo quia est natura substantialis. 2. qz intrinsece siue idem p̄tece hz rōnem non dependendi tali dependē. 3. qz non potest habere aliquid intrinsecum quod sit sibi rō taliter dependē. Et p̄mo sic arguit. natura substantialis non est nata dare supposito nisi esse simpliciter. 7 p̄ p̄ns non pre supponit esse simpliciter. natura autē dependens ad suppositum alienum p̄ supponit in eo esse simpliciter qz esse nature p̄rie que p̄us cōuenit sibi qz ista natura dependens ad ip̄m. Aliis p̄batur. natura substantialis ē ēntitas simpliciter. sicut accidentalis est entitas hz quid 7 qualis est aliq̄ entitas for malit̄ tale esse tribuit. sicut igitur nā accidentalis tribuit tñ ē fm quid. 7 ideo presupponit ens simpliciter. ita natura substantialis dat ēē simpliciter 7 ideo non presupponit tale ēē. Ex 2. arguit sic. oē dependens hz intrinsece aliqd quod est sibi rō dependēdi natura humana non habet nec h̄e pot aliquid tale intrinsece qd sit sibi rō dependēdi tali dependentia. igitur 2. Ma. p̄z inductive in dependentia cū ad eā in quocunqz ḡne cause. 7 p̄batur rōne. qz nisi in isto sit aliq̄ ratio dependēdi que non est in illo non magis istud dependet q̄ illud. nā autem mea non dependet a v̄bo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquaz rationem dependentie sibi intrinsecā p̄batio maioris. non dependens nō fit dependēs nec ecōuerso nisi sit aliq̄ mutatio. mutatio autem non habet p̄ se termino nisi aliquā formam absolutam. si igitur natura sit de nouo

dependēs aduenit sibi aliqua forma absoluta que sit rō dependēdi et talē etiam amittit ut terminū a quo mutationis. si fiat de dependente non dependens. pbatio minoris tum quia natura illa posset deponi nullo absoluto corrupto in ea. si autem haberet aliquod absolutum quod esset ratio dependēdi sibi ppria: oporteret illud corrūpi qm̄ ipa fieret nō dependēs. tū qz nature eiusdeꝝ rōis competit filis rō dependēdi et ad similem terminū vel eundem terminum qm̄ nō est nisi vnicum natū terminare talem dependentiam. natura autē xp̄i et mea sunt eiusdem rationis. et mee non competit aliqd qd sit rō taliter dependēdi ad vbum. qz tunc mea violentē subsisteret in ppria persona. Ex 3° arguit sic. ppria psonalitas que pōt competere huic nature humane ē realiter eadē sibi. igitur manente hac natura manet hīs hanc psonalitatem. sed psonalitas ppria ē rō repugnantē ad sic dependē. igitur 2°. pbatio aſtis. qz certuz est qd huic nature humane singulari pōt competere ppria psonalitas illa non pōt eē aliud ab ipa nec ei accidens. qz accēs nō est rō psonādī substantiam. nec pōt esse substantia alia ab hac natura. qz nec substantia pposita. p3 enī qd vna suba composita non est rō formalis psonalitatis alteri substantie compositae. nec potest esse alia suba sicut ps. qz nō manēt eadeꝝ natura composita nisi manēt eadem vtraqz ps substantialis. Pōt dīci qd non est ponenda inter aliqua esse formalis repugnantia nisi vel in rōnibus eorum. pprijs aliq̄ repugnātia includat manifeste vel necessaria rōe pbatū includi vel sequi. s. neutro modo est de natura humana et de dependentia ad psonam alienam. igitur ponendum est qd talis dependentia si est simplr impossibilis q̄tum est ex pte fundamenti. Maior pbatū. qz qdlibet ponendum est possibile esse cui non patet rō impossibilitatis. Con similiter quodlibet compossibile vbi non apparet rō impossibilitatis.

pma pars minoris declarat ex rōib⁹ istorum de quibus est sermo. Rō aut nature humane magis p3. ratio autē illius dependentie de q loquimur pōt circūloquēdo vel aliqlit̄ describēdo poni talis. dependentie nature ut cōicabilis ad psonam ppriam alteri nature ut terminantem eius dependentiam. hec rō exponat. pmo illud qd dicitur ut cōicabilis. pōt aliquid cōicari alicui sic. qd illud sit ipm qd cōicatur. sicut vlt cōicat singulari. Alio modo sic. qd illd cui cōicat sit isto tanq̄s formali pncipio eēndi. Et hoc duplicif. vel ut forme partialis que cōicat materie informate et alit cōicat composito constituto p ipam vel ut forma totalis sicut quidditas cōicat supposito ut humanitas forti. In pposito intelligit cōicabile 3° mō s. qd sic cōicatur sit forma total quā hīs dicat fm̄ eam eē formalit̄ tale. sed pprium suppositum nature dicitur hoc mō tale fm̄ illam non ppter dependentiaz sed magis ppter p̄ idēp̄tātē. sed ad suppositum non pprium non pōt eē p̄ idēp̄tās sed illd qd pōt ibi esse qm̄ supplēs vicē idēp̄tatis est perfecta dependentia nature et perfecta sustentatio ex pte suppositi siue terminatio dependentie. tale autē suppositum quia est per se suppositū alterius nature et istius nāe dependētis non per se suppositum. et p se est p̄us eo quod non est p se sequitur qd p̄ habeat naturam ppriam q̄ istam dependentem que est sibi tanq̄s natura aduentitia vel natura 2^a. Et qd nāe humane nō repugnet talis dependētia q̄lis dicta est potest sic aliquāliter declarari. ut pbatum est in 2° articulo. persona diuina pōt esse pprius terminus alicuius dependentie. non autē dependentie que est cāti ad cām nec breuiter cuiuscunqz terminati ad aliquid rōne pfectionis formalis i ipo sed tantum illius que est nature ut cōicabilis ad incommunicabile sustentās ipam. igitur talis dependentia ē possibilis in aliqua natura. qz non pōt esse possibilitas terminādī dependentiam

25
nisi in aliq sit possibilitas dependēdi
s hoc non magis repugnat nature
humane q̄s alteri. **P**reterea 2° qz
accidens dependet tali dependentia
ad suppositum substantie cui inberet
nunc autem lz iōi coniūgat̄ depēdē
7 ihereret tñ pōr vī esse rō depēdētie
q̄s inherētie. sicut in termino videt̄
eē pōr ratio pōritatis eēntialis ppter
quam terminat dependentiam: q̄s in
formabilis vel susceptiui s̄m quam
terminat inherētiā. Si igit̄ intel
ligat̄ alicui conuenire dependentia
nature vt cōicabilis. 7 hoc sine inbe
rentia non videtur contradictio. sed
talis est illa que ponit̄ in pposito.

Confirmat̄. qz s̄m p̄bni. s^o metba^e
quale vno mō dicit̄ oīa substantie
igitur modus qualitatis non repu
gnat substantie. **3°** declarat̄ sic. ac
cidens pōt habere modū substantie
licz non perfecte. s. q̄ sibi repugnet de
pendere ad subiectum tamen aliq̄līf
similem. s. in non dependēdo actuali
sicut apparet in accidente separato.
pari rōe igit̄ videt̄ q̄ substantia pōt
habere modū accidētis lz nō pfecte
s. dependēdo 7 inherēdo subiecto tñ
modū aliquāliter similes. s. i depēdē
do actualiter ad suppositum alienuz.

Ad illa que adducta sunt in 3° rōe
ad p̄mū concedo q̄ natura substantia
lis est ad esse substantiale. s. non opor
tet q̄ sit p̄mū esse suppositi habētis
esse per ipam nisi qñ illud est eius p^e
suppo^m. qñ aut̄ est eius suppo^m nō p^e
s. p^e alterius nature tunc per illam al
teram p̄us habet esse. 7 cum accipit̄
illud quod dat esse simpliciter nō p^e
supponit esse simpliciter in eodem.

Et aliquod esse in se est esse simpli
citer 7 tamen supposito nō p̄prio nō
dat esse simpliciter omni modo.

Ad 2°. aliquid pōt esse rō depen
dentie dupliciter. vno mō sic q̄ ipm
consequatur vel concomitet̄ depen
dentia actualis. Alio modo q̄ lz ipz
necessario p̄comitetur aptitudo ad
dependenduz non tamen. necessario
dependentia actualis. s. ipm q̄ptum ē
ex natura sua dependeret. 7 quādo ē

actualis dependentia ptingit s̄m ipz
vt p̄mū fundamentum. **p̄mō** ē
dependentia creature ad deum. quia
necessario fundamentū dependentie
est in actuali dependentia semp. 2° mō
est dependentia cāti ad cām secundaz
sine qua possz ipm immediate cāti a
p̄ma. 7 ita posset ab illa 2^a nō depēdē
actualiter. licet semp haberet aptitū
dinem ad dependendum. **3°** igitur
rōnis vera est intelligendo de ratiōe
dependēdi non precise p̄mo modo.
s. indifferenter p̄mo mō vel 2° nihil
plus concludit. p̄batio p̄ma ma. in
ducendo de dependentijs cāti ad cāz

2^a p̄batio pbat q̄ dependens hz
aliquam rōnem dependēdi quam
non habet non dependens. qd̄ nēcū
est intelligendo per rōnem depēdētie
rōnem formalez dependēdi que est
ip̄a depēdētia. quia sine illa nō possz
aliquid dependere. s. intelligendo rō
nez fundamentalem dependentie s̄m
quam inest dependentia sicut s̄m al
bedinem similitudo: non oportet q̄
illa rō sit magis in dependēte q̄s i illo
quod non dependet actu est tamen
eque aptum ad dependenduz. **Er^m**.
accidēs qñ est in subiecto nō magis
habet talem rōnem dependēdi q̄s qñ
ipm est sepatuz. quia ip̄amet natura
est isto modo. p̄ria ratio dependēdi.
nec oportet ad hoc q̄ actu depēdeat
supaddi actu talis rō dependēdi. s.
sola rō formalis. s. actualis depēdē^a
Consiliter hic de natura assumpta 7
non assumpta. **3^a** p̄batio videtur
plus probare. s. q̄ actu depēdēs hēat
semp rōnem dependēdi fundamēta
lem. 7 hoc aliquam entitatē absolutā

Ad illā igit̄ p̄pōnem cui illa p̄ba^o
innitit̄. s. q̄ omnis mutatio habz. p
p^e termino formam absolutam. **R^o**
tē p̄ interemptionez imo motus est
sz vbi 7 ad vbi nec tamen vbi dicit̄
aliquam formam absolutaz. Qualit̄
autēz hoc non sit s̄ p̄bni. s^o phy^z. vl
7° dictum est supra in quadā qōe de
cor^e 7 vbi 2^e. **C^o** p̄ncipalis rōnis
non est vera eo modo quo a^o ē vera
scz intelligendo indifferenter de rōne

formali dependendi vel fundamen-
tali. et hoc necessario fundate actualiter
vel saltem aptitudinaliter habet. nam
assumpta rationem formalem dependendi
si ipsam dependentiam et rationem funda-
mentalem. immo ipsa est prima ratio
fundamentalis dependentie. licet non
necessario consequatur ipsam talis de-
pendentia actu sed aptitudie. nec pl^o
probat prima probatio. quia si non deponeret
nullum absolutum in ea corrumpitur.
et ita non habuit aliquod absolutum
quod esset necessaria ratio actu depen-
dendi sed absolutum fuit primum su-
scriptum dependentie. et sine ipso manere
potest sic sine respectu non necessario
consequente potest manere fundamentum
absolutum. Ad aliam probationem dico
quod licet nature eiusdem rationis habeant
aptitudinem similem ad dependendum
tamen non oportet quod si una actu dependeat
quod similiter et altera. patet de accidente
coniuncto et separato. natura autem mea
et non actualiter dependeat ad verbum
dependentia predicta. sed ad suppositum
hypostatice sustentans tamen habet aptitudi-
nem sicut natura illa assumpta habet
aptitudinem. **Ad argumentum primum**
pale dico. quod licet non omnis dependentia
sufficiat ad verificandum predicationem
dependentis de illo a quo dependet tamen
illa que est nature ut dicibilis ad
suppositum ut hypostatice sustentans
eas sufficit ad verificandum predicationem
nature sic dependentis de supposito
ad quod dependet. per de accide[n]te sic depen-
dente ad suppositum substantie de quo
etiam predicatur. et sicut predicatio acci-
dentis de subiecto licet sit vera non tamen
est per se: sicut esset nature de proprio sup-
posito: sic in proposito non est predica-
tio per se nature humane de ipso verbo.

Utrum sacer-
dos obligatus ad dicendum
missam per vno obligatus
etiam ad dicendum missam pro alio
sufficienter soluat debitum dicendo unam
missam per ambobus. **Arguitur** quod non
quia qui tenet ad maius bonum non

satisfacit soluendo minus bonum. sic
est in proposito. quia due missae sunt magis
bonum quam una. una etiam missa pro isto est
maius bonum sibi si dicatur pro illo: quam si
dicatur simul pro illo et alio. **Contra.**
qui plus soluit quam illud sit propter quod
obligatur ut abundanter satisfacere. sed
una missa est maius bonum quam sint illa
per quibus obligatur duobus. quia bonum
missae est ex virtute sacrificii. sacrificium
autem est infinitum et infinitis sufficiens.
christus. nam qui offert in illo sacrificio suf-
ficiens fuit quando offerebatur in cruce ad
satisfaciendum pro peccatis infinitis
secundum 12. **Hic promittendum est** unum. scilicet quod
probabile est quod missa non solum valet
virtute meriti siue operis operantis. sed et
virtute sacrificii et operis operati. vel non
solum valet virtute meriti personalis sa-
cerdotis offerentis sed etiam virtute meriti
generalis ecclesie in cuius persona per mini-
strum eodem offert sacrificium. aliquando
missa mali sacerdotis qui in illo actu
non meretur personaliter sed demeretur
nulli valere in ecclesia. quod reputatur pro
inconueniens. et rationabiliter. iuxta illud
Job. 6. panis quem ego dabo caro
mea est pro mundi vita. quicquid. nam christus
ut summus sacerdos offert panis quem
dedit. id est caro eius est mundi vita. Ex hoc
sequitur quod ad solutionem huiusmodi quoniam
tria sunt videnda. primum si missa dicta pro
duobus tamen valz ista sicut si pro eo solo
diceretur. et hoc merito personali cele-
brantis. **2. si tamen valet merito generalis**
ecclesie offerentis. **3. si iste simpliciter soluit**
debitum utriusque cui obligatur.

De primo est sciendum

quod inter opera meritoria oratio habet
magis rationem meriti applicabilis alicui
quia ipsa de ratione sui est placativa dei et re-
conciliativa rei deo et huiusmodi illi pro quo pro
ipsum orationem spiritualiter offert. Potest autem
meritum vel spiritualiter oratio in triplici gradu
intelligi valere alicui siue per aliquem. Uno
modo spiritualissime et sic seipsum valet orationi quando
est in gratia. ipse. nam habet motum ad bonum
et elicit opus bonum. Iste motus et
illud opus non sic sunt alterius pro quo
orat sicut orationis. nec potest iste ordinata

Oratio 3. intelligitur

voluntate sic illud alteri dare: qd nō
sit suūz meritiū qz magis tenet ex
charitate diligere seipm qz aliū. imo
forte nō posset dare qn illud eet suū.
Alio: gñalissime 7 sic valz toti ecclie
nec. n. debet orās aliqñ de ecclia ex-
cludere. sed ex itentōe habituali oēs
includere. 3° mō. s. mō medio valet
illi cui p orantē spāliter applicat. nō
enim valet ei spālissime pz ex primo
membro. sed nec pñse valet sibi gñā-
lissime sicut cuicunqz. tunc. n. frustra
in ecclia eēt spāles oñ ones affigēte
alie p vñis alie autem p mortuis. 7
iterum p vñis alijs 7 alijs. puta bñ
factoribus amicis 7 alijs vt patet in
oñonib⁹ missali romano p dñersis
assignatis psonis 7 statibus vel cō-
gregationibus. Frustra inquā essent
iste spāliter assignate quia non plus
valerēt illis qz generaliter cuicunqz
in ecclia. Habet g articulus iste
difficultatem spāliter intelligendo h
3° mō. Et pōt dici q vna missa deā
p duob⁹ nō tñ valet h mō isti qstū
valeret si pro eo solo diceret. Quod
ostēdi pōt sic. merito finito fm plenā
iusticiam adequate corādet aliqz
pñmū determinatum ad certū gdu
ppter autēz bonuz quod debet ecclie
gñaliter 7 ppter bonum qd debet isti
oranti spālissime que duo semp iclu-
dunt in pñio debito oñoni. accipio
illud bonū qd vtute meriti ipi⁹ orā-
tis debet medio modo ei p q spālīf
oratur. illud est determinatū ad certū
gradum. vtute igitur istius meriti
non debetur alicui isto modo medio
aliquod bonum qd non includit in
isto bono medio determinato. si ergo
totum illud bonuz datur isti tanqz p
miam mō medio debitum orationi:
nullū bonū debitum oñoni isti dabit
alci 7 p pñs si vtute isti⁹ meriti dat
aliqz bonū illi vt debitum isti oñoni
mō medio: sequit^r q nō totū bonum
sic debitū dat isti. g. 2°. Cōfirmat^r
qz equali merito pñse debetur eqle
bonum siue pñmū. 7 h in quocūqz
mō. s. gñalīf. spālissime. 7 medio mō.
Nūc aut ex equali deuotōe celebrās

habet opus eque meritoriū loquēdo
de merito personali. cōuenit autem q
eque deuote celebret qñ celebrat pro
isto spālīf sicut qñ spālīf celebrat p
vtroqz simul. g vtute ei⁹ meriti debet
pñse equale bonū merito hui⁹ misse
dicte p vno 7 merito illius dicte pro
duobus. g si qñ dicitur p duobus de-
betur isti totum illud bonum equale:
sequitur q vtute illius meriti nihil
debet alteri. quia bonū qd daret illi
alteri nō includitur in bono qd cor
respōdet adequate isti merito. Di-
cetur ad maio. q merito equali tam
fm intensiōem qz fm extensiōem de-
bet bonū equale vtroqz mō. nūc at
qñ quis simul pro duobus orat licz
sit meritum equale fm intensiōem
sicut qñ orat p vno: tñ est maius fm
extensiōem qz pluribus applicatur.
7 iō debet bonum eque intensiue sed
maius extensiue qz vtriqz. Siliter
rñdet ad primaz ma. q merito certi
gradus corādet bonuz determinatuz
ad certū graduz. verū ē vniformiter
accipiendo vtrobiz. s. fm intensiōez
vel vtrobiz fm extensiōem. sed licet
meritum ad plures extendatur 7 per
pñs pñmū pluribus debeat nō tñ
oportet q intensiue minuat lz pluri-
bus cōicet. Hoc declarat p sic. bonū
spūale ppositiōat spūi 7 spūs ē vbiqz
totus 7 nō p pres cōicet. g bonum
spūale cōicet sine diuisiōe. 7 ita nō
diminuit lz pluribus cōicet. Hoc et
ostēditur ex vbi tñ minus apparet qz
in pposito. Aliqua quidē corpalia d
quibus minus vñ qz de spūalib⁹ nō
mūn⁹ tñ cōicant 7 si plurib⁹ cōicent^r
pz de lumie cādele sil illuminātis plu-
ra illuminabilia 7 eqli^r sic illuminaret
qzlibet istoz p. pz etiā i voce q eqli^r
sil imutat quēcunqz multoz audien-
tiū sicut imutaret vnū illoz solum.

Cōfirmat 3° rño p autem q hñ de
pñera. dis. s. nō mediocriter. 7 cotat
ibi Hiero. vbi inter alia sic habetur.
Cū p centū aiabus psalm⁹ vl missa
or: nihil minus qz si p vna qualibz
ipoz diceret accipit. Pōt dici q
ista nō impediūt rōes pñs pñas. qz

utraque b^o istarum rationum est vera simpliciter tamen secundum extensionem quam secundum intensiorem. ita quod equali merito non debetur secundum strictam iusticiam bonorum numero superius: sicut nec bonum intensius. quia plura bona equalia equivaleret uni bono maiori intensius. et hoc in omni retributione iusta et commutatione. Si ergo merito equali non debetur maius bonum secundum intensiorem: nec per se habet extensionem. quia sicut ista si faceret unum faceret unum maius altero illorum. ita sunt maioris valoris secundum iusticiam quam alterum illorum. Hoc confirmatur quia aliqui qui vellet orare pro omnibus animabus in purgatorio intendens quod singulis valeret in medio eque valeret cuilibet sicut si oraret pro una. et tunc secundum ordinatam charitatem debet quod orare pro quocumque quia deberet impetrare bonum pluribus. dum tamen si posset per eundem actum sui diminutione boni alicuius eorum.

Dices quod per modum satisfactionis non tamen valet pro pluribus sicut pro uno. quia pena debita non relaxatur nisi aliquid equalens soluat. Contra. tunc aliquis posset impetrare per modum gratiam precibus quotcumque sicut uni. quia hic non requiritur pene solutio. sed dei placatio et impetratio boni ab ipso. Item sicut plures pene equivalent uni maiori pene et non relaxantur nisi per operationem satisfactionis maius vel per plura opera satisfactoria: sic videtur de pluribus bonis impetrandis quod equalent uni maiori. et ideo non nisi per plura bona vel unum maius bonum impetrantur. Quare etiam non sufficit ad impetrandum bonum. immo secundum quod videtur magis. Confirmatur etiam per philosophum 2° quia in amicitia humana dilectus per supplicationem suam meretur maius bonum uni quam si supplicaret pro multis. nam per uno exaudiret ut tantum bonum impetret ei. et si pro multis peteret vel non pro omnibus exaudiret: vel non tantum bonum impetraret. et istud est secundum iustam legem amicitie. Confirmatur 3° quia voluntas non videtur efficacior ut est causa meritoria quam ut est causa elicitiva vel impatiua immo minus efficax. quia

ut meritoria est tamen causa dispositiva habilitans et disponens ad actionem principalis agentis. ut autem est elicitiva vel impatiua est causa principalis. sed voluntas ut est causa elicitiva vel impatiua non equalem effectum causat simul in quolibet multorum sicut in uno solo caret. neque enim simul intensa est amicitia ad quocumque sicut esset ad unum. 8° etiam. nec voluntas eque perfecte impat plures operationes potentiarius inferiorum sicut unam. minuit enim intentio voluntatis plures actus inferiores impatiens. Similiter videtur quod voluntas minus bonum intensius mereatur quam pluribus meretur. Et si dicas hoc verum est quia devotio minuitur ex distractione circa plures. sed si devotio sit equalis non oportet quod minus bonum mereatur multis quam uni. Contra. distractionis non necessario concurret ex hoc quod pro pluribus celebratur. quia non oportet celebrantem pro multis tunc de eis actu cogitare. sed sufficit quod animus recollegerit istos pro quibus intendit spiritualiter orare. et intentionem suam tale deo optulerit. ex tunc. n. si tamen in corde eorum memoriam habeat. hoc sufficit. quia de oblationem et devotionem pro illis acceptat: pro quibus ordinavit deus se velle offerre. et in isto casu verum est quod propter multitudinem attentionis actualis ad singulos minuitur. quia non est ad eos nisi in corde. sed devotionem quod est motus mentis in deum non oportet minui. Ex^m. non minus devote celebratur quod de omnibus sanctis quam de uno sancto. quia si minus distincte attendat ad quolibet tamen attentio ad totam coetatem sufficit ad devotionem. non tamen equalis sed maiorem quam sufficeret attentio ad unum eorum. nisi forte ad illum in quo eminent est illud quod est in maius devotio ad omnes. quod est solus deus trinus. sic quia oratur pro multitudinis siue pietate indigente ut impetret sibi bonum quod indiget maior passio potest haberi et ita maius desiderium impetrandi illud quod indiget quam si pro uno indigente oraretur. et ita non minuitur ibi devotio licet minuat attentio actualis et distincta. non ergo minus bonum tunc impetrat singulis propter diminutionem devotionis: sed

ppter h soluz qd merito suo corradet
 aliquod bonū certum 7 hoc i qdūq
 eodē gradu. s. reddendū illi cui valet
 spālissime vllis quibus valet gñā
 lissime vel etiā illi vel illis quib⁹ valz
 medio mō. 7 p pñs in isto 3º gradu
 in quo loquimur si est maior extensio
 est minor intensio vnicuiq. Ad
 illa in pñz. Ad pñū de spū. dico qd
 spūs 7 si extensio nō diuidat tamē
 numeralit spūs a spū distinguit. sūt
 n. singulorū corporum aīatorum sin
 gule aīe. 7 ille hāt bonitatē naturalē
 magis extensioe q̄ vna ex eis. imo
 equiualentes bonitati magis intense
 s̄z illud. 7. tri. iz. vel. 4. z. plus aliqd
 sunt duo boies q̄ vnus hō. 7 p hoc
 distinguit pluralitas in dñis a plu
 ralitate in creaturis. qz plus aliqd
 sunt hic duo q̄ vñz. non sic ibi. vñ
 subdit non maior est pā 7 filius q̄
 sol⁹ pñ. bonitates etiā plures spūum
 sunt maioris valoris. 7 ideo requirūt
 plura bona vel vnum maius bonū
 ppter qd retribuāt. nō. n. q. orādo me
 ret vñificare vñū mortuū eadē rōe
 eque meret vñificare q̄ quorūcūq
 mortuorū. ita dico qd bonum spūale
 cōdicatur sine diuisione q̄titatū fm
 extensioe: tñ cōicat cū distinctione. s.
 aliud alteri. 7 ita requirit distinctum
 meritum ppter qd reddat. 7 h dico
 equale intēfuit. Cōtra. saltē bonū
 spūale nō cōicat p ptes. q̄ si virtute
 huius misse debet bonuz vñqz tāqz
 vñū totale pñū: illud nō reddet per
 ptes. sic. s. qd ps dabit vñi 7 ps alfi.
 Cōfirmat. qz qui spm recipit totū
 spm recipit. q̄ sicut q recipit aliquod
 bonum spūale recipit ipm totū. B.
 Aug. 7. de tri. 7. In his q nō mole
 magna sunt idē est mai⁹ q̄ q̄mclī⁹
 duo vero bona equalia sūt meliora
 altero. q̄ i eis ē maior bonitas. mai⁹
 aut lz nō possit actu diuidi: tñ habz
 plura pna sibi eq̄lia. sicut celū lz non
 possit actu diidi tñ toti equant plura
 pna q̄ medietati. 7 in illis pñs ē di
 stinctio. 7 pzo illo vno magno licz in
 se indiuisibili tñ diuisibili vel magis
 distinguibili in equiualentia possent

illa multa reddi. sic hic. tanto merito
 debet adēquate tantum bonū. illud
 in se diuidi nō pōt. sed tñ illi equalē
 pñt multa bona minora. 7 ita ipsum
 pōt diuidi i valore dñi p ipso diuersa
 bona minora distincte reddant. nō
 ergo illd bonum spūale realit p ptes
 dat. sed dat in multis bonis mīori
 bus que respectu illius boni habent
 ptialem valorem. Ad confirmatō
 nem. si possibile est eundē spiritūz
 distribui multis in valore sicut hic ē
 possibile de bono reddendo virtute
 orōnis vñcuiqz minus bonū daret
 7 forte etiam realiter spūs min⁹ cōi
 caret si transcederet suū susceptiū
 pportionatū. sicut forte aīa nō eque
 vñificaret corpus q̄tūcūqz cretēt
 sed passio pportionato eque cōicatur
 in pposito receptiū pportionatuz
 bono illi quod est reddendū p merito
 est vna psona 7 qd datur illi datur
 non p partes. Cōtra exempla ista
 pus posita instat p alia exempla. qz
 non eque possum portare duo eq̄lia
 sicut vnum. Si dicat q in mouēdo
 localit non eque potest agens i plā
 7 pauciora tñ in alterando pōt. 7 h
 qñ illa plura sunt agenti eque appo
 ximata. dico qd aliq motus sūt tales
 quibus necessario totū siml fm oēs
 sui ptes mouet hoc est non pus vna
 pars q̄ alia. sicut est motus localis.
 7 de h intelligit illud. s. metha. con
 tinuū ē illud cui⁹ mot⁹ ē vnus fm se.
 vñ aut: cui⁹ indiuisibilis. indiuisibilis
 aut s̄z tps. si. n. moueret vna ps con
 tinui. alia nō mota: soluēt p̄tinuitas
 Ali⁹ ē mot⁹ q̄ nō ē nccio totū s̄z oēs
 ptes sil mouēi vt ē alcatio. mobile ē
 aut itelligit illd qd ē adēquū vtuti
 mouētis vel agētis. ita. s. qd nō possit
 sil mouē mai⁹. aut aliqd mobile mi
 n⁹ tali adēqto. ē q̄ aliq dñā int motū
 locale 7 alios mot⁹. qz sp totū p̄tinū
 s̄z se to^m ē mobile adēqū mouēi ita
 qd nō aliq ps ei⁹ sine alia est mobile
 adēqū. In motu aut alteratōis aliq
 pars ipius mobilis pōt esse mobile
 adēquū mouēi tāte vtutis sic qd
 simul non mouebit nisi tanta pars.

Sed utrobique imo in motu generaliter
verum est quod ab isto mouente nihil simul
mouetur nisi secundum mobile adequatum.
vel quod includitur in illo. et dico in
clausura in illo realiter sicut aliquid eius
vel equivalenter sicut minus quod etiam
non est pars maioris potest dici scilicet
in eo. et sic illud quod potest simul mo-
uere illud mobile tanquam adequatum:
non potest simul aliud mobile maius
mouere nec etiam cum isto aliquod
aliud. potest tamen simul mouere duo mo-
bilis que simul iuncta non excederent
mobile adequatum. et ex talibus vez
est quod non minus mouet plura quam pan-
cioza. quia non minus mouet mobile
sibi simpliciter adequatum quam mobi-
le minus ipso. quia tunc illud non esset
omnino adequatum. intelligo adequatum
non sic quod mouens finem totum conatum
sui possit illud mouere. sed sic quod cum
quocumque modico conatu potest ipsum
mouere: tale mobile omnino subiaceret
tali mouenti. et mobile omnino subiacere
mouenti potest dici ipsum mobile omnino
adequari passivum ipsi agenti. Aliud celum
finitum per se est mobile adequatum intel-
ligentie que et si non possit mouere
maius tamen posset minus. Ad exempla
illa dico quod passivum proportionatum agenti
potest quilibet pars eque perfici ita scilicet
quod una non minus perficitur si alia perfi-
ciatur quam si sine illa perficeretur. quia non.
totum est primo proportionatum agenti
ideo pluralitas partium que includitur
in isto toto non impedit perfectionem actionis
in omnes sicut nec in totum includens eas
sed si uno passivo proportionato adderet
aliud passivum illud non oporteret eque
perficere ab agente sic si solum reciperet
actionem agentis. hoc patet in exemplis. lux
n. et sonus et similia quorum est de se mul-
tiplicanti se specie. passivum est proportionatum
tali agenti quodcumque sit primum cum tamen
speciem includit partes. et ille qui sunt partes
eiusdem specie circumstantis lumen: eque
illuminabuntur. hoc est tamen illuminabitur
medium finem unam diametrum eiusdem specie
circa candelam sicut finem aliam. sed si
accipiat alia spacia remotiora a candelam
ambientes primam sphaeram acceptam circa

candelam: illa non eque illuminabitur
sicut prima. quod si dicitur quod eque illumi-
natur plura illuminabilia sicut unum
verum est quod illa plura sunt partes eiusdem
illuminabilis adequati. puta quod sunt
contenta in eadem spacia siue intra eadem
sphaeram respectu illuminantis ut cen-
tri accipiendae. In proposito autem duo
illi per quibus oratur non sunt per se partes
unius quod sit susceptivum adequatum
boni reddendi virtute ofonis. sed utriusque
primum est susceptivum adequatum.

Consequenter. quod 2^a sphaera minus illuminatur
quam prima hoc est quia 2^a est remotior
a luce. non autem quia simul cum 2^a alia. scilicet
prima illuminatur. imo 2^a nullum lumen
reciperet nisi prima simul illuminaretur.
sed non minus recipit hoc unum passivum
quia aliud simul recipit: sed quia ipsum
est remotius ab agente. In proposito non
est talis remotio sed tamen distinctio re-
cipientium. Respondeo duo mobilia posse eque
appropinquari eidem mouenti necessa-
rio concludit illa esse mobilia partialia
contenta. scilicet realiter vel equivalenter in
uno mobili adequato quod semper est
imaginare sphericum circa centrum ipsius
agentis et que etiam sunt in eadem spacia
hoc est infra distantiam eiusdem axis
illa eque mouentur et alia non eque cum
illis. Ad autem Hieronymo. glo. ponit ibi
duplicem rationem. una est referens hec ad
ipsam celebrantem. ut sit sensus nihil minus
accipit supplet per ipsum celebrantem. quia si
per uno siue per multis dicatur: spiritus valde
spiritualissime celebranti. et equaliter quod est eque
dispositum et eque ordinate factum quod facit hoc
est eque celebrat per multis quod per multis et
per uno quod per uno. Alia ratio glose est
ibi referens ad casum in quo loquitur quod. si non
minus valet una missa decem per centum anima-
bus cum cordis hilaritate: quam si per quod
uno dicatur cum anxietate. Premittit. n.
ibi sic. Delio est. psalmodia recitatio
cum cordis puritate ac serenitate et
etiam spirituali hilaritate: quam totum psalterium
modulatio cum cordis anxietate ac
tristitia. Et tunc subditur illud quod
adductum est. cum ergo per centum etc. et
hoc 2^m fuit forte spiritualiter finem intentio-
nem beati Hieronymo. volentis loqui ad

solatōez monachoz qd si p multis tenerentur orare tamen non oportet tot psalmos legere qz vigeret i fastidium. sed melius satisfit illis si p eis dicatur pauciores et cum hilaritate melius etiā valet dicenti si pōt stare cum obligatione eius.

De secundo arti

culo pncipali tria sunt vidēda. pmo si in ptate sacerdotis sit applicare certe psona bonum quod debetur ecclie vbi alicui in ecclesia vtute sacrificij. 2o si sacerdos pōt illud bonū applicare p libito voluntatis sue. 3o si valet isti eque qm applicat sibi et alijs sicut si sibi soli applicaret. De pmo vt qd nō. qz instrumentum non hz vtutem applicandi actionē vel effectū actōis. agentis enim pncipalis est applicat vtutē et actionez. nunc aut sacerdos qm ad virtutem sacrificij est mere instrumentum. qz organū iaiatum. lz enim sit organum viuū qm ad meritum personale in celebrando. qz sic mereri ē eius in qm i se viuit vita grē tamē qm ad illud bonum qd debet vtute sacrificij est organū pscise rōne ordinis. et eque puenit effectus iste vtute sacrificij etiam si minister i se non viuat vita grē. qz sic. bonum quod nō debet isti non habz iste ius alijs assignandi vel applicandi sed bonū quod debet vtute sacrificij non debet sacerdoti in qm celebras sed tñ ipe est nunci⁹ offerens pēitōez ecclie. et bonum qd vtute sacrificij debetur nō sibi debet. quia eadem esset vt⁹ sacrificij si ipa eēt i mortali pctō.

Dico tñ q in ptate sacerdotis celebrantis est aliq mō applicare vtutē sacrificij. quod pbat duplici aucte. Aug⁹. in enche. 89o vel. 77o non ē negandum defunctorum aīas releuari cū p illis sacrificiū mediatoris offeret q offerēs pōt applicat illis sacrificiū et ille per h poterunt releuari. Idem i sermōe de cathedra sci Petri. Quidā inquit qua rōne aīas defunctorum innare pnt. adhibeant p eis scōrum pces et sacerdotali eos psecutōe offio

cōmendent. Iuanne g aīe p hoc q sacerdos p eis applicat vtutē sacrificij. Ad hoc est duplex cōnueniētia vna qz vbi in domo aliqua ē aliq bonum distribuendum diuersis fm eorum exigentiam vel indigentiam: rōnabile est q dñs domus non imediare singulis distribuatur. sed talis distributio alicui vel aliquibus certis ministris in domo committatur. Ita videmus regulariter i familijs ordiat. eque ergo vel magis debet ita esse in domo dei que est ecclesia. q bonū ibi vtute sacrificij cōdicandum: non solū deus distribuatur sed alijs minister in ecclesia. nulli aut magis cōuenire pōt in ecclesia q sacerdoti sacrificiū offerenti. cui sicut conuenit cōmuniare intentionem suam pro quo specialit offerat: sic conuenit sibi dispensatorie vel dispositiue determinare cui vtute sacrificij bonum qd impetratur reddat. Ad illa que pbat q nullo mō cōueniat sacerdoti applicare vtutez sacrificij. Ad pmiū dico q lz bonum quod impetrat vtute sacrificij nō impetretur vtute meriti psonalis sacerdotis: sed vtute meriti ecclie in cuius psona fit oblatio et ob cuius grām oblatio acceptat: et ideo q ad hoc. f. tale bonum sic impetrandum sacerdos lz sit mē organum: tamen rōne ordinis habet gradū notabilez in ecclia ppter quē sibi puenit offerre et oblatōis vtutē determinare. et i hoc nō est pscise organum sed minister et dispensator. Ad 2m dico q nō bonū reddendum vtute sacrificij non debeatur sacerdoti p se. debet tñ ecclie fm eius distributōez. qz ipe ex ordine suo est nunci⁹ sponse ad sponsum offerens pēitiones spālī p determinatis personis. et ita dispensatorie vbi dispositiue determinans eis illud quod p talibus pēitionib⁹ reddet. De 2o in isto articulo. f. an possit pro libito distribuere bonum debitum vtute sacrificij. ita. f. q hoc bonū spālī reddat illi cui ipe spālī applicat vtutez sacrificij diceret q non. sed ad h q applicatio sua habeat effectum. qz q

eam faciat fm bñplacitum dei. quia
ipse solus est dator illi boni. 7 fm suū
pprium bñplacitum. non q̄ dabitur
illi cui sacerdos applicat: nisi sacerdos
in applicando conformet se volūtatī
datoris. Cōtra hoc. nullaz videt̃
ille hñe auctoritatē applicandi vel
assignandi aliq̄ bonum alicui: cui⁹
applicatio nunq̄ tenebit nisi fiat hñ
voluntatē alterius. 7e qua iste reglā
riter non pōt hñe certitudinem deter
minataz 7e voluntate dñi cui velit
dare bonum reddendum vñtute sacri
ficij. quia nec regulariter hoc tens re
velat in spālī. nec ex scriptura habet
doctrina 7e hoc nisi multum remota
7e vnīuersalis que non sufficit ad sciē
dum voluntatem dñam in spālī ref
pectu hñi⁹ pñone vel illius. q̄ si nūq̄
applicatio facta per sacerdotem hñet
effectus nisi esset facta fm bñplacitū
dñum: sequeretur q̄ sacerdos nullaz
haberet auctoritatē applicandi vir
tutem sacrificij nisi multum in vñ.
Pōt ḡ dici q̄ vbi habetur doctrina
certa 7e applicatione ibi est sic faciē
da. ita. s. q̄ si cōtrarium fiat forte nec
ei cui applicatur valet. 7 applicanti
nocet. q̄ peccat. cuz aut ofo possit vt
dictūz in pñcipio pñi articuli alicui
tripliciter applicari. s. spālissime gñalī
lissime 7e mō medio inter ista. s. spālī
l 3 nō spālissime. p̄a aut applica. 7e
minata est. q̄ semp fit ipi oranti. 2a
etiam determinata est. q̄ semp fit toti
ecclesie. 7e has duas determinatiōes
facit regula charitatis q̄ dñz esse po
tissime ad seipm 7e gñalī ad oēm p
xīmū. 3a applica. s. media aliqñ vñ
dñmiata eē ex institutiōe siue ordia
tione ecclesie q̄ i diuersis prochijs isti
tuit diuersos sacerdotes prochiales
q̄ tenent officiari ecclesias 7e celebraf
spālī p suis prochiānis. pñlī i diuer
sis collegijs pñalibus sunt diuersi sa
cerdotes instituti ad offerēdū sacri
ficiū altaris 7e spālīus sp p illis q̄ sunt
in tali collegio. 7e hñ pōt accipi illud
7. q. p̄a. 7e cotatur hñero. ad rusticum
monachū. i aplb⁹ pñceps vñ⁹ ē gruef
sequit̃ vñā. Roma aut pñdita duos

fratres reges simul hñe nō pōtuit. 7
sequitur singuli ecclesiarū epī. singuli
arbidia cōi 7e oīs ecclesiastic⁹ ordo suff
rectoribus regit̃. hñ ille. Hec tñ reg
runt rectores in ecclesia ad correctōz
faciendā hñ ad recōciliatiōez faciendā
pñtōz per oñes ecclesie 7e hostiam
salubrem. Similit̃ videt̃ determinari
applicatio ex iusticia. 7e illis q̄ pui
cent vel puidēt ministris 7e hñcia
sustentatiōe. hñ mō multi cotauerunt
monasteria 7e ecclesias solennes colle
giatas vel miores ecclesias ad hñ vt
ministri i talibus ecclesijs tenerentur
celebrare p illis 7e p illis p qbus ipi
intendebant eos obligare. 7e obligatio
rōnabilis. vt q̄ recipit elynas tpa
les refundat p eis suffragiū spūale
orōis 7e oblatiōis. sic 7e tpaī bñficio
refundendo p spūali bñficio pñdica
tiōis ait apls. i. ad Cor. 9. Si nos
vobis spūalia seminam⁹ magnū ē
si carnalia vñā metam⁹. q. dicet nō.
Ex quo ḡ licitū ē immo rōnabile q̄
elemosyna regrat oñes: illi qui cuz
elyna sua iponit obligationem orādi
pro se rationabiliter facit. 7e ita ista
elemosyna ad quencunq̄ succedētes
semp transit cum onere sibi imposito
nullus tñ pñsumit se 7e suum collegiū
sic alicui obligare q̄ non possit dece
tero alteri aliqua suffragia cōmittere
vel pmittere. 7e ita pñsumit obligatio
fieri fm intentiōem obligantis pñse
tñ fm notulā l 3 nō sit hec obligatio
nisi pñmissoria. Isti quoz oñes 7e
oblatiōes sunt sic determinate certis
personis nō possunt eas p libito alijs
applicare. quia facerent iniusticiam
subtrahendo debitum illis quib⁹ iā
sunt obligati. 7e intelligo si applicaret̃
alijs ita specialiter sicut ipis. 7e hoc
alijs quibus non eque obligantur.
Siquidē illa applicatio medio mō
potest habere multos gradus. Exem
pli gratia ponantur tres. 7e semp ipa
plius valet illi cui fit i pñi ḡdu. puta
si qs sic intendat q̄ qñtū potest obla
tio valere alicui alijs ab offerente tñ
valeat ipi a. 7e tñc post ipm a. qñtū va
lere pōt alicui alēi valeat ipi. b. 7e post

b. ipi. c. 7 hoc siue p a. intelligat vna
 sola psona siue multe p quibus vult
 in eodem gradu orare. Esto igit q ex
 ordine ecclesie vel ex beneficio recepto
 tenet qd offerre medio mō. 7 h in p
 gradu pro vno nō p iudicat tñ illi si
 medio modo in 2º gradu offerat vel
 applicet vtutē oblationis aliq. 7 i 3º
 gradu 3º 7 sic de quibuscunq gradib⁹.
 qz nunq applicatio facta in gradu
 posteriori subtrahit aliqd illi cui scā
 ē i gradu pōri. Cui autem fieri debet
 applicatio 7 in quo gradu dubiū est
 an. s. curat⁹ debeat p̄s applicat obla
 tionem suo prochieano q̄s p̄i vel m̄i.
 Videt. n. q de lege nāe obligat parē
 tibus. 7 illi legi p iudicare non potest.
 postūta obligatio. nec q̄s recipiēs
 obligatōem d̄z velle sibi sacerdotem
 obligari p̄ rectum ordinē legis nāe.
 7 ita interpretādū ē q nunq voluit
 sacerdotem sibi sic obligari qn possz
 libere reddē semp p̄i 7 m̄i illud i q
 eis tenet. Sed p̄i 7 mater si sint p
 rochiani alterius sacerdotis hnt euz
 obligatum ad orandū p se sicut pro
 subditis. 7 v̄ q obligatio ista spūal
 filiationis p̄ualeat q̄tum ad effica
 ciam. Alij autē sunt sacerdotes in
 ecclia non hntes curā nec etiā capel
 laniam vel p̄bendam rōne cuius sit
 eorum oblatio applicata certē per
 sone vel certis psonis 7 tales magis
 pnt libere pro suo bñplacito applica
 re. debet tñ applicatōz suā p̄formare
 bñplacito summi sacerdotis q̄tum
 pnt de illo verisimilit conicere vel cō
 cipere quod difficile q̄s ē p̄cipere i
 spālī de hac psona vel illa. pbabili⁹
 aut cōcipit magis in cōi. puta pen
 ribus bñfactoribus p̄ncipibus 7 p̄
 latis. iuxta illud apli. p mortuis etiā
 iuxta illud. 2º Machab. 12º Sancta
 g 7 salubris ē cogitatio p defunctis
 exorare. Et adhuc sistendo etiā sic in
 cōi dubiū est quibus d̄z offerēs me
 dio mō applicare sacrificiū. 7 h i gdu
 pōri 7 quib⁹ in gradu posteriori. naz
 in aliquibus est maior indigentia sic
 in mortuis qui non pnt p se mereri
 q̄s in viuis. 7 in pctōribus q̄s i iustis.

q per grām p̄p̄iam quā hnt possunt
 mereri non sic pctōres: 7 magis indi
 genti v̄r iustum p̄ius subuenire. tñ
 ex alia pte v̄r maior vtilitas. vtilius
 ē enī viatori grām augeri 7 ex p̄nti
 merita q̄s mortuo solaz penā remitti
 vbi non auget grā nec crescūt meri
 ta. videt etiā quis magis obligatus
 fratri suo exnti in charitate q̄s pctōri
 q nec deum diligit nec a deo diligit
 sicut iustus. 7 deo magis diligit eū
 quē de⁹ diligit 7 q dñ diligit q̄s illuz
 q dñio modo se habet. Tūius ergo
 v̄r applicatōem facere gñalez talem.
 digneris dñe oblatiōem istam spālī
 acceptare p illis p quibus nosti me
 teneri spālī offerre. 7 in illo gradu i
 q nosti me teneri p eis. Et si in spālī
 determinet ad aliquē vel aliquos: tu
 tius est q fiat sic sub p̄ditione. si tibi
 placet. De 3º in isto articulo dici
 pōt sicut in p̄cedenti articulo. q scz
 missa non tñ valet vtute sacrificij ap
 plicata pluribus in eodem gradu sic
 si vni soli applicaret. B̄ declarat sibi
 rōne qua p̄s. quia bonū qd debet
 vtute sacrificij corrunder fin iusticiāz
 alicui merito in ecclesia. illud meritū
 est finitū 7 certi gradus. g sibi f̄z ple
 nam iusticiā adequate corrunder bo
 nūz certi gradus reddendum. ita q
 nihil reddet vtute sacrificij nisi illd
 vel inclusum in illo. g si totum illud
 reddat isti: nihil vtute sacrificij red
 det illi. qz qd daret illi nec ē istd bo
 nū qd dat illi: nec includit i illo vt ali
 qd eius. 7 p p̄s ex opposito p̄ntis si
 vtute sacrificij aliqd bonū dñ illi: nō
 totū dat isti qd debet vtute sacrificij
 daret aut ei totū i medio gdu si sibi
 soli spālī applicaret. g 2º. Ista posi
 tio posset h̄e instācias q posite sunt i
 p̄ arti. 7 p̄sili soluerent. S̄z h̄ est qd
 dam dubiū spālē nā ibi p̄z cui meri
 to finito d̄z corrunder bonū reddedū
 qz merito psonali celebrantis. nō ita
 patet hic cui merito corrunder bo
 num reddendūz vtute sacrificij. Et
 dici potest q nō corrunder p̄cise bono
 p̄tento in eucharistia. illd qd ē bonū
 equiale est qñ eucharistia seruat in

proinde. et tunc non tunc equum valet ecclesie
sicut quod offertur in missa. et hic indisti-
cte dicatur oblatio eucharistie sine sit
consecratio sine perceptio: siue oblatio vel
operatio aliqua sacerdotis in persona
ecclesie. ultra quam bonum contentum in eu-
charistia requirit oblatio eucharistie
ista non est accepta nisi sit offerentis
accepti. Iuxta illud Hebr. 4. respexit
deus ad Abel et ad munera eius. et
ad Abel quam ad munera. Et iuxta illud
Luci. 21. Vidua habet paupercula plus quam
omnes misit. quia ex voluntate magis acce-
pta. Et Hieronimus. omni. super illud Mat. 23.
4. Ambulans Iesus ait. nec pensat
deus quantum in eius sacrificio. sed ex quanto
deferat. Unde si indens opulenti patri
christum volentem vel non volentem non
fuisse ista oblatio ita accepta a patre.
sicut quod christus sponte se opulit. immo
non fuisse accepta. Iuxta illud Ec-
clesiastice. 3. 4. Qui victimat filium
in conspectu patris. Ex istis patet quod sicut
eucharistia non habet rationem rei contente
plene acceptat sed quod sit oblata: sic
nec plene acceptat oblata nisi ratione
bone voluntatis alicuius offerentis. non
autem habet rationem ipsius voluntatis cele-
brantis. quia habet pertinet ad meritum personale
non ad virtutem sacrificii. nec immediate
ratione voluntatis ipsius christi offerentis.
quia christus et si hic offerat ut ceteris in
sacrificio si tamen habet immediate offert sacri-
ficii. iuxta illud Iacob. 9. Neque ut sepe
offerat semetipsum. et ibidem. christus semel
oblatus est. supple a seipso offerente. alio
quoniam videret quod unius misse celebratio
equaliter passio christi. si idem esset offerens
immediate et oblatus. certum est autem quod missa
non equaliter passio christi sed spiritualius va-
leat per quantum ibi est spiritualior commemoratio
oblationis quam christus obtulit in cruce.
Iuxta illud Luc. 12. et ad Cor. Hoc
facite in mea commemoratio. quia sit
missa tam repitatio illam oblationem in
cruce: quam per eam obsecratio. ut. si per eam
deus acceptet sacrificium ecclesie. obsecra-
tio etiam sit per aliquid magis acceptum
ei quod rogatur quam sit sibi supplicatio obse-
cratio patet in exemplis ceteris. Si enim
supplico ut per salutem vel per salutem aie

patris habet mihi facias. suppono tibi ma-
gis acceptam esse salutem eius quam supplica-
tio mea. unde pro illa acceptam volo sup-
plicationem meam acceptam. et propter quod
unumquodque et illud magis. Sic ergo
patet quod eucharistia oblata acceptat non
ratione voluntatis christi ut immediate offe-
rentis. ratione ergo voluntatis ecclesie
generalis. illa autem habet rationem meriti fi-
nitam. Et ideo quod acceptaretur ratione
voluntatis christi ut offerentis et institu-
entis oblationem et dantis sibi valo-
rem et acceptationem: tamen non equaliter nec
acceptaretur sicut passio christi. et ita esset
meritum finitum cui correspondet bonum
debitum virtute sacrificii. Sed cum ac-
ceptetur ratione voluntatis generalis ecclesie
nunquam simul ecclesie triumphantis et
militantis non videtur. imo istud sacrificium
est proprium ecclesie militantis. sicut et sacrificium
in quo est sacrificium. Quoniam si est soli
ecclesie militantis. si nullus viator esset
in gratia ut sacrificium esset non. et si unus soli
esset in gratia equaretur merito personale illi
qualiter autem modo ad meritum istud
concurrit motus illius qui nihil cogitat
ex oblatione cuiusmodi est alius a cele-
brante nec assistens sibi. dici potest.

De tertio articulo

In principali dico quod sacerdos potest
teneri ad dicendum missam per istam du-
plicationem. uno modo ex liberali permissione.
alio modo ex stricta obligatione. nec in-
telligo strictam obligationem per con-
ventionem legalem siue per commutationem
spiritualis ut orationis per temporalem ut elemosine
que data est. quia illa videtur simoniaca. Nec
valet dicere quod sacerdos commutaret
pro aliquo temporali suum laborem
corpalem. quia non est verisimile quod
aliquis velleret sibi tantum dare pro
labore corpali in illo actu. Sed elemo-
sina liberaliter offertur cum mendicatione
orationis. et recipiens elemosinam tenetur
per iusticiam exaudire medicamentum orationis
sui. et tunc per iusticiam liberaliter uti. si sine
conventionem et commutationem obli-
gat se ad orandum per benefactoris. vel si est
divitas aliqui prelati eius se per tota obli-
gat vel ipsam totam obligat vel ipsam totam

se totā obligat. et quilibet istarū obli-
gationū pōt esse stricta. licet non sit
fm pmutatōez huius p illo. fm istō
intelligenda sunt multa que dicuntur
in qōne et qōnis solutōe. Si p mō te-
neat in ptate pmittentis fuit tantū
pmittē qstū voluit et ad tantū se
obligauit et non plus. Si tñ iste itē
possit sine mendacio stare cū vbis q
profert extra de sponsalibus. Et lris.
vbi glo. in ti. dicit. fm pmissorem sit
interpretatio. qz liberū fuit stipulatori
vba late accipere. ff. de vbo. obli. q. qd.
et tunc si reddat sicut intendebat i. p-
mittendo soluit debitum. Si autem
teneat 2° mō. s. ex stricta obligatiōe
alia et alia facta illi et isti de dicendo
missam p eo: pōt dici tūc q dicēdo
p ambobus simul non soluit debitū
distingnendo tamē de vbis obligatiōis
pōt dici q aut sunt certa et simplici-
ter determinata ad vnū intellectū. puta si
obliget se ad dicēdo missā p isto vna
cuz alijs p qd tenet. vbi si ex alia pte
obliget se ad dicendū missam p isto
ita spāliter sicut pōt sacerdos spālins
p alio a se celebrare hoc est qstū pōt
et meritū psonale et etiā vtutē sacrifi-
cii alicui alij spālī applicare. et i isto
cāu qñ. s. obligatio est determinata ad
certū intellectū p q satisfaciū si fm
illū intellectum satisfaciū. et aliter nō.
Aliqñ aut verba obligatiōis pnt hē
duos intellectus ita q pnt itelligi
strictius et minus stricte. puta si dicā
sic. dicam p te vnam missam. vel ad
huc gñalius sic celebrabo p te. et in
isto cāu vt vñ verba accipienda sunt
fm intentiōem obligatiōis qd pbatur
p illud eē de iure iurādo. veniēs. vbi
dī de qdā a. q cū graues inimicitias
incurrisset illi q ptis vtriusq amato-
res extiterāt suggererūt pdicto a. q i
satisfactōez inimicitiaz iuraret quo-
rundā obedire mandato. Cūqz ille
nō credēs se tale qd pmississe ppter qd
ei aliqd graue debet iponi iuramētū
illud sub tali confidentia pstitit: ipi
sibi sub iuramēti debito pceperūt: vt
nunqz curiā ducis intraret nisi cum
oēs p edictū ipsius gñaliē ad curiam

vocarent. et j. veruz. qz ille qui dicti
ducis est cōsiliarius nequaqs sic iur-
rasset si mandatū illud sibi cōfiriū
pstitisset: nonerit nos mandasse
pīarche tali vt si mandatum pīori
iuramēto licite facto repugnet: ipm
auctoritate nostra denunciat non ser-
uandum. vult g papa q illud iura-
mentū non seruet qdō sibi vtute in-
ramenti impositum est aliquid tam
difficile quale non credidit ipōndū
et ita non videt tēneri nisi in alijs fa-
ciliozibus et qualibus intellexit. licet
illi quibz iurauit intenderūt obligare
euz ad illud difficile qd postea vtute
iuramenti imposuerunt. Pretea
eē de spon. ex litteris ibi glo. cōtra eū
fit interpretatio q pactum apposuit q
debet legē aptius ponere. ff. de pactis
veteribz. Si g ille cui alius obligat
non ita determinat vba vt sint oīno
certa ad itentiōem suā sibi iputet. qz
obligas non videt se velle obligare
nisi ad illud minus qd pōt stare cuz
vbis. Sed videt q vba obligatiōis
sunt accipienda fm intellectū quem
hē ille cui fit obligatio. 22. q. 5. q. cūqz
q. cūqz arte vborum qs iurer: tūc
ita accipit sicut ille cui iurat itelligit
et cotat ibi fido. 2° sen. Et ibidem
c. pri. ecce. et cotatur Aug^o in fmōe
quodam. q p lapidē iurat falsū: pū-
rus est. si tu illud sanctum nō putes
sciri putat ille cui iuras. nō. n. tibi aut
lapidē: sed primo iuras. R^o ad hoc
dubiū vñ hēi ex de spon. Ex litteris.
vbi dī si aliter nō intellexerit qd al-
t pposuit ad eōdem vbi intelligentiam
recurrat et cogatur vterqz vba pro-
lata in sensu illo retinere quez solent
recte intelligentibz gñare. Et glo. ibi
adducit illud. ff. de suppellectili legata
labeo. Non ex opinionibus singulo-
ruz sed ex cōmuni vsu nomina sunt
intelligenda. Sed querendum ē que
est cōis intelligentia hūda de talibus
vbis. vñ q obligas districte sacerdo-
tem ad celebrandū p se: itēdit obliga-
re eū ad illud qd est sibi vtili^o dūz tñ
illam ad illud liceat ipsam obligare.
nūc autē q maximū bonū qd debet

virtute meriti psonalis et etiam virtute sacrificij: medio modo alicui applicans totum reddat isti: est isti utilis quod non totum reddat. et hoc licet. quia non est contra charitatem quod unusquisque bonum spirituale sibi procurat quantum potest sine preiudicio alterius. ergo iste sic intendit sacerdotem obligare quod scilicet totum illud bonum sibi debeatur. non autem sibi debere totum si simul per altero celebraret. sicut declaratur est in primo articulo quantum ad illud quod debet merito psonali. et in secundo articulo quantum ad illud quod debetur virtute sacrificij. Si ita esset tunc celebrans pro duobus non solueret debitum isti.

Ad illa que probant verba intelligenda esse secundum intentionem promittentis. Ad primum presumitur quod nullus vult se obligare ad illicitum et hoc presumendum est quicunque non apparet expresse quod obligatio sit ad illicitum. nunc autem obligatio neminibus licite facta velle auctoritate propria reuocare est illicitum. ergo presumendum est quod nullus in aliquo obligatione posteriori hoc velit. et hoc quia verba obligationis sequentis non expresse sonant reuocationem precedentis. verba ista generalia iuro stare mandato vestro in intellectum quem important videtur licita nec expresse sonant talem reuocationem obligationis precedentis. Si ergo virtute iuramenti talis imponatur sibi quod non seruet obligationem potestatem: recte interpretandum est. quod iuramentum suum ad istud non obligauit. Sic est in causa de quo arguitur. quia iste a. obligatus fuit duci ut consiliarius. et per prius per iuramentum quod fecit civibus per pacem eorum habenda nullo modo intelligendum erat obligare eum ad recedendum ab obligatione facta duci. Et breuiter si hoc in spirituali fuisset sibi propositum ad iurandum nullo modo liceret sibi iurare. et si iuraret per iuraret. et teneat in hoc non seruare iuramentum secundum obligationem potestatem. quia ergo istud in spirituali non iurat si aliquis iuramentum generale licitum: nullo modo intelligitur in illo istud illicitum includi non ergo papa hoc mandauit cum absolui a iuramento: sed denunciari iuramentum.

2° pro iuramento licite factum repugnare vel esse repugnans. et ideo non est fundum. Intellego repugnans non secundum formam iuramenti. quia generale fuit et de sollicitis intelligendum. sed repugnans quantum ad illud ad quod ipsi voluerint iuramentum applicare. quod scilicet virtute iuramenti impossibile fuerunt. et ideo quo ad hoc spiritualiter non est obseruandum. Si tamen aliud imposuissent quod non repugnaret iustitie ad illud fuisset virtute iuramenti preterit tanquam simpliciter liciti et in tali causa licite obligatus. Ad 2um et si videatur quod obligans ita velit se ad modicum obligare sic potest stare cum vobis que acceptat ille cui fit obligatio et ideo ita modicum soluere sufficit. Sed nunquid in casu aliquo spirituali satisfactio iste qui tenetur ad unam missam pro eo si celebrat simul pro eo et alio. unde quod sic. quia rationabilis consuetudo interpretatur obligationem generale nunc autem rationabilis consuetudo est quod anni uersaria celebrentur in illis ecclesiis ubi corpora sepeliuntur et in quibus ecclesiis ipsi mortui dum vixerunt perceperunt ecclesiastica sacramenta. si ergo talis ecclesia rationabilem consuetudinem habeat quod eodem die non dicatur nisi una missa pro mortuis: si contingat eodem die plura anniuersaria concurrere: satisfactio illis multis per unam missam. Sic ergo videntur monachi et clerici in ecclesiis cathedralibus et alijs collegiatis et etiam sacerdotes curati satisfacere per unam missam quantumvis teneantur pluribus sic quod cuiuslibet ad unam missam. Ipsi. n. non obligantur ad impossibile vel omnino ad inconueniens illi ecclesie in qua ministrant cuiusmodi esset ibi eodem die plures missas de mortuis solemniter celebrare. nec ista difficultas oritur ex aliquo illicito quia licitum fuit istis obligare se ad anniuersaria suorum familiarium in suis ecclesijs celebranda et ideo intelligi ista obligatio per rationabile consuetudinem talium ecclesiarum. Secundo est de pauperibus religiosi et sacerdotibus non curatis nec collegiatis tales. n. tenentur ad singulas missas propter singulas obligationes nec excusaret eos consuetudo de non celebrando plures missas eodem die. quia nec

habent rōnez. p̄mittendi illa ad que oppositū sequeretur. q̄z non h̄nt rōnez sic accipiendi annuēfaria. sed tātū licet eis ad illa se obligare de quibus fuerit certi q̄ possint complete solui.

Aliter dici pōt q̄ bene pōt aliq̄s si voluerit cedere iuri suo. 7 ideo ille q̄ obligat sacerdotē pōt cedere vt non teneat solus h̄e missaz sed simul cuz multis. 7 ista cessio lz exp̄sse nō fiat q̄nq̄s in obligatōe: tñ rōnabiliter intelligenda est fieri in aio eius nō solū eius qui se obligat: sed ei⁹ cui fit obligatio. 7 hoc q̄n ille cui fit obligatio bñ nouit consuetudinem ecclesie. s. q̄ q̄s multis p̄ eodem die sit obligata non tñ solet solui vna missa. **Et ideo** p̄babile videtur si canonicus talis ecclesie ordinet sibi annuēfariuz celebrare. 7 si multa p̄currūt vna die satisfiat dicendo vnam missam simul p̄ illis multis. **Sed si aliq̄s nesciens** modum illius ecclesie simplr̄ intēdat obligare ad tantū ad q̄tū obligaret sacerdotē simplicem non curatuz: nō v̄t q̄ isti satisfiat nisi sibi reddat tñ i ecclesia collegiata. s. p̄pria missa q̄tuz teneretur reddere sacerdos nō curat. q̄z cōsuetudo sp̄alis est isti ignota 7 licite ignota. q̄z iste non tenet scire cōsuetudines sp̄ales eccliaz. non debet q̄ esse p̄iudiciū isti. esset aut̄ si p̄pter illam sacerdos iste minus sibi tenetur q̄s ali⁹ sacerdos modo sibi obligat. **Si igit̄ vult sacerdos** p̄pter suam cōsuetudinem sibi notam alienari exp̄mat eā illi ignorant. 7 si consentiat q̄ fm illā consuetudinez sibi satisfiat bene quidem. **Q̄z** ibi allegat rōnabilis consuetudo tanq̄s satisfaciens. **Dici** pōt q̄ q̄s absolute possit rōnabiliter ee p̄suctum q̄ in hac ecclesia fiat annuēfaria defunctor̄ sepulcor̄ in hac prochia. absolute etiā possit esse rōnabilis p̄suetudo q̄ in eodem die in ista ecclesia non dicat missa pro mortuis nisi vna: tñ in casu non p̄sit ista duo rōnabiliter ee consueta. i isto casu. s. q̄n iusticia regit pro singulis obligatōibus singulas missas dici q̄ eque requiritur iusticia in ecclesia

collegiata sicut a simplici sacerdote. nisi ille cui sacerdos tenetur velit cedere iuri suo. saltem implicite acceptando p̄ se consuetudinē illius ecclesie. quā nō debet p̄sumi acceptare: nisi sit sibi nota. **Et cū** v̄t q̄ nō tenetur ad impossibile vel ad icōueniēs. **Q̄z** duo p̄nt ee inter se repugnantia saltem in cāu ita. s. q̄ ambo nō iuste fiant simul: 7 tñ vtrunq̄ eorūz diuisim posse iuste fieri. 7 sicut de iuste ita de decet fieri. **Dico** q̄ si ex consuetudine in hac ecclesia approbata factū ē simplr̄ incōueniēs hic plures missas dici de mortuis eodē die: isti non licet se obligare aliquibus obligatiōibus. ex quibus sequeretur fm iusticiā debē plures dici. **Si** igit̄ iam obligatus ē ad vnam missaz p̄ tali die nō obliget se nona obligatōe ad aliā. q̄ illa noua obligatō nō eet ad istaz iam debitam: q̄ ad aliā. q̄ ē incōueniēs in hac ecclesia. **Et cū** v̄t q̄ rōnabilis p̄suetudo est q̄ annuēfaria celebrent in p̄p̄is ecclesijs. **De** eo q̄ aliqd pōt ee in se rōnabile. 7 tñ cum alio non stat q̄ absolute possit ee rōnabile in se. Sic absolute rōnabile eet annuēfariū hic fieri si possit stare cum ordinatōe isti⁹ ecclie q̄ ita fieret sicut ip̄e intendit q̄ pcurat sic. videlicet q̄ h̄eat p̄pria missaz. sed q̄n nō pōt sicut in casu p̄posito ibi rōnabile est annuēfariū nō in ista ecclesia celebrari. vel si oīno sacerdos iste velit istud annuēfariū recipere. 7 tam p̄suetudinez sue ecclie seruare. pcuraret missaz p̄pria p̄ isto dici ab alio sacerdote. **Et** p̄siliū videretur ee dicendū de ecclesijs dotatis q̄ruz minister rōe ordinaris ecclesie vel elemosynarum receptaz iā sunt totantibus vel certis p̄sonis obligati sp̄aliter ad tantuz numez missaz p̄ q̄to ip̄i sufficiunt vel ad certū numez suffragior̄. non n. v̄t q̄ tales se licite p̄nt obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda. nisi intendant pcurare talia sp̄aliter solui p̄ alios q̄ non sunt iam totalit̄ obligati. **De 3.º** i isto art. pōt dici q̄ in casu p̄posito absolute non satisfiat ecclie. q̄z obligatō cōpleta siue

que fit in solidū qñ est alia ⁊ alia ad idem in spē: ipa est ad aliud ⁊ aliud. sicut p3. ff. Secus est qñ est ad idem in numero. vt qñ pluribus obligatio nib⁹ obligor hac sexta feria ieiunare puta ex precepto ecclesie. q2 est sexta feria quatuor temporum. ⁊ iterū q2 est vigilia apli ieiunanda. ⁊ iterū ex regula mea. Istis obligatōib⁹ q2 sūt ad idem numero satisfacio vno actu ieiunādi. Secus autē est si ad idē in spē. ⁊ rō vñ. q2 obligatio non est ad impossibile solui. quocūq; aut sunt obligationes ad h nulli pōt satisfieri nisi soluendo h. non q̄ tenet ad aliō. S3 qñ sūt plures obligatōes ad idē in spē: pōt satisfieri eis soluēdo aliud ⁊ aliud. Nūc autē in casu pposito est alia ⁊ alia obligatio ppleta ⁊ ad idē in spē. sed dicendūz missaz. q̄ simp⁹ non satisfaciunt nisi reddat distincta.

Cōfir. q2 ad aliā ⁊ aliā obligatōz erat aliud ⁊ aliud ex pte eius cui fit obligatio allicies ⁊ iducēs obligatē. ⁊ ita videt q̄ debeat eē obligatio ad aliud ⁊ aliud cōmēdens alteri ⁊ alii inductio. **Ad ar.** pncipale patet ex dictis in 2. arti. q2 vtus sacrificij non adequat valori eius q̄ p̄tinet i sacrificio. s. cōmēdet alicui merito in ecclesia nō etiā adequat merito passionis xpi sicut dictū est inferius. l3 pro tanto ad illō plus accedat pro q̄sto illā passionem spālius repñrat. ⁊ ita vtute illius spāli⁹ tēū placat ⁊ bonū impetrat q̄stū ad meritū cōe.

Ultio querit

vtū ponens mundi eternitatem possit sustinē aliquē eē vltter bñ fortunatū. **Ar.** q̄ sic. q2 ponens mundi eternitatem non negat motum sed ponit. ⁊ p pñs nō negat nām q̄ est pncipiū motus. bona aut fortuna sū pñm in li. de bōa fortūa est sine rōe nā. g. 12. **Cōtra.** ponēs mundi eternitatem negat tēū posse aliqd imēdiatē influē in aias nostras. sicut bñ. 8. pby. q̄ impossibile ē pñm eternū. s. tēū aliquid agē in inferiora

nisi mediātē celo. ⁊ mediātē illo nōt pōt fieri influentia in aiam nostraz. q̄ nullaz influentiam pōt deus cāre sū illaz positionem. sed ponens bonam fortunā bz ponere tēū imēdiatē in aias nostras influē. vt bñ i 1. li. vsus finem. bñ fortunatis nō expedit pñliari. bñt. n. pncipiū tale qd est melius intellectu. ⁊ pax post. rōnis aut pncipiū nō rō sed aliqd melius. quid ē erit melius scia ⁊ intellectu nisi de⁹ vtus. n. ante⁹ est organū. vult ibi ex pñse q̄ isti imēdiatē mouentur a deo.

Questio ista vt p3 p ar. ad oppo. non querit d quocūq; mō ponendi eternitatem: s. pñse de mō ponēdi pñi. an. s. cū illis pncipijs pñi pñt q̄ pñt mūdū eē eternū possit stare aliquem eē bñ fortunatum. nō pōt aut aliqz pñuiz ppossibilitas videri vel repugnancia nisi vtraz positio videatur. **Hic** g. p videndū est de positōe ponētis aliquē eē bñ fortunatū. ⁊ spālit illa que tangit in li. de bona fortūa q̄ dñ fuisse **Ar.** ⁊ 2. videndū ē de pñe huius mūdī eternitatis que bñ ex 8. pby. ⁊ multis alijs locis. 3. patebit si ē int istas pñes repugnātia.

Quātū ad primū

sufficienter pōt snia pñi de bona fortuna ad duo reduci. p an sit. ⁊ qmō sit. 2. pñt qd siue ppter cām sit. **Pñm** illor requirit tria. s. an sit fortuna. 2. an bona fortuna. 3. an aliqz sit bñ fortunatus. **De p** bñ succincte veritas in tribus conclonibus. pma est affirmatiua ⁊ cōi cōceptui plurium psona. ⁊ talē pñandi modū hñt pñt **Ar.** q2 supponit sp cōiter cōcessa. sic p3 ponens locum eē imobilē. sic pñt oēs cōcipiunt. l3 inquirendo p rōnē videat difficile. ⁊ ponēdo tps eē idēz nūero vbiq; qd etiā oēs pñt p̄cipiūt l3 p rōnez aliqua circa h difficultas occurrat. ⁊ ita i mltis q̄ accipit **Ar.** tanq̄ cōit pcessa. h mō poterat accipere tanq̄ cōiter concessus q̄ aliqd enenit a fortuna. **Manifestū** est eniz q̄ agentia pposito aliqd enenit pñt intentionem ⁊ illud dñ fortuitum siue

*Opinio paganorum et poetarum
de fortuna*

Opinio theologorum de fortuna

effectus fortuitus. ei igitur ut sic evenit
tis fortuna est causa. qualis autem causa sit. per
ex 2° philosophi. ubi philosophus declarat quod est causa
per accidens eorum que eveniunt in minori parte
actione agentis a proposito. 2^a conclusio
quod fortuna non est aliqua causa per se disti-
cta a natura et intellectu sine proposito. imo
eadem voluntas que respectu effectus inter-
est per se causa respectu effectus non inter-
est effectus fortuna. intentum quidem evenit
a proposito et ideo datur voluntarie. non in-
tentum evenit propter propositum et ideo
datur fortuite. falsa est ergo opinio paganorum
imaginantium fortunas esse quadam dea
cui tanquam causa per se attribunt effectus
quos videmus fortuite evenire. et forte
propter istum intellectum malum paganorum
reprehendit Augustinus. seipsum per retracta. c. p.
Nemo mihi igitur placet toties appellasse
fortunam. 2^e. catholici autem potius debent
taliam attribueri providentie divine saltem
generaliter. 3^a conclusio est quod fortuna non
est causa totalis. hoc est quod nihil sic evenit
a fortuna quando etiam eveniat ab aliqua
causa per se intendente. in hoc illud Platonis in
Timaeo. nihil est cuius origo non processit
legitima causa. 7. 5°. et civil. de i. c. 9°. dicit
Augustinus. Cicero concedit nihil fieri si causa
efficientes non procedat. et hoc rationabiliter con-
cessit. quia quod non est a se non potest habere esse
nisi a causa efficiente. et ibi requiritur aliqua
causa per se siue intendens quia sub intentione
causae prioris cadunt plures effectus. et
ita sub intentione causae primae cadunt omnes.
sed quandoque alicuius effectus non apparet
causa prima per se siue intendens: tunc ille
dicitur effectus fortuitus vel casualis. et sic est
intelligendum illud Augustini. et achade.
quod non in principio. ubi dicit fortasse nihil
aliud in rebus casum vocamus nisi
cuius ratio secreta est. Et hanc opinionem
tangit philosophus in isto libello tractatu 2°.
Si autem inquit a fortuna nihil dicendum
est fieri si nos alia ex parte causa propter non
videre. hoc est quia non videmus eam for-
tunas animus esse causas 2^e. 2^m in
ista pericula quod est et bona fortuna ex-
plicat in una conclusione et duplici di-
stinctione. Conclusio que etiam videtur contra
concessa hec est bonam fortunam esse
manifestum. non est quod agere alicui a p.

posito evenit propter intentionem aliquam
bonam. et ita cum bona fortuna dicatur
bonus effectus fortuitus. vel magis p-
prie licet minus visitate causa talis effectus
et illa duo sine se invicem esse non possunt
sequitur quod bona fortuna sit. Hanc di-
visionem. q. vocis in significationes
puta bonae fortune ut accipitur per causam vel
effectum tangit philosophus. c. p. cum frequenter
animus ipsam esse. causa autem alienum a nomine
causae. et cuius est causa aliud est. hec ibi.
Uterius autem bonam fortunam distinguit
philosophus dupliciter penes ea in quibus est.
hoc est penes effectus bone fortune.
et est prima distinctio ista. fortuna bona
est in his que non in nobis existunt. B-
est quorum non sumus domini. sic exempli-
cat nobilem bonum fortunatum dicimus
et totaliter cui talia existunt quia ipse non
dominus est. Alio bona fortuna est in his que
sunt in nobis. etenim cui propter cogitatio-
nes suas acciderit aliquod bonum operari
bonum fortunatus animus. sine ratione enim
homo impetitur ad bonum et hoc adipiscens
dicitur bonum fortunatus. vel planius. intendens
vnum et in exequendo adipiscens alio
non intentus et tamen bonum: dicitur in hoc bonae
bonae fortunae. Ista distinctio bone
fortune penes effectus videtur esse in illud
quod est proprie tale: et in illud quod est contra
vel minus proprie tale. nam proprie bona
fortuna videtur esse illorum que sunt in parte
nostra. sicut et absolute fortuna. et sic
intelligendo quod bonum fortuitum non sit p-
prie in parte voluntatis quia si evenit
ex intentione eius: tamen est in parte eius
per accidens et quasi secundario ut annexum
per se intento. respectu autem illorum que nec
sic nec sic sunt in nostra parte et per prius
accidunt nobis non in quantum agentibus
a proposito non est proprie fortuna sed causa
sicut per 2° philosophi. Alia est distinctio
bone fortune secundum effectus. scilicet per se et per
accidens. effectus per se est bonum sumere effe-
ctus per accidens est malum non sumere. et hec
distinctio sepe tangitur in illo libro. 3^m
in hac pericula. scilicet de bonum fortunato stat in
quadam divisione trimembri. Primum
membrum. nullus dicitur bonum fortunatus eo
quod semel sibi bene accidit fortuite. 2^m
membrum. nullus dicitur bonum fortunatus ex hoc

peise qd sibi semp fortune bñ accidit.
qz sine intelligit sic qd cuqz oī pposito
suo annexus est aliqd bonū fortuitū
sine sic qd cuicunqz pposito suo an-
nexum est aliqd fortuitū ipm est bonū
neutrū. n. istoz sp accidit sine mira-
culo spali. 7 hoc non solū intelligēdo
vlt absolute. verū ē ī tali actu puta
militari vel negociatio 7 bñ sine de bo-
no eventu sili puta victoria vlt lucro
sine dissimili puta bñ vel illo annexo
casualit. Nullo qdem istoz mōrum
dicēt p bñ aliqd ēē bñ fortunatus
sicut nec rō pbabilis. **¶** mēbz. qd
aliquis dī bñ fortunatus. qz sibi vt
ī pluribus bñ fortunate accidit. vñ
fm Ar. p etbi. vna bñudo nō facit
ver. sic vnus act. 7 sili vñ enentis
effectus fortuiti nō facit hoīem dici
bñ fortunatū. s. qñ accidit ei vt ī plū-
bus. vñ dicit Ar. ī līte bona fortūa
Inspientes exātes dirīgunt multa.
7 īo qñ bñ actiōes p se intentas ad
quas pēt eozū intentiōes enenerūt
vt ī pluribus bona: dicūt bñ fortu-
nati. 7 bñ p ex cōsermone. vñ p mō
rhetorice vīdemus pēt bonas fortu-
nas bñ fortunatos electos. **¶** 3 ē ne
alīqz vlt bñ fortunatus. bñ pōt du-
pliciter intelligi. Vno mō vt cuilibet in-
tento ab eo p se sit sp annexus aliqd
bonū p accis. vt in arte placandi 7
sanādi 2. Alio mō sic vt sit talis qd
qñcunqz est annexum sibi aliqd for-
tuitū illd sit bonū. 7 credo qd neutro
mō aliqz dicit vlt bñ fortunatus
sine miraculo spali. qz nullus pōt ēē
qñ ī actiōe sua aliqz causis cōtigētib⁹
cōcurrentib⁹ possit aliqd malū p ac-
cidēs pcurrē. qz ī pte sua non est
cōcursus aliay cārum. s. vt fodiens
fodiat ad bufonē. vel ad serpentē nisi
ceus facēt ex miraculo cōcursū cāz
spālē ad bñ. s. vt ī plūb⁹ pōt aliqz ēē
bñ fortunatus 7 hoc aliqñ qstuz ad
bōa filia pūcta sili bñ ppositis. vt qñ
enent victoria pūcta volūtari bellā
di. Aliqñ qstū ad dissimilia bōa dis-
similib⁹ ppositis. Aliqñ ep. qstuz ad
bona dissimilia sili bñ ppositis 7 sic
ē possibile aliqñ vt ī pluribus ēē

bñ fortunatum vt p3 p experientiaz.
¶ Sed in quibus pstitit bona fortūa
Ar. dicit p rhetorice sue qd in duob⁹
s. in assequēdo bonū pter intentum. 7
fugiēdo malū. vt si quis nō incidit ī
latrones. **¶** Alio mō distinguit bona
fortuna fm Ar ī libello de bona for-
tuna. qd s. bona fortuna dicit respā
eorum qd ī nobis sunt. vt qñ aliqz
intendit vñm per se 7 aliqd enent.
Alio mō respā eoz qd nō sunt ī nra
ptate. vt qd aliqz sit nobil⁹ 7 pulcher
7 dīnes nascat 2. Et ista distinctio
fortune est ī fortunā pte dictam.
7 minus pte dictā qd magis dicitur
cāus qz non est ab agente a pposito.
qz non ē talis enent⁹ ī pte nostra
¶ 3 qd est cā exādi bñ fortunatus qd
est 2^m pncipale ī p arti. pncipali. 7
bñ de bona fortūa improprie dicta qd
nō ē ī pte nra. Non inuenio aliqd
intrinsecū ī hoīe ppter qd deat dici
bñ fortunat⁹ isto mō. s. bñ accidit sibi
ex concursu cāz extrinsecarū qd pōt
ēē ex deo disponente fm theologos 13
nō fm Ar. sicut si auz sit ibi 7 aliqz
intendēs fodē ipm inueniat hoc ē ex
cōcursu cāz extrinsecarū. 7 non ē alia
cā nīst qz ipse est magis dispositus vt
cā vlt moneat ipm ad hunc locum
magis qz aliū. **¶** 3 cā qre ad ppositū
illius seqt bonū 7 nō ad ppositū al-
terius Ar. ī libello de bona fortuna
ingrit cām intrinsecā quaz dicit esse
impetuz. **¶** 3 si tu dicas tu qris cām
vbi non ē cā. effectus fortuit⁹ nō bz
cām. **¶** Dicēdū qd notū fuit Ar qd sic
illud qd enent vt ī plūb⁹ bz cām
vt ī plūbus vniformit. ita qd enent
ī paucioribus 7 difformit bz reduci
ad cām vniformit agentē 7 p se. Lā
aut itifeca 7 pxiā hui⁹ enēt⁹ fortuiti
fm Ar. ī pdicto libello ē impet⁹. dic
n. sic. Est qd bona fortuna sine rōe nā
bñ fortunat⁹. n. est sine rōe bñs ipetum
ad bona. 7 bñ adipiscens. bñ aut ē nāe
ī aia. n. iest tale. nā qd ipetū ferimur sili
rōe ad qd vtiqz bñ bebim⁹. **¶** 3 si quis ī
terroget ab opante qre sic fac. nescio
ingit. s. placet mibi sili patēs his qd a
deo agunt. enent a deo vcti sine rōe

ipemz habet ad opari aliqd. Et vult
dicē. qd aliq hnt velle ad qd sequitur
bonū aliqd pte intentū ex impem. 7
sine rōe. 7 cā huius impet⁹ ē natura.
Et istā diuersitatē boīnz accipit Arj.
p expientiam qd enim iste impellat 7
7 iste nō cū sine rōne eius cui ipellit
h accidit nō pōt eē rō. g cā ē natura
s illa dīa vel diuersitas non ponit
dīam specificā in nā s individuales
q. n. agēs extrinsecū vniiformit agēs
moueat istū ad bonū 7 n aliū: eius d
rōnis exītis: non pōt esse nisi ppter
aliqd intrinsecū in vno qd non est
in alio. h aut nō pōt eē rō vt dictū ē
nec aliqd psequēs spēm. qz illud vni
formit cuilibet iest. est g aliqd ptenēs
ad indiuiduū. qd aut non sit rō p3. qz
vbi plurim⁹ intellect⁹ 7 rō ibi mima
fortuna. vbi aut plurima fortuna ibi
minimus intellectus s3 Arj. nec etiā
volūtas qz filis pōt eē act⁹ volūtat.
i vtroqz 7 tū vn⁹ assequit effectum
fortuitū 7 aliū non assequit. g illd
intrinsecū ē impet⁹ a nā pueniēs. i dō
dicit bñ fortunatz bñ nati. qz in eo
est dispō qua a supiore motore ipelli^r
ad pposita fm qd eneniūt sibi pmoda
S3 illa dispō nāl ē ne dispō ex pte
aīe vel corpis. R^o si Arj. intellexerat
qd aīe dīnt fm gradus nāles in no
bilitate 7 pfectiōe: tūc eēt dicendum
qd aīa nobilioz hñt talē impem sicut
bruti nobilius bz nobiliozē estiatōz
7 nobiliozē instictū nālē ad assequē
dum pmodū mal⁹. s nō credo Arj.
sic intellexisse. s. qd iste impetus seqtur
aliquē ex nobilitate aīe. qz dicit vbi
minus inuē^r ibi maxima fortuna. vñ
dicit qd talē non expedit pfillari. nō
g h puenit intellectū ex sua pfectiōe
s qz bz nobiliozē impellēt sic nauis
male regibilis melius frequent na
uigat. sed nō ppter scipam s bz bonū
gubernatores. In corpe g ista dispō
ē psequēs pplexionem determinatā.
S3 est dubitatio qd nā est cā istius
ipulsus ad volendū aliqd ad quod
sequat^r pmodū pter intentōez opāt
si sic gūitas ē cā descēsus dōzū i gūi
tūc. n. fortuituz nō eēt a fortuna. qz i

nā est aliq dispō inclinans ad h. licet
non sufficiēt motiua. Itē pbo qd
oīa eēt a fortuna si ex h dicat quis
bñ fortunatus qz bz dispōitōz qua
impellit ad volendū aliqd ad quod
sequat^r pmodū sine rōne 7 consilio.
qz in actib⁹ būanis pfillans nec pns
pfillat nec pssiderans pns cōsiderat
aliter eēt pcessus i īfinitū. In pms g
actibus si hñ impulsus a rōe cogēte
ad eliciēdū tales actus. g eliciūt sine
rōe 7 a nā. 7 tal^r of fortuna. g zc Itē
tu dicis qd aliq bz impetuz sine rōe
Cōtra. nō est bona fortuna sine actu
volūtat. qz fortuna ē effect⁹ pūgēs
psequēs effectū agētis a pposito. nūc
aut actus volūtat. est circa obiectū
oīsum a rōe. g talis impulsus ad vo
lendū non est sine rōe. Itē si natura
impellit aliquē ad volendū 7 nō rō:
g non eēt fortuna qd eneniūt sed casus
qz h est dīa int fortuna 7 casuz z^o
phy. R^o p^a rō vadit ad hoc qd p^a
intellectio sit fortuita. 7 si seqt aliqd
bonū 7 pueniēs diceret qd p eaz bñ
fortunatus. R^o igit^r 7 dī: qd fm q
vnus doctor exponit pbm in pdcō
libello vñ velle qd p^a intellectio sine
volūtio sit a deo mouēte intellectum 7
voluntatez nō p oīfione obi. 7 dicit
pdictus doctor qd h est snia Ansel. de
casu diaboli. Co. z^o. qui dīc qd agel⁹
nō habuit pmiū actū a se. Sed credo
qd habuit p^m actū a se sic z^m. I3 vo
luntatē hūit a deo. ad actū. n. volēdi
non requirit nisi volūtas 7 intellect⁹
pui⁹ oīdēs obm. 7 p h p3 solatō ad
rōnez suā. Cōf. si angelus habuit
p^m actū volēdi a se aut habuit vo
lēdo 7 sic est pcessus i īfinitū. aut
nō volēdo. qd est incōueniens. R^o
dico qd bñdo intellectū oīdēt obm
7 bñdo volūtatē pns nā siml^r tū tpe
hūit velle. Dico g qd ista conclusio
ē concedenda qd ad aliqd. s. pma in
tellectōez nō eē a rōne s a cāu. quia
itelligēs nō pns itelligēdo itelligit.
p^a g intellectio non est a rōe oīdēte
obm pns. g est a cāu qdāmō. qz fm
Augl li. 3. de li. ar. nō est in prāte nra
qbus vīs tangamur. 7 i dō illud est

fortuiti et casuale. Et si arguas p^a intellectio si sit fortuita omnia oñcia erant fortuita. Dico q^d non sequitur quia habita p^ama intellectuone et volitione p^ot aliquis rōcinari et agēdis et ita que sequunt^r illam deliberatōez non erant fortuita s^c a rōe deliberāte.

S³ si querās p^ame intellectōes sūt ne simpliciter fortuite. dicendum q^d non. q¹ sunt ab obiectis fortius mouentibus s^m fantasinata magis impressa cessantibus impedimentis. et sic p^ama intellectio habet cām nālez motuam in nobis. quia tamen non est a rōe deliberante non est imputabilis homini nisi interpretatiue. quia i potestate hominis fuit facē obiectuz fortius mouens ex frequenti p^asideratione ex qua fortius imp^aatur fā tasina tale i memoria. et per p^asequēs fortius mouet et p^as cessante impedito. p^ama ergo intellectio non est i prāte nostra. sed p^ama indifferentia q¹ potest quis se determinare ad volēduz vel non volendum hoc est a voluntate non ab intellectu. quia intellect⁹ ab obiecto naturaliter mouetur et iō si voluntas naturaliter moueret ab intellectu naturaliter moto volūtas naturaliter moueret. et sic homo eet vnum bonum brutum. volūtas igit^r non mouetur necessitate naturali. s^c habita p^ama intellectuone in potestate eius est convertere intellectum ad cōsiderandum hoc vel illud. et hoc vel illud velle vel nolle. et sic p^ama volūtio omnino est a nobis nec est ita a cām sicut p^ama intellectio. Ad 2^m dicē dum q^d Arist^l. videtur dicere in lib^o predicto q^d ille impetus v^l impulsus ad velle aliquid ad quod consequit^r commodum non est sic a rōe q^d tal^r sciat sic reddere rōnez quare s^c facit. dicendum ergo q^d illud velle habet a rōe ostendente obiectum volitum. sed non a rōe consiliante ostendēte cām quare hoc facit disticte. sed hoc habet ab impetu. Ad 3^m dicēduz q^d licet natura sit mediata causa illi⁹ euentus fortuiti non tñ immediata s^c voluntas vnuz intendens l³ sit aliō

eueniēs preter intentum quod dicit^r fortuna non casus. Sed de cā extrinseca huiusmodi euentus fortuiti s^m Arist^l. videtur dicendum q^d non nā est cā eius. quia natura ē determinata ad vnum saltem vnitatem eiusdem ordinis et conuerzionis. euentus autē fortuiti nō vident^r h^{re} conuerzionez nec ordinationem ad alia. q¹ natura non est cā sufficiens et completia euentus fortuiti. Item tunc sequeretur q^d fortuna esset cā per se. Item nullus d^r bñ fortunatus quia impellit^r ad volēdum aliquid ad quod consequitur bonum nisi illud bonum adipiscat^r. sed illud bonuz adipisci non p^ot nisi cause intermedie concurrant ad hoc cum ergo natura non p^ot ee cā sufficiens huius concursus natura non sufficit. ideo sequitur q^d est aliqua cā extrinseca coniungens. Sed q¹ sit illa cā extrinseca s^m Arist^l. est ne celuz vel intelligentia mouens celum mediāte celo vel deus ipse immediate mouens. Dicēdū q^d si nihil sit effect⁹ fortuit⁹ nisi illud ad q^o cālitās celi potest se extendere tñc non est necessariū cāz inquirere nisi celum et mouēs celum et h^o videt^r p^ababile q¹ nihil fortuituz videt^r in boie nisi illud ad q^o cālitās celi se extendit mediāte vel immediate. Sed p^amū non credo esse verū quia aliquid est in boie ad q^o cālitās celi non p^ot se extendere sicut est volūtio nisi occasionalit^r monēdo appetituz sensituum s^m cuius inclinationem apta est voluntas inclinari. celum q¹ nō p^ot volūtionez attingere nec etiā cās ad eius cārdem coniungere iō aliqd est i boie ad q^o celi cālitās non p^ot attingē. Et si diceret^r et forte ver⁹ est q^d nullus effectus fortuitus ē in voluntate et cōiunctus volūtiōi p^a accis s^c tñ cālitās celi ad oīa alia se extendit et sic nō oportet aliā cām extrinsecāz ponere nisi celū et intelligentiā mouētē celū mediāte. ita q^d si Arist^l. v^l dicē q^d tale p^ancipiū sit deus debet glosari verum est. mediāte. Si aut^r aliqs effectus fortuitus ponat^r in voluntate cum celum non possit talem

effectū attingere nec cās ad cāndum
ipm cōiungere nec aliqua itelligētia
creata tūc o3 aliquos effectus fortui
tos in deum reducere q oia puidet ⁊
cōiungit causas medias ad effectus
tales fortuitos cāndos. **¶** Et quōd h
pōt concordare cū pncipijs Aristi. q
nō vī pōt aliqd nouū imēdiate eē
a deo. vñ ipē ponens mundū eternū
non posuit motum potuisse eē nouū
nisi fm ptes. ita q totus nō potuit eē
nouus. Et ista pōt pōt dependere a
tribus pncipijs. pmo ppter imutabilita
tem pncipiū. q2 p^m est oio imutabile
iō nullū motū nec mobile potest i
mediate de nouo pducere q2 aliter se
hbet nunc q3 pns. Sed non credo q
arguat solū ex imutabilitate agentis
imo o3 addere aliqd ex pte effectus.
sic q agēs imutabile nō pōt imēdia
te cāre aliquid nouū alterius rōis.
q2 alit dīceret sibiipr: quia itelligē^a
oio imutabilis fm eum cāt nouaz
ptez motus nec ppter hoc est mutabil.
nec adhuc sufficit sed o3 addere sic.
agens oio imutabile nō pōt cāre
aliqd nouū alterius rōis nisi ime
diate nulla posita diuersitate i medijs
causis actiuis vel receptiuis. alit nō
hbet ppter Aristi. veritatem. s. n. cause
intermedie actiue sint diuerse dispōis
in agēdo: vñ ppassiue diuerse dispōis i
recipiēdo: pōt eē diuersitas effectūz
dato q in cā pma nulla sit mutabili
tas vel nouitas aliq mō. **¶** Dicem⁹
q fm Aristi. q agēs oio imutabile
nō hñs cās medias actiuas vel rece
ptiuas diuerse dispōis nō pōt cāre
aliqd nouū alteri⁹ rōis. s. aliq istaz
pditionū deficiēte nō hēbim⁹ p⁹ Aristi.
vñ pcludam⁹ aliquā nouitatē i deo.
¶ Dicēduz q nō dīcit sibi i libello
de bona fortūa. ⁊. 8. pby⁹. fm q aliq
volūt sibi imponē. q2 si fm pma viāz
sufficiat oēm effectū fortuitū reducē
in celū hoc non ponit aliquā nouita
tēz vel mutabilitatē in deo. q2 nō cāt
deus effectus fortuitos de nouo nisi
mediate celo. ⁊ h nō ē d euz. Dato
etiā fm aliā viā q oporteat aliquos
effectus fortuitos novos reducere i

mediate i celū adhuc nō dīcit sibiipr
q2 certū fuit Aristi. p⁹ sua pncipia aiaz
intellectuā eē a deo imēdiate. ⁊ ad h
attīgē pōt rō nālis cū sit immortalis
⁊ ita aliqd nouū pōt imēdiate eē a
deo ⁊ tū nō dīcit sibi fm sua pncipia
¶ Et quōd est h possibile. dicēduz q
immutabilitas agentis excludēdo cās
actiuas intermediās vel receptiuas
concludit fm Aristi. q non possit fieri
aliqd nouū alit⁹ rōis. s. si vna pditio
defecerit. s. qñ cāe intermedie actiue vñ
passiue diuersimode se hñt in cādo
pōt cāre de nouo aliqd alteri⁹ rōis
Si etiā effectus cāndus sit eiusdem
rōis pōt deus ipm cāre imēdiate
nulla posita nouitate in eo. ppter diuer
sitatē cāz receptiuariū sic sol imēdia
te soluit glacies ⁊ coagulat lutū nulla
posita nouitate in eo. ita fm Aristi. hoc
corpe organizato deus necitate imu
tabilitatis cāt hanc aiam ⁊ pns nō.
q2 mā nō erat disposita. sicut nec sol
cāt aliū ⁊ aliūz radiū in aere ⁊ in aq
nisi ppter diuersitatē recipiētiū. sic
i pposito deus i fuit vniformis in qd
libet inq⁹ pōt fm Aristi. ⁊ q2 iste est
dispositus ille nō: iō de⁹ impellit istūz
ad tale ppositū ad qd psequit⁹ pmo
dū illū aut nō impellit. q2 nō inuenit i
eo dispōez illā quā dixim⁹ pns. ⁊ ita
pō Aristi. de bona fortūa stat cū pōne
sua. 8. pby. s. q deus non pōt causare
nouū mūdū vel nouū celū vel nouū
motū fm suā totalitatem. **¶** Et p⁹ fide⁹
⁊ veritatē dicēdu est q d⁹ hñs pui
centia3 gñalē de oib⁹ regit res fm q
nate sunt regi. fm q d⁹ d⁹ de d. c. 30.
Sic de⁹ res q3 cōdidit d⁹. tū pter istā
gñalez puidentiā h3 puidentiā spālē
ex qdā electōne fm quā puidet vñ
cuiq3 hoīuz p3 merita pñtia vel futu
ra ⁊ occulta nobis. tū sibi pñtia q2
ei⁹ iudicia iusta sunt spālē occulta. ita
q aliqñ aduersitas p⁹ pñtia q3 pñtia
tas fm Boet. 4. de pso. Ita q l3 po
nam⁹ aliqñ bñ fortunatū tū ex hoc
nihil nouū ponim⁹ in deo. vñ dīcū ē.
⁊ sic p3 ad rōnes.

Explicit felicit.

Ad. litiones.

So. 34. 1. a in pñ.

Ad solones istoz obiectoz docto-
remittit se alibi. pñt tñ dici ad pñm
negando pñiam qz lz intellect⁹ viato-
ris possit ex suis nālib⁹ cognoscē ibi
esse pfectissimaz voluntatē. hoc tamē
est p pceptuz iperfectū. qz nō est incō-
ueniēs p pceptuz iperfectuz cognosci
aliquid esse pfectissimū sicut p pceptum
finituz cognoscit aliquid esse infinitū
Et iō nō lequit qz p talem rōnem vo-
luntatis quā viator bz ex lege cōi pos-
sit tanqz p mediuz enidēs a pñi cog-
scere deo inesse oipotētā. **Ad 2^m** dō
est qz qualicūqz sit de maio. b^o vide-
tur negāda. qz nñ deus sit res simpli-
cissima nō tamē ois pceptus quē nos
habem⁹ de eo est simpli simplex. 7 iō
non ois oēm pñnem tales esse pfe p-
prie. 7 tamē si esset pfe: non tñ ex hoc
esset pfe nota. **Ad 3^m** dicenduz qz co-
gnitio metaphysici de deo excedit co-
gnitōnem pñici. de deo tam extensue
ppter multitudinē passionuz vl pñie
tanū cognitaz. qz intensue ppter maio-
res pfectiōem 7 pfectiores modū cog-
scendi. 7 p hoc ad formaz argumenti
dicat pcedēdo pñā pñiaz 7 pñs ad
istuz intellectuz. qz metha^o pñt ad al-
tiores cognitōnem attingere qz est illa
cognitō quia. ad quā sufficit nālis vel
pñi attingere. nā in cognitōe quia. ē
dare latitudinē 7 excessum fm mai⁹
7 min⁹ tam intensue qz extēsiue. Et iō
cū vteri⁹ inferē. qz pñt attingere ad co-
gnitōem ppter quid: neganda ē pñia.
de demonstratōe qz 2^e.

So. 67. 4. a. ante illam pri-

culam tex. Et per idēz ad 2^m.

Ex^m hui⁹ appet in sensū. qñ. n. spe-
cies coloris vl sicut qñ radius trāsit
p vitru rubeū rubor apparet in pietē
oppoito. 7 ille rubor ita visus nō ē rō
videndi ruborez in vitro sub pñia ra-
tōne s3 tñ dñute. vl forte nullo nñ
p collatōem hui⁹ ruboris ad illuz tan-
qz filis. qñ aut spēs sensibilis ē rō sen-
tiendi obm sub pñia rōne sua: ipa nō
ē pcepta p sensuz. sic apparz māifeste
in visione recta vbi nihil videt i me^o

int colorē 7 oculuz. 7 tamē est ibi spe-
cies coloris multiplicata. **S3** pñia lz b
sit ibi i visione tñ reflecta vl qz ipa spe-
cies videat. qz hoc qd videt apparet
videri in speculo. 7 tamē in tali visione
reflecta spēs est rō sentiendi obz in r. 3
tōne sua pñia qz obm videt sub pro-
pria rōne visibilitatē sue. qz a fili in p
posito posset deus videri p mediuz. q.
speculati 7 tñ sub rōne pñia obiectia
S3 hic dicendū qz Alacen in pñecti-
ua sua li^o 4° c. 4. ex intentōne dñinat
qz spēs non est in speculo subiectine 7
vt ibi rñans actū videndi. Et breuiter
ostendi pñt vnico expmēto. qz quod
alicubi exñs in se videt ab oculo exñte
in hoc situ: pñt et videri ab ipso exñte
in alio situ duz tamē mediuz sit illūia-
tuz. 7 nō sit opacuz interpositū. 7 sit et
debita distantia. s3 oculus q in dñina-
to situ exñs videret album in speculo
alibi exñs non videret. qz nō sit visio
ista nisi in illo puncto ad quē puenire
pñt radi⁹ refl. xus qui semp est in ea-
dez superficie cū radio incidentie 7 cuz
ipso pñtuit angulū equalez illi angulo
qz interceptū int radiū incidenti 7 cor-
pus sup qd incidit. **S3** etiā pñt p
b q aliqua specula nō sunt formati p
specula sicut in calibe polita 7 argento
polito bñ videt aliqz color tanqz i spe-
culo 7 tñ in istis nō recipit spēs colo-
ris qz nō est nata recipi nisi i pñicuo
tñ. **S3** hic recipit in aere pñquo tali
bus speculis s3 vt ibi nō pñt termina-
re visionē. qñ etiā recipit in speculo p
spicuo vitreo adhuc ibi nō terminat
visio nisi ad aliquid opacuz suppo-
puta plūbz vl aliud bi^o. dico qz in
visione tali speculari spēs nō est visa.
s3 tñ ratō videndi obm illud cui⁹ est
spēs. nō tñ p lineam rectaz s3 p lineā
reflectaz. vnde obm quidez nō est pre-
sens oculo p lineaz rectaz s3 reflectam
currentē cū recta in pñcto vbi ē con-
cursus radij visualis cuz catheco. Et
p idēz ad scōm.

So. 81. 4. b. an illō de 2° pñcipali

Nota qz vltra nālem bonitatez vo-
litionis que pñt sibi inqñtum eis q
etiaz cōpetit cuilibet enti positio fm

3ª bonitas moralis

bonitatem sue entitatis magis et minus preter illas est triplex bonitas moralis secundum gradus se habens. Prima dicitur bonitas ex genere que competit voluntati ex hoc quod transit super omnem conueniens actui tali secundum dictam recte rationis et non solum quod conueniens actui tali naturaliter sicut sol visio nisi. et hec est prima bonitas moralis que potest dici ex genere quod quasi malis respectu omnis bonitatis posterioris sine ulteriori in genere moris. nam actus transiens super omnem conueniens est. quod formabilis per quam cumque aliam circumstantiam moralem et ita. quod potentiale non omnino sic est genus moris sicut fuit ipse actus in genere nature sed in genere moris quod iam habet aliquid de illo genere puta omnem debitum actui. 2^a potest dici bonitas virtuosa sive ex circumstantia que competit voluntati ex hoc quod ipsa elicitur a voluntate cum omnibus circumstantiis dictatis a recta ratione debet sibi competere in eliciendo ipsam. bonum. n. est ex causa integra secundum Deum. 4° de divinis nominibus. et illud est. quod in specie moris bonum quod iam habet omnes virtutes morales pertrahentes bonum ex genere. Tertia bonitas potest dici meritoria sive gratuita in acceptatione divina in ordine ad primas que conueniunt actui ex hoc quod presupponit duplici bonitate iam dicta elicitur per formam principii merendi quod est gratia vel charitas. Ex^m primi dare etiam. Ex^m secundi dare etiam pauperi qui eget et in loco quo potest sibi competere propter amorem dei. Ex^m tertii illud opus facere non tamen ex inclinatione naturali sicut potuit fieri in statu innocentie et forte posset modo fieri a peccatore si adhuc peccator existeret et non penitens ex pietate naturali moueret ad primum: sed tamen ex charitate ex qua facies est amicus dei in quantum respicit opera eius hec triplex bonitas est ordinata ita quod prima presupponit 2^{am}. 2^a 3^{am}. et non e converso. Unde triplici bonitati correspondet triplex malicia. prima siquidem est malicia ex genere. quam scilicet actus qui tamen habet bonitatem non ex hoc quod dicitur constitui in genere moris habet maliciam quod transit super omnem disconueniens puta si odiret transire super deum. 2^a autem malicia est ex aliqua circumstantia deordinata actui habet omnem conueniens. 3^a demeritoria. De 2° principali.

3^a malicia

- .i. Utz in divinis essentialia sunt immediata ipsi creature divine vel notabilia. i.
- .2. Utz in deo possunt esse plures per duces eiusdem rationis. 5.
- .3. Utz ista possunt similiter stare quod ratio vel composita ad opus sit res. et vel composita ad essentialiam sit ratio tamen. ii.
- .4. Utz abstracta et separata sive circumscripta ratione originis possunt manere propria divina constituta et distincta. 15.
- .5. Utz ratio originis deus sit fortiter infinita. 21.
- .6. Utz equalitas in divinis sit ratio realis. 25.
- .7. Utz deus esse omnipotens possit ratione necessaria demonstrari. 21.
- .8. Utz si sive virtutibus divinis habeat aliquam calitatem propria respectu creature. 29.
- .9. Utz deus possit facere angelum informare materiam. 43.
- .10. Utz deus possit spiritus qui sit in euchaquerere in aliquid perfectis. 46.
- .ii. Utz deus possit facere quod maneat corpe et loco eius cor non habeat ubi in loco. 51.
- .12. Utz respectus rei create sit idem ad deum creatorem et servantem. 54.
- .13. Utz actus cognoscendi et appetendi sint essentialiter absoluti et eterni relati. 56.
- .14. Utz anima sue personae naturali relicta possit cognoscere trinitatem patrem in divinis. 62.
- .15. Utz respectu ubi creatur interius possibilis sit actus vel passus. 68.
- .16. Utz libertas voluntatis et necessitas naturalis possint se comitari in eodem respectu eiusdem actus et obiecti. 72.
- .17. Utz actus dilectionis naturalis et actus dilectionis meritorie sint eiusdem speciei. 77.
- .18. Utz actus exterior addit aliquid bonitatis vel malicie ad actum interiore. 80.
- .19. Utz in christo unitas non humane ad verbum sit sola dependentia nature assumpte ad personam ubi. 85.
- .20. Utz sacerdos obligatur ad omne missam per unum: obligatus est ad dicendum missam per alio sufficienter soluat debitu dicendo unam missam per alium. 90.
- .21. Utz ponens mundi eternitatem possit sustinere aliquem esse vel non fortianum. 96.

Ad additiones.

In fo. 34. i. a. Ad solutiones 2as.
In fo. 67. 4. a. Ex^m huius 2^e.

In fo. 81. 4. b. **N**ō q̄ ultra nālē rē.

Aīa brā quō pōt itelligē actū brīficiū
nō itelligendo rē. fo. 67. 4. a.
Aīa duplīr pōt attingere aliquod
obiectum. fo. 62. 3. c.
Aīa itellēctīna sepata quare nō dī
p̄sona. fo. 43. 4. c.
Aīa itellēctīna sepata quare nō pōt
sentire. fo. 45. 1. a.
Aīa itellēctīna q̄ dī ip̄scā. fo. 46. 1. a.
Aīa itellēctīna quō ī itelligēdo ē a
mā sepata. fo. 45. 3. a.
Aīa itellēctīna quare requirit organa
opando. fo. 44. 3. b.
Aīa itellēctīna nō indīduat p̄ vniōez
ad cor? nō p̄ aptitudīez. fo. 6. 2. a. 7. c.
Aīa nra q̄ ē ad imaginē rē. fo. 67. 1. a.
Aīa nra ex suis nālīb? nō pōt attingē
ad p̄p̄iā noticiā rē. fo. 64. 2. b.
Aīa nra ī via quō pōt tunc cogno
scere. fo. 62. 4. c.
Aīa nra quō possit ex nālīb? cogno
scere trīnitatē ī dīnīs. fo. 63. 2. a. b.
Angel? quō se bēat ad suā itellēctio
nē. fo. 68. 3. b. 7. c.
Angelū ēē ab alio creatum potest de
mōstrari. fo. 37. 4. a. ī p̄n?
Anglī plēs sūt ī eadē sp̄e. fo. 6. a. b.
Agens quō ī dīuersīs dīuersīmode se
bz ad rōez agendi. fo. 8. 2. b. c.
Agētia duo quō multiplīr attingunt
eundē effectū. fo. 38. 2. a.
Agens quō pōt ēē ī pōtētia siml? 7
ī actu. fo. 54. 3. b. c.
Agens nālē nō pōt rē corrūpere ī ī
stantī ī quo bz ēē. fo. 55. 4. b.
Agēs nālē quō possit facē rē nō ente
simplīr ens. fo. 55. 4. c.
Agēs nō p̄supponit ēē. fo. 20. 4. p̄ totū
Act? itē? duplex vñ? rē exīst? alius
nō exīstīs. fo. 26. 4. a. 7. b.
Act? itellēct? duplex p̄ductīuus 7
opatiū? fo. 5. 1. a. 7. 2. a. b.
Act? q̄ dīstīgnūt? p̄ oba. fo. 61. 3. a. 7. b.
Act? cognoscēdī quō p̄cipāt suā p̄fē
ctōez ab obō. fo. 61. 3. c. 7. 4. a.
Act? quo rē p̄p̄hendit eēntīā suā ē ī
rē ex nā rē. fo. 3. 2. b. c.
Act? mēitōrī? qd ē 7 q̄s ē. fo. 77. 4. b. c.
Act? mēitōrī? ad hoc qd sit mēitōrī?

q̄ requirunt? fo. 78. 1. p̄ totū
Act? dīlectōīs nālīs 7 mēitōrī? nō
dīfferūt sp̄e. fo. 78. 2. b. c.
Act? moral? quō se bēat ad actum
mēitōrīuz. fo. 78. 3. a. b. c.
Act? elīctī a p̄ncipīs dīstīctīs sp̄e nō
ōz sp̄e ēē dīstīctos. fo. 79. 4. a. b.
Act? moralīs cīrcūstāntīe quē ordīez
hīt īnt se. fo. 81. 1. c. 2. a. b.
Act? moral? vñ bz maliciā. fo. 81. 2. c.
3. a. b. c.
Act? idē moralīs pōt hīre bonitatē
multiplīr. fo. 81. 3. c. 4. a.
Act? extērior bz p̄p̄iā bōitatē 7 malī
ciā dīstīctā a bōitā? ītīor. fo. 82. 2. c.
Act? itelligēdī quō bz eandē vītātē
cū obīecto. fo. 82. 4. b.
Actō duplex ē ī itellēctū agente 7 possī
bili. fo. 70. 3. b. c.
Actō q̄ nō est ad formā actīuā ē agē
tis equīuocī. fo. 72. 3. b.
Act? 7 opa? q̄ dīstī. fo. 60. 2. b. c. 7. 3. a.
Actō quō dīdīt īn trāseuntē 7 īma
nentē. ibīdez. fo. 60. 2. 3.
Accīa panīs p̄uersī īn corp? xpī quō
possīnt nutrīre. fo. 81. 1. b. c.
Accīte exīstē īn subō sūt ībī due ba
bīndīnes. fo. 86. 4. c.
Accīs abstrāctūz rē quīb? p̄dicat?
īn abstrācto. fo. 23. 3. c. 7. 4. a.
Accīs rēspēctū alī opat? ad suā accī
talitatē alī abso? ad suā. fo. 14. 1. b. c.
Accīs sepātum nō esset p̄fectī? q̄s īn
subō exīstīs. fo. 14. 4. b. c.
Alteratō q̄rē nō pōt ēē īn p̄te itelle
ctīuā 7 quō p̄bīs itellīt. fo. 59. 2. b. c.
Aptītudo nullo? pōt ēē alicuī p̄ rō
q̄ sit īncōīcabīle. fo. 6. 3. a.
Auersīo a suū p̄t fierī t̄plīr. fo. 84. 1. a. b.
Ars vlls 7 p̄tīcularī? nō dīfferunt sūt
p̄ctīcū 7 spēculatīū. fo. 40. 3. b.
Anībīla? quō formālī dīffert a p̄uatō
nē. fo. 50. 3. a. b. c.
Anglī quō itelligīt vērbum gīgnī rē
scīa. fo. 69. 4. a. b.
Anslēm? quō itelligīt dīcēdo p̄fectō
sīmplicit? qd īn quolīb? mēlus īpm
nō īpm. fo. 23. 1. c. 7. 2. a.
Anīcēna quō ponīt subas sepatas ēē
a rē. fo. 28. 3. a. b.
Adequatīo duplex. fo. 24. 3. c.
m 5

Bonitas moralis actus unde sumi-
 tur. fo. 80. z. c. 7. z. a.
 Bonitas actus a quo debeat iudica-
 ri ibidem.
 Bonitas que conuenit actui ex obie-
 cto quare dicatur bonitas ex gene-
 re. fo. 81. i. c. 7. z. a.
 Bona fortuna accipit duplici. fo. 96.
 4. p. totum.
 Beatitudo diuina quomodo differat a bea-
 titudine creata. fo. 58. 4. c. 7. 59. i. a.
 Beatus quomodo habet verbum de crea-
 tura in essentia diuina. fo. 71. 4. c. 72.
 i. a.
 Corpus quomodo facit distare extrema in
 loco. fo. 53. z. c.
 Corpora duo si essent in eodem loco
 quomodo se haberent respectu ubi
 fo. 53. z. a.
 Corpus vnum esse in diuersis locis
 localiter ne a diuersis. fo. 51. z. c.
 Corpus aliquod potest esse sine loco.
 fo. 51. z. c. 7. z. a.
 Corporeitas non est ratio formalis sed
 solus fundamentalis essendi in loco
 fo. 51. 4. b. 7. c.
 Corpus aliter est locabile et aliter actu
 locat. ibidem.
 Corpore quomodo dependet a loco. fo. 51. z. c.
 Corpus idez numero potest esse duobus
 locis localiter. fo. 49. z. a. b.
 Corpora duo possent esse in eodem lo-
 co. fo. 49. z. b. c.
 Corpus christi qualiter et quando desi-
 nit esse sub speciebus panis. fo. 51. i. b. c.
 Cognitio abstractiua potest intelligi
 duplici. fo. 58. z. c.
 Cognitio abstractiua qualem relatio-
 nem habet ad obiectum. ibidem.
 Cognoscens aliquid per fidez ut sic non
 potest habere certitudinez. fo. 67. 4. c.
 7. 79. z. c.
 Cognitio intellectiua duplex vna rei
 existentis ut existentis alia non exi-
 stentis. fo. 57. z. b. c.
 Cognitiones due de eodem obiecto
 et ab eadem potentia. fo. 57. 4. c.
 Cognitio sensitiua et intellectiua quomodo
 sunt distincte. fo. 57. 4. a.
 Cognoscit aliquid duplici. fo. 62. 4. b.

Cognitio naturalis de deo et cognitio infusa
 non differunt specie. fo. 79. i. c. 7. z. a.
 Creatura habet eundem respectum ad deum
 creatorem et preseruatorem. fo. 54. i. c. z. a.
 Creatura quomodo est semper in fieri
 fo. 54. 4. a. 7. 55. i. a.
 Creatura quare non debet dici semper
 creari. fo. 55. i. a.
 Creatura non potuit produci nisi produ-
 cto verbo. fo. 41. z. b.
 Creatio non potest proprie dici passio. fo. 54. z. b.
 Creatio et preseruatio quomodo distinguuntur.
 fo. 54. 4. b. c.
 Celum quomodo mouetur localiter cum non sit
 in loco. fo. 51. 4. a. b.
 Celebrans non oportet quod actu memoriam
 habeat eorum per quibus vult rogare. fo. 91. z.
 a. b. c.
 Contradictoria quomodo inspicuntur idem signum
 nec et originis. fo. 16. z. b. c.
 Contradictoriorum affirmatio oportet parari
 ad negationem et non ambo ad tertium. ibidem.
 Contradictio nunquam implicat intelligere
 aliquid in plerumque. fo. 49. z. c. 4. a. b.
 Conuertere potest aliquid in aliud nulla no-
 uitate in eo facta. ibidem.
 Conuersio in aliquid per se qualis con-
 uersio et quod non sit annihilatio. fo. 50. i.
 b. c. z. a.
 Conuertendo aliquid in prius non oportet ibi
 materialiter esse tanquam eis communes.
 fo. 50. z. a.
 Aliquid esse commune finis peruersionis potest esse
 triplex. fo. 50. 4. a. b.
 Conicatur aliquid alicui multipliciter. fo. 87.
 i. b. c. z. a. b.
 Conuertere aliquid in prius multipliciter
 potest intelligi. fo. 48. z. c.
 Causa efficiens duplex ars et actum elici-
 ens. fo. 40. z. a. b.
 Causae efficientes quomodo habent statum. fo. 35. 4. c.
 36. i. a.
 Caelitas cuiuscumque esse eminentius est in
 deo. fo. 34. z. b.
 Commensuratio quantitatis quomodo se habet ad
 equalitatem. fo. 29. 4. b. c.
 Conclusio quomodo potest intelligi sine intellectu
 sui principij. fo. 72. i. b.
 Concretum quomodo predicatur de concreto in primo
 dicendi per se abstractum predicatur de ab-
 stracto. fo. 57. z. b.

Consequētia ista quō tenet. est oīpotēs
q̄ pōt in hoc. fo. 37. z. c.
Cōmētator dīc p̄bm nō pōuisse ange
los infinitos. fo. 35. z. c. 3. a.
Cōmētator dīc dēū nō posse īmediate
mām trāsmutare p̄bs at nō. fo. 35. z.
c. 4. a. b.

De^o pōset facere vnū corp^o eē simul
vbiq̄. fo. 35. z. c. 7. 38. i. per. totum.
7. z.

De^o quō ē cā efficiens respectu mot^o
cālibid.

Deū esse infinitū in vigore pōt p̄bari
p p̄bm. fo. 36. z. p totum.

De^o q̄ sit infinit^o in vigore. ibidem.

De^o si est v̄tutis īfinite q̄ nō possit ce
lū monē mediate v̄l īmediate. ibidē

Deū eē īfī^m ī vigore pōit a p̄bo. ibid

De^o q̄ sit solum vnus. fo. 31. z. a.

Deū esse oīpotentē pōt demonstrari p
rter qd ēt hōi exīti ī via. fo. 32. z. b.

De^o est oīpotens est p̄pō īmediata. fo.
32. z. c.

De^o nō pōt īmediate oēm effectū cā
re etiā p̄ theologos. fo. 34. i. b.

De^o pōt īmediate cāre oē cābile sine
cā z^a fm theologos. fo. 34. z. b.

Deū posse īmediate cāre oēm effectū
nō pōt demonstrari. fo. 34. 4. b

De^o pōt entia suis actiōibus p̄uare p̄
theologos. fo. 35. i. c. 7. z. p totū.

Deū posse omnia producere mediate
vel īmediate pōt demonstrari via
tori. fo. 35. 4. c.

De^o 7 creatura nō sunt p̄ra bona q̄s
v̄ns solus. fo. 32. z. b.

Deus pater intelligit quecūq̄ disti
cta ī se vt p̄or origine filio. fo. 4. 4. c.

Deus qua necessitate velit quecūq̄
vult. fo. 75. i. a.

Distātia quāta sit int^o ens 7 nō ens
fo. 52. z. c. 7. 3. a. b.

Distātia int^o extrema pōt duplici
sumi. fo. 52. 4. a.

Distātia vbi alteruz extremū nō ē po
sitiuū sumit^o fm magnitudinem alte
rius extremi. fo. 52. z. b.

Depēdētia alicui^o nō pōt a p̄ribus
ī codez ordie t̄iari. fo. 22. z. c. 7. 3. a. b

Depēdētia alicui^o vt ab aliquo ter

minet^o quot regritur. fo. 85. z. c

Dependentia duplex potest iueniri.
fo. 85. z. c.

Dependentia essentialis duplex est. fo.
85. z. b.

Dependētie triplex nega^o fo. 88. i. c.

Depēdēdi rō duplex. fo. 89. z. c.

Dilectio nālis qd sit. fo. 77. z. c.

Distinctio vel pluralitas duplex in
tensua 7 extēsiua. fo. 11. i. a. b

Demonstratio duplex qz 7 ppter quid
pbat^o ratione. fo. 31. 4. c.

Denotatiūnz aliqñ p̄dicat^o de aliquo
in p̄mo modo dicēdi p^o 7 de aliquo
in 2° fo. 12. z. c.

Denominatur aliquid ab aliquo du
plicif. fo. 80. z. b.

Essentia est p̄pria ratio essendi simpli
cif cuilibet p̄sone in diuinis. fo. i. z. a.

Essentia diuina nō potest determinari
per relationem ad pducēdum. fo.
9. 4. a.

Essentia diuina sola non potest esse p̄n
cipium producendi distincta. fo. 10.
i. p totum.

Essentia diuina quomodo est p̄nci
pium formale in pducto. 7 termin^o
formalis. ibidez.

Essentia diuina quomodo dat vni
cuiq̄ perfectionem vt est capax.
fo. 34. 4. c. 7. 25. i. a.

Essentia diuina quomodo mouet na
turaliter ad intelligendum 7 quid.
fo. 65. 3. b.

Essentia 7 voluntas diuina quomo
do se habent in mouendo ad actū
b̄ificum. fo. 65. 4. c.

Essentia diuina quō representat alias
res. fo. 66. 3. a.

Essentia diuina a nullo intellectu crea
to potest naturaliter cognosci. fo. 65.
4. b. 7 64. z. c.

Essentia p̄p̄ius est in diuinis q̄s sub
stātia. fo. i. 3. b.

Essentiale aliē accipit^o a philosophis
q̄s a theologis 7 quomodo. fo. i. 4.
b. c.

Essentiale aliquod habet respectū ad
eē 7 aliquod non. fo. 2. i. b.

Essentiale aliqđ est immediat⁹ simplici
ter omni modo immediatōis quocūq;
notionali. fo. 4. i. a.

Esse aīe nō est idē eē totius. fo. 45. 3. c.

Esse accipit⁹ duob⁹ mōis. fo. 45. 4. c.

Esse i⁹ dīnis accipit⁹ du⁹. fo. 20. 3. b.

Entitas vna realis absoluta actualis
ē ponēda in dīnis. fo. i. 2. c.

Ens a se est inf^m p^m p^m. fo. 22. 3. b.

Ens p^m se tripliciter p^t intelli. fo. 43. 2. c.

Eq^litas ē q⁹ attēdit⁹ i⁹ dīnis. fo. 26. i. a.

Equalitas in dīnis videt⁹ dicē mo/
dum idēp^titat⁹. fo. 27. 3. c.

Equalitatis fundamētū ver⁹ est in dī
nīs q⁹ i⁹ creaturis. fo. 27. 4. b. c. 7.
29. 4. c.

Equalitas in dīnis h³ extrema rea
lit⁹ distincta. fo. 28. 4. c.

Equalitas quō includit relatōes p^mo/
nales. fo. 30. 3. a.

Eq^litas est i⁹ dīnis ex nā rei. fo. 31. 2. a.

Eternitas quomodo debz poni in dī
nīs. fo. 27. 4. c. 7. 28. i. 7. 2. p^m to^m

Eternitatis diffinitio quō debet intel
ligi. fo. 28. i. b. c.

Efficiens p^mū quō non est dependens
ab aliquo. fo. 36. i. p^m totū

Forma aliqua pōt recipe diuisionem
7 multiplicatōez sine mā. fo. 6. i. b.

Forma potest haberi multipliciter.
fo. 10. 3. b.

Forma aliqua existens in aliquo nō
predicatur p^mie denominatiue de
eo. fo. 13. 3. c. 7. 4. a. b. 7. 20. 4. b. c.

Forma naturalis non est p^mciplum
agendi per respectum sed p^m aliquid
absolutum. fo. 4. i. a.

Forma subalis non p^mie mē trahēt
l³ insit. fo. 43. 2. c.

Forma subalis quō habet mag⁹ esse
q⁹ p^m. fo. 45. 2. c.

Fides acquisita 7 infusa in quo pue
niunt 7 quō differunt. fo. 63. 4. a.

Fides infusa non pōt inclinare in ali
quod falsum. fo. 63. 3. c.

Finis vltimus vel est operatio vel p^m si
sit in operatōe. fo. 57. i. c. 7. 58. 4. a.

Fortuna quid sit 7 que causa. fo. 96
3. 7. 4. p^m totū

Finium 7 infinitum quō se habent
ad ens. fo. 21. 3. b. 7. 25. 3. a.

Generatio dato q⁹ non sit infinita
quare non potest comprehendi.
fo. 24. 2. c. 7. 3. a. b.

Genus operationum intellectuarū
quid sit 7 in qua specie sit. fo. 60. 2.
7. 3.

Homo in statu isto demonstratione p
pter quid non potest cognoscere deū
esse oipotentē. fo. 23. 2. c.

Homo dicit⁹ malus duobus modis
p^muatiue 7 p^mie. fo. 81. 2. c.

Humana natura quomodo dependz
ad v^mbu⁹ dīnū. fo. 84. 2. c. 7. 89. 2. a.

Habitus non est causa substantie sed
mōi actus. fo. 79. 2. c.

Habens aliquid virtualiter aliquādo
potest esse in potentia vt habeat for/
malit⁹. fo. 72. 4. b.

Intellectus possibilis est actiuus ad i
tellectionem non tamen totalis cau/
sa. fo. 69. 2. a. 7. 3. b.

Intellectus possibilis 7 obiectūz quo
modo p^mcurrunt ad cāndum intelle
ctōem. fo. 69. 2. b. c.

Intellectus possibilis quare ponitur
a philosopho passiuus cum etiā sit
actiuus. fo. 70. i. a. 7. 61. i. b.

Intellectus possibilis non dicit⁹ intel
ligere inquātum causat s³ inquātūz
recipit itellectōem ibidem.

Intellectus habet duplicez operatio
nem. fo. 62. 4. c.

Intellectus nostri quid sit obiectum
simp^m. fo. 64. 4. a. b.

Intellectus agens 7 pōssibilis quo
modo concurrunt ad causandum
intellectōem. fo. 70. p^m totū. 7. 71. i.

Intellectus agens 7 pōssibilis habēt
duas operationes ordinatas. fo. 70.
4. 7. 71. i.

Intellect⁹ agēs 7 pōssibilis quō disti
guunt⁹ in aīa. fo. 72. 3. a.

Intellect⁹ potest p^mceptūz formare q⁹ nō
erit absolut⁹ nec respectū⁹. fo. 18. i. c.

Intellect⁹ nō pōt habere duo obiecta

eque pma distincta. fo. 22. 4. b. c.
 Intellectio qd cat ab aliq pnt actio
 erite in supposito itelligere. fo. 68. 2. a
 Intelligere aliqd duplr pfecte 7 iper
 fecte. fo. 22. 4. a.
 Ante i q gnt 7 i q sps sit. fo. 60. 2. 7. 3
 Intellectualitas includit pse in essen
 tia diuina. fo. 2. 4. b. c.
 Intelligē diuiz nō icludit re^m ad e^x
 Intelligē aliqd est in deo sine dicē qd
 nō ē in creatura. fo. 6. 4. a.
 Intelligē ē opatōz imālez pōt triplr
 itelligi. fo. 44. 2. c.
 Ante p^r ppetē alicui du^r. fo. 45. 2. c.
 Intelligē est aliquid abso^m essentia^r
 7 nō sola rlo. fo. 56. 2. c.
 Intelligē includit aliquē respectū ad
 obiectum. fo. 57. i. c.
 Intelligē ē pari qūo itellr. fo. 61. i. c.
 Infinitū duplex i vigoze 7 i dura
 tiōe. fo. 26. 2. a.
 Inf^m i qntita^r qūo dz accipi. fo. 21. i. c.
 Inf^m i pscōe 7 i vtu^r qd ē. fo. 21. 2. c.
 Infinitas non est passio eius cui inest
 fo. 21. 2. a. et. 27. 2. c.
 Inf^m i pscōe nō p^r eē nisi v^m fo. 22. i. b.
 Infinitū ē idē realr cū eo qd ē secū i
 eodē supposito. fo. 23. 2. a.
 Infinitū 7 finitū qūo se habent circa
 ens. fo. 25. 2. a. b.
 Instās non potest esse realit idem qd
 substantia mobil. fo. 55. i. c.
 Instās qūo diuersimōe ppat ad res
 pmanētes 7 successinas. fo. 55. 4. c. 7
 55. i. a.
 Immediatō duplex positina vl nega
 tina. fo. 3. 4. a.
 Indiduatōis cā vñ sūi. fo. 6. 2. p to^m
 Inherere pōt repugnare alicui qd nō
 est suba. fo. 14. 2. b.
 Impfectio aliqua pōt repugnare ali
 cui duplr. fo. 14. 2. c.
 Ingenitū videt pstitnere pma pscnā
 in diuinis. fo. 15. 4. b.
 Ingenitū qd nō ipozet aliquod posi
 tiuum. fo. 16. 2. b.
 Ingēitū qd nō ipz fōtalē plē^m ibid. c.
 Indiciū qūo debeat sumi ab aliquo
 certo. fo. 81. i. a.
 Insti^a acci^r duob⁹ mōis. fo. 81. 2. a
 Incipere 7 desinē duplr possunt acci

pi. fo. 56. i. c.
 Imputab^r d^r aliqd du^r. fo. 82. i. c.
 Landablē 7 vitupablē vñ sumit i ali
 quo. fo. 81. 4. b.
 Libertas ad volēduz in volūrate pōt
 sil^r eē cū nēitate. fo. 75. i. c.
 Libertas rō q sit i volūta^r. fo. 75. 2. b.
 Libtas qūo distinguīt p nām a pō
 7 ab Augl. fo. 76. 2. c.
 Lumen multiplicat alit qd diffundat
 meritum. fo. 91. 2. 4. 7. 92. i. 7. 2.
 Lumē qūo requirit ppter colores 7 nō
 ppter mediū solū. fo. 71. 2. b.
 Loc⁹ p^r eē sine corpe. fo. 61. 4. c.
 Meritū i missa duplex. fo. 90. 2. b.
 Meritū misse omni mō est quid
 finitum. fo. 90. 2. b.
 Meritū misse dicte p vno pl⁹ sibi v⁹
 qd si dicat p duob⁹. fo. 92. 2. b.
 Meritorū qd sit. fo. 77. 4. b.
 Qual^r regit^r bñdo act⁹ ad charita
 tē ad h⁹ q sit mēitōi⁹. fo. 78. i. c. 7. 2. a
 Quō act⁹ meritorū se bz ad actū nālē
 ibidem. b.
 Memoria immediat⁹ inē diuine essen
 tē dicere. fo. 4. i. a.
 Memoria qūo se bz ad intem^m agētem
 7 possibile. fo. 70. 4. c.
 Mesuratiū importat duplicem respe
 ctum. fo. 58. i. c. 7. 2. p totum
 Mesari l^r mēare qd ābo ipozet ibid
 Mot⁹ qd possit eē ad re^m. fo. 52. i. c. 7.
 2. a. b.
 Mot⁹ rei qūo sūt icōpossibiles 7 qūo
 non. fo. 55. 2. c. 7. 3.
 Moueri 7 gescē aliqd i a⁹ 7 i a⁹ vbi nō
 ē id qd mouēi 7 nō mouēi. fo. 49. 2. c.
 Mot⁹ localis qūo differt ab alteratō
 ne. fo. 91. 4. c. 7. 92. i. a. b.
 Motus nō pōt imediate cārī a deo f
 plm. fo. 35. 2. c.
 Mouēs pmutz qūo ar^r ifini^r p^r ex h⁹
 qd mouet tpe infinito. fo. 26. 2. c.
 Mobile pōt aliquā moueri ad ipfecti⁹
 eo qd bz. fo. 72. 4. a. b.
 Mā mltis modis accipit a pō 7 q
 bus. fo. 8. 4. c.
 Mā vt est quid non v⁹ bz itelligi in
 distincta. fo. 54. i. c.

Quā vna nō sit alia ppter introductō
 nē cuiuscūq; forme in ea. ibidē.
Magnitudo real' ē i diuis 7 ex natura
 rei. fo. 26. 3. b.
Magnitudo pfectionis in qualibz re
 inuenit. fo. 26. 2. b. c.
Magnitudinez mol' nō inē alicui p
 qd pōt pcludi. fo. 28. 4. c.
Medūm in cogscendo pōt aliqd eē
 dupl'r. fo. 67. 3. c.
Mediatio cāe respectu effect' pōt in-
 telligi dupl'r. fo. 34. 1. a.
Medib' quālē pceptū pōt h're de
 deo. fo. 33. 4. c.
Malitie quō distinguūt it se. fo. 83. 3. b.
Medū in extrema pōt intelligi positi
 ue v' p'uatine. fo. 52. 2. a.

Mā creatā quo formalr sit p'sona vel
 individuum. fo. 86. 3. b. c.
Mā humane nō repngnat esse in aliq
 suppo'. fo. 89. 2. c.
Mā humana lz sit i alio suppo' non
 inheret. fo. 89. 3. a. b.
Mā quō refiat ad vnu. fo. 74. 3. b.
Medū a se p' du' intelligi. fo. 42. 1. c.
Necessitas i deo quadruplici' inueni-
 tur. fo. 75. 3. c. 7. 4. a.
Notionale nullum ē immediat' eēntie
 diuine. q's aliqd eēntiale. fo. 2. 4. c.
Notionale aliqd est immediat' eēnt' di-
 uine negative quolibet essentiali qd
 hz respectuz ad extra. fo. 4. 1. a.
Negatō impfectōis p p'ns puenit ali-
 cui q's teriare depēdentiā. fo. 87. 4. b.
Negatio nō pōt esse p'ma ratō offendi
 incōicabile. fo. 88. 3. a.
Negatio triplex. fo. 53. 3. c.

Obiectum potentie intellectiue dupl'r
 pōt intelligi. fo. 64. 2. b.
Obiectuz potētie intellectiue nō ē qddi-
 tas rei m'alis. fo. 64. 4. b.
Obiectum cuiuslz potentie debz poni
 aliquid absolutum in quo fundat
 respect' ad potētiā. fo. 41. 1. c.
Obiectum intellectus diuini quid sit
 7 quō se hz ad alia o'ba. fo. 65. 2. 7. 3.
 p totum.
Obiectum p'mum potest triplici' in-
 telligi. fo. 22. 4. a.

Opato intellectia q' a p'bo dicat actō
 cū nō sit i genē actionis. fo. 60. 4. b.
Opato intellectia in q' genē sit 7 in q'
 spē illi' generis. fo. 60. 2. 7. 3.
Opato 7 pa' quō differūt. fo. 60. 4. a.
Opato intellectiua quālē rem hz ad
 o'bm. fo. 58. 1. b. c.
Omnipotentia que poten' est 7 quid
 includit. fo. 22. 1. b. c.
Omnipotentia pōt dupl'r intelligi
 ibidē. c. 7 fo. 26. 4. c.
Omnipotentes quare duo esse nō
 possunt. fo. 37. 1. b.
Ordo duplex i agēdo. fo. 41. 4. c.
Oculus cecus quare equiuoce est
 oculus. fo. 45. 1. a.
Oratio potest alicui valere in triplici
 gradu. fo. 90. 2. c.
Organū s'us qd sit. fo. 44. 4. c.
Pbs 7 theologus nō p'cordat i mō
 pductōis a deo. fo. 34. 1. b. c.
Pbs nō posuit subas sepatas infinitas
 v' nēcias a se. fo. 27. 4. c. 7 viceps.
Pbs posuit aliquid nēcūm 7 taffi
 cātum. fo. 28. 3. c.
Pbs qd sensit de pl'ralitate ang'loz i
 eadē spē. fo. 8. 4. b.
Pbs quō intelligit si intellectus re-
 fert' ad intelligentem idem bis dice-
 retur. fo. 59. 4. c.
Potētia nulla pōt h're plura obiecta
 distincta adequata. fo. 22. 4. a.
Potentia actia dupl'r. fo. 26. 4. c.
Paternitas 7 gnatio q' sit vna rela-
 tio. fo. 19. 1. b. c.
Perfectio ois simpl'r pōt in vno repe-
 riri. fo. 22. 2. b.
Perfectio simpl'r quō intelligit' eius
 diffi'. fo. 22. 1. c.
Perfectio aie du' inte'. fo. 46. 1. a.
Perfectio vltia p' du' itelli. fo. 58. 4. b.
Proprietas p'sonal' non pōt esse infi-
 nita intensiue. fo. 22. 1. b.
Proprietas p'stines p'mā p'sonā i oi-
 ninis quō se hz ad eā. fo. 19. 2. 7. 3.
Propetas iporat r'loz rōis. fo. 18. 2. a.
Propōes in diuis aliq' s' v' i p'creto
 aliq' in abstracto aliq' neutro
 modo. fo. 22. 3. c.
Prepositō ista f' aliq' nōt eāz forma-
 lē aliq' eāz fundamētalē. fo. 30. 1. c.

Predicatio cenoatiua nō est pprie i di
 ninis 7 qre. fo. 12. i. c. 7. z.
 Predicatio nō sp codē mō vificat de
 ctiatōe 7 de poito sub ead. fo. 12. z. b.
 Propōes duas qb? soluti? incōueni
 entia i ponēdo vnum corp? localit i
 dīnētis loci. fo. 49. z. b.
 Pluralitas eiusdē rōis pērigit plura
 litatē altī? rōis vt cēfiet. fo. 8. z. 7. z.
 Persona diuina quare pstituit p re
 lationem. fo. 5. z. c.
 Persona pma in diuinis pōt pstitui
 p rōnēz sicut 2^a. fo. 15. z. c.
 P^{ri}? origine quō pōt stare cu? silitate
 nē 7 quō vn? ordo distinguit ab
 alio. fo. 15. z. a. b.
 Posteri? gnāōe nō sp ē psci? fo. 59. i. c.
 Passio duplex ponēda ē in intellectu
 possibill. fo. 70. 4. c.
 P^{ri}as quō ē in deo. fo. 21. z. b.
 Pctm v^m q^o ē gūi? altero. fo. 82. z. c.
 Pctm additum peccato quid cōstruit
 fo. 82. 4. b.
 Pctm quō pōt addi peccato in infini
 nitum. fo. 82. 4. a.
 Possibile dicat aliqd p respēm ad ali
 qd 7 tū simplr ē ipossibill. fo. 47. z. c.
 Panis quō pōt pueri in aliquid pce
 existēs. fo. 47. i. c. 7. cēceps.
 Preerigit aliqd ad aliqū effectum
 duplr. fo. 41. z. c.
 Partes alterabil? sūt altīat. fo. 91. 4. c.
 Promissio si debeat accipi? i rēōez p
 mittē? l? ei? cui pmittit. fo. 94. 3. 7. 4.
 Qritas quō ē i diuinis 7 q. fo. 26. z. c.
 Qritas repit in oi genē entis ibidez
 Qritas panis ita posset pueri a deo i
 pēris sic i suba. fo. 46. 4. b.
 Quies posset ēē nullo motu exire q
 bēret ppiā mēsurā. fo. 52. z. b.
 Rela? quō trāsīt i cētiā diuā 7 quō
 manet. fo. 15. i. a.
 Relatō originis ē soluz vna pscā real
 int pma psonā 7 scōaz. fo. 18. z. b.
 Relatō nō fundat in actōe 7 passiōe
 s; in potētia. fo. 19. 4. b. c. 7. 54. z. a. b.
 Relatiōe origis sepata quō manet p^a
 in diuinis. fo. 20. i. b.
 Relatō in diuinis nec ē formalit infini

ta nec finita. fo. 25. z. a.
 Relatō rōis pōt fundari in rōe etiaz
 rōis. fo. 28. 4. a.
 Relatō q non requit distinctiōem in
 fundamento. fo. 29. z. c. 7. 4. a.
 Relatō q sit rōis potest multiplicif
 intelligi. fo. 78. i. a.
 Relatō 7 absolutū nō pōt facere vnū
 pceptum psc. fo. 52. i. a.
 Relatō est res pter suū fundamētum
 7 que res. fo. 12. z.
 Relatō in diuinis pata ad essētiā est
 res 7 quō. fo. 12. i. c.
 Relatō nō pōt a fundamēto bēre enti
 tatē 7 ab oppoito distinctōz. fo. 12. z. c.
 Relatō quare magi dī res pata ad
 op^m q pata ad cētiā. fo. 12. 4. b.
 Relatio distinguit a sex pncipijs. fo.
 52. i. b.
 Relatō duplex psciderat in actu intel
 ligendi. fo. 58. i. b.
 Relatioz mōi q^o distigū. fo. 59. 4. b.
 Relatō triplr pōt ad abso^m pparari.
 fo. 60. i. a.
 Relatio quō pōt alicui fm suū gen?
 puenire 7 spēs nō. fo. 62. z. b.
 Res aliqua pōt ēē tū p vnum istans
 fo. 55. i. c.
 Res q bēret ēē tū p instans non ani
 bilat i instanti s; in tpe. fo. 55. z. c.
 Res q corripit nō bz vltimū sui esse
 fo. 55. 4. c.
 Res in se nō variat ex eo q intellect?
 eā ad aliqd ppat. fo. 12. z. b.
 Res multis mōis accipit. fo. 11. z. b.
 Reale nō pōt pstitui p aliqd hīs se so^m
 p modū potētie. fo. 16. 4. c.
 Repugnat aliqd alicui p multas ra
 tōes. fo. 46. i. c.
 Repugnans posteriori nō repugnat
 priori. fo. 7. z. c.
 Rō data de aliq ex aptitudine q sit i
 sufficiens. fo. 18. i. a.
 Rō accipit duplr. fo. 12. 4. c.
 Reduplicatō aliqū notat cāz pdicati
 ad subm aliqū solū mō^m. fo. 12. z. c.
 Sacerdos nō opz q sp actu memore
 tur illoz p qb? vlt ozare. fo. 91. z. b.
 Sacerdos quō pōt meritū misse altī
 applicare. fo. 92. z. c.

Sacerdos quō dicitur p̄ benefactorib⁹ dei
rogare. fo. 93. 4. a.
Sacerdos an p̄ se deat rogare p̄ pro
chiā an p̄ p̄re et m̄re. fo. 93. 3. a. b.
Sacerdos quō dicitur se obligare ad di
cedūz missas p̄ aliq̄. fo. 94. 2. c. 7. z.
Sacerdos obligat⁹ duob⁹ ad dicēdū
missas p̄ q̄s nō satisfacit p̄ vnā. ibid⁹
Suba et accūs nō diuidūt ens qd̄ est
in diuinis. fo. 14. 3. a.
Suba p̄ma et 2^a quō p̄petūt essentia
diuine. fo. 14. 2. a.
Subsistē accipit mlti. fo. 24. 4. b.
Spēs q̄lī ip̄ortat r̄sonem ad obm. fo.
61. 4. b. c.
Sup̄ficies p̄tines vt loc⁹ qualē habz
resp̄m ad locatū. fo. 52. 3. c.
Successiū quō differet a p̄manēte.
fo. 54. 4. a.
Simultas pōt eē duplī. fo. 15. 2. c. 7. z.
Spēs quales diuisionem pōt recipe.
fo. 91. 3. a.

Totūz aliq̄ capī cathē aliquādo
syncathē. fo. 46. 4. b. c.
Termini cuiuslibz mor⁹ sunt forma et
p̄uatio. fo. 50. 2. b.
Termini mor⁹ quō s̄t incōpossibiles et
quō nō. et ibidē p̄ totū.
Transire et manere quō p̄t eidez rei
p̄uenire. fo. 14. 4. c.
Theologia quō est scia in intellectu
viatoris. fo. 33. 2. c.

Uacūz esse est possibile aliquo modo
et quō. fo. 52. 1. c.
Veritas a^a p̄ncipij. et p̄clōis. fo. 82. 4. c.
Veritas eadē obī et act⁹. fo. 82. 4. b.
Volūtas diuina in aliq̄bus actibus bz
necitatē simplī. fo. 73. 3. a.
Volūtas n̄ra nō fert⁹ nēcio in vltimū
finem. fo. 74. 4. c.
Volūtas n̄ra aliqd non pōt nolle qd̄
tū non nēcio vlt. fo. 74. 2. b.
Volūtas n̄ra et inte⁹ different⁹ ferunt⁹
in sua oba. fo. 74. 3. b. c.
Volūtas et inte⁹ h̄nt different⁹ r̄sonem
p̄ncipij. fo. 76. 3. c.
Volūtas nunq̄ agit nālī. ibidem.
Volūtas nunq̄ definit⁹ ab aliquo agē
te ad suūz actūz. fo. 77. 1. a.
Volūtas pōt aliqd ad aliud p̄parare

fo. 77. 4. c.
Volūtariū dī triplī. fo. 84. 2. c.
Volūtati die motō dū. fo. 65. 3. c. 7. 4.
Voluntas dei pōt esse cā cognoscendi
essentia dei. fo. 66. 1. a. b.
Volūtas quare nō distinguit⁹ in duas
potētias actiua et passiua. fo. 70.
2. c. 7. 2. a. b.
Verbū solū finat depēdētia et nē h̄nt
assumptē. fo. 84. 3. c. 7. 4.
Verbo diuino nō repugnat finire de
pēdētia et nē humane. fo. 85. 2. a.
Verbum diuinū nō pducit⁹ p̄ actūz
intelligēdi. fo. 51. c. 7. 2. a. b.
Verbū diuī et s̄f. quō se h̄nt in pducē
do creaturā. fo. 41. 2. 7. 4.
Verbū diuinū i suo p̄stitutio n̄ includit
resp̄m ad creaturā. fo. 42. 1. b.
Verbū diuinū duplīcē re^m ip̄ortat v^m
realē et aliū rōis. fo. 42. 2. c. 7. 3.
Vita i deo ē idē qd̄ ip̄e de⁹. fo. 2. 4. b. c.
Vbi ē circūscrip⁹ p̄a et quō. fo. 53. 3. b.
Vbi quō pōt p̄ motū successiue ac
quiri. fo. 53. 2. b.
Vbi quō accitālī inest corpōi locato
fo. 51. 3. c.
Vnitas realis q non arguat vnitatē
formalem. fo. 27. 2. c. 7. 3.
Vnio aliē ad aliqd sit mltis mōis.
fo. 84. 3. c.
Vlto dū ab Augl. accipit. fo. 69. 2. a.
Xp̄us quō se dicebat esse equalēz deo
patri. fo. 29. 1. a. b.

In ista tabla p̄m^o nūerns cotat cartā
2° cotat colūā. l̄ra a. cotat p̄m^o colū
ne. b. medium. c. finem.

Et sic est finis horū colibetoz a Johe
duns ordinis frūz minorū doctore sub
tilissimo ac oīum theologoz p̄ncipe:
editoz. p̄ excellentissimūz sacre theolo
gie doctoz mgr̄z thomā panlzetū an
glicū ordinis frat̄z heremitaz sancti
Augustini: i famosissimo studio pata
uino ordinarie legētē maxia cū diligē
tia emēdatoz. quoz bonitate ac emē
datione diligētī imp̄ssa fuere venetis
impens⁹ Jobis de colonia: socijz eius
Jobanis Wanthen et Gherretzem.
Anno. M. cccc. lxxvij.
/ Laus deo. /

Registrum libri
presentis.

A
Clacat
cuncte
in rebus
pecori
essentie

B
in vnam
preerigit
ergo sine
entitatem

E
aliquid
q̄ relatio
fm̄ rationem
perfectionem

D
de equalitate
presens est
esset ibi
prior

E
si methaphysicus
p̄me substāialis
vniuersitatem
producibilis

E
completo
Si ergo
suam mē
ff
declaratis .
fm̄ hoc
illo circumscrip̄to

E
Expeditis
vt prehabitu
aliquod ens
accidentali

B
adhuc non
antem perfectam
actum fm̄
naturaliter

B
ex multis
facere
essentia
qui est

12
rationis
tantum illam
actus
rationem

11
enim sufficit
vt essentialiter
est mihi
dependens
formali

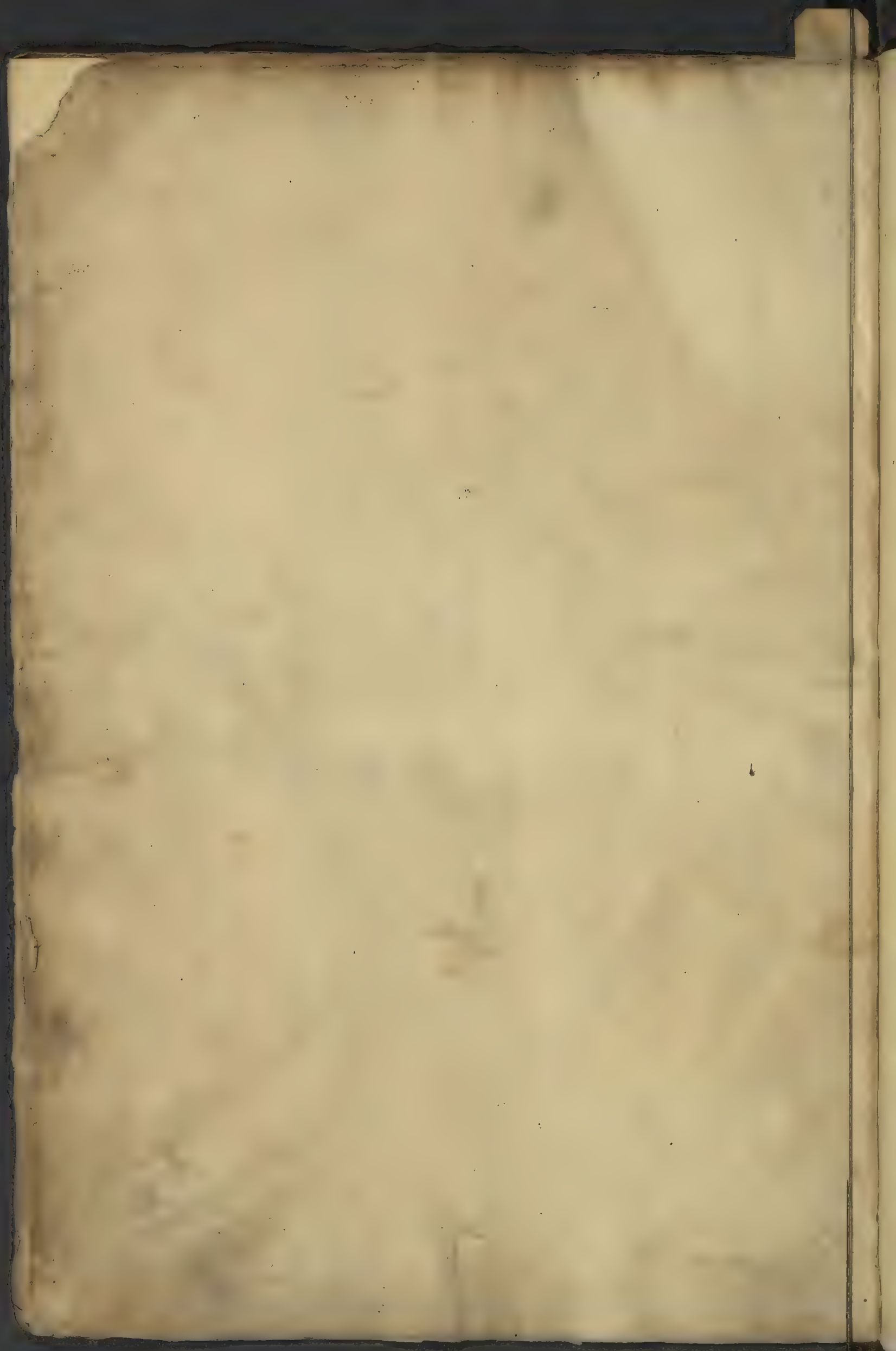
10
que fit in
precise q̄
fortuitum
additiones.
In fo. 8i.

Finis.

Quotlibeta scoti p̄mēt
ad vsū fr̄is Joh̄is Wils̄et

SANCTA Katherina ora p̄ me

BIBLIOTHECA
VNI^{ERSITATIS} IAGELL.
CRACOVENSIS

Biblioteka Jagiellońska

stdr00009289

